

בנק הפועלים

דין וחשבון שנתי 2014

4	דבר יו"ר הדירקטוריון והמנכ"ל
8	דוח הדירקטוריון לשנת 2014
8	תיאור ההתפתחות הכללית של עסקי קבוצת הבנק
8	פעילות קבוצת הבנק ותיאור התפתחות עסקיה
10	נתונים עיקריים בקבוצת בנק הפועלים
12	מידע הצופה פני עתיד
13	תרשים החזקות
14	דירוג הבנק
14	השליטה בבנק
14	השקעות בהון הבנק ועסקות במניותיו
15	דיבידנדים
17	הון והלימות הון
19	סקירה כלכלית ופיננסית
21	מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים ואומדנים חשבונאיים קריטיים
26	גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים
27	רווח ורווחיות
36	הרכב והתפתחות נכסי והתחייבויות קבוצת הבנק
51	תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות
51	כללי - המגזרים השונים והקריטריונים לשיוך לקוחות
54	מידע כספי תמציתי על מגזרי פעילות
57	מגזר משקי הבית
70	מגזר הבנקאות הפרטית
78	מגזר עסקים קטנים
85	המגזר המסחרי
91	המגזר העסקי
99	מגזר ניהול פיננסי
104	אחרים והתאמות
104	פרטים נוספים אודות פעילות במוצרים מסוימים
112	חברות מוחזקות עיקריות
113	פעילות קבוצת הבנק בחו"ל
122	מידע כללי ונושאים נוספים
122	רכוש קבוע ומתקנים
127	הון אנושי
131	מצב הנזילות וגיוס המקורות בבנק
132	תיאור מצב המיסוי
134	מגבלות ופיקוח על פעילות התאגיד הבנקאי
136	הליכים משפטיים
138	יעדים ואסטרטגיה עסקית
140	ניהול הסיכונים
173	הלימות הון
184	גילוי על המבקר הפנימי
186	פועלים בקהילה - מעורבות חברתית ותרומה לקהילה
188	קיימות ואחריות חברתית
189	עבודת הדירקטוריון
194	דיווח על דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית ובעלי כשירות מקצועית
202	חברי דירקטוריון הבנק
204	חברי הנהלת הבנק
205	עניינים אחרים
210	תגמולים לבעלי עניין ולנושאי משרה בכירה
219	דיווח של הדירקטוריון לאסיפה הכללית השנתית על שכר רואי החשבון המבקרים
220	בקורות ונהלים

221	סקירת הנהלה
222	תוספת 1 - מאזן מאוחד לשנים 2014-2010 מידע רב תקופתי
223	תוספת 2 - דוח רווח והפסד מאוחד לשנים 2014-2010 מידע רב תקופתי
224	תוספת 3 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית
230	תוספת 4 - חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית
238	תוספת 5 - סיכון אשראי לפי ענפי משק
242	תוספת 6 - חשיפות למדינות זרות (על בסיס מאוחד)
245	תוספת 7 - מאזן מאוחד לסוף כל רבעון בשנים 2014-2013 מידע רב-רבעוני
247	תוספת 8 - דוח רווח והפסד מאוחד לרבעון בשנים 2014-2013 מידע רב-רבעוני
248	הצהרת המנכ"ל
249	הצהרת הממונה על החטיבה הפיננסית (CFO)
250	הצהרת החשבונאי הראשי
251	דוח הדירקטוריון והנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי
253	דוחות כספיים
	דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק הפועלים בע"מ בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים בדבר בקרה פנימית
254	על דיווח כספי
255	דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק הפועלים בע"מ
256	מאזן מאוחד ליום 31 בדצמבר 2014
257	דוח רווח והפסד מאוחד
258	דוח מאוחד על הרווח הכולל
259	דוח על השינויים בהון
261	דוח מאוחד על תזרימי מזומנים
263	ביאורים לדוחות הכספיים
437	דוח תקופתי לשנת 2014

הבנק קיבל את אישור המפקח על הבנקים לפרסם את הדוחות הכספיים השנתיים על בסיס מאוחד בלבד. בביאור 34 לדוחות הכספיים נכללת תמצית הדוחות הכספיים של הבנק בלבד. חוברת הכוללת את נתוני הבנק תמסר לכל דורש, או באתר האינטרנט של הבנק, www.bankhapoalim.co.il.

דבר יו"ר הדירקטוריון והמנכ"ל

מחזיקות ומחזיקי עניין נכבדים,

בשם הדירקטוריון והנהלה אנו גאים להגיש לכם את הדוח הכספי השנתי של קבוצת בנק הפועלים לשנת 2014. במהלך השנה המשיך בנק הפועלים ביישום מתווה התוכנית האסטרטגית לשנים 2013-2015 תוך הצגת הישגים עסקיים מרשימים ותשואה של 9.05% על ההון לבעלי המניות, בהתאם ליעדים

תוכנית אסטרטגית חדשה: המשכיות ותנופה

בשנת 2014 המשיך הבנק ביישום מתווה התוכנית האסטרטגית ומתווה הדירקטוריון לשנים 2013-2015 אשר מיקדה את הבנק בשלושה תחומים: התייעלות, מנועי צמיחה וטכנולוגיה. תוכנית זו מהווה המשך ישיר לתוכנית האסטרטגית משנת 2009 אשר השלמתה ביססה את מעמד הבנק כמוסד הפיננסי המוביל בישראל.

במהלך השנה הוציאה ההנהלה לפועל בהצלחה את התוכנית האסטרטגית תוך שמירה על הרווחיות בתנאי שוק משתנים וסביבת ריבית נמוכה. בד בבד המשיכה ההנהלה בתהליך התייעלות אשר הפך לדרך חיים בבנק הפועלים. הנהלת הבנק פעלה בהחלטיות מתוך הכרה בהתהוות זירה תחרותית חדשה במשק הישראלי המציבה את הבנקים בתחרות ישירה עם שחקנים ותיקים וחדשים לכל אורכה של שרשרת הערך בתעשייה הפיננסית.

בשנת 2014 עמדה התשואה על ההון על 9.05% והרווח השנתי על 2,740 מיליון ש"ח. תשואה זו משקפת את מחויבותו העמוקה של הבנק לבעלי המניות לתשואה ההולמת את תיאבון הסיכון ואת המצב המאקרו-כלכלי בישראל ובשוקי העולם.

הכלכלה הגלובלית – הבדלי צמיחה בין הכלכלות בעולם

שנת 2014 ראתה את הכלכלה האמריקאית מניחה מאחוריה את המשבר הפיננסי הגדול של 2008. כלכלת ארצות-הברית הפגינה חוסן מרשים שעמד בניגוד לשבריריות הצמיחה בכלכלת אירופה וחולשה מובהקת שרשמה כלכלת יפן. במדינות המתעוררות נרשמה ירידה קלה בקצב הצמיחה ועלייה ברמת הסיכון של חובות המדינות, תהליך שהחל כבר בשנת 2013.

הבדלי קצב הצמיחה תרמו לחיזוק הדולר מול היורו והיין. בסיכום שנת 2014 רשמה הכלכלה הגלובלית, על-פי אומדני קרן המטבע הבינלאומית, צמיחה בקצב שנתי של 3.3%, זהה לקצב הצמיחה שנרשם בשנת 2013. נפילת מחירי הנפט בחדות במהלך השנה הקלה על הכלכלה העולמית אולם פגעה ביצרניות הנפט.

המדיניות המוניטרית במדינות המפותחות נותרה מרחיבה מאוד למרות סימנים לשינוי מגמה של הבנק המרכזי האמריקאי אשר צפויה לבוא לידי ביטוי בשנת 2015.

הסביבה הכלכלית בישראל

המשק הישראלי צמח בשנת 2014 בשיעור של 2.9%. המשק מוסיף לשמור על יציבות בקצב הצמיחה, אם כי מבצע צוק איתן שאירע ברבעון השלישי של השנה האט מאוד את הצמיחה ברבעון, וכנראה הביא להאטה בצמיחה השנתית. כמו-כן, ניתן היה לקוות כי תרומת הגז הטבעי ממאגר תמר והישיג תעשיית ההיי טק יובילו לקצב צמיחה מהיר יותר של הכלכלה הישראלית.

שוק העבודה התייצב על רמת אבטלה נמוכה של כ-6% ושיעור השתתפות גבוה. הסקרים מעלים ששיעור ההשתתפות עולה במהרה בקרב החרדים ובקרב האוכלוסייה הערבית - תהליכי עומק חשובים בעלי השפעה על הטווח הארוך. שוק הנדל"ן הוסיף לתסוס לאחר רגיעה חלקית בהמתנה לפתרונות ממשלה. הביקוש המצטבר לדיור דחף למעלה את מחירי הדירות, על-פי סקר הלמ"ס, בשיעור של 4.5%. מדד המחירים לצרכן ירד בשנה החולפת ב-0.2%. אינפלציה נמוכה מאפיינת בתקופה זו את רוב מדינות העולם, בין השאר בגלל הירידה החדה במחירי הנפט והסחורות. בישראל, ראינו עלייה בתחרותיות במספר ענפים כמו תקשורת ומזון שפעלו לירידות מחירים. מדיניות הממשלה להפחתת יוקר המחייה השפיעה אף היא. ריבית בנק ישראל ירדה בשנת 2014 בהדרגה מרמה של 1.0% ל-0.25%. הפחתות הריבית נועדו לסייע לבלום את התחזקות שער השקל ולהמריץ את הכלכלה.

הובלה בשוק תחרותי

כבנק הגדול בישראל השכלנו לשרת את קהל הלקוחות הגדול שלנו, על רבדיו השונים ותוך מיקוד והתאמה אישית לצרכיהם של הסגמנטים המגוונים בקרב האוכלוסייה. בשנת 2014 הוכחנו את מחויבותנו להתמקדות במנועי צמיחה - פלחי אוכלוסייה שפעילותם הכלכלית גדלה בקצב מהיר מן הממוצע במשק - תוך שימת דגש על חיזוק התשתיות הטכנולוגיות שלנו, בחדשנות וביצירתיות.

בו בזמן, הבנק הוסיף להגדיל את מספר לקוחותיו הקמעונאים, להוביל במימון תשתיות ותאגידים, ולצמוח בהתמדה בפלח הבנקאות המסחרית, בו הגדלנו את נתח השוק של הבנק והשגנו צמיחה מרשימה בהכנסות ובמספר לקוחות. הבנק ממשיך במחויבות העמוקה שלו לסקטור העסקים הקטנים, שבאה לידי ביטוי בחיזוק הצעת הערך, בניית מוצרים חדשניים, וליווי מתמיד במימון ויעוץ לפלח לקוחות זה. בשנת 2014 התמקדנו בפלח הבנקאות המסחרית בהצלחה מרובה תוך הגדלת נתח השוק של הבנק והשגת צמיחה מרשימה בהכנסות ובמספר לקוחות. תנופת הבנק בקרב האוכלוסייה הערבית בישראל שינתה את תנאי התחרות בסקטור זה והביאה לידי ביטוי את העוצמה והמקצועיות של בנק הפועלים. הבנק הוסיף להעמיק את פעולתו בקרב סקטור העסקים הקטנים מתוך הכרה בחשיבותו של הסקטור לכלכלה הישראלית ופוטנציאל ההכנסות הטמון בחיזוק העסקים הקטנים. כמו-כן, חיזקנו את הצעת הערך של הבנק לתעשיית ההייטק על-ידי הקמת מערך שירות מקצועי וממוקד. בשנת 2014 הוסיף הבנק להוביל את מימון המשק הישראלי גם בתקופה מורכבת ומאתגרת לחלק מלקוחותינו. בד בבד עם חיזוק הרווחיות העסקית ופריצת דרך בסקטור הבנקאות המסחרית, הפחתנו את ריכוזיות תיק האשראי במהלך המשלב צמיחה, רווחיות ופיזור סיכונים.

כמו-כן בשנת 2014 הוסיף הבנק להגדיל את בסיס ההון שלו, על-פי מתווה עליית ההון הרב-שנתי, תוך מיקוד ברווחיות נאותה בעסקי הליבה הבנקאיים. בסוף השנה עמד יחס הלימות הליבה של הבנק על 9.3%. בנק הפועלים הגדיל את הרווח הנקי בשנת 2014 למרות סביבת ריבית מאתגרת, האטה כלכלית הדרגתית ופגיעה בהכנסות בשל הקשחת המשטר הרגולטורי.

בנק נכון לתחרות

עם סיומה המוצלח של שנת המאזן של 2014 אנו מביטים אל העתיד ואל המשך פעילות עסקית פורייה. התוכנית התלת-שנתית החדשה של הדירקטוריון מבוססת על ניתוח מעמיק של הסביבה הכלכלית, הרגולטורית והעסקית ונסמכת על יכולת הביצוע הנחושה של הנהלת הבנק.

התוכנית משלבת ראייה מפורקת של השינויים בתעשיית הבנקאות בעולם ובארץ והיא קוראת להשלמת תוכנית ההתייעלות של ההנהלה בד בבד עם שכלול מנועי ההכנסה, מיצוב הבנק כמוביל טכנולוגי בתעשייה וחדשנות מוצרית ושירותית בכל קווי העסקים.

טיפוח המשאב האנושי ומערכת יחסי העבודה

הבנק המשיך לקדם ולפתח את איכות הנכס הגדול והחשוב ביותר בבנק - המשאב האנושי. הבנק המשיך לטפח את מערכת יחסי העבודה, המהווה מזה שנים נכס אסטרטגי לבנק. ארגון העובדים הוא שותף מלא בהובלת הבנק להישגים המרשימים ומהווה בנצימרק לתעשייה כולה.

אחריות חברתית תאגידית כערך מוביל

בשנת 2014 הוביל הבנק את המערכת הבנקאית כולה בפעילותו למען הקהילה. הבנק התמקד בפרויקטים בתחום החינוך, תוך מתן דגש מיוחד על חינוך להתנהלות כלכלית נבונה, כמפתח לקידום החירות הפיננסית. מחצית מתקציבה של עמותת "פועלים בקהילה" מופנה לתחום החינוך. שאר התקציב משמש לתמיכה בעמותות העוסקות בתחומי רווחה, רפואה, ועוד.

זו השנה השישית ברציפות שהבנק מפרסם דוח קיימות ואחריות חברתית. בדומה לדוחות הקודמים זכה הדוח לדירוג הגבוה ביותר על-ידי הארגון הבינלאומי GRI. הבנק מדורג במדד העולמי FTSE4GOOD הנחשב למדד המוביל בעולם בקיימות והשקעות על-פי תפיסת האחריות החברתית.

מחויבות לשווקים ולבעלי העניין

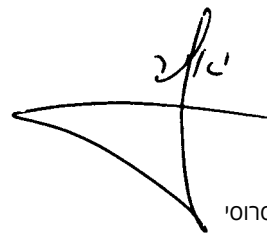
אנו מאמינים ביכולתנו לייצר עבור בעלי המניות תשואה דו-ספרתית על ההון בטווח הבינוני-ארוך. יעד זה מבטא את תיאבון הסיכון של הבנק לנוכח השינויים במציאות הכלכלית ובזירת התחרות ההולכת ומחריפה.

ברצוננו לנצל הזדמנות זו על מנת להביע את תודתנו העמוקה ללקוחותינו הממשיכים להביע בנו אמון כל יום מחדש, לחברינו בהנהלת הבנק, לדירקטוריון שלנו, וכמובן תודה גדולה לכל עובדי הבנק, שהם הנכס החשוב ביותר שלנו, ושמקצועיותם ומסירותם הן הבסיס לתוצאות המצוינות שאנו מציגים היום בפניכם.

בכבוד רב,

ציון קינן
מנהל כללי

יאיר סרוסי
יו"ר הדירקטוריון

כבנק מוביל בישראל, שפעילותו בנקאית חובקת עולם, חשוב לנו מאוד לקיים דיאלוג שוטף עם כלל הגורמים בשווקים שבהם אנו פועלים. אנו שמים דגש מיוחד על הקשר עם שוק ההון וקהילת המשקיעים, ואנו גאים על היותנו הבנק המוביל בישראל בתחום ניהול קשרי המשקיעים. נמשיך גם בעתיד לפתח ולהעמיק דיאלוג זה.

אנו מחויבים למעגלים רחבים של מחזיקי עניין: לבעלי המניות שלנו; ללקוחותינו, ממשקי הבית ועד לחברות הגדולות במשק; לעובדי בנק הפועלים ולחברה הישראלית, בה אנו פועלים וממנה אנו שואבים את כוחנו, וממשיכים לתרום לה בקידום מגוון רחב של נושאים פיננסיים, חברתיים וסביבתיים.

בישיבת הדייקטוריון, שהתקיימה ביום 9 במרץ 2015, הוחלט לאשר ולפרסם את הדוחות הכספיים המאוחדים של בנק הפועלים בע"מ, לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014.

תיאור ההתפתחות הכללית של עסקי קבוצת הבנק

פעילות קבוצת הבנק ותיאור התפתחות עסקיה

כללי

- הבנק נוסד בשנת 1921 על-ידי המוסדות המרכזיים של היישוב באותה עת - ההסתדרות הציונית וההסתדרות הכללית של העובדים העבריים בארץ ישראל, והתאגד כחברה בע"מ לפי פקודת החברות. הבנק הוא "תאגיד בנקאי" בעל רישיון "בנק", לפי הוראות חוק הבנקאות. בשנת 1983, במסגרת הסדר שגובש בין ממשלת ישראל לבין הבנקים, הועברו מניות הבנק לשליטת המדינה. בשנת 1997 הופרט הבנק, והשליטה בו עברה לידי בעלי השליטה הנוכחיים ואחרים.
- קבוצת הבנק פועלת בישראל במכלול תחומי הבנקאות השונים, באמצעות שתי חטיבות מרכזיות: החטיבה העסקית משרתת את מרבית הלקוחות העסקיים, כאשר בתחום החברות הגדולות (Corporate) פועלת החטיבה באמצעות סקטורים בעלי התמחות ענפית, הממוקמים בהנהלה הראשית, בתחום החברות הבינוניות (Middle Market) פועלת החטיבה באמצעות שבעה מרכזי עסקים, הפרוסים ברחבי המדינה. שירותי הבנקאות השונים ניתנים ללקוחות החטיבה באמצעות מערך הסניפים העסקיים המונה 22 סניפים המספקים את מכלול השירותים העסקיים הנדרשים. בנוסף שאר סניפי הבנק מעניקים ללקוחות החטיבה שירותים תפעוליים. החטיבה הקמעונאית (Retail) משרתת, באמצעות מערך הסניף, בין השאר, לקוחות משקי בית, בנקאות פרטית ועסקים קטנים, אחראית על הפעלת שירותים בערוצים הישירים: אינטרנט, פועלים בטלפון וסלולר, וכן מרכזת את תחומי האשראי הצרכני והמשכנתאות. החטיבה הקמעונאית פועלת באמצעות 255 סניפים המספקים את מכלול השירותים הבנקאיים.
- בנוסף לפעילות הבנקאית, עוסקת קבוצת הבנק בפעילויות משיקות, בעיקר בענף כרטיסי האשראי ובשוק ההון. בענף כרטיסי האשראי, עוסקת קבוצת הבנק, באמצעות קבוצת בת ("קבוצת ישראלרטי"), בהנפקה, בתפעול ובשיווק של כרטיסי האשראי בבנק ומחוצה לו, לשימוש בארץ ובח"ל, וכן בסליקת עסקות הנעשות בכרטיסי האשראי שהונפקו על-ידה ועל-ידי אחרים. פעילות קבוצת הבנק בשוק ההון הינה, בין היתר, במתן שירותי ביצוע פעולות מסחר בניירות-ערך (ברוקראז'), שמירת ניירות-ערך, מחקר וייעוץ, שירותים למנהלי נכסים פיננסיים, ניהול תיקי השקעות, עסקי חיתום וניהול הנפקות.
- בנוסף לפעילות בישראל, פועלת קבוצת הבנק בחו"ל, במגזר הבנקאות הפרטית ובמגזר העסקי ופרוסה בישראל, אירופה, ארצות-הברית, קנדה, אמריקה הלטינית ואסיה, וזאת בין היתר, באמצעות סניפים, נציגויות, חברות בנות בנקאיות וחברות בנות לניהול נכסים. בנוסף, לקבוצת הבנק פעילות במגזר משקי בית ובמגזר המסחרי בתורכיה וקזחסטן. במסגרת פעילות הבנקאות הפרטית מספקת קבוצת הבנק ללקוחותיה בעלי עושר פיננסי בחו"ל שירותים ומוצרים מתקדמים ומקצועיים, הכוללים מוצרי השקעה וניהול נכסים גלובלי. פעילות המגזר העסקי בחו"ל כוללת מתן אשראי ללווים מקומיים וזרים בין היתר, על-ידי רכישת השתתפויות באשראים המאורגנים על-ידי בנקים מובילים בחו"ל, מתן אשראי ללווים בעלי זיקה לישראל והשקעות באגרות-חוב. במסגרת פעילותו הבינלאומית מקיים הבנק קשרים עם בנקים זרים ברחבי העולם (להלן: "בנקים כתבים"). הדגש המרכזי באסטרטגיית הבנק מכוון לפיתוח והרחבת פעילות הבנקאות הפרטית הבינלאומית (Global Private Banking) ופעילות הבנקאות המסחרית (Middle Market) בניו-יורק, תוך הרחבת מעטפת השירות ושיפור היכולות בתחום המוצרים, השיווק והשירות ללקוחות.

התפתחות עסקי קבוצת הבנק

הרווח הנקי של קבוצת הבנק המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם בשנת 2014 בכ-2,740 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח בסך של כ-2,548 מיליון ש"ח בשנת 2013.

תשואת הרווח הנקי להון המיוחס לבעלי מניות הבנק בשנת 2014 הסתכמה ב-9.0%, בהשוואה ל-9.2% בשנת 2013.

הרווח הנקי הבסיסי למניה בת 1 ש"ח ערך נקוב הסתכם בשנת 2014 ב-2.07 ש"ח, בהשוואה ל-1.93 ש"ח בשנת 2013.

סך נכסי קבוצת הבנק ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכמו בכ-407.8 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-380.0 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2013, עלייה בשיעור של 7.3%.

סך האשראי לציבור, נטו, ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכם ב-264.0 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-251.6 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2013, עלייה בשיעור של 4.9%.

סך פיקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכם ב-297.2 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-276.5 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2013, גידול בשיעור של 7.5%.

סך ההון המיוחס לבעלי מניות הבנק ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכם ב-31.4 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-28.8 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2013, עלייה בשיעור של 8.8%.

יחס ההון הכולל ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכם לשיעור של 14.60%, בהשוואה לשיעור של 14.61% ביום 1 בינואר 2014.

יחס הון עצמי רובד 1 ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכם לשיעור של 9.29%, בהשוואה לשיעור של 9.08% ביום 1 בינואר 2014.

נתונים עיקריים בקבוצת בנק הפועלים

שינוי לעומת		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2012	2013	2012	2013	2014	
במיליוני ש"ח					
רווח ורווחיות					
3.2%	3.1%	8,415	8,423	8,684	רווח מימוני, נטו***
2.2%	1.9%	5,222	5,241	5,338	עמלות והכנסות אחרות
2.8%	2.6%	13,637	13,664	14,022	סך ההכנסות
(56.9%)	(51.4%)	987	874	425	הוצאות בגין הפסדי אשראי
2.9%	1.3%	*8,886	*9,024	9,140	הוצאות תפעוליות ואחרות
9.3%	7.5%	*2,506	*2,548	2,740	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

שינוי לעומת		ליום 31 בדצמבר			
2012	2013	2012	2013	2014	
במיליוני ש"ח					
מאזן - נתונים עיקריים					
8.4%	7.3%	*376,194	*380,020	407,794	סך-כל המאזן
5.9%	4.9%	249,182	251,600	263,980	אשראי לציבור, נטו
12.9%	(3.5%)	52,070	60,912	58,778	ניירות-ערך
9.5%	7.5%	271,411	276,525	297,230	פיקדונות הציבור
(5.6%)	(0.9%)	35,677	33,980	33,671	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
18.1%	8.8%	*26,561	*28,834	31,361	הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק
(4.2%)	(21.9%)	13,284	16,279	12,721	סך סיכון אשראי בעייתי, נטו***
(19.6%)	(20.9%)	6,701	6,817	5,389	מזה - חובות פגומים מאזניים, נטו**

2012	2013	2014	
יחסים פיננסיים עיקריים			
91.8%	91.0%	88.8%	אשראי לציבור, נטו לפיקדונות הציבור
81.1%	81.0%	79.8%	אשראי לציבור, נטו לפיקדונות הציבור כולל אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
7.1%	7.6%	7.7%	הון המיוחס לבעלי מניות הבנק לסך המאזן
-	-	9.3%	הון עצמי רוברד 1 לפי באזל 3
-	-	14.6%	הון כולל לפי באזל 3
*8.8%	*9.3%	-	הון ליבה לרכיבי סיכון לפי באזל 2
*15.6%	*15.5%	-	הון כולל לרכיבי סיכון לפי באזל 2
2.31%	2.12%	2.17%	מרווח מימוני מפעילות שוטפת ⁽¹⁾
*63.8%	*62.8%	61.0%	הוצאות תפעוליות לסך ההכנסות ⁽⁴⁾
*3.8%	*3.7%	3.7%	סך הכנסות לנכסים ⁽²⁾
*2.5%	*2.4%	2.4%	סך הוצאות לנכסים ⁽³⁾
0.39%	0.34%	0.16%	שיעור הוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
*10.02%	*9.24%	9.05%	תשואת הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק להון
*1.90	*1.93	2.07	רווח נקי למניה בש"ח המיוחס לבעלי מניות הבנק - בסיס

- * יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ראה ביאור וד(2) בדוחות הכספיים.
- ** בניכוי הפרשה פרטנית, הפרשה לפי עומק פיגור והפרשה קבוצתית בגין סיכון אשראי בעייתי.
- *** רווח מימוני, נטו כולל הכנסות ריבית, נטו והכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית.
- (1) רווח מימוני מפעילות שוטפת (ראה דוח דירקטוריון פרק רווח ורווחיות - התפתחות הרווח המימוני) מחולק בסך-הכל נכסים פיננסיים לאחר הפרשה להפסדי אשראי ובניכוי יתרות בגין כרטיסי אשראי שאינן נושאות ריבית.
- (2) סך ההכנסות חלקי יתרות ממוצעות של סך הנכסים.
- (3) סך ההוצאות התפעוליות והאחרות חלקי יתרות ממוצעות של סך הנכסים.
- (4) אינו כולל הוצאות לתוכניות התייעלות והפרשה בגין עסקי הבנק עם לקוחות אמריקאים.

נתונים עיקריים בקבוצת בנק הפועלים (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום					
31.12.2013	31.03.2014	30.06.2014	30.09.2014	31.12.2014	
במיליוני ש"ח					
רווח ורווחיות					
2,073	2,056	2,322	2,160	2,146	רווח מימוני, נטו***
1,394	1,299	1,297	1,304	1,438	עמלות והכנסות אחרות
3,467	3,355	3,619	3,464	3,584	סך ההכנסות
(59)	(15)	(3)	80	363	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
*2,591	*2,165	*2,255	*2,219	2,501	הוצאות תפעוליות ואחרות
*633	*747	*781	*734	478	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום					
31.12.2013	31.03.2014	30.06.2014	30.09.2014	31.12.2014	
במיליוני ש"ח					
מאזן - נתונים עיקריים					
*380,020	*376,635	*370,156	*393,989	407,794	סך-כך המאזן
251,600	250,232	252,066	257,826	263,980	אשראי לציבור, נטו
60,912	65,333	63,800	57,190	58,778	נירות-ערך
276,525	276,014	268,935	281,760	297,230	פיקדונות הציבור
33,980	31,314	30,533	34,073	33,671	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
*28,834	*29,623	*30,308	*31,100	31,361	הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק
16,279	14,205	13,483	13,362	12,721	סך סיכון אשראי בעייתי, נטו**
6,817	6,305	6,038	5,719	5,389	מזה - חובות פגומים מאזניים, נטו**

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום					
31.12.2013	31.03.2014	30.06.2014	30.09.2014	31.12.2014	
יחסים פיננסיים עיקריים					
91.0%	90.7%	93.7%	91.5%	88.8%	אשראי לציבור, נטו לפיקדונות הציבור
81.0%	81.4%	84.2%	81.6%	79.8%	אשראי לציבור, נטו לפיקדונות הציבור כולל אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
*7.6%	*7.9%	*8.2%	*7.9%	7.7%	הון המיוחס לבעלי מניות הבנק לסך המאזן
-	*9.4%	*9.5%	*9.3%	9.3%	הון עצמי רובד 1 לפי באזל 3
-	*14.9%	*14.9%	*14.6%	14.6%	הון כולל לפי באזל 3
*9.3%	-	-	-	-	הון ליבה לרכיבי סיכון לפי באזל 2
*15.5%	-	-	-	-	הון כולל לרכיבי סיכון לפי באזל 2
2.13%	2.09%	2.31%	2.21%	2.12%	מרווח מימוני מפעילות שוטפת ⁽¹⁾
*62.0%	*64.5%	*60.8%	*62.5%	56.4%	הוצאות תפעוליות לסך ההכנסות ⁽⁵⁾
*3.7%	*3.6%	*3.9%	*3.7%	3.7%	סך הכנסות לנכסים ⁽³⁾
*2.8%	*2.3%	*2.4%	*2.4%	2.5%	סך הוצאות לנכסים ⁽⁴⁾
(0.09%)	(0.02%)	(0.00%)	0.12%	0.54%	שיעור ההוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור ⁽¹⁾
*9.20%	*10.67%	*10.89%	*9.87%	6.23%	תשואת הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק להון ⁽¹⁾
*0.48	*0.57	*0.59	*0.55	0.36	רווח נקי למניה בשיח המיוחס לבעלי מניות הבנק - בסיסי

- * יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ראה ביאור ד.2) בדוחות הכספיים.
- ** בניכוי הפרשה פרטנית, הפרשה לפי עומק פיגור והפרשה קבוצתית בגין סיכון אשראי בעייתי.
- *** רווח מימוני, נטו כולל הכנסות ריבית, נטו והכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית.
- (1) מחושב על בסיס שנתי.
- (2) רווח מימוני מפעילות שוטפת (ראה דוח דירקטוריון פרק רווח ורווחיות - התפתחות הרווח המימוני) מחולק בסך-הכל נכסים פיננסיים לאחר הפרשה להפסדי אשראי ובניכוי יתרות בגין כרטיסי אשראי שאינן נושאות ריבית.
- (3) סך ההכנסות חלקי יתרות ממוצעות של סך הנכסים.
- (4) סך ההוצאות התפעוליות והאחרות חלקי יתרות ממוצעות של סך הנכסים.
- (5) אינו כולל הוצאות לתוכניות התייעלות והפרשה בגין עסקי הבנק עם לקוחות אמריקאים.

מידע הצופה פני עתיד

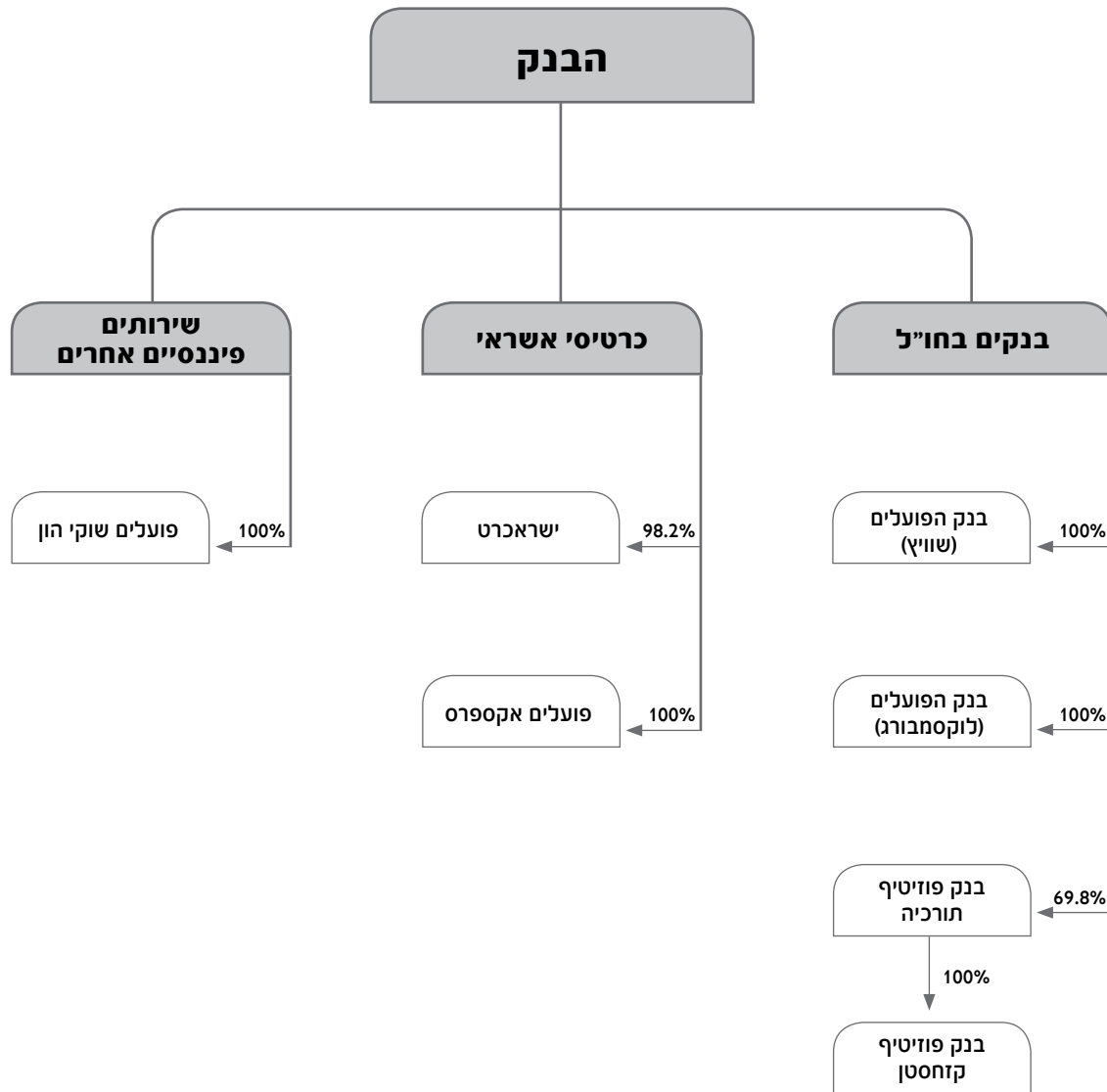
חלק מהמידע המפורט בדוח זה, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות, מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות-ערך. תוצאות הבנק בפועל עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע צופה פני עתיד, כתוצאה ממספר רב של גורמים, לרבות, בין היתר, כתוצאה משינויים בשוקי ההון בארץ ובעולם, שינויים מאקרו כלכליים, שינויים במצב הגיאופוליטי, שינויים רגולטוריים ושינויים אחרים שאינם בשליטת הבנק, ואשר עשויים להביא לאי התממשות הערכות ו/או לשינויים בתוכניות העסקיות של הבנק. מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "אנו מאמינים", "צפוי", "חזוי", "מעריכים", "מתכוונים", "מתכננים", "מתעתד", "עשוי להשתנות" וביטויים דומים להם, בנוסף לשמות עצם, כגון: "תוכנית", "יעדים", "רצון", "צורך", "יכול", "יהיה". מידע וביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר ודאות, משום שהם מבוססים על הערכות ההנהלה לגבי אירועים עתידיים, אשר כוללים, בין היתר, שינויים בפרמטרים הבאים: מצב המשק, טעמי הציבור, שיעורי ריבית בארץ ובח"ל, שיעורי אינפלציה, הוראות חקיקה ורגולציה חדשות בתחום הבנקאות ושוק ההון, החשיפה לסיכונים פיננסיים, איתנות פיננסית של לווים, התנהגות המתחרים, היבטים הקשורים בתדמית הבנק, התפתחויות טכנולוגיות ונושאי כח אדם, ובתחומים אחרים אשר יש להם השפעה על פעילות הבנק ועל הסביבה בה הוא פועל, ואשר מטבע הדברים התממשותם אינה ודאית.

המידע המוצג להלן נסמך, בין היתר, על מידע המצוי בידיעת הבנק והמבוסס, בין היתר, על פרסומים של גורמים שונים, כגון: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד האוצר, נתוני בנק ישראל, משרד השיכון וגורמים אחרים המפרסמים נתונים והערכות לגבי שוקי ההון בארץ ובעולם.

מידע זה משקף את נקודת המבט הנוכחית של הבנק בנוגע לאירועים עתידיים. נקודת מבט זו מבוססת על הערכות, ולכן נתונה לסיכונים, לחוסר ודאות, ואף לאפשרות שאירועים או התפתחויות, שנחזו כצפויים, לא יתממשו בכלל, או יתממשו במקצת בלבד.

תרשים החזקות

להלן תרשים חברות מוחזקות עיקריות* של הבנק:

* תרשים כולל חברות עיקריות מוחזקות במישרין על-ידי הבנק או בעקיפין באמצעות חברות בנות פרטיות בבעלות מלאה של הבנק. חברות בנות בבעלות מלאה אשר באמצעותן מוחזקות החברות המופיעות בתרשים לעיל אינן כלולות בו. לצורך התרשים לעיל, חברה עיקרית הינה חברה עם פעילות עסקית, שלדעת הנהלת הבנק היא חברה עיקרית בקבוצה, והשקעת הבנק בה היא לפחות 1% מההון המיוחס לבעלי המניות של הבנק, או שחלק הבנק ברווח (בהפסד) הנקי שלה המיוחס לבעלי המניות של הבנק עולה על 5% מהרווח (או מההפסד) הנקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק (וזאת בדומה לקריטריון שנקבע בהוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים (הוראה מספר 662) בקשר להצגת נתונים על חברות בנות עיקריות בדוחות כספיים של תאגיד בנקאי).

דירוג הבנק

הבנק מדורג על-ידי חברות דירוג בישראל ובחו"ל כלהלן:

בישראל מדורג הבנק במטבע מקומי על-ידי חברת S&P מעלות בע"מ¹ בדירוג (AA+) ועל-ידי חברת מידרוג בדירוג Aaa.

מועד עדכון אחרון	אופק הדירוג	מטבע-חוץ טווח קצר	מטבע-חוץ טווח ארוך	סוכנות דירוג
ישראל – סוברני:				
ספטמבר 2014	יציב	P-1	A1	Moody's
פברואר 2015	יציב	A-1	A+	S&P
נובמבר 2014	יציב	F1	A	Fitch Ratings
בנק הפועלים:				
אוקטובר 2014	שליכי	P-1	A2	Moody's
אוקטובר 2014	יציב	A-2	A-	S&P
מאי 2014	יציב	F1	A-	Fitch Ratings
דירוג מקומי (בישראל)				
אוקטובר 2014	יציב		AAA	S&P מעלות
מרץ 2014	יציב	P-1	Aaa	מידרוג

בחודש מרץ 2014 חברת הדירוג מדרוג אישרה מחדש את דירוג הבנק ללא שינוי והעלתה את אופק הדירוג ליציב (במקום שליכי). בחודש מאי 2014 חברת הדירוג Fitch אישרה מחדש את דירוג הבנק לטווח ארוך (ללא שינוי) והעלתה את הדירוג לטווח קצר (במקום F2). בחודש ספטמבר 2014 חברת הדירוג S&P אישרה מחדש את דירוג המדינה למטבע-חוץ ברמה של A+. אופק דירוג המדינה נותר יציב. בחודש ספטמבר 2014 חברת הדירוג Moody's אישרה את דירוג המדינה למטבע-חוץ ברמה של A1. אופק דירוג המדינה נותר יציב. בחודש אוקטובר 2014 חברת הדירוג S&P העלתה את דירוג הבנק ל- A- (במקום BBB+). אופק הדירוג נותר יציב. בחודש אוקטובר 2014 חברת הדירוג S&P מעלות העלתה את הדירוג המקומי של הבנק ל- AAA (במקום AA+). אופק הדירוג נותר יציב. בחודש אוקטובר 2014 חברת הדירוג Moody's אישרה מחדש את דירוג הבנק ללא שינוי ושינתה את אופק הדירוג לשליכי (במקום יציב). בחודש נובמבר 2014 חברת הדירוג Fitch אישרה מחדש את דירוג המדינה (ללא שינוי) ושינתה את אופק הדירוג יציב (במקום חיובי). בחודש פברואר 2015 חברת הדירוג S&P אישרה מחדש את דירוג המדינה למטבע-חוץ ברמה של A+. אופק דירוג המדינה נותר יציב.

השליטה בבנק

בעלת היתר השליטה בבנק בסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים היא הגב' שרי אריסון. החזקותיה בבנק מתבצעות באמצעות מספר נאמנויות אשר מחזיקות מצדן בחברות הישראליות הבאות שהנן הבעלים של מניות הבנק:

אריסון החזקות (1998) בע"מ (להלן: "אריסון החזקות") מחזיקה בסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים במניות המהוות כ-20.20% מהון המניות של הבנק, אשר מהוות את "גרעין שליטה" בבנק (כהגדרתו בהיתר השליטה שניתן על-ידי נגיד בנק ישראל). חברת אריסון השקעות בע"מ (שהינה חברה-אחות של אריסון החזקות) (להלן: "אריסון השקעות") מחזיקה באמצעות חברה בת שבבעלותה המלאה את כל הון המניות של חברת מלח הארץ בע"מ, אשר מחזיקה במניות המהוות כ-0.63% מהון המניות של הבנק. סך ההחזקות של קבוצת אריסון (באמצעות אריסון החזקות ואריסון השקעות) בהון המניות של הבנק סמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים הוא כ-20.83% (20.63% בדילול מלא).

השקעות בהון הבנק ועסקות במניותיו

הון המניות המונפק והנפרע של הבנק ליום 31 בדצמבר 2014 הינו 1,323,208,692 ש"ח ע.ב. המורכב 1,323,208,692 ממניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.ב. כל אחת. ההון המונפק הינו לאחר הפחתת 14,168,419 מניות רגילות שנרכשו על-ידי הבנק (להלן: "מניות באוצר"), כפי שיפורט להלן.

הון המניות המונפק והנפרע של הבנק בסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים הינו 1,324,484,529 ש"ח ע.ב., לאחר הפחתת 12,892,582 יתרת מניות באוצר.

להלן פרטים בדבר ההתפתחויות העיקריות הקשורות בהון הבנק, לרבות השקעות בהון הבנק ועסקות במניותיו:

מכירת מניות על-ידי בעלת עניין בבנק

ביום 17 באוגוסט 2014 מכרה חברת מלח הארץ בע"מ 8,750,000 מניות של הבנק בתמורה לסך כולל של 176 מיליון ש"ח בעסקה מחוץ לבורסה. הכמות שנמכרה מהווה 0.67% מהון הבנק.

ביום 20 ביוני 2013 מכרה חברת מלח הארץ בע"מ 14,619,883 מניות של הבנק בתמורה לסך כולל של 250 מיליון ש"ח בעסקה מחוץ לבורסה. הכמות שנמכרה מהווה 1.1% מהון הבנק.

רכישה עצמית של מניות הבנק

המפקח על הבנקים אישר לבנק לבצע רכישה עצמית של 39,250,000 מניות לצורך יצירת מאגר מניות עבור תוכניות התגמול כמפורט בביאור 13. בדוחות הכספיים.

עד ליום 31 בדצמבר 2014 רכש הבנק 25,153,853 מניות בעלות של כ-408 מיליון ש"ח.

שינויים בהון הבנק החל מיום 1 בינואר 2014 ועד סמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים:

עד למועד פרסום הדוחות הכספיים חל קיטון של 3,908,639 מניות רגילות בהון המונפק והנפרע של הבנק. הקיטון נובע מגידול נטו בכמות המניות שהבנק רכש לצורכי תוכניות התגמול, בניכוי מניות שהועברו לעובדים עם מימוש האופציות ויחידות ה-RSU (להלן: "RSU").

להלן פרטים על יתרת האופציות ויחידות RSU שהונפקו וטרם מומשו סמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים:

7,076,826 יחידות אופציות למניות שהונפקו לעובדי הבנק במסגרת התוכנית לשנים 2010-2012.

4,040,703 יחידות RSU שהונפקו לעובדים בכירים.

בשנת 2014 טרם הוענקו יחידות RSU כתשלום נדחה של 50% מהמענק השנתי בגין שנה זו מכוח תוכנית תגמול (2014). הקצאה

של יחידות RSU כאמור צפויה להתרחש לאחר פרסום הדוחות הכספיים לשנת 2014.

האופציות ויחידות RSU ימומשו למניות מתוך מאגר מניות שהבנק רכש לצורך זה.

לפרטים נוספים בקשר ליחידות RSU ליו"ר הדירקטוריון, למנכ"ל ולעובדים בכירים, ראה ביאור 16 בדוחות הכספיים.

דיבידנדים

דירקטוריון הבנק החליט ביום 10 ביולי 2013 לעדכן את מדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק. מדיניות חלוקת הדיבידנד שנקבעה על-ידי הדירקטוריון הנה לחלק עד 30% מהרווח הנקי הנובע מפעולות רגילות. מדיניות זו תהיה תקפה עד שהבנק יעמוד ביעדי ההון שנקבעו על-ידי המפקח על הבנקים ואומצו על-ידי הדירקטוריון. הבנק קיבל אישור המפקח על הבנקים לחלוקת דיבידנד בשיעור של 15% מהרווח השנתי בכפוף לעמידה במתווה שקבע להתפתחות ביחס הון הליבה.

בנוסף למגבלות על-פי חוק החברות, חלוקת דיבידנד על-ידי תאגיד בנקאי כפופה לרגולציה החלה על תאגידים בנקאיים בישראל, לפיה לא יחולק דיבידנד: (א) אם יתרת העודפים המצטברת של הבנק (בניכוי הפרשים בחובה, שנכללו ברווח כולל אחר מצטבר) על-פי הדוחות הכספיים האחרונים שפורסמו אינה חיובית, או במידה שחלוקה כאמור תגרום ליתרה שלילית; (ב) כאשר אחת או יותר משלוש השנים הקלנדריות האחרונות הסתיימה בהפסד או בהפסד כולל; (ג) כאשר התוצאה המצטברת של שלושת הרבעונים המסתיימים בתום תקופת הביניים לגביה פורסם הדוח הכספי האחרון מראה על הפסד או על הפסד כולל; (ד) אם החלוקה תגרום לכך, שיחס הון הבנק לנכסי סיכון ירד מתחת ליחס הנדרש לגביו; (ה) מקרנות הון או מהפרשים בזכות, הנובעים מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ; (ו) במידה שלאחר חלוקתו, הנכסים הלא-כספיים של הבנק יעלו על הונו העצמי; או (ז) במידה שהבנק לא יעמוד בדרישות סעיף 23 לחוק הבנקאות אשר קובע הגבלה לגבי השיעור מההון, אשר מותר לתאגיד בנקאי להשקיע בתאגידים ריאליים. על אף האמור לעיל, במקרים מסוימים יוכל הבנק לחלק דיבידנד אף בהתקיים הנסיבות לעיל, במידה שקיבל מראש ובכתב את אישורו של המפקח על הבנקים לחלוקה, ועד לגובה הסכום שאושר כאמור.

ביום 30 במאי 2013 פרסם הפיקוח על הבנקים לכל התאגידים הבנקאיים חוזר בדבר יחסי הון מינימליים במסגרת היערכות ליישום הוראות באזל 3. בהתאם לחוזר, כל התאגידים הבנקאיים ידרשו לעמוד ביחס הון עצמי רוברד 1 מינימלי בשיעור של 9%, וזאת עד ליום 1 בינואר 2015. בנוסף, תאגיד בנקאי משמעותי במיוחד, שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה לפחות 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל, ידרש לעמוד ביחס הון עצמי רוברד 1 מינימלי בשיעור של 10%, וזאת עד ליום 1 בינואר 2017. כמו-כן קבע המפקח, כי החל מיום 1 בינואר 2015 יעמוד יחס ההון הכולל המינימלי של כל התאגידים הבנקאיים על 12.5% וכי בנוסף, החל מיום 1 בינואר 2017, יעמוד יחס ההון הכולל המינימלי של התאגידים הבנקאיים המשמעותיים במיוחד על 13.5%.

ביום 28 בספטמבר 2014 פרסם המפקח על הבנקים הוראה נוספת שלפיה על כל תאגיד בנקאי להגדיל את יעד ההון העצמי רוברד 1 שלו בשיעור המשקף 1% מיתרת ההלוואות לדיור, וזאת עד ליום 1 בינואר 2017. התאגידים הבנקאיים נדרשים להגדיל את יעד ההון העצמי רוברד 1 שלהם מדי רבעון החל ביום 1 בינואר 2015 בשיעור יחסי מהיעד המלא הנדרש עד ליום 1 בינואר 2017. השפעתה של הוראה נוספת זו על הבנק למועד הדוחות הכספיים נאמדת בכ-0.2%. התוצאה של מכלול ההוראות האמורות הנה שמיום 1 בינואר 2017 ידרש הבנק לעמוד ביחס הון עצמי רוברד 1 של כ-10.2% כאמור לעיל וביחס הון כולל מינימלי של לא פחות מ-13.7%.

על-פי תנאי שטרי הון נדחים (סדרה א') לא יחולק דיבידנד במקרים הבאים: (א) היה והושעו תשלומי הריבית בגין שטרי הון אלו, הבנק לא ישלם דיבידנד לבעלי מניותיו כל עוד לא שולמו במלואם כל תשלומי הריבית שסילוקם הושעה, בין אם דיבידנד כאמור הוכרז טרם ניתנה הודעת הבנק בדבר היווצרות נסיבות משעות, ובין אם הוא הוכרז אחרי מתן הודעה כאמור; ו-(ב) אם חלוקתו תגרום לכך שהיחס בין הון הליבה לנכסי סיכון של הבנק ירד מתחת ליחס של 6.5%.

בנוסף, בהיתר נגיד בנק ישראל לרכישת השליטה בבנק על-ידי קבוצת אריסון נקבע, כי לא יחולק דיבידנד מרווחים שנצברו בבנק עד יום 30 ביוני 1997 (ערב רכישת השליטה), אלא אם כן המפקח על הבנקים הסכים לכך מראש ובכתב. המפקח על הבנקים אישר רכישה עצמית של מניות הבנק עבור תוכניות התגמול של הבנק, לפרטים נוספים, ראה פרק השקעות בהון הבנק ועסקות במניות.

יתרת העודפים של הבנק ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכמה ב-22,243 מיליון ש"ח, מהם סך של כ-2,734 מיליון ש"ח אינם ניתנים לחלוקה כדיבידנד כאמור.

להלן פרטים על חלוקת דיבידנדים החל מיום 1 בינואר 2013:

בהתאם למדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק ולאחר שנתקבל אישור המפקח על הבנקים לחלוקת דיבידנד רבעונית בגובה של 15% מהרווח הנקי, החליט דירקטוריון הבנק ביום 9 במרץ 2015 על חלוקת דיבידנד בגין רווחי הרבעון הרביעי של שנת 2014 בסך של כ-70 מיליון ש"ח המהווה 5.262 אגורות לכל מניה בת 1 ש"ח ע.נ. הדירקטוריון קבע את יום 18 במרץ 2015 כיום הקובע לעניין תשלום הדיבידנד ואת יום 31 במרץ 2015 כיום התשלום.

להלן פרטים בדבר דיבידנד ששולם:

מועד הכרזה	מועד תשלום	דיבידנד למניה באגורות	דיבידנד ששולם במזומן במיליוני ש"ח
23.11.2014	15.12.2014	8.83	117
13.08.2014	03.09.2014	9.00	119
21.05.2014	12.06.2014	8.00	106
19.03.2014	10.04.2014	8.00	106
26.11.2013	18.12.2013	7.00	92
28.08.2013	30.09.2013	7.00	92
10.07.2013	05.08.2013	7.00	92

הון והלימות הון

החל מיום 1 בינואר 2014 הבנק מיישם את הוראות מדידה והלימות הון המבוססות על הוראות באזל 3 (להלן: "באזל 3"), כפי שפורסמו על-ידי הפיקוח על הבנקים וכפי ששולבו בהוראות ניהול בנקאי תקין 211-201.

הוראות באזל 3 קובעות שינויים משמעותיים בחישוב דרישות ההון הפיקוחי, בין היתר, בכל הקשור ל:

- רכיבי ההון הפיקוחי.
 - ניכויים מההון והתאמות פיקוחיות.
 - טיפול בחשיפות לתאגידים פיננסיים.
 - טיפול בחשיפות לסיכון אשראי בגין חובות פגומים.
 - הקצאת הון בגין סיכון CVA בפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים.
- התיקונים להוראות הני"ל נכנסו לתוקף החל מיום 1 בינואר 2014, כאשר היישום הינו באופן מדורג בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 299 בנושא "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר", וזאת על מנת לאפשר עמידה בדרישות החדשות של ההון הפיקוחי במסגרת יישום באזל 3 ולקבוע תקופת מעבר עד ליישומן המלא. הוראות המעבר מתייחסות, בין היתר, להתאמות הפיקוחיות והניכויים מההון, וכן למכשירי הון שאינם כשירים להכללה בהון הפיקוחי בהתאם לקריטריונים החדשים שנקבעו בהוראות באזל. בפרט, בהתאם להוראות המעבר, ההתאמות הפיקוחיות והניכויים מההון וכן זכויות המיעוט שאינן כשירות להיכלל בהון הפיקוחי ינוכו מההון בהדרגה בשיעור של 20% בכל שנה, החל מיום 1 בינואר 2014 ועד ליום 1 בינואר 2018. מכשירי ההון שאינם כשירים עוד כהון פיקוחי מוכרים החל מיום 1 בינואר 2014 עד לתקרה של 80% מיתרתם בהון הפיקוחי ליום 31 בדצמבר 2013 ובכל שנה עוקבת מופחתת תקרה זו ב-10% נוספים עד ליום 1 בינואר 2022.
- בנוסף, ביום 29 באוגוסט 2013 פורסם חוזר הפיקוח על הבנקים בנושא "דרישות גילוי של באזל הנוגעות להרכב ההון". החוזר קבע דרישות גילוי מעודכנות שנדרשים הבנקים לכלול כחלק מאימוץ הוראות באזל 3.
- בהתאם לכך, במסגרת הביאור על הלימות ההון בדוחות הכספיים לשנת 2014, נכלל הגילוי על מספרי השוואה לשנה קודמת הערוכים בהתאם להוראות באזל 2 כפי שאומצו על-ידי המפקח על הבנקים, וכן הגילוי על מספרי השוואה ליום 1 בינואר 2014 הערוכים בהתאם להוראות באזל 3.

ביום 30 במאי 2013 פרסם הפיקוח על הבנקים לכל התאגידים הבנקאיים חוזר בדבר יחסי הון מינימליים במסגרת היערכות ליישום הוראות באזל 3. בהתאם לחוזר, כל התאגידים הבנקאיים נדרשים לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מינימלי בשיעור של 9%, וזאת עד ליום 1 בינואר 2015. בנוסף, תאגיד בנקאי משמעותי במיוחד, שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה לפחות 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל, ידרש לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מינימלי בשיעור של 10%, וזאת עד ליום 1 בינואר 2017. כמו-כן קבע המפקח, כי החל מיום 1 בינואר 2015 יעמוד יחס ההון הכולל המינימלי של כל התאגידים הבנקאיים על 12.5% וכי בנוסף, החל מיום 1 בינואר 2017, יעמוד יחס ההון הכולל המינימלי של התאגידים הבנקאיים המשמעותיים במיוחד על 13.5%.

הבנק עונה להגדרת תאגיד בנקאי משמעותי במיוחד ולכן ידרש לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מינימלי של 10% וביחס הון כולל מינימלי של 13.5% החל מיום 1 בינואר 2017.

ביום 28 בספטמבר 2014 פרסם המפקח על הבנקים הוראה נוספת. בהתאם להוראה זו ולהוראות המעבר לשנת 2014, החל מיום 1 בינואר 2015 תתווסף ליחסי ההון המזעריים דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור למועד הדיווח. דרישה זו מיושמת בהדרגה, על פני שמונה רבעונים, עד ליום 1 בינואר 2017. השפעת ההוראות הנוספות על יחסי ההון של הבנק ליום 1 בינואר 2017 נאמדת בכ-0.2% בהתאם ליתרת ההלוואות לדיור למועד הדיווח.

בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי שיידרש על-ידי המפקח על הבנקים ליום 1 בינואר 2017, על בסיס מאוחד, לפי נתוני מועד הדיווח, הינו 10.2% ו-13.7%, בהתאמה.

31 בדצמבר 2013	1 בינואר 2014	31 בדצמבר 2014
באזל 2 ⁽²⁾	באזל 3 ⁽¹⁾	
במיליוני ש"ח		

1. הון לצורך חישוב יחס ההון לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים

הון עצמי רוברד 1/הון ליבה	28,195*	28,966*	31,482
הון רוברד 1	30,664*	30,920*	33,436
הון רוברד 2	16,341	15,697	16,041
סך-הכולל הון כולל	47,005*	46,617*	49,477

2. יתרות משוקללות של נכסי סיכון

סיכון אשראי	276,537*	292,522*	311,329
סיכונים שוק	4,748	4,748	5,269
סיכון תפעולי	21,769	21,769	22,275
סך-הכולל יתרות משוקללות של נכסי סיכון	303,054*	319,039*	338,873

באחוזים

3. יחס ההון לרכיבי סיכון

יחס הון עצמי רוברד 1 לרכיבי סיכון/יחס הון ליבה לרכיבי סיכון	9.30%*	9.08%*	9.29%
יחס הון רוברד 1 לרכיבי סיכון	10.12%*	9.69%*	9.87%
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	15.51%*	14.61%*	14.60%
יחס הון עצמי רוברד 1 המזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים		9.00% ⁽³⁾	9.00%⁽³⁾
יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים	9.00%	12.50% ⁽³⁾	12.50%⁽³⁾

- * יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ראה ביאור 1 ו-2 בדוחות הכספיים.
- (1) מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 211-201, 299 בדבר "מדידה והלימות ההון", החל מיום 1 בינואר 2014. הנתונים ליום 1 בינואר 2014 הינם על בסיס היתרות ליום 31 בדצמבר 2013. השפעת המעבר להוראות באזל 3 ביום 1 בינואר 2014 הינה קיטון ביחס הון עצמי רוברד 1 של 0.22% וקיטון ביחס ההון הכולל של 0.9%.
- (2) מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 211-201 בדבר "מדידה והלימות ההון", שחלו עד ליום 31 בדצמבר 2013.
- (3) יחסי ההון המזעריים הנדרשים על-ידי המפקח על הבנקים מיום 1 בינואר 2015 ועד ליום 31 בדצמבר 2016. החל מיום 1 בינואר 2017 יחס הון עצמי רוברד 1 המזערי הנדרש הינו 10% ויחס ההון הכולל המזערי הנדרש הינו 13.5%. ליחסים אלה, החל מיום 1 בינואר 2015, תנוסף דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור למועד הדיווח. דרישה זו מיושמת בהדרגה, על פני שמונה רבעונים, עד ליום 1 בינואר 2017. בהתאם לכך, יחס הון עצמי רוברד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי שידרש על-ידי המפקח על הבנקים ליום 1 בינואר 2017, על בסיס מאוחד, לפי נתוני מועד הדיווח, הינו 10.2% ו-13.7%, בהתאמה. ליתרת ההלוואות לדיור ראה ביאור 4.א.2 בדוחות הכספיים.
- (4) בניכוי דיבידנד שהוכרז לאחר תאריך המאזן בסך של 106 מיליוני ש"ח בהתאם להוראות באזל 2.

יחס הון עצמי רוברד 1 ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכם ב-9.29% בהשוואה ליחס הון עצמי רוברד 1 של 9.08% ליום 1 בינואר 2014. יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכם ב-14.60% בהשוואה ליחס ההון הכולל של 14.61% ליום 1 בינואר 2014. ההון הכולל ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכם בסך של כ-49,477 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-46,617 מיליוני ש"ח ליום 1 בינואר 2014. הגידול בבסיס ההון נבע בעיקר מהרווח הנקי בניכוי דיבידנד ששולם וכן מגידול בהתאמות בגין הצגת נירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן.

נכסי הסיכון ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכמו ב-338.9 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-319.0 מיליארד ש"ח ליום 1 בינואר 2014. העלייה בנכסי הסיכון נובעת בעיקר מגידול בנכסי סיכון תאגידים.

סקירה כלכלית ופיננסית

התפתחויות בכלכלה העולמית

הכלכלה העולמית אופיינה בשנת 2014 במגמות לא אחידות. הצמיחה בארצות-הברית הפגינה עוצמה ואילו באירופה נרשמה צמיחה מחדשת ואינפלציה אפסית עד כדי חששות מדפלציה. גם במשקים המתעוררים נרשמה תמונה לא אחידה. באסיה המגמות היו לרוב חיוביות, כשבלטו במיוחד לחיוב כלכלות הודו וסין. מנגד ברוסיה החל משבר כלכלי ופיננסי וברזיל נמצאה אף היא במגמה של התכווצות בתוצר. במבט קדימה הסיכון להתאוששות הכלכלה העולמית נותר גבוה, בעיקר בשל החשש מהרעה בכלכלות גוש האירו ומהידרדרות נוספת במצב ברוסיה שעלול להשפיע גם על כלכלות נוספות. בסיכום שנתי רשמה הכלכלה הגלובלית, על-פי אומדני קרן המטבע הבינלאומית, צמיחה בקצב שנתי של 3.3%, בדומה לקצב הצמיחה שנרשם בשנת 2013. הכלכלות המפותחות צמחו בשיעור של 1.8% ובמשקים המתפתחים האטה הצמיחה ל-4.4%. סביבת האינפלציה במדינות המפותחות נותרה נמוכה מאוד ותרמה לכך גם הירידה החדה במחירי הנפט במחצית השנייה של שנת 2014 - ירידה של כ-50% מאז יוני 2014. על רקע הפעילות הממוטנת וסביבת האינפלציה הנמוכה, המדיניות המוניטרית במדינות המפותחות נותרה מרחיבה מאוד. בגוש האירו הריבית ירדה לרמה נמוכה היסטורית של 0.05% וכן הבנק האירופאי המרכזי החל לרכוש אגרות-חוב בהיקף של 60 מיליארד אירו בחודש. ביפן נמשכות ביתר שאת תוכנית ההרחבה הכמותית. בארצות-הברית הריבית נותרה אפסית ברמה של 0.25% אך רכישות אגרות-החוב הגיעו בחודש אוקטובר 2014 לסיומן. הצמיחה החזקה יחסית בארצות-הברית והציפיות שארצות-הברית תהא הראשונה להעלות ריבית בקרב המדינות המפותחות הביאו את הדולר להתחזק מול מרבית המטבעות בעולם במחצית השנייה של שנת 2014. בארצות-הברית התבססה הצמיחה בקצב דומה לזה של שנת 2013. הצמיחה בשנת 2014 הסתכמה בכ-2.4%. במחצית השנייה של שנת 2014 הצמיחה הייתה אף מהירה יותר. הפעילות בענף הנדל"ן התייצבה בשנת 2014, הצריכה הפרטית והפעילות התעשייתית הוסיפו להתרחב ונתוני התעסוקה ברובם הצביעו על שיפור מתמשך - שיעור האבטלה ירד בחודש דצמבר 2014 ל-5.6% ולמשק האמריקאי נוספו בשנת 2014 כ-2.95 מיליון משרות חדשות. בגוש האירו נרשמה בשנת 2014, לאחר שנתיים של מיתון, צמיחה חיובית אך נמוכה של כ-0.8%. גרמניה הוסיפה לבלוט לחיוב ובספרד נרשמה התאוששות מרשימה והיא צמחה בשיעור של 1.4%. שוק העבודה נותר פגיע - שיעור האבטלה הממוצע בגוש האירו עדיין גבוה ברמה של 11.5% וקצב האינפלציה השנתי בגוש האירו נמוך עד כדי חשש מדפלציה. פרמיות הסיכון של איטליה, ספרד, אירלנד ופורטוגל ירדו באופן ניכר במהלך שנת 2014. ביוון הוקמה בינואר 2015 ממשלה חדשה לאחר בחירות. ממשלה זו מתנגדת לצעדי הצנע הנוקשים במדינה ומתנהל משא ומתן בינה לבין האיחוד האירופי והבנק האירופי המרכזי על הקלות במדיניות הצנע תוך שמירה על קווי האשראי לממשלה היוונית ולבנקים שלה. קונפליקט זה טומן סיכון להמשך היוותרותה של יוון בגוש האירו. הבנק המרכזי של שווייץ הודיע ב-15 בינואר 2015 על ביטול רצפת שער החליפין ביחס לאירו שעמדה על 1.2 בשלוש השנים האחרונות. בנוסף, הפחית הבנק בחצי אחוז את תחום היעד לריבית הליבור לשלושה חודשים לטווח שבין 0.25% ל-1.25%. בתגובה לצעדים אלו, הפרנק השווייצרי רשם התחזקות חדה של כ-18% מול היורו וכ-13% מול הדולר עד סוף ינואר 2015.

הפעילות הכלכלית במשק הישראלי

המשק צמח בשנת 2014, על-פי האומדן המוקדם של הלמ"ס, בשיעור של 2.9%, לעומת 3.2% בשנת 2013. ההאטה בצמיחה הושפעה בין השאר ממבצע צוק איתן שאירע ברבעון השלישי של שנת 2014 ובו הצמיחה התאפסה. ברבעון הרביעי של שנת 2014 המשק צמח בקצב שנתי מהיר של 7.2%, וניתן לכן לומר שהשפעת המבצע על הפעילות הייתה מצומצמת. הצמיחה בשנה החולפת התבססה במידה רבה על התרחבות בצריכה הפרטית ובצריכה הציבורית בעוד שהיצוא התרחב בקצב איטי וההשקעות הריאליות במשק פחתו. העלייה בצריכה הפרטית בלטה בייחוד במוצרי בני-קיימא והיא כנראה הושפעה מהריבית הנמוכה. הגידול בצריכה הציבורית נבע בעיקר מהוצאות הביטחון הגבוהות. הרפיון ביצוא הסחורות והשירותים הושפע מהייסוף בשער השקל עד מחצית שנת 2014, וכן מהפגיעה בתיירות הנכנסת כתוצאה ממבצע צוק איתן. שוק העבודה המשיך להפגין עצמה ושיעור האבטלה ירד לרמה ממוצעת של 5.9% לעומת 6.2% בשנת 2013. כמו-כן נמשכה העלייה בשיעור ההשתתפות בכוח העבודה. ענף הבנייה למגורים היה אחד הנושאים שעמדו בראש סדר היום הכלכלי והפוליטי. הממשלה ניסתה לקדם תוכנית של הפחתת המע"מ לאפס אחוז לאוכלוסייה זכאית ופרויקטים של "מחיר מטר" בהם הקרקע תימכר בהנחה. תוכניות אלו הביאו לירידה חדה של כ-30% ברכישת דירות חדשות. הפחתת המע"מ לזכאים לא אושרה לבסוף והכנסת פוזרה. רכישת הדירות חזרה מחדש ספטמבר 2014 לרמות של שנת 2013. מחירי הדירות עלו, על-פי סקר הלמ"ס, בשיעור של 4.5% בשנת 2014.

המדיניות הפיסקאלית והמוניטרית

הגירעון התקציבי בשנת 2014 הסתכם ב-29.9 מיליארד שקל שהם 2.8% מהתמ"ג. ההכנסות ממסים גדלו ב-5.9% ואילו ההוצאות ב-3.5%. תקציב הממשלה לשנת 2015 לא אושר בכנסת בשל פיזור. עד להרכבת ממשלה חדשה (הבחירות נקבעו ליום 17 במרץ 2015) מנהל תקציב 2015 בהתאם לזה של שנה קודמת, והממשלה אינה יכולה לחרוג מהחלק היחסי של התקציב המצטבר לתקופה. ריבית בנק ישראל הונמכה במהלך שנת 2014 שלוש פעמים עד לרמה של 0.25% בחודש ספטמבר 2014. הפחתות הריבית באו על רקע צמיחה מתונה יחסית של המשק, אינפלציה שנמוכה מהגבול התחתון של היעד וכן בניסיון להחליש את שער החליפין של השקל. הריבית הופחתה לרמה של 0.1% החל מחודש מרץ 2015.

אינפלציה ושער חליפין

מדד המחירים הידוע לצרכן ירד בשנת 2014 בשיעור של 0.1%. המדד ללא סעיף הדירור ירד בשיעור של 1.4%. ירידות המחירים נבעו מגורמים חיצוניים כמו מחירי הסחורות והנפט וכן מגורמים מקומיים כמו עלייה בתחרותיות בענפי התקשורת והקמעונאות. מדד המחירים לצרכן לחודש ינואר 2015 ירד בשיעור חד של 0.9%. נכון לחודש פברואר 2015 הציפיות לאינפלציה ל-12 החודשים הבאים מוסיפות להיות נמוכות מיעד האינפלציה של הבנק המרכזי. השקל פוחת במהלך שנת 2014 בשיעור של 12.0% מול הדולר ו-3.1% מול סל המטבעות האפקטיבי. היחלשות השקל החלה באוגוסט 2014 והיא שיקפה ברובה את ההתחזקות של שער הדולר מול מרבית המטבעות בעולם. במהלך שנת 2014 רכש בנק ישראל כ-7 מיליארד דולר בעסקות המרה, מתוכן כ-3.5 מיליארד דולר במסגרת תוכנית הרכישות שנועדה לקזז את השפעת הפקת הגז על שער החליפין. במקביל לפיחות בשער השקל חלה גם עלייה ניכרת בתנודתיות שער החליפין, הן ההיסטורית והן זו הגלומה באופציות.

שוקי הכספים והון

עלויות שערים נרשמו בשוקי המניות של הכלכלות המפותחות אך אכזבה נרשמה בביצועי שוקי המניות במשקים המתפתחים שבממוצע רשמו ירידות שערים. בסיכום שנתי עלה מדד ת"א 100 ב-6.7% והגיע לקראת סוף השנה לרמת שיא. השינוי במדד המניות בתל-אביב היה מתואם במרבית השנה עם המגמה בשווקים המפותחים, למעט בחודשים אוגוסט וספטמבר 2014, ככל הנראה בשל העלייה בסיכון הגיאוגרפי בישראל. מדד ה-S&P 500 עלה בסיכום שנת 2014 ב-11.4% ואילו מדד השווקים המתעוררים (MSCI EM) ירד ב-6% (כולם במונחי מטבע מקומי). מחזורי המסחר במניות בתל-אביב רשמו עלייה במהלך הרבעון האחרון של שנת 2014 (1,365 מיליון ש"ח בממוצע ברבעון הרביעי) ובסיכום שנתי נרשם ממוצע יומי נמוך של 1,213 מיליון ש"ח בדומה ל-1,172 מיליון ש"ח בשנת 2013. שוק אגרות-החוב הושפע מהריבית הנמוכה ומהירידה בציפיות לאינפלציה ואופיין בעלויות שערים. מדד אגרות-החוב הצמודות הממשלתיות עלה בשיעור של 5.8% ומדד אגרות-החוב השקליות עלה בכ-7.2%. מדד אגרות-החוב הקונצרניות ירד בכ-2.6% ברבעון האחרון של שנת 2014 ובסיכום שנתי עלה בכ-1.5%. מרווחי התשואה לעומת אגרות-החוב הממשלתיות עלו במחצית השנייה של שנת 2014.

שיעור השינוי				
2013	2014	2012	2013	2014
בנקודות				
1.9%	(0.1%)	100.3	102.2	102.1
בש"ח				
שער החליפין ליום 31 בדצמבר:				
(7.0%)	12.0%	3.733	3.471	3.889
(2.8%)	(1.2%)	4.921	4.782	4.725
(4.4%)	0.8%	4.077	3.897	3.929
(4.9%)	5.6%	6.037	5.742	6.064
(23.1%)	3.7%	2.088	1.606	1.666

לימים 31 בדצמבר:		
2012	2013	2014
2.00%	1.00%	0.25%

מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים ואומדנים חשבונאיים קריטיים

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים על-פי עקרונות וכללי חשבונאות שעיקרם מפורט בביאור 1 בדוחות הכספיים. ביישום כללי החשבונאות, משתמשת הנהלת הבנק בהנחות, בהערכות ובאומדנים שונים, המשפיעים על הסכומים המדווחים של נכסים והתחייבויות (לרבות התחייבויות תלויות) ועל התוצאות המדווחות של הבנק. ייתכן, שאופן התממשותם בעתיד של ההערכות והאומדנים כאמור, יהיה שונה מכפי שהוערך בעת עריכת הדוחות הכספיים.

חלק מההערכות והאומדנים כאמור, כרוכים במידה רבה של אי ודאות, והם עלולים להיות מושפעים משינויים אפשריים בעתיד. אומדנים והערכות מסוג זה, שהשינויים בהם עשויים להשפיע באופן מהותי על התוצאות הכספיות המוצגות בדוחות הכספיים, נחשבים על-ידי הבנק, כאומדנים והערכות בנושאים "קריטיים". הנהלת הבנק בדעה, כי האומדנים וההערכות שישומו בעת עריכת הדוחות הכספיים הינם נאותים, ונעשו על-פי מיטב ידיעתה ושיקול דעתה המקצועי.

הפרשה להפסדי אשראי

על-פי הוראות המפקח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי מיישם הבנק, את תקני החשבונאות האמריקאיים בנושא (ASC 310) ועמדות של רשויות הפיקוח על הבנקים בארצות-הברית ושל הרשות לניירות-ערך בארצות-הברית, כפי שאומצו בהוראות הדיווח לציבור.

ההפרשה לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בהתייחס לתיק האשראי מוערכת באחד משני מסלולים: "הפרשה פרטנית" ו"הפרשה קבוצתית". כמו-כן, הבנק בוחן את הנאותות הכוללת של ההפרשה להפסדי אשראי. לפרטים נוספים בדבר הכללים לבחינת חובות במסגרת הפרשה פרטנית או קבוצתית וכן פרטים בדבר חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור ראה ביאור 4) וה(4) בדבר הפרשה להפסדי אשראי בדוחות הכספיים.

ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי נעשית בהתבסס על הערכת ההנהלה לגבי ההפסדים הגלומים בתיק האשראי, לרבות חבויות בסעיפים חוץ-מאזניים. בתהליך ההערכה נסמכת ההנהלה על מספר רב של שיקולים ואומדנים.

לגבי כל לווה שנבחן פרטנית, אשר קיימים לגביו סימנים המעידים על בעיה אפשרית ביכולת פירעון האשראי שניתן לו, מבצע הבנק הערכה של הסכום הניתן לגביה מאותו לווה בהתאם למקורות הפירעון הרלוונטיים, ובהם מקורות הפירעון מפעילותו העסקית של הלווה, מקורות פירעון פרטיים של הלווה, ערך המימוש הצפוי של בטוחות שהעמיד וערך מימוש צפוי של ערבויות חיצוניות שהועמדו לטובת פירעון האשראי, כל זאת, תוך התחשבות במועדי הפירעון והמימוש הרלוונטיים. אישור נאותות הסיווג של החוב והסכום הניתן לגביה מבוצע על-ידי גורם אשר הינו בסמכות אחת מעל לסמכות הענקת האשראי ללקוח, בהתאמות המחויבות. לאחר קביעת הסכום הניתן לגביה, נרשמת הפרשה פרטנית להפסדי אשראי, אשר מהווה את הפרש בין סכום האשראי שניתן ללווה לבין הסכום הניתן לגביה ממנו, מהוון בריבית החוב המקורית, או השווי ההוגן נטו של הביטחונות העומדים כנגד החוב, בכל מועד דיווח. בנוסף, הבנק נדרש להעריך את היקף החוב אותו לא ניתן לגבות במאמצי גביה ארוכי טווח (המוגדרים ברוב המקרים כתקופה העולה על שנתיים) ולבצע מחיקה חשבונאית בגינו.

הסכום הניתן לגביה מתבסס על פרמטרים שונים ובהם: תזרימי מזומנים צפויים מפעילותו העסקית של הלווה, ערך מימוש, נטו, של נכסי נדל"ן, ציוד יצרני, ניירות-ערך ונכסים אחרים של הלווה, ערך מימוש של ערבויות מצדדים שלישיים, ומועד המימוש של סכומים כאמור. מטבע הדברים, נתונים מעין אלה, המבוססים על אומדנים ועל הערכות, נסמכים על משתנים כלכליים אשר אינם בשליטת הבנק כגון, מצב כלכלי בשוק הישראלי ובשוקי העולם, שוקי פעילות של חברות ומוצריהן, שערי ריבית ומצב שוק ההון, מחירי נדל"ן ונכסים אחרים וביקושים בענף בארץ ובעולם ועוד.

בקביעת הסכום הניתן לגביה נלקחים מרווחי ביטחון שתכליתם לתת מענה למצבי אי ודאות באשר ליכולת פירעון האשראי ושווי הביטחונות. עם זאת, מכיוון שמדובר במשתנים כלכליים ואחרים, אין ודאות כי הסכומים שיתקבלו בפועל יהיו זהים לאומדן שנקבע. ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי מחושבת כדי לשקף הפרשות לירידת-ערך בגין הפסדי אשראי בלתי מזהים פרטנית הגלומים בקבוצות גדולות של חובות קטנים בעלי מאפייני סיכון דומים, וכן בגין חובות שנבחנו פרטנית ונמצא שהם אינם פגומים. ההפרשה להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי מאזני וחוף-מאזני המוערך על בסיס קבוצתי, מחושבת בהתבסס על שיעורי הפסד היסטוריים בענפי משק שונים, בחלוקה בין אשראי בעייתי לאשראי לא בעייתי, וכן על שיעורי מחיקות חשבונאיות נטו שנרשמו בפועל החל מיום 1 בינואר 2011, תוך התחשבות בנתונים נוספים, לרבות מגמות בהיקפי האשראי בכל ענף ותנאים ענפיים, נתונים מקרו כלכליים, הערכת איכות כללית של האשראי לענף משק, שינויים בנפח ובמגמה של יתרות בפיגור ויתרות פגומות והשפעות השינויים בריכוזיות האשראי. בקביעת שיעורי ההפרשה הקבוצתית, נעשה שימוש במתודולוגיה שנקבעה בהלימה להוראות המפקח על הבנקים, תוך לקיחה בחשבון של הגורמים שפורטו לעיל.

לעניין זה יצוין כי ביום 19 בינואר 2015 פורסם חוזר הפיקוח על הבנקים לעדכון הוראות הדיווח לציבור בנושא "הפרשה קבוצתית בגין אשראי לאנשים פרטיים". בהתאם לחוזר בקביעת הפרשה להפסדי אשראי על תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי, בין היתר, להביא בחשבון הן את הפסדי העבר, אשר יחושבו בהתאם למוצא הפסדי העבר בחמש השנים האחרונות, והן את ההתאמות בגין הגורמים האיכותיים שנקבעו על-ידי הפיקוח על הבנקים, בשיעור שלא יפחת מ-0.75% מיתרת האשראי הצרכני הלא בעייתי. מהאמור הוחרג סיכון אשראי הנובע מחייבים בגין כרטיסי אשראי בנקאיים ללא חיוב ריבית.

בהתאם לאמור בחוזר, הבנק נערך לפיתוח ויישום מתודולוגיית החישוב ההפרשה הקבוצתית המביאה בחשבון מקדם התאמה איכותי כנדרש בהוראות. כמו-כן, הבנק יישם את ההנחיות שנקבעו בהוראות הפיקוח בנוגע לשיעור ההתאמה האיכותי בשיעור של 0.75% מעל ממוצע הפסדי העבר בטווח של חמש שנים שהסתיימו במועד הדיווח. כתוצאה מהיישום הוגדלה ההפרשה להפסדי אשראי בסך של כ-179 מיליוני ש"ח, לפני מס. הגידול ביתרת ההפרשה נזקף לדוח רווח והפסד.

סכום ההפרשה הקבוצתית בתום כל תקופת דיווח לא יפחת מסכום ההפרשה הכללית והנוספת שהיו מחושבות לאותו מועד, בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 315, מגולם בשיעור המס.

מכיוון שהיקף ושיעור ההפרשה הקבוצתית נסמכים, בין היתר, על עצם סיווג חוב כבעייתי ועיתוי הסיווג, הרי שגם בקביעת גובה ההפרשה הקבוצתית מסתמך הבנק על אותם אומדנים הקשורים לציבותו הפיננסית של הלווה ולאומדן יכולת הפירעון שלו, שהם הבסיס לצורך סיווג חוב כחוב בעייתי ולעיתוי הסיווג.

הבנק קבע נהלים לסייג אשראי ולמדידת ההפרשה להפסדי אשראי כדי לקיים הפרשה ברמה מתאימה לכיסוי הפסדי אשראי צפויים בהתייחס לתיק האשראי שלו. בנוסף, הבנק קבע נהלים הנדרשים לקיום, כחשבון התחייבותי נפרד, הפרשה ברמה מתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים הקשורים למכשירי אשראי חוץ-מאזניים (כגון: התקשרויות למתן אשראי, מסגרות אשראי שלא נוצלו וערבויות).

מדידות שווי הוגן

חלק מהמכשירים הפיננסיים בהם פועל הבנק, ובהם מרבית ניירות הערך בתיק הזמין למכירה, ניירות הערך בתיק למסחר ומכשירים פיננסיים נגזרים, נמדדים בדוחות הכספיים על-פי שווי הוגן. שווי הוגן של מכשיר פיננסי מוגדר כמחיר שהיה מתקבל במכירת נכס או המחיר שהיה משולם בהעברת התחייבות בעסקה רגילה בין משתתפים בשוק בהתאם לרצונם; כלומר, בעסקה שאינה מכירה כפויה או מכירה במהלך פירוק. לצורך הערכת השווי ההוגן נעשה שימוש מרבי בנתונים נצפים. נתונים נצפים מידע הזמין בשוק ומתקבל ממקורות בלתי תלויים. במקרים בהם אין נתונים נצפים לצורך מדידת השווי ההוגן, נעשה שימוש בנתונים לא נצפים, נתונים אלה משקפים את ההנחות של הבנק והם כוללים מודלים אשר לוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכון שוק, סיכון אשראי וכיוצא בזה).

סוגים אלו של נתונים יוצרים מדרג שווי הוגן כמפורט להלן:

- נתוני רמה 1: מחירים מצוטטים (לא מותאמים) בשווקים פעילים לנכסים או להתחייבויות זהים.
- נתוני רמה 2: מחירים מצוטטים לנכסים או להתחייבויות דומים בשווקים פעילים; מחירים מצוטטים לנכסים זהים או התחייבויות זהות בשווקים שאינם פעילים; מחירים הנגזרים ממודלים להערכה אשר כל הנתונים המשמעותיים בהם הינם נצפים בשוק או נתמכים על-ידי נתוני שוק נצפים.
- נתוני רמה 3: נתונים לא נצפים עבור הנכס או ההתחייבות הנובעים ממודלים להערכה אשר אחד או יותר מהנתונים המשמעותיים בהם הינם לא נצפים.

היררכיה זו דורשת שימוש בנתוני שוק נצפים, כאשר מידע זה קיים. כאשר הדבר הינו אפשרי, הבנק שוקל מידע שוק נצפה ורלוונטי במסגרת הערכתו. היקף ותדירות העסקות, גודל מרווח ה-bid-ask וכן גודל ההתאמה הנדרשת כאשר משווים עסקות דומות הינם כולם גורמים אשר נלקחים בחשבון כאשר קובעים את הנזילות של שווקים ואת הרלוונטיות של מחירים נצפים באותם שווקים.

בקביעת ערכי השווי ההוגן הבנק מפעיל שיקול דעת מקצועי נאות. לצורך כך, הבנק גיבש תוכנית לפיה יוגדר תהליך מובנה ומוסדר לקביעת שווי הוגן, במסגרתו פועלים ארבעה גורמים בלתי תלויים:

- (1) הגורם העסקי - הגורם אשר אחראי לניהול המכשיר הפיננסי.
- (2) הגורם המתקף - הגורם שאחראי על תיקוף המודלים לחישוב השווי ההוגן ועל תיקוף הנתונים וההנחות שמשמשות לצורך החישוב.
- (3) הגורם המבקר - הגורם שאחראי על ביצוע בקרות שוטפות על תהליך קביעת השווי ההוגן.

(4) הגורם המפקח - הגורם שאחראי על פיקוח אחר יישום תהליך קביעת השווי ההוגן ברמה נאותה. כמו-כן, הבנק מקיים על בסיס שוטף הערכה ובדיקה של הסיכונים הקיימים בהליך קביעת השווי ההוגן. במסגרת אותה תוכנית הבנק הגדיר מגבלה על-פיה הוא לא יתקשר בסוג חדש של מכשיר פיננסי בסכום מהותי, וכן לא יגדיל סוג קיים, אם לא קיים לגביו הליך מובנה לקביעת השווי ההוגן ברמה סבירה של ביטחון (להלן: "המכשירים החורגים"). בנוסף, נקבע כי במקרים בהם היקף המכשירים החורגים הגיע ל-75% מהמגבלה שנקבעה, הדבר יובא לידיעת הדירקטוריון וצוות ההנהלה לניהול סיכונים אשר יגבש תוכנית לצמצום היקף המכשירים החורגים.

השווי ההוגן של חלק מאגרות-חוב הנסחרות בחו"ל, מבוסס על ציטוטי מחירים של ספקי מחירים בינלאומיים, אשר הינם בלתי תלויים בגופים המנפיקים ובלתי תלויים בגופים וממשלות המשווקים. ספקים אלה הינם חברות בינלאומיות מובילות, אשר מספקות שירותי ציטוט ושיערוך למאות מוסדות פיננסיים מובילים בעולם.

כמו-כן, חישוב השווי ההוגן של חלק מניירות הערך הלא סחירים במטבע ישראלי מבוצע בשיטת ערך נוכחי של תזרימי מזומן עתידיים על בסיס הריבית להיוון המתקבלת מחברה מצטטת (שנבחרה על-ידי שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר).

עם יישום FAS 157 (ASC 820-10) בדבר מדידות שווי הוגן, נדרש הבנק לשקף את סיכון האשראי ואת הסיכון לאי ביצוע (nonperformance risk) בהערכת השווי ההוגן של חוב, לרבות מכשירים נגזרים, אשר נמדדים בשווי הוגן. סיכון אי ביצוע כולל את סיכון האשראי של הבנק, אך לא מוגבל לסיכון זה בלבד. הבנק מעריך את סיכון האשראי במכשירים נגזרים באופן המפורט להלן:

- כאשר בגין החשיפה קיימים ביטחונות נזילים מספקים המבטיחים ספציפית ברמת ודאות משפטית גבוהה את המכשיר הנגזר, הבנק מניח כי סיכון האשראי הגלום הינו אפס ולא מבצע התאמות לשווי הוגן בגין איכות האשראי של הצד הנגדי.
- כאשר החשיפה בגין הצד הנגדי על בסיס מאוחד הינה מהותית- הבנק מבצע הערכת שווי הוגן בהתבסס על אינדיקציות מעסקות בשוק פעיל לאיכות האשראי של הצד הנגדי, ככל שהאינדיקציות כאמור זמינות במאמצים סבירים. הבנק גוזר את האינדיקציות, בין היתר, ממחירים של מכשירי חוב של הצד הנגדי הנסחרים בשוק פעיל וממחירים של נגזרי אשראי שהבסיס שלהם הוא איכות האשראי של הצד הנגדי. במידה ולא קיימות אינדיקציות כאמור, הבנק מחשב את ההתאמות בהתבסס על דירוגים פנימיים (כגון: אומדנים לשיעורי כשל צפויים ושיעורי הפסדי אשראי בעת כשל).

בנוסף, הבנק מבצע בדיקת סבירות לתוצאות המתקבלות בהערכה הפנימית ביחס לשינויים במרווחים בשוק, ומבצע את ההתאמות המתחייבות, לפי העניין.

יצוין כי הבנק מבצע מעקב אחר היקפי הפעילות של המכשירים הנמדדים בשווי הוגן. בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014 לא נצפתה ירידה משמעותית בהיקפי הפעילות אשר יכולה הייתה להצביע על חוסר נזילות בשוק המחייב התאמה לשווי ההוגן של מכשירים אלו.

להלן נתונים בדבר ההתאמה של הנכסים וההתחייבויות בגין מכשירים נגזרים, כאמור לעיל, נכון ליום 31 בדצמבר 2014:

במיליוני ש"ח	
16,391	נכסים בגין מכשירים נגזרים
(136)	התאמה בגין סיכון האשראי של נכסים בגין מכשירים נגזרים
16,818	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
-	התאמה בגין סיכון האשראי של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

לפרטים נוספים ראה ביאור 21 בדוחות הכספיים.

התחייבויות לזכויות עובדים

חלק מההפרשות בגין התחייבויות הבנק בקשר עם יחסי עובד-מעביד מבוססות, בין היתר, על חישוב אקטוארי. מדובר בהתחייבות למענק יובל לו זכאי כל עובד בתום 25 שנות עבודה בבנק, התחייבות לפיצוי בגין ימי מחלה שלא נוצלו, הטבות לעובדים לאחר פרישה, התחייבויות פנסיוניות לתשלומים לעובדים שפרשו לפני גיל הפרישה החוקי. וכן התחייבויות פנסיוניות לתשלומים לעובדים פעילים שצפוי שיפרשו בתנאי פרישה מועדפים לפני גיל הפרישה הקבוע בחוק והתחייבות בגין פיצוי פיטורין.

סכום ההתחייבויות, המחושבות על בסיס אומדנים אקטואריים, ליום 31 בדצמבר 2014 הגיע לסך של כ-3,168 מיליון ש"ח. ההתחייבויות מהוות בשיעור היוון ריאלי של 4% לשנה, שנקבע על-ידי המפקח על הבנקים, בניכוי שיעור עליית השכר הריאלי. חישובים אקטואריים מתבססים ברובם על הנחות ואומדנים, המתבססים על הערכות ההנהלה והחלטותיה, ניסיון עבר וסטטיסטיקות שונות כגון לחוחות תמותה, שיעורי עזיבת עובדים ושיעור שינוי ריאלי בשכר על פני זמן וכדומה. אומדנים והנחות אלו נסקרים באופן שוטף.

שינוי במאפיינים האקטואריים השונים יביא לתוצאות שונות מאלה שמתקבלות כיום. כך לדוגמה, גידול של 1% בשיעור ההיוון יגרום להקטנת ההתחייבויות בסך של כ-252 מיליון ש"ח וקטון של 1% בשיעור ההיוון יגרום להגדלת ההתחייבויות האמורות בסך של כ-258 מיליון ש"ח. כמו-כן, גידול של 0.5% באומדן לשיעור עליית השכר השנתי יגרום להגדלת ההתחייבויות האמורות בסך של כ-75 מיליון ש"ח. גידול של 0.5% באומדן השנתי לשיעור העזיבה לפרישה מוקדמת יגרום להגדלת ההתחייבויות האמורות בסך של כ-71 מיליון ש"ח וקטון של 0.5% באומדן השנתי לשיעור העזיבה לפרישה מוקדמת יגרום להקטנת ההתחייבויות האמורות בסך של כ-85 מיליון ש"ח.

הערכת האקטואר עבור התקופה המסתיימת ביום 31 בדצמבר 2014 בגין ההתחייבות לזכויות עובדים מפורסמת באתר המגני"א של הרשות לניירות-ערך שכתובתו: www.magna.isa.gov.il.

לפרטים בדבר חוזר המפקח על הבנקים בדבר אימוץ כללי החשבונאות בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור 1 ו' (1) לדוחות הכספיים.

מסים נדחים

מסים נדחים נרשמים בגין הפרשים זמניים ובגין הפסדים מועברים רק במידה שצפוי (more likely than not) שיווצר לגביהם חיסכון מס במועד ההיפוך.

לפיכך, בעת רישום מסים נדחים לקבל נדרש הבנק לבצע הערכות ואומדנים לגבי אפשרויות מימושם בעתיד. ליום 31 בדצמבר 2014, סכום הפרשים הזמניים בגינם נרשמו מסים נדחים לקבל הגיע ל-9,697 מיליון ש"ח, סכום ההפסדים המועברים בגינם לא נרשמו מסים נדחים לקבל עמד על 514 מיליון ש"ח וסכום ההפסדים המועברים בגינם נרשמו מסים נדחים לקבל עמד על 202 מיליון ש"ח.

התחייבויות תלויות

קבוצת הבנק הינה צד להליכים משפטיים שנקטו נגדה לקוחותיה, לקוחותיה בעבר וצדדים שלישיים שונים שראו את עצמם נפגעים או ניזוקים מפעילותה.

הנהלת הבנק כללה בדוחות הכספיים הפרשות נאותות לכיסוי נזקים אפשריים עקב כל התביעות, וזאת בהתבסס על חוות דעת משפטיות. ברוב ההליכים המשפטיים מתקבלות חוות דעת מיועצים משפטיים חיצוניים לקבוצת הבנק, שנבדקות על-ידי היועצים המשפטיים המועסקים בבנק.

הערכות אלה של יועצים משפטיים מתבססות על מיטב שיפוטם, בהתחשב בשלב שבו מצויים ההליכים, וכן על הניסיון המשפטי שנצבר בנושאים השונים בארץ ובעולם.

יש, עם זאת, להביא בחשבון, כי בתחום המשפטי אין אפשרות לקיים הערכה "ודאית" או "קרובה לוודאית", וזאת לא רק בשלבים הראשונים של חיי התובענה, אלא עד וסמוך לקבלת פסק-הדין; ולפיכך, תוצאות ההליך עלולות להיות שונות מההערכה שנקבעה לגבי. כך במיוחד כאשר מדובר בתובענות ייצוגיות, וזאת גם נוכח העדר ניסיון משפטי נצבר באשר לאופן התמשותן של תובענות כאלה בישראל.

הבנק ויועציו המשפטיים עומדים, אפוא, בפני קשיים גדולים עוד יותר מהרגיל בהערכת תוצאות הדיון המשפטי בתובענות ייצוגיות, וביתר שאת בשלב שבו בית המשפט טרם החליט, אם לקבל את הבקשה להכיר בתובענה כתובענה ייצוגית, או לדחותה.

ירידת-ערך ניירות-ערך זמינים למכירה וניירות-ערך המוחזקים לפדיון

מדי תקופת דיווח הנהלת הבנק בוחנת האם ירידה בשווי של ניירות-ערך המסווגים לתיק הזמין למכירה ולתיק המוחזק לפדיון הינה בעלת אופי אחר מזמני (Other Than Temporary).

הבחינה כאמור כוללת מספר שלבים ועקרונות, בהתאם למדיניות שנקבעה בבנק, והעיקריים שבהם הינם:

(1) הרכבת רשימת מעקב - מבוצעת בדיקה כמותית ואיכותית לצורך זיהוי והערכה של ניירות-ערך שחלה ירידה בערכם ואפשרי כי מדובר בירידת-ערך בעלת אופי אחר מזמני.

(2) בחינה פרטנית - בגין כל ניירות הערך ברשימת המעקב מבוצעת בחינה פרטנית. הבחינה מבוססת בין היתר על השיקולים הבאים:

- הכוונה והיכולת של הבנק להחזיק בניירות הערך לתקופה מספקת, אשר תאפשר את חזרת שווי נייר הערך לעלותו.
- היקף שווי הביטחונות המגבים את הנייר וכריות הביטחון.
- דירוג ניירות הערך על-ידי סוכנויות דירוג בינלאומיות ומקומיות לרבות התפתחויות בדירוג לאחר תאריך המאזן.
- שיעור ירידת הערך מסך עלות נייר הערך.
- משך תקופה בה שווי הוגן של נייר-ערך נמוך מעלותו.
- מצבו הפיננסי של המנפיק ושינויים בסביבתו העסקית, לרבות בחינה האם ירידת הערך משקפת נסיבות ייחודיות למנפיק או משקפת תנאי שוק כלליים.
- אירועים לאחר תאריך המאזן.

(3) תיעוד תוצאות הבחינה כנדרש בהתאם לכללים שנקבעו בבנק.

הבנק קבע מספר עקרונות בבחינה האם ירידת-ערך היא בעלת אופי אחר מזמני ומה סכומה, כדלהלן:

- ניירות-ערך אשר לתאריך המאזן אין בכוונת הבנק להחזיקם או שנמכרו לאחר תאריך המאזן, מהווים ניירות-ערך שחלה בהם ירידת-ערך בעלת אופי אחר מזמני.
 - ניירות-ערך שחלה בהם ירידת-ערך של למעלה מ-20% ביחס לעלותם וירידת-ערך זו נמשכה למעלה מחצי שנה, מהווים ניירות-ערך שחלה בהם ירידת-ערך בעלת אופי אחר מזמני.
 - ניירות-ערך אשר חלה לגביהן ירידת-ערך בשיעור של 40% ומעלה מעלות נייר הערך לתאריך המאזן או לאחריו, מהווים ניירות-ערך שחלה בהם ירידת-ערך בעלת אופי אחר מזמני, אלא אם ניתן להוכיח כי נתקיימו נסיבות מיוחדות.
 - מכשירי חוב שחלה לגביהם ירידת דירוג משמעותית, מהווים ניירות-ערך שחלה בהם ירידת-ערך בעלת אופי אחר מזמני. לצורך כך, הבנק הגדיר ירידת דירוג של שלוש יחידות דירוג (notches) או יותר המלווה בירידה אל מתחת לדירוג השקעה, כירידת דירוג משמעותית.
 - מכשירי חוב שחל לגביהם כשל תשלום לאחר רכישתם, יחשבו כניירות-ערך שחלה בהם ירידת-ערך בעלת אופי אחר מזמני, עד למועד בו התשלומים בגין מכשירי חוב אלה מתקבלים כסדרם.
- כאשר חלה ירידת-ערך בעלת אופי אחר מזמני בנייר-ערך, תופחת עלותו לשווי ההוגן ליום המאזן, ותשמש כבסיס עלות חדש. סכום ההפחתה יזקף לדוח רווח והפסד.

ירידת-ערך של נכסים שאינם פיננסיים

הבנק בוחן קיימים סימנים המצביעים על ירידת-ערך של נכסים שאינם פיננסיים, בבעלות הבנק, בהתאם לעקרונות המפורטים בתקן חשבונאות בינלאומי 36 "ירידת-ערך נכסים".

ירידת-ערך של עלויות פיתוח תוכנה לשימוש עצמי - בנוסף לאמור לעיל, הבנק בוחן סימנים נוספים אשר עשויים להצביע על ירידת-ערך של נכסי תוכנה:

- לא צפוי כי התוכנה המיועדת לשימוש עצמי תספק שירותים פוטנציאליים משמעותיים.
- חל שינוי מהותי באופן או בהיקף השימוש בתוכנה או בשימוש הצפוי בתוכנה.
- בוצע או יבוצע בעתיד שינוי מהותי בתוכנה.
- העלויות לפיתוח או שדרוג התוכנה המיועדת לשימוש עצמי חורגות משמעותית מהעלות שתוכננה.
- צפוי שפיתוח התוכנה לא יושלם ולא יעשה בו שימוש.

ההפרשה בגין ירידת-ערך של נכסים שאינם פיננסיים הסתכמה ביום 31 בדצמבר 2014 לסך של כ-23 מיליון ש"ח. ההוצאות בגין ירידת-ערך של נכסים שאינם פיננסיים שהוכרו בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014 הינם 6 מיליון ש"ח, מתוכם 5 מיליון ש"ח בגין נכסי תוכנה.

גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים

דירקטוריון הבנק הינו האורגן המופקד על בקרת העל בבנק, בהתאם להחלטת הדירקטוריון מיום 29 ביוני 2006 וכן על אישור הדוחות הכספיים שלו, כנדרש בהוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין בנושא הדירקטוריון ("הוראה 301").

ועדת הביקורת של הדירקטוריון הינה הוועדה אשר דנה ובוחנת את טיטות הדוחות הכספיים המוצגים בפניה וממליצה לדירקטוריון על אישור הדוחות הכספיים, כנדרש בהוראות תקנות החברות (הוראות ותנאים לעניין הליך אישור הדוחות הכספיים), התש"ע-2010 ובהתאמה גם להוראה 301.

כמו-כן, דנה בדוחות הכספיים ועדת הדירקטוריון לכספים ותשקיפים, אשר בוחנת את הדוחות הכספיים בעיקר מהיבטים עסקיים כלכליים, לרבות בחינת התוצאות המדווחות תוך השוואה לתמצית התקציב ותוכניות העבודה של הבנק, ועדת הביקורת קיבלה דיווח וקיימה דיון על ליקויים וחולשות מהותיות בבקרה הפנימית על הדוחות הכספיים, אם וככל שנמצאו, וכן קיבלה דיווח על כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, אם וככל שהיתה, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי, כנדרש על-פי הוראה 645 להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים - הצהרה לגבי גילוי.

ועדת הביקורת בחנה את הסוגיות המהותיות והאומדנים הקריטיים שיושמו בדוחות הכספיים; את סבירות הנתונים; את המדיניות החשבונאית שיושמה, את השינויים שחלו בה, אם חלו ואת הטיפול החשבונאי שיושם בעניינים מהותיים; כן בחנה הוועדה את יישום עיקרון הגילוי הנאות בדוחות הכספיים ובמידע הנלווה, באמצעות הצגה מפורטת של הנושאים על-ידי נושאי משרה ואחרים בבנק, לרבות: המנכ"ל, הממונה על החטיבה הפיננסית (CFO) והחשבונאי הראשי של הבנק ובחנה את אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי.

כן דנה ועדת הביקורת, במסגרת הדיון בדוחות הכספיים, בחובות הבעייתיים של הבנק, בחנה את שווי החזקות הבנק בניירות-ערך, דנה בהפרשות לירידת-ערך, שהינה בעלת אופי אחר מזמני, של ניירות-ערך ובהוצאות בגין הפסדי אשראי של הבנק. כן דנה ועדת הביקורת ובחנה את חשיפות הבנק לסיכונים ואת דרך השתקפותם והשפעתם על הדוחות הכספיים.

לישיבות ועדת הביקורת, כמו גם לישיבות הדירקטוריון, בהן נדונים ומאושרים הדוחות הכספיים, מוזמנים רואי החשבון המבקרים של הבנק זיו האפט, רואי חשבון וסומך חייקין, רואי חשבון והם נוכחים בכל הישיבות האלה. כן מוזמן המבקר הפנימי של הבנק, לדיוני ועדת הביקורת והדירקטוריון בנושא אישור הדוחות הכספיים.

שמות חברי ועדת הביקורת וועדת כספים ותשקיפים ומיומנותם, מפורטים בפרק "עבודת הדירקטוריון" ובפרק "דיווח על דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית" בדוחות הכספיים לשנת 2014.

ועדת הביקורת וועדת כספים ותשקיפים קיימו דיונים בגין הדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2014, ולאחריהם. ועדת הביקורת הציגה את המלצותיה בפני מליאת הדירקטוריון קודם למועד שבו הדירקטוריון דן בדוחות הכספיים.

רווח ורווחיות

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק בשנת 2014 הסתכם ב-2,740 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח בסך של 2,548 מיליון ש"ח בשנת 2013.

תשואת הרווח הנקי להון המיוחס לבעלי מניות הבנק בשנת 2014 הסתכמה בכ-9.0% בהשוואה לשיעור של כ-9.2% בשנת 2013. במהלך שנת 2014 יישם הבנק את הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה, בדרך של יישום למפרע. מספרי השוואה הוצגו מחדש. לפרטים נוספים ראה ביאור ד1.2) בדוחות הכספיים.

להלן תמצית דוח רווח והפסד לשנים 2014 ו-2013:

השינוי	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2013	2014	
	במיליוני ש"ח		
(17.7%)	12,961	10,673	הכנסות ריבית
(42.1%)	(5,018)	(2,905)	הוצאות ריבית
(2.2%)	7,943	7,768	הכנסות ריבית, נטו
	480	916	הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית
3.1%	8,423	8,684	רווח מימוני, נטו**
(51.4%)	874	425	הוצאות בגין הפסדי אשראי
9.4%	*7,549	8,259	רווח מימוני, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
1.9%	5,241	5,338	עמלות והכנסות אחרות**
1.3%	*9,024	9,140	הוצאות תפעוליות ואחרות
18.3%	*3,766	4,457	רווח לפני מסים
36.0%	*1,271	1,729	הפרשה למסים על הרווח
	9	9	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים
			רווח נקי:
9.3%	*2,504	2,737	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
	44	3	הפסד (רווח) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
7.5%	*2,548	2,740	המיוחס לבעלי מניות הבנק
	*9.24%	9.05%	תשואת הרווח הנקי להון המיוחס לבעלי מניות הבנק

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ראה ביאור ד1.2).
 ** סעיפי רווח והפסד לעיל הוצגו במתכונת שונה מתמצית דוח רווח והפסד באופן המאפשר ניתוח טוב יותר של התוצאות הפיננסיות. השינוי בא לידי ביטוי באמצעות מיון של הכנסות מימון שאינן מריבית מסעיף הכנסות (הוצאות) שאינן מריבית לרווח המימוני, נטו.

התפתחות הכנסות והוצאות

הרווח המימוני נטו:

בכדי לנתח את הרווח מפעילות מימון יש לכלול ברווח בנוסף להכנסות והוצאות ריבית גם הכנסות והוצאות מימון שאינן מריבית. הכנסות אלה כוללות את הכנסות המימון בגין מכשירים נגזרים, בין היתר הפרשי שער ורווח ממימוש ניירות-ערך, המהווים חלק אינטגרלי בניהול החשיפות של הבנק. הכנסות מנגזרים כוללות, בין השאר, את השפעות ערך הזמן בשווי ההוגן של נגזרים המקזזות את חשיפות הריבית המאזניות וכן את השפעות שיעור עליית המדד הידוע בגין יתרות נגזרים המקזזות את חשיפות המדד בגין היתרות המאזניות.

להלן פרטים לגבי הרכב הרווח המימוני, נטו:

השינוי	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2013	2014
	במיליוני ש"ח	
הכנסות ריבית	12,961	10,673
(17.7%)		
הוצאות ריבית	(5,018)	(2,905)
(42.1%)		
הכנסות ריבית, נטו	7,943	7,768
(2.2%)		
הכנסות מימון שאינן מריבית	480	916
סך הרווח המימוני, נטו	8,423	8,684
3.1%		

	2013				2014			
	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי
	במיליוני ש"ח							
הכנסות ריבית	3,089	3,423	3,694	2,755	2,439	2,983	2,855	2,396
הוצאות ריבית	(1,175)	(1,415)	(1,613)	(815)	(590)	(926)	(882)	(507)
הכנסות ריבית, נטו	1,914	2,008	2,081	1,940	1,849	2,057	1,973	1,889
הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית	143	168	36	133	207	265	187	257
סך הרווח המימוני, נטו	2,057	2,176	2,117	2,073	2,056	2,322	2,160	2,146

הרווח המימוני, נטו הסתכם בשנת 2014 ב-8,684 מיליון ש"ח בהשוואה ל-8,423 מיליון ש"ח בשנת 2013. העלייה ברווח המימוני נובעת בעיקר מגידול ברווח מפעילות שוטפת, שנבע בעיקר מגידול בהיקף האשראי הקמעונאי ומגידול בהכנסות מגזר ניהול פיננסי. מנגד, חלה ירידה ברווח מפיקדונות בעיקר בשל ירידת הריבית במשק וכן חלה ירידה בהכנסות המגזר העסקי בשל ירידה בהיקפי האשראי. כמו-כן, גדל הרווח המימוני בשל השפעה של יישום הנחיות שנקבעו בחוזר הפיקוח על הבנקים בנושא אימוץ כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית בנושא מדידת הכנסות (להלן FAS 9) החל מיום 1 בינואר 2014. בסעיף זה, עיקר ההשפעה של הנחיות באה לידי ביטוי בעלייה בהכנסות מעמלות פירעון מוקדם. עמלות שחויבו בגין פירעונות מוקדמים שבוצעו לאחר 1 בינואר 2014 מוכרות מיידית במסגרת הכנסות ריבית. לעומת זאת, הכנסות בגין עמלות שחויבו בגין פירעונות מוקדמים שבוצעו עד ליום 1 בינואר 2014 נזקפות לרווח המימוני על פני תקופה של שלוש שנים. בנוסף, חלה עלייה בהכנסות מהתאמות לשווי הוגן של מכשירים נגזרים ומנגד, חלה ירידה ברווחים מאגרות-חוב וממניות ומהשפעת חיסוי השקעות בחברות בנות בחו"ל בגין שינויים בשערי חליפין.

להלן ההתפתחות של סך הרווח המימוני, נטו:

השינוי	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2013	2014	
במיליוני ש"ח			
3.6%	7,397	7,661	רווח מפעילות שוטפת ⁽¹⁾
(26.9%)	469	343	הכנסות ממימוש ומהתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב
(2.9%)	140	136	רווח מהשקעות במניות
	-	246	השפעות 91 FAS ⁽⁴⁾
30.3%	165	215	התאמות לשווי הוגן של מכשירים נגזרים ⁽²⁾
(13.7%)	153	132	הכנסות ריבית על חובות בעייתיים שלא נרשמו בעבר
(149.5%)	99	(49)	הכנסות (הוצאות) מימון הנובעות מחיסוי המס בגין השקעות בחו"ל ⁽³⁾
3.1%	8,423	8,684	רווח מדווח

להלן ההתפתחות הרבעונית של סך הרווח המימוני, נטו:

2013				2014				
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	
במיליוני ש"ח								
1,773	1,864	1,922	1,838	1,795	1,997	1,915	1,954	רווח מפעילות שוטפת ⁽¹⁾
124	214	50	81	93	102	88	60	הכנסות ממימוש ומהתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב
52	1	55	32	71	39	33	(7)	רווח (הפסד) מהשקעות במניות
-	-	-	-	74	63	47	62	השפעות 91 FAS ⁽⁴⁾
63	34	21	47	(3)	73	61	84	התאמות לשווי הוגן של מכשירים נגזרים ⁽²⁾
21	40	43	49	30	43	41	18	הכנסות ריבית על חובות בעייתיים שלא נרשמו בעבר
24	23	26	26	(4)	5	(25)	(25)	הכנסות (הוצאות) מימון הנובעות מחיסוי המס בגין השקעות בחו"ל ⁽³⁾
2,057	2,176	2,117	2,073	2,056	2,322	2,160	2,146	רווח מדווח

- (1) הרווח מפעילות מימון בניטרול השפעות חריגות, ובניטרול השפעות הנובעות בעיקרן מעיתוי הרישום החשבונאי.
- (2) השפעת מדידת הרווח והפסד במכשירים נגזרים המהווים חלק מאסטרטגיית ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק על בסיס שווי הוגן לעומת מדידה על בסיס צבירה.
- (3) השפעת חיסוי האסימטריה בחבות המס בגין הפרשי שער על ההשקעות בחברות בנות בחו"ל אשר אינם מובאים בחשבון בבסיס ההכנסה לצורך חישוב הפרשה למס, שלא כמו הפרשי השער בגין מקורות המימון. הבנק מבצע חיסוי כנגד חשיפת המס בגין ההשקעות בחו"ל באמצעות העמדת מקורות מימון עודפים כנגד השקעות אלו.
- (4) השפעה הנובעת מיישום הוראות 91 FAS החל מיום 1 בינואר 2014. לפרטים נוספים ראה ביאור 1(ד)1.

להלן נתונים עיקריים בדבר שיעורי הכנסות והוצאות ריבית:

לשנה שהסתיימה ביום			
31.12.2012	31.12.2013	31.12.2014	
4.44%	3.86%	3.19%	שיעור ההכנסה על נכסים נושאי ריבית
*2.37%	*1.91%	1.15%	שיעור הוצאה על התחייבויות נושאי ריבית
*2.07%	*1.95%	2.04%	פער הריבית הכולל
2.52%	2.37%	2.32%	חס בין הכנסות מריבית נטו לבין יתרת הנכסים נושאי הריבית

* סווג מחדש.

הירידה בשיעור ההכנסה על הנכסים וביעור הוצאה על ההתחייבויות, בשנת 2014 לעומת שנת 2013, נבעה מירידת הריבית במשק. העלייה בפער הריבית הכולל נבעה מעלייה בהכנסות ריבית בשל השפעות יישום FAS 91 שהביאה לעלייה בהכנסות מעמלות פירעון מוקדם המוכרות במסגרת הכנסות ריבית, כאמור לעיל. העלייה קוזזה בשל ירידה במרווחים הפיננסיים בפקדונות כתוצאה מירידת הריבית במשק.

מניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית בין שנת 2014 לבין שנת 2013 עולה כי השינויים בהיקף היתרות המאזניות הממוצעות גרמו לגידול בהכנסות ריבית נטו בסך של כ-310 מיליון ש"ח והשינויים בשיעורי הריבית גרמו לקיטון בסך של כ-485 מיליון ש"ח.

להלן התפתחות סך הרווח המימוני, נטו, לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי, לפי מגזרי פעילות עיקריים⁽¹⁾:

השינוי	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2013	2014	
	במיליוני ש"ח		
(1.0%)	2,125	2,103	מגזר משקי הבית
(11.6%)	1,020	902	מגזר הבנקאות הפרטית
6.5%	1,108	1,180	מגזר עסקים קטנים
9.4%	819	896	המגזר המסחרי
(9.6%)	*2,052	1,854	המגזר העסקי
34.6%	*1,299	1,749	מגזר ניהול פיננסי
3.1%	8,423	8,684	סך-הכול רווח מימוני, נטו

* סווג מחדש כמפורט בפרק "כללי - המגזרים השונים והקריטריונים לשייך לקוחות" להלן.
(1) רווח מימוני, נטו כולל סכום הכנסות הריבית, נטו, בצירוף הכנסות המימון שאינן מריבית, כאמור לעיל.

הירידה ברווח המימוני במגזרי הבנקאות הקמעונאית בישראל בשנת 2014 בהשוואה לשנת 2013 נובעת בעיקר מירידת הריבית במשק. הירידה קוזזה בעיקר בשל עלייה בהיקפי האשראי.

העלייה ברווח המימוני של המגזר המסחרי נבעה מעלייה בהיקפי האשראי.

הירידה ברווח המימוני במגזר העסקי נבעה מירידה בהיקפי האשראי.

העלייה ברווח המימוני של מגזר ניהול פיננסי נבעה מגידול בהכנסות מהתאמות לשווי הוגן של מכשירים נגזרים ומיישום הנחיות שנקבעו בחוזר הפיקוח על הבנקים בנושא אימוץ כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית בנושא מדידת הכנסות (להלן FAS 91) החל מיום 1 בינואר 2014. בסעיף זה, עיקר ההשפעה של ההנחיות באה לידי ביטוי בעלייה בהכנסות מעמלות פירעון מוקדם. עמלות שחיובו בגין פירעונות מוקדמים לאחר 1 בינואר 2014 נזקפות לרווח המימוני על פני תקופה של שלוש שנים. מנגד, חלה ירידה ברווחים מאגרות-חוב וממניות.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו בשנת 2014 ב-425 מיליון ש"ח בהשוואה לסך של 874 מיליון ש"ח בשנת 2013. הקיטון נובע בעיקרו מהכנסה בגין הפרשה פרטנית, נטו בסך של 189 מיליון ש"ח בשנת 2014 בהשוואה להוצאה נטו בסך של 222 מיליון ש"ח בשנת 2013. עיקר הקיטון נובע מירידה בהפרשה וגביית חובות (Recovery) בסך של 1,205 מיליון ש"ח בשנת 2014 בהשוואה לסך של 749 מיליון ש"ח בשנת 2013.

ההוצאה בגין ההפרשה הפרטנית לפני השפעות ה-Recovery בשנת 2014 הסתכמה לסך של 1,016 מיליון ש"ח לעומת 971 מיליון ש"ח בשנת 2013.

בשנת 2014 ההוצאה, נטו בגין הפרשה קבוצתית הסתכמה לסך של 614 מיליון ש"ח ונבעה בעיקר מגידול בשיעורי ההפרשה וכן מיישום הנחיות חוזר המפקח על הבנקים בדבר שיעור ההתאמה האיכותי להפרשה הקבוצתית בגין אשראי לאנשים פרטיים. בגין היישום כאמור נרשמה הוצאה בסך של 179 מיליון ש"ח. בשנת 2013 נרשמה הוצאה בגין הפרשה קבוצתית, נטו בסך של 652 מיליון ש"ח אשר כללה עדכון הפרשה קבוצתית מינימלית להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור בסך של כ-84 מיליון ש"ח, בהתאם למכתב המפקח על הבנקים בנושא עדכון הנחיות בנושא נדל"ן לדיור.

למידע נוסף בדבר התנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי, ראה ביאור 4 בדוחות הכספיים.

להלן פרטים לגבי ההוצאה להפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים**:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2013	2014	
במיליוני ש"ח		
971	1,016	הוצאה פרטנית בגין הפסדי אשראי
(749)	(1,205)	קיטון בהפרשה פרטנית להפסדי אשראי וגביית חובות שנמחקו חשבונאית
222	(189)	הוצאה (הכנסה) פרטנית, נטו, בגין הפסדי אשראי
652	614	הוצאה, נטו, בגין הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי ומחיקות חשבונאיות, נטו
874	425	סך-הכל הוצאה להפסדי אשראי*
* מזה:		
635	138	הוצאה, נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי מסחרי
108	(37)	הוצאה, נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי לדיור
130	326	הוצאה, נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי פרטי אחר
1	(2)	הוצאה, נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי לבנקים וממשלות
874	425	סך-הכל הוצאה להפסדי אשראי
שיעור הגדלת הוצאה מסך האשראי לציבור:		
0.38%	0.39%	שיעור הגדלת ההפרשה הפרטנית
0.64%	0.62%	שיעור ההוצאה להפסדי אשראי, ברוטו מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור***
0.34%	0.16%	שיעור ההוצאה בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
0.38%	0.06%	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
24.70%	3.73%	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור

** לרבות בגין אשראי לדיור שנבחן לפי עומק הפיגור.

*** ההוצאה להפסדי אשראי, ברוטו הינה סך ההוצאה להפסדי אשראי בניטרול הקיטון בהפרשה פרטנית להפסדי אשראי וגביית חובות שנמחקו חשבונאית.

להלן פרטים על הוצאות בגין הפסדי אשראי ועל שיעורן מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור לפי מגזרי פעילות עיקריים:

השינוי	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר				
	2013		2014		
		במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
5.2%	0.35%	229	0.36%	241	מגזר משקי הבית
43.4%	0.16%	53	0.21%	76	מגזר הבנקאות הפרטית
32.9%	0.56%	143	0.69%	190	מגזר עסקים קטנים
550.0%	0.05%	14	0.29%	91	המגזר המסחרי
(139.7%)	0.47%	446	(0.21%)	(177)	המגזר העסקי
136.4%	(0.63%)	(11)	0.26%	4	מגזר ניהול פיננסי
(51.4%)	0.34%	874	0.16%	425	סך-הכל

עמלות והכנסות אחרות הסתכמו בשנת 2014 ב-5,338 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-5,241 מיליון ש"ח בשנת 2013.

השינוי	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2013	2014	
	במיליוני ש"ח		
עמלות			
1.2%	968	980	דמי ניהול חשבונות
14.9%	911	1,047	פעילות בניירות-ערך
16.0%	188	218	עמלות הפצת מוצרים פיננסיים ⁽¹⁾
(10.0%)	50	45	ניהול תפעול ונאמנות לגופים מוסדיים ⁽²⁾
4.8%	1,597	1,674	כרטיסי אשראי
(49.4%)	342	173	טיפול באשראי ⁽³⁾
3.0%	529	545	עמלות מעסקי מימון
0.7%	275	277	הפרשי המרה
6.9%	116	124	פעילות סחר חוץ
21.2%	33	40	הכנסות נטו משירותי תיקי אשראי
(6.1%)	49	46	עמלות ביטוח חיים וביטוח דירות
(33.3%)	57	38	עמלות אחרות אחרות
1.8%	5,115	5,207	סך-הכל עמלות
הכנסות אחרות			
4.0%	126	131	
1.9%	5,241	5,338	סך-הכל עמלות והכנסות אחרות

(1) בעיקר קרנות נאמנות.

(2) בעיקר בגין שירותי ניהול ותפעול הניתנים לקופות-גמל.

(3) הושפע מיישום FAS 91, לפרטים נוספים ראה ביאור 10(1).

לשנת 2013				לשנת 2014				
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	
במיליוני ש"ח								
								עמלות
237	236	241	254	247	233	249	251	דמי ניהול חשבונות
232	226	214	239	262	253	245	287	פעילות בניירות-ערך
48	49	43	48	50	54	55	59	עמלות הפצת מוצרים פיננסיים ⁽¹⁾
13	13	12	12	12	11	11	11	ניהול תפעול ואמנות לגופים מוסדיים ⁽²⁾
384	376	408	429	404	418	426	426	כרטיסי אשראי
90	88	69	95	27	39	43	64	טיפול באשראי ⁽³⁾
121	131	130	147	135	132	135	143	עמלות מעסקי מימון
64	69	70	72	72	71	59	75	הפרשי המרה
26	29	30	31	29	34	30	31	פעילות סחר חוץ
9	9	8	7	9	10	10	11	הכנסות נטו משירותי תיקי אשראי
12	12	12	13	12	11	12	11	עמלות ביטוח חיים וביטוח דירות
14	16	17	10	11	11	8	8	עמלות אחרות אחרות
1,250	1,254	1,254	1,357	1,270	1,277	1,283	1,377	סך-הכל עמלות תפעוליות
37	28	24	37	29	20	21	61	הכנסות אחרות
1,287	1,282	1,278	1,394	1,299	1,297	1,304	1,438	סך-הכל עמלות והכנסות אחרות

(1) בעיקר קרנות נאמנות.

(2) בעיקר בגין שירותי ניהול ותפעול הניתנים לקופות-גמל.

(3) הושפע מיישום FAS 91, לפרטים נוספים ראה ביאור ד1(1).

העמלות הסתכמו בשנת 2014 ב-5,207 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-5,115 מיליון ש"ח בשנת 2013. מחד נרשם גידול בהכנסות משוק ההון כתוצאה מפעילות בניירות-ערך ומהפצת מוצרים פיננסיים עקב הגידול בהיקפי הפעילות, בהכנסות מכרטיסי אשראי ומעמלות מעסקי מימון. מנגד חלה ירידה בהכנסות מטיפול באשראי בסך של כ-169 מיליון ש"ח, אשר חלקה נבע כתוצאה מיישום החל מיום 1 בינואר 2014 של FAS 91 (לפרטים ראה ביאור ד1(1) לתמצית הדוחות הכספיים) לפיו עמלות שבעבר נרשמו במועד קבלתן נפרסו וכן עמלות מסוימות שבחלקן החל ממועד זה נכללות בסעיף הכנסות ריבית במקום בעמלות כפי שהיה בעבר. השפעת היישום הקטינה הכנסות מעמלות סך של כ-259 מיליון ש"ח בעיקר בסעיפי טיפול באשראי.

ההכנסות האחרות הסתכמו בשנת 2014 ב-131 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-126 מיליון ש"ח בשנת 2013. עיקר הגידול נבע מהסכם למתן שירותי מחשוב לחברה בת לשעבר. כמו-כן, בשנת 2013 נרשם רווח ממימוש נכסים שנתקבלו ממימוש ביטחונות לאשראי.

הוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו בשנת 2014 ב-9,140 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-9,024 מיליון ש"ח בשנת 2013, גידול בשיעור של כ-1.3%.

להלן פירוט של הוצאות התפעוליות והאחרות:

שינוי	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2013	2014
	במיליוני ש"ח	
	הוצאות שכר	
שכר	**,*4,471 (0.9%)	4,429
מענקים ותגמול מבוסס מניות	523 (8.0%)	481
הוצאות בגין תוכנית התייעלות	**440 (11.4%)	390
סך-הכל שכר	*5,434 (2.5%)	5,300
	אחזקה ופחת בניינים וציוד	
הפחתות וירידות-ערך של נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין	-	12
	הוצאות אחרות	
סך-הכל הוצאות תפעוליות ואחרות	*9,024 (1.3%)	9,140

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ראה ביאור ד.2) בדוחות הכספיים.
** סווג מחדש.

להלן פירוט רבעוני של הוצאות התפעוליות והאחרות:

	לשנת 2013				לשנת 2014			
	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי
	במיליוני ש"ח							
	הוצאות שכר							
שכר	*1,174	*1,098	*1,102	**,*1,097	*1,154	*1,135	*1,090	1,050
מענקים ותגמול מבוסס מניות	95	156	142	130	123	155	154	49
הוצאות בגין תוכנית התייעלות	*	*	*	**440	-	-	-	390
סך-הכל שכר	1,269	1,254	1,244	1,667	1,277	1,290	1,244	1,489
	אחזקה ופחת בניינים וציוד							
הפחתות וירידות-ערך של נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין					3	3	3	3
	הוצאות אחרות							
סך-הכל הוצאות תפעוליות ואחרות	*2,145	*2,143	*2,145	*2,591	*2,165	*2,255	*2,219	2,501

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ראה ביאור ד.2) בדוחות הכספיים.
** סווג מחדש.

הוצאות השכר הסתכמו בשנת 2014 ב-5,300 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-5,434 מיליון ש"ח בשנת 2013, קיטון בשיעור של כ-2.5%. הוצאות השכר בשנת 2014 כללו את השפעת תוכנית התייעלות, המבוססת בעיקר על פרישה מוקדמת, בסך של 390 מיליון ש"ח בהשוואה ל-440 מיליון ש"ח בשנת 2013. הקיטון בשכר בשנת 2014 בהשוואה לשנת 2013 נבע בעיקר מהשפעת תוכניות התייעלות שכתוצאה מהן ירד מספר המשרות בכ-3.9%. לפרטים נוספים ראה גם הפרק "הון אנושי".

הוצאות אחזקה ופחת בניינים וציוד הסתכמו בשנת 2014 ב-1,539 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,544 מיליון ש"ח בשנת 2013, קיטון בשיעור של 0.3% שנבע בעיקר מקיטון בהוצאות פחת ואחזקת מבנים אשר קוזז על-ידי גידול בהוצאות ארנונה וניקיון. **ההוצאות התפעוליות האחרות** הסתכמו בשנת 2014 ב-2,289 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-2,034 מיליון ש"ח בשנת 2013, גידול בשיעור של 12.5%. הגידול נובע בעיקרו מהפרשה בסך של כ-196 מיליון ש"ח שבוצעה לפי הוראות המפקח על הבנקים (לפרטים נוספים ראה ביאור 19). בדוחות הכספיים, בנוסף חל גידול בהוצאות עמלות ומחשב.

ההפרשה למסים על הרווח הסתכמה בשנת 2014 בסך של 1,729 מיליון ש"ח, בהשוואה לסך של 1,271 מיליון ש"ח בשנת 2013. שיעור המס האפקטיבי של הבנק בשנת 2014 הגיע ל-38.8% בהשוואה לשיעור מס סטטוטורי של 37.7%. לפרטים נוספים, ראה ביאור 29 בדוחות הכספיים.

חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים הסתכם בשנת 2014 ברווח בסך של 9 מיליון ש"ח, בדומה לרווח בשנת 2013.

חלקם של בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בתוצאות, נטו, של חברות מאוחדות הסתכם בשנת 2014 בחלקם בהפסד בסך של 3 מיליון ש"ח, בהשוואה לחלקם בהפסד בסך של 44 מיליון ש"ח בשנת 2013.

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של קבוצת הבנק הסתכם בשנת 2014 בסך של 2,740 מיליון ש"ח, בהשוואה לסך של 2,548 מיליון ש"ח בשנת 2013.

הרווח הנקי הבסיסי למניה בת 1 ש"ח ערך נקוב הסתכם בשנת 2014 ב-2.07 ש"ח, בהשוואה ל-1.93 ש"ח בשנת 2013.

הרכב והתפתחות נכסי והתחייבויות קבוצת הבנק

המאזן המאוחד ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכם ב-407.8 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-380.0 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2013.

א. להלן ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים:

שינוי	יתרה ליום 31 בדצמבר		
	2013	2014	
במיליוני ש"ח			
7.3%	*380,020	407,794	סך-כל הנכסים
4.9%	251,600	263,980	אשראי לציבור, נטו
20.3%	45,709	54,974	מזומנים ופיקדונות בבנקים
(3.5%)	60,912	58,778	ניירות-ערך
7.5%	276,525	297,230	פיקדונות הציבור
(0.9%)	33,980	33,671	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
8.8%	*28,834	31,361	הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ראה ביאור ד.1 (2) בדוחות הכספיים.

ב. להלן ההתפתחות בסעיפים חוץ-מאזניים עיקריים:

שינוי	יתרה ליום 31 בדצמבר		
	2013	2014	
במיליוני ש"ח			
1. מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים למעט נגזרים:			
24.9%	1,270	1,586	אשראי תעודות
9.7%	42,593	46,717	ערבויות והתחייבויות אחרות
0.0%	31,066	31,070	מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו באחריות הבנק
7.4%	10,011	10,753	מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו באחריות בנקים אחרים
8.7%	37,214	40,445	מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה, שלא נוצלו
12.6%	50,879	57,269	התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ושעדיין לא ניתן והתחייבויות להוצאת ערבויות
2. מכשירים נגזרים (סכומי ערך נקוב):			
55.1%	376,634	584,217	חוזי ריבית
31.9%	225,822	297,866	חוזי מטבע
50.8%	32,615	49,184	חוזים בגין מניות
(42.2%)	1,923	1,112	חוזי סחורות ושירותים (כולל נגזרי אשראי)
46.4%	636,994	932,379	סך-הכל ערך נקוב נגזרים

ג. להלן ההתפתחות ביתרות הנכסים הכספיים החוץ-מאזניים של לקוחות קבוצת הבנק, לגביהם מספקת קבוצת הבנק שירותי משמורת, ניהול, תפעול, ייעוץ:

שינוי	יתרה ליום 31 בדצמבר		
	2013	2014	
במיליוני ש"ח			
4.8%	840,070	880,532	ניירות-ערך ⁽¹⁾
9.0%	83,399	90,930	נכסי קופות-גמל המקבלות שירותי תפעול
10.8%	89,400	99,018	נכסי קרנות נאמנות ⁽²⁾
26.8%	18,523	23,488	יתרות פנסיוניות נועצות ⁽³⁾

- (1) לרבות יתרות ניירות-ערך של קופות-גמל וקרנות נאמנות לגביהן מעניקה קבוצת הבנק שירותי משמורת.
 (2) שווי הנכסים של קרנות הנאמנות המקבלות שירותים נלווים לניהול חשבונות בהיקפים שונים.
 (3) יתרות קרנות השתלמות ומוצרים פנסיוניים שניתן לגביהן ייעוץ פנסיוני.

אשראי לציבור

האשראי לציבור, נטו, ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכם ב-264.0 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-251.6 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2013, עלייה בשיעור של כ-4.9%. הגידול נובע בעיקר מעלייה באשראי הקמעונאי, באשראי לדיור ובאשראי מסחרי. העלייה קוזזה בירידה באשראי למגזר העסקי.

להלן נתונים על היקפי האשראי לציבור, נטו, לפי מגזרי ההצמדה השונים:

חלק המגזר מסך האשראי לציבור ליום 31 בדצמבר	שינוי	יתרה ליום 31 בדצמבר			
		2013	2014		
במיליוני ש"ח					
62.7%	65.6%	15,276	157,885	173,161	מטבע ישראלי לא-צמוד
22.1%	19.7%	(3,605)	55,560	51,955	מטבע ישראלי צמוד למדד
15.1%	14.6%	523	37,965	38,488	מטבע-חוץ (כולל צמוד למטבע-חוץ)
0.1%	0.1%	186	190	376	פריטים לא-כספיים
100.0%	100.0%	12,380	251,600	263,980	סך-הכל

האשראי במגזר השקלי הלא-צמוד עלה בשנת 2014 ב-15.3 מיליארד ש"ח, גידול בשיעור של כ-9.7% שנבע בעיקר מסביבת ריבית נמוכה. הגידול נרשם באשראי הקמעונאי, באשראי המסחרי ובאשראי לדיור.

האשראי במגזר השקלי הצמוד למדד ירד בשנת 2014 ב-3.6 מיליארד ש"ח, קיטון בשיעור של כ-6.5%. עיקר הירידה נובע מקיטון באשראי העסקי.

האשראי במגזר מטבע-חוץ (כולל צמוד מטבע-חוץ) עלה בשנת 2014 ב-0.5 מיליארד ש"ח, גידול בשיעור של כ-1.4%. העלייה נובעת מגידול ביתרות האשראי בחו"ל, עקב עלייה בשער החליפין של הדולר מול השקל וקוזזה על-ידי ירידה באשראי העסקי בארץ.

השינוי	ליום 31 בדצמבר			
	2013	2014		
	במיליוני ש"ח			
7.0%	4,656	66,123	70,779	מגזר משקי הבית
11.2%	3,839	34,302	38,141	מגזר הבנקאות הפרטית
11.8%	3,097	26,242	29,339	מגזר עסקים קטנים
14.9%	4,571	*30,730	35,301	המגזר המסחרי
(5.1%)	(4,476)	*88,504	84,028	המגזר העסקי
66.9%	700	*1,046	1,746	מגזר ניהול פיננסי
(0.2%)	(7)	4,653	4,646	אחרים והתאמות
4.9%	12,380	251,600	263,980	סך-הכל
מזה אשראי צרכני בישראל ללא הלוואות לדירור וכרטיסי אשראי:				
13.0%	2,933	22,588	25,521	מגזר משקי הבית
12.0%	1,062	8,859	9,921	מגזר הבנקאות הפרטית
13.0%	2,660	20,392	23,052	מגזר העסקים הקטנים
12.8%	6,655	51,839	58,494	סך-הכל
הלוואות לדירור בישראל:				
3.8%	1,435	37,273	38,708	מגזר משקי הבית
12.4%	1,982	15,940	17,922	מגזר הבנקאות הפרטית
8.0%	375	4,663	5,038	מגזר העסקים הקטנים
6.6%	3,792	57,876	61,668	סך-הכל

* סווג מחדש כמפורט בפרק "כללי - המגזרים השונים והקריטריונים לשיוך לקוחות" לעיל.

ליום 31 בדצמבר		
2013	2014	
במיליוני ש"ח		
יתרות אשראי		
58,294	62,114	הלוואות מכספי הבנק
3,613	2,963	הלוואות מכספי האוצר*
255	183	מענקים מכספי האוצר*
62,162	65,260	סך-הכל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2013	2014	
במיליוני ש"ח		
ביצוע		
הלוואות מכספי האוצר:		
32	18	הלוואות
24	10	מענקים
56	28	סך-הכל מכספי האוצר
11,748	12,157	סך-הכל הלוואות מכספי הבנק
11,804	12,185	סך-הכל הלוואות חדשות
2,449	2,445	הלוואות ישנות שמוחזרו, מכספי הבנק
14,253	14,630	סך-הכל הלוואות שניתנו

* סכום זה אינו נכלל במסגרת היתרות המאזניות לציבור.

הבנק הצטרף למהלך שיזם משרד הבינוי בשיתוף הפיקוח על הבנקים למחזור הלוואות שניתנו מכספי מדינה, באמצעות הלוואות מכספי בנק. במסגרת המהלך הבנק פונה ביוזמתו ללווים אשר קיבלנו הלוואות זכאות צמודת מדד בריבית 4% או יותר, ומציע להם למחזר את ההלוואה להלוואה מכספי בנק, בריבית שתקבע, במועד ביצוע המחזור, לפי הריבית הממוצעת שמפרסם בנק ישראל להלוואות לדיור מסוג זה. המחזור נעשה באמצעות כתב תיקון שנשלח ללקוח ללא הגעה לסניף, וכרוך בתשלום עמלת שינוי תנאים על סך 120 ש"ח בלבד. התהליך יתנהל במהלך המחצית הראשונה של 2015.

התפתחות יתרות אשראי לדיור

מעקב אחר התפתחות יתרת תיק האשראי לדיור על-פי בסיסי הצמדה וכשיעור מיתרת תיק האשראי של הבנק*:

סך-הכל	יתרת חוב שיעור שינוי במיליוני ש"ח	מגזר מטבע-חוץ		מגזר צמוד מדד				מגזר לא-צמוד				
		ריבית משתנה		ריבית משתנה		ריבית קבועה		ריבית משתנה		ריבית קבועה		
		שיעור ב-%	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור ב-%	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור ב-%	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור ב-%	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור ב-%	יתרה במיליוני ש"ח	
6.6%	62,114	1.4%	870	35.8%	22,241	21.5%	13,379	34.4%	21,374	6.8%	4,250	31.12.14
7.8%	58,294	1.6%	943	39.4%	22,964	22.2%	12,918	32.9%	19,171	3.9%	2,298	31.12.13
9.8%	54,060	2.1%	1,142	39.0%	21,086	24.7%	13,345	32.1%	17,378	2.1%	1,109	31.12.12
13.7%	49,250	2.7%	1,310	35.4%	17,464	27.7%	13,642	33.3%	16,403	0.9%	431	31.12.11

* לא כולל יתרות בגין חברות בנות בחו"ל (ליום 31 בדצמבר 2014 יתרת חוב רשומה בסך של 0 מיליון ש"ח, וליום 31 בדצמבר 2013 יתרת חוב רשומה בסך של 38 מיליון ש"ח).

היקף החוב הבעייתי

בשנים האחרונות ניכרת ירידה מתמשכת בשיעור הסכומים בפיגור מתוך יתרות האשראי ובהיקפי הפרשה להפסדי אשראי.

התפתחות סכומי הפיגור בהלוואות לדיור והפרשה להפסדי אשראי (לא כולל הפרשה קבוצתית)*:

שיעור חוב בעייתי	חוב בעייתי במיליוני ש"ח	שיעור ההפרשה להפסדי אשראי לפי עומק הפיגור	הפרשה להפסדי אשראי לפי עומק הפיגור במיליוני ש"ח	שיעור הפיגור	סכום בפיגור מעל 90 יום	יתרת חוב רשומה במיליוני ש"ח	
1.7%	1,029	0.4%	230	0.2%	121	62,114	31.12.14
1.9%	1,111	0.5%	272	0.2%	129	58,294	31.12.13
1.8%	980	0.5%	290	0.3%	154	54,060	31.12.12
2.0%	990	0.6%	294	0.3%	151	49,250	31.12.11

* לא כולל יתרות בגין חברות בנות בחו"ל (ליום 31 בדצמבר 2014 יתרת חוב רשומה בסך של 0 מיליון ש"ח, וליום 31 בדצמבר 2013 יתרת חוב רשומה בסך של 38 מיליון ש"ח).

כימות ומדידת הסיכון – ביצוע אשראי לדיור

כימות ומדידת סיכון האשראי לדיור מבוצעים במספר רמות: רמת הלקוח הבודד, רמת מוצרים, וכן ברמת כלל תיק האשראי של הבנק. לצורך כך, פותחו ויושמו תהליכי כימות ומדידה, המשלבים הערכות מומחים בתחום האשראי לדיור ומודלים סטטיסטיים. במסגרת כימות הסיכון מבוצעת בחינה ממוקדת בנושא בחינת כושר החזר כולל בחינת רגישות לשינויים אפשריים בכושר החזר כתוצאה משינוי אפשרי בשיעור הריבית.

להלן פירוט מאפיינים שונים של אשראי לדיור שהעמיד הבנק על בסיס רבעוני:

נתוני הלוואות לדיור – שיעור מסך הביצועים החדשים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום					
31.12.13	31.03.14	30.06.14	30.09.14	31.12.14	
מאפיינים					
36.3%	34.5%	36.5%	37.5%	37.8%	שיעור מימון מעל 60%
10.7%	9.1%	6.8%	5.0%	2.3%	שיעור החזר מהכנסה מעל 40% (לרכישה ובהחזר חודשי)
3.5%	2.5%	2.4%	1.9%	1.1%	שיעור מימון מעל 60% וגם שיעור החזר מעל 40%
31.7%	31.8%	31.4%	31.4%	30.2%	שיעור הביצועים בריבית המשתנה בתדירות קצרה מ-5 שנים (הגבלת בנק ישראל 33.3%)
5.8%	4.6%	4.8%	4.4%	4.3%	שיעור הלוואות לכל מטרה
15.6%	16.3%	17.5%	16.9%	16.4%	שיעור הלוואות להשקעה מרכישה
1.3%	1.1%	1.1%	0.5%	0.5%	שיעור בולט ובלון מרכישה
621	637	618	604	597	הלוואה ממוצעת לרכישה (באלפי ש"ח)
18.3	18.0	18.4	19.0	19.3	תקופת פירעון מקורית ממוצעת לרכישה בשנים

יצוין כי שיעורי המימון חושבו על-פי הוראת דיווח לפיקוח על הבנקים מספר 876 - דוח על הלוואות לדיור.

כימות ומדידת הסיכון – תיק אשראי לדיור

הבנק מבצע באופן שוטף מעקב אחר התפתחות תיק האשראי לדיור בפרמטרים רבים, כגון: התפלגות LTV, כושר החזר, התפלגות מוצרי אשראי בתיק, היקף החוב הבעייתי ושיעור הפיגורים.

הבנק עושה שימוש במודל סטטיסטי המודד את ההסתברות לכשל ואת ההפרשה הכלכלית הנדרשת בתיק המשכנתאות. בנוסף מבוצעים תרחישי מאמץ על תיק המשכנתאות ומנותחת ההשפעה על התיק עצמו ועל כלל הבנק. התרחישים כוללים התייחסות לירידה חדה במחירי הדירות, עלייה בריבית ועלייה ברמת האבטלה במשק.

כמו-כן, קיימים הסדרי ביטוח - ביטוח חיים וביטוח מבנה. בנוסף, בהלוואות שאושרו עד ליום 1 בנובמבר 2012 נהג הבנק לדרוש ביטוח אשראי בהלוואות בהן LTV גבוה משיעור של 75%. החל מיום 1 בנובמבר 2012 לא ניתן לאשר הלוואות בשיעור מימון העולה על 75%. לפרטים נוספים, ראה פרק "מגזר משקי הבית" שלהלן.

דיון חודשי בנושא סיכוני אשראי לדיור

מתקיים דיון חודשי בהתפתחות המדדים השונים, הן ברמת ביצועי האשראי והן ברמת כלל התיק. זאת, בהתאם לתאבון סיכון כפי שהוגדר על-ידי הנהלת הבנק.

עדכון הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא הלוואות נדל"ן לדיור

לאור הגידול המהיר בתיקי הלוואות בביטחון נכס למגורים ועל רקע העלייה במחירי הדירות פרסם המפקח על הבנקים ביום 21 במרץ 2013 הנחיות לעניין נדל"ן לדיור. להלן עיקרי ההנחיות:

- א. לצורך חישוב יחסי הלימות ההון, הלוואה לדיור משוקללת עד הדוחות לשנת 2012 בשיעור של 35%, מיום 21 במרץ 2013 למעט הלוואות לדיור מסוימות בעלות רכיב של ריבית משתנה, אשר מחודש אוקטובר 2010 משוקללות ב-100%. הקצאת ההון בגין הלוואות לדיור שבוצעו בשנת 2014 תעשה לפי שיעורי השקלול שלהלן:
- הלוואות לדיור ששיעור המימון בהן הוא עד 45%, ישוקללו ב-35%, ללא שינוי מהשיעורים הקיימים.
- הלוואות לדיור ששיעור המימון בהן, גבוה מ-45% ועד 60%, ישוקללו ב-50%, במקום ב-35%.
- הלוואות לדיור ששיעור המימון בהן, גבוה מ-60% ישוקללו ב-75% לצורכי דרישת הון, במקום ב-35% או ב-100%.
- במקביל תבטל הדרישה לשקלל ב-100% הלוואות בהן שיעור המימון עולה על 60% ובסכום של מעל 800 אלפי ש"ח ואשר מרכיב הריבית המשתנה הינו 25%, במקומה, כאמור, יוחל שיעור שקלול של 75%.

ב. הקצאת ההון הנדרשת בגין ערבויות חוק מכר במקרה שהדירה נמסרה כבר למשתכן תופחת. ערבויות אלה ישוקללו במקדם המרה לאשראי של 10% במקום 20%.

ג. בנוסף, קובעות ההנחיות דרישה שהיחס שבין יתרת הפרשה הקבוצתית לבין יתרת הלוואות לדיור יעמוד על שיעור מינימלי של 0.35%. האמור לא חל על הלוואות לדיור אשר קיימת בגינן הפרשה לפי עומק פיגור.

בחודש יולי 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר לגבי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 329 בנושא "מגבלות למתן הלוואות לדיור" (להלן: "ההוראה"). ההוראה מאגדת את ההנחיות והמגבלות בנושא הלוואות לדיור למסמך מחייב אחד. ההוראה מגדירה מחדש את המונח "שיעור החזר מהכנסה". בנוסף, החוזר מגביל את סכום הלוואה המאפשר קבלת משקל סיכון מופחת לפי סעיף 72 להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203 ל-5 מיליוני ש"ח. הלוואה שסכומה עולה על 5 מיליוני ש"ח תשוקלל ב-100%. כאשר סכום הלוואה יורד אל מתחת ל-5 מיליוני ש"ח, ניתן להפחית את משקל הסיכון בהתאם לאמור בסעיף 72 להוראה 203, בהתאם ליחס ה-LTV כפי שחושב במועד מתן הלוואה. התיקונים מיושמים החל מיום 1 באוקטובר 2014.

ביום 1 בספטמבר 2013 נכנסה לתוקף הוראת הפיקוח על הבנקים בנושא הגבלות על הלוואות לדיור (משכנתאות).

עיקרי ההנחיות הם:

א. תאגיד בנקאי לא יאשר הלוואה לדיור (משכנתה) כאשר שיעור החזר החודשי של המשכנתה מתוך ההכנסה החודשית של הלווה עולה על 50%. הלוואות לדיור, בהן שיעור החזר החודשי מההכנסה הוא בין 40% ל-50%, ישוקללו ב-100% לצורך חישוב יחס הלימות ההון.

ב. תאגיד בנקאי לא יאשר הלוואה לדיור שבה יחס בין חלק הלוואה לדיור בריבית משתנה, לבין סך הלוואה, עולה על 66.7% (שני שלישים). המגבלה תחול על הלוואות בריבית משתנה לכל טווחי הזמן, והיא מתווספת להגבלה הקיימת המגבילה לשליש את חלק הלוואה לדיור שניתן בריבית משתנה לתקופה קצרה מ-5 שנים.

ג. תאגיד בנקאי לא יאשר הלוואה לדיור לתקופה לפירעון סופי העולה על 30 שנים.

סיכון אשראי כולל לפי ענפי משק

הסיכון הכולל של האשראי מורכב מסיכון אשראי מאזני, הכולל חובות [אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל) וחובות אחרים], השקעות באגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין מכשירים נגזרים, ומסיכון אשראי חוץ-מאזני, הכולל ערבויות, עסקות במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים, מסגרות אשראי בלתי מנוצלות והתחייבויות למתן אשראי.

לפרטים נוספים, ראה תוספת 5 לסקירת ההנהלה.

סיכון האשראי הכולל ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכם ב-544.3 מיליארד ש"ח.

להלן התפתחות סיכון האשראי הכולל⁽¹⁾ לפי ענפי משק עיקריים:

31 בדצמבר 2013		31 בדצמבר 2014		
שיעור מסך-הכל	סיכון אשראי כולל* במיליוני ש"ח	שיעור מסך-הכל	סיכון אשראי כולל* במיליוני ש"ח	
0.6%	2,927	0.5%	2,830	חקלאות
9.3%	47,876	9.9%	54,026	תעשייה
10.0%	51,413	10.0%	54,399	בינוי ונדל"ן - בינוי**
5.9%	30,029	5.5%	29,970	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
2.5%	12,615	2.3%	12,414	חשמל ומים
6.6%	33,761	6.6%	35,726	מסחר
1.9%	9,957	2.5%	13,574	בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל
1.7%	8,876	1.6%	8,924	תחבורה ואחסנה
1.7%	8,946	1.6%	8,687	תקשורת ושירותי מחשב
8.9%	45,470	9.0%	48,950	שירותים פיננסיים
3.0%	15,508	3.1%	17,012	שירותים עסקיים אחרים
1.8%	9,260	1.9%	10,086	שירותים ציבוריים וקהילתיים
54.0%	276,638	54.5%	296,598	סך-הכל מסחרי
10.9%	55,898	10.8%	58,991	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
16.4%	84,052	16.3%	88,603	אנשים פרטיים - אחר
81.3%	416,588	81.6%	444,192	סך-הכל סיכון אשראי לציבור
7.9%	40,332	9.6%	52,459	סך-הכל בנקים***
10.8%	55,477	8.8%	47,674	סך-הכל ממשלות
100%	512,397	100%	544,325	סך-הכל

* לא כולל מסגרות לא מנוצלות של כרטיסי אשראי באחריות בנקים אחרים בסך של כ-10,753 מיליוני ש"ח (31.12.13: 10,011 מיליוני ש"ח).
 ** כולל סיכון אשראי מאזני בסך של כ-892 מיליוני ש"ח וסיכון אשראי חוץ-מאזני בסך של כ-1,402 מיליוני ש"ח שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה (31.12.13: סיכון אשראי מאזני בסך של כ-882 מיליוני ש"ח וסיכון אשראי חוץ-מאזני בסך של כ-1,764 מיליוני ש"ח).
 *** לא כולל יתרות מזומנים בקופות הבנק ופיקדונות בבנק ישראל ולפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי.
 (1) נתוני סיכון האשראי הכולל מוצגים לפני ניכוי יתרת ההפרשות להפסדי אשראי (על בסיס פרטני וקבוצתי).

בינוי ונדל"ן

ליום 31 בדצמבר 2014 סיכון האשראי הכולל בענפי הבינוי ונדל"ן הסתכם ב-84.4 מיליארד ש"ח.

להלן פילוח סיכון האשראי הכולל של קבוצת הבנק בענפי הבינוי והנדל"ן, בהתאם לתחומי הפעילות העיקריים:

יתרה ליום 31 בדצמבר 2014			
סיכון אשראי חוץ-מאזני	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי כולל	
			במיליוני ש"ח
3,794	1,439	2,355	בנייה למסחר ושירותים
639	102	537	בנייה לתעשייה
33,719	23,040	10,679	בנייה לדיור
28,896	5,924	22,972	נכסים מניבים
17,321	8,661	8,660	אחר
84,369	39,166	45,203	סך-הכל ענפי הבינוי והנדל"ן

להלן פירוט יתרות אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני ללווים שיתרת חבותם מעל 1,200 מיליון ש"ח לפי ענפי משק ליום 31 בדצמבר 2014:

מספר לוויים	אשראי מאזני	סיכון אשראי חוץ-מאזני	סך-הכל
במיליוני ש"ח			
5	1,028	10,607	11,635
2	1,706	1,422	3,128
1	1,717	3,351	5,068
1	70	1,635	1,705
1	880	323	1,203
4	4,561	2,747	7,308
1	1,294	8	1,302
15	11,256	20,093	31,349

ענף משק

מזה: יתרות אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני ל-6 הלווים הגדולים לפי ענפי משק ליום 31 בדצמבר 2014:

מספר לוויים	אשראי מאזני	סיכון אשראי חוץ-מאזני	סך-הכל
במיליוני ש"ח			
5	1,717	3,351	5,068
2	227	4,520	4,747
1	1,569	526	2,095
1	-	2,000	2,000
1	309	1,510	1,819
1	10	1,724	1,734
15	3,832	13,631	17,463

ענף משק

סיכון אשראי בגין חשיפות לקבוצות לוויים

להלן פירוט יתרות סיכון האשראי לכל קבוצת לוויים אשר חבותה נטו על בסיס מאוחד, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313 בדבר "מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לוויים" (להלן - הוראה 313), עולה על 15% מהון התאגיד הבנקאי (כהגדרתו בהוראה 313) ליום 31 בדצמבר 2014:

סיכון אשראי מאזני ⁽¹⁾	סיכון אשראי חוץ-מאזני ⁽¹⁾	מזה: סיכון אשראי חבות ברוטו ⁽³⁾	ניכויים ⁽⁴⁾	חבות נטו ⁽⁵⁾	שיעור מההון הרגולטורי
במיליוני ש"ח					
5,436	4,104	310	9,545	9,041	18.27%

- לאחר ניכוי יתרת מחיקות חשבונאיות ויתרות הפרשה להפסדי אשראי שחושבה על בסיס פרטני.
- סיכון האשראי החוץ-מאזני בגין מכשירים נגזרים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה ושל קבוצת לוויים.
- הסכום כולל ערבויות צד ג' מחוץ לקבוצה.
- ניכויים המותרים בהתאם להוראה 313, הכוללים בעיקר פיקדונות המופקדים בבנק, אגרות-חוב שהונפקו על-ידי מדינת ישראל, כתבי שיפוי של מדינת ישראל או גופים פיננסיים המותרים בניכוי.
- הנתונים המוצגים לעיל מייצגים חשיפה לקבוצות לוויים והינם לאחר הפחתת הניכויים המותרים בהוראה 313 ולאחר ניכוי הפרשה להפסדי אשראי שחושבה על בסיס פרטני. לפיכך, נתונים אלה אינם ברי השוואה לנתונים בדבר חבות לוויים המפורטים בגילויים אחרים בדוח.

הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313 בנושא "מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים" מטילה על הבנק, בין היתר, מגבלה לפיה שיעור ה"חבות" של "לווה" ושל "קבוצת לווים", כהגדרתם בהוראה, אחר שנוכו מן החבות סכומים שניתן להפחיתם לצורך כך כמפורט בהוראה, לא יעלה על 15% ועל 25% בהתאמה מההון של הבנק המחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202 בנושא "רכיבי ההון". כמו-כן, קובעת ההוראה, כי סך-כל החבויות (לאחר ניכוי סכומים מותרים) של הלווים, קבוצות הלווים וקבוצות הלווים הבנקאיות שחבות כל אחד מהם עולה על שיעור של 10% מהון הבנק, לא יעלה על 120% מהון הבנק. יובהר כי לצורך חישוב החבות, אומצו העקרונות במקדמי המרת האשראי ובניכויים המותרים להוראה לניהול בנקאי תקין 203 "מדידה והלימות הון - הגישה הסטנדרטית - סיכון אשראי". הבנק מקיים תהליכי מעקב ובקרה כדי לבדוק עמידה במגבלות הוראה 313 לעניין חשיפה לחבות קבוצות לווים. בנוסף, הבנק מבצע סקירות תקופתיות על סיכון האשראי בקבוצות לווים אלה, תוך בחינה פרטנית של הלווים השייכים לקבוצות הלווים, אופי פעילות לווים אלה והמתאם ביניהם היכולים להשפיע על הסיכון הקבוצתי.

חבויות בעייתיות

א. פילוח חבויות בעייתיות

31.12.13		31.12.14				
סך-הכל	חוף-מאזני	מאזני	סך-הכל	חוף-מאזני	מאזני	
במילוני ש"ח						
8,601	746	7,855	6,998	676	6,322	סיכון אשראי פגום
3,799	277	3,522	2,954	351	2,603	סיכון אשראי נחות
6,106	1,577	4,529	4,810	1,636	3,174	סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת
18,506	2,600	15,906	14,762	2,663	12,099	סך סיכון אשראי בעייתי*
16,279	2,445	13,834	12,721	2,508	10,213	סיכון אשראי בעייתי בניכוי הפרשה להפסדי אשראי
1,251	-	1,251	1,069	-	1,069	* מזה חובות שאינם פגומים בפיגור של 90 ימים או יותר

ב. נכסים שאינם מבצעים*

יתרה ליום		
31.12.13	31.12.14	
במילוני ש"ח		
7,240	5,859	אשראי לציבור פגום שאינו צובר הכנסות ריבית (NPL)
151	129	נכסים שהתקבלו בגין אשראים שסולקו
7,391	5,988	סך-הכל נכסים שאינם מבצעים

* נכסים שאינם מבצעים כוללים את נכסי הבנק אשר אינם צוברים הכנסות ריבית. מידע זה דומה ליתרת ה-non performing assets המוצגת בדוחות הכספיים של תאגידים בנקאיים בארצות-הברית. מטרת נתון זה לתת גילוי לאותו חלק מנכסי הבנק הכלול בדוחות הכספיים אשר אינו צובר הכנסות ריבית.

ג. נכסים פגומים מבצעים

יתרה ליום		
31.12.13	31.12.14	
במילוני ש"ח		
553	422	חובות פגומים בארגון מחדש של חוב בעייתי שצוברים הכנסות ריבית
43	34	אגרות-חוב פגומות שצוברות הכנסות ריבית
596	456	סך-הכל

הערה:

סיכון אשראי מאזני וחוף-מאזני מוצג לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

ליום		
31.12.13	31.12.14	
3.05%	2.34%	שיעור יתרת אשראי לציבור פגום מיתרת אשראי לציבור*
0.49%	0.40%	שיעור יתרת אשראי לציבור שאינו פגום בפיגור של 90 יום או יותר מיתרת אשראי לציבור*
1.54%	1.56%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור*
1.24%	1.35%	שיעור יתרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי מיתרת אשראי לציבור*
50.60%	66.55%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור פגום*
4.44%	3.32%	שיעור סיכון אשראי בעייתי בגין הציבור מסיכון אשראי כולל בגין הציבור*

* לפני ניכוי הפרשות להפסדי אשראי.

ה. הרכב יתרת ההפרשה להפסדי אשראי

הפרשה להפסדי אשראי			
סך-הכל	על בסיס קבוצתי	על בסיס פרטני	
	לפי עומק פיגור אחר*		במיליוני ש"ח
הרכב יתרת ההפרשה ליום 31 בדצמבר 2014:			
4,180	3,017	230	933
בגין אשראי לציבור			
4	4	-	-
בגין חובות שאינם אשראי לציבור			
672	586	-	86
בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (נכלל בסעיף התחייבויות אחרות)			
4,856	3,607	230	1,019
יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2014			
הרכב יתרת ההפרשה ליום 31 בדצמבר 2013:			
3,943	2,630	275	1,038
בגין אשראי לציבור			
6	6	-	-
בגין חובות שאינם אשראי לציבור			
638	530	-	108
בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (נכלל בסעיף התחייבויות אחרות)			
4,587	3,166	275	1,146
יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2013			

* לרבות הפרשה על בסיס קבוצתי בגין חובות שנבדקו פרטנית ונמצא שאינם פגומים.

מזומנים ופיקדונות בבנקים

בסוף שנת 2014 הסתכמו המזומנים והפיקדונות בבנקים ב-55.0 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-45.7 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2013, גידול בשיעור של כ-20.3%.

להלן פירוט יתרת המזומנים והפיקדונות בבנקים:

השינוי	יתרה ליום 31 בדצמבר		
	2013	2014	
	במיליוני ש"ח		
(2.9%)	2,435	2,364	מזומנים בקופות
(9.0%)	22,446	20,429	פיקדונות בבנק ישראל
53.9%	15,341	23,604	פיקדונות בבנקים מרכזיים בחו"ל
251.3%	115	404	פיקדונות בבנקים מסחריים בישראל
52.1%	5,372	8,173	פיקדונות בבנקים מסחריים בחו"ל
20.3%	45,709	54,974	סך-הכל

ניירות-ערך

ניירות הערך הסתכמו ביום 31 בדצמבר 2014 ב-58.8 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-60.9 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2013, ירידה בשיעור של כ-3.5% שנבעה בעיקר ממכירה ופדיון של אגרות-חוב ממשלתיות שקוזה ברובה על-ידי רכישת אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים ואגרות-חוב קונצרניות. לפרטים נוספים, ראה ביאור 3 בדוחות הכספיים. לפרטים בדבר שעבודים, ראה ביאור 14 בדוחות הכספיים.

להלן פירוט ניירות הערך של קבוצת הבנק בהתאם לסיווג המאזני:

31 בדצמבר 2014					
הערך במאזן	שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	עלות מופחתת	
במיליוני ש"ח					
אגרות-חוב:					
	509	-	26	509	מוחזקות לפדיון
	52,187	(66)	1,039	51,214	זמינות למכירה
	3,469	*(7)	*19	3,457	למסחר
	56,165	(73)	1,084	55,180	סך-הכל אגרות-חוב
מניות:					
	2,563	(25)	418	2,170	זמינות למכירה
	50	*(6)	*1	55	למסחר
	2,613	(31)	419	2,225	סך-הכל מניות
	58,778	(104)	1,503	57,405	סך-כל ניירות הערך

31 בדצמבר 2013					
הערך במאזן	שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	עלות מופחתת	
במיליוני ש"ח					
אגרות-חוב:					
	471	-	45	471	מוחזקות לפדיון
	56,087	(29)	544	55,572	זמינות למכירה
	2,100	*(11)	*20	2,091	למסחר
	58,658	(40)	609	58,134	סך-הכל אגרות-חוב
מניות:					
	2,221	-	473	1,748	זמינות למכירה
	33	*(7)	*-	40	למסחר
	2,254	(7)	473	1,788	סך-הכל מניות
	60,912	(47)	1,082	59,922	סך-כל ניירות הערך

* נזקפו לדוח רווח והפסד.

לפרטים בדבר ההפסד שטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן בגין ניירות-ערך בתיק הזמין למכירה, ראה ביאור 3(א) (5) בדוחות הכספיים.

השקעות באגרות-חוב בתיק הזמין למכירה ובתיק למסחר

להלן פרטים נוספים על השקעת קבוצת הבנק באגרות-חוב ליום 31 בדצמבר 2014 (במיליוני ש"ח):

הערך במאזן	סך-הכל הערך במאזן
אגרות-חוב ממשלתיות:	
ממשלת ישראל	39,920
ממשלת ארצות-הברית	1,388
ממשלות מדינות מפותחות	1,842
ממשלות מדינות מתפתחות	311
	43,461
אגרות-חוב של בנקים ומוסדות פיננסיים:	
בנקים בישראל	641
בנקים - מדינות מפותחות:	
ארצות-הברית	1,095
צרפת	609
בריטניה	603
הולנד	543
אוסטרליה	436
קוריאה הדרומית	351
שוודיה	301
גרמניה	288
שוויץ	202
יפן	120
אחרים*	273
	4,821
בנקים - ארצות מתפתחות	191
מוסדות פיננסיים (שאינם בנקים):	
ישראל	178
ארצות-הברית**	385
אחרים	40
	603
	6,256

אגרות-חוב של תאגידים, שאינם בנקים ומוסדות פיננסיים (פילוח לפי ענפי משק):

תעשייה	2,157
פעילויות בנדל"ן	732
חשמל ומים	704
מסחר	381
תחבורה ואחסנה	138
תקשורת ושירותי מחשב	979
שירותים פיננסיים	435
שירותים עסקיים אחרים	237
שירותים ציבוריים וקהילתיים	176
	5,939
סך-הכל השקעה באגרות-חוב	55,656

* כולל 8 מדינות, כשהיתרה הגבוהה ביותר היא כ-85 מיליון ש"ח.

** כולל 12 מנפיקים, כשהיתרה הגבוהה ביותר של מנפיק אחד היא בסך של כ-144 מיליון ש"ח.

השקעות במניות

לבנק השקעות במניות סחירות, במניות לא סחירות ובקרנות נאמנות בפיזור נרחב המסתכמות ליום 31 בדצמבר 2014 בסך של 2,613 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-2,254 מיליון ש"ח בסוף שנת 2013.

פיקדונות

פיקדונות כוללים את פיקדונות הציבור, פיקדונות הממשלה ופיקדונות מבנק ישראל ומבנקים אחרים.

השינוי	יתרה ליום 31 בדצמבר		
	2013	2014	
	במיליוני ש"ח		
7.5%	276,525	297,230	פיקדונות הציבור
(18.5%)	5,303	4,322	פיקדונות מבנקים
(25.8%)	613	455	פיקדונות הממשלה
6.9%	282,441	302,007	סך-הכל

פיקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכמו ב-297.2 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-276.5 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2013, גידול בשיעור של כ-7.5%. הגידול נבע מעלייה של 9.9 מיליארד ש"ח בפיקדונות העסקיים, מעלייה של 8.1 מיליארד ש"ח בפיקדונות הקמעונאיים וכן, מעלייה של 2.8 מיליארד ש"ח בפיקדונות מגזר ניהול פיננסי שנבע בעיקר מגידול בפיקדונות מלקוחות מוסדיים ועסקיים גדולים.

להלן התפלגות תיק פיקדונות הציבור לפי מגזרי ההצמדה השונים:

חלק המגזר מסך פיקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר	השינוי		יתרה ליום 31 בדצמבר			
	2013	2014	2013	2014		
			במיליוני ש"ח			
63.6%	62.2%	4.9%	8,681	175,886	184,567	מטבע ישראלי לא-צמוד
6.6%	5.5%	(10.4%)	(1,907)	18,368	16,461	מטבע ישראלי צמוד למדד
						מטבע-חוץ (כולל צמוד למטבע-חוץ)
29.7%	32.2%	16.7%	13,745	82,081	95,826	
0.1%	0.1%	97.9%	186	190	376	פריטים לא-כספיים
100.0%	100.0%	7.5%	20,705	276,525	297,230	סך-הכל

פיקדונות הציבור בשקלים לא-צמודים ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכמו ב-184.6 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-175.9 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2013, גידול בשיעור של כ-4.9%. הגידול נבע מעלייה בפיקדונות העסקיים ובפיקדונות הקמעונאיים.

פיקדונות הציבור בשקלים צמודים ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכמו ב-16.5 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-18.4 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2013, קיטון בשיעור של כ-10.4% שנבע בעיקר כתוצאה מירידה בפיקדונות החטיבה הקמעונאית.

פיקדונות הציבור במטבע-חוץ (כולל צמוד למטבע-חוץ) ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכמו ב-95.8 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-82.1 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2013, גידול בשיעור של כ-16.7% שנבע בעיקר כתוצאה מעלייה בשער החליפין של הדולר מול השקל ובעקבותיה חלה עלייה בפיקדונות הקמעונאיים, העסקיים, הפיקדונות מלקוחות מוסדיים ועסקיים גדולים וכן, חלה עלייה ביתרות מפעילות הבנק בחו"ל.

להלן פירוט פיקדונות הציבור לפי גודל:

31 בדצמבר		
2013	2014	
במיליוני ש"ח		
		תקרת הפיקדון
98,342	100,968	עד 1
70,755	73,445	מעל 1 עד 10
42,254	48,097	מעל 10 עד 100
27,344	30,682	מעל 100 עד 500
37,830	44,038	מעל 500
276,525	297,230	סך-הכל

יתרת סך הפיקדונות של שלוש קבוצות* המפקידים הגדולות**:

2013	2014	
במיליוני ש"ח		
9,879	11,672	קבוצה א
3,730	3,162	קבוצה ב
3,491	2,815	קבוצה ג

* "קבוצה" - מפקיד, לרבות צד השולט בו (לרבות אחרים הנשלטים על-ידיו) וצד הנשלט על-ידיו.
 ** שלוש קבוצות המפקידים הגדולות באותה שנה.

פיקדונות הציבור לפי מגזרי פעילות:

השנוי	ליום 31 בדצמבר		
	2013	2014	
במיליוני ש"ח			
5.3%	1,940	36,561	38,501 מגזר משקי הבית
3.2%	3,909	123,315	127,224 מגזר הבנקאות הפרטית
8.0%	2,216	27,622	29,838 מגזר עסקים קטנים
28.3%	5,440	*19,219	24,659 המגזר המסחרי
19.2%	4,434	*23,147	27,581 המגזר העסקי
5.9%	2,766	*46,661	49,427 מגזר ניהול פיננסי
7.5%	20,705	276,525	297,230 סך-הכל

* סווג מחדש כמפורט בפרק "כללי" - המגזרים השונים והקריטריונים לשייך לקוחות" לעיל.

אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכמו ב-33.7 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-34.0 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2013, קיטון בשיעור של כ-0.9%. בשנת 2014 גויסו על-ידי קבוצת הבנק אגרות-חוב בסך של כ-3.8 מיליארד ש"ח ונפרעו אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים בסך של כ-4.0 מיליארד ש"ח.

כללי – המגזרים השונים והקריטריונים לשיך לקוחות

קבוצת הבנק פועלת בישראל ומחוצה לה באמצעות הבנק, חברות בנות, סניפים ונציגויות, בכל תחומי הבנקאות, ומספקת מגוון שירותים בנקאיים ופיננסיים ללקוחותיה. כמו-כן, יש לבנק השקעות בחברות כלולות. הפעילות של קבוצת הבנק מנהלת באמצעות שישה מגזרי פעילות עיקריים. החלוקה למגזרי הפעילות מבוססת על סוגי המוצרים והשירותים או על סוגי הלקוחות. חלוקה זו משמשת את הנהלת הבנק לצורך קבלת החלטות ולניתוח התוצאות העסקיות של הקבוצה. מגזרי הפעילות מוצגים בהתאם למאפיינים שנקבעו על-ידי המפקח על הבנקים.

קריטריונים לשיך לקוחות למגזרים השונים:

שיך הלקוח למגזרי הפעילות מבוסס על שיך הלקוח בפועל ליחידה הארגונית המטפלת, שמבוצע בהתאם לקריטריונים המנויים להלן. עם זאת, יובהר כי שיך הלקוח לעיתים לוקח בחשבון קריטריונים נוספים לדוגמה, לקוח פרטי או חברה בעלת פרופיל או פוטנציאל לפעילות עתידית אשר תצדיק שיוכם לבנקאות הפרטית או למגזר העסקי, לפי העניין. לצורך שיך לקוח עסקי ליחידה ארגונית מטפלת, תילקח בחשבון גם השתייכותו לקבוצת חברות.

מגזר משקי הבית – מספק מגוון של שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים למשקי בית. לקוחות המשתייכים למגזר זה הינם לקוחות אשר ההכנסה החודשית שלהם היא עד 9,000 ש"ח.

מגזר הבנקאות הפרטית – מספק מגוון שירותי בנקאות רב ערוציים מתקדמים ומוצרים פיננסיים, לרבות שירותי ייעוץ בהשקעות, ללקוחות פרטיים בעלי עושר פיננסי בינוני עד גבוה, בישראל ובח"ל. לקוחות המשתייכים למגזר זה הינם לקוחות אשר הכנסתם החודשית גדולה מ-9,000 ש"ח ו/או מחזיקים השקעות בבנק בסכום העולה על 100,000 ש"ח. וכן לקוחות צעירים אשר הכנסתם החודשית גדולה מ-7,000 ש"ח, או מחזיקים השקעות בבנק בסכום העולה על 75,000 ש"ח.

מגזר העסקים הקטנים – הלקוחות שנכללים במגזר זה הינם לקוחות שהאובליגו הכולל שלהם (בין מהבנק ובין ממלווים אחרים) נמוך מ-10 מיליון ש"ח או לקוחות שהאובליגו הכולל שלהם (בין מהבנק ובין ממלווים אחרים) גבוה מ-10 מיליון ש"ח, אך האובליגו שלהם בבנק נמוך מ-6 מיליון ש"ח ומחזור המכירות שלהם נמוך מ-30 מיליון ש"ח.

המגזר המסחרי – הלקוחות שנכללים במגזר זה הינם לקוחות בעלי מחזור הכנסות מעל 30 מיליון ש"ח ועד 400 מיליון ש"ח לשנה, או בעלי אובליגו בבנק מעל 6 מיליון ש"ח ועד לסך של 100 מיליון ש"ח, וגם לקוחות אשר האובליגו הכולל שלהם (בין מהבנק ובין ממלווים אחרים) הינו מעל 10 מיליון ש"ח ועד לסך של 250 מיליון ש"ח. לגבי לקוחות בענף בנייה ונדל"ן, סך האובליגו הינו מעל 6 מיליון ש"ח ועד 200 מיליון ש"ח בבנק או לקוחות אשר האובליגו הכולל שלהם (בין מהבנק ובין ממלווים אחרים) הינו מעל 10 מיליון ש"ח ועד לסך של 400 מיליון ש"ח.

המגזר העסקי – הלקוחות שנכללים במגזר זה הינם לקוחות בעלי מחזור הכנסות (מכירות) מעל 400 מיליון ש"ח ובעלי אובליגו בבנק העולה על 100 מיליון ש"ח, או לקוחות אשר האובליגו הכולל שלהם (בין מהבנק ובין ממלווים אחרים) הינו מעל 250 מיליון ש"ח. לגבי לקוחות בענף בנייה ונדל"ן, סך האובליגו הינו מעל 200 מיליון ש"ח בבנק, או לקוחות אשר האובליגו הכולל שלהם (בין מהבנק ובין ממלווים אחרים) עולה על 400 מיליון ש"ח.

מגזר ניהול פיננסי – אחראי על ניהול המקורות והשימושים בבנק, על פעילות הנוסטרו של הבנק, על פעילות חדרי העסקות (מטבע-חוץ וניירות-ערך), על הטיפול הכולל בחברות הניהול של קופות הגמל (למעט חברות הניהול של קופות הגמל שמנהלות בחברות ביטוח) ובקרנות הנאמנות, על הקשר והסדרת הפעילות עם גופים פיננסיים (בארץ ובח"ל) וכן על מתן שירותי תפעול למנהלי נכסים פיננסיים ושירותי תפעול בניירות-ערך לכלל לקוחות הבנק.

ניהול סיכוני השוק והנזילות, הנמצאים תחת אחריות המגזר, נעשה באמצעות ניהול פרואקטיבי של תיק הנוסטרו וכן באמצעות שימוש במכשירים פיננסיים כגון הנפקות ניירות-ערך שונים, פיקדונות, נגזרי ריבית ומטבע-חוץ ועוד.

אחרים והתאמות – כולל את כל הפעילויות האחרות של קבוצת הבנק, אשר כל אחת מהן אינה מגיעה עד כדי מגזר בר דיווח. בנוסף, כולל המגזר פעילות בכרטיסי אשראי באחריות בנקים אחרים, שאינם שייכים לקבוצת הבנק.

תוצאות הפעילות של חברות הבת העיקריות ושל שלוחות הבנק העיקריות בחו"ל שיוכו למגזרי הפעילות באופן הבא:
תוצאות הפעילות של פועלים סהר בע"מ, פועלים שוקי הון - בית השקעות בע"מ פעילים ניהול תיקי השקעות בע"מ Hapoalim Securities U.S.A Inc.- שיוכו למגזר ניהול פיננסי.
לקוחות Bank Hapoalim (Switzerland) Ltd. ו-Banque Hapoalim (Luxembourg) S.A. - בנקאות פרטית; לקוחות סניפי ארצות-הברית ואנגליה - בנקאות פרטית, מגזר מסחרי ומגזר עסקי; בנק פוזיטיב והחברה הבת שלו, JSC Bank Pozitiv - משקי בית ובנקאות מסחריות.

כללים לחלוקת תוצאות הפעילות בין המגזרים השונים

להלן הכללים העיקריים שישמו בחלוקת תוצאות הפעילות בין המגזרים השונים:

הכנסות ריבית, נטו - כוללות בין היתר: (1) את המרווח שבין הריבית המתקבלת מלקוחות המגזר לבין הריבית הסיטונאית בה מחויב המגזר בגין המקור אשר שימש למתן הלואה ללקוח; (2) את המרווח שבין הריבית הסיטונאית בה מזוכה המגזר בגין המקורות אותם הוא מעמיד לשימוש הבנק לבין הריבית המשולמת ללקוחות המגזר בגין מקורות אלה; (3) ריבית סיטונאית לא-צמודה על ההון המשוקלל המחושב לצורך התשואה על ההון המיוחס למגזר, המחושב על בסיס נכסי הסיכון המשיכים לכל מגזר; וכן את (4) עלות עודפת בגין גיוס כתבי התחייבות נדחים.

הוצאות בגין הפסדי אשאי - ההוצאות בגין הפסדי אשאי נקפות למגזר אליו משתייך הלווה, שכנגד חבותו נרשמה ההפרשה.
הכנסות מימון שאינן מריבית - מיוחסות למגזר אליו משתייך הלקוח. ההכנסות שנרשמו במגזר ניהול פיננסי כוללות הכנסות ממימוש והתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב, רווחים מהשקעה במניות, תוצאות פעילות בנגזרים, רווח, נטו, מהפרשי שער והוצאות מימון הנובעות מחיסוי השקעות בחו"ל. ההכנסות שנרשמו ביתר המגזרים כוללות רווחים מחדר עסקות.

עמלות והכנסות אחרות - מיוחסות למגזר אליו משתייך הלקוח. הכנסות בגין שירותי מחשב אותם מעמיד הבנק לחיצוניים מיוחסות למגזר "אחרים והתאמות".

הוצאות תפעוליות ואחרות - ההוצאות מיוחסות על-פי כללים קבועים מראש ומחירי תקן, לכל אחד ממגזרי הפעילות אם כהוצאה המזוהה ישירות עם פעילות המגזר ואם על-פי מפתחות העמסה. מחירי התקן נקבעים באופן הדומה לאופן קביעת מחירי ההעברה כמפורט לעיל. פערים הנוצרים מהפרשים בחישוב בין תחשיב הוצאות בפועל של יחידות אשר אינן יחידות רווח לבין ההכנסה המיוחסת ליחידות אלו בהתאם למחירי התקן, מיוחסים כהכנסה או כהוצאה, לפי העניין, למגזר "אחרים והתאמות". כללי הייחוס מבוססים על היקפי הפעילות הרלוונטיים לסוגי העלויות של כל מגזר.

חיוב על שירותים בינמגזריים - מגזר אליו משויך לקוח אשר מקבל שירותים ממגזר אחר, מחויב בהוצאה בינמגזרית על-פי מחירי תקן עבור שירותים שסיפקו מגזרים אחרים ללקוחותיו או על-פי מחיר העברה בגין השירות אשר הועמד לרשות הלקוח. בהתאם לכך, מוקטנות העלויות של המגזר המספק את השירות, ובמקביל, המגזר אליו משתייך הלקוח מחויב בעלויות אלו. מחירי ההעברה נקבעים על-ידי הבנק בהתבסס, בין היתר, על מחירי השוק בגין שירות, הערכת עלויות פנימית והשתתפות בהכנסות הנובעות במישורין או בעקיפין מהשירות כאמור.

חסים על ההכנסה - ההפרשה למס על תוצאות הפעילות של כל מגזר חושבה על-פי שיעור המס האפקטיבי השנתי המנוטרל מהשפעות הפרשי תרגום בגין חברות מאוחדות בחו"ל (המיוחסות למגזר ניהול פיננסי).

תשואה להון - מבטאת את היחס שבין הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של כל אחד מהמגזרים לבין ההון המוקצה למגזר.
הון מוקצה למגזר - יתרת רכיבי הסיכון במגזר הרלוונטי, המייצגת את חלקו היחסי של כל מגזר בסך נכסי הסיכון של הקבוצה שחושבו לצורך יחס הלימות הון לפי הוראות באזל 3 (עד ליום 31 בדצמבר 2013 הבנק יישם את הוראות באזל 2, כאמור להלן), כאשר היא מוכפלת ביחס שבין ההון המשוקלל, כפי שחושב לצורך חישוב התשואה על ההון, לסך יתרת רכיבי הסיכון.

שינויים רגולטוריים:

החל מיום 1 בינואר 2014, הבנק מיישם את ההנחיות שנקבעו בחוזר הפיקוח על הבנקים בנושא אימוץ כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית בנושא מדידת הכנסות ריבית (ASC 310-20), אשר קובע, בין היתר, כללים לטיפול בעמלות יצירת אשראי, התחייבויות למתן אשראי, שינוי בתנאי חוב ועמלות פירעון מוקדם. יישום ההוראה הינו בדרך של מכאן ולהבא. בעקבות יישום ההוראה עמלות מסוימות סווגו כהכנסות ריבית במגזרי הפעילות השונים וכן הכנסות מסוימות אשר סווגו בעבר כהכנסות ריבית מוצגות כעת במסגרת סעיף עמלות. לפרטים נוספים ראה ביאור ד1(1) בדוחות הכספיים.

החל מיום 1 בינואר 2014 הבנק מיישם את הוראות מדידה והלימות הון המבוססות על הוראות באזל 3 (להלן: "באזל 3"), כפי שפורסמו על-ידי הפיקוח על הבנקים וכפי ששולבו בהוראות ניהול בנקאי תקין 211-201. עד ליום 31 בדצמבר 2013 הבנק יישם את הוראות באזל 2. נתוני נכסי הסיכון, הקצאת ההון והתשואה להון המבוססים על נתוני נכסי הסיכון חושבו בהתאם ליישום ההוראות הרלוונטיות כאמור. לפרטים נוספים ראה פרק "הלימות הון" להלן.

סיווג מחדש של נתוני המגזרים:

מספרי ההשוואה לשנת 2013 סווגו מחדש כדלהלן:

1. ביום 1 בינואר 2014 הועבר הטיפול הכולל בחברות הניהול של קופות הגמל (למעט חברות הניהול של קופות הגמל שמנהלות בחברות ביטוח) ובקרנות הנאמנות, מהחטיבה העסקית לאחריות חטיבת שווקים פיננסיים. בעקבות יישום השינוי הארגוני כאמור, סכומי היתרות וכן תוצאות פעילות זו מוינו מהמגזר העסקי והוצגו במגזר ניהול פיננסי.
2. יתרות האשראי בגין פעילות הבנק מול מוסדות פיננסיים זרים שנרשמו בעבר במגזר העסקי סווגו בהתאם למבנה הארגוני של הבנק למגזר ניהול פיננסי.

מידע כספי תמציתי על מגזרי פעילות

להלן תמצית ההתפתחות בתוצאות הפעילות של קבוצת הבנק, וסעיפי המאזן העיקריים לפי מגזרי פעילות:

א. רווח נקי המיוחס לבעלי המניות בבנק:

השינוי	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	*2013	2014	
	במיליוני ש"ח		
11.4%	166	185	מגזר משקי הבית
(451.3%)	39	(137)	מגזר הבנקאות הפרטית
(6.7%)	299	279	מגזר עסקים קטנים
(14.0%)	378	325	המגזר המסחרי
11.4%	**1,030	1,147	המגזר העסקי
43.3%	**601	861	מגזר ניהול פיננסי
128.6%	35	80	אחרים והתאמות
7.5%	2,548	2,740	סך-הכל

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ראה ביאור ד1 (2) בדוחות הכספיים.
** סוג מחדש כמפורט בפרק "כללי - המגזרים השונים והקריטריונים לשייך לקוחות" לעיל.

ב. אשראי לציבור, נטו, לפי מגזרי פעילות:

השינוי	ליום 31 בדצמבר			
	2013	2014		
	במיליוני ש"ח			
7.0%	4,656	66,123	70,779	מגזר משקי הבית
11.2%	3,839	34,302	38,141	מגזר הבנקאות הפרטית
11.8%	3,097	26,242	29,339	מגזר עסקים קטנים
14.9%	4,571	*30,730	35,301	המגזר המסחרי
(5.1%)	(4,476)	*88,504	84,028	המגזר העסקי
66.9%	700	*1,046	1,746	מגזר ניהול פיננסי
(0.2%)	(7)	4,653	4,646	אחרים והתאמות
4.9%	12,380	251,600	263,980	סך-הכל

מזה אשראי צרכני בישראל ללא הלוואות לדיור וכרטיסי אשראי:

13.0%	2,933	22,588	25,521	מגזר משקי הבית
12.0%	1,062	8,859	9,921	מגזר הבנקאות הפרטית
13.0%	2,660	20,392	23,052	מגזר העסקים הקטנים
12.8%	6,655	51,839	58,494	סך-הכל
הלוואות לדיור בישראל:				
3.8%	1,435	37,273	38,708	מגזר משקי הבית
12.4%	1,982	15,940	17,922	מגזר הבנקאות הפרטית
8.0%	375	4,663	5,038	מגזר העסקים הקטנים
6.6%	3,792	57,876	61,668	סך-הכל

* סוג מחדש כמפורט בפרק "כללי - המגזרים השונים והקריטריונים לשייך לקוחות" לעיל.

השינוי	ליום 31 בדצמבר		מגזר משקי הבית
	2013	2014	
	במיליוני ש"ח		
5.3%	1,940	36,561	38,501
3.2%	3,909	123,315	127,224
8.0%	2,216	27,622	29,838
28.3%	5,440	*19,219	24,659
19.2%	4,434	*23,147	27,581
5.9%	2,766	*46,661	49,427
7.5%	20,705	276,525	297,230

* סווג מחדש כמפורט בפרק "כללי - המגזרים השונים והקריטריונים לשייך לקוחות" לעיל.

להלן פירוט בדבר היתרות הממוצעות של אשראי לציבור, נטו ופיקדונות הציבור לפי מגזרי פעילות:

השינוי	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור		השינוי	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, נטו		מגזר משקי הבית
	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	2014		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	2014	
	במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
1.0%	36,838	37,211	4.3%	64,782	67,564	
(1.9%)	125,651	123,233	9.5%	32,829	35,964	
3.4%	26,874	27,792	9.6%	24,807	27,195	
13.6%	17,640	20,046	11.7%	28,322	31,635	
(0.4%)	23,049	22,953	(7.6%)	*91,128	84,182	
8.2%	40,999	44,376	(11.7%)	*1,757	1,551	
-	-	-	1.1%	4,535	4,585	
1.7%	271,051	275,611	1.8%	248,160	252,676	

* סווג מחדש כמפורט בפרק "כללי - המגזרים השונים והקריטריונים לשייך לקוחות" לעיל.

להלן פירוט בדבר ההון המיוחס לכל אחד ממגזרי הפעילות לעניין חישוב התשואה להון⁽¹⁾:

השינוי	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		מגזר משקי הבית
	*2013	2014	
	במיליוני ש"ח		
12.5%	4,704	5,291	
13.7%	2,912	3,311	
13.0%	2,136	2,413	
19.2%	3,647	4,348	
2.4%	**11,987	12,269	
19.9%	**2,008	2,408	
38.2%	**178	246	
9.8%	27,572	30,286	

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ראה ביאור ד1 (2) בדוחות הכספיים.
 ** סווג מחדש כמפורט בפרק "כללי - המגזרים השונים והקריטריונים לשייך לקוחות" לעיל.
 (1) עם אימוץ כללי באזל 3, הקצאת ההון המבוססת על רכיבי סיכון בכל מגזר מחושבת משנת 2014 על-פי רכיבי סיכון לפי באזל 3. הקצאת ההון בשנת 2013 חושבה על-פי רכיבי סיכון לפי באזל 2.

להלן ההתפתחות ביתרות החזקת הנכסים הכספיים החוץ-מאזניים של לקוחות קבוצת הבנק⁽¹⁾:

השינוי	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		במיליוני ש"ח	
	2013	2014		
13.1%	562	4,288	4,850	מגזר משקי הבית
9.8%	16,271	165,740	182,011	מגזר הבנקאות הפרטית
8.9%	999	11,213	12,212	מגזר עסקים קטנים
7.6%	1,149	15,091	16,240	המגזר המסחרי
(6.3%)	(10,277)	*163,131	152,854	המגזר העסקי
7.0%	39,289	*564,006	603,295	מגזר ניהול פיננסי
5.2%	47,993	923,469	971,462	סך-הכל

* סווג מחדש כמפורט בפרק "כללי - המגזרים השונים והקריטריונים לשיוך לקוחות" לעיל.
 (1) כולל החזקות לקוחות בתיקי ניירות-ערך, לרבות יתרות של ניירות-ערך של קופות-גמל וקרנות נאמנות לגביהם מעניקה קבוצת הבנק שירותי תפעול וכן סך הנכסים של קופות-גמל המקבלות מהבנק שירותי תפעול.

מגזר משקי הבית

כללי ומבנה המגזר

המגזר מספק מגוון של שירותים ללקוחות פרטיים הפועלים לרוב בהיקפים כספיים נמוכים יחסית. השירותים ללקוחות המגזר מוענקים באמצעות 255 סניפים הפרושים ברחבי הארץ מקרית שמונה ועד אילת, והמאורגנים בחלוקה גיאוגרפית לשמונה מנהלות אזוריות. בנוסף, מוענקים השירותים כאמור באמצעות ערוצים ישירים: מכשירים אוטומטיים הצמודים לסניף וב"חצרות לקוח", "פועלים באינטרנט", "פועלים בסלולר" ו"פועלים בטלפון". השירותים ניתנים גם ללקוחות הבנק המשת"כים למגזרים אחרים, וכן ללקוחות מזדמנים. פעילות הבנק במגזר משקי הבית בחו"ל כוללת גם את פעילות משקי הבית של בנק פוזיטיף בתורכיה ובנק פוזיטיב בקזחסטן בהיקפים לא מהותיים.

בשנת 2014 נפתחו 2 סניפים חדשים במגזר הערבי, לצד מיזוגם של 11 סניפים.

בשנת 2015 מתוכננים להיפתח סניפים חדשים לצד מיזוגם של סניפים נוספים.

פעילויות

הפעילויות העיקריות במגזר זה הינן בנקאות ופיננסים, כרטיסי אשראי, שוק ההון והלוואות לדיור. השירותים הניתנים ללקוחות המגזר במסגרת פעילות "בנקאות ופיננסים" כוללים שירותי ניהול חשבון שוטף, מתן אשראי למטרות שונות, פיקדונות ותוכניות חיסכון. לפרטים בדבר השירותים המוענקים על-ידי הבנק במסגרת פעילויות "כרטיסי האשראי" ו"שוק ההון", ראה פרק "פרטים נוספים אודות פעילות במוצרים מסוימים" להלן.

מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המגזר

הבנק פועל במסגרת חוקים, תקנות והנחיות רגולטוריות, החלות על מערכת הבנקאות בישראל מצד גורמים, כגון: הפיקוח על הבנקים, הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר, הממונה על הגבלים עסקיים, רשות ניירות-ערך ועוד.

שינויים רגולטוריים

ביום 18 במרץ 2014 הוגשה הצעת חוק המציעה לתקן את חוק הלוואות לדיור כך שתחול חובה להתנות מתן הלוואה לדיור ברכישת ביטוח אבטלה, אשר יבטיח את החזרי המשכנתא למשך תקופת זכאותו של הלווה לדמי אבטלה, ולמשך תקופה קצרה לאחר מכן. מוצע להחיל את חובת הביטוח על כלל הלוואות לדיור הניתנות בשוק ולא רק על הלוואות הנכללות בחוק הלוואות לדיור. מוצע כי תגמולי הביטוח יועברו ישירות לבנק המלווה. כמו-כן, מוצע להחיל את החובה ליידיע את הלווה שניתן לרכוש את הביטוח שלא דרך סוכן הביטוח בשליטת הבנק. טרם נקבע מועד לדיון בהצעה. ביום 15 ביולי 2014 הפיץ המפקח על הבנקים חוזר המאגד שורה של מגבלות, שהוטלו על ידו החל משנת 2010 ועד עתה, בעניין אישור הלוואות לדיור, בנושא אחוז החזר מההכנסה הפנויה של הלווה, שיעור הלוואה בריבית משתנה מכלל האשראי שהועמד ללווה ואחוז מימון ביחס לנכס הנרכש ו/או המשועבד. במסגרת חוזר זה המפקח קבע הוראה חדשה לפיה הלוואה לדיור שסכומה עולה על 5 מיליון ש"ח תשוקלל ב-100% הקצאת הון, כאשר סכום הלוואה ירד אל מתחת ל-5 מיליון ש"ח, ניתן להפחית את משקל הסיכון. ביום 21 ביולי 2014 הוגשה הצעת חוק פרטית הצעת חוק ערבות למשכנתאות (תיקון - ערבות מדינה לדירה יחידה) התשע"ד, בהצעת חוק זו מוצע לתת ערבות מדינה למשכנתאות עד לגובה של 90% ממחיר הדירה, על מנת לאפשר לחסרי דיור לרכוש דירה גם בהעדר הון עצמי התחלתי. לא התקיים כל דיון בהצעת החוק ואין לדעת אם תתקבל ומה יהיה נוסחה. ביום 27 ביולי 2014 בנק ישראל עדכן את טיוטת הצעת תיקון סעיף 9א' לחוק הבנקאות (שירות ללקוח) התשמ"א-1981. עד כה הבנקים חויבו, לאחר פירעון אשראי, לבטל משכנתא שנרשמה בטאבו ומשכון שנרשם ברשם המשכונות, אשר ביטולם אינו כרוך בתשלום אגרה.

על פי התיקון המוצע הבנקים יחויבו, לאחר פירעון אשראי, לבטל גם הערות אזהרה שנרשמו לטובת הבנק. ביטול הערת אזהרה כרוך בתשלום אגרה לטאבו שהבנק ידרש לשלמה (וכן לשלוח ביטולים של התחייבות לרישום משכנתא ממנהל מקרקעי ישראל או מחברה משכנת). צפוייה בעיה תפעולית לאתר ולשלוח את מסמכי הביטול לכל אלפי החברות המוכרות כמשכנתא (גם למנהל/חברה משכנת וגם ללווים).

מדובר בטיטה לא סופית שעדיין מתנהל דיון בתוכנה ולא ניתן לצפות מה ההסדר הסופי שיתגבש.

ביום 23 בפברואר 2015 נכנס לתוקף תיקון לצו הבנקאות (עמלות פירעון מוקדם - תיקון), התשע"ד-2014. על-פי הצו החדש כל הלוואה משלימה (הלוואה מכספי בנק שניתנה בנוסף להלוואת זכאות) תזכה בהנחה בעמלה גם אם ההלוואות לא בוצעו באותו מועד, לא תגבה עמלה בעת פטירה, שונתה הנוסחה לחישוב עמלת הפרשי היוון כך שעמלת הפירעון המוקדם תפחת בכל אותם המקרים בהם ריבית הלקוח במועד ביצוע הלוואה הייתה גבוהה מהריבית הממוצעת לאותו יום.

ביום 28 בספטמבר 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 329 (להלן: "התיקון").

התיקון קובע, שמעבר ליעדים שקבע המפקח על הבנקים ליחס הון עצמי רובד 1 עבור התאגידים הבנקאיים (9% החל מיום 1 בינואר 2015 לכל התאגידים הבנקאיים ו-10% החל מיום 1 בינואר 2017 לתאגידים בנקאיים משמעותיים במיוחד), יהיה על התאגידים הבנקאיים להגדיל את יעד הון עצמי רובד 1 בשיעור המבטא 1% מיתרת תיק האשראי לדיו. הגדלת יעד ההון תתבצע בשמונה שיעורים רבעוניים קבועים מיום 1 בינואר 2015 ועד ליום 1 בינואר 2017.

ביום 15 בדצמבר 2014 פרסם חוזר סופי לתיקון ניהול בנקאי תקין 432 - העברת פעילות וסגירת חשבון של לקוח - שמטרתו לייעל ולפשט את תהליך העברת הפעילות או סגירת חשבון של לקוח. בין ההוראות: ביצוע כל הפעולות עבור הלקוח על-ידי הבנק החדש; מסירת מידע מפורט ללקוח לצורך בחינת כדאיות המעבר וסגירת החשבון (בצורת דוח שנתי כחלק מ"תעודת זהות בנקאית" ופירוט הפעולות הכרוכות בהעברת הפעילות או סגירת החשבון); סגירת חשבון ללא צורך להגיע לסניף הבנק (באתר האינטרנט של הבנק); לוח זמנים בסגירת החשבון (העברת פעילות תוך חמישה ימי עסקים ממועד הגשת הבקשה, הליך סגירת חשבון תוך חמישה ימי עסקים ממועד סיום הפעולות על-ידי הלקוח והעברת תיק ניירות-ערך ישראליים תוך חמישה ימי עסקים ממועד מתן ההוראה על-ידי הלקוח); שמירת הטבות והנחות שהוענקו ללקוח.

ההוראה תיכנס לתוקף ביום 1 ביולי 2015 למעט החלקים המתייחסים לתעודת זהות בנקאית, אשר ייכנסו לתוקף ביום 28 בפברואר 2016. ביום 21 בינואר 2015 אושרו על-ידי בנק ישראל, כללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות) (תיקון), התשע"ה-2015, במסגרתם בוטלה העמלה "דמי ניהול הלוואה לדיו" החל מיום 1 בפברואר 2015.

בנק ישראל פרסם ביום 4 בינואר 2015 חוזר בנושא סוגי חשבונות ותנאים בהתקיימם לא תידרש חתימתו של לקוח על הסכם (חשבון מקוון).

נקבעו רשימת הסכמים בין התאגיד הבנקאי ללקוח, כדוגמת הסכם פתיחת חשבון עו"ש, הסכם להפקה לפיקדון לתקופה של למעלה משנה והסכם בנושא הוראות טלפוניות, לגביהם לא תידרש חתימתו של הלקוח ובתנאי שהוא אישר שעדיין במסמך באתר האינטרנט. שינוי זה מתבסס על העובדה כי המפקח רשאי לקבוע סוגי חשבונות ותנאים בהתקיימם לא תידרש חתימת לקוח והכל כחלק מקידום אפשרות פתיחת חשבון באינטרנט והיערכות למתן שירותי בנקאות אינטרנטיים.

ביום 25 בינואר 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 329:

בחישוב שיעור החזר מההכנסה נקבע כי בנוסף להכנסת הלווה ניתן להכיר במחצית מהכנסתו החודשית הפנויה של קרוב משפחה, אף אם הקרוב, אינו רוכש זכויות במקרקעין, בתנאי שהוא קרוב משפחה מדרגה ראשונה (בן/בת זוג, אב, אם, אח, אחות, בן ובת), שתיערך לו בדיקת יכולת החזר, הוא יצורף כערב וישלם 20% מההחזר החודשי בהוראת קבע מחשבונו. בנוסף, ניתן להכיר במלוא הכנסתו החודשית הפנויה של בן/בת זוג של הלווה, העומד בכל התנאים לעיל, ומתגורר עם הלווה בדירה.

התפתחות בשווקים של המגזר או שינויים במאפייני הלקוחות שלו

בשנת 2014 ועד סמוך למועד הדוחות הכספיים לא חלו שינויים במאפייני לקוחות המגזר. עם זאת, קיימת מגמה מתמשכת של גידול בהיקפי הפעילות הבנקאית באמצעות ערוצים ישירים (מכשירי בנק אוטומטיים, "פועלים בטלפון" ו-"פועלים באינטרנט").

שינויים טכנולוגיים שיש בהם כדי להשפיע מהותית על המגזר

בשנת 2014 נמשכה מגמת הגידול בהיקף הלקוחות הפעילים בערוצים הישירים, תוך המשך ביסוס מובילות הבנק בתחום הבנקאות הדיגיטלית במגוון תחומים:

שימור המובילות ב-Mobile

אפליקציית "ארנק פועלים"

ברבעון הראשון של שנת 2014 הושק "ארנק פועלים" - חבילת שירותי תשלום, העברות וקניות באמצעות הסמארטפון. שירותי "ארנק פועלים" מבוססים על שדרוג אפליקציית הארנק הסלולרי שמציע הבנק בשלוש השנים האחרונות. האפליקציה מרחיבה את מגוון השירותים והופכת את השימוש בארנק הסלולרי לחוויה צרכנית מתקדמת.

ברבעון השני הורחב מגוון השירותים באפליקציה והיא מכילה, בין היתר, את החידושים הבאים:

- העברה לאנשי קשר בסמארטפון: העברת הכסף לאחד מאנשי הקשר, ללא צורך להזין את פרטי חשבון הבנק של האדם אליו מעבירים כסף אלא רק את מספר הטלפון הסלולרי שלו. מקבל העברה יכול להפקיד את הכסף בחשבון לבחירתו, באפליקציה או באתר הבנק.
- בנקט בנייד - הלקוח מעביר לעצמו כסף המיועד למשיכה בבנקט תוך בחירת סכום המשיכה וסוגי השטרות הרצויים בצורה חווייתית ואינטראקטיבית בסמארטפון. הלקוח מושך את הכסף מהבנקט ללא כרטיס, באמצעות SMS הנשלח לכל טלפון נייד.
- זימון תור לסניף מהסמארטפון: יישום בלעדי המאפשר ללקוחות הבנק להזמין תור לקבלת שירות בסניף ולעקוב אחר מיקומם בתור. השירות נפרש בהדרגה בסניפים בהם קיימת מערכת לניהול תורים.
- הטבות CashBack מבוססות מיקום: שירות המאפשר ללקוחות להתעדכן במבצעים והטבות CashBack הנמצאים בסביבתם.
- מטבע-חוץ בטרמינל מהסלולר - הזמנת מטבע-חוץ ישירות מהסמארטפון וקבלתו ביום הטיסה בדלפק הבנק בנתב"ג.

אפליקציית UP חו"ל

ברבעון השלישי נוספה למגוון האפליקציות אפליקציה "יחודית לסמארטפון, שעושה סדר בהוצאות לנוסעים לחו"ל ומסייעת להם להתנהל פיננסית נכון. האפליקציה פתוחה להורדה חינם ללקוחות כל הבנקים ומציעה לכלל הנוסעים לחו"ל ממשק מלהיב באמצעותו ניתן ליצור רשימת קניות, להגדיר תקציב מתוכנן לנסיעה, והכי חשוב - לתעד בזמן אמת את כל ההוצאות במהלך הטיול, כולל סכום הקנייה, מיקום ותמונה. האפליקציה מאפשרת לנוסעים לחו"ל לדעת בכל רגע נתון את מצבם העדכני ביחס לתקציב שהגדירו, וכמה נשאר להם להוציא עד סוף הטיול.

לקוחות הבנק יוכלו ישירות מהאפליקציה לקבל מענה לצרכים פיננסיים רלוונטיים - לרכוש מטבע-חוץ לפני הנסיעה ולאסוף אותו בנתב"ג, לבקש הלוואה לחופשה ועוד.

כלים חדשים באפליקציית ניהול החשבון

שירותי המובייל ממשיכים להוות כלי מרכזי בידי הלקוחות למעקב אחר חשבונותיהם ולתכנון התנהלותם הפיננסית אישית, ברבעון השלישי של שנת 2014 הושק "מבט מהיר" - יישום חדש באפליקציה לניהול החשבון, המאפשר ללקוח להגיע ישירות אל המידע החשוב לו ביותר - יתרת החשבון וההוצאות הצפויות (הידועות לבנק) עד סוף החודש - ולהתעדכן בהם במהירות ובקלות ללא הקלדת פרטי זיהוי. הלקוח יכול לבחור בעת הרישום לשירות, האם תוצג לו בכניסה לאפליקציה היתרה בחשבון ו/או ההוצאות הצפויות בחשבון עד סוף החודש, על-פי המידע המצוי בבנק. בכך נותן השירות ללקוח ערך מוסף אמיתי ומאפשר לו להיערך ולתכנן את הוצאותיו. כמו-כן, יכול הלקוח לבחור אם להציג את היתרה בסכום או באופן כללי (יתרה חיובית או שלילית) ולהחליט אילו חשבונות ירצה להציג.

שירות חדש נוסף באפליקציה הוא מחשבון "איך יגמר החודש?" - כלי המשקף ללקוח כמה כסף זמין יהיה לו בסוף החודש בהתחשב בנתונים הידועים לבנק (יתרת עו"ש עדכנית, הוצאות והכנסות עתידיות הידועות לבנק), ובתוספת נתוני הוצאה והכנסה שהלקוח יכול להשלים בעצמו. כך מחזק הבנק, כשותף להתנהלות פיננסית נכונה ואחראית, את תחושת המודעות והשליטה של הלקוח.

חידושים באתר הבנק

הכלי לניהול תקציב

הבנק שידרג את הכלי לניהול תקציב באתר הבנק, הגרסה החדשה והמתקדמת מאפשרת ומעודדת את הלקוחות לנהל את תקציבם בצורה חווייתית ובממשק חדשני, המשלב אלמנטים ויזואליים מעולם הגיימיפיקציה. כיום כחצי מיליון לקוחות כבר מצורפים לכלי לניהול תקציב, אשר מבצע עבורם מיון וניתוח של כל ההכנסות וההוצאות בחשבונם.

שירותי up קארד ו-up אקטיבי

- כחלק ממיקוד מתמשך בפיתוח כלים המאפשרים ללקוחותיו התנהלות פיננסית נכונה, הושקו השירותים הבאים:
- up card - כרטיס נטען בינלאומי שניתן להעביר לבן משפחה מגיל 14 ומעלה. ניתן לבצע טעימות חוזרות של כסף, ולצפות בפירוט הרכישות שבוצעו ישירות באתר הבנק. הכרטיס משלב את היתרונות הקיימים בשימוש בכרטיס אשראי יחד עם יכולת בקרה ושליטה על ההוצאות.
 - up אקטיבי - שירות המאפשר ללקוחות להגדיר פעולות אוטומטיות בחשבון לצורך התנהלות פיננסית נכונה כמו חיסכון אוטומטי מהעו"ש, כיסוי מינוס אוטומטי מפר"י, הזמנה אוטומטית של פנקסי שיקים, העברות אוטומטיות לצד ג', תזכורות לביצוע תשלומים ועוד. up אקטיבי מספק ללקוח שירותים מתקדמים לשרוג החשבון, כולל ממשק ידיוטי באתר המאפשר ללקוח לבצע עדכון והתאמה של השירותים לצורכיו, לקבל מידע על שירותים חדשים ולצפות במידע דינאמי על שירותים שבוחר להפעיל בחשבון.

Tipranks

בתחילת הרבעון השלישי של שנת 2014 הושקו שירות חדש באתר הבנק, המסייע ללקוחות הפעילים במסחר בניירות-ערך זרים בבורסות ארצות-הברית לקבל החלטות השקעה מושכלות. השירות מבוסס על מערכת שפיתחה חברת Tipranks. במסגרת השירות ניתן מידע אודות המלצות אנליסטים וכן דירוג ביצועי האנליסטים בהתאם להצלחתם בתחזיות אשר סיפקו בעבר (בהשוואה לביצועים בפועל של המניות שנסקרו על ידם). השקת המערכת הינה מהלך נוסף במימוש אסטרטגיית הבנק להעמיד לרשות לקוחותיו כלים מתקדמים להתנהלות פיננסית בכל התחומים, כולל בשוק ההון.

חידושים בפועלים בטלפון

Voice פועלים

שירות חדשני לניהול החשבון בטלפון באמצעות זיהוי הקול האישי בלבד, ללא צורך בהקלדת סימאאות - קפיצת מדרגה ביכולת הלקוח לקיים דיאלוג עם הבנק באופן נוח ואינטואיטיבי. לאחר השלמת פיילוט מוצלח במהלך שנת 2013, הושק בסוף שנת 2014 לכלל הלקוחות.

חידושים בתחום המכונות לשירות עצמי

בקשת אשראי ברגע

בסיום השנה נוספה ללקוחות האפשרות לבקש הלוואת 'אשראי ברגע' גם במכונות לשירות עצמי. הלקוחות יכולים לבחור האם להגיש מיידית את הבקשה ישירות במכונה או באמצעות בנקאי שיחזור אליהם להשלמת הפעולה בטלפון. השירות נפתח לפיילוט ב-4 סניפים והוא מיועד להיפרש בכל המכונות לשירות עצמי במהלך שנת 2015. ברבעון הראשון של שנת 2014 נפרסה בכל סניפי הבנק חוברת הסכם לקוח חדשה עבור כל כרטיסי האשראי בחשבון. במסגרת החוברת החדשה כל לקוח חותם על הסכם אחד עבור כל כרטיסיו בחשבון. לפיתוח זה ערך עצום של תרומה לסביבה וחיסכון בנייר, יחד עם קיצור הצורך לחתום על הסכמים נפרדים בכל פעם מחדש. בנוסף, לקוח שהשלים את החתימה על המסמכים במעמד הזמנת כרטיס אשראי חדש - יכול לבחור לקבל את הכרטיס לביתו באמצעות הדואר.

Smartwatch

אפליקציה ייחודית לשעוני Samsung Gear, המאפשרת ללקוחות הבנק בעלי סמארטפונים תומכים, לצפות במבט מהיר ביתרת חשבונם העדכנית ובהוצאות הצפויות עד סוף החודש, והכל על גבי מסך השעון שעל פרק כף ידם, ומבלי להקליד את פרטי הזיהוי לחשבונם.

מעבר לשני מזהים

כחלק משיפור וייעול תהליכים ושיפור חווית הלקוח בערוץ האינטרנטי, הכניסה לחשבון עודכנה לשני מזהים בלבד (שם משתמש וסימא) במקום שלושה (תעודת זהות).

צ'ק בקליק

שירות דיגיטלי חדשני המאפשר להעביר כסף למוטב ללא צורך בפרטי חשבון באופן פשוט באמצעות שובר מעוצב אישי הניתן לשליחה במייל ו/או במסירה ידנית. המוצר מאפשר ללקוחות שרוצים לתת מתנה ביום הולדת, אירוע משפחתי, ברית או למטרת אחרות להעניק כסף ללא שימוש בשיק או מזומן.

גורמי ההצלחה הקריטיים במגזר

- ניהול ופיתוח מערך הפצה קמעונאי מתקדם, זמין, נגיש ומותאם לצורכי קהלי לקוחות שונים, בהיבטי סינוף, ערוצים ישירים ושירותים חוצי ערוצים.
- פיתוח רציף של הצעות ערך מותאמות לצורכי ולטעמי הלקוחות בעולמות התוכן השונים.
- פיתוח מדף פתרונות אשראי וביניהם הלוואות ומוצרי משכנתא חדשים המותאמים לתנאי השוק ולצורכי הלקוחות, הלוואות לכל מטרה, הלוואה כנגד שיעבוד נכסים והלוואה רב ערוצית.
- הגדרת מדיניות ותיאבון הסיכון לצד ניהול סיכונים מושכל והדוק ופיתוח מודלים וכלים תומכי החלטה.
- פיתוח מוצרי חיסכון לטווח ארוך ומוצרי השקעה לטווח הקצר העונים על צורכי הלקוחות דוגמת משפחת מוצרי דן חסכן, מוצר החודש ומוצרים נוספים בהתאם לתנאי השוק המשתנים.
- גמישות ורגישות לשינויים בשוק, לרבות מגמות בסביבה התחרותית והצרכנית וכן לשינויים הנדרשים לפי הוראות רגולטוריות.
- שירות וניהול קשר המשכי ויזום עם הלקוחות, תוך הקפדה על מתן פתרון פיננסי כולל ומותאם דיפרנציאלית לצורכי הלקוח לצד שביעות רצון גבוהה לאורך זמן של הלקוחות.
- שמירה על יעילות וגמישות תפעולית, תוך המשך מתן שירות אופטימאלי ללקוחות.
- כוח אדם מיומן ומקצועי.

מחסומי הכניסה והיציאה העיקריים של המגזר

- הקמת מערך סניפים רחב בפריסה ארצית, ותחזוקתו, או חבירה לגוף קמעונאי בעל פריסה קיימת.
- הכשרת כוח אדם מיומן במגוון המוצרים והפעילויות הבנקאיות, לרבות בנושא הלוואות לדירה.
- ניהול מערכת יחסים אישית והמשכית עם הלקוחות.
- הקצאת הון רגולטורי גבוה לצורך העמדת אשראי לסוגיו.
- ניהול מידע המשכי המאפשר את קביעת רמת הסיכון של הלקוח.
- השקעה בהקמת אמצעים טכנולוגיים מתקדמים, תחזוקתם ושדרוגם.
- בניית מותג קמעונאי חזק, מוביל ואמין.

תחליפים למוצרים ולשירותים של המגזר והשינויים שחלו בהם

חשבון עו"ש ניתן לניהול אך ורק בבנקים. מוצרים ושירותים אחרים ניתן לרכוש גם במוסדות בנקאיים בינלאומיים, במוסדות פיננסיים אחרים וברשתות קמעונאות.

תחרות

מרבית לקוחות המגזר הינם בעלי חשבון אחד, המנוהל בבנק אחד בלבד. לקוחות אלה הינם צרכני אשראי ומשקיעים בעיקר במוצרי השקעה בסיסיים (פיקדונות שקלליים ותוכניות חיסכון). יחד עם זאת, מספרם של הלקוחות המחזיקים חשבונות בבנק נוסף מצוי במגמת גידול, לאור התחרותיות הגוברת על לקוחות המגזר, תוך התמקדות של חלק מן הבנקים בסגמנטים ספציפיים במגזר (הלוואות לדירה, עובדים במגזר הציבורי, קבוצות עובדים ומועדוני צרכנות).
בהמשך למגמה בשנים האחרונות, גם במהלך שנת 2014 התחרות המשיכה להתמקד בלקוחות בעלי משכורת, על-ידי הצעות ערך ייעודיות לגיוס קהל זה.

התחרות המשיכה לצבור תאוצה כתוצאה מהשינויים שחלו בשוק בשנים הקודמות, דוגמת הורדת חסמי המעבר בין בנקים, פעילות של חברות אשראי וגופים פיננסיים חוץ-בנקאיים בעולם האשראי, כניסת חברות ביטוח וברוקרים פרטיים לשוק קרנות הנאמנות וקופות הגמל (בדבר הרפורמה בשוק ההון, ראה פרק "פרטים נוספים אודות פעילות במוצרים מסוימים" להלן), העמקת הפעילות בתחום משקי הבית על-ידי בנקים אחרים וכניסת הקרנות הכספיות לתחרות בתחילת שנת 2008. בשנת 2014 אושר הקפ"מ (קרן פיקדון ומלוות), שעתידיה לחזק את התחרות בעיקר על פיקדונות. שיווק המוצר על-ידי בתי השקעות טרם החל. בתחום האשראי עוצמת התחרות הולכת וגדלה, כאשר לצד המתחרים המסורתיים, גדל חלקו של שוק האשראי החוץ-בנקאי. התחרות מתבטאת בפיתוח מוצרים ושירותים חדשים וייחודיים, ומתן הצעות ערך תוך ניסיון לגייס לקוחות חדשים ולהגדיל או לשמר את נתח הפעילות של לקוחות קיימים. בתקופה האחרונה החלו לפעול בתחום גם שחקנים מוסדיים בתחום האשראי הצרכני, כאשר גופים ממשלתיים מעוניינים לעודד העמקת פעילותם של שחקנים אלו בעתיד. התפתחויות טכנולוגיות ובשלות עולה מצד קהלי לקוחות מהוות פוטנציאל להגברת התחרות בשוק, כולל הורדת חסמי כניסה לשחקנים חדשים וחיזוק שחקנים קטנים.

ועדת התחרותיות ויזמות רגולטוריות מכוח המלצותיה

בדצמבר 2011 מונה "הצוות לבחינת הגברת התחרותיות במערכת הבנקאית", בראשות המפקח על הבנקים, כנגזרת של הוועדה לשינוי כלכלי-חברתי בראשות הפרופ' מנואל טרכטנברג. מטרת הצוות, כפי שהוגדרה בכתב המינוי: לבחון ולהמליץ "על אמצעים שונים להגברת התחרותיות בשוק הבנקאות הישראלי". המלצות הצוות פורסמו ביום 19 במרץ 2013 בדוח הסופי. עיקרי המלצות הדוח בתחום העמלות, יושמו בתיקון האחרון לכללי הבנקאות שפורסם ביום 28 בנובמבר 2012 והוחל בשתי פעימות ביום 1 בינואר וביום 1 במרץ 2013. ביום 9 בספטמבר 2013 פורסם תיקון לכללי הבנקאות המתייחס לשמירת התוספת או הפחתה לריבית הבסיסית שנקבעה במועד ההפקדה לפיקדון, לאורך כל תקופת הפיקדון. כמו-כן, נקבע כי המנגנון לקביעת הריבית יהיה אובייקטיבי וחיצוני ללא יכולת השפעה של התאגיד הבנקאי על קביעתו. תחילתן של הוראות אלו ביום 1 ביולי 2014. החל מיום 1 באפריל 2014 יושמו הוראות כללי הבנקאות בנושא דמי ניהול מינימליים, עמלת פעולה אחת על-ידי פקיד וכן נכנסו לתוקף מסלולי "עובר ושב". כמו-כן הוטל פיקוח על מחיר המסלול הבסיסי ומחירו המרבי נקבע על 10 ש"ח. ביום 2 באפריל 2014 פורסם חוזר המתייחס לגילוי עלות שירותים בניירות-ערך אשר נכנס לתוקף ביום 1 בינואר 2015. ביום 15 באפריל 2014 פורסמה הוראת בנק ישראל בנושא פתיחת חשבון באמצעות האינטרנט. בינואר 2015 הפעיל הבנק את האפשרות לפתיחת חשבונות באמצעות האינטרנט. בחודש מרץ 2014 פורסם ברשומות תיקון לחוק הבנקאות שירות ללקוח, לפיו יש לתת הודעה ללקוחות טרם העמדת הלוואה שהעמיד להם תאגיד בנקאי לפירעון מיידי או טרם פתיחת הליך משפטי, כמפורט בחוק. החוק נכנס לתוקף ביום 10 בספטמבר 2014. בחודש פברואר 2015 נכנסו לתוקף השינויים בכללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות) התשס"ח-2008, השינויים כוללים: ביטול חיוב בעמלת ערוץ ישיר בעסקות המתבצעות בכרטיס לחיוב מיידי (דביט), קביעה שעמלת אישור בעלות על חשבון תיגבה רק מהפקת הודעה שנייה במהלך שנה, בהעברת זה"ב נקבע כי בסכומים עד מיליון ש"ח תיגבה עמלה בגובה עמלת פעולה על-ידי פקיד (6.50 ש"ח), בוטלו עמלות דמי ניהול הלוואה לדיוור והלוואות שאינן לדיוור שניתנו עד יולי 2008, בוטלה עמלת תשלום נדחה בעסקות שיבוצעו החל מפברואר 2015 בכרטיסי אשראי. החל מפברואר 2015 בוצע שינוי בהגדרת "עסק קטן" כך שלקוחות שהמציאו מסמכים והוגדרו כעסק קטן, ההגדרה תהיה ללא סיוע תוקף (לפני השינוי התוקף היה לשנה אחת), אלא אם הבנק דרש מהלקוח בנסיבות בהן היה לוי סביר להניח כי מחזור העסקים של אותו תאגיד בשנה האחרונה עולה על חמישה מיליון ש"ח. בחודש אפריל 2015 ייכנסו לתוקף שינויים בעמלות בגין עסקות במטבע-חוץ ומשיכות בחו"ל באמצעות כרטיסי חיוב. ראה פרק "פרטים נוספים אודות פעילות במוצרים מסוימים" להלן. בחודש יולי 2015 ייכנס לתוקף תיקון הכולל קביעת תעריפון אחיד עבור בתי עסק קטנים המקבלים מחברות כרטיסי אשראי שירותי סליקה של עסקות בכרטיסי חיוב. ראה פרק "פרטים נוספים אודות פעילות במוצרים מסוימים" להלן.

ביום 19 בנובמבר 2014, כחלק מיישום המלצות הצוות לבחינת הגברת התחרותיות בענף הבנקאות ("ועדת זקן"), פרסם המפקח על הבנקים הוראה בעניין "דוחות שנתיים ללקוחות התאגידים הבנקאיים". מטרת ההוראה להסדיר את חובת הדיווח של התאגידים הבנקאיים ללקוחותיהם אודות כלל הנכסים וההתחייבויות של הלקוח בתאגיד הבנקאי, לרבות סך הכנסות וההוצאות במהלך שנה, בגין נכסים, התחייבויות ופעילות שוטפת בחשבון. הדוח השנתי נועד לשפר את יכולת המעקב של הלקוחות אחר פעילותם בחשבון, ולהגביר את יכולת השוואה בין מוצרים ושירותים בנקאיים שונים. ההוראה תיכנס לתוקף ביום 28 לפברואר 2016 עבור נתוני שנת 2015.

בשלב זה, הבנק בוחן את המשמעויות הכוללות של האמור לעיל על הכנסות הבנק ומשמעויות עסקיות ותפעוליות ארוכות טווח נוספות. לאחר מיפוי ובחינת שאר המלצות הדוח שטרם יושמו עולה, כי להערכת הבנק, יישומן בפועל עשוי להשפיע לרעה על תוצאות פעילותו, אלא שהשפעות אלו אינן ניתנות לכימות בשלב זה ותלויות, בין היתר בהתנהגות הלקוחות, שינויים רגולטוריים נוספים ופעילות המתחרים.

בתחום כרטיסי האשראי קיימת תחרותיות גבוהה על הלקוחות לסוגיהם השונים: לקוחות מחזיקי כרטיסים (לרבות תחרות על התקשרות עם מועדוני לקוחות); בנקים המפיצים כרטיסי אשראי; ובתי העסק המכבדים כרטיסי אשראי. התחרות מתבטאת בפיתוח מוצרים ושירותים חדשים וייחודיים, ובמתן הצעות ערך שיווקיות תוך ניסיון לגייס לקוחות חדשים ולהגדיל או לשמר את נתח הפעילות של לקוחות קיימים. בשוק כרטיסי האשראי מתבטאת התחרות בהקמת מיזמים עם רשתות שיווק מובילות להפצת כרטיסי אשראי משותפים ובכללם מתן אשראי צרכני.

לפירוט הוראות רגולטוריות הקשורות בתחום כרטיסי אשראי ראה פרק "פרטים נוספים אודות פעילות במוצרים מסוימים" להלן.

רשות ההגבלים העסקיים – דוח בנושא הגברת היעילות והתחרות בתחום כרטיס חיוב

בחודש פברואר 2014 פורסמה טיטה להערות הציבור של הדוח. דוח סופי פורסם בספטמבר 2014. הדוח עוסק במספר נושאים מרכזיים ובהם הכנסת השימוש בכרטיס חיוב מידי (דביט) לשוק הישראלי, הפחתת חסמים על מנת לאפשר כניסת שחקנים חדשים לתחום הסליקה והורדת עלויות לבתי העסק על-ידי הקדמת מועד הזיכוי מחברות האשראי.

משמעויות מרכזיות שעלו מהדוח – הפחתת העמלה הצולבת, זיכוי מידי לבתי העסק בגין עסקות דביט, ובגין עסקות חיוב נדחה תוך חיוב הבנקים לשאת בעלות ימי האשראי הנובעת מכך. החלת חובה על חברות האשראי להנפקת כרטיס משולב שיאפשר ביצוע עסקות דביט וגם עסקות חיוב נדחה.

הדוח עבר אישור ממשלה ביום 22 באוקטובר 2014 אך טרם נקבע סופית מועד החלתו.

בתחום ההלוואות לדיור המתחרים העיקריים הינם תאגידים בנקאיים – בנק מזרחי טפחות בע"מ (להלן: "בנק מזרחי טפחות"), בנק לאומי לישראל בע"מ (להלן: "בנק לאומי") ובנק דיסקונט לישראל בע"מ (להלן: "בנק דיסקונט"). מדיניות האשראי בתחום ההלוואות לדיור מותאמת ומתעדכנת בהתאם להתפתחויות ולמגמות בשווקים בעולם ובארץ, והשפעתן על תחום הנדל"ן ומשקי הבית בישראל ועל צורכי הלקוחות. המשכנתא הינה "מוצר חיפוש" בראיית הלקוח, המתאפיין בהעדר נאמנות הלווה "לבנק הבית", ואילו בראיית בנקים המשכנתא מהווה "מוצר עוגן", באמצעותו מנסים לשמר/לגייס לקוחות. לפיכך הבנק נוקט במדיניות ליצירת ערך ייחודי ללקוחות הבנק תוך נקיטת אסטרטגיה של "משכנתא לוקחים בבית". חלקו של הבנק בהיקף האשראי לדיור (ביצועים שוטפים) ללקוחות השונים בשנים 2012, 2013 ו-2014 עמד על כ-22.3% וכ-21.2% וכ-22.1% (אומדן) בהתאמה (בהתאם לדוחות בנק ישראל כולל קבוצות רכישה).

השיטות העיקריות להתמודדות עם התחרות

- פיתוח מושכל של הפריסה הסניפית בהתאם לצורכי פלחי האוכלוסייה השונים באזורי הפוטנציאל ותוך בחירת הקונספט המתאים לאוכלוסיית היעד של הסניף, קהל היעד והפוטנציאל העסקי שלו.
- פיתוח המשכי של מדף המוצרים בכל עולמות התוכן הבנקאיים בהתאם למגמות השוק והצרכנים לצד שירותי ערך מוסף המקנים יתרון תחרותי ללקוחות הבנק, דוגמת שירות מטבע-חוץ בטרמינל, המאפשר ללקוחות להזמין מטבע-חוץ מראש באינטרנט או בטלפון ולקבלו בדרך לעלייה למטוס בדלפק הבנק.
- ראיית לקוח כוללת: ניהול סיכונים וניתוח יכולת החזר, שילוב משכנתא עם מוצרים בנקאיים אחרים, יצירת סלי מוצרים תוך דגש על הצעה המתאימה לצורכי הלקוח, כגון "זכאות פועלים" ועוד.
- חיזוק הקשר האישי ומערכת היחסים עם הלקוח על-ידי שימת דגש על שירות והשקת שירותים ייחודיים להעצמת והצמחת הלקוחות ומתן כלים להתנהלות פיננסית נכונה.
- שימוש והטמעה של כלי DWH, מערכות CRM ומערכות ניהול ואופטימיזציה המאפשרות פיתוח תהליכי עבודה מתקדמים לשימור לקוחות, הטמעתם והעמקת הפעילות עימם.
- שיפור תהליכי עבודה, לרבות בראיה רב ערוצית, וניהול והשקעה במערכות מתקדמות.
- חיזוק ופיתוח הערוצים הישירים - "פועלים בטלפון", "פועלים באינטרנט" ו"פועלים בסלולר" לשיפור שירותי הערך המוסף הניתנים ללקוח, בכלל זה השקה ושדרוג הכלי לניהול תקציב באינטרנט המתאים מאוד לצורכי מגזר זה וכן אתר לשוק ההון, אפליקציות ייעודיות לניהול החשבון ופעילות בשוק ההון למגוון פלטפורמות (אייפד, אייפון ומחשב), השקת אפליקציית ארנק סלולרי וסימולטור מעו"ף המיועד ללקוחות בעלי עניין ורמת פעילות גבוהה בשוק ההון.
- מינוף העוצמות הטכנולוגיות של הבנק להענקת מעטפת שירותים רב ערוצית ללקוח, דוגמת שירותי "הלואה רב ערוצית" המאפשר ללקוחות להגיש בקשה להלוואה באמצעות "פועלים באינטרנט" ולקבל אישור באמצעות הודעה קולית למספר הטלפון שהלקוח בחר ו"אשראי ברגע" המאפשר הגשת בקשה להלוואה באמצעות הטלפון החכם (אייפון ואנדרואיד), שירות משיכת מזומנים ב-SMS, המאפשר משיכה או העברת מזומנים באמצעות קוד שנשלח למכשיר הסלולר ושירות "איתר ברגע", המאפשר ללקוחות הגולשים באתר, לקבל שיחה מבנקאי בהזמנה אישית מהאתר, און ליין. השירות מצוין ללקוח את זמן ההמתנה המשוער (בד"כ שניות ספורות).
- היערכות לתרחישי שוק שונים דרך בניית תשתיות גמישות המאפשרות מענה הולם ומהירות תגובה לשינויים בסביבת התחרות.

מוצרים ושירותים

דן חסכן - בשנת 2014 המשיך הבנק להוביל ולקדם את חשיבות הקניית הרגלים פיננסיים נכונים מגיל צעיר בעזרת הדמות האהובה והמוכרת דן חסכן. נעשו שיתופי פעולה עם מועדון פועלים CashBack במסגרתם הוקמו תוכניות חיסכון ייעודיות ונתנו מענקים כספיים בסך 50-100 ש"ח למצטרפים לתוכניות חיסכון ולמתמידים. לצד פעילות זו המשיך הבנק להתאים את פעילות דן חסכן גם למגזר הערבי והחרדי.

פועלים CashBack - מועדון פועלים CashBack שהושק בשנת 2012, המשיך לבסס את מעמדו כמועדון הלקוחות של הבנק גם במהלך שנת 2014. המועדון מעניק החזר כספי ישירות לחשבון הלקוח, ברכישה בכרטיס אשראי בכל אחד מבתי העסק המשתתפים במועדון. בפרק זמן של שנתיים וחודשיים מיום השקת המועדון הוחזרו סך-הכל 84.5 מיליון ש"ח לכ-950,000 לקוחות. המועדון כולל כ-52 רשתות גדולות בפריסה ארצית ועוד אלפי עסקים קטנים ברחבי הארץ, בהם נהנים לקוחות הבנק ממגוון מבצעים והנחות משמעותיות, נוסף להחזרי ה-CashBack השוטפים.

פועלים UP - בשנת 2014 הושק בבנק מדף שירותים פיננסיים ייחודיים תחת המותג פועלים UP, המאפשר לכל לקוח להתנהל בחשבון באופן המתאים לו. מדף שירותים זה מהווה שלב ראשון בתהליך בניית מסלולי עו"ש חדשים ומבודלים ללקוחות. מדף השירותים ומסלולי העו"ש החדשים הושקו ברבעון ראשון 2014. בהשקת מסלולי העו"ש החדשים הביא הבנק בשורה צרכנית משמעותית למשקי הבית ולעסקים קטנים בכך שהיה הבנק הראשון המשיק מסלולי עו"ש במחיר שווה לכל נפש.

UP Card - כרטיס בינלאומי הנטען בכסף מחשבון הבנק של הלקוח. הכרטיס ניתן להעברה לבני משפחה מגיל 14 ומעלה, שכן לא מוטבע עליו שם בעל החשבון. הלקוח יכול להטעין את הכרטיס בקלות בכל ערוצי השירות (בסניף או בערוצים ישירים), לפרוק את הכסף מהכרטיס בחזרה לחשבון ולקבל התראות שוטפות ב-SMS על חיובים אשר בוצעו בכרטיס.

UP אקטיבי – שירות UP אקטיבי מסייע ללקוח לנהל את חשבונו בצורה נכונה יותר פיננסית, להיות עם יד על הדופק ולשפר את רמת הסדר והארגון בחשבונו באופן פשוט ונוח. השירות מאפשר, בין היתר, ביצוע פעולות כגון הזמנת פנקסי שיקים באופן אוטומטי כאשר הפנקס הקיים עומד להסתיים, משיכת פרי"י אוטומטית במידה ונוצר צורך לכיסוי של יתרת חובה בחשבון, הפקדה אוטומטית לחיסכון ביתרת זכות ועוד.

UP חכם – שירות המאפשר לרכז את החיובים השוטפים בעו"ש למועד חיוב אחד קבוע בחודש, בדומה לחיוב בכרטיסי אשראי, ומאפשר ללקוח לשלם טוב יותר בניהול ההוצאות בחשבון. בין השאר ניתן לדחות חיובים כגון חיובי שיקים, משיכת מזומן, תשלומים, העברות ועוד. הלקוח יכול לבחור לאיזה תאריך בחודש לדחות את החיובים. השירות מוצע ללקוחות במסגרת מסלול בלבד.

לקוחות

לקוחות המגזר כוללים בעיקר משקי בית בעלי עושר פיננסי בינוני עד נמוך וכן לקוחות עסקיים קטנים. הלקוחות מפולחים לפלחי לקוחות על-פי פרמטרים של גיל, עושר פיננסי ו/או רמת הכנסה, יתרות אקטיבה ופוטנציאל צמיחה. בנוסף, כוללים לקוחות המגזר גם נוטלי הלוואה במשכון דירת מגורים, שזו פעילותם היחידה בבנק.

שיווק והפצה

השיווק וההפצה של המגזר מתבצעים באמצעות מהלכי שיווק המקבלים ביטוי גם בפרסום בעיתונות, בטלוויזיה, באינטרנט, ברדיו ובשלטי חוצות.

הבנק מזהה עצמו ציבורית כגוף מקצועי בתחום הפיננסי המקדם את לקוחותיו לחירות פיננסית באמצעות ליווי ופיתוח מתמיד של כלים חדשניים להתנהלות פיננסית נכונה ועידוד החיסכון.

בנוסף, הלקוח מקבל את המסרים השיווקיים בערוצים השונים בהם הוא משתמש בבנק באופן מגיב וכן באופן יזום – בסניף (פנים אל פנים ובטלפון), ב"פועלים בטלפון", באתר "פועלים באינטרנט" וב"פועלים בסלולר".

מסרים שיווקיים מועברים גם בדיוור ישיר ללקוח (דוח מצב חשבון, דיוור ישיר ייעודי), בשירותים עצמיים (בנקט ועדכן), ובמיילים שיווקיים.

הון אנושי

מספר המשרות הממוצע של עובדי המגזר בשנת 2014 הינו 4,977 (בשנת 2013 – 5,249 משרות), מתוכן 619 משרות ניהוליות ישירות (בשנת 2013 – 631 משרות ניהוליות ישירות). הירידה במספר המשרות נובעת בעיקר מיישום מהלך התקינה ביחידות ההנהלה הראשית על-פי מתודולוגית "פועלים בדרך הנכונה" ואופטימיזציה של פריסת רשת הסניפים.

בסניפים מועסקים עובדים קבועים שהוכשרו לתפקידים שונים, בהתאם לצרכים הבנקאיים של הלקוחות. בנוסף, מועסקים עובדים חיצוניים בתפקידים בסיסיים (בנכולים), לאחר שעברו הכשרה מתאימה.

מדיניות הבנק היא לקלוט, ככל שניתן, עובדים אקדמאים, וקיימת מגמה של גידול מתמיד בשיעור האקדמאים. הבנק גם מעודד עובדים ללמוד לתואר ראשון ושני, וזאת הן באמצעות עזרה במימון הלימודים והן באמצעות הוספת ימי חופשה למבחנים.

במוקדי "פועלים בטלפון" מועסקים עובדי בנק ועובדים חיצוניים, אשר עברו הכשרה ייעודית, כולל עמידה במבחני קבלה כמוקדן למתן שירות.

הסכמי שיתוף פעולה

הסכמי שיתוף פעולה עם חברות ביטוח: לצורך מכירת ביטוח מבנה וביטוח חיים אגב הלוואה לדיוור, כמפורט לעיל, התקשרה קבוצת הבנק עם מספר חברות ביטוח מובילות בשוק והיא מציעה ללקוחותיה לרכוש פוליסות מחברות הביטוח האמורות על-ידי הצגת הצעות הביטוח של כל חברה. הלקוח חופשי לבחור בהצעה המתאימה לו, או לרכוש ביטוח במקום אחר.

מיסוי

לעניין המיסוי, ראה פרק "תיאור מצב המיסוי" להלן.

הוראת ניהול בנקאי תקין 311

ראה פרק "ניהול הסיכונים" להלן.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

הבנק שואף לשיפור הרווחיות על-ידי העמקת הפעילות מול לקוחות המגזר, גיוס לקוחות חדשים, יעול ושיפור התהליכים התומכים. הצעדים הבאים מתוכננים לשם מימוש אסטרטגיה זו:

- ניהול מושכל של הרשת הקמעונאית בתפיסה רב ערוצית ועל בסיס פוטנציאל, תוך בניית מענה מתקדם, המבוסס הן על מערך הסינוף והן על זמינות ונגישות לביצוע פעולות ולמידע ממגוון ערוצים ישירים.
- המשך פיתוח תשתיות מתקדמות להיכרות עם צורכי הלקוחות כבסיס לפיתוח הצעות ערך מותאמות ומובחנות לסגמנטים השונים.
- שימור המובילות והיתרון התחרותי על-ידי המשך פיתוח תפיסת שירות מתקדמת והעלאת שביעות הרצון מצד הלקוחות.
- פיתוח פעילות ההלוואות לדיור בתפיסה של מוצר עוגן, תוך מיקוד בלקוחות הבנק במקביל לשיפור בתהליכי המכירה והשיווק.
- "פועלים בדרך הנכונה" - יישום שיטות ניהול משאבים ותהליכי עבודה חדשים בסניפי הבנק, ואשר מטרתם יצירת תנאים המביאים למצוינות תפעולית תוך התמקצעות של עובדי הסניפים בתהליכי המכירה והשירות. במסגרת זו (כמו גם במסגרת עצמאיות) מועבר ביצועם של תהליכי ליבה תפעוליים, שאינם מחייבים קשר ישיר עם הלקוח, מתוך הסניפים אל מרכזי תפעול בנקאיים (Back Office). המאופיינים בהתמחות והתמקצעות בתהליכים התפעוליים והפרדתם מהשירות הפרונטלי ללקוח ומהליכי המכירה בפעילות הסניפית. המרכז הראשון נפתח בחודש יולי 2008, ונכון למועד הדוחות הכספיים שישה מרכזים (בית דגן, נשר, גבעת אולגה, חצור, באר שבע וירושלים) המרכזים קשת רחבה של תהליכי ליבה לרבות העברות במטבע-חוץ ושקל, טיפול בערבויות בכלל וחוק מכר בפרט, טיפול בחריגות בחשבונות לקוח וגבייה, ניכיון שיקים, גריעת שיקים למשמרת וביטול שיקים, הפקדת שיקים במכונה, עיצור שיקים, הרשאות לחיוב, עיקולים, שירותים שונים הניתנים לקופות-גמל ועוד. בנוסף מעניקים המרכזים תמיכה תפעולית לסניפי האקספרס ולסניפים העסקיים. הבנק מעריך, כי טיפוח המומחיות והמיומנות התפעולית במסגרת המרכזים, בד בבד עם יישום תהליכי בקרה מתקדמים, בחלקם ממוכנים, תאפשר הפחתה ברמת הסיכון התפעולי הנלווה לתהליכים אלה (לרבות יכולת השרידות וההתאוששות מאסון) להם חשוף הבנק במבנה העבודה כפי שהיה קיים ערב העברת הפעילות למרכזים. לאור הצלחת התהליך הורחבה המסגרת גל ל"פועלים בטלפון" ולמרכזי התפעול הבנקאיים, בהם נבחנים תהליכים בעלי פוטנציאל להשגת שיפור ברמת השירות במקביל להתייעלות.
- הבנק משלים היערכות למתן ייעוץ פנסיוני בסניפים. היערכות זו כוללת הכשרה של עשרות יועצים פנסיוניים - פנסיוניים, המתמחים בראיה כוללת של צורכי הלקוח ובמתן ייעוץ אובייקטיבי מקיף, והטמעה של מערכת ייעוץ מתקדמת וייחודית המאפשרת עיבוד והצגה נוחה של המידע בכל הערוצים. במקביל, הבנק מפתח מרכזי ידע ומקצועיות בתחום הפנסיה להנגשת שירות מקצועי לקהלים רחבים.

צפי להתפתחות בשנה הקרובה

פריסת הרשת הקמעונאית - הבנק ימשיך בפריסה מושכלת של סניפים בכיסי פוטנציאל אזוריים ובקהלים בעלי פוטנציאל, תוך התאמת פורמט הסניף לצורכי קהל היעד.

ייעוץ פנסיוני - הותר לבנק לעסוק בייעוץ פנסיוני בהתאם לקבוע בהסדר החוקי ובהיתרים ובהוראות מכוחו. הייעוץ הפנסיוני, בשלב זה, ניתן רק בחלק מסניפי הבנק ורק לחלק מהלקוחות ועתידי להתרחב בהדרגה. הרחבת הפעילות תלויה, בין היתר, בגורמים שאינם תלויים בבנק וביניהם: תפעול מוצלח של המסלוקה הפנסיונית המרכזית, שהוקמה על מנת להעביר מידע על אחזקות הלקוחות במוצרים פנסיוניים בין הגופים המוסדיים ליועצים ולמשווקים הפנסיוניים וכן התקנת תקנות המסדירות שיעור עמלת הפצה בהפצת מוצרי ביטוח.

לפרטים נוספים בדבר היערכות הבנק למתן שירותי ייעוץ פנסיוני, ראה פרק "פרטים נוספים אודות פעילות במוצרים מסוימים".

להלן תמצית תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר משקי הבית:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014							
סך-הכל	פעילות בחו"ל		פעילות בישראל				
	הלוואות לדיור	בנקאות ופיננסים	הלוואות לדיור	שוק ההון ⁽¹⁾	כרטיסי אשראי	בנקאות ופיננסים	
במיליוני ש"ח							
הכנסות ריבית, נטו:							
2,885	3	45	1,044	-	92	1,701	מחיצוניים
(784)	(2)	(25)	(833)	-	-	76	בינמגזרי
2	-	-	-	-	-	2	הכנסות מימון שאינן מריבית
2,103	1	20	211	-	92	1,779	סך-הכל רווח מימוני, נטו
1,163	-	-	70	33	610	450	עמלות והכנסות אחרות
3,266	1	20	281	33	702	2,229	סך ההכנסות
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי							
241	-	11	(25)	-	11	244	הוצאות תפעוליות ואחרות:
מחיצוניים							
2,842	1	43	187	59	471	2,081	בינמגזרי
(82)	-	-	(28)	9	-	(63)	רווח (הפסד) לפני מסים
265	-	(34)	147	(35)	220	(33)	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)
83	-	(13)	58	(14)	65	(13)	רווח (הפסד) נקי:
182	-	(21)	89	(21)	155	(20)	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
3	-	7	-	-	(4)	-	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
185	-	(14)	89	(21)	151	(20)	המיוחס לבעלי מניות הבנק
תשואה להון							
3.5%	-	(29.2%)	4.5%	-	18.9%	(0.8%)	
69,322	32	310	37,770	-	6,368	24,842	יתרה ממוצעת של נכסים
37,214	-	33	-	-	-	37,181	יתרה ממוצעת של התחייבויות
57,093	39	523	21,447	132	8,612	26,340	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון (לפי באזל 3)
2,866	-	-	-	2,866	-	-	יתרה ממוצעת של קרנות נאמנות ⁽²⁾
1,987	-	-	-	1,987	-	-	יתרה ממוצעת של ניירות-ערך
4,977	29	53	389	121	728	3,657	מספר משרות ממוצע
70,779	-	306	38,708	-	6,244	25,521	יתרת אשראי לציבור, נטו
38,501	-	34	-	-	-	38,467	יתרת פיקדונות הציבור
1,871	1	20	207	-	92	1,551	מרווח מפעילות מתן אשראי
197	-	-	-	-	-	197	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
33	-	-	4	-	-	29	אחר
2,101	1	20	211	-	92	1,777	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו

(1) עמלות הפצת מוצרים פיננסיים ופעילות בניירות-ערך.
 (2) קרנות נאמנות לגביהן מעניקה קבוצת הבנק שירותי משמורת.

להלן תמצית תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר משקי הבית (המשך):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013*							
סך-הכל	פעילות בחו"ל		פעילות בישראל				
	הלוואות לדיור	בנקאות ופיננסים	הלוואות לדיור	שוק ההון ⁽¹⁾	כרטיסי אשראי	בנקאות ופיננסים	
במיליוני ש"ח							
הכנסות ריבית, נטו:							
3,381	4	43	1,632	-	87	1,615	מחיצוניים
(1,258)	(3)	(22)	(1,420)	-	-	187	בינמגזרי
2	-	-	-	-	-	2	הכנסות מימון שאינן מריבית
2,125	1	21	212	-	87	1,804	סך-הכל רווח מימוני, נטו
1,194	-	-	85	32	576	501	עמלות והכנסות אחרות
3,319	1	21	297	32	663	2,305	סך ההכנסות
הוצאות בגין הפסדי אשראי							
229	-	6	81	-	4	138	הוצאות תפעוליות ואחרות:
מחיצוניים							
2,933	2	40	184	62	474	2,171	בינמגזרי
(68)	-	-	(31)	9	-	(46)	רווח (הפסד) לפני מסים
225	(1)	(25)	63	(39)	185	42	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)
61	-	(8)	20	(13)	48	14	רווח (הפסד) לאחר מסים
164	(1)	(17)	43	(26)	137	28	רווח (הפסד) נקי:
164	(1)	(17)	43	(26)	137	28	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2	-	6	-	-	(4)	-	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
166	(1)	(11)	43	(26)	133	28	המיוחס לבעלי מניות הבנק
תשואה להון							
3.5%	-	(26.3%)	2.4%	-	17.2%	1.3%	
יתרה ממוצעת של נכסים							
65,830	41	288	36,370	-	6,768	22,363	יתרה ממוצעת של התחייבויות
36,838	-	35	-	-	-	36,803	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון (לפי באזל 2)
50,913	25	453	19,316	115	8,311	22,693	יתרה ממוצעת של קרנות נאמנות ⁽²⁾
2,365	-	-	-	2,365	-	-	יתרה ממוצעת של ניירות-ערך
1,900	-	-	-	1,900	-	-	מספר משרות ממוצע
5,249	36	41	405	128	737	3,902	יתרת אשראי לציבור, נטו
66,123	38	291	37,273	-	5,933	22,588	יתרת פיקדונות הציבור
36,561	-	42	-	-	-	36,519	מרווח מפעילות מתן אשראי
1,719	1	20	177	-	87	1,434	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
354	-	-	-	-	-	354	אחר
50	-	1	35	-	-	14	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו
2,123	1	21	212	-	87	1,802	

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ראה ביאור ד.1 (2) בדוחות הכספיים.

- (1) עמלות הפצת מוצרים פיננסיים ופעילות בניירות-ערך.
 (2) קרנות נאמנות לגביהן מעניקה קבוצת הבנק שירותי משמורת.

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר משקי הבית בשנת 2014 הסתכם ב-185 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-166 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול ברווח נבע בעיקר מירידה בהוצאות התפעוליות. מנגד, ירידה בעמלות והכנסות אחרות וקיטון ברווח המימוני, נטו קיזזו גידול זה.

הרווח המימוני, נטו, בשנת 2014 הסתכם ב-2,103 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-2,125 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הקיטון, נבע מירידה בריבית במשק והשפעתה על המרווחים הפיננסיים על הפיקדונות. הירידה קוזזה חלקית מגידול בהיקפי האשראי.

העמלות וההכנסות האחרות בשנת 2014 הסתכמו ב-1,163 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,194 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הקיטון נבע מירידה בהכנסות מטיפול באשראי של המגזר בסך של כ-28 מיליון ש"ח, שנבעה כתוצאה מיישום החל מיום 1 בינואר 2014 של 91 FAS (לפרטים ראה ביאור 1(ד)1) בדוחות הכספיים) לפיו עמלות שבעבר נרשמו במועד קבלתן נפרסו וכן עמלות מסוימות שבחלקן החל ממועד זה נכללות בסעיף הכנסות ריבית במקום בעמלות כפי שהיה בעבר וכן, מירידה בהכנסות מעמלות דמי ניהול חשבונות. הירידה קוזזה על-ידי עלייה בהכנסות מכרטיסי אשראי.

ההוצאה בגין הפסדי אשראי בשנת 2014 הסתכמה ב-241 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-229 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע מעלייה בהפרשה הקבוצתית בעקבות גידול ביתרות האשראי ומהשפעת עדכון הוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים בנושא "הפרשה קבוצתית בגין אשראי לאנשים פרטיים" להלוואות לצריכה בסך של 115 מיליון ש"ח. מנגד, ירידה בהפרשות שנרשמו על בסיס פרטני ורישום הפרשה קבוצתית, בשנת 2013, בסך של 59 מיליון ש"ח, עקב יישום לראשונה של הוראת המפקח בדבר עדכון הנחיות בנושא נדל"ן לדיור, קיזזו גידול זה. לפרטים נוספים ראה ביאור 1(ה)4) בדוחות הכספיים.

ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר בשנת 2014 הסתכמו ב-2,760 מיליון ש"ח בהשוואה ל-2,865 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הקיטון נבע מירידה בהוצאות השכר, בעיקר בעקבות השפעת תוכנית ההתייעלות. לפרטים נוספים ראה גם הפרק "הון אנושי".

האשראי לציבור, נטו, ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכם בכ-70.8 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-66.1 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2013. הגידול נבע מעלייה של כ-2.9 מיליארד ש"ח באשראי צרכני בישראל ללא הלוואות לדיור וכרטיסי אשראי שהסתכמו לכ-25.5 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-22.6 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2013 ומעלייה של כ-1.4 מיליארד ש"ח בהלוואות לדיור שהסתכמו לכ-38.7 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-37.3 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2013.

פיקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכמו בכ-38.5 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-36.6 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2013.

מגזר הבנקאות הפרטית

כללי ומבנה המגזר

מגזר הבנקאות הפרטית משרת לקוחות בעלי עושר פיננסי בינוני- גבוה בארץ ובחול. הבנק מציע ללקוחות המגזר אשר הינם בעלי צרכים פיננסיים מורכבים, שירותים ופתרונות פיננסיים וזאת באמצעות מוצרים מתקדמים, ניהול נכסים גלובלי וכן באמצעות מעטפת שירות מקצועית מיוחדת הכוללת פגישות יזומות וטלפונים יזומים ומערך ייעוץ מתקדם הנעזר בכלים תומכי החלטה. במתן שירות ללקוחות המגזר ניתן דגש מיוחד ליצירת מערכת יחסים הדוקה וארוכת טווח עם הלקוחות. פעילות המגזר בישראל, ללקוחות המנהלים את חשבונותיהם בסניפי הבנק בישראל (למעט סניף אחד המשוך לפעילות הבינלאומית כמפורט להלן), מבוצעת באמצעות מערך הסינוף הארצי של הבנק, ביחידות בנקאות פרטית מבודלות בסניפי הבנק וב"סניפי הבנק" (סניפים ייעודיים ללקוחות המגזר בארץ), וכן באמצעות הערוצים הישירים (ראה פרק "מגזר משקי הבית" לעיל). שירותי הבנקאות הפרטית הבינלאומית ("Global Private Banking" - GPB) ניתנים, הן בישראל במרכז לבנקאות פרטית בינלאומית בתל-אביב, והן בפריסה רחבה בחו"ל, לרבות אירופה, ארצות-הברית, אמריקה הלטינית, קנדה ואסיה, זאת, בין היתר, באמצעות מוקדי פעילות הכוללים חברות בנות בנקאות, סניפים, וחברות בנות לניהול נכסים (לפרטים נוספים בדבר פעילות קבוצת הבנק בחו"ל, ראה פרק "פעילות קבוצת הבנק בחו"ל" להלן), ונציגויות המשמשות ליחסי ציבור בלבד.

פעילויות

הפעילויות העיקריות במגזר זה הינם בנקאות ופיננסיים, כרטיסי אשראי, שוק ההון והלוואות לדיוור. השירותים שניתנים ללקוחות המגזר הן בישראל והן לקוחות ה-GPB במסגרת פעילות "בנקאות ופיננסיים" כוללים שירותי ניהול חשבון שוטף, מתן אשראי למטרות שונות (בהקשר זה יצוין, כי לחטיבה הקמעונאית ולחטיבה הבינלאומית סמכויות מתן אשראי בסכומים מוגדלים ללקוחות מגזר הבנקאות הפרטית, בשים לב לצורכי הלקוחות ועושרם הפיננסי), פיקדונות ותוכניות חיסכון. לפרטים בדבר השירותים המוענקים על-ידי הבנק במסגרת פעילויות "כרטיסי האשראי" ו"שוק ההון" - ראה פרק "פרטים נוספים אודות פעילות במוצרים מסוימים" להלן.

התפתחות בשווקים של המגזר או שינויים במאפייני הלקוחות שלו

בישראל:

שנת 2014 הסתיימה במגמה מעורבת בשווקים. מדד המניות ת"א 25 רשם עליות המסתכמות בכ-10%. ומדד ת"א 75 ירד ב-9.8%. רוב מדדי אגרות-החוב הממשלתיים רשמו עליות - בשקליות בשיעור של כ-7% ובמדדיות בשיעור של 5.7%, המדדיות הקצרות רשמו ירידות בשיעור של כ-1.5%. גם במדדי התל בונד השונים המגמה הייתה מעורבת כאשר רובם רשמו עליות של כ-1% כאשר התל בונד שקלי רשם עלייה של כ-4% ומנגד תל בונד תשואות ירד בשיעור של כ-3%. היועצים והלקוחות פעלו במהלך השנה בטיוב רכיבי הסיכון בתיקים והדבר אופיין בהמשך ההסטה למניות בחו"ל, וכן הקטנה וטיוב תיק אגרות-החוב הקונצרני תוך שילוב אגרות-חוב קונצרני בחו"ל. טיוב של התיק באפיק הקונצרני בוצע על-ידי היועצים בעיקר בעזרת ניתוח החוב שבוצע על-ידי חברת GSE, ניתוח חוב אגרות-חוב זר של חברת S&P וכן על-ידי שימוש בקרנות נאמנות מכשיר אשר השימוש בו גדל משמעותית במהלך 2014.

בחול:

הבנק שם דגש על הגדלת נכסי לקוחות ה-GPB המוחזקים בקבוצת הבנק, תוך הגדרת יעד אסטרטגי של הגדלת חלקם של לקוחות בעלי תיק נכסים של מעל מיליון דולר.

שינויים טכנולוגיים שיש בהם כדי להשפיע מהותית על המגזר

בישראל:

השקת עיקריות בשנת 2014

שינויים במערכות הייעוץ פועלים Advisor

- תפישת ייעוץ פיננסי חדשה - השנה החלה השקת תהליך הייעוץ הפיננסי החדש, בבסיסו עומדת תפישת ייעוץ חדשה ומודל אופטימיזציה גלובלי, חדשני וייחודי ומהותה ניהול ותכנון פיננסי נכון יותר.
- BE - מערכת תומכת החלטה בתחום תעודות הסל - השנה הושקה בכל סניפי הבנק מערכת מתקדמת תומכת החלטה בתחום תעודות הסל, המסייעת בניית תעודות סל באופן מעמיק ומקיף לצורך בחירת התעודה התואמת ביותר את צורכי הלקוח. מערכת זו מצטרפת למגוון כלים תומכי החלטה במערכת הייעוץ פועלים Advisor.

Tipranks

השקת שירות on-line מתקדם לקבלת מידע על המלצות אנליסטים, תוך דירוג האנליסטים על סמך ביצועיהם. השירות משולב באתר הבנק ומבוסס על מערכת שפיתחה חברת הסטארט-אפ הישראלית Tipranks. המערכת החדשנית מסייעת ללקוחות הפעילים במסחר בניירות-ערך זרים הנסחרים בבורסות ארצות-הברית לקבל החלטות השקעה מושכלות. לשירות שני יתרונות עיקריים: 1. דירוג אנליסטים לפי הצלחתם בפועל – המנוע הטכנולוגי עוקב אחר פרסומים של אלפי אנליסטים בעשרות אתרי אינטרנט פיננסיים, ובודק את איכות המלצות של כל אנליסט על מניות שונות בהשוואה למדד ה-S&P 500. הנתונים הרבים שנצברים ומנותחים מאפשרים להציג בפני הלקוח את כל המידע הרלוונטי על כל אנליסט: אלו המלצות פרסם ובאיזה שיעור הצליח להכות את מדד ה-S&P 500 בכל המלצה, מהו דירוגו הכולל ביחס לאנליסטים אחרים ומהו שיעור ההצלחה שלו. 2. ריכוז המלצות אנליסטים בחיפוש על-פי מניה.

גורמי ההצלחה הקריטיים במגזר

בישראל:

- רמה מקצועית גבוהה של העובדים.
- יעוץ השקעות ברמה מקצועית גבוהה, הנעזר במערכות תומכות החלטה מתקדמות. במסגרת פיתוח הכלים המתקדמים הושק ממשיק למסחר בניירות-ערך זרים לטובת לקוחות הסוחרים בשוק ההון.
- שירות אישי ממוקד לצורכי הלקוח, תוך דגש רב על יחס אישי, זמינות ורמת שירות גבוהים והתאמה לצורכי הלקוחות.
- מעטפת שירות יוזמת, ומותאמת ללקוח, פגישות עם בנקאי ו/או יועץ, בהתאם לצורכיו.
- שירות בעל גמישות רבה, בהתאם לתנאי שוק משתנים בארץ ובעולם.
- מערך סינוף מתקדם, זמין ונגיש ומותאם לצורכי הלקוחות.
- מגוון ערוצי תקשורת ישירים מתקדמים (אינטרנט, "פועלים בטלפון", "פועלים בסלולר" ומכשירים אוטומטיים לשירות עצמי). בתחום הסלולר, הבנק מציע ללקוחותיו מגוון שירותים ביניהם אפליקציה ייחודית לניהול חשבון מהאייפד "פועלים HD", אפליקציה ייעודית למסחר בשוק ההון מהאייפד, אפליקציה לניהול חשבון במגוון מכשירי סמארטפון, שירות "on time" הנותן מידע והתראות במכשיר הסלולר, אפליקציה ייעודית לשוק ההון והמשך פיתוח והרחבת הצעת הערך בארנק הסלולר, "ארנק פועלים", השקת אפליקציה לשעון חכם.
- פיתוח הצעות ערך בעולם הבנקאות הרב ערוצית לדוגמה הלוואה רב ערוצית המאפשרת הגשת בקשה להלוואה וקבלתה במגוון ערוצים ושירות מייל דו כיווני, המאפשר ללקוחות גישה ישירה ואישית לבנקאי באמצעות האתר המאובטח.

בחו"ל:

- רמה מקצועית גבוהה של העובדים.
- מתן שירות אישי, ממוקד בצורכי הלקוח.
- מגוון מוצרים רחב, הנבחר בקפדנות ממיטב היצרנים בעולם, בהתאם למדיניות ה"ארכיטקטורה הפתוחה" (דהיינו: הצעתם של מוצרי בנקאות המיוצרים על-ידי אחרים), המיושמת באמצעות חברות PAM (ראה פרק "פעילות קבוצת הבנק בחו"ל" להלן), תוך התאמת היצע המוצרים לטעמי הלקוחות ולסטנדרטים הנהוגים בתעשייה זו בעולם.

מחסומי הכניסה והיציאה העיקריים של המגזר

בישראל:

- הקמת מערך סניפים רחב בפריסה ארצית תוך בידול השירות ללקוחות אלה.
- פיתוח שירותים ישירים מתקדמים המאפשרים שירות נגיש וביצוע פעילות פיננסית.
- הכשרת כוח אדם מיומן למתן יעוץ פיננסי ללקוחות, על-פי הוראות חוק הייעוץ.
- פיתוח המשכי של סל מוצרים ושירותים מגוון בעל ערך מוסף, מבודל ומותאם לצורכי ולטעמי הלקוחות.
- ניהול מערכת יחסים אישית והמשכית עם הלקוחות.
- השקעה בהקמה, תחזוקה ושדרוג של אמצעים טכנולוגיים מתקדמים וכלים ניהוליים.
- השקעה גבוהה בבניית מותג חזק, מוביל ואמין.
- דרישות הון מינימלי ויחס הלימות הון על-פי הנחיות בנק ישראל.

בחולל:

פעילות מגזר הבנקאות הפרטית כרוכה במערכת קשרים ארוכת טווח עם הלקוחות. על מנת להוות מתחרה משמעותי במגזר, על הגוף הפיננסי לעמוד במספר קריטריונים:

- פריסה גיאוגרפית רחבה, הכוללת משרדים וסניפים ברחבי העולם.
- העסקת כוח אדם מקצועי ומיומן.
- השקעה בהקמה, תחזוקה ושדרוג תשתיות.
- קיום מערך הפצה וייזום מוצרים.
- ציות למגבלות רגולטוריות.

תחליפים למוצרים ולשירותים של המגזר והשינויים שחלו בהם

למרבית המוצרים והשירותים של המגזר לא קיימים תחליפים, אם כי קיימת תחרות בין מוסדות בנקאיים ופיננסיים, בארץ ובעולם. הבנק וקבוצתו פועלים בעיקר לשיפור תהליכים ולהכנסת שיפורים טכנולוגיים, במטרה לשפר את השירות ולהרחיב את סל המוצרים הבנקאיים.

לקוחות

לקוחות הבנקאות הפרטית בארץ הם בעלי עושר פיננסי גבוה ו/או בעלי פוטנציאל צמיחה עתידי. הלקוחות (כולל תושבי חוץ) משויכים על-פי פרמטרים של גיל, עושר פיננסי ו/או הכנסה. לקוחות הבנקאות הפרטית הגלובלית הם לקוחות פרטיים, אמידים, תושבי חוץ, מרביתם בעלי זיקה יהודית/ישראלית.

שיווק והפצה

השיווק וההפצה בארץ מתבצעים על-ידי יחידות הבנקאות הפרטית בסניפים, פנים אל פנים ובאמצעות הטלפון ובי"פועלים בטלפון, הן בפנייה יוזמה והן בתגובה לפניית הלקוחות. כמו-כן, מתבצעות פעולות השיווק וההפצה בי"פועלים באינטרנט. השיווק וההפצה ללקוחות הבנקאות הפרטית בארץ מתבצעים גם באמצעות מבצעי פרסום בעיתונות, בטלוויזיה, ברדיו ובשלטי חוצות. בנוסף, העברת מסרים שיווקיים נעשית בדיוור ישיר ללקוח (דוח מצב חשבון, צרופות, דיוור ישיר ייעודי), במכשירים אוטומטיים לשירות עצמי (בנקט ועדכן), באתר "פועלים באינטרנט", במיילים, בשילוט, סרטוני טלוויזיה ועלוני מידע וגלויות בתוך הסניף. כמו-כן, מעת לעת, נעשה שימוש בערוצי שיווק המוניים, בהם טלוויזיה, עיתונות, רדיו ואינטרנט לשיווק הצעות ערך של הבנק ללקוח. שיווק ללקוחות בחו"ל מתבצע באמצעות השלוחות השונות בכפוף לדינים הרלוונטיים בישראל ובמדינות הפעילות. אמצעי שיווק נוסף הינו באמצעות "מועדוני הפלטינום והפריפרד" המיועדים ללקוחות אמידים. ללקוחות אלה מרכזים בתל-אביב, הרצליה, חיפה ונצרת. בתחילת ספטמבר נפתח מרכז חדש בממילא ירושלים בסטנדרט בינלאומי גבוה. השירות ללקוחות אלה הוא שירות one to one, המתאם פרטנית לכל לקוח ולקוח על-פי צרכיו. הלקוחות מקבלים מעטפת ייחודית של שירות מקצועי-שיווקי המתאם לצרכיהם ולהעדפותיהם.

ייחודי לחברי "מועדון פלטינום" בלבד:

- הפגישות עם הלקוחות נערכות במיקום המועדף על הלקוח באמצעות בנקאות ניידת מאובטחת, המאפשרת ביצוע פעילות גם מחוץ למשרדי הבנק.
- ללקוחות פלטינום מוצע כרטיס הסנטוריון, כרטיס האשראי היוקרתי בעולם, באמצעותו ניתן ליהנות משירותי קונסיירז' בינלאומיים ומהטבות ושדרוגים במגוון תחומי הנסיעות והתיירות.
- במסגרת מועדון פלטינום ניתנת תמיכה לגופים מובילים בתחומי התרבות והאומנות והלקוחות נהנים מאירועי תרבות וחוויה ייחודיים.

תחרות

למעלה מ-40% מלקוחות הבנקאות הפרטית בארץ הם לקוחות המנהלים חשבון ביותר מבנק אחד. כמו-כן, כניסת חברות ביטוח וברוקרים פרטיים לשוק קרנות הנאמנות וקופות הגמל בפרט ולמכירת מוצרים פיננסיים בכלל, כמו גם הורדת חסמי המעבר בין בנקים, מגבירה את התחרות על לקוחות המגזר. כתוצאה מכך, התחרות על לקוחות אלה בתוך המערכת הבנקאית היא אגרסיבית ביותר ובאה לידי ביטוי בהטבות בתנאי ניהול החשבונות, ברמות המחירים, במבצעי פרסום, דגש על שירות אישי - מעטפת שירות מותאמת ללקוחות, ייעוץ השקעות ברמה גבוהה במיוחד, חדשנות במוצרים ובטכנולוגיה למתן שירותים מובילים. המתחרים במגזר זה הם ארבע הקבוצות הבנקאיות הגדולות הנוספות וכן בנקים אחרים הפועלים בישראל, בנקים זרים ובתי השקעות. יחד עם זאת, עם פרוץ המשבר הפיננסי ניכרה האטה בקצב התחרות כאשר חלק מהגופים הפיננסיים שאינם בנקאיים, כמו גם בנקים זרים מחוץ לישראל, נתפסים כפחות יציבים. בדבר התחרות בתחום ההלוואות לדיור, ראה פרק "מגזר משקי הבית" לעיל.

לאור תיקונים צפויים בהוראות בנק ישראל יתאפשר מסחר עצמאי בקרנות נאמנות בעמלות הפצה מופחתות, זאת על-ידי מערכת ייעודית וללא תלות בתנאי החשבון בבנק בו מתנהל. בנקים קטנים וגופי השקעה צפויים לאמץ פלטפורמה זו ולהעמידה לרשות לקוחות הבנקים הגדולים, מהלך העשוי להשפיע במידת מה על רמת התחרות במגזר זה.

בחול, הבנקאות הפרטית הגלובלית מתאפיינת ברמת תחרות גבוהה, הגוברת עם הזמן. פלח הלקוחות האמידים הינו פלח אטרקטיבי בעיני מוסדות פיננסיים רבים. המתחרים העיקריים בתחום זה הינם בנקים שוויצריים המתמחים בבנקאות פרטית ובנקים ישראליים הפועלים בחול.

ההתמודדות הינה בעיקר באמצעות שירות אישי ומקצועי ברמה גבוהה, היצע שירותים ומוצרים אשר אינו נופל מאלו המוצעים על-ידי המתחרים ויכולת להגיב במהירות לשינויים בשוק ובטעמי הלקוחות.

ועדת התחרותיות

ראה בפרק "מגזר משקי הבית" שלעיל.

הון אנושי

מספר המשרות הממוצע של עובדי המגזר בשנת 2014 הינו 3,144 (בשנת 2013 - 3,321 משרות), מתוכן 614 משרות ניהוליות ישירות (בשנת 2013 - 629 משרות ניהוליות ישירות). הירידה במספר המשרות נובעת בעיקר מיישום מהלך התקינה ביחידות ההנהלה הראשית על-פי מתודולוגית "פועלים בדרך הנכונה" ואופטימיזציה של פריסת רשת הסניפים. ביחידות הפרטיות בישראל מועסקים עובדים שהוכשרו בתפקידים שונים בהתאם לצרכים הבנקאיים של הלקוחות. בנוסף, מועסקים עובדים שהוכשרו כיועצי השקעות אשר נותנים שירותי ייעוץ ושירותים בנקאיים המותאמים לצורכי הלקוחות. עובדי הבנק בחול הינם בעלי התמחות בתחום הבנקאות הפרטית או בתחום מוצרי האשראי הבינלאומיים, ורבים מהם מקדמאים. על מנת לעמוד בסטנדרטים המוכתבים על-ידי השוק הגלובלי, העובדים עוברים הכשרות והעשרות שונות בתחום עיסוקם וכן בדרישות הרגולציה המקומית. כמו-כן, העובדים מכירים את צורכי הלקוחות והעדפותיהם ודוברים את שפתם.

הליכים משפטיים

ראה ביאור 19 בדוחות הכספיים.

שינויים רגולטוריים

ראה בפרק "מגזר משקי הבית" לעיל.

הוראת ניהול בנקאי תקין 311

ראה פרק "ניהול הסיכונים" להלן.

הסכמי שיתוף פעולה

לבנק הסכמי שיתוף פעולה עם גופים פיננסיים בינלאומיים מהמובילים בתחום ההשקעות הגלובליות. במסגרת ההסכמים מציעה קבוצת הבנק ללקוחות הבנקאות הפרטית הגלובלית מגוון קרנות המנוהלות על-פי מודל אנליטי לבחירת מנהלי תיקים, במטרה לאתר את הגורמים המיטביים בשווקים ובתחומים השונים.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

הבנק שואף לשיפור הרווחיות על-ידי העמקת הפעילות מול לקוחות המגזר, גיוס לקוחות חדשים ייעול ושיפור התהליכים התומכים.

בישראל:

- חיזוק ההיכרות והקשר האישי עם הלקוח כמנוף לשימור ולהעמקת פעילות מול לקוחות קיימים ולגיוס לקוחות פוטנציאליים.
- המשך פריסת מערך קמעונאי באזורי פוטנציאל בפורמט מותאם לצורכי פלח הלקוחות.
- המשך פיתוח של כלים מתקדמים בערוצים הישירים.
- בניית הצעת ערך ייחודית מותאמת לצרכים המובחנים של הלקוחות.
- שיפור ברמת השירות ללקוח והעלאת שביעות הרצון לחיזוק נאמנות הלקוחות.

בחו"ל:

צמיחה, תוך מיקוד בלקוחות והתאמת האסטרטגיה העסקית לסביבת התחרות, פיתוח יכולות מנהלי הלקוחות והגדלת הפעילות והיקף הנכסים של לקוחות תושבי חוץ ולקוחות ישראלים הפועלים בחו"ל בין השאר באמצעות הרחבת מעטפת השירות, היצע המוצרים ללקוח, והרחבת בסיס הלקוחות.

צפי להתפתחות בשנה הקרובה

בשנים האחרונות גובשה וישמה תפיסה חדשה במגזר הבנקאות הפרטית מתוך ראייה של הסביבה התחרותית המשתנה בה פועל הבנק, סביבה המעצימה את התחרות על לקוחות הבנקאות הפרטית. מטרת התפיסה היא ליצור עבור הלקוחות חוויה חדשנית אשר תבסס יתרון תחרותי ותשמר את מעמד הבנק כמוביל בשוק זה. התפיסה מבוססת על מחוללי שינוי מרכזיים כגון מעטפות שירות דיפרנציאליות המותאמות לצרכים השונים של הלקוח, עיצוב תורת שירות, הגדרת מבנה ארגוני המותאם לצרכי הלקוח, מעבר לשירות יזום ומתוכנן, שדרוג המראה הסניפי, שיפור המענה בערוצים הישירים, לרבות במוקד הטלפוני, והעצמת הבנקאים והיועצים ביחידה. לתשומת לב, קיימת אפשרות, שהבנק לא יצליח להגשים את המפורט לעיל, וזאת גם מחמת הוראות חוקיות ו/או רגולטוריות, לרבות במיוחד בכל הקשור בהכשרת מספר מספיק של יועצים פיננסיים ו/או עקב התחרות הקשה על לקוחות מגזר זה.

להלן תמצית תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר הבנקאות הפרטית:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014							
סך-הכל	פעילות בחו"ל		פעילות בישראל				
	שוק ההון ⁽¹⁾	בנקאות ופיננסים	הלוואות לדיוור	שוק ההון ⁽¹⁾	כרטיסי אשראי	בנקאות ופיננסים	
במיליוני ש"ח							
הכנסות ריבית, נטו:							
219	-	94	341	-	18	(234)	מחיצוניים
648	-	34	(296)	-	-	910	בינמגזרי
35	-	2	-	-	-	33	הכנסות מימון שאינן מריבית
902	-	130	45	-	18	709	סך-הכל רווח מימוני, נטו
1,626	206	157	5	648	345	265	עמלות והכנסות אחרות
2,528	206	287	50	648	363	974	סך ההכנסות
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי							
76	-	4	(6)	-	7	71	הוצאות תפעוליות ואחרות:
מחיצוניים							
2,332	332	344	27	290	234	1,105	בינמגזרי
225	15	-	(4)	167	-	47	רווח (הפסד) לפני מסים
(105)	(141)	(61)	33	191	122	(249)	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)
31	(13)	18	13	75	36	(98)	רווח (הפסד) נקי:
(136)	(128)	(79)	20	116	86	(151)	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(1)	-	-	-	-	(1)	-	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(137)	(128)	(79)	20	116	85	(151)	המיוחס לבעלי מניות הבנק
תשואה להון							
(4.1%)	-	(11.2%)	2.4%	-	17.4%	(13.2%)	
יתרה ממוצעת של נכסים							
36,647	-	6,556	16,931	-	3,575	9,585	יתרה ממוצעת של התחייבויות
123,259	-	19,509	-	-	-	103,750	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון (לפי באזל 3)
35,702	427	7,598	8,901	1,166	5,271	12,339	יתרה ממוצעת של קרנות נאמנות ⁽²⁾
57,607	985	-	-	56,622	-	-	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול
882	882	-	-	-	-	-	יתרה ממוצעת של ניירות-ערך
118,065	31,341	-	-	86,724	-	-	מספר משרות ממוצע
3,144	187	242	54	476	345	1,840	יתרת אשראי לציבור, נטו
38,141	-	6,779	17,922	-	3,519	9,921	יתרת פיקדונות הציבור
127,224	-	19,401	-	-	-	107,823	מרווח מפעילות מתן אשראי
423	-	80	44	-	18	281	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
421	-	47	-	-	-	374	אחר
23	-	1	1	-	-	21	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו
867	-	128	45	-	18	676	

(1) עמלות הפצת מוצרים פיננסיים ופעילות בניירות-ערך.
 (2) קרנות נאמנות לגביהן מעניקה קבוצת הבנק שירותי משמורת.

להלן תמצית תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר הבנקאות הפרטית (המשך):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013*							
סך-הכל	פעילות בחו"ל		פעילות בישראל				
	שוק ההון ⁽¹⁾	בנקאות ופיננסים	הלוואות לדירור	שוק ההון ⁽¹⁾	כרטיסי אשראי	בנקאות ופיננסים	
במיליוני ש"ח							
הכנסות ריבית, נטו:							
(249)	-	63	496	-	19	(827)	מחיצוניים
1,238	-	61	(456)	-	-	1,633	בינמגזרי
31	-	3	-	-	-	28	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,020	-	127	40	-	19	834	סך-הכל רווח מימוני, נטו
1,478	200	145	9	534	326	264	עמלות והכנסות אחרות
2,498	200	272	49	534	345	1,098	סך ההכנסות
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי							
53	-	(2)	28	-	3	24	הוצאות תפעוליות ואחרות:
מחיצוניים							
2,181	203	249	27	304	237	1,161	בינמגזרי
216	13	-	(4)	154	-	53	רווח (הפסד) לפני מסים
48	(16)	25	(2)	76	105	(140)	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)
8	(5)	8	(1)	25	27	(46)	רווח (הפסד) נקי:
40	(11)	17	(1)	51	78	(94)	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(1)	-	-	-	-	(1)	-	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
39	(11)	17	(1)	51	77	(94)	המיוחס לבעלי מניות הבנק
תשואה להון							
1.3%	-	2.5%	(0.1%)	-	16.3%	(10.0%)	
יתרה ממוצעת של נכסים							
33,084	-	6,129	14,710	-	3,568	8,677	יתרה ממוצעת של התחייבויות
125,651	-	18,734	-	-	-	106,917	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון (לפי באזל 2)
31,528	381	7,358	7,459	1,071	5,111	10,148	יתרה ממוצעת של קרנות נאמנות ⁽²⁾
45,059	600	-	-	44,459	-	-	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול
837	837	-	-	-	-	-	יתרה ממוצעת של ניירות-ערך
105,942	29,750	-	-	76,192	-	-	מספר משרות ממוצע
3,321	190	255	57	508	349	1,962	יתרת אשראי לציבור, נטו
34,302	-	6,158	15,940	-	3,345	8,859	יתרת פיקדונות הציבור
123,315	-	18,537	-	-	-	104,778	מרווח מפעילות מתן אשראי
348	-	65	33	-	19	231	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
609	-	52	-	-	-	557	אחר
32	-	7	7	-	-	18	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו
989	-	124	40	-	19	806	

* לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ראה ביאור ד.2 (2) בדוחות הכספיים.
 (1) עמלות הפצת מוצרים פיננסיים ופעילות בניירות-ערך.
 (2) קרנות נאמנות לגביהן מעניקה קבוצת הבנק שירותי משמורת.

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

תוצאות מגזר הבנקאות הפרטית בשנת 2014 הסתכמו בהפסד של 137 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח של 39 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הקיטון נבע בעיקר מעלייה בהוצאות התפעוליות בחו"ל ומירידה ברווח המימוני, נטו, בארץ. מנגד, גידול בעמלות ובהכנסות האחרות וירידה בהוצאות התפעוליות בארץ, קיזזו קיטון זה.

הרווח המימוני, נטו, בשנת 2014 הסתכם ב-902 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,020 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הקיטון נבע מירידה בריבית במשק והשפעתה על המרווחים הפיננסיים על הפיקדונות. הירידה קווצה חלקית בשל עלייה בהיקפי האשראי במגזר.

העמלות וההכנסות האחרות של המגזר הסתכמו בשנת 2014 ב-1,626 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,478 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע בעיקר מעלייה בפעילות בשוק ההון, בהכנסות מכרטיסי אשראי ומעלייה בהכנסות המיוחסות למגזר מפעילות בינלאומית בעיקר משויץ. מנגד, חלה ירידה בהכנסות מטיפול באשראי של המגזר בסך של כ-15 מיליון ש"ח, הירידה נבעה כתוצאה מיישום החל מיום 1 בינואר 2014 של FAS 91 (לפרטים ראה ביאור 1(ד)(1) בדוחות הכספיים) לפיו עמלות שבעבר נרשמו במועד קבלתן נפרסו וכן עמלות מסוימות שבחלקן החל ממועד זה נכללות בסעיף הכנסות ריבית במקום בעמלות כפי שהיה בעבר.

ההוצאה בגין הפסדי אשראי הסתכמה בשנת 2014 ב-76 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-53 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע מרישום הפרשה קבוצתית בעקבות עדכון הוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים בנושא "הפרשה קבוצתית בגין אשראי לאנשים פרטיים" להלוואות לצריכה בסך של 39 מיליון ש"ח. מנגד, רישום הפרשה קבוצתית, בשנת 2013, בסך של 20 מיליון ש"ח, עקב יישום לראשונה של הוראת המפקח בדבר עדכון הנחיות בנושא נדל"ן לדיוור, קיזזו גידול זה. לפרטים נוספים ראה ביאור 1(ה)(4) בדוחות הכספיים.

ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר הסתכמו בשנת 2014 ב-2,557 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-2,397 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע בעיקר מהפרשה בסך של כ-196 מיליון ש"ח שבוצעה לפי הוראות המפקח על הבנקים והמיוחסות למגזר זה, לפרטים נוספים ראה ביאור 91ה. בדוחות הכספיים. מנגד, חלה ירידה בהוצאות השכר, שנבעה בעיקר מהשפעת תוכנית ההתייעלות. לפרטים נוספים ראה גם הפרק "הון אנושי".

האשראי לציבור, נטו, ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכם בכ-38.1 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-34.3 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2013. הגידול נבע מעלייה של כ-2 מיליארד ש"ח בהלוואות לדיוור שהסתכמו בכ-17.9 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-15.9 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2013 ומעלייה של כ-1 מיליארד ש"ח באשראי צרכני בישראל ללא הלוואות לדיוור וכרטיסי אשראי שהסתכמו בכ-9.9 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-8.9 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2013.

פיקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכמו בכ-127.2 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-123.3 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2013. יתרת הנכסים הכספיים החוץ-מאזניים של לקוחות קבוצת הבנק המיוחסת למגזר נכון ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכמה בכ-182.0 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-165.7 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2013. היתרה כוללת החזקות לקוחות בתיקי ניירות-ערך ובקרנות נאמנות.

מגזר עסקים קטנים

כללי

הבנק מספק מגוון שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים לעסקים קטנים. פעילות המגזר מבוצעת באמצעות מערך הסינוף הארצי של הבנק וכן באמצעות הערוצים הישירים (ראה בפרק "מגזר משקי הבית" לעיל). המגזר מספק שירותים נדרשים גם ללקוחות עסקיים של המגזר העסקי והמגזר המסחרי.

פעילויות

השנה הוגדרה כשנת העסקים הקטנים השלישית בבנק:

בשנת 2014 שם הבנק דגש על מגזר העסקים הקטנים ובהתאם השיק מהלכים רחבי היקף לתמיכה והצמחה של מגזר זה וביניהם העמדת אשראי יעודי במסגרת מגוון קרנות - החל מקרן ייעודית של הבנק "פועלים לצמיחה", דרך הקרן לעסקים קטנים ובינוניים בערבות מדינה, ועד לקרנות סקטוריאליות שמקים הבנק בשיתוף עם גופים מובילים במשק. הפעילויות העיקריות במגזר זה הינם בנקאות ופיננסיים, כרטיסי אשראי, שוק ההון והלוואות לדיוור. השירותים הניתנים ללקוחות המגזר במסגרת פעילות "בנקאות ופיננסיים" כוללים שירותי ניהול חשבון שוטף, מתן אשראי למטרות שונות (סמכות האשראי המירבית לעובדי המגזר, בשים לב לצורכי הלקוחות, מצבם הכלכלי ועושרם הפיננסי הינה עד לסך של שישה מיליון ש"ח), פיקדונות ותוכניות חיסכון. השירותים הניתנים ללקוחות המגזר כוללים פעולות בסיסיות בדומה לאלו הניתנים ללקוחות פרטיים במגזר משקי הבית וכן פעולות מורכבות יותר כגון: ניכיון שקים, מטבע-חוץ, סחר-חוץ ועסקות מימוניות אחרות. לפרטים בדבר השירותים המוענקים במסגרת הפעילויות "כרטיסי האשראי" ו"שוק ההון", ראה פרק "פרטים נוספים אודות פעילות במוצרים מסוימים" להלן.

שינויים רגולטוריים

ראה בפרק "מגזר משקי בית" שלעיל.

התפתחות בשווקים של המגזר או שינויים במאפייני הלקוחות שלו

בשנת 2014 לא חלו שינויים מהותיים במאפייני לקוחות המגזר. עם זאת, התחרות על מגזר זה עולה ומתבטאת בפיתוח הצעות ערך ייעודיות לגיוס ולהעמקת פעילות עם הלקוחות. יש אינדיקציות שבעתיד גופים מוסדיים יכנסו לתחום האשראי לעסקים קטנים ויגדילו את התחרות בתחום. במקביל, נמשכת מגמת מעבר לערוצי בנקאות ישירים, כגון אינטרנט לעסקים ומכונות להפקדת שקים ומזומנים.

שינויים טכנולוגיים שיש בהם כדי להשפיע מהותית על המגזר

אשראי ברגע לעסקים בבנק

אשראי ברגע לעסקים באתר הבנק מתוך הבנת צורכי הלקוחות העסקיים, נוספה עבורם האפשרות לקבל אשראי ברגע באתר הבנק, באופן מיידי בקלות ובנוחות, בלי ערבים וביטחונות וללא צורך להגיע לסניף. שירות זה מהווה קפיצת מדרגה במתן פתרונות אשראי זמינים ללקוחות העסקיים באתר, לצורך השקעה בעסק, לגישור על פער בתזרים בעסק ולצריכה הפרטית.

מחסומי הכניסה והיציאה העיקריים של המגזר

- הקמת מערך סניפים רחב ומותאם בפריסה ארצית.
- השקעה בהקמה, תחזוקה ושדרוג של ערוצים ישירים ואמצעים טכנולוגיים מתקדמים.
- ניהול מערכת יחסים אישית והמשכית עם הלקוחות.
- סל מוצרים מגוון ומותאם לצורכי הלקוחות.
- הכשרת כוח אדם מיומן במגוון המוצרים והפעולות הבנקאיות.
- השקעה גבוהה בבניית מותג חזק, מוביל ואמין.

תחליפים למוצרים ולשירותים של המגזר

למרבית המוצרים הבנקאיים לא קיימים תחליפים, אם כי קיימת תחרות בין מוסדות פיננסיים אחרים בחלק מן המוצרים והשירותים ומצד בנקים אחרים סביב כלל השירותים ללקוח. הבנק פועל בעיקר לשיפור תהליכים ושיפורים טכנולוגיים, במטרה לשפר את השירות ולהרחיב את סל המוצרים הבנקאיים.

פעילות המגזר בשנת 2014

- במהלך שנת 2014 הרחיב הבנק את המענה הניתן לעסקים קטנים על-ידי המשך הרחבת הפריסה של יחידות עסקיות בסניפים קמעונאיים ובנקאים לעסקים קטנים בפריסה הרחבה בישראל בכ-235 סניפים. הבנק צפוי להמשיך במהלך זה על-פי המתווה האסטרטגי במגזר העסקים הקטנים.
- הבנק המשיך לעסוק בפיתוח כלים המאפשרים להגביר את יכולתם של העסקים הקטנים לצמוח ולהצליח, לרבות פיתוח כלים שונים להנגשת השירותים הבנקאיים בערוצים הישירים השונים כך שיענו בצורה המיטבית לצורכי הפיננסיים של העסק.
- חידוש והמשך קידום חבילת "התחלה קלה" לעסקים בהקמה המעניקה פטור מעמלות עו"ש לעסקים בשנתיים הראשונות להקמתם, כחלק ממאמצי הבנק לסייע בהקמת עסקים חדשים בישראל.
- הקמה וקידום של מגוון קרנות ייעודיות להלוואות למגזר זה, דוגמת קרן "פועלים לצמיחה" - שמטרתה לתמוך ולקדם עסקים קטנים כבסיס לצמיחת המשק הישראלי כולו, במסגרת קרן זו הוקצו ב-2014 גם סכומים ייעודיים למגזר הערבי והחרדי בסך כולל של כ-100 מיליון ש"ח. "קרן פועלים לצמיחת עסקים חדשים" שמתמקדת בעסקים בתהליך הקמה עם ותק של עד שנתיים, המשך קידום ומתן הלוואות במסגרת ה"קרן בערבות המדינה לעסקים קטנים ובינוניים" במטרה לעודד פעילות עסקים קטנים ובינוניים בעלי פוטנציאל להתפתח וליצור מקומות עבודה חדשים בישראל, "קרן בערבות התאחדות התעשיינים" והלוואות micro-finance בערבות קרן קורת.
- מתן הטבות וקידום שיתוף פעולה במסגרת מועדון הלקוחות "פועלים Cash Back" בו חברים כלל לקוחות הבנק המחזיקים בכרטיס אשראי בנקאי מקבוצת ישראלכרט. המועדון מעניק ללקוחות הטבת החזר כספי לחשבון הבנק ברכישה בכל אחד מבתי העסק המשתתפים בתוכנית. המועדון הושק תוך מיקוד בעסקים הקטנים, במהלך שנות פעילותו הצטרפו כשותפים בו לא רק רשתות גדולות אלא גם אלפי בתי עסק קטנים, בכל רחבי הארץ ובכל מגזרי הפעילות B2C. העסקים הקטנים המשתתפים במועדון נהנים מפלטפורמות שיווקיות מגוונות שהבנק מעמיד לרשותם לצורך קידום עסקיהם.
- במהלך 2014 השלים הבנק את עיבוי והתאמת המענה ברשת הסניפים לצורכי הלקוחות, תוך הנגשת שירות מותאם ופיתוח כלים לחיזוק הידע והמקצועיות.
- הובלת יום העסקים הקטנים - במטרה להעלות למודעות הציבור הרחב את חשיבות העסקים הקטנים לכלכלה בישראל, ולעודד את הפעילות העסקית במגזר העסקים הקטנים, יזם הבנק בפעם השלישית פעילות במיקוד על עסקים קטנים לאורך כל חודש ינואר, אשר הגיעו לשיא ב"יום העסקים הקטנים", בימים 29-30 בינואר 2015 במסגרתו הציבור נקרא להעדיף ולרכוש דווקא בעסקים הקטנים. ליוזמת הבנק חברו ראשי השלטון המקומי והרשויות המקומיות, ארגונים מובילים במשק וחברות עסקיות. בשנים קודמות, עשרות אלפי עסקים בחרו להירשם ולהצטרף לפעילות, ונהנו מאפשרויות פרסום וקידום לעסקיהם במסגרת הפעילות, שכללה גם את העסקים הקטנים של ה-Cash back והיוותה מינוף שיווקי למועדון.

לקוחות

במגזר העסקים הקטנים מטופלים לקוחות ממגוון רחב של ענפי משק בעלי נפח פעילות עסקי נמוך, בעלי מורכבות עסקית נמוכה עד בינונית.

בשנת 2014 קיים מועדון פועלים Cash Back לראשונה פעילות שיווקית רציפה הקוראת ללקוחות הבנק לרכוש בעסקים הקטנים הסמוכים למקום מגוריהם, כאשר בכל חודשיים נבחר ענף אחר של עסקים קטנים בו מוצע מבצע משתלם במיוחד ללקוחות בנק הפועלים בלבד (לדוגמה חנויות פרחים, קוסמטיקה, מאפיות, מוסכים ועוד).

מוצרים חדשים

שירות "קובץ דיווח שקים משוכים" – בחודש מרץ 2014 השיק הבנק שירות חדש המאפשר ללקוחות עסקיים עתירי שקים, לבצע מעקב ובקרה על שקים הנפרעים מחשבונם.

השירות החדשני מהווה בשורה משמעותית ללקוחות המגזר העסקי ותורם לצמצום פירעונות שקים מזויפים ולהקטנת תשלום נזקים בגינם על-ידי הבנק.

אשראי ברגע לעסקים – מוצר אשראי חדשני ופורץ דרך בבנקאות בישראל, במסגרתו יכולים עסקים קטנים בבנק הפועלים להגיש בקשה להלוואה בסכום של עד 400 אלף שקל, בלחיצת כפתור באתר "פועלים באינטרנט", ללא צורך להגיע לסניף ותוך קבלת אישור להלוואה בזמן אמת. את ההלוואה יכולים הלקוחות לקבל גם בסניפי הבנק ללא בירוקרטיה וללא צורך בהצגת מסמכים. המוצר מאפשר לעסקים קטנים להגיש בקשה לאשראי משמעותי הנחוץ בכדי להתמודד בהצלחה עם רגעי האמת בחייו של העסק הקטן ולקבל מענה מידי המותאם לצורכיו.

UP עסקי – מסלול "פועלים UP עסקי" מיועד לעסקים קטנים ומסייע להם בניהול ובקרה של הוצאות העסק, מאפשר ללקוח העסקי לנהל את הוצאות העסק בארץ ובחו"ל, להתעדכן בנעשה בחשבון באמצעות הודעות SMS וליהנות מהטבות בכרטיסי אשראי.

שיווק והפצה

כחלק מתמיכת הבנק בשנת העסקים הקטנים התקיים בינואר 2014 יום העסקים הקטנים, במסגרתו נקראו כל תושבי מדינת ישראל לרכוש בעסקים הקטנים ולסייע לצמיחת המשק. המהלך נעשה בשיתוף עם גופים ציבוריים שונים כגון השלטון המקומי, להב, אמון הציבור ועוד.

בכוונת הבנק למסד את יום העסקים הקטנים כמסורת שנתית.

השיווק וההפצה בארץ נעשים בסניפי הבנק, פנים אל פנים ובאמצעות הטלפון וב"פועלים בטלפון", הן בפנייה יזומה והן בתגובה לפניית הלקוחות. כמו-כן, מתבצעות פעולות השיווק וההפצה ב"פועלים באינטרנט".

תחרות

עיקר התחרות במגזר זה היא הן עם ארבע הקבוצות הבנקאיות הגדולות הנוספות והן עם הבנקים האחרים במערכת. הפעילות במגזר זה דורשת התמחות והיכרות מעמיקה עם הלקוח, לצורך ניהול סיכוני האשראי, ולכן התחרות במגזר זה הנה בעיקרה בין בנקים בלבד, על מכלול הפעילות של הלקוח. עם זאת, עוצמת התחרות הולכת וגדלה. הן מצד המתחרים המרכזיים (הבנקים המרכזיים המקומיים), לצד שחקנים מוסדיים שהחלו לפעול בתקופה האחרונה בתחום האשראי לעסקים קטנים, כאשר גופים ממשלתיים מעוניינים לעודד את העמקת פעילותם של שחקנים אלו בעתיד.

ועדת התחרותיות

ראה בפרק "מגזר משקי הבית" שלעיל.

הון אנושי

מספר המשרות הממוצע של עובדי המגזר בשנת 2014 הינו 1,656 (בשנת 2013 - 1,689 משרות בממוצע), מתוכן 343 משרות ניהוליות ישירות (בשנת 2013 - 340 משרות ניהוליות ישירות). הירידה במספר המשרות נובעת בעיקר מיישום מהלך התקינה ביחידות ההנהלה הראשית על-פי מתודולוגית "פועלים בדרך הנכונה" ואופטימיזציה של פריסת רשת הסניפים.

ביחידות העסקיות מועסקים פרנטיים לאשראי עסקי שהוכשרו במיוחד, בהתאם לצרכים הבנקאיים של הלקוחות העסקיים.

מדיניות הבנק היא לקלוט בעיקר עובדים אקדמאיים ולכן קיימת מגמה של גידול מתמיד בשיעור האקדמאיים. הבנק גם מעודד את עובדיו לרכוש השכלה והוא מסייע להם בלימודי תואר ראשון ושני.

הליכים משפטיים

ראה ביאור 19 בדוחות הכספיים.

הוראת ניהול בנקאי תקין 311

ראה פרק "ניהול הסיכונים" להלן.

שינויים רגולטוריים בתחום ההלוואות לדיור

ראה בפרק "מגזר משקי הבית" לעיל.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

- הגדלת בסיס הלקוחות והעמקת פעילות עם לקוחות קיימים.
- מתן פתרונות פיננסיים מותאמים אישית ללקוח.
- התאמת רשת ההפצה לצורכי הלקוחות.
- חיזוק ההיכרות והקשר האישי עם הלקוח.
- תמהיל מיטבי של שירות אישי ואמצעים טכנולוגיים.

להלן תמצית תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר עסקים קטנים:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014					
פעילות בישראל					
סך-הכל	בנייה ונדל"ן	הלוואות לדיר	שוק ההון ⁽¹⁾	כרטיסי אשראי	בנקאות ופיננסים
במיליוני ש"ח					
הכנסות ריבית, נטו:					
1,260	173	106	-	50	931
מחיצוניים					
(80)	(20)	(75)	-	-	15
בינמגזרי					
1,180	153	31	-	50	946
סך-הכל רווח מימוני, נטו					
602	43	3	45	120	391
עמלות והכנסות אחרות					
1,782	196	34	45	170	1,337
סך ההכנסות					
הוצאות בגין הפסדי אשראי					
190	8	9	-	2	171
הוצאות תפעוליות ואחרות:					
1,052	53	15	39	80	865
מחיצוניים					
97	32	(2)	12	-	55
בינמגזרי					
443	103	12	(6)	88	246
רווח (הפסד) לפני מסים					
164	40	5	(2)	25	96
הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)					
רווח (הפסד) נקי:					
279	63	7	(4)	63	150
המיוחס לבעלי מניות הבנק					
11.6%	21.3%	2.5%	-	28.0%	9.3%
תשואה להון					
27,822	3,479	4,823	-	1,267	18,253
יתרה ממוצעת של נכסים					
30,091	2,537	-	-	2,281	25,273
יתרה ממוצעת של התחייבויות					
26,044	3,192	2,991	97	2,432	17,332
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון (לפי באזל 3)					
4,217	-	-	4,217	-	-
יתרה ממוצעת של קרנות נאמנות ⁽²⁾					
7,830	-	-	7,830	-	-
יתרה ממוצעת של ניירות-ערך					
1,656	128	31	62	112	1,323
מספר משרות ממוצע					
29,339	3,692	5,038	-	1,249	19,360
יתרת אשראי לציבור, נטו					
29,838	2,680	-	-	-	27,158
יתרת פיקדונות הציבור					
1,074	144	28	-	50	852
מרווח מפעילות מתן אשראי					
99	11	-	-	-	88
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות					
7	(2)	3	-	-	6
אחר					
1,180	153	31	-	50	946
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו					

(1) עמלות הפצת מוצרים פיננסיים ופעילות בניירות-ערך.
 (2) קרנות נאמנות לגביהן מעניקה קבוצת הבנק שירותי משמורת.

להלן תמצית תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר עסקים קטנים (המשך):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013*						
פעילות בישראל						
סך-הכל	בנייה ונדל"ן	הלוואות לדיור	שוק ההון ⁽¹⁾	כרטיסי אשראי	בנקאות ופיננסים	
במיליוני ש"ח						
הכנסות ריבית, נטו:						
1,252	160	157	-	58	877	מחיצוניים
(144)	(27)	(128)	-	-	11	בינמגזרי
1,108	133	29	-	58	888	סך-הכל רווח מימוני, נטו
648	52	4	39	113	440	עמלות והכנסות אחרות
1,756	185	33	39	171	1,328	סך ההכנסות
הוצאות בגין הפסדי אשראי						
143	12	8	-	1	122	הוצאות תפעוליות ואחרות:
מחיצוניים						
1,093	69	15	40	80	889	מחיצוניים
86	29	(2)	12	-	47	בינמגזרי
434	75	12	(13)	90	270	רווח (הפסד) לפני מסים
135	24	4	(4)	23	88	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)
רווח (הפסד) נקי:						
299	51	8	(9)	67	182	המיוחס לבעלי מניות הבנק
תשואה להון						
14.0%	20.0%	3.3%	-	24.9%	13.4%	
יתרה ממוצעת של נכסים						
24,939	3,037	4,469	-	1,263	16,170	יתרה ממוצעת של התחייבויות
29,174	2,335	-	-	2,278	24,561	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון (לפי באזל 2)
23,123	2,760	2,630	88	2,355	15,290	יתרה ממוצעת של קרנות נאמנות ⁽²⁾
3,639	-	-	3,639	-	-	יתרה ממוצעת של ניירות-ערך
7,153	-	-	7,153	-	-	
מספר משרות ממוצע						
1,689	143	30	62	111	1,343	
יתרת אשראי לציבור, נטו						
26,242	3,320	4,663	-	1,187	17,072	יתרת פיקדונות הציבור
27,622	2,408	-	-	-	25,214	מרווח מפעילות מתן אשראי
936	121	22	-	58	735	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
154	17	-	-	-	137	אחר
18	(5)	7	-	-	16	
1,108	133	29	-	58	888	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ראה ביאור ד.ד. (2) בדוחות הכספיים.
 (1) עמלות הפצת מוצרים פיננסיים ופעילות בניירות-ערך.
 (2) קרנות נאמנות לגביהן מעניקה קבוצת הבנק שירותי משמורת.

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר העסקים הקטנים בשנת 2014, הסתכם ב-279 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-299 מיליון ש"ח בשנה הקודמת.

הרווח המימוני, נטו, בשנת 2014 הסתכם ב-1,180 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,108 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע מעלייה בהיקפי האשראי הממוצע המיוחסים למגזר.

העמלות וההכנסות האחרות של המגזר בשנת 2014 הסתכמו ב-602 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-648 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הקיטון נבע מירידה בהכנסות מטיפול באשראי של המגזר בסך של כ-78 מיליון ש"ח, כתוצאה מירידות בשיעורי העמלות לעסקים קטנים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים וכן כתוצאה מיישום החל מיום 1 בינואר 2014 של 91 FAS (לפרטים ראה ביאור 1(ד)(1) בדוחות הכספיים) לפיו עמלות שבעבר נרשמו במועד קבלתן נפרסו וכן עמלות מסוימות שבחלקן החל ממועד זה נכללות בסעיף הכנסות ריבית במקום בעמלות כפי שהיה בעבר. הקיטון קוזז על-ידי עלייה בהכנסות מעמלות דמי ניהול חשבונות כתוצאה מעלייה בהיקף הפעילות.

ההוצאה בגין הפסדי אשראי בשנת 2014 הסתכמה ב-190 מיליון ש"ח בהשוואה ל-143 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע בעיקר מעלייה בהפרשות על בסיס קבוצתי, שנבע כתוצאה מעלייה ביתרות האשראי, ובעקבות עדכון הוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים בנושא "הפרשה קבוצתית בגין אשראי לאנשים פרטיים" להלוואות לצריכה בסך של 20 מיליון ש"ח. לפרטים נוספים ראה ביאור 1(ה)(4). מנגד, ירידה בהפרשות שנרשמו על בסיס פרטני, קיזזה גידול זה.

ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר הסתכמו בשנת 2014 ב-1,149 מיליון ש"ח בהשוואה ל-1,179 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הקיטון נבע מירידה בהוצאות השכר, בעיקר בעקבות השפעת תוכנית ההתייעלות. לפרטים נוספים ראה גם הפרק "הון אנושי". האשראי לציבור, נטו, ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכם בכ-29.3 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-26.2 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2013. הגידול נבע מעלייה בפעילות המגזר.

פיקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכמו בכ-29.8 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-27.6 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2013.

המגזר המסחרי

כללי ומבנה המגזר

המגזר המסחרי מספק מגוון שירותי בנקאות ללקוחות עסקיים מדרג הביניים (Middle Market). ענפי המשק העיקריים בהם פועל המגזר הינם: תעשייה, מסחר ובנייה ונדל"ן. פעילותם של מרבית לקוחות המגזר מתבצעת בשוק המקומי, כשבנוסף מטפל המגזר גם בלקוחות המנהלים פעילות יבוא ויצוא. המגזר פועל באמצעות שבעה מרכזי עסקים, הפרושים ברחבי הארץ. בכל מרכז עסקים פועלים מספר צוותי עבודה, האמונים על ניהול הקשר העסקי השוטף עם הלקוחות. בראש כל צוות עומד מנהל קשרי לקוחות, שעיקר התמחותו הבנקאית הינה בתחום האשראי העסקי. בנוסף לכך, פועל בכל מרכז עסקים יועץ משפטי המלווה את פעילות מרכז העסקים. חשבונותיהם של לקוחות המגזר מנוהלים במערך הסניפים העסקיים המונה 22 סניפים המספקים את מכלול השירותים העסקיים הנדרשים. במהלך שנת 2014 אושכלו לקוחות לסניפים העסקיים בהתאם לקריטריונים שהוגדרו וניתנו סמכויות אשראי למנהלי סניפים אלו במהלך מדורג שהושלם עד סוף השנה. בנוסף שאר סניפי הבנק מעניקים ללקוחות המגזר שירותים תפעוליים. במטה החטיבה העסקית קיימת מחלקה העוסקת בנייתו ובקשות אשראי של לקוחות המגזר. פעילות המחלקה מתבצעת בחלקה על-ידי מנתחי אשראי הנמצאים במטה החטיבה העסקית ובחלקה באמצעות מנתחי אשראי הנמצאים במרכזי העסקים אך כפופים ניהולית למטה החטיבה העסקית. תפקיד המחלקה לנתח את בקשות האשראי ולתת המלצה בלתי תלויה לבעל הסמכות. יחידות אלה פועלות מחוץ לאגף המסחרי.

פעילות הבנק במגזר המסחרי בחו"ל כוללת גם את הפעילות בתחום של בנק פוזיטיף בתורכיה, העוסק במתן אשראי ושירותי בנקאות.

פעילויות

הפעילויות העיקריות במגזר זה הינן בנקאות ופיננסים ובנייה ונדל"ן. השירותים אותם מעמיד הבנק ללקוחות המגזר במסגרת פעילות "בנקאות ופיננסים" כוללים מתן אשראי לפעילות שוטפת ולמימון השקעות, ערבויות, מכתבי אשראי, פעילות סחר חוץ ועסקות במכשירים פיננסיים ונגזרים, בהתאם למדיניות האשראי המתוקפת אחת לשנה. כמו-כן, ניתנים שירותי השקעות באפיקים השונים: מטבע-חוץ, שקלים, נירות-ערך וכו'. בדצמבר 2012 נחתם הסכם חדש מול משרד האוצר לתקופה של ארבע שנים. במסגרת זו מעמיד הבנק הלוואות ללקוחות המגזר העומדים בתנאים שנקבעו. כמו-כן, התקשר הבנק עם התאחדות התעשיינים, בהסכם לארבע שנים אשר במסגרתו מעמידה הקרן ההדדית של המעסיקים של התאחדות התעשיינים פיקדון, המשמש כבטוחה לעסקים בינוניים החברים בהתאחדות התעשיינים כתחליף לבטוחות שאמור להמציא הלקוח.

המגזר המסחרי מספק שירותים בנקאיים גם ללקוחות הפועלים בענף הבנייה והנדל"ן. השירותים הבנקאיים כוללים בין השאר, מתן אשראי ללקוחות וכן הנפקת ערבויות מסוגים שונים ובכלל זה ערבויות לרוכשי דירות בהתאם לחוק המכר.

התפתחות בשווקים של המגזר או שינויים במאפייני הלקוחות שלו

שנת 2014 התאפיינה בצמיחה מתונה ובירידה, במהלך הרבעון השלישי, בפעילות העסקית במשק שהושפעה ממבצע "צוק איתן". לקוחות המגזר הושפעו מקצב הצמיחה האיטי, שיעורי הריבית הנמוכים במשק, וכן מחולשה בביקוש העולמי והתנודתיות בשער החליפין של השקל. לאור המצב בשווקים הפיננסיים בסביבה העולמית ומגמות מעורבות ביחס לשיעורי הצמיחה בשווקים אלה, השיפור בכלכלה האמריקאית והתפתחות במצב הגיאופוליטי באיזור לצד צפי לשיעור צמיחה מתון יחסית בשוק המקומי, עדיין קיימים סיכונים להמשך צמיחת המגזר.

הפעילות של בנק פוזיטיף בתורכיה מושפעת משינויים בשוק המקומי שעדיין מוקדם לקבוע את מידת השפעתם.

שינויים טכנולוגיים שיש בהם כדי להשפיע מהותית על המגזר

המגזר נעזר במערכות טכנולוגיות לצורך ניהול תהליכי ניתוח מצב הלקוחות, בקרה ושיווק. בבנק מבוצע תהליך מתמשך של שיפור מערכות אלו. תהליך זה כולל גם מרכיבים הנוגעים לטיפול בלקוחות המגזר. טיוב המערכות בבנק ושכלולן מהווים גורם חשוב בהעלאת רמת השירות ללקוחות המגזר וליצירת אפשרויות נוספות להרחבת הפעילות איתם.

גורמי ההצלחה הקריטיים במגזר

- זיהוי צורכי הלקוחות והתאמת השירות הבנקאי לצרכים אלה - איתור נכון של מכלול צורכיו הבנקאיים של הלקוח, התאמה נכונה של מוצרי הבנקאות לצרכים העסקיים של הלקוחות והעמדתם ב"זמן אמת".
- היכולת להעניק שירות כולל ומתאים לכל לקוח - צמצום הפער בין רמת הציפיות של הלקוח מהשירות הניתן לו, לבין רמת השירות בפועל (זמן תגובה, מקצועיות וכו'), תוך הישענות, בין היתר, על היכולות הטכנולוגיות לאספקת השירות.
- היכולת לנהל ולקיים בקרת סיכונים (בעיקר סיכוני אשראי) ב"זמן אמת" - סיכון האשראי הינו גורם הסיכון המשמעותי ביותר בפעילות המגזר. ניהול סיכונים אלה וקיום מערכת בקרה נאותה חיוניים לצמצום הסיכונים ככל האפשר ולהשגת רווחיות נאותה בפעילות המגזר.
- קביעת מדיניות אשראי התואמת את תפיסת הסיכון של הבנק ודרכי המימון של הלקוחות תוך ביצוע בקרה על הביצועים.

מחסומי הכניסה והיציאה העיקריים של המגזר

- הקמת מערכת סינוף רחבה בפריסה ארצית.
- הכשרת כוח אדם מיומן במגוון המוצרים והפעילויות הבנקאיות.
- השקעה בהקמת אמצעים טכנולוגיים מתקדמים, תחזוקתם ושדרוגם.
- פעילות המגזר שנכסי הסיכון בו מהווים חלק משמעותי בתמהיל הפעילות מחייבת ריתוק הון בהיקף משמעותי.

תחליפים למוצרים ולשירותים של המגזר והשינויים שחלו בהם

התחליפים הקיימים לחלק מלקוחות המגזר לאשראי הבנקאי הינם הנפקות ציבוריות ופרטיות ואשראי שניתן על-ידי גופים פיננסיים חוץ לבנקאים. שנת 2014 התאפיינה בממוצע הנפקות מעט גבוה יותר משנת 2013 ובהתרחבות ההלוואות הפרטיות הניתנות על-ידי הגופים המוסדיים.

לקוחות

לפרטים בדבר אופן שיוך הלקוחות למגזר, ראה פרק "כללי" - המגזרים השונים וקריטריונים לשיוך לקוחות" לעיל.

שיווק והפצה

שיווק מוצרי הבנקאות ושירותי הבנקאות והפצתם ללקוחות מתבצעים באמצעות מחלקת ניהול מכירות שבמטה האגף המסחרי, מנהלי המכירות במרכזי העסקים ובאמצעות מערך הסניפים העסקיים ובשיתוף עם מטה חטיבתי שהחל פעילותו בשנת 2014. לרשות הלקוחות עומדים ערוצי התקשורת המקובלים בבנקאות המקומית, כגון: סניפים, "פועלים בטלפון", אינטרנט וכד'. פעילות השיווק מתבצעת תוך קשר בלתי אמצעי בין עובדי הבנק והלקוח וללא תלות מהותית בגורם חיצוני לבנק.

תחרות

התחרות במגזר זה גבוהה וכוללת את ארבע הקבוצות הבנקאיות הגדולות, וכן את הבנקים הבינוניים. בתחום האשראי - התחרות באה לידי ביטוי הן בשיעורי הריבית והעמלות המוצעים ללקוחות על-ידי הבנקים המתחרים והן בתנאים הנלווים כגון שיעורי המימון אותם מוכנים לאשר הבנקים המתחרים. בהתאם לאסטרטגיה שבקבעה, הבנק הגדיל את נתח השוק שלו בלקוחות המגזר בשנת 2014.

הון אנושי

מספר המשרות הממוצע של עובדי המגזר בשנת 2014 הינו 1,109 (בשנת 2013 - 1,071 משרות בממוצע), מתוכן 250 משרות ניהוליות ישירות (בשנת 2013 - 242 משרות ניהוליות ישירות). הגידול במספר המשרות נבע בעיקר מפתיחת הסניפים העסקיים, אשר הוקמו כמענה לצרכים העסקיים של לקוחות המגזר המסחרי והמגזר העסקי. מנגד חל קיטון במספר המשרות שנובע בעיקר מיישום מהלך התקינה ביחידות ההנהלה הראשית על-פי מתודולוגיית "פועלים בדרך הנכונה" ואופטימיזציה של פריסת רשת הסניפים. ממרבית העובדים באגף המסחרי נדרשת מיומנות מקצועית גבוהה בתחום העסקי ובעיקר בתחומי האשראי וההשקעות. בסניפים העסקיים מועסקים עובדי בנק שהוכשרו לתפקידים שונים, בהתאם לצרכים הבנקאיים. בנוסף מועסקים עובדים חיצוניים בתפקידים בסיסיים (בנכולים) לאחר שעברו הכשרה מתאימה.

יעדים ואסטרטגיה

יעדיו האסטרטגיים של הבנק במגזר זה מתמקדים במספר נושאים:

- מתן שירות ומענה כולל לצורכי הלקוחות, תוך התאמת מוצרים חדשים המתאימים לפעילותם.
- ניהול מושכל של תיק האשראי ומעקב אחר פרופיל הסיכון.
- הגדלת נתח השוק של הבנק בקרב לקוחות המגזר.
- עמידה ביעדי הרווחיות והתשואה להון מתואם סיכון מהפעילות הבנקאית של המגזר.
- המשך שיפור התשתית הטכנולוגית המסייעת בתהליכי ניתוח, בקרה ושיווק, פיתוח מוצרים תחליפיים ומשלימים לאשראי המסורתי. בהתאם לאסטרטגיה אשר אושרה לסניף ניו-יורק, מפתח הסניף פעילות בתחום ה-Middle Market בארצות-הברית, באמצעות פיתוח מערכת יחסים ומתן אשראי ישיר ללקוחות מסחריים מקומיים, תוך מיקוד עסקי ברור באזורים גאוגרפיים ותחומי פעילות מוגדרים.

הליכים משפטיים

ראה ביאור 19 בדוחות הכספיים.

הוראת ניהול בנקאי תקין 311

ראה פרק "ניהול הסיכונים" להלן.

להלן תמצית תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של המגזר המסחרי:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014					
סך-הכל	פעילות בחו"ל		פעילות בישראל		
	בנייה ונדל"ן	בנקאות ופיננסים ⁽¹⁾	בנייה ונדל"ן	בנקאות ופיננסים ⁽¹⁾	
במיליוני ש"ח					
הכנסות ריבית, נטו:					
1,217	92	218	364	543	מחיצוניים
(330)	(42)	(107)	(86)	(95)	בינמגזרי
9	-	-	-	9	הכנסות מימון שאינן מריבית
896	50	111	278	457	סך-הכל רווח מימוני, נטו
329	12	22	119	176	עמלות והכנסות אחרות
1,225	62	133	397	633	סך ההכנסות
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי					
91	6	57	(5)	33	הוצאות תפעוליות ואחרות:
מחיצוניים					
602	66	67	71	398	בינמגזרי
9	-	-	9	-	רווח (הפסד) לפני מסים
523	(10)	9	322	202	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)
202	(4)	4	126	76	רווח (הפסד) נקי:
321	(6)	5	196	126	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
4	-	4	-	-	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
325	(6)	9	196	126	המיוחס לבעלי מניות הבנק
תשואה להון					
7.5%	(2.6%)	1.6%	11.9%	6.6%	
יתרה ממוצעת של נכסים					
32,477	1,865	4,024	10,188	16,400	יתרה ממוצעת של התחייבויות
22,583	12	4,101	2,572	15,898	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון (לפי באזל 3)
46,912	2,511	5,978	17,747	20,676	יתרה ממוצעת של קרנות נאמנות ⁽²⁾
2,559	-	-	-	2,559	יתרה ממוצעת של ניירות-ערך
13,263	-	-	-	13,263	
מספר משרות ממוצע					
1,109	51	199	136	723	
יתרת אשראי לציבור, נטו					
35,301	2,137	4,782	11,655	16,727	יתרת פיקדונות הציבור
24,659	13	6,105	3,054	15,487	מרווח מפעילות מתן אשראי
840	49	109	266	416	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
36	1	1	8	26	אחר
11	-	1	4	6	
887	50	111	278	448	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו

(1) כולל פעילות בתחום כרטיסי אשראי ושוק ההון.
 (2) קרנות נאמנות לגביהן מעניקה קבוצת הבנק שירותי משמורת.

להלן תמצית תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של המגזר המסחרי (המשך):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013*					
סך-הכל	פעילות בחו"ל		פעילות בישראל		
	בנייה ונדל"ן	בנקאות ופיננסים ⁽¹⁾	בנייה ונדל"ן	בנקאות ופיננסים ⁽¹⁾	
במיליוני ש"ח					
הכנסות ריבית, נטו:					
1,210	80	187	365	578	מחיצוניים
(397)	(40)	(93)	(119)	(145)	בינמגזרי
6	-	-	-	6	הכנסות מימון שאינן מריבית
819	40	94	246	439	סך-הכל רווח מימוני, נטו
333	9	45	105	174	עמלות והכנסות אחרות
1,152	49	139	351	613	סך ההכנסות
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי					
14	6	27	(63)	44	הוצאות תפעוליות ואחרות:
558	49	51	76	382	מחיצוניים
7	-	-	8	(1)	בינמגזרי
573	(6)	61	330	188	רווח (הפסד) לפני מסים
184	(2)	20	107	59	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)
רווח (הפסד) נקי:					
389	(4)	41	223	129	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(11)	(1)	(10)	-	-	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
378	(5)	31	223	129	המיוחס לבעלי מניות הבנק
תשואה להון					
10.4%	(2.6%)	7.1%	16.7%	7.7%	
יתרה ממוצעת של נכסים					
28,965	1,428	3,157	8,796	15,584	
יתרה ממוצעת של התחייבויות					
20,166	14	2,866	2,305	14,981	
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון (לפי באזל 2)					
39,475	2,047	4,696	14,483	18,249	
יתרה ממוצעת של קרנות נאמנות ⁽²⁾					
2,086	-	-	-	2,086	
יתרה ממוצעת של ניירות-ערך					
11,980	-	-	-	11,980	
מספר משרות ממוצע					
1,071	54	153	137	727	
יתרת אשראי לציבור, נטו					
30,730	1,655	3,862	9,488	**15,725	
יתרת פיקדונות הציבור					
19,219	10	3,461	2,573	**13,175	
מרווח מפעילות מתן אשראי					
731	37	91	224	379	
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות					
45	1	-	10	34	
אחר					
37	2	3	12	20	
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו					
813	40	94	246	433	

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ראה ביאור ד.2) בדוחות הכספיים.
 ** סווג מחדש כמפורט בפרק "תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות" לעיל.
 (1) כולל פעילות בתחום כרטיסי אשראי ושוק ההון.
 (2) קרנות נאמנות לגביהן מעניקה קבוצת הבנק שירותי משמורת.

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של המגזר המסחרי בשנת 2014 הסתכם ב-325 מיליון ש"ח בהשוואה ל-378 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הקיטון נבע כתוצאה מעלייה בהוצאות התפעוליות ומעלייה בהוצאות בגין הפסדי אשראי. מנגד, עלייה ברווח המימוני, נטו, קיזזה קיטון זה.

הרווח המימוני, נטו, של המגזר בשנת 2014 הסתכם ב-896 מיליון ש"ח בהשוואה ל-819 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע בעיקר מעלייה מהקפי האשראי בישראל וכן, מגידול בהיקף הפעילות בתחום מתן השירותים לחברות בינוניות (Middle-Market) בסניף ניו-יורק.

העמלות וההכנסות האחרות של המגזר בשנת 2014 הסתכמו ב-329 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-333 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הקיטון נבע בעיקר מירידה בהכנסות המגזר המיוחסות לפעילות הבנק בתורכיה עקב קיטון בהכנסות ממיוש נכסים שהתקבלו בגין אשראים שסולקו. וכן, מירידה בהכנסות מטיפול באשראי של המגזר בסך של כ-9 מיליון ש"ח בעיקר כתוצאה מיישום החל מיום 1 בינואר 2014 של FAS 91 (לפרטים ראה ביאור 1(ד)1 בדוחות הכספיים) לפיו עמלות שבעבר נרשמו במועד קבלתן נפרסו וכן עמלות מסוימות שבחלקן החל ממועד זה נכללות בסעיף הכנסות ריבית במקום בעמלות כפי שהיה בעבר. הקיטון קוזז על-ידי עלייה בעמלות מעסקי מימון.

ההוצאה בגין הפסדי אשראי בשנת 2014 הסתכמה ב-91 מיליון ש"ח בהשוואה ל-14 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע בעיקר מעלייה בהפרשות שנרשמו על בסיס פרטני בעיקר מפעילות הבנק בתורכיה.

ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר הסתכמו בשנת 2014 ב-611 מיליון ש"ח בהשוואה ל-565 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע מעלייה בתחום מתן השירותים לחברות בינוניות (Middle-Market) בסניף ניו-יורק ומגידול בהפרשות בגין תוכניות התייעלות המיוחסות למגזר, לפרטים נוספים ראה גם הפרק "הון אנושי".

האשראי לציבור, נטו, ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכם בכ-35.3 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-30.7 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2013. הגידול נבע מעלייה בהיקף הפעילות בישראל וכן, מעלייה בפעילות בתחום מתן השירותים לחברות בינוניות (Middle-Market) בסניף ניו-יורק.

פיקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכמו בכ-24.7 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-19.2 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2013. הגידול נבע מעלייה בהיקף הפעילות בישראל וכן, מעלייה בפעילות בתחום מתן השירותים לחברות בינוניות (Middle-Market) בסניף ניו-יורק.

המגזר העסקי

כללי ומבנה המגזר

המגזר העסקי מתמחה במתן שירותים פיננסיים לתאגידים גדולים בישראל ובח"ל כאשר מתן אשראי מהווה את עיקר פעילותו. המגזר העסקי של הבנק פועל בעיקר באמצעות האגף העסקי שבחטיבה העסקית ובאמצעות חברות בנות בנקאיות והסניפים בארצות-הברית הכפופים לחטיבה הבינלאומית. כמו-כן נכללת במגזר פעילות מול בנקים ומוסדות פיננסיים זרים. האגף העסקי מחולק לארבעה סקטורים, שבכל אחד מהם פועלים מנהלי קשרי לקוחות (מק"לים), בעלי התמחות בתחום ספציפי. בכל סקטור קיימת יחידה לניהול האשראי השוטף המשרתת את כלל לקוחות הסקטור. באגף העסקי קיימת גם יחידה העוסקת במימון וליווי פרויקטים בתחום התשתיות, הכוללת מחלקה המתמחה בעסקות מורכבות בסחר חוץ הנותנת שירותים לכלל לקוחות החטיבה העוסקים בפעילות זו וכן מחלקה העוסקת בארגון חוב, סינדיקציה, מכירת סיכונים ושוק ההון. בחטיבה העסקית פועל המטה העסקי הכולל שתי מחלקות העוסקות בניתוח ובהערכת סיכוני האשראי, האחת ללקוחות המגזר והשנייה ללקוחות המגזר המסחרי בנוסף, כולל המטה העסקי מחלקה העוסקת בתכנון ובקרה עסקית ובהתווית מדיניות האשראי ללקוחות המגזר בארץ ובח"ל וללקוחות המגזר המסחרי, בשיתוף החטיבה לניהול סיכונים. בנוסף, מטה שיווק ואסטרטגיה הכולל יחידת אסטרטגיה, שעוסקת בהתווית האסטרטגיה של החטיבה העסקית ומחלקת שיווק ומכירות המנהלת את תחום השיווק, המכירות וה-Business Intelligence בחטיבה.

החטיבה העסקית כוללת גם את האגף לאשראים מיוחדים, אשר מרכז את הטיפול בלקוחות המגזר העסקי והמגזר המסחרי שנקלעו לקשיים, מתוך ניסיון לסייע לשיקומם תוך מתן תמיכה עסקית. בנוסף, עוסק האגף בגביית חובות מלקוחות בקשיים בהיעדר יכולת שיקום.

פעילויות

הפעילויות העיקריות במגזר זה הינם בנקאות ופיננסיים ובנייה ונדל"ן.

השירותים הניתנים ללקוחות המגזר במסגרת פעילות "בנקאות ופיננסיים" כוללים מימון פעילות שוטפת, כמו גם מימון השקעות, מימון פרויקטים בתחום התשתית (בשיטת ה-BOT/PFI), שירותים פיננסיים, וכן פעולות סחר-חוץ ועסקות במכשירים פיננסיים נגזרים. כמו-כן, מספק המגזר, באמצעות מערך הסניפים, שירותים בנקאיים שונים כגון סחר חוץ, השקעות ושירותי חדר עסקות. פעילות המגזר בח"ל הינה באמצעות חברות בנות בנקאיות והסניפים בארצות-הברית.

המגזר העסקי מספק שירותים בנקאיים גם ללקוחות הפועלים בענף הבניה והנדל"ן. השירותים הבנקאיים כוללים בין השאר ליווי פרויקטי בנייה, מתן אשראי ללקוחות וכן הנפקת ערבויות מסוגים שונים ובכלל זה ערבויות לרוכשי דירות בהתאם לחוק המכר. שירותי הבנקאות השונים ניתנים לכלל לקוחות המגזר במערך הסניפים העסקיים המונה 22 סניפים, ובנוסף ניתנים שירותים תפעוליים ללקוחות המגזר במערך הסינוף הכולל של הבנק. לפרטים נוספים אודות פעילות "בנייה ונדל"ן", ראה פרק "הרכב והתפתחויות נכסי והתחייבויות קבוצת הבנק" לעיל.

הליכים משפטיים

ראה ביאור 19 בדוחות הכספיים.

הוראת ניהול בנקאי תקין 311

ראה פרק "ניהול הסיכונים" להלן.

מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המגזר

הבנק פועל במסגרת חוקים, תקנות והנחיות רגולטוריות החלות על מערכת הבנקאות בישראל מצד גורמים כגון: הפיקוח על הבנקים, הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר, הממונה על הגבלים עסקיים, רשות ניירות-ערך ועוד. להלן פירוט של מספר הוראות כאמור אשר הינן, או שהיו עם פרסומן, בעלות השלכות מהותיות על המגזר:

מגבלת מתן אשראי ללקוחות מסוימים

במסגרת הוראת ניהול בנקאי תקין חלות המגבלות הבאות בקשר עם היקפי אשראי:

עסקי תאגיד בנקאי עם אנשים קשורים - ביום 1 בינואר 2015 נכנס לתוקף תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 312 שעניינה "עסקי תאגיד בנקאי עם אנשים קשורים". על-פי התיקון הצפוי להוראה 312, הורחבה, בין היתר, הגדרת "איש קשור" כך שתחול, בין היתר על:

- א. מי שמחזיק יותר מ-5% מסוג כלשהו של אמצעי שליטה בבנק, קרובו ותאגידים בשליטת מי מהם;
- ב. מי שמחזיק יותר מ-5% מסוג כלשהו של אמצעי שליטה בתאגיד בנקאי השולט בבנק, קרובו, ותאגידים בשליטת מי מהם;
- ג. נושא משרה באיזה מארבעת סוגי התאגידים המפורטים להלן, קרובו של נושא משרה כאמור ותאגידים הנשלטים על-ידי מי מהם:

הבנק; תאגיד באמצעותו מוחזקים אמצעי השליטה של קבוצת השליטה (קרי, קבוצת האנשים בעלת ההיתר לשליטה ולהחזקת אמצעי שליטה בתאגיד הבנקאי) (להלן: "קבוצת השליטה"); תאגיד המחזיק יותר מ-5% מסוג כלשהו של אמצעי שליטה בבנק; תאגיד המחזיק יותר מ-5% מסוג כלשהו של אמצעי שליטה בתאגיד בנקאי השולט בבנק.

ד. מי שמחזיק 10% או יותר מסוג כלשהו של אמצעי שליטה בתאגיד שהבנק שולט בו וקרוב של מי שמחזיק 10% או יותר מסוג כלשהו של אמצעי שליטה בתאגיד שהבנק שולט בו;

בנוסף, על-פי התיקון האמור להוראה 312, נקבע כי המגבלות הכמותיות על עסקי הבנק עם אנשים קשורים המתייחסות להון הבנק, תתייחסנה אך ורק להון "רובד 1" של הבנק (לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים כשמשמעותו בהוראת ניהול בנקאי תקין 202). כמו-כן נוספו המגבלות הכמותיות הבאות:

- על מי שאינו מהווה מרכיב בקבוצת השליטה, המחזיק 5% או יותר מסוג כלשהו של אמצעי השליטה בבנק או בתאגיד בנקאי השולט בבנק, כך שחבותו של כל גורם כאמור לא תעלה בכל עת על 5% מהון רובד 1 של הבנק.
- על מי שמחזיק 10% או יותר מסוג כלשהו של אמצעי שליטה בתאגיד שהבנק שולט בו, כך שחבותו של כל גורם כאמור לא תעלה בכל עת על 5% מהון רובד 1 של הבנק.

השינויים המפורטים לעיל מצמצמים במידה ניכרת את היקף החבות המותרת למכלול האנשים הקשורים ולכל אחד מהאנשים הקשורים. **מגבלות על חבות לווה וקבוצת לווים -** הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313 בנושא "מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים" לפיה שיעור ה"חבות" של "לווה" ושל "קבוצת לווים", כהגדרתם בהוראה, אחר שנוכו מן החבות סכומים שניתן להפחיתם לצורך כך כמפורט בהוראה, לא יעלה על 15% ועל 25% בהתאמה מההון של הבנק המחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202 בנושא "רכיבי ההון" (לפרטים, ראה פרק "הון והלימות הון" לעיל). כמו-כן, קובעת ההוראה, כי סך-כל החבויות (לאחר ניכוי סכומים מותרים) של הלווים, קבוצות הלווים, וקבוצות הלווים הבנקאיות שחבות כל אחד מהם עולה על שיעור של 10% מהון הבנק, לא יעלה על 120% מהון הבנק. נכון למועד הדוח הבנק אינו חורג מהמגבלה.

מימון רכישת אמצעי שליטה - הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 323 בנושא "מימון רכישת אמצעי שליטה בתאגידים" מגבילה את יתרת האשראי שניתן לרכישת אמצעי שליטה בתאגידים, במקרים בהם שיעור המימון לרכישת אמצעי שליטה בתאגיד עלה על 50% מעלות רכישתו, ל-70% מהונו של הבנק. כמו-כן, קובעת ההוראה מגבלה בדבר שיעור המימון לרכישת אמצעי השליטה בתאגידים בנקאיים אחרים. נכון למועד הדוח הבנק אינו חורג מהמגבלה.

מגבלה ענפית - הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 315 (בנושא "הפרשה נוספת לחובות מסופקים") קובעת, בין היתר, כי כאשר סך-כל החבויות ("חבות" - כהגדרתה בהוראה, ואחר שנוכו ממנה הניכויים המותרים על-פי ההוראה) של ענף מסוים לתאגיד בנקאי עולה על 20% מסך-כל חבויות הציבור לתאגיד הבנקאי, "יחשב עודף זה כחבות חריגה, אשר בגינה נדרש הבנק לבצע הפרשה במסגרת ההפרשה הנוספת לחובות מסופקים, אשר מהווה רף תחתון להפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי. יצוין כי, המגבלה נבחנת על בסיס לא מאוחד. הגידול בחבות האשראי לענף הבנייה והנדל"ן הביא לכך שמשקל הענף מתקרב ל-20% מסך חבות הציבור לתאגיד הבנקאי.

בנוסף על המגבלות שפורטו לעיל, על-פי הוראת ניהול בנקאי תקין, קובע דירקטוריון הבנק מעת לעת מגבלות נוספות לריכוזיות האשראי. נכון למועד הדוח הבנק אינו חורג מהמגבלות שנקבעו.

בנוסף על כך, הבנק מיישם מדיניות של הפחתת החשיפה למוקדי ריכוזיות בתיק האשראי, שהביאה להמשך הפחתת הריכוזיות גם בשנת 2014.

פטור סוג – קונסורציום לזוים

ביום 28 בפברואר 2011 הוצא על-ידי הממונה על הגבלים עסקיים (להלן: "הממונה") מכתב שעניינו שינוי התנאים שנקבעו על-ידי הממונה בעבר, בכל הקשור בהסדרי קונסורציום בהם חוברים בנקים ו/או חברות ביטוח אשר תוקפו הוארך מעת לעת עד ליום 31 בדצמבר 2014 (להלן: "מכתב הממונה").

במכתב הממונה נקבע כי תתאפשר חבירה של הבנק ושל בנק לאומי לישראל בע"מ (להלן: "בנק לאומי") בהסדר קונסורציום, וזאת ללא צורך בפניה בהליך של פטור פרטני מאת הממונה, רק אם סכום האשראי המצרפי שידרשו הבנק ובנק לאומי לתת במסגרת הקונסורציום עולה על 300 מיליון ש"ח. מגבלה זו לא חלה על הסדר קונסורציום שעניינו החזר חוב הנובע מאשראים שניתנו על-ידי הבנק ובנק לאומי לפני יום 18 באוגוסט 2002, לאותו אדם.

ביום 30 בדצמבר 2014 הוצא על-ידי הממונה מכתב, שעניינו שינוי התנאים שנקבעו במכתב הממונה (להלן: "מכתב הממונה המעודכן"). במסגרת מכתב הממונה המעודכן נקבע כי לא תתאפשר חבירה של הבנק ושל בנק לאומי בהסדר קונסורציום כלשהו, ללא צורך בפניה בהליך של פטור פרטני מאת הממונה, וזאת בלא קשר לסכום האשראי המצרפי שידרשו הבנק ובנק לאומי לתת במסגרת הקונסורציום כאמור. בנוסף, נקבעו במכתב הממונה המעודכן מספר שינויים בתנאי החבירה בהסדר קונסורציום ובפרט שינויים ברכיבי הדיווח הנדרש מהצדדים לקונסורציום.

להלן עיקרי התנאים המעודכנים לחבירה של תאגידים בנקאיים ו/או גופים מוסדיים (כהגדרתם במכתב הממונה המעודכן) בקונסורציום אשראי:

1. החבירה בקונסורציום אשראי תיעשה לאחר קבלת הסכמה בכתב של הלקוח, על גבי טופס נפרד;
2. ללקוח תינתן האפשרות לשאת ולתת על תנאי מתן האשראי עם מי מהצדדים (כהגדרתם במכתב הממונה המעודכן) החברים בקונסורציום, לרבות באמצעות אדם אחר מטעמו;
3. לא תתאפשר חבירה של הבנק ובנק לאומי לאותו קונסורציום אשראי. מגבלה זו לא תחול על הסדר קונסורציום, שעניינו החזר חוב הנובע מאשראים שניתנו על-ידי הבנק ועל ידי בנק לאומי, לפני יום 18 באוגוסט 2002, לאותו אדם. כמו-כן, מגבלה זו לא תחול על הסדר קונסורציום, שעניינו החזר חוב הנובע מאשראים שניתנו על-ידי הבנק ועל ידי בנק לאומי, לפני יום 31 בדצמבר 2014, לאותו אדם וככל שהסדר זה עמד בתנאים המנויים במכתב הממונה.
4. לא יועבר בין הצדדים כל מידע שאינו נדרש לצורך החבירה בקונסורציום הספציפי שבעניינו מתנהלים המגעים. מבלי לגרוע מהאמור, כל העברת מידע כאמור תיעשה באופן הממזער כל חשש לפגיעה תחרותית בין הצדדים.
5. הצדדים יערכו תיעוד של עיקרי המגעים שהתקיימו או מידע שהועבר בין הצדדים בעניינים הנוגעים לחבירה בקונסורציום אשראי, הן ביחס לקונסורציום אשראי אשר התקיים בפועל והן ביחס למגעים שהתקיימו ולא הבשילו לידי חבירה בפועל בקונסורציום אשראי, הכול לפי הפירוט הנדרש במכתב הממונה המעודכן. התיעוד כאמור יישמר אצל כל אחד מהצדדים ויועבר לרשות ההגבלים העסקיים כקבוע במכתב הממונה המעודכן.
6. תוקף התנאים, כקבוע במכתב הממונה המעודכן, הינו עד ליום 30 בדצמבר 2015.

התפתחות בשווקים של המגזר או שינויים במאפייני הלקוחות שלו

שנת 2014 התאפיינה בצמיחה מתונה ובירידה, ברבעון השלישי, בפעילות העסקית במשק שהושפעה ממצב "צוק איתן". לקוחות המגזר הושפעו מקצב הצמיחה האיטי, שיעורי הריבית הנמוכים במשק, וכן מחולשה בביקוש העולמי והתמודדות בשער החליפין של השקל. לאור המצב בשווקים הפיננסיים בסביבה העולמית ומגמות מעורבות ביחס לשיעורי הצמיחה בשווקים אלה, השיפור בכלכלה האמריקאית והתפתחות במצב הגיאופוליטי באיזור לצד צפי לשיעור צמיחה מתון יחסית בשוק המקומי, עדיין קיימים סיכונים להמשך צמיחת המגזר.

שינויים טכנולוגיים שיש בהם כדי להשפיע מהותית על המגזר

מערכות המידע המשמשות את המגזר העסקי מיועדות לסייע בתהליכי ניתוח, בקרה ושיווק. המגזר העסקי עוסק באופן שוטף בשיפור ועדכון המערכות הטכנולוגיות המשמשות אותו. כמו-כן, הורחב השימוש במערכת "מטבע" לשיפור תהליכי עבודה, ניהול המידע והבקרה על פעילות לקוחות המגזר.

גורמי ההצלחה הקריטיים במגזר

- איתור נכון של מכלול צורכיו הבנקאיים של הלקוח והתאמה הולמת של מוצרי הבנקאות לצרכים העסקיים שלו.
- היכולת להעניק שירות כולל ומתאים ללקוחות - התאמת השירות הבנקאי ושיפור רמת השירות (זמן תגובה, מקצועיות וכו'), תוך הישענות, בין היתר, על היכולות הטכנולוגיות לאספקת השירות.
- היכולת לנהל ולקיים בקרת סיכונים (בעיקר סיכוני אשראי) ב"זמן אמת" - סיכון האשראי הינו גורם הסיכון המשמעותי ביותר בפעילות המגזר.
- ניהול סיכונים וקיום מערכת בקרה נאותה חיוניים לצמצום, ככל האפשר, של הסיכונים הכרוכים בפעילות המגזר ולהשגת רווחיות נאותה בפעילותו.
- קביעת מדיניות אשראי התואמת את תפיסת הסיכון של הבנק ודרכי המימון של הלקוחות תוך בקרה על הביצועים.

מחסומי הכניסה והיציאה העיקריים של המגזר

פעילות המגזר העסקי כרוכה במערכת קשרים ארוכת טווח עם הלקוחות ובכלל זה הנתונים הפיננסיים והביטחונות שהעמידו לרשות הבנק, ניהול מעקב ובקרה על החשיפות והסיכונים השונים, כמו גם הקצאת הון מתאימה ועמידה במגבלות הרגולטוריות החלות על המגזר. פעילות המגזר שנכסי הסיכון בו מהווים חלק משמעותי בתמהיל הפעילות, מחייבת ריתוק הון בהיקף משמעותי. לשם כך יש צורך בהכשרת כוח אדם איכותי ומיומן ובניית יכולת טכנולוגית גבוהה להתמודדות עם רמת המורכבות של המגזר.

תחליפים למוצרים ולשירותים של המגזר והשינויים שחלו בהם

הנפקות אגרות-החוב בשנת 2014 היו בעיקר בתאגידים גדולים ומובילים בתחומם ואף התרחבו גם לתאגידים בעלי סיכון אשראי ממוצע. חלק מלקוחות המגזר העסקי משתמש בהנפקות אגרות-חוב או באשראי מגופים חוץ-בנקאיים כתחליף חלקי או מלא לאשראי הבנקאי.

לקוחות

לפרטים בדבר הקריטריונים לשייך הלקוחות למגזר, ראה פרק "כללי" - המגזרים השונים והקריטריונים לשייך לקוחות" לעיל.

שיווק והפצה

שיווק מוצרי הבנקאות ושירותי הבנקאות והפצתם ללקוחות המגזר מתבצעים באמצעות מחלקת מכירות ופיתוח עסקי שבאגף העסקי ובשיתוף עם מטה חטיבתי שהחל פעילותו בשנת 2014. המחלקה מתמקדת במתן תמיכה למנהלי קשרי הלקוחות. כחלק מרכזי מפלטפורמת מכירות זו, עומדים לרשות לקוחות המגזר מומחי מוצר בתחומי חדר עסקות, ייעוץ השקעות, סחר-חוץ עו"ש ועוד אשר עובדים בצמוד למנהל קשרי הלקוחות. מנהל קשרי הלקוחות נמצא בקשר רצוף עם הלקוחות שהוא מטפל בהם, לצורך מענה לצרכים הבנקאיים שלהם, שיווק מוצרי הבנק והתאמת פתרונות מימון לעסקות שונות.

תחרות

התחרות בתחום זה גבוהה מצד גופים בנקאיים (ולגבי אפשרויות מימון חוץ-בנקאי, ראה לעיל). התחרות מתבטאת בשירות, במחירים, בתנאים להעמדת המימון ובמהירות התגובה. קבוצת הבנק מתמודדת בתחום זה בעיקר מול ארבע הקבוצות הבנקאיות הגדולות הנוספות בישראל ומול בנקים זרים שיש להם נציגויות בישראל. פעילות הבנק באמצעות חברות בנות בנקאיות ובאמצעות סניפיו בארצות-הברית הינה בסביבה תחרותית ביותר הנשלטת בידי גופים פיננסיים גלובליים.

הון אנושי

מספר המשרות הממוצע של עובדי המגזר בשנת 2014 הינו 696 (בשנת 2013 - 724 משרות בממוצע), מתוכן 149 משרות ניהוליות ישירות (בשנת 2013 - 156 משרות ניהוליות ישירות). הירידה במספר המשרות נובעת בעיקר מיישום מהלך התקינה ביחידות ההנהלה הראשית על-פי מתודולוגיית "פועלים" בדרך הנכונה" ואופטימיזציה של פריסת רשת הסניפים. באגף העסקי מועסקים עובדים המוכשרים לתחום האשראי ברמות שונות. ממרבית העובדים נדרשת מיומנות מקצועית גבוהה בתחום העסקי והאשראי וכן, לימודים אקדמיים רלוונטיים.

יעדים ואסטרטגיה

יעדיו האסטרטגיים של המגזר העסקי מתמקדים במספר נושאים:

בישראל:

- מתן שירות ומענה לצורכי הלקוחות, תוך התאמת מוצרים חדשים המתאימים לפעילותם.
- ניהול מושכל של תיק האשראי ומעקב אחר פרופיל הסיכון לרבות באמצעות מכירת נכסי אשראי.
- חיזוק מעמד המובילות בקרב לקוחות המגזר.
- ארגון והובלת מימונים מורכבים ובכלל זה, מימון פרויקטי תשתית ושיתוף מממנים אחרים בדרך של סינדיקציה.
- עמידה ביעדי הרווחיות והתשואה להון מתואם סיכון מהפעילות הבנקאית של המגזר.
- המשך שיפור התשתית הטכנולוגית המסייעת בתהליכי ניתוח, בקרה ושיווק.
- פיתוח מוצרים תחליפיים ומשלימים לאשראי המסורתית.

בחו"ל:

- מתן שירותי בנקאות מלאים לחברות ישראליות ומשקיעים מוסדיים ישראלים הפועלים בחו"ל.
- ליווי חברות ישראליות או בזיקה ישראלית, הפועלות בחו"ל.

הליכים משפטיים

ראה ביאור 19 בדוחות הכספיים.

להלן תמצית תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של המגזר העסקי:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014					
סך-הכל	פעילות בחו"ל		פעילות בישראל		
	בנייה ונדל"ן	בנקאות ופיננסים ⁽¹⁾	בנייה ונדל"ן	בנקאות ופיננסים ⁽¹⁾	
במיליוני ש"ח					
הכנסות ריבית, נטו:					
2,914	76	139	755	1,944	מחיצוניים
(1,138)	(40)	(19)	(261)	(818)	בינמגזרי
78	-	1	-	77	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,854	36	121	494	1,203	סך-הכל רווח מימוני, נטו
586	4	24	209	349	עמלות והכנסות אחרות
2,440	40	145	703	1,552	סך ההכנסות
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי					
(177)	-	(1)	(314)	138	הוצאות תפעוליות ואחרות:
660	15	65	116	464	מחיצוניים
71	-	-	6	65	בינמגזרי
1,886	25	81	895	885	רווח לפני מסים
739	10	32	351	346	הפרשה למסים על הרווח
רווח נקי:					
1,147	15	49	544	539	המיוחס לבעלי מניות הבנק
תשואה להון					
9.3%	12.7%	7.4%	14.3%	7.0%	
87,417	1,312	4,877	23,629	57,599	יתרה ממוצעת של נכסים
33,878	-	143	5,449	28,286	יתרה ממוצעת של התחייבויות
132,373	1,271	7,118	41,130	82,854	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון (לפי באזל 3)
3,137	-	-	-	3,137	יתרה ממוצעת של קרנות נאמנות ⁽²⁾
161,695	-	-	-	161,695	יתרה ממוצעת של ניירות-ערך
696	8	17	132	539	מספר משרות ממוצע
84,028	1,284	5,600	23,801	53,343	יתרת אשראי לציבור, נטו
27,581	-	137	5,202	22,242	יתרת פיקדונות הציבור
1,677	36	119	470	1,052	מרווח מפעילות מתן אשראי
37	-	-	14	23	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
62	-	1	10	51	אחר
1,776	36	120	494	1,126	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו

(1) כולל פעילות בתחום כרטיסי אשראי ושוק ההון.

(2) קרנות נאמנות לגביהן מעניקה קבוצת הבנק שירותי משמורת.

להלן תמצית תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של המגזר העסקי (המשך):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013***					
סך-הכל	פעילות בחו"ל		פעילות בישראל		
	בנייה ונדל"ן	בנקאות ופיננסים ⁽¹⁾	בנייה ונדל"ן	בנקאות ופיננסים ⁽¹⁾	
במיליוני ש"ח					
הכנסות ריבית, נטו:					
3,871	145	189	1,169	2,368	מחיצוניים
(1,893)	(72)	(89)	(539)	(1,193)	בינמגזרי
74	1	37	-	36	הכנסות מימון שאינן מריבית
2,052	74	137	630	1,211	סך-הכל רווח מימוני, נטו
598	5	17	220	356	עמלות והכנסות אחרות
2,650	79	154	850	1,567	סך ההכנסות
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי					
446	(2)	(25)	189	284	הוצאות תפעוליות ואחרות:
613	23	43	114	433	מחיצוניים
65	-	-	8	57	בינמגזרי
1,526	58	136	539	793	רווח לפני מסים
496	19	44	175	258	הפרשה למסים על הרווח
רווח נקי:					
1,030	39	92	364	535	המיוחס לבעלי מניות הבנק
תשואה להון					
8.6%	11.5%	16.1%	9.2%	7.5%	
יתרה ממוצעת של נכסים					
92,279	3,133	4,443	27,103	57,600	
יתרה ממוצעת של התחייבויות					
34,288	5	567	6,435	27,281	
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון (לפי באזל 2)					
129,750	3,669	6,171	42,932	76,978	
יתרה ממוצעת של קרנות נאמנות ⁽²⁾					
3,456	-	-	-	3,456	
יתרה ממוצעת של ניירות-ערך					
125,303	-	-	-	125,303	
מספר משרות ממוצע					
724	14	36	134	540	
יתרת אשראי לציבור, נטו					
88,504	2,542	3,788	24,921	57,253	
יתרת פיקדונות הציבור					
23,147	-	166	5,851	17,130	
מרווח מפעילות מתן אשראי					
1,788	64	92	574	1,058	
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות					
47	1	2	17	27	
אחר					
143	8	6	39	90	
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו					
1,978	73	100	630	1,175	

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ראה ביאור ד.2 בדוחות הכספיים.
 ** סוג מחדש כמפורט בפרק "כללי - המגזרים השונים והקריטריונים לשיוך לקוחות" לעיל.
 (1) כולל פעילות בתחום כרטיסי אשראי ושוק ההון.
 (2) קרנות נאמנות לגביהן מעניקה קבוצת הבנק שירותי משמורת.

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של המגזר העסקי בשנת 2014 הסתכם ב-1,147 מיליון ש"ח בהשוואה ל-1,030 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול ברווח הנקי נבע מרישום הכנסה בגין הפסדי אשראי בהשוואה להוצאה בשנה הקודמת. מנגד, ירידה ברווח המימוני, נטו, קיזזה גידול זה.

הרווח המימוני, נטו, של המגזר בשנת 2014 הסתכם ב-1,854 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-2,052 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הקיטון נבע בעיקר מירידה ביתרות האשראי הממוצעות בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד.

העמלות וההכנסות האחרות הסתכמו בשנת 2014 ב-586 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-598 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הקיטון נבע מירידה בהכנסות מטיפול באשראי בסך של כ-44 מיליון ש"ח בעיקר כתוצאה מיישום החל מיום 1 בינואר 2014 של FAS 91 (לפרטים ראה ביאור 1(ד)(1) בדוחות הכספיים) לפיו עמלות שבעבר נרשמו במועד קבלתן נפרסו וכן עמלות מסוימות שבחלקן החל ממועד זה נכללות בסעיף הכנסות ריבית במקום בעמלות כפי שהיה בעבר. מנגד, עלייה בהכנסות נטו משירותי תיקי אשראי ומעמלות מעסקי מימון, קיזזו קיטון זה.

בשנת 2014 נרשמה הכנסה בגין הפסדי אשראי בסך של 177 מיליון ש"ח, בהשוואה להוצאה בסך של 446 מיליון ש"ח שנרשמה בשנה הקודמת. השינוי נבע מקיטון בהוצאה על בסיס פרטני, בעקבות Recovery (קיטון בהפרשה וגביית חובות), ומקיטון בהוצאה בגין הפרשה על בסיס קבוצתי בעיקר בעקבות ירידה ביתרות האשראי במגזר.

ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר הסתכמו בשנת 2014 ב-731 מיליון ש"ח בהשוואה ל-678 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע מעלייה בהפרשות בגין תוכניות התייעלות המיוחסות למגזר, לפרטים נוספים ראה גם הפרק "הון אנושי".

האשראי לציבור, נטו, ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכם בכ-84.0 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-88.5 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2013. הקיטון נבע בעיקר מירידה באשראי לענפי השירותים הפיננסיים ובנייה ונדל"ן.

פיקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכמו בכ-27.6 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-23.1 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2013. יתרת הנכסים הכספיים החוץ-מאזניים של לקוחות קבוצת הבנק המיוחסת למגזר נכון ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכמה בכ-152.9 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-163.1 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2013. היתרה כוללת החזקות של לקוחות בתיקי ניירות-ערך ובקרנות נאמנות.

מגזר ניהול פיננסי

כללי ומבנה

פעילות הבנק בשוקי ההון וניהול ה-Treasury מרוכזים בחטיבת שווקים פיננסיים. פעילות מגזר זה, כוללת פעילות בתיק הבנקאי ופעילות בתחום המסחר. הפעילות בתיק הבנקאי כוללת בעיקר את ניהול המקורות והשימושים תוך ניהול סיכוני השוק והנזילות (לפרטים בדבר סיכונים אלה, ראה פרק "ניהול הסיכונים" להלן), וזאת, באמצעות קביעת מחירי העברה פנימיים (ראה להלן). ניהול תיק השקעות, הנפקות אגרות-חוב וביצוע עסקות במכשירים פיננסיים נגזרים. פעילות המגזר בתיק הבנקאי מתבצעת בעיקרה באמצעות היחידות לניהול נכסים והתחייבויות ("ננייה") בארץ ובח"ל ובאמצעות היחידות לניהול תיק השקעות הנוסטרו האחראיות על ניהול תיק אגרות-החוב (ממשלתי וקונצרני) והשקעה במניות ברמת הקבוצה. הפעילות בתחום המסחר מתבצעת בעיקר באמצעות חדרי העסקות המעניקים ללקוחות הבנק שירות לביצוע עסקות בניירות-ערך (ישראלים וזרים), במכשירים פיננסיים בש"ח, במטבע-חוץ ובריביות, כמו גם תמיכה בפיתוח ובתמחור של מוצרים פיננסיים מתוחכמים. ההכנסות העיקריות של המגזר נובעות מניהול חשיפות בתיק הבנקאי ובתיק למסחר וכן ממרווחים ועמלות בפעילות חדרי העסקות ושירותי התפעול מול הלקוחות. בנוסף, כולל המגזר בחישוב הכנסותיו, תוצאות המשקעה במניות ומהשקעות בחברות כלולות. הפעילות העסקית של המגזר למעט ההשקעה בחברות כלולות (בהקשר זה יצוין כי על-פי סעיף 23 לחוק הבנקאות חלות על הבנק מגבלות המתייחסות לשיעור החזקתו בתאגידים ריאליים, והיקף ההון אותו הוא רשאי להשקיע בתאגידים כאמור) מרוכזת בכפיפות לחבר ההנהלה הממונה על חטיבת שווקים פיננסיים. במסגרת פעילות ה-Treasury נמצאים אגף ניהול נכסים והתחייבויות בישראל וכן יחידות האחראיות על ניהול הנכסים וההתחייבויות בסניפי הבנק בחו"ל. פעילות ה-Treasury כוללת גם את תיאום ניהול הנכסים וההתחייבויות הפיננסיים של קבוצת הבנק (לרבות חברות בנות זרות) במטבע-חוץ ברמה גלובלית ותיאום פעילות המסחר במטבע-חוץ ונגזרים בסניפי חו"ל. פעילות מגזר זה כוללת את תוצאות חברות הבת פועלים סהר בע"מ, המתמחה במתן שירותי ברוקראגי בארץ ובח"ל, שירותי מחקר, שירותי משמרת ושירותים נלווים נוספים, פועלים שוקי הון - בית השקעות בע"מ, הפועלת בעיקר בתחום ההשקעות בארץ ובח"ל וההשקעה בתחום קרנות הון והשקעות ישירות, כולל קרנות המשקיעות במגזר הטכנולוגי, וכן, פעילים ניהול תיקי השקעות בע"מ, העוסקת בניהול תיקי השקעות עבור לקוחות פרטיים, גופים עסקיים, מלכ"רים ואחרים. כמו-כן החטיבה מנהלת את הקשרים עם בנקים ומוסדות פיננסיים ברחבי העולם ואחראית על מתן שירותים ללקוחות הפעילים בישראל במגוון תחומים לרבות בשוקי ההון והכסף.

התיק הבנקאי - ניהול מקורות ושימושים

מגזר הניהול הפיננסי, באמצעות אגף ננייה בבנק, אחראי לניהול המקורות והשימושים של הבנק על מיוון פעילויות המגזרים השונים. המגזר מקבל ומקצה מקורות לשימושי המגזרים השונים תוך קביעת מחירי העברה הפנימיים שלהם (להלן "ריבית סיטונאית" - לפרטים נוספים, ראה הרחבה בהמשך). הריבית הסיטונאית מהווה את ריבית הבסיס לפעילות המגזרים השונים מול לקוחות הבנק וכן אמצעי לניהול סיכוני השוק והנזילות. לבנק מקורות מימון מגוונים, שעיקרם פיקדונות לזמן קצוב מהציבור. הפיקדונות מגויסים ממספר רב מאוד של מפקידים וללא תלות במפקיד בודד או בקבוצת מפקידים. עיקר גיוס המקורות של הבנק מתבצע מהציבור בארץ כשחלקו הארי מלקוחות פרטיים. המקורות בשקלים לא-צמודים מגיעים ברובם מלקוחות אלה, ובמידה מסוימת גם מלקוחות מוסדיים ועסקיים גדולים (שחלקם פועלים ישירות מול מגזר ניהול פיננסי). מקורות בשקלים צמודים מגויסים הן מהציבור הרחב והן מלקוחות מוסדיים המשקיעים בפיקדונות בבנק, באגרות-חוב והון משני שמנפיקה קבוצת הבנק. הבנק מייחס חשיבות רבה לגיוס מקורות יציבים בעלי פיזור גבוה. נציין כי בשנים האחרונות גדלה משמעותית היתרה בקרנות הכספיות, עלייה שמשמעותה עלייה בריכוזיות המקורות של הבנקים. המקורות במטבע-חוץ כוללים פיקדונות לקוחות פרטיים ולקוחות עסקיים בארץ, תושבי חוץ, לקוחות הבנקאות הפרטית הבינלאומית, חברות ישראליות בחו"ל, הנפקת CDs מבוסחים על-ידי ה-FDIC בארצות-הברית והנפקות של אגרות-חוב בחו"ל (באמצעות החברה הבת פועלים אינטרנשיונל). בנוסף, כחלק מניהול סיכוני השוק והנזילות מנהלת חטיבת שווקים פיננסיים תיק אגרות-חוב, המורכב מאגרות-חוב ממשלתיות ואגרות-חוב קונצרניות. התיק מנוהל על-ידי צוות מקצועי הנעזר בצוותי תפעול, בקרה ומחקר.

מקורות המגוייסיים על-ידי מגזרי הפעילות השונים, "מועברים" מהמגזר אליו משוייך הלקוח למגזר הניהול הפיננסי ובתמורה, מזכה מגזר הניהול הפיננסי את המגזר הרלוונטי, בריבית הסיטונאית אותה קובע אגף נני"ה בגין אותו מקור על-פי מאפייני המקור (קרי על-פי התקופה ומגזר ההצמדה - לפרטים נוספים בדבר אופן קביעת הריבית הסיטונאית, ראה להלן הרחבה בהמשך). מקורות אלו, וכן מקורות אשר מגייס המגזר כמפורט לעיל, מקצה מגזר ניהול פיננסי לשימושי מגזרי הפעילות השונים. בתמורה, מחוייב אותו מגזר בריבית הסיטונאית (לפי מגזר ההצמדה ותקופת השימוש), הנקבעת על-ידי אגף נני"ה.

קביעת הריבית הסיטונאית נעשית על-ידי אגף נני"ה מדווחת ונדונה באופן שוטף אחת לשבוע על-ידי צוות נני"ה. בנוסף לדיון ולניתוח השוטף בצוותי נני"ה, נמסר דיווח אחת לחודש בצוות הנהלה ואחת לרבעון נמסר דיווח בנדון להנהלת הבנק ולדירקטוריון. הריבית הסיטונאית נקבעת, בין היתר, בהתחשב בגורמים הבאים: מחירי השוק בגין מקורות בני השוואה (קרי לפי מגזר ההצמדה והתקופה); עלות גיוס אגרות-החוב ועלות גיוס כתבי ההתחייבות של הבנק ותאגידים בנקאיים דומים; תשואות אגרות-חוב ממשלתיות; ריבית בנק ישראל; ונתונים מאקרו כלכליים. בנוסף, בוחנים צוותי נני"ה מידע בדבר: תזרימי הקרן והריבית (Gap Report) של הבנק לפי מועדי שינוי הריבית ולפי מועדי פירעון; חשיפות הריבית של הבנק (רגישות ערך ורגישות הכנסה); VaR של כלל הבנק; עסקות צפויים; יתרות וביצועים יומיים ועוד. הצוותים מקיימים דיון גם בהתייחס למגבלות והפוזיציה הרצויה בהתאם למדיניות הבנק. הריבית הסיטונאית נקבעת בצורה אחידה לפי תקופה ומגזר ההצמדה לכל העסקות הנעשות בבנק, כלומר, הריבית הסיטונאית כאמור אינה נקבעת למקור או שימוש ספציפי, וזאת למעט במקרים חריגים בהם נקבעת עלות ספציפית לעסקה מסוימת (בעיקר כאשר מדובר בעסקות בהיקפים גדולים). הריבית הסיטונאית משמשת, בין השאר, אחד הכלים לניהול הנכסים וההתחייבויות בתיק הבנקאי. לצורך שיפור יכולות הניתוח, התכנון והניהול של נכסי הבנק והתחייבויותיו, משתמש הבנק במערכת ממוכנת לניהול נכסים והתחייבויות (מערכת ALM). הניתוח המבוצע במערכת מבוסס על קליטת נתוני העסקות הפיננסיות בבנק וביצוע עיבודים אשר מספקים למשתמש יכולת לנתח בצורה מעמיקה ורחבה את סיכויי השוק של מאזן הבנק ובמיוחד את סיכון הריבית וסיכון הנזילות.

פעילות בתחום המסחר - חדר עסקות מטבע-חוץ (OTC)

הבנק נותן ללקוחותיו שירות מקיף בחדרי העסקות, להגנה מפני סיכונים הכרוכים בתנודות בשערי החליפין ובריביות מחד גיסא, ולהשקעה ולניצול התנודות כאמור לעשיית רווחים מאידך גיסא. חדר העסקות בתל-אביב מספק ללקוחותיו שירות במכשירים הפיננסיים השונים (עסקות מסוג ספוט, פורוורד, אופציות, אופציות אקזוטיות, עסקות החלף ומוצרים מובנים) ועל נכסי בסיס שונים (שערי חליפין במטבע-חוץ/מטבע-חוץ, מטבע-חוץ/ש"ח, ריביות שקליות וריביות מטבע-חוץ, מדד מחירים לצרכן, מדדי מניות, סחורות וכו'). ביצוע העסקות עם לקוחות הבנק נעשה בהתאם למסגרות האשראי שהוקצו להם על-ידי בעלי סמכויות האשראי בבנק ועל בסיס מודלים פנימיים של הבנק. המודלים מגדירים את חשיפות האשראי בעסקות המבוצעות בחדר העסקות. בשנים האחרונות קיימת עלייה מתמדת במודעות לפעילויות שמציע חדר העסקות, אשר גררה בעקבותיה גם דרישה למגוון רחב יותר של מוצרים וברמות תחכום גבוהות יותר. כמענה לצרכים אלה, וכדי לשמר את מעמדו כבנק מוביל וחדשני, נוספו לסל המוצרים בארץ מוצרים מורכבים, הכוללים: נגזרים, לרבות אופציות ריבית בשקלים ואופציות אקזוטיות, נגזרי אשראי ומוצרי ריבית מתוחכמים. בנוסף, בשנים האחרונות גבר השימוש במוצרים מובנים, הכוללים פיקדון או אגרת-חוב, שתנאי הריבית שלהם נקבעים על-פי תנאי נגזרת כלשהי המשובצת במכשיר החוב.

הבנק פועל כאחד מעושי השוק הראשיים באגרות-חוב ממשלתיות. חדר העסקות מהווה עושה שוק במרבית המוצרים בהם הוא פעיל; דהיינו, הבנק פועל כצד לעסקה מול הלקוח, ולא כמתווך בין הלקוח לצד ג'.

שירותי ברוקראג'

בחטיבת שווקים פיננסיים פועלים בנוסף לחדר עסקות מטבע-חוץ, גם שני חדרי מסחר בניירות-ערך: חדר מסחר בניירות-ערך ישראלים וחדר מסחר בניירות-ערך זרים.

בחדר המסחר הישראלי, ניתן שירות ללקוחות מוסדיים וכן ללקוחות פרטיים בעלי פעילות גבוהה. בחדר מסחר ניירות-ערך זרים, ניתן שירות ללקוחות מוסדיים, ללקוחות פרטיים נבחרים וכן גיבוי לפעילות המסחר ליתר לקוחות הבנק.

שלושת חדרי המסחר פועלים בתיאום ומעמידים לרשות לקוחות הבנק מעטפת שירות מקצועית, מתקדמת ויעילה תחת קורת גג אחת.

שירותים למנהלי נכסים פיננסיים

מערך שירות למנהלי נכסים פיננסיים, מאגד בתוכו פעילויות של מתן שירותים שונים למנהלי נכסים פיננסיים: מנהלי קופות-גמל, קרנות השתלמות ופנסיה, מנהלי קרנות נאמנות ומנהלי תיקי השקעות.

פעילות המערך כוללת תפעול הנכסים הפיננסיים האמורים לעיל ומתן שירותים בנקאיים לגופים המנהלים אותם. השירותים כוללים בין השאר שיעור נכסים, הפקת דוחות בקרה, הפקת דיווחים לרשויות, ניהול ספרים, ניהול חשבונות וזכויות עמיתים בקופות-גמל, חישוב תשואות.

לבנק הסכמים למתן שירותים תפעוליים בעבור חברות לניהול קופות-גמל, חלקם כחלק נלווה למכירת קופות-גמל שהיו בבעלות הבנק. בתחום קרנות הנאמנות נחתמו הסכמים למתן שירותים לחברות לניהול קרנות נאמנות.

ביום 1 בינואר 2014, בהתאם להחלטת הנהלת הבנק, הועבר הטיפול הכולל בחברות הניהול של קופות הגמל (למעט חברות הניהול של קופות הגמל שמנהלות בחברות ביטוח) ובקרנות הנאמנות, מהחטיבה העסקית לאחריות חטיבת שווקים פיננסיים. בעקבות יישום השינוי הארגוני כאמור, סכומי היתרות וכן תוצאות פעילות זו מוינו מהמגזר העסקי ויוצגו במגזר ניהול פיננסי. כמו-כן, יתרות האשראי בגין פעילות הבנק מול מוסדות פיננסיים זרים שנרשמה במגזר העסקי סווגה למגזר ניהול פיננסי.

בסוף שנת 2014 הסתכם היקף הנכסים של קופות הגמל, קרנות ההשתלמות והפנסיה להן מספק הבנק שירותי תפעול בסך של כ-90.9 מיליארד ש"ח, שווי הנכסים של קרנות הנאמנות להן מספק המערך שירותים נלווים לניהול חשבונות בהיקפים שונים הסתכם בסך של כ-99 מיליארד ש"ח.

שירותים למוסדות פיננסיים

במסגרת ניהול פעילותו מול בנקים ומוסדות פיננסיים זרים הבנק מספק מגוון רחב של שירותים לרבות שירותי סאב-קסטודי לבנקים קסטודיאנים מובילים מחו"ל הפעילים בישראל בתחום ניירות-ערך.

שינויים רגולטוריים המשפיעים על המגזר

מגזר הניהול הפיננסי הינו מגזר עתיר רגולציה המושפע תדיר על-ידי שינויים רגולטוריים מקומיים ושינויים רגולטוריים גלובליים. ניתן לציין את ההסכמות לרפורמה בשוק הנגזרים העולמי של מנהיגי ה-G20 אשר היישומים הבולטים שלהן הן רגולציית Dodd Frank בארצות-הברית ורגולציית EMIR באירופה. רגולציות אלה משפיעות על תהליכי העבודה בתחום נגדי ה-OTC. הבנק לומד ומיישם מזה שנתיים את הוראות הרגולציה ועוקב אחר ההתפתחויות בהן. כמו-כן הבנק נערך ליישום הוראות באזל 3 בנושא נזילות. לרגולציה זו עשויה להיות השפעה על אופן ניהול סיכון הנזילות של הבנק.

שינויים טכנולוגיים שיש בהם כדי להשפיע מהותית על המגזר

מגזר הניהול הפיננסי הוא עתיר טכנולוגיה. בהתאם לכך, שינויים טכנולוגיים שמשפיעים על המגזר מתרחשים באופן שוטף. בשנים האחרונות ניתן לציין מספר תהליכים כאלה, דוגמת הפצה נרחבת של מידע פיננסי בזמן אמת ויכולת לבצע עסקות בצורה מיידית, בלי קשר למיקום גיאוגרפי. עיקר ההשקעות המבוצעות במגזר הן במערכות מידע.

גורמי ההצלחה הקריטיים במגזר

גורם ההצלחה המשמעותי ביותר בתחום הניהול הפיננסי הוא איכות המשאב האנושי, כאשר המועסקים בתחום נדרשים להיות בעלי ידע מקצועי וכישורים אנליטיים גבוהים.

גורם הצלחה קריטי נוסף הוא מערכות ממוחשבות ברמה גבוהה, הן בתחום ביצוע עסקות והן בתחום המידע והניתוח. תחום הניהול הפיננסי הינו בעל ממשק חזק לרוב תחומי הפעילות העסקית של הבנק. אי לכך, מטבע הדברים, הצלחת הפעילות מותנית ברמת שיתוף פעולה בינמגזרי בתוך הבנק.

מחסומי הכניסה והיציאה העיקריים של המגזר

מחסומי הכניסה העיקריים למגזר הניהול הפיננסי נובעים מהצורך בהשקעות גבוהות במערכות מידע וביכולת לגייס כוח אדם מקצועי בעל רמה גבוהה.

בנוסף, היכולת לספק שירותים ללקוחות גדולים נגזרת גם מגודלו היחסי של הבנק ומיכולתו לספק נזילות לתחומי הפעילות השונים. בהתאם לכך, בתחומי פעילות מסוימים ובסוגים מסוימים של עסקות יש יתרונות לגודל.

תחליפים למוצרים ולשירותים של המגזר והשינויים שחלו בהם

בשנים האחרונות עולה באופן מתמיד רמת התחכום בשווקים הפיננסיים בישראל. מגמה זו בולטת במיוחד בהרחבת סל המוצרים העומדים לרשות המשקיעים והפעילים בשוק, מכשירים סחירים מסוגים שונים ומכשירים נגזרים הופכים להיות נגישים יותר. דוגמאות למכשירים אלה הינן תעודות סל, פיקדונות מובנים, אופציות אקזוטיות, אופציות מעו"ף ועוד.

התחרות

בכל הקשור לפעילות חדרי העסקות קיימת תחרות ענפה ואינטנסיבית. המתחרים העיקריים הינם ארבע הקבוצות הבנקאיות הגדולות בישראל, ובשנים האחרונות גם בנקים זרים, וכן חברות פיננסיות אחרות, המתמחות בתחום.

לקוחות

המגזר מספק שירותים מגוונים לכלל לקוחות המגזרים האחרים בבנק, בין אם באמצעות סניפי הבנק ומנהלי קשרי הלקוחות ובין אם בקשר ישיר עם לקוחות גדולים. חדר העסקות מקיים פעילות שיווקית מול מוסדות פיננסיים זרים, דבר שהביא להגדלה משמעותית של מחזורי הפעילות מול לקוחות אלה (במיגון המוצרים בהם הבנק משמש "עושה שוק").

הון אנושי

מספר המשרות הממוצע של עובדי המגזר בשנת 2014 הינו 823 (בשנת 2013 - 862 משרות בממוצע), מתוכן 265 משרות ניהוליות ישירות (בשנת 2013 - 284 משרות ניהוליות ישירות).

הירידה במספר המשרות נובעת בעיקר מיישום מהלך התקינה ביחידות ההנהלה הראשית על-פי מתודולוגיית "פועלים בדרך הנכונה". מגזר הניהול הפיננסי מוטה כוח אדם מקצועי. בהתאם לכך, קיימת תחרות משמעותית על שירותיהם של עובדים איכותיים; תחרות שבאה הן מהבנקים המקומיים, הן מבנקים זרים, הן מגופים פיננסיים אחרים והן מחברות עסקיות. הדבר בולט במיוחד בתחום חדרי העסקות.

הסכמי שיתוף פעולה

במהלך העסקים השוטף מקיים הבנק, ובמסגרתו המגזר לניהול פיננסי, קשרים ענפים עם המוסדות הפיננסיים המובילים בעולם. הקשרים העסקיים בין הבנק לגופים אלה בשוקי ההון השונים מושתתים, בין היתר, על הסדרים בינלאומיים סטנדרטיים, כגון: הסכמי מסגרת התומכים בפעילות חדרי העסקות, הסכמים מיוחדים למיזעור סיכוני אשראי שמיועדים להגביל את סיכון האשראי בנגזרים (Credit Support Annex) או פעילות באמצעות מסלוקה בינלאומית (CLS), לשם מיזעור סיכוני סליקה בעסקות החלף במטבע-חוץ.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

היעדים המרכזיים של המגזר הינם פיתוח הפעילות הפיננסית בשווקים המקומיים והבינלאומיים, וכן המשך הצמיחה בפעילות המקומית. התוכנית האסטרטגית לשנת 2015, כוללת תוכניות עבודה בהן התייחסות לתשתיות, תהליכי עבודה ויעדים כמותיים. התוכנית מושתתת על הרחבת מיגון המוצרים, גידול בבסיס הלקוחות, העמקת פעילות עם לקוחות קיימים ופיתוח פעילות גלובלית הן בתחומי המסחר והן בתחומי הברוקראג'.
התוכנית האסטרטגית מבוססת על הערכות ומשקפת את נקודת המבט הנוכחית של הבנק, ולכן הינה בבחינת מידע צופה פני עתיד. קיימת אפשרות שהתוכנית לא תתממש, או לא תתממש במלואה.

להלן תמצית תוצאות הפעולות של מגזר הניהול הפיננסי:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2014	***2013	
במיליוני ש"ח		
הכנסות ריבית, נטו:		
(1,522)	(727)	מחיצוניים
2,454	1,684	בינמגזרי
367	792	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,299	1,749	סך-הכל רווח מימוני, נטו
358	376	עמלות והכנסות אחרות
1,657	2,125	סך ההכנסות
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי		
(11)	4	הוצאות תפעוליות ואחרות:
959	1,029	מחיצוניים
(202)	(240)	בינמגזרי
911	1,332	רווח לפני מסים
373	477	הפרשה למסים על הרווח
538	855	רווח לאחר מסים
9	9	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים
רווח נקי:		
547	864	לפני "יחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
54	(3)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
601	861	המיוחס לבעלי מניות הבנק
תשואה להון		
29.9%	35.8%	
יתרה ממוצעת של נכסים		
122,523	120,411	מזה: השקעות בחברות כלולות
132	136	יתרה ממוצעת של התחייבויות
100,118	103,780	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾
21,697	25,978	יתרה ממוצעת של נכסי קופות-גמל וקרנות נאמנות ⁽²⁾
82,132	90,601	יתרה ממוצעת של ניירות-ערך
467,281	504,054	מספר משרות ממוצע
862	823	
יתרת אשראי לציבור, נטו		
1,046	1,746	
יתרת פיקדונות הציבור		
46,661	49,427	

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ראה ביאור ד1.2 (2) בדוחות הכספיים.
 ** סוג מחדש כמפורט בפרק "כללי - המגזרים השונים והקריטריונים לשייך לקוחות" לעיל.
 (1) רכיבי סיכון לשנת 2014 חושבו לפי באזל 3. רכיבי סיכון לתקופה המקבילה אשתקד חושבו לפי באזל 2. לפרטים נוספים ראה פרק "כללי - המגזרים השונים והקריטריונים לשייך לקוחות" לעיל.
 (2) קופות-גמל המקבלות שירותי תפעול.

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר הניהול הפיננסי בשנת 2014 הסתכם ב-861 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח של 601 מיליון ש"ח בשנה הקודמת.

הרווח המימוני, נטו, המיוחס למגזר בשנת 2014 הסתכם ב-1,749 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,299 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול הושפע מעלייה בהכנסות מהתאמות לשווי הוגן של מכשירים נגזרים ומיישום הנחיות שנקבעו בחוזר הפיקוח על הבנקים בנושא אימוץ כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית בנושא מדידת הכנסות (FAS 91) החל מיום 1 בינואר 2014. בסעיף זה, עיקר ההשפעה של ההנחיות באה לידי ביטוי בעלייה בהכנסות מעמלות פירעון מוקדם. עמלות שחיבו בגין פירעונות מוקדמים לאחר 1 בינואר 2014 נזקפות לרווח המימוני על פני תקופה של שלוש שנים. מנגד, חלה ירידה ברווחים מאגרות-חוב וממניות. העמלות וההכנסות האחרות של המגזר בשנת 2014 הסתכמו ב-376 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-358 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע בעיקר מעלייה בהכנסות מפעילות בניירות-ערך בארץ ובח"ל המיוחסות למגזר וכן, מגידול בהכנסות מפעילות הבנק בתורכיה המיוחסת למגזר.

ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר בשנת 2014 הסתכמו ב-789 מיליון ש"ח בהשוואה ל-757 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע מעלייה בהוצאות מפעילות בניירות-ערך ומגידול בהוצאות מפעילות הבנק בח"ל המיוחסות למגזר. מנגד, חלה ירידה בהוצאות השכר, בעיקר בעקבות השפעת תוכנית ההתייעלות, לפרטים נוספים ראה גם הפרק "הון אנושי".

האשראי לציבור, נטו, ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכם בכ-1.7 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-1.0 מיליארד ש"ח בשנה קודמת. פיקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכמו בכ-49.4 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-46.7 מיליארד ש"ח בשנה קודמת. הגידול נבע בעיקר מעלייה בפיקדונות מלקוחות מוסדיים ועסקיים גדולים.

יתרת הנכסים הכספיים החוץ-מאזניים של לקוחות קבוצת הבנק המיוחסת למגזר נכון ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכמה בכ-603.3 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-564.0 מיליארד ש"ח בשנה קודמת. היתרה כוללת החזקות של לקוחות בתיקי ניירות-ערך ובקרנות נאמנות וכוללת יתרת נכסי קופות-גמל המקבלות שירותי תפעול מהבנק.

אחרים והתאמות

מסגרת זו כוללת את כל הפעילויות האחרות של קבוצת הבנק, אשר אף אחת מהן אינה מגיעה עד כדי מגזר בר-דיווח על-פי הוראות המפקח על הבנקים. פעילות זו כוללת בעיקר: פעילות בכרטיסי אשראי בגין פעילות לקוחות בנקים מחוץ לקבוצה ותיירות נכנסת והכנסות משירותי מחשב לחברות שאוחדו בעבר. בנוסף, התאמות של פעולות בין-מגזריות נזקפות למסגרת זו.

הרווח המיוחס לבעלי מניות הבנק של מסגרת זו בשנת 2014 הסתכם ב-80 מיליון ש"ח בהשוואה לסך של 35 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע בעיקר כתוצאה מעלייה בהכנסות משירותי מחשב, בעקבות חתימה על הסכם להספקת שירותי מחשב לחברה בת לשעבר.

הרווח מכרטיסי אשראי בגין פעילות לקוחות בנקים מחוץ לקבוצה ומתיירות נכנסת הסתכם בשנת 2014 ב-44 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח בסך של 35 מיליון ש"ח בשנה הקודמת.

האשראי ללקוחות של בנקים אחרים, אשר אינם חלק מקבוצת הבנק ואיתם התקשרה קבוצת ישראלכרט בהסדר נכון ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכם בכ-4.6 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-4.7 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2013.

פרטים נוספים אודות פעילות במוצרים מסוימים

כרטיסי אשראי

כללי

הפעילויות העיקריות של קבוצת הבנק בתחום כרטיסי האשראי מתבצעות באמצעות חברות הפועלות בתחום אמצעי התשלום תחת קורת גג ניהולית ותפעולית אחת שתכונה להלן בשם "קבוצת ישראלכרט". פעילות הליבה של קבוצת ישראלכרט הינה הנפקה וסליקה של כרטיסי אשראי מסוג "ישראלכרט", מותג פרטי בבעלותה, וכן של כרטיסי אשראי מסוג "מסטרקארד", "ויזה" ו"אמריקן אקספרס" וזאת מכוח הסכמי רישיון.

הנפקת כרטיסי אשראי

קבוצת ישראלכרט מנפיקה כרטיסים ללקוחות של בנקים איתם התקשרה קבוצת ישראלכרט בהסדר, לרבות הבנק, בנק מזרחי טפחות, הבנק הבינלאומי הראשון, בנק יהב, בנק אוצר החייל, בנק מסד, בנק פועלי אגודת ישראל בע"מ, בנק ירושלים בע"מ, בנק איגוד בע"מ ויובנק בע"מ; בנוסף, מנפיקה קבוצת ישראלכרט כרטיסים באופן ישיר ללקוחות ("כרטיסים חוץ-בנקאיים"), שהינם בעיקר חברי מועדוני צרכנים וגופים שונים איתם התקשרה קבוצת ישראלכרט.

לקוחות קבוצת ישראלכרט בתחום ההנפקה הינם לקוחות פרטיים, עובדי תאגידים ותאגידים (ורכש תאגידי הכולל - B2B (Business to Business) - העברת תשלומים בין עסקים).

במסגרת פעילות ההנפקה ומתפעלת קבוצת ישראלכרט מגוון מוצרים ושירותים נוספים כגון כרטיסי "אשראי מתגלגל", כרטיסי תדלוק והתקני תדלוק, כרטיסי מתנה, כרטיסי רכש ייעודיים וכרטיסים נטענים. בנוסף, קבוצת ישראלכרט מעניקה אשראי והלוואות לכל מטרה על בסיס מסגרת אשראי בכרטיס, הלוואות לרכישת רכב, אפשרויות מגוונות לפריסת תשלומים ושירותי מידע ואישורים. בנוסף לקבוצת ישראלכרט, בתחום ההנפקה פועלות בישראל כיום שתי חברות כרטיסי אשראי, בשליטה של בנקים: כרטיסי אשראי לישראל בע"מ (להלן: "כאל") שבשליטת בנק דיסקונט ולאומי קארד בע"מ (להלן: "לאומי קארד") שבשליטת בנק לאומי.

מספר הכרטיסים ליום 31 בדצמבר 2014 שהונפקו על-ידי קבוצת ישראלכרט הינו 4.2 מיליון כרטיסים בהשוואה ל-3.8 מיליון כרטיסים ליום 31 בדצמבר 2013.

בשנת 2014 הגיע מחזור הפעילות בכרטיסי קבוצת ישראלכרט ל-116.9 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-110.9 מיליארד ש"ח בשנת 2013.

סליקת כרטיסי אשראי

במסגרת הסכם הנערך לצורך שירותי הסליקה מתחייבת חברת כרטיסי אשראי הסולקת כלפי בתי עסק, בכפוף לקיום תנאי ההסכם ביניהם, לפרוע לבית העסק את החיובים בהם התחייבו כלפיו מחזיקי הכרטיסים הנסלקים על ידה בעת שרכשו טובין או שירות בבית העסק. בנוסף, מציעה קבוצת ישראלכרט לבתי עסק מגוון שירותים פיננסיים נוספים כגון: מתן הלוואות, מקדמות (הקדמת תשלומים בגין עסקות שבוצעו), ניכיון שוברים ושירותים שיווקיים ותפעוליים, ביניהם אפשרות לפריסת תשלומים, תאריכי זיכוי גמישים, מידע ייעודי ומבצעי קידום מכירות.

לקוחות קבוצת ישראלכרט בתחום סליקת כרטיסי האשראי הינם בתי עסק רבים ומגוונים הקשורים עימה בהסכמים, ביניהם גם משרדי ממשלה שונים וכן חברות המספקות לבתי עסק שירותי ניכיון.

תחום הסליקה של כרטיסי האשראי מאופיין בתחרותיות גבוהה מאוד, בין היתר, בעקבות הפעלתו של הממשק המקומי לסליקה צולבת של עסקות בכרטיסי אשראי מסוג מסטרקארד וויזה (בעקבותיו כאל ולאומי קארד החלו לסלוק כרטיסי מסטרקארד וקבוצת ישראלכרט החלה לסלוק כרטיסי ויזה). מיום 15 במאי 2012 פתוח השוק לסליקה צולבת של המותג "ישראלכרט", ובתי עסק יכולים להחליף סולקים במותג זה. התחרות בתחום הסליקה מתמקדת בגיוס בתי עסק חדשים להסכמי סליקה ובשימור בתי עסק הקיימים כלקוחות תחום הסליקה. היבט נוסף של התחרות מתבטא בפיתוח מוצרים ושירותים פיננסיים ותפעוליים לבתי עסק. בנוסף לקבוצת הבנק, בתחום הסליקה פועלות בישראל כיום שתי חברות כרטיסי האשראי, בשליטה של בנקים אשר פורטו לעיל.

שינויים רגולטוריים

ביום 13 בספטמבר 2012 ניתן פטור מהסדר כובל על-ידי הממונה ולפיו לאומי קארד ו-כ.א.ל יוכלו לסלוק את כרטיסי המותג "ישראלכרט" בתשלום עמלת המנפיק, דמי רישיון חד פעמיים וסכום נוסף שעל תוכנו וגובהו הוטל חיסיון על-ידי בית הדין להגבלים עסקיים. בפסק דין מיום 6 במרץ 2014, אישר בית הדין החלטה זו של הממונה בניגוד לעמדתה של החברה.

על פי הסדר שבין החברה וחברות כרטיסי האשראי לאומי קארד ו-כ.א.ל שאושר על-ידי בית הדין להגבלים עסקיים ביום 7 במרץ 2012 (להלן: "ההסדר") החל מיום 1 ביולי 2013 עמלת המנפיק הממוצעת עמדה על 0.735% ומיום 1 ביולי 2014 ועד לסוף תקופת ההסדר (31 בדצמבר 2018) תעמוד עמלת המנפיק הממוצעת על 0.7%. ההסכם שנחתם בין הצדדים המפרט את תנאי הפעלת הממשק הטכני המשותף, הוגש לממונה לקבלת פטור מאישור הסדר כובל.

בחודש פברואר 2014 הונחה על שולחן הכנסת הצעת חוק להגברת התחרותיות בתחום האשראי, ובחודשים מרץ ואפריל 2014 הונחו על שולחן הכנסת הצעות חוק לתיקון חוק הבנקאות רישוי, לפיהן, בין היתר, יאסר על תאגיד בנקאי לשלוט או להחזיק באמצעי שליטה בחברת כרטיסי אשראי או להפעיל אמצעי שליטה כאמור. הצעת החוק מפברואר 2014 נדחתה על-ידי ועדת השרים לענייני חקיקה בחודש נובמבר 2014.

ביום 2 באפריל 2014 התקבלה החלטה בוועדת השרים לענייני יוקר המחיה, לפיה בנק ישראל, הממונה על הגבילים העסקיים והמפקח על הבנקים יבחנו מספר נושאים בנוגע להטמעת כרטיסי חיוב מידי כאמצעי תשלום. בהמשך לכך, ביום 10 באוגוסט 2014 פורסם תזכיר הצעת חוק, שבין היתר מסמיך את הממונה על הגבילים עסקיים לקבוע את שיעורי העמלה הצולבת בעסקות שונות בכרטיסי חיוב, ובכלל זה לקבוע עמלה צולבת בשיעור אפס. ביום 27 במאי 2014 פורסם להערות הציבור דוח הביניים של הוועדה לבחינת צמצום השימוש במזומן במשק הישראלי, בדוח מופיעות, בין היתר, המלצות להרחבת השימוש בכרטיסי חיוב מידי ובכרטיסי נטען מזהה במתווה שהציג הממונה על הגבילים העסקיים. ביום 17 ביולי 2014 פרסמה הוועדה הצעת החלטה. ביום 22 באוקטובר 2014 אישרה הממשלה את הצעת ההחלטה בנושא שנושאת תאריך 6 באוגוסט 2014.

ביום 8 בספטמבר 2014 פרסמה רשות הגבילים העסקיים דוח שכותרתו הגברת היעילות והתחרות בתחום כרטיסי החיוב אשר בין סעיפיו המלצות להרחבת השימוש בכרטיסי דביט בישראל ולזיכוי מהיר של בתי העסק בעסקות בכרטיסי חיוב. בחודש ינואר 2015 פורסם תזכיר חוק לצמצום השימוש במזומן ובחודש פברואר 2015 פורסם נוסח מתוקן של התזכיר, שמטרתו להביא לשימוש האמור בדוח הוועדה לבחינת צמצום השימוש במזומן במשק הישראלי, תוך קביעת מגבלות באופן מדורג על שימוש במזומן ובשיקים סחירים על מנת לצמצם את תופעת הכלכלה השחורה בישראל, להיאבק בפשיעה ובהלבנת הון ולאפשר שימוש באמצעי תשלום מתקדמים ויעילים. בין היתר מוקנית בתזכיר החוק סמכות לממונה על הגבילים עסקיים לקבוע שיעורי עמלה צולבת של עסקות בכרטיסי חיוב מידי. תזכיר החוק קובע כי תנאי לתחולתו הוא כי כרטיסי חיוב מידי הינם מוצר זמין בדומה לכרטיסי חיוב נדחה. בחודש פברואר 2015 החליטה הממשלה לאשר את תזכיר החוק, ולבקש לכנס את הכנסת בתקופת הפגרה על מנת להביא את הצעת החוק לקריאה ראשונה.

בחודש פברואר 2015 פרסם בנק ישראל המלצות וצעדים להרחבת התפוצה והשימוש בכרטיסי חיוב מידי בישראל ולהגברת התחרות בתחום כרטיסי החיוב. במסגרת המלצות, יכריז בנק ישראל על העמלה הצולבת לעסקות חיוב מידי כעמלה בפיקוח, ומחירה ייקבע בשיעור מירבי של 0.3% לתקופה של שנה. בנוסף, יקבע המפקח על הבנקים הוראות להפצת כרטיסי חיוב מידי ללקוחות הבנקים וכללים להתחשבות כספית מיידית בעסקות המבוצעות בכרטיסי חיוב מידי. במקביל לאמור לנושא כרטיסי הדביט, בנק ישראל פרסם טיוטת הוראה להטמעת השימוש בתקן האבטחה EMV, הן בצד ההנפקה והן בצד הסליקה. בהתאם לתיקון לכללי הבנקאות שפורסם בחודש ינואר 2015, יצומצם מספר העמלות הנגבות מבתי עסק קטנים המקבלים שירותי סליקה, על-ידי קביעת תעריפון אחיד של שירותים שכוחם, וזאת החל מחודש יולי 2015. כמו-כן, בהתאם לתיקון, תוקנו הכללים בנוגע לעמלות הנגבות ממחזיקי הכרטיס, כגון: ביטול עמלת תשלום נדחה בגין עסקות חדשות בתשלומים שיבוצעו החל מפברואר 2015, והאחדת הכללים בנוגע לגביית עמלת המרה החל מחודש אפריל 2015. יצוין, כי עצם ריבוי הליכי הרגולציה, ככל שיישמו, עלולים להיות בעלי השפעה מהותית לרעה על קבוצת ישראלכרט, אך בשלב זה לא ניתן להעריך את היקפה.

פעילויות נוספות

בנוסף לפעילויות הקשורות בהנפקה ובסליקה של כרטיסי אשראי, כמפורט לעיל לקבוצת ישראלכרט פעילויות נוספות כדלקמן: פעילות בתחום הבטחת פירעון המחאות וניכיון; הענקת אשראי צרכני שלא באמצעות כרטיסי אשראי; ניכיון שוברים באופן ישיר ופעילות בתחום הפקטורינג (ניכיון חייבים).

תרומת ההכנסות מכרטיסי אשראי

תרומת ההכנסות מכרטיסי אשראי להכנסות מעמלות, שנכללו במסגרת ההכנסות התפעוליות (לפני ניכוי הוצאות המתייחסות), הסתכמה בשנת 2014 ב-1,674 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,597 מיליון ש"ח בשנת 2013, גידול בשיעור של כ-4.8%.

להלן התפלגות תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים בכרטיסי אשראי לפי מגזרי פעילות:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014							
סך-הכל	מגזר משקי הבית	מגזר הבנקאות הפרטית	מגזר עסקים קטנים	המגזר המסחרי	המגזר העסקי	מגזר ניהול פיננסי	מגזר תיירות נכנסת ואחרים
במיליוני ש"ח							
הכנסות ריבית, נטו:							
מחיצוניים	92	18	50	16	-	14	-
הכנסות מימון שאינן מריבית	-	-	-	-	-	37	-
רווח מימוני, נטו	92	18	50	16	-	51	-
הוצאות בגין הפסדי אשראי							
רווח מימוני, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי	81	11	48	16	-	51	-
הכנסות מעמלות	610	345	120	14	9	-	576
הוצאות תפעוליות ואחרות	471	234	80	9	4	-	514
רווח לפני מסים	220	122	88	21	5	51	62
הפרשה למסים על הרווח	65	36	25	6	1	14	18
רווח נקי:							
לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	155	86	63	15	4	37	44
המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	(4)	(1)	-	-	-	-	-
המיוחס לבעלי המניות בבנק	151	85	63	15	4	37	44
יתרות ממוצעות							
יתרה ממוצעת של נכסים	6,368	3,575	1,267	228	114	-	4,620
יתרה ממוצעת של התחייבויות	-	-	2,281	2,139	9,839	-	-
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	8,612	5,271	2,432	152	94	-	-
מספר משרות ממוצע	728	345	112	12	8	-	554

להלן התפלגות תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים בכרטיסי אשראי לפי מגזרי פעילות (המשך):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013*							
סך-הכל	מגזר משקי הבית	מגזר הבנקאות הפרטית	מגזר עסקים קטנים	המגזר המסחרי	המגזר העסקי	מגזר ניהול פיננסי	מגזר תיירות נכנסת ואחרים
במיליוני ש"ח							
הכנסות ריבית, נטו:							
מחיצוניים	87	19	58	18	-	6	-
הכנסות מימון שאינן מריבית	-	-	-	-	-	80	-
רווח מימוני, נטו	87	19	58	18	-	86	-
הוצאות בגין הפסדי אשראי							
רווח מימוני, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי	83	16	57	18	-	86	-
הכנסות מעמלות	576	326	113	12	9	-	561
הוצאות תפעוליות ואחרות	474	237	80	8	5	-	514
רווח לפני מסים	185	105	90	22	4	86	47
הפרשה למסים על הרווח	48	27	23	5	1	21	12
רווח נקי:							
לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	137	78	67	17	3	65	35
המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	(4)	(1)	-	-	-	-	-
המיוחס לבעלי המניות בבנק	133	77	67	17	3	65	35
יתרות ממוצעות							
יתרה ממוצעת של נכסים	6,768	3,568	1,263	228	114	-	4,536
יתרה ממוצעת של התחייבויות	-	-	2,278	2,136	9,824	-	399
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	8,311	5,111	2,355	143	126	-	-
מספר משרות ממוצע	737	349	111	12	7	-	571

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ראה ביאור ד.2 בדוחות הכספיים.

פעילות קבוצת הבנק בשוק ההון כוללת מגוון פעילויות ושירותים פיננסיים בתחומים שונים: ביצוע פעילות מסחר תפעול וקסטודי בניירות-ערך ישראלים, כולל בתחום המעו"ף (הבנק וכן חברה בת בבעלותו המלאה הינם חברים בבורסה ובמסלוקת הבורסה. לפרטים בדבר שיעבוד אשר נרשם על נכסי הבנק כתנאי לחברותו במסלוקות שונות, ראה ביאור 14 בדוחות הכספיים). הבנק פעיל גם בתחום מסחר בניירות-ערך זרים (חבר במסלוקת ה-Euroclear), בתחום מחקר וייעוץ ללקוחות בתחום שוק ההון, מתן שירותים למנהלי נכסים פיננסיים, ניהול הנפקות, ניהול תיקי השקעות בניירות-ערך ובנכסים פיננסיים עבור לקוחות פרטיים, תאגידים, מלכ"רים ומוסדות וכן במתן שירותי נאמנות (כמו-כן לחברה כלולה של הבנק פעילות בתחום החיתום). הפעילויות והשירותים הפיננסיים המפורטים לעיל, מתבצעים בחלקם ישירות על-ידי הבנק ובחלקם על-ידי חברות בנות, אשר כל אחת מהן מתמחה ועוסקת בתחום מוגדר.

ייעוץ פנסיוני

לבנק רישיון ייעוץ פנסיוני והוא מעסיק יועצים בעלי רישיון ייעוץ פנסיוני. עד כה נחתמו על-ידי הבנק הסכמי הפצה עם כ-16 חברות המנהלות קופות-גמל וקרנות פנסיה.

בשנת 2013 הוקמו 2 מרכזי ייעוץ פנסיוני בסניף רחובות ובסניף באר שבע. בשנת 2014 הוקמו 6 מרכזי ייעוץ פנסיוני נוספים: נהריה, עפולה, חדרה, פתח-תקווה, תל-אביב וירושלים. בסך-הכל קיימים בבנק 8 מרכזי ייעוץ. בשנת 2015 מתוכננת המשך פריסה הדרגתית של מרכזי הייעוץ הפנסיוני ברחבי הארץ.

מדצמבר 2013 חלה חובת השימוש במסלוקת הפנסיונית שהוקמה לשם העברת מידע מקדים על אחזקות הלקוח במוצרים פנסיונים מהגופים המוסדיים ליועצים ולמשווקים הפנסיוניים. הבנק מקושר למסלוקת הפנסיונית וקולט את אחזקות הלקוח במוצרים פנסיונים באמצעות ממשק האחזקות האחיד. קיימים קשיים בהענקת הייעוץ הפנסיוני ללקוחות, הנובעים בין היתר, בקושי בקבלת מידע מלא שוטף ויעיל מהגופים המוסדיים ומהמעסיקים והעברתו למסלוקה. כמו-כן, בשלב זה, המסלוקה אינה מבצעת העברות כספיות בקשר עם המוצרים הפנסיוניים וקיים קושי בסליקת פעולות כספיות.

קושי נוסף נוגע להפצת מוצרי ביטוח. טרם הותקנו תקנות המסדירות את שיעור עמלת ההפצה של מוצרי ביטוח ולא נחתמו הסכמים להפצתם. קיים קושי בבחינת מוצרי ביטוח בשל המגוון הרחב של תוכניות הביטוח בשנים השונות והקושי לבצע השוואה ביניהם.

האוצר פרסם תוכנית להגברת התחרות בשוק החיסכון הפנסיוני. הכוללת בין היתר:

- עמלת ההפצה המרבית בגין ייעוץ במוצרי חיסכון פנסיוניים, למעט קרנות השתלמות, תהיה בגובה של 0.2% בלבד מהצבירה ו-1.6% מההפקדות השוטפות (במקום השיעור המרבי של 0.25% מהצבירה בהתאם לקבוע בתקנות עמלות הפצה בנוסחן היום והכל בהתאם למפורט שם) או 40% משיעור דמי הניהול, הנמוך מבין שניהם. עמלת הבנק בשל ייעוץ בקרן השתלמות תישאר כפי שהייתה, 0.25% מהצבירה.
- קביעה כי תשולם עמלת הפצה רק למפיץ האחרון שמינה הלקוח. גם אם המפיץ האחרון יהיה סוכן ביטוח או משווק פנסיוני, תישלל מן הבנק המייעץ עמלת ההפצה המגיעה לו בגין הייעוץ החל במועד המעבר. יישומה של התוכנית תלוי בהליכי חקיקה ובהתקנת תקנות, לפיכך לא ניתן להעריך בשלב זה מתי תיושם התוכנית, האם היא תיושם במלואה ומה תהיה השפעתה על הבנק כיועץ פנסיוני.

להלן תיאור השירותים העיקריים הניתנים על-ידי קבוצת הבנק במסגרת פעילות שוק ההון וכן בדבר חלק מחברות קבוצת הבנק הפעילות בתחום:

הפצת קרנות השתלמות, קופות-גמל וקרנות פנסיה

הבנק התקשר בהסכמים בדבר הפצה של קרנות השתלמות, קופות-גמל וקרנות פנסיה בין לקוחותיו, והוא זכאי לגבות עמלות הפצה בקשר עם הפצתן בהתאם לקבוע בתקנות.

הפצת קרנות נאמנות

הבנק התקשר בהסכמים בדבר הפצה של יחידות של קרנות נאמנות בין לקוחותיו, וזאת עם הרוב המכריע של מנהלי קרנות הנאמנות בישראל, והוא זכאי לגבות ממנהלי הקרנות עמלות הפצה בקשר עם פעילות זו, בהתאם לקבוע בתקנות.

פועלים סהר בע"מ

פועלים סהר בע"מ (להלן: "פועלים סהר"), שהינה חברה בת בבעלות מלאה של הבנק, הינה חברה בבורסה ובמסלוקת הבורסה. החברה מתמחה במתן שירותים לגופים מוסדיים: קרנות פנסיה ותיקות וחדשות, קופות-גמל בנקאיות, קופות-גמל ענפיות, קרנות השתלמות, חברות ביטוח וחברות וגופים ציבוריים. החברה נותנת ללקוחות שירותי ברוקראג' בארץ ובחו"ל, שירותי מחקר, שירותי משמרת ושירותים נלווים נוספים לרבות שירותים תפעוליים.

פעילים ניהול תיקי השקעות בע"מ

פעילים ניהול תיקי השקעות בע"מ, שהינה חברת בת בבעלות מלאה של הבנק, עוסקת בניהול תיקי השקעות עבור לקוחות פרטיים, גופים עסקיים, מלכ"רים ואחרים. ניהול ההשקעות עבור לקוחות החברה, הן הישראלים והן הזרים, מתבצע בשוק ההון הישראלי וכן בשוקי ההון בעולם. נכון ליום 31 בדצמבר 2014 ניהלה החברה תיקים בערך כספי של 15.1 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-12.5 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2013.

שירותים למנהלי נכסים פיננסיים

מערך שירות למנהלי נכסים פיננסיים, מאגד בתוכו פעילויות של מתן שירותים שונים למנהלי נכסים פיננסיים: מנהלי קופות-גמל, קרנות השתלמות ופנסיה, מנהלי קרנות נאמנות ומנהלי תיקי השקעות. פעילות המערך כוללת תפעול הנכסים הפיננסיים האמורים לעיל ומתן שירותים בנקאיים לגופים המנהלים אותם. השירותים כוללים בין השאר שיעור נכסים, הפקת דוחות בקרה, הפקת דיווחים לרשויות, ניהול ספרים, ניהול חשבונות וזכויות עמיתים בקופות-גמל, חישוב תשואות. לבנק הסכמים למתן שירותים תפעוליים בעבור חברות לניהול קופות-גמל, חלקם כחלק נלווה למכירת קופות-גמל שהיו בבעלות הבנק. בתחום קרנות הנאמנות נחתמו הסכמים למתן שירותים לחברות לניהול קרנות נאמנות. ביום 1 בינואר 2014 הועבר הטיפול הכולל בחברות הניהול של קופות הגמל (למעט חברות ביטוח) ובקרנות הנאמנות, מהחטיבה העסקית לאחריית חטיבת שווקים פיננסיים. בסוף שנת 2014 הסתכם היקף הנכסים של קופות הגמל, קרנות ההשתלמות והפנסיה להן מספק הבנק שירותי תפעול בסך של כ-90.9 מיליארד ש"ח, שווי הנכסים של קרנות הנאמנות להן מספק המערך שירותים נלווים לניהול חשבונות בהיקפים שונים הסתכם בסך של כ-99 מיליארד ש"ח. כמו-כן במסגרת ניהול פעילותו מול בנקים ומוסדות פיננסיים זרים, הבנק מספק שירותי סאב-קסטודי לבנקים קסטודיאנים מובילים מחו"ל הפעילים בישראל בתחום ניירות-ערך.

שירותי ברוקראז'

בחטיבת שווקים פיננסיים פועלים בנוסף לחדרי עסקות במטבע-חוץ, גם שני חדרי מסחר בניירות-ערך: חדר מסחר בניירות-ערך ישראליים וחדר מסחר בניירות-ערך זרים. בחדר המסחר הישראלי, ניתן שירות ללקוחות מוסדיים וכן ללקוחות פרטיים בעלי פעילות גבוהה. בחדר מסחר ניירות-ערך זרים, ניתן שירות ללקוחות מוסדיים, ללקוחות פרטיים נבחרים וכן גיבוי לפעילות המסחר ליתר לקוחות הבנק. שלושת חדרי המסחר פועלים בתיאום ומעמידים לרשות לקוחות הבנק מעטפת שירות מקצועית, מתקדמת ויעילה תחת קורת גג אחת.

להלן התפלגות תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים בשוק ההון לפי מגזרי פעילות:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014						
מגזר משקי הבית	מגזר הבנקאות הפרטית	מגזר עסקים קטנים	המגזר המסחרי	המגזר העסקי	מגזר ניהול פיננסי	סך-הכל
במיליוני ש"ח						
33	854	45	20	56	302	1,310
עמלות והכנסות אחרות						
הוצאות תפעוליות ואחרות:						
59	622	39	-	-	520	1,240
מחיצוניים						
9	182	12	6	24	(233)	-
בימגזרי						
(35)	50	(6)	14	32	15	70
רווח (הפסד) לפני מסים						
(14)	62	(2)	5	13	6	70
הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)						
רווח (הפסד) נקי:						
(21)	(12)	(4)	9	19	9	-
המיוחס לבעלי המניות בבנק						
יתרות ממוצעות						
2,866	57,607	4,217	2,559	3,137	90,601	160,987
יתרה ממוצעת של נכסי קופות-גמל וקרנות נאמנות ⁽¹⁾						
-	882	-	-	-	-	882
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול						
1,987	118,065	7,830	13,263	161,695	504,054	806,894
יתרה ממוצעת של ניירות-ערך						
132	1,593	97	45	1,068	1,520	4,455
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון (לפי באזל 3)						

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013**						
מגזר משקי הבית	מגזר הבנקאות הפרטית	מגזר עסקים קטנים	המגזר המסחרי	המגזר העסקי	מגזר ניהול פיננסי	סך-הכל
במיליוני ש"ח						
32	734	39	18	47	279	1,149
עמלות והכנסות אחרות						
הוצאות תפעוליות ואחרות:						
62	507	40	-	-	488	1,097
מחיצוניים						
9	167	12	7	14	(213)	(4)
בימגזרי						
(39)	60	(13)	11	33	4	56
רווח (הפסד) לפני מסים						
(13)	20	(4)	4	11	1	19
הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)						
רווח (הפסד) נקי:						
(26)	40	(9)	7	22	3	37
המיוחס לבעלי המניות בבנק						
יתרות ממוצעות						
2,365	45,059	3,639	2,086	3,456	82,132	138,737
יתרה ממוצעת של נכסי קופות-גמל וקרנות נאמנות ⁽¹⁾						
-	837	-	-	-	-	837
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול						
1,900	105,942	7,153	11,980	125,303	467,281	719,559
יתרה ממוצעת של ניירות-ערך						
115	1,452	88	46	1,007	1,450	4,158
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון (לפי באזל 2)						

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ראה ביאור ד.2) בדוחות הכספיים.
 ** סווג מחדש כמפורט בפרק "כללי - המגזרים השונים והקריטריונים לשיוך לקוחות" לעיל.
 (1) קופות-גמל המקבלות שירותי תפעול וקרנות נאמנות לגביהן מעניקה קבוצת הבנק שירותי משמורת.

פעילות קבוצת הבנק בחו"ל

כללי

הפעילות הבינלאומית של קבוצת הבנק מונה כשלושים מוקדים ומתבצעת באמצעות חברות בנות בנקאיות, חברות פיננסיות, סניפי הבנק בחו"ל ונציגויות. פעילות הבנק בחו"ל מתמקדת במגזר הבנקאות הפרטית ובמגזר העסקי. בנוסף, לבנק פעילות במגזר משקי הבית ובמגזר המסחרי, בתורכיה ובקזחסטן. במסגרת פעילותו הבינלאומית מקיים הבנק קשרים עם בנקים כתבים ברחבי העולם. הפעילות מול בנקים כתבים אלה כוללת מסחר באמצעות חדרי עסקות, שיתוף פעולה בסחר חוץ ובמימון סחר בינלאומי, מימון פרויקטים, סליקת תשלומים ושירותים בתחום שוק ההון (ראה פרק "חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים").

במסגרת פעילות הבנקאות הפרטית מספק הבנק ללקוחותיו בעלי עושר פיננסי בחו"ל שירותים ומוצרים מתקדמים ומקצועיים, הכוללים מוצרי השקעה וניהול נכסים גלובלי. פעילות המגזר העסקי בחו"ל כוללת מתן אשראי ללווים מקומיים זרים, וכן השקעות באגרות-חוב. הפעילות במגזר משקי הבית ובמגזר המסחרי בשווקים מתעוררים ממוקדת בפעילות בנק פוזיטיב בתורכיה ובבנק פוזיטיב בקזחסטן.

הדגש המרכזי באסטרטגיית הבנק מכוון לפעילות הבנקאות הפרטית הבינלאומית (Global Private Banking) ופעילות הבנקאות המסחרית בניו-יורק. הבנק שואף להמשיך להרחיב את מעטפת השירות ולשפר את יכולותיו בתחום המוצרים, השייך והשירות ללקוחות.

מגבלת חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על הפעילות הבינלאומית

להלן יתוארו בקצרה מגבלות עיקריות שחלות על הפעילות הבינלאומית:

פיקוח רגולטורי בחו"ל

בנוסף לכללים ולמגבלות המוטלים על-ידי בנק ישראל על הפעילות הבינלאומית של קבוצת הבנק, הן מכוח חקיקה ונהלים והן מכוח הוראות בהיתרים הניתנים על-ידי בנק ישראל בעת רכישת חברות בנות ו/או פתיחת סניפים בחו"ל, פעילות המגזר הבינלאומי במדינות השונות כפופה לפיקוח רגולטורי מצד רשויות שלטוניות שונות במדינות הרלוונטיות הכוללות דרישות של הון, החזקת נכסים נזילים, ציות ואיסור הלבנת הון וכיוצא בזה.

עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים

במהלך שנת 2011 מסרו רשויות שוויץ לבנק הפועלים (שוויץ) בע"מ (להלן: "הפועלים שוויץ"), כי כמה בנקים שוויצריים ובהם הפועלים שוויץ נחקרים על-ידי רשויות של ארצות-הברית, ככל הידוע בקשר עם חשד או חשש לסיוע ללקוחות אמריקאים בהעלמת מס מרשויות ארצות-הברית. לא נמסרו פרטים או נסיבות המתייחסים להפועלים שוויץ עצמו בקשר עם החקירה.

לפי בקשת רשויות שוויץ, מסרו אותם בנקים מידע סטטיסטי אודות עסקיהם עם לקוחות אמריקאים לרשויות שוויץ, על מנת שיעבירו אותו לרשויות ארצות-הברית. במסגרת זו, מסר בנק הפועלים שוויץ במחצית השנייה של שנת 2011 מידע סטטיסטי לרשויות שוויץ, מבלי למסור פרטים מזהים על הלקוחות, כגון שמות לקוחות. הפועלים שוויץ משתף פעולה עם רשויות שוויץ ופועל על-פי הוראות הדין החלות עליו. ביום 29 באוגוסט 2013 פורסם כי שלטונות ארצות-הברית שוויץ הגיעו להסדר ("ההסדר השוויצרי"), לפיו בנקים שוויצריים אשר יבחרו להצטרף להסדר השוויצרי ויעמדו בתנאים (ביניהם, תשלום קנס, מסירת מידע נרחב אודות החשבונות של לקוחותיהם האמריקאים, אודות כספים שהתקבלו מבנקים אחרים ועוד), לא יועמדו לדין בארצות-הברית בקשר עם עניינים המהווים חלק מהסדר זה. ההסדר השוויצרי מגדיר "קטגוריה 2" כקטגוריה שמתייחסת לבנקים שאינם נתונים לחקירה ושיכולים להצטרף להסדר. משרד המשפטים האמריקאי פרסם, כי ההסדר השוויצרי לא יחול על 14 בנקים שוויצריים, אשר לגבי פעילותם הינו מנהל חקירה. לפיכך, גם הפועלים שוויץ אינו נכלל בהסדר השוויצרי וביום 29 באוגוסט 2013 הודיע משרד המשפטים האמריקאי במכתב לבא כוחו של הפועלים שוויץ, כי הוא לא ייכלל בו בהיותו נתון לחקירה. במכתב האמור לא פורטו טענות או דרישות כלשהן.

מאז שנת 2011 ועד לראשית שנת 2015, למעט מספר שיחות טלפון בין נציגי רשויות בארצות-הברית לבין נציגי הבנק ובאי כוחו בארצות-הברית, לא התקיימו פגישות או שיחות בין נציגי הרשויות בארצות-הברית ובין הבנק או באי כוחו, בהקשרים הנוגעים לחקירה כנגד הפועלים שוויץ ו/או לפעילות הבנקאית של גורמים אחרים בקבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים.

במהלך החודשים ינואר ופברואר 2015 קיימו נציגי הבנק פגישות ראשוניות עם נציגים של מחלקת השירותים הפיננסיים של מדינת ניו-יורק (New York Department of Financial Services) (ה-NYDFS) ועם נציגים בווישינגטון של משרד המשפטים של ארצות-הברית (Department of Justice) (ה-DOJ) ומסרו להם, לבקשתם בשלב זה, התייחסות כללית בעל-פה בדבר הפעילות הבנקאית של קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים, ושונותו של הבנק מבנקים אחרים.

במסגרת הפגישות (הנפרדות) האמורות מסרו נציגי משרד המשפטים האמריקאי וה-NYDFS כי בכוונתם לפנות בבקשה לקבל מידע בדבר פעילות קבוצת הבנק ביחס ללקוחות אמריקאים (ולא רק ביחס לפעילות הפועלים שווייץ). כמו-כן סוכם שתתקיימה פגישות נוספות בעניין זה. ואמנם, ביום 5 במרץ 2015, מסר ה-NYDFS צו גילוי מסמכים המתייחס לחקירתו בעניין פעילות קבוצת הבנק מול לקוחות אמריקאים.

לנוכח השלב המקדמי בו נמצא הטיפול בעניין זה ברשויות בארצות-הברית ולנוכח כל האמור לעיל ואי הוודאות הנובעת מכך, אין בידי הבנק מידע מספק בדבר החקירה ובאיזה אופן מבקשות הרשויות האמריקאיות האמורות (או מי מהן) לבחון את עניינו של הבנק ואת ענייניהם של גורמים אחרים בקבוצת הבנק.

במהלך התקופה שחלפה משנת 2011 נעזרת קבוצת הבנק ביועצים משפטיים חיצוניים מארצות-הברית, שווייץ וישראל ובוצעו בדיקות פנימיות מסוימות בקשר לפעילות בנקאית מול לקוחות אמריקאים, אך בשלב מוקדם זה, בשים לב לכך שבכאן למועד הדיווח הרשויות האמריקאיות לא הפנו כנגד הבנק טענות, לא ידוע מהן הטענות שיש לרשויות האמריקאיות כלפי הבנק, ובשים לב לכך שקבוצת הבנק אינה מנהלת משא ומתן עם הרשויות האמריקאיות ובשים לב לכך שלא ניתן ללמוד מזירה שווה בין אירועי ותוצאות בנק ישראלי אחר בהקשר זה, השונים משל הבנק, וגם לאור חוות דעת משפטיות ואי הוודאות, אין ביכולתו של הבנק להעריך את היקף החשיפה של הפועלים שווייץ ושל הבנק בנושא זה. לבנק ולפועלים שווייץ פעילות מול לקוחות אמריקאים, כשמטבע הדברים היקף הפעילות בישראל גדול בשיעור ניכר מזה של הפועלים שווייץ. הבנק איננו יודע מה מידת ההשפעה של נתונים אלה על החשיפה האפשרית של הבנק.

דברים אלה, לצד עיקרי הבדיקות הפנימיות שבוצעו, הוצגו גם בפני דירקטוריון הבנק ובפני דירקטוריון הפועלים שווייץ. בשלב מוקדם זה, בתנאי אי ודאות אלה ובהיעדר נוסחה ברורה וידועה לפיה חושבו הסכומים אשר שולמו לרשויות שונות בארצות-הברית במסגרת הסדרים אליהם הגיעו בנקים שונים עם אותן הרשויות ובכלל זה הסדר בנק לאומי אשר פורסם במהלך חודש דצמבר 2014, אין ביכולתו של הבנק להעריך את היקף החשיפה כאמור.

על אף האמור לעיל המפקח על הבנקים לאחר שבחן את הנסיבות ומטעמי שמרנות חשבונאית, הורה לבנק לבצע הפרשה בגין האמור ובהמשך הורה לתת לה גילוי בדוח השנתי. בהתאם להוראת המפקח, כלל הבנק בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2014 הפרשה בסכום מצטבר של 196 מיליוני ש"ח כנגד חשיפת קבוצת הבנק בכללותה בקשר עם נושא זה. ההפרשה האמורה ניצברה על פני שלשת הרבעונים האחרונים של השנה. יצוין, לבקשת רשות ניירות-ערך, כי ההפרשה המצטברת הנ"ל נפרשה, באופן שבו סך של 52 מיליון ש"ח נכלל בדוחות הכספיים ליום 30 ביוני, 2014, סך של 55 מיליון ש"ח בדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר, 2014 ויתרת הסכום ברבעון הרביעי של שנת 2014. על-פי הוראת המפקח חושב סכום ההפרשה הנ"ל על בסיס אומדן של הסכום שהיה כנראה על הפועלים שווייץ לשלם לשלטונות ארצות-הברית לפי הנוסחה הקבועה בהסדר השוויצרי, אילו היה נכלל הפועלים שווייץ בקטגוריה 2 שלפי ההסדר השוויצרי, זאת הגם שההפרשה האמורה מתייחסת לקבוצת הבנק בכללותה.

ככלות כל הדברים הללו ניתן איפוא לסכם, כדלקמן:

- א. נכון למועד הדיווח הבנק בהתבסס על התייעצויותיו עם יועציו המשפטיים החיצוניים אינו יודע להעריך את סכומי או היקף החשיפה וזאת בין השאר לאור השלב בו נמצא הטיפול בסוגיה.
- ב. מזה למעלה משלוש שנים לא היה קשר או מגעים משמעותיים בין הרשויות בארצות-הברית לבין הבנק או נציגיו ולא הוצגו בפני קבוצת הבנק טענות אשר עשויים ללמד על היקף החשיפה כתוצאה מחקירה של הפעילות הבנקאית של קבוצת הבנק מול לקוחות אמריקאים.
- ג. הבנק בסיוע יועציו המשפטיים החיצוניים בארצות-הברית, בשווייץ ובישראל מבצע בדיקות פנימיות מסוימות בקשר עם הפעילות הבנקאית של קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים, אשר עיקריהן הוצגו בפני דירקטוריון הבנק ודירקטוריון הפועלים שווייץ.
- ד. הבנק אינו יודע אם ומתי יוכל להעריך את החשיפה בקשר עם האמור. הדבר תלוי, בין היתר, בשאלת התפתחות המהלכים מול הרשויות בארצות-הברית, התנהלות הרשויות בארצות-הברית והמידע שימסר לבנק ולנציגיו במסגרת זו ומידע שמתבקש הבנק למסור לרשויות האמריקאיות.
- ה. נוסח ביאור זה תואם עם המפקח על הבנקים ופרטים בו נכללו לאור דרישת רשות ניירות-ערך.

תמצית הדוחות הכספיים המצרפיים של הפעילות הבינלאומית

תמצית הדוחות הכספיים של הפעילות הבינלאומית המוצגת להלן כוללת את שלוחות הבנק בחו"ל אשר פעילות באחד או יותר מהתחומים הבאים: מתן אשראי, גיוס פיקדונות, הנפקת אגרת-חוב או כתבי התחייבות וניהול נכסי לקוחות. בנוסף, נכללת פעילות המרכז לבנקאות פרטית בינלאומית בישראל.

א. מאזן*

יתרה ליום 31 בדצמבר		
2013	2014	
במיליוני דולר		
נכסים		
7,648	8,851	מזומנים ופיקדונות בבנקים
2,169	2,102	ניירות-ערך
8	1	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
5,282	5,371	אשראי לציבור, נטו
26	30	בניינים וציוד
74	96	נכסים בגין מכשירים נגזרים
171	131	נכסים אחרים
15,378	16,582	סך-כל הנכסים
התחייבויות והון		
8,147	8,421	פיקדונות הציבור
5,063	6,132	פיקדונות מבנקים
-	20	פיקדונות הממשלה
70	11	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
600	625	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
143	143	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
272	229	התחייבויות אחרות
14,295	15,581	סך-כל ההתחייבויות
61	53	זכויות שאינן מקנות שליטה
1,022	948	אמצעים הוניים**
15,378	16,582	סך-כל ההתחייבויות וההון

* מאזן הפעילות הבינלאומית מבוסס על נתוני השלוחות ומתורגם לדולר ארצות-הברית, לאחר ביצוע התאמות לכללי החשבונאות המיושמים על-ידי הבנק תוך ביצוע התאמות בגין יתרת עודף עלות הרכישה על ההון של השלוחות וייחוס חלקם של בעלי הזכויות שאינן מקנות שליטה.

** כולל הון מחושב בסך של 264 מיליון דולר (31 בדצמבר 2013: בסך של 283 מיליון דולר) עבור סניפי הבנק שאינם חברות. ההון המחושב, כולל את סכומי הפיקדונות המקוריים שהופקדו בסניפי הבנק בתוספת רווחים או בניכוי הפסדים שנרשמו עד לתאריך המאזן, לרבות התאמות מהצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שוויים ההוגן.

יתרה ליום 31 בדצמבר		
2013	2014	
במיליוני דולר		
8,747	9,046	פיקדונות הציבור ואגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
9,421	9,448	נכסי לקוחות (חוץ-מאזני)
18,168	18,494	סך-הכל

ג. רווח והפסד ותרומת שלוחות הבנק בחו"ל*

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2013	2014	
במיליוני דולר		
212	183	רווח מימוני, נטו
3	21	הוצאות בגין הפסדי אשראי
209	162	רווח מימוני, נטו, לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
152	166	עמלות והכנסות אחרות
255	278	הוצאות תפעוליות ואחרות
106	50	רווח לפני מסים
39	26	הפרשה למסים על הרווח
		רווח (הפסד) נקי:
67	24	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(3)	4	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
64	28	המיוחס לבעלי המניות בבנק

* מבוסס על תוצאות השלוחות בחו"ל ומתורגם לדולר ארצות-הברית, לאחר ביצוע התאמות לכללי החשבונאות המיושמים על-ידי הבנק; הפחתת עודף עלות הרכישה על ההון של השלוחות, ייחוס חלקם של בעלי מניות חיצוניים בתוצאות החברות המאוחדות והשלמה למס הנוסף החל על הבנק בישראל.

מטבע הפעילות של החברות המאוחדות בחו"ל, מוגדר בהתאם להוראות המפקח על הבנקים (לפרטים נוספים ראה ב"אור (ה)1) בדוחות הכספיים). בהתאם לכך, הפרשי השער בגין ההשקעה בבנק הפועלים שוויץ נזקפים ישירות להון, במסגרת "התאמות מתרגום דוחות כספיים", נטו מהשפעת הגידור. ביחס ליתר החברות, הבנק מגדר מבחינה כלכלית את חשיפות המטבע האמורות והפרשי השער נזקפים לדוח רווח והפסד.

השקעות הבנק בשלוחות העיקריות בחו"ל הסתכמו ביום 31 בדצמבר 2014 בסך של 3,578 מיליון ש"ח לעומת 3,467 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2013.

תוצאות הפעילות של השלוחות העיקריות בחו"ל בשנת 2014, הסתכמו לרווח של כ-104 מיליון ש"ח (183 מיליון ש"ח כולל הפרשי שער) לעומת רווח של כ-223 מיליון ש"ח (43 מיליון ש"ח כולל הפרשי שער) בשנת 2013.

להלן נתונים על ההשקעה בשלוחות העיקריות ותרומתן לרווח הנקי של הבנק:

31 בדצמבר 2014:

תשואה בשנת 2014 ⁽³⁾	תרומה בשנת 2014 בנטרול הפרשי שער ⁽²⁾	יתרה ליום 31 בדצמבר 2014 ⁽¹⁾	
			במיליוני ש"ח
10.7%	79	834	סניפי ארצות-הברית - דולר ⁽⁴⁾
0.1%	-	92	סניפי לונדון - ליש"ט ⁽⁴⁾⁽⁵⁾
3.5%	56	1,645	Bank Hapoalim (Switzerland) Ltd.
(7.3%)	(37)	495	קבוצת פוזיטיף
(12.2%)	(12)	153	Banque Hapoalim (Luxembourg) S.A.
4.3%	18	359	שלוחות אחרות
2.9%	104	3,578	סך-הכל

31 בדצמבר 2013:

תשואה בשנת 2013 ⁽³⁾	תרומה בשנת 2013 בנטרול הפרשי שער ⁽²⁾	יתרה ליום 31 בדצמבר 2013 ⁽¹⁾	
			במיליוני ש"ח
20.0%	118	640	סניפי ארצות-הברית - דולר ⁽⁴⁾
13.5%	32	259	סניפי לונדון - ליש"ט ⁽⁴⁾⁽⁵⁾
2.6%	41	1,537	Bank Hapoalim (Switzerland) Ltd.
5.1%	29	513	קבוצת פוזיטיף
(18.9%)	(9)	44	Banque Hapoalim (Luxembourg) S.A.
2.5%	12	474	שלוחות אחרות
6.4%	223	3,467	סך-הכל

- (1) יתרת ההשקעה בחברות הבנות מוצגת לאחר התאמתה לכללי החשבוונאות המיושמים בבנק.
- (2) תרומת השלוחות בחו"ל מורכבת מהרווח הנקי, מתורגם ליש"ח, תוך ביצוע התאמות בגין הפחתת עודפי העלות על ההשקעה בגין השלוחות האמורות וייחוס חלקם של בעלי מניות חיצוניים ברווח של חברות מאוחדות בחו"ל, בניכוי השלמה לשיעור המס הסטטוטורי החל בישראל בסך 69 מיליון ש"ח (תקופה מקבילה אשתקד: 88 מיליון ש"ח).
- (3) תשואת החברות מחושבת על-ידי חלוקת תרומת החברות הבנות, בניכוי הפרשי שער, בהשקעה הממוצעת.
- (4) יתרת ההשקעה בסניפי הבנק בחו"ל מבוססת על ההון המחושב של הסניפים, הכולל את סכומי הפיקדונות המקוריים שהופקדו בסניפי הבנק בתוספת רווחים או בניכוי הפסדים שנרשמו עד לתאריך המאזן, לרבות התאמות מהצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שוויים ההוגן.
- (5) בשנת 2013 החליט הבנק לצמצם את פעילות הסניף בלונדון ולחדול מתן שירותי אשראי ובנקאות פרטית. במהלך שנת 2014 הושלמה העברת יתרת ההלוואות והפיקדונות והסניף פועל במתכונת מצומצמת.

להלן פירוט הרווח הנקי (הפסד) בשלוחות העיקריות לאחר התאמתו לכללי החשבונאות המיושמים בבנק (במטבע מקומי):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
השינוי	2013	2014
במיליונים		
(21.0)	53.5	32.5
סניפי ארצות-הברית - דולר*		
(8.8)	8.8	-
סניף לונדון - ליש"ט*		
5.9	14.9	20.8
Bank Hapoalim (Switzerland) Ltd. - פר"ש		
(45.6)	17.8	(27.8)
קבוצת בנק פוזיטיף - לירה תורכית		
(0.9)	(2.5)	(3.4)
Banque Hapoalim (Luxembourg) S.A. - דולר		
0.6	4.4	5.0
שלוחות אחרות - דולר		

* בסניפי ארצות-הברית ולונדון - הנתונים הינם לפני מס מקומי.

פעילות הבנקאות הפרטית הגלובלית של קבוצת הבנק

במסגרת זו מספקת קבוצת הבנק ללקוחותיה הפרטיים המנהלים את חשבונותיהם בסניפי קבוצת הבנק בחו"ל וכן במרכז לבנקאות פרטית בתל-אביב, שירותים מקצועיים ומוצרים מתקדמים, הכוללים מוצרי השקעה וניהול נכסים גלובלי. הפעילות פרוסה כיום בישראל, אירופה, ארצות-הברית, אמריקה הלטינית, קנדה ואסיה, וזאת, בין היתר, באמצעות מוקדי פעילות הכוללים חברות בנות בנקאיות, סניפים, חברות בנות לניהול נכסים ונציגויות.

להלן פרטים על סניפי הבנק וחברות הבנות העיקריות בחו"ל הפועלים בתחום הבנקאות הפרטית:

Bank Hapoalim (Switzerland) Ltd. (הפועלים שוויץ)

חברה בת בנקאית (בבעלות מלאה של הבנק) העוסקת בעיקר במתן שירותי בנקאות פרטית באמצעות שלושה סניפים: שניים בשוויץ, בציריך ובגינבה ואחד בלוקסמבורג. כמו-כן, פועל הבנק באמצעות חברות ל"יעוץ השקעות בהונג קונג, בישראל ונציגות ברוסיה. הרווח הנקי של הפועלים שוויץ הסתכם בשנת 2014 בכ-20.8 מיליון פרנק שוויצרי בהשוואה לכ-14.9 מיליון פרנק שוויצרי בשנת 2013. הגידול ברווח נובע מגידול בהכנסות ריבית נטו ומגידול בהכנסות מעמלות, שקוזז מגידול בהוצאות התפעוליות. תרומת הפועלים שוויץ בנטרול הפרשי שער ולאחר השלמת מס בישראל לתוצאות הפעילות של הבנק בשנת 2014 הסתכמה ב-56 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-41 מיליון ש"ח בשנת 2013. סך-כל ההון של הפועלים שוויץ ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכם בכ-419 מיליון פרנק שוויצרי בהשוואה לכ-395 מיליון פרנק שוויצרי בסוף שנת 2013. סך-כל המאזן של הפועלים שוויץ ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכם לכ-3,812 מיליון פרנק שוויצרי וזאת לעומת כ-3,419 מיליון פרנק שוויצרי בסוף שנת 2013. סך האשראי של הפועלים שוויץ ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכם בכ-1,487 מיליון פרנק שוויצרי בהשוואה לכ-1,403 מיליון פרנק שוויצרי בסוף שנת 2013. סך פיקדונות הציבור של הפועלים שוויץ ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכמו בכ-3,212 מיליון פרנק שוויצרי בהשוואה לכ-2,890 מיליון פרנק שוויצרי בסוף שנת 2013. לפרטים בדבר עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים ראה ביאור 19. בדוחות הכספיים.

Banque Hapoalim (Luxembourg) S.A. (להלן: "הפועלים לוקסמבורג")

חברה בת בנקאית בבעלות מלאה של הבנק העוסקת בפעילות בנקאית-פיננסית בלוקסמבורג ומחוצה לה. הפועלים לוקסמבורג מעניק הלוואות ללקוחות עסקיים בעיקר.

במהלך שנת 2013 נבנתה בהפועלים לוקסמבורג התשתית הנדרשת לצורך העמדת אשראי עסקי ללקוחות בעלי זיקה לישראל הפועלים באירופה. החל מהרבעון הרביעי של שנת 2013 קלט הפועלים לוקסמבורג לקוחות שהיו בעבר בסניף לונדון וכן העמיד אשראי ללקוחות חדשים. נכון ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכם האשראי ב-570 מיליון דולר לעומת 121 מיליון דולר בסוף שנת 2013. יתרת ההון המיוחס לבעלי המניות של הפועלים לוקסמבורג מסתכם בסוף שנת 2014 בכ-39 מיליון דולר.

המרכז לבנקאות פרטית בינלאומית בתל-אביב

מרכז המספק לתושבי חוץ מכל רחבי העולם שירותים ומוצרי בנקאות פרטית ומהווה חלק אינטגרלי ממערך ה-GPB.

Poalim Asset Management (Ireland) Ltd.-ו Poalim Asset Management (UK) Ltd.

Pam Holdings Ltd. (להלן: "חברות PAM")

חברות PAM (חברות בנות בבעלות מלאה של הבנק) אחראיות לבחירה, מתן תמיכה מקצועית בכל הקשור למוצרי השקעה המוצעים ללקוחות הבנקאות הפרטית הגלובלית ברחבי העולם, תוך שיתוף פעולה עם גופים פיננסיים בינלאומיים מובילים בתחומים אלה. הקבוצה מהווה נדבך מרכזי ביישום אסטרטגיית הצמיחה של הבנק בחו"ל.

נכון ליום 31 בדצמבר 2014 מחזיקים לקוחות קבוצת הבנק קרנות של גופים פיננסיים בינלאומיים אשר ל-PAM יש עימם שיתוף פעולה בסך של כ-2.9 מיליארד דולר בהשוואה ל-2.5 מיליארד דולר ביום 31 בדצמבר 2013. כמו-כן, חברות PAM עוסקות בפיתוח, תכנון ומתן תמיכה מקצועית במוצרי השקעה נוספים, בהם מוצרים מובנים (Structured Products), בסטנדרטים בינלאומיים, לרבות באמצעות שיתופי פעולה עם גופים פיננסיים מובילים בעולם.

בנוסף, מציעות חברות PAM שירותי ייעוץ ומחקר לחברות הבנות וסניפי הבנק בחו"ל.

Hapoalim (Latin America) S.A. (להלן: "הפועלים לטין אמריקה")

עוסק במתן שירותי בנקאות פרטית ואשראי. הפועלים לטין אמריקה פועל באורוגוואי באמצעות שלושה סניפים במונטווידאו, פונטה דל אסטה וקולוניה.

סניף ניו-יורק – פעילות במגזר העסקי

עיקר הפעילות העסקית הבינלאומית של קבוצת הבנק מבוצעת באמצעות סניף ניו-יורק, המתמקד בשלושה תחומי פעילות: מתן שירותים בנקאיים מקיפים הן לחברות ישראליות גדולות הפועלות בארצות-הברית והן לחברות ולקוחות מקומיים, הכוללים: אשראי, סחר-חוץ, השקעות ושירותי חדר עסקות. סניף ניו-יורק מאפשר ללקוחותיו גם ביטוח פיקדונות על-ידי ה-FDIC. מתן אשראי עסקי לחברות גדולות במשק האמריקאי בדרך של רכישת השתפויות בקווי אשראי, המאורגנים על-ידי בנקים מובילים (כ-95% מהיקף האשראי ניתן לחברות בעלות דירוג השקעה, או מובטח על-ידי גופים בעלי דירוג השקעה, Investment Grade על-ידי חברות הדירוג הבינלאומיות Standard & Poor's או Moody's). מתן שירותי חדר עסקות, לרבות בשעות בהם סגורים חדרי העסקות בישראל, כחלק מהפעילות הגלובלית של חדרי העסקות של הבנק. בהתאם לאסטרטגיה אשר אושרה לסניף, מפתח סניף ניו-יורק פעילות בתחום ה-Middle Market (להלן: "פעילות מקומית") בארצות-הברית, באמצעות פיתוח מערכת יחסים ומתן אשראי ישיר ללקוחות מסחריים מקומיים, תוך מיקוד עסקי ברור באזורים גאוגרפיים ותחומי פעילות מוגדרים.

הפעילות המקומית מתמקדת בעיקר בחברות פרטיות עם מחזור מכירות עד 500 מיליון דולר לשנה. במקביל, ימשיך הבנק בפעילותו בשוק הסינדיקציות כפעילות משלימה וכן ימשיך בפעילותו עם לקוחות ישראלים, להם פעילות עסקית בארצות-הברית. במסגרת החלטתו האסטרטגית של הבנק על הרחבת פעילותו בארצות-הברית, פתח הבנק נציגות חדשה בלוס אנג'לס. הנציגות מתמקדת בעיקר בחברות בגודל בינוני ומעניקה מגוון פתרונות פיננסיים.

בנקאות פרטית בארצות-הברית

סניף מיאמי ומחלקת הבנקאות הפרטית בסניף ניו-יורק, מציעים שירותי בנקאות פרטית ללקוחות ה-GPB. הבנקאות הפרטית בארצות-הברית מתמקדת בעיקר בלקוחות מאמריקה הלטינית.

להלן נתונים מאזניים ותוצאתיים של סניפי ארצות-הברית

הרווח של סניפי ארצות-הברית לפני מס מקומי בשנת 2014 הסתכם לכ-33 מיליון דולר בהשוואה לכ-54 מיליון דולר בשנת 2013. הקיטון ברווח נובע בעיקר מהשפעת הפרשות אקטואריות שנבעו מירידת הריבית ושינוי בלוחות תמותה. בפעילות השוטפת חל גידול בהכנסות מימון ועמלות שקוזז בגידול בהפרשה להפסדי אשראי.

סך האמצעים ההוניים של סניפי ארצות-הברית ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכם בכ-240 מיליון דולר לעומת כ-209 מיליון דולר ביום 31 בדצמבר 2013.

סך-כל המאזן של סניפי ארצות-הברית ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכם בכ-9.7 מיליארד דולר בהשוואה לכ-7.5 מיליארד דולר ביום 31 בדצמבר 2013.

סך האשראי של סניפי ארצות-הברית ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכם בכ-2.6 מיליארד דולר בהשוואה לכ-2.2 מיליארד דולר בסוף שנת 2013.

סך פיקדונות הציבור של סניפי ארצות-הברית ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכמו בכ-3.9 מיליארד דולר בהשוואה לכ-3.4 מיליארד דולר בסוף שנת 2013.

Hapoalim Securities U.S.A. Inc. (להלן: "הפועלים סקיריטיס")

חברת Broker-Dealer הרשומה ופועלת בארצות-הברית, נתונה לפיקוחן של רשות ניירות הערך הפדרלית בארצות-הברית (ה-SEC), כמו גם של בורסת ניירות הערך של ניו-יורק (New-York Stock Exchange), ה-National Association of Securities Dealers (NASD) ובורסת נוספות בהן היא חברה ופועלת לפי כללים שנקבעים על-ידן. כמו-כן, כפופה פעילות החברה לפיקוחו של הפיקוח על הבנקים בישראל. החברה תומכת בהרחבת עיסוקו של הבנק בתחום המסחר בניירות-ערך עבור לקוחותיו.

סניף לונדון

בשנת 2013 החליט הבנק לצמצם את פעילות סניף הבנק בלונדון ולחדול בהדרגה ממתן שירותי אשראי ובנקאות פרטית. במהלך שנת 2014, הושלמה העברת יתרת ההלוואות והפיקדונות. בסניף נותרה פעילות מצומצמת בלבד.

הפעילות בשווקים מתעוררים

קבוצת הבנק פועלת כיום בתורכיה וקזחסטן באמצעות החזקת הבנק במניות Bank Pozitif Kredi Ve Kalkinma Bankasi Anonim Sirketi בתורכיה והחזקת JSC Positiv Bank בקזחסטן.

Bank Pozitif Kredi Ve Kalkinma Bankasi Anonim Sirketi (להלן: "בנק פוזיטיף")

בנק שנתאגד ופועל בתורכיה ומתמחה בתחום הבנקאות העסקית, הבנקאות להשקעות ובתחום משקי הבית. חלקו של הבנק בבנק פוזיטיף עומד על 69.8%. לבנק פוזיטיף אין היתר פיקדונות מהרגולטור התורכי.

JSC Bank Pozitiv

הבנק התאגד ופועל בקזחסטן, והינו בבעלות מלאה של בנק פוזיטיף. הבנק עוסק במתן שירותי בנקאות ללקוחות עסקיים ופרטיים.

להלן פרטים מאזניים ותוצאתיים של קבוצת בנק פוזיטיף

ההפסד של קבוצת בנק פוזיטיף בשנת 2014 הסתכם בכ-27.8 מיליון לירות תורכיות (כ-11.9 מיליון דולר) לעומת רווח בשנת 2013 של כ-17.8 מיליון לירות תורכיות (כ-8.2 מיליון דולר), ההפסד נבע מקיטון בהכנסות מימון שאינן מריבית עקב גידול בהוצאות הפרשי שער, הן בגלל היחלשות הלירה התורכית מול הדולר והאירו והן עקב פיחות הטנגה הקזחית מול הדולר. בנוסף, חל גידול בהוצאות התפעוליות וקיטון בהכנסות האחרות ביחס לשנת 2013 בה נרשם רווח ממימוש נכסים אשר נתפסו על-ידי הבנק. תרומת קבוצת בנק פוזיטיף בנטרול הפרשי שער ולאחר השלמת מס בישראל לתוצאות הפעילות של הבנק בשנת 2014 הסתכמה בתרומה שלילית של כ-37 מיליון ש"ח בהשוואה לתרומה חיובית של כ-29 מיליון ש"ח בסוף שנת 2013. סך-כל ההון של קבוצת בנק פוזיטיף ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכם ב-409 מיליון לירות תורכיות (כ-175 מיליון דולר) בהשוואה לכ-435 מיליון לירות תורכיות (כ-201 מיליון דולר) בסוף שנת 2013. סך-כל הנכסים של קבוצת בנק פוזיטיף ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכם בכ-1,905 מיליון לירות תורכיות (כ-0.8 מיליארד דולר) בהשוואה לכ-2,293 מיליון לירות תורכיות (כ-1.1 מיליארד דולר) בסוף שנת 2013. סך האשראי לציבור נטו של קבוצת בנק פוזיטיף ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכם בכ-1,366 מיליון לירות תורכיות (כ-585 מיליון דולר) בהשוואה לכ-1,676 מיליון לירות תורכיות (כ-776 מיליון דולר) בסוף שנת 2013. הקיטון באשראי נובע בעיקר מפירעונות מוקדמים עקב המצב הכלכלי בתורכיה. מימון האשראי נעשה בעיקר על-ידי גיוס אגרות-חוב נקובות בלירה תורכית וכן באמצעות פיקדונות מבנקים. סך פיקדונות הציבור בקבוצת בנק פוזיטיף ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכמו בכ-129 מיליון לירות תורכיות (כ-55 מיליון דולר) בהשוואה לכ-188 מיליון לירות תורכיות (כ-87 מיליון דולר) בסוף שנת 2013. השקעת הבנק בקבוצת בנק פוזיטיף ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכמה ב-495 מיליון ש"ח, בהשוואה לכ-513 מיליון ש"ח בסוף שנת 2013. הירידה נובעת בעיקר מהפסדי קבוצת פוזיטיף.

רכוש קבוע ומתקנים

ליום 31 בדצמבר			
2013	2014		
יתרה	יתרה	פחת שנצבר	עלות
במיליוני ש"ח			
1,931	1,995	2,094	4,089
510	522	1,627	2,149
*991	958	2,964	3,922
*3,432	3,475	6,685	10,160

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ראה ביאור ד.2) בדוחות הכספיים.

המבנים בהם מתנהלים עסקי הבנק בישראל, הינם בבעלותו או בבעלות חברות הנכסים שלו, או בשכירות לתקופות שכירות שונות. מרבית הנכסים בהם מתנהלים עסקי הקבוצה בחו"ל הינם בשכירות. בבעלות קבוצת הבנק 180 נכסים בשטח של 214 אלפי מ"ר, מתוכם 158 מבנים בשטח של 103 אלפי מ"ר המשמשים כסניפים. 22 מבנים בשטח של 111 אלפי מ"ר המשמשים כמשרדי הנהלה ושטחי עזר. בנוסף למבנים שבבעלותה, קבוצת הבנק שוכרת 204 מבנים בשטח של 133 אלפי מ"ר. בנתונים המתייחסים לשטח בנייני הנהלה הראשית נכללים גם חניונים ומחסנים. דירקטוריון הבנק קיבל החלטה במסגרת תוכניות העבודה לשנת 2011 לפעול לריכוז משרדי ויחידות הנהלה הראשית בקריה עתידית אשר תוקם מחוץ למרכז תל-אביב. בין השאר הוחלט על רכישת עתודת קרקע מתאימה בתא שטח גדול, כאשר ההעברה של היחידות בפועל תתבצע בשלבים. בנוסף, הוחלט כי תכנון הקריה יתבצע על-פי עקרונות הבנייה הירוקה. תכנון והקמת השלב הראשון של הקריה צפויים להימשך מספר שנים. באשר לנתונים נוספים על בניינים וציוד, ראה ביאור 7 בדוחות הכספיים.

תשתיות מחשוב

כללי

לבנק שני אתרי מחשוב מרכזיים, אתר ייצור ראשי ואתר גיבוי ופיתוח להבטחת שרידות מירבית. מערכת הליבה של הבנק, הממוקמת באתר הייצור, מותקנת על מחשב Mainframe של IBM. במסגרת שיפור הזמינות והשרידות של מערך מחשבי ה-Mainframe, בשלהי 2014 ביצע הבנק החלפה ושדרוג של מחשבי ה-MF (לדגמי EC12) כמענה לצורכי הגידול וכחלק מההערכות למעבר למתקן רותם (מתקן המחשב החדש של הבנק ראו הרחבה להלן). סך-הכל עוצמה לשני המחשבים: למעלה מ-14,000 MIPS (מיליון פקודות לשנייה). באתר הגיבוי פועל מחשב Mainframe בתצורה מינימלית. בעת הצורך, מחשב זה יגדל לעוצמה הנדרשת. בצד מערכת הליבה פועלות מערכות נוספות (מערכות מבוססות Windows, Unix ו-Linux להלן: "המערכות הפתוחות") לצרכים ייעודיים הפועלות על פלטפורמה המאפשרת חלוקה דינאמית וניצולת מיטבית של משאבים. הבנק עושה שימוש במתודולוגיות ובמערכות מתקדמות ליעול תהליכים בפיתוח ובייצור. סניפי קבוצת הבנק, מנהלות איזור, מרכזי עסקים ויחידות הנהלה הראשית ממוחשבים ומחוברים במקוון למרכזי המחשבים בחטיבת טכנולוגיה ומחשוב. לרשות הלקוחות 471 בנקטים חיצוניים, 125 בנקטים פנימיים, 282 מכונות להפקדת שקים חיצוניות, 321 מכונות להפקדת שקים פנימיות, 106 עדכנים, 270 עמדות לשירות אישי (תורנים).

המערכות המשמשות את קבוצת ישראל כוללות מחשבי Mainframe (לרבות לצורכי גיבוי), מערכות פתוחות, חומרה ותוכנה המשמשות את החברה לפעילותה השוטפת בתחומי ההנפקה והסליקה ובתפעול הסדרי כרטיסי האשראי. מערכות אלה עומדות בדרישות של המפרטים הטכניים שהוגדרו על-ידי הארגונים הבינלאומיים.

גיבוי ואחסנת מידע

כאמור לעיל לבנק שני אתרי מחשוב מרכזיים, אתר ייצור ראשי ואתר גיבוי. בסביבת המחשב המרכזי נפח האחסון הכולל, בשלושת האתרים, הוא כ-300TB. בסביבת המערכות הפתוחות נפח האחסון הכולל, בשני האתרים, הוא כ-2.4PB. נתוני המחשב המרכזי והמערכות הפתוחות מגובים למדיה מגנטית. נפח הגיבוי הכולל למחשב המרכזי ב-3 האתרים הינו 1.6PB. לגיבוי נתוני המחשב המרכזי נעשה שימוש ב-3 מערכות רובוטיות מתוצרת IBM, אחת בכל אתר. לגיבוי נתוני המערכות הפתוחות נעשה שימוש בכתיבה לדיסקים בנפח כולל של 1PB ב-3 האתרים וב-2 מערכות רובוטיות מתוצרת חברת Quantum, אחת בכל אתר מחשוב ראשי, בנפח כולל של כ-10PB. גיבוי המידע נשמר ב-2 עותקים זהים, אחד בכל אתר. כמו-כן, לבנק מאגרי נתונים בהם נשמרים עותקים של מסמכי נייר, מסמכי משכנתאות וכו', לשימוש יום יומי באחזור נתונים ולשמירת עותק היסטורי נגיש של נתונים אלו. כל פעולה המתבצעת במחשבי הבנק מתעדכנת, בזמנית, באתר הייצור ובאתר הגיבוי כך שבמקרי אסון ותקלות פיזיות קיים גיבוי למערכות הקריטיות של הבנק ופגיעה בחומרה באחד האתרים לא תגרום לאובדן מידע. במקרה של מעבר בשעת חירום לאתר הגיבוי, יש לבנק יכולת להגדיל מיידית את עוצמת מחשב הגיבוי (MF) עד לרמת עוצמת מחשב הייצור על-ידי הפעלת מנועים רדומים; כלומר, אתר הגיבוי מאפשר עוצמת מחשב הנדרשת לכל הפעילות העסקית הרגילה של הבנק.

תקשורת

לבנק רשת תקשורת נתונים ודיבור מתקדמת, בעלת קצבי העברת נתונים גבוהים. רשת התקשורת הינה בשרידות גבוהה והיא כוללת גיבויים המאפשרים עבודה מול שני מרכזי המחשבים של הבנק. רשת התקשורת של הבנק מקשרת גם את סניפי הבנק ושלוחותיו בעולם, ומועברים באמצעותה שירותי נתונים, דיבור וועידות חוזי (VIDEO CONFERENCE).

חברות בנות

מערך המחשוב והתפעול של החברות הבנות בחו"ל וכן של פעילות קבוצת הבנק בחו"ל שאינה מתבצעת באמצעות חברות בנות, מתבסס על מערכות עצמאיות, כאשר האחריות הניהולית היא של ההנהלות והדירקטוריונים של החברות הבנות או של חבר ההנהלה הממונה על הפעילות, לפי העניין. כללי הממשל התאגידי מהווים את בסיס ההתנהלות בין חטיבת הטכנולוגיה והחברות הבנות.

ספקים

הבנק מתקשר מעת לעת עם ספקים מהארץ והעולם לצורך קבלת השירותים השונים הנדרשים לו בתחום מערכות המידע, לרבות הסכמי רכישת ציוד ותחזוקתו, הטמעת מערכות מידע ורכישת תוכנות כי ישנם שירותים המבוססים על טכנולוגיות אשר הידע לגביהם מצוי בידי מספר מצומצם של נותני שירות ולעיתים, בידי נותן שירות בעל התמחות וידע בלעדיים בטכנולוגיה כאמור. הבנק ביצע התקשרות עם ספק מתן שירותי מיקור חוץ, בשלב זה בעיקר בתחום המבדקים.

אבטחת מידע

ההשקעה באבטחת מידע של מערכות המידע היא חלק בלתי נפרד ואינטגרלי בפיתוח מערכות מידע מודרניות. אבטחת המידע של מערכות הבנק מתבצעת במספר רבדים ומעגלים, כדי להבטיח שמערכות הבנק מוגנות היטב מחדירה, גישה לא מורשית, או פגיעה.

פרויקטי מידע בבנק מלווים מתחילת דרכם בצוות של אבטחת מידע המוודא קיום קפדני של כללי אבטחת מידע, אבטחת פרטיות המידע, ומידור הנגישות למידע רק למי שהורשה לגשת אליו. אירועי אבטחה ממערכי המחשוב מופנים בזמן אמת אל מוקד מומחה של אנשי אבטחת מידע ומטופלים ומתועדים משלב ראשית האירוע ועד סופו. כמו-כן האירועים הרלוונטיים מופנים למחלקת הביקורת. תקריות מהותיות מדווחות להנהלה ולדירקטוריון. הבנק מבצע באופן שוטף בדיקות חסינות של מערכותיו וסקרי אבטחת מידע של מערכותיו כדי לוודא, שבכל עת רמת אבטחת המידע נשמרת ועונה לכללים מחמירים שנקבעו בתחום זה.

פרויקטים עיקריים בביצוע

חסי"ר - מערכת ספר ראשי - מחשוב ספר ראשי של הבנק. מושתת על מוצר ה-Bank Analyzer של חברת SAP.

תוצרי הפרויקט יאפשרו לבנק לעמוד בקדמת החשבות ברמה בינלאומית לצד שורה של בנקים גדולים בעולם. המערכת כוללת תשתית מידע חשבונאית המבוססת על אירועים עסקיים מפורטים ומאפייני חוזים ומנהלי, המגיעים מהמערכות התפעוליות.

המערכת תאפשר קבלת תובנות עסקיות וניהוליות עבור הנהלת הבנק, וכן יכולת הפקת דיווחים בצורה גמישה.

בנקאות סלולרית - פיתוח והרחבת אפליקציות סלולריות ללקוחות הבנק.

האפליקציות מספקות יכולות עסקיות במגוון רחב של תחומים ומגזרי לקוחות ומשלבות ממשק וחווית משתמש חדשנית וייחודית, תוך דגש על הובלה עסקית טכנולוגית והתאמה ללקוח.

פרויקט רתם - הבנק מתכנן הקמה של DATA CENTER חדש. המבנה המתוכנן יהיה בעל מאפיינים של זמינות גבוהה ומיגון על מנת לתת מענה לצורך ברציפות של מערך המחשבים של הבנק. הפרויקט נמצא בשלבי ביצוע של הקמת המבנה ובתהליך תכנון של ההגירה למתקן החדש.

פרויקט סינדיקציה - עסקת אשראי בסינדיקציה הינה שיתוף פעולה עסקי של מספר תאגידים פיננסיים למימון פרויקטים עתירי השקעה.

מטרת הפרויקט יצירת תשתית לניהול עסקות סינדיקציה בבנק, ומיכון התהליכים הידניים הכרוכים בכך.

פרויקט שיעבוד נכסים פיננסיים בחשבון - מאפשר שעבוד שוטף על פיקדונות שקל/מטבע-חוץ בחשבון ושעבוד קבוע על חשבון ניירות-ערך. זאת, בתנאים מסוימים המאפשרים שירות משופר ללקוח העסקי מחד, וניהול אפקטיבי יותר מאידך.

פרויקט מובילות אינטרנט ומובייל - תכנון ופיתוח מערכת האינטרנט והמובייל העתידית, כיישום ראשון בפרויקט המובילות העסקית טכנולוגית אשר נועד לשמר ולבסס את המובילות העסקית טכנולוגית של בנק הפועלים. הפרויקט מביא לידי ביטוי תפישות מתקדמות, הן בנראות והשירות ללקוח, הן באינטגרציה רב ערוצית, והן מבחינת הארכיטקטורה התומכת ביישום.

פרויקט בנקט העתיד - מטרת הפרויקט היא להחליף ולשדרג את הליבה של מערך הבנקטים, לצמצם סיכונים תפעוליים ולייצר בסיס טכנולוגי לשירותים מתקדמים עתידיים.

פלוסים - POALIM UP - פרויקט חדשני בעולם הבנקאות, שמהווה קפיצת מדרגה בניהול חשבון בנק, בכך שמעניק ללקוח יכולת בחירה והתאמה של החשבון לצרכים הספציפיים שלו. כמו-כן, מסופקים כלים שיסייעו ללקוח להתנהל טוב יותר, לקבל החלטות פיננסיות נכונות, להיות בשליטה על הפעילות בחשבון. זאת תוך שקיפות, הוגנות ובחירה.

היקף השקעה

הבנק מיישם את תקן חשבונאות בינלאומי מספר 38 והנחיות הפיקוח על הבנקים בדבר היוון עלויות תוכנה. עלויות בגין מערך טכנולוגיית המידע נרשמות כנכסים בדוחות הכספיים רק בשלב הפיתוח של מערכת מחשוב. שלב הפיתוח מתחיל רק לאחר שהפרויקט מאושר ומתוקצב והוכחה ישימותו הטכנולוגית. עלויות שהוכרו כנכסים כוללות עלויות ישירות של חומרה, שירותים ושכר עבודה. יתר העלויות, כגון עלויות טרום פרויקט, עלויות פיתוח תוכנות שאינן עולות על סף המהותיות, עלויות הטמעה והדרכה, עלויות תחזוקה שוטפת, עלויות מנהלה ועלויות אחרות שלא ניתן לייחס באופן ישיר לפיתוח תוכנה, מוכרות כהוצאה בדוח רווח והפסד עם היווצרותן. לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ראה ביאור 21. (2) בדוחות הכספיים.

להלן פרטים על הוצאות והשקעות בגין מערך טכנולוגיית המידע שבוצעו בשנת 2014:

תוספות לנכסים⁽¹⁾ בגין מערך טכנולוגיית המידע שלא נזקפו כהוצאה בשנת 2014

סך-הכל	אחר	חומרה ⁽³⁾	תוכנה	
במיליוני ש"ח				
63	-	-	63	עלויות בגין שכר עבודה ונלוות
164	-	-	164	עלויות בגין מיקור חוץ, לרבות שכר יועצים
256	1	133	122	עלויות רכישה או רישיונות שימוש ⁽⁴⁾⁽⁵⁾
9	9	-	-	עלויות ציוד בניינים ומקרקעין
492	10	133	349	סך-הכל

יתרות נכסים⁽²⁾ בגין מערך טכנולוגיית המידע ליום 31 בדצמבר 2014

סך-הכל	אחר	חומרה ⁽³⁾	תוכנה	
במיליוני ש"ח				
1,436	58	295	1,083	סך-הכל עלות מופחתת
384	-	-	384	מזה: בגין שכר עבודה ונלוות

הוצאות בגין מערך טכנולוגיות המידע כפי שנכללו בדוח רווח והפסד בשנת 2014

סך-הכל	אחר	חומרה ⁽³⁾	תוכנה	
במיליוני ש"ח				
536	4	129	403	הוצאות בגין שכר עבודה ונלוות
255	10	57	188	הוצאות בגין רכישות או רישיונות שימוש שלא הונו לנכסים
49	1	6	42	הוצאות בגין מיקור חוץ, לרבות שכר יועצים
447	20	91	336	הוצאות בגין פחת
209	87⁽⁶⁾	34	88	הוצאות אחרות
1,496	122	317	1,057	סך-הכל הוצאות

- (1) לרבות הוצאות מראש בגין מערך טכנולוגיית המידע בסך 45 מיליוני ש"ח (31.12.13: 0 מיליוני ש"ח).
- (2) לרבות הוצאות מראש בגין מערך טכנולוגיית המידע בסך 172 מיליוני ש"ח (31.12.13: 128 מיליוני ש"ח).
- (3) לרבות תשתיות תקשורת.
- (4) עלויות רכישה או רישיונות שימוש בגין מערך טכנולוגיית המידע אשר לא סווגו בדוחות הכספיים כרכוש קבוע (עלויות ציוד, בניינים ומקרקעין), אלא כהוצאה מראש.
- (5) לרבות רכישות ורישיונות שימוש של תוכנה וחומרה לכלל החטיבות בתאגיד הבנקאי.
- (6) כוללות הוצאות שהוצאו על-ידי מערך טכנולוגיית המידע לרבות הוצאות שוטפות על שימוש בתקשורת וטלפוניה, דואר, שכר-דירה, מסים, חשמל וכדומה.

תוספות לנכסים⁽¹⁾ בגין מערך טכנולוגיית המידע שלא נזקפו כהוצאה בשנת 2013

תוכנה*	חומרה ⁽³⁾	אחר	סך-הכל
במיליוני ש"ח			
*92	-	-	*92
173	-	-	173
101	79	1	181
-	-	16	16
*366	79	17	*462

יתרות נכסים⁽²⁾ בגין מערך טכנולוגיית המידע ליום 31 בדצמבר 2013

תוכנה*	חומרה ⁽³⁾	אחר	סך-הכל
במיליוני ש"ח			
*1,082	256	69	*1,407
*371	-	-	*371

הוצאות בגין מערך טכנולוגיות המידע כפי שנכללו בדוח רווח והפסד בשנת 2013

תוכנה*	חומרה ⁽³⁾	אחר	סך-הכל
במיליוני ש"ח			
*430	82	4	*516
177	63	14	254
44	6	2	52
*351	125	14	*490
104	37	79 ⁽⁶⁾	220
*1,106	313	113	*1,532

- * יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ראה ביאור ד.2 (2) בדוחות הכספיים.
- (1) לרבות הוצאות מראש בגין מערך טכנולוגיית המידע בסך 45 מיליוני ש"ח (31.12.13: 0 מיליוני ש"ח).
- (2) לרבות הוצאות מראש בגין מערך טכנולוגיית המידע בסך 172 מיליוני ש"ח (31.12.13: 128 מיליוני ש"ח).
- (3) לרבות תשתיות תקשורת.
- (4) עלויות רכישה או רישיונות שימוש בגין מערך טכנולוגיית המידע אשר לא סווגו בדוחות הכספיים כרכוש קבוע (עלויות ציוד, בניינים ומקרקעין), אלא כהוצאה מראש.
- (5) לרבות רכישות ורישיונות שימוש של תוכנה וחומרה לכלל החטיבות בתאגיד הבנקאי.
- (6) כוללות הוצאות שהוצאו על-ידי מערך טכנולוגיית המידע לרבות הוצאות שוטפות על שימוש בתקשורת וטלפוניה, דואר, שכר-דירה, מסים, חשמל וכדומה.

הון אנושי

אסטרטגיית משאבי אנוש

אסטרטגיית משאבי אנוש מגובשת בהלימה לאסטרטגיית הבנק, לצרכים העסקיים הנגזרים ממנה ולמגמות בתחום משאבי אנוש. בהתאם לכך קבעה חטיבת הון אנושי, ייעוץ ומשאבים את ייעודה להיות שותף אסטרטגי התומך בהשגת היעדים העסקיים של הבנק, תוך מתן דגש על פיתוח וטיפוח המשאב האנושי, חתירה מתמדת למצוינות ושימוש מיטבי במשאבים.

התוכנית האסטרטגית כוללת ארבעה תחומי פעולה עיקריים:

- **תכנון משאבי אנוש** – גיבוש ויישום תוכניות ומהלכים בכל הקשור להון האנושי, בהתאם לתוכניות העבודה של חטיבות הבנק בהיבטי תמהיל, השכלה והכשרה, וכל זאת בהתאמה למגמות בשוק העבודה ולרגולציה המשתנה.
- **טיפוח ופיתוח אנשים ותרבות** – ביסוס חזון הבנק, הקוד אתי והערכים; פיתוח מצוינות מקצועית וניהולית בקרב עובדי הבנק; הנעת עובדים ועידוד מוטיבציה. הבנק מטפח תרבות למידה בקרב עובדיו באופן שוטף, ומשקיע משאבים ניכרים בהכשרה מקצועית וניהולית.
- **מצוינות תפעולית** – ניהול המשאבים ובחינה מתמדת של תהליכי עבודה ומחוללי הוצאות במטרה להביא לניצול מיטבי של המשאבים ולחיסכון.
- **מצוינות בשירות** – קביעת סטנדרטים לרמת שירות גבוהה, פרואקטיביות בשירות הניתן ליחידות הבנק והתאמת מעטפת השירות לצרכים הייחודיים של לקוחות הפנים.

להלן נתונים אודות מצבת כוח אדם בקבוצת הבנק במונחי משרות⁽¹⁾:

	*2012		*2013		2014	
	ממוצע שנתי	יתרה לסוף שנה	ממוצע שנתי	יתרה לסוף שנה	ממוצע שנתי	יתרה לסוף שנה
הבנק						
בארץ	11,029	11,205	10,629	10,877	10,139	10,387
בחו"ל	372	372	302	319	283	288
סך-הכל בבנק	11,401	11,577	10,931	11,196	10,422	10,675
חברות בנות						
בארץ	1,705	1,689	1,658	1,649	1,636	1,631
בחו"ל	663	648	651	647	625	658
סך-הכל חברות בנות	2,368	2,337	2,309	2,296	2,261	2,289
סך-הכל בקבוצת הבנק	13,769	13,914	13,240	13,492	12,683	12,964

* לאור היישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה, הוצגו מחדש נתוני מצבת משרות כוח האדם בגין השפעת משרות עובדים ששכרם הוון לרכוש קבוע. השפעת היישום למפרע גרמה לגידול בהוצאות השכר ובאופן מקביל לגידול של כ-285 משרות בכל אחת מהשנים 2012 ו-2013. לפרטים נוספים בדבר היישום למפרע ראה ביאור ד1 (2) בדוחות הכספיים.

(1) מספר המשרות כולל גם תרגום למשרות של עלות שעות נוספות, בתוספת משרות כוח אדם חיצוני שאינם עובדי הבנק, אך מספקים שירותי עבודה, בניכוי 344 משרות עובדים ששכרם הוון לרכוש קבוע בשנת 2014 (בשנת 2013 - 415 משרות ובשנת 2012 - 453 משרות).

להלן פרטים בדבר השינויים העיקריים במצבת כוח האדם בקבוצת הבנק בשנת 2014 בהשוואה לסוף שנת 2013:

מספר המשרות הממוצע בקבוצת הבנק ירד בשנת 2014 ב-528 משרות בהשוואה למספר המשרות הממוצע בשנת 2013. כלהלן:

- חל קיטון של 490 משרות במצבה הממוצעת בבנק בישראל. הקיטון נובע בעיקר מיישום מהלך התקינה ביחידות ההנהלה הראשית על-פי מתודולוגיה "פועלים בדרך הנכונה" ואופטימיזציה של פריסת רשת הסניפים.
- חל קיטון ממוצע של 31 משרות בסניפי חו"ל עקב צמצום כ"א בסניפים וסגירת נציגויות.
- חל קיטון של 18 משרות בחברות הבת בישראל.

להלן התפלגות מספר המשרות הממוצעות בקבוצת הבנק על-פי מגזרי הפעילות⁽¹⁾:

2013*	2014	
5,249	4,977	משקי הבית
3,321	3,144	בנקאות פרטית
1,689	1,656	עסקים קטנים
1,071	1,109	מסחרי
724	696	עסקי
862	823	ניהול פיננסי
576	559	אחרים והתאמות
13,492	12,964	סך-הכל

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ראה ביאור ד.2) בדוחות הכספיים.
(1) כולל משרות של עובדי ההנהלה הראשית שעלות העסקתם הועמסה על המגזר.

מאפייני המשאב האנושי

מדיניות הבנק היא להעסיק, לקדם ולקבל החלטות בקשר לעובדים על בסיס שיקולים ענייניים ובהם כישורים ותפקוד, וללא אפליה מחמת דת, גזע, מין, גיל, השקפה, נטייה מינית, מוגבלות, מקום מגורים וכיוצא באלה. הבנק מעודד גיוס של עובדים מאוכלוסיות בתת-ייצוג בשוק העבודה כחלק ממדיניות הגיוס שלו, מתוך הכרה ביתרונות הטמונים בהעסקה מגוונת בהיבטים של הכרות טובה יותר עם מגזרי לקוחות שונים ועידוד חדשנות ויצירתיות בסביבת עבודה פתוחה ומגוונת.

בשנת 2014 הוותק הממוצע של עובדי הבנק עמד על 17.9 שנים, בדומה לשנת 2013. הגיל הממוצע של עובדי הבנק עמד על 43.7 בשנת 2014 בדומה לשנת 2013.

בשנת 2014 כ-65.7% מכלל עובדי הבנק הן נשים, בהשוואה ל-65% בשנת 2013. בקרב אוכלוסיית הניהול הבכיר בבנק (מדרג מנהלי מחלקות בהנהלה ראשית ומנהלי סניפים) שיעור הנשים בשנת 2014 הוא 40.6% בהשוואה ל-39.2% בשנת 2013 (בשנת 2006 היה שיעור הנשים בקרב אוכלוסיית הניהול הבכיר 29%).

מדיניות הבנק הינה לקלוט, ככל שניתן, עובדים אקדמאיים, ובהתאמה קיימת מגמה של גידול מתמיד בשיעורם מתוך כלל עובדי הבנק, משיעור של כ-28.1% בשנת 1998 לשיעור של כ-62.2% בשנת 2014 (59.5% בשנת 2013). עלייה זו נבעה מקליטת עובדים אקדמאים והשלמת הלימודים האקדמיים של עובדי הבנק.

התייעלות בבנק

בשנת 2014 המשיך הבנק בתוכנית התייעלות בכוח אדם הן בסניפים והן ביחידות ההנהלה הראשית. התוכנית המבוססת על פרישה מוקדמת קיבלה ביטוי בדוחות הכספיים לשנת 2014 והסתכמה בסך של 390 מיליון ש"ח. תוכנית התייעלות כוללת בנוסף טיפול בסעיפי רכש שונים, צמצום שטחים וסעיפי הוצאה נוספים. תוכנית התייעלות התומכת באסטרטגיה הרב שנתית של הבנק נמשכת גם בשנת 2015.

מערך התגמול בבנק

הבנק שואף לתגמל את עובדיו על עבודתם ועל תרומתם לבנק ולשמרם לטווח הארוך. כמו-כן, שואף הבנק לקשור בין האינטרסים של העובדים לאינטרסים של הבנק ומחזיקי העניין בו, בהתאמה למטרות הבנק, תוכניות העבודה והמדיניות ארוכת הטווח, תוך שמירה על העסקה הוגנת, עידוד מצוינות ותרבות ביצועים.

לרוב, תגמול העובדים מבוסס על שלושה יסודות: שכר שוטף, מענקים שנתיים ותגמול ארוך טווח הנגזר מעליית-ערך מניות הבנק. עובדי הבנק זכאים לתנאים סוציאליים והטבות שונות, לרבות: השתתפות בביטוח רפואי, השתתפות בשכר לימוד, השתתפות במנוי למרכזי ספורט והיכלי תרבות, שי לחגים ולאירועים אישיים ומענק לאחר 25 שנות וותק.

לפרטים נוספים, ראה ביאורים 15 ו-16 בדוחות הכספיים.

עלות ושכר למשרת עובד**

להלן פירוט עלות למשרת עובד ושכר למשרת עובד בבנק (באלפי ש"ח):

2013*	2014	
342	354	עלות למשרת עובד - ללא מענקים
383	394	עלות למשרת עובד - כולל מענקים
203	201	שכר*** למשרת עובד - ללא מענקים
236	234	שכר*** למשרת עובד - כולל מענקים

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ראה ביאור ד.ד.2) בדוחות הכספיים.
** אינו כולל הוצאות לתוכנית התייעלות. מספרי השוואה הוצגו מחדש.
*** שכר - מחושב על-פי משכורות ברוטו, כפי שמשולמות לעובד.

מדיניות תגמול ותוכנית תגמול

ביום 5 בינואר 2014 פרסם הבנק את מדיניות התגמול שלו לנושאי המשרה לפי תיקון 20 לחוק החברות, התשנ"ט 1999 ("חוק החברות") ובהתאם להוראת ניהול בנקאי תקן 301A של המפקח על הבנקים מיום 19 בנובמבר 2013 ("הוראה בדבר מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי") וכן להערות נוספות שהתקבלו מהפיקוח על הבנקים ("מדיניות התגמול"). עקרונות מדיניות התגמול חלים על חברות בת של הבנק בארץ ובח"ל. מדיניות התגמול אומצה על-ידי האסיפה הכללית של בעלי מניות הבנק ביום 11 בפברואר 2014. ביום 22 ביוני 2014 אישר דירקטוריון הבנק תוכנית תגמול למנהליו הבכירים בהתאם להוראה בדבר מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי ולמדיניות התגמול.

תוכנית התגמול יוצרת הלימה בין התוצאות העסקיות של כלל הבנק לאורך זמן, לבין התגמול ומתבססת על רווח מותאם לסיכון ולעלות ההון, בצד תגמול שלילי על אי עמידה ביעדים בטווח הארוך. התוכנית קובעת מנגנון של פריסת התשלום לטווח ארוך, על מנת שלא לעודד לקיחת סיכונים מעבר לתיאבון הסיכון של הבנק. המענק השנתי מחושב על בסיס ביצועי הבנק (משקף את אחריות המנהלים לביצועי כלל הבנק, מעבר לאחריותם לביצועים הספציפיים של החטיבה/היחידה), עמידה ביעדים אישיים (KPI's), כולל מדדים בתחום ניהול הסיכונים ובתחום הציות לחוקים, הוראות רגולטוריות ונהלים וכן הערכת ממונה.

העלאת שכר מינימום

בחודש ינואר 2015 תוקן חוק שכר המינימום בכנסת.

על פי החוק יעלה השכר במשק בתוך שנתיים מ-4,300 ש"ח ברוטו ל-5,000 ש"ח ברוטו בשלוש פעימות: הראשונה בחודש אפריל 2015, השנייה בחודש יולי 2016 והשלישית בחודש ינואר 2017.

בעקבות עדכון החוק החליט הבנק בשיתוף עם יו"ר ארגון העובדים ליישם את העלאת השכר באופן מידי, כך ששכר המינימום לעובדי הבנק, לרבות כח אדם חיצוני, יעלה בפעימה אחת ל-5,000 ש"ח ברוטו החל מחודש אפריל 2015 במקום בשלוש פעימות.

טיפוח ופיתוח ההון האנושי

הבנק מטפח תרבות למידה בקרב עובדיו באופן שוטף, ומשקיע משאבים ניכרים בהכשרה מקצועית וניהולית, מתוך התפיסה לפיה - שיפור מתמיד ביכולות העובדים תומך בהשגת היעדים האסטרטגיים של הבנק והינו בהלימה לחזון הבנק. הבנק קולט עובדים בעלי תואר אקדמי ומעודד עובדים ותיקים ללמוד לתואר ראשון ולתואר שני באמצעות סיוע במימון הלימודים ומתן ימי חופשה נוספים לצורך בחינות.

"קמפוס פועלים"

"קמפוס פועלים" מהווה זירה מרכזית בהטמעה של אסטרטגיה וחזון הבנק באמצעות למידה, תקשורת ותהליכים המקדמים ביצועים. הלמידה מובילה להתפתחות אישית, ארגונית ועסקית אשר תבטיח מצוינות מקצועית וניהולית לעובדים ולמנהלים. הלמידה מתחוללת בכיתות הקמפוס, במנהלות האזוריות ובעמדתו של כל עובד.

בשנת 2014 התקיימו בקמפוס פועלים כ-56,250 ימי למידה בכ-618 מחזורי קורסים בהם ימי אימון בנקאיים, ימי אימון ניהוליים, קורסים לבכירים, הכשרה לניהול בנקאי, מכינה בכלכלה ופיננסים ולמידה בשטח: בכיתות הלימוד באזורים ובסניפים.

הכשרה בנקאית – בית הספר לבנקאות אמון על הכשרת הבנקאים בתחום הידע המקצועי ועל הקניית מיומנויות עסקיות, וזאת בהתאמה לכל בעל תפקיד, לצורכי התפקיד, ובהתאם לשינויים אסטרטגיים בארגון. בנוסף, תפקידו לשמר ולחזק את המוכנות המקצועית של כלל העובדים במילוי תפקידם. בשנת 2014 פותחו והועברו גם הדרכות קצרות וממוקדות בנושאים בנקאיים שונים ומגוונים וימי אימון מקצועיים למנהלים, התקיימו 14 מחזורים של קורסים בכירים בתחומי הבנקאות השונים.

מערכת למידה חדשה – במהלך 2014 נמשך מהלך הטמעת מערכת הלמידה החדשה בבנק והיא מוטמעת עתה בכל יחידות הבנק. המערכת מאפשרת לשמור על המוכנות והמקצועיות של העובד בכל רגע נתון. המערכת מכילה תפריט אישי לכל עובד בהתאם לתפקידו, ובהתאם לאיתור צרכים ומיפוי שוטף של פערי ידע בשטח. במערך הסינוף מקבל העובד בכל שבוע פריטי למידה קצרים לביצוע בהתאם לתפקידו. פריטי הלמידה נוגעים לכלל עולמות התוכן הבנקאיים: עו"ש, אשראי, מטבע-חוץ, שירות, רגולציה ועוד.

הכשרה ופיתוח מנהלים – בית הספר לניהול ומנהיגות בקמפוס פועלים מהווה מסגרת לבנייה והפעלה של מסלולי פיתוח מנהלים בבנק, לצורך העצמה וטיפוח של שדרת מנהלים, וזאת בהלימה לכיוונים האסטרטגיים של הבנק, יעדיו וערכיו. כיום מתקיימות בבית הספר לניהול ומנהיגות תוכניות הכשרה בסיסיות ומתקדמות בניהול, ואלה מיועדות לכל דרג ניהולי בבנק. בשנת 2014 השתתפו מעל 1,500 מנהלים בדרגים השונים, בימי הכשרה ותוכניות פיתוח למנהלים. בשנת 2014 52 מסניפי הבנק השתתפו בתוכנית "מנהיגות ציוותית" השמה דגש על ניהול ציוותי, העצמת היחיד והתפתחות, בנוסף הושקה תוכנית חדשה של 'מנהיגות ציוותית' המותאמת למנהלי מחלקות בהנה"ר.

תרבות ואקלים ארגוני

קוד אתי

הבנק רואה בקוד האתי אבן יסוד בתרבות הארגונית שלו. הקוד האתי התנהגותי של הבנק מאגד את אמות המידה, המוסר והקשרים בין חברים לעבודה, היחסים עם הלקוחות והספקים, התרומה לקהילה והאחריות החברתית והסביבתית. הקוד האתי משמש כ"מצפן" להתנהגות נכונה ואף נקרא בשם: קוד אתי התנהגותי. החל משנת 2004 קיים קוד אתי בבנק. עקב החשיבות שהבנק מייחס לקוד, הוא מגדיר את חברת ההנהלה הממונה על הון אנושי, יעוץ ומשאבים כממונה על האתיקה בבנק הפועלת לקידום הנושא בבנק. בשנת 2014 למדו ועברו כל עובדי הבנק לומדה אשר הציגה את הטכניקה המומלצת להתמודדות עם דילמה אתית, עודכן נוהל קבלת מתנות ונערכו דיונים בסוגיות אתיות בקורסים בכירים מקצועיים.

חזון הבנק

במהלך ארבע השנים האחרונות מתקיים תהליך להטמעתו של חזון הבנק במטרה לבטא את תמונת העתיד הרצויה של בנק הפועלים במיטבו. החזון מצהיר על מחויבות הבנק כלפי עובדיו, לקוחותיו, וכלל מחזיקי העניין. החזון יוצק משמעות ערכית ליעדים ולמהלכים אותם מוביל הבנק. ערכי החזון משולבים במערכי הלמידה וההדרכה בקורסים הבנקאיים, הניהוליים וההתנהגותיים.

תהליך הערכת ביצועים

תהליך הערכה מתקיים מדי שנה ובמרכזו שיחת משוב לסיכום ביצועי השנה החולפת ותכנון היעדים וההתפתחות קדימה. התהליך מבוסס על דיאלוג פתוח ושקיפות, ותומך בהעצמת העובד והתפתחותו. התהליך הוא חלק מרצף שנתי של מהלכים ניהוליים לעידוד מצינות, הערכה הוקרה ותגמול לעובד.

תקשורת פנים ארגונית

בנק הפועלים רואה בעובדיו שותפים מלאים לתהליכים העסקיים והארגוניים. במטרה לשמר את תחושת ההזדהות והמחבורות הגבוהה של העובדים, מתקיימות יוזמות רבות להידוק הקשר והדיאלוג באמצעות תקשורת חוצת ארגון: בין ההנהלה לעובדים, מנהלים ועובדים, בין היחידות השונות. לשם כך, הבנק פועל במגוון ערוצים בהם הפורטל הארגוני אשר מהווה ערוץ תקשורת מרכזי, מתקדם ותומך בשיתוף העובדים במידע והטמעה של תהליכי שינוי פנים ארגוניים.

מצב הנזילות וגיוס המקורות בבנק

כלים מוניטריים של הבנק המרכזי

לרשות בנק ישראל עומדים מספר כלים באמצעותם הוא קובע את רמת הנזילות של המערכת הבנקאית. הפעילות המוניטרית של בנק ישראל מתחלקת לשני סוגים:

- פעילות במהלך חודש נזילות - חודש נזילות מוגדר על-ידי בנק ישראל כתקופה בת 4-5 שבועות המסתיימת ביום רביעי האחרון של חודש קלנדר. הפעילות מתבצעת באמצעות מכרזי הלוואות ו/או פיקדונות לבנקים המסחריים הכוללים מכרזים לחודש, שבוע, ומכרזים יומיים, וכן באמצעות הלוואות ו/או פיקדונות מוניטריים בריבית השונה מריבית בנק ישראל ב-0.25%±.
 - פעילות על פני תקופות ארוכות מחודש נזילות - בנק ישראל קובע בהתאם למצב הכלכלי, גם בארץ וגם בעולם, את רמת הנזילות הרצויה למערכת הבנקאית. בנק ישראל יכול לנקוט במדיניות מוניטרית מרחיבה, ואז הוא מביא את המערכת לעודפי נזילות גבוהים, או במדיניות מוניטרית מצמצמת, בה הוא מביא את המערכת למצב של גירעונות נזילות.
- הריבית המוניטרית של בנק ישראל, שעמדה בתחילת שנת 2014 על שיעור שנתי של 1.0%, ירדה ב-0.25% בסוף חודש פברואר ל-0.75%, ב-0.25% נוספים בסוף חודש יולי ל-0.50%, ובסוף חודש אוגוסט ירדה הריבית ל-0.25%.
בסוף חודש פברואר 2015 הריבית ירדה ל-0.1%.

להלן פירוט הכלים בהם משתמש הבנק המרכזי:

- קביעת הריבית הבסיסית למשק.
 - מכרז מק"מ - בנק ישראל מנהל יתרות מק"מ של כ-130 מיליארד ש"ח, ובאמצעות הקטנה או הגדלה של היתרה, הוא משנה את מצב הנזילות של המערכת הבנקאית.
 - התערבות בשוק מטבע-החוץ - בנק ישראל מבצע קניות או מכירות של מטבע-חוץ מול המערכת הבנקאית.
 - התערבות בשוק אגרות-החוב הממשלתי - בנק ישראל מבצע קניות או מכירות של אגרות-חוב ממשלתיות.
 - הפעלה של מכרזי ריפו - פעילות של בנק ישראל מול הבנקים וגופים מוסדיים.
- בסוף שנת 2014 הסתכמו עודפי הנזילות של המערכת הבנקאית ב-119 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-104 מיליארד ש"ח לסוף שנת 2013 עלייה של כ-15 מיליארד ש"ח.
- מחד הפעולות הבאות הגדילו את הנזילות:
- רכישות מטבע-חוץ על-ידי בנק ישראל בתקופה האמורה בסך של כ-25 מיליארד ש"ח (כ-7.0 מיליארד דולר, מתוכם כ-3.5 מיליארד דולר לצורך קיזוז השפעת הפקת הגז).
- פעילות הממשלה בתחום הפיסקאלי ובשוק ההון הסתכמה בהזרמה של כ-1 מיליארד ש"ח.
- מנגד קיזוז את העלייה בנזילות:
- בנק ישראל הגדיל את הנפקות המק"מ במהלך השנה בסך כ-3 מיליארד ש"ח.
- גידול בכמות הכסף במחזור שבידי הציבור שעלתה בכ-5 מיליארד ש"ח.
- עלייה בחובת הנזילות של הבנקים שהסתכמה בכ-3 מיליארד ש"ח.
- בנק ישראל הודיע על ביטול חובת הנזילות בשיעור 10% על עסקות של תושבי חוץ מסוג עסקות החלף ועסקות המרה עתידית שקל/מטבע-חוץ החל מיום 30 באוקטובר 2014.
- מטעמי זהירות הבנק ממשיך להפקיד חלק גדול מיתרות הנזילות במטבע-חוץ בבנק המרכזי בארצות-הברית בריביות נמוכות ומשקיע חלק מעודפי הנזילות בעיקר באגרות-חוב מדינות ומוסדות פיננסיים בדירוגים גבוהים.
- הבנק מקיים מעקב יומי אחר מצב הנזילות הכולל, וכן אחר מצב הנזילות בשקלים ובמטבע-חוץ (כולל סניפי חו"ל) בנפרד. בנוסף למעקב אחר מצב הנזילות השוטף, אומד הבנק את סיכון הנזילות באמצעות מודל פנימי. אומדן הסיכון נעשה תחת הנחות שונות המתחייסות למצבי שוק שונים עבור המערכת הבנקאית בארץ והבנק.

גיוסי הון וחוב מהציבור

קבוצת הבנק מגייסת הן על-ידי הנפקות לציבור והן על-ידי הנפקות פרטיות, אגרות-חוב וכן כתבי התחייבות נדחים המשמשים כחלק מההון הפיקוחי של הבנק.

יתרת אגרות-החוב וכתבי ההתחייבות ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכמה ב-33.7 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-34.0 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2013. בשנת 2014 גויסו על-ידי קבוצת הבנק אגרות-חוב בסך של כ-3.8 מיליארד ש"ח ונפרעו אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים בסך של כ-4.0 מיליארד ש"ח.

ליום 31 בדצמבר 2014 יתרת כתבי ההתחייבות הנדחים אשר גייס הבנק עומדת על כ-5.0 מיליארד ש"ח, מהם כתבי התחייבות סחירים בסך של כ-0.9 מיליארד ש"ח.

בנוסף, מגייס הבנק באמצעות חברות בנות בבעלותו המלאה: הפועלים הנפקות ופועלים אינטרנשיונל, אשר עיקר עיסוקן הינו גיוס מקורות כספיים בארץ ובחו"ל, בהתאמה, בדרך של הנפקת אגרות-חוב וכתבי התחייבות מסוגים שונים (המהווים חלק מההון הפיקוחי של הבנק) והפקדת תמורת ההנפקה בבנק.

ליום 31 בדצמבר 2014 יתרת כתבי ההתחייבות אשר גויסו על-ידי קבוצת הבנק עומדת על כ-16.9 מיליארד ש"ח ויתרת אגרות-החוב עומדת על כ-11.8 מיליארד ש"ח.

לפרטים נוספים בדבר אגרות-החוב וכתבי ההתחייבות הנדחים אותם הנפיקו הגופים האמורים, ראה ביאור 11 בדוחות הכספיים.

תיאור מצב המיסוי

א. דיני המס החלים על חברות הקבוצה

מס הכנסה

שיעור מס החברות בשנת 2014 עומד על 26.5% ושיעור מס החברות בשנת 2013 עמד על 25%. השפעת השינוי בשיעור מס חברות בשנת 2013 באה לידי ביטוי בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2013 בגידול יתרת המסים הנדחים בסך של כ-103 מיליוני ש"ח, ובמקביל בקיטון של ההפרשה למסים באותו סכום.

חוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975

- הבנק מוגדר כמוסד כספי לצורכי חוק מס ערך מוסף המטיל על מוסד כאמור מס שכר ומס רווח. רווח מוגדר כהכנסה חייבת, כמשמעותה בפקודת מס הכנסה, לפני קיזוז הפסדים משנות המס הקודמות לשנת המס שבה נתקבלה ההכנסה, ואחרי ניכוי מס שכר ולמעט הכנסה מדיבידנד שנתקבל ממוסד כספי ולרבות הכנסה מריבית או מדיבידנד או ממכירה או פדיון של יחידה או מחלוקת רווחים לבעל יחידה שלגביה ניתן פטור ממס הכנסה לפי כל דין.
- שיעור מס רווח בשנת 2014 עומד על 18% ושיעור מס הרווח בשנת 2013 עמד על 17.58%. שיעור מס השכר אשר חל על הבנק עלה ביום 2 ליוני 2013 מ-17% לשיעור של 18% לגבי עד חודש יוני 2013 ואילך.

כתוצאה מהשינוי בשיעור המס בשנת 2013, הבנק כלל בדוחותיו הכספיים של שנת 2013 גידול ביתרת המסים הנדחים בסך של כ-39 מיליוני ש"ח, וגידול ביתרת ההתחייבות בגין זכויות עובדים בסך של כ-21 מיליוני ש"ח, לפני השפעת המס המתייחסת.

שיעורי המס המשולבים

המסים המשולמים על הרווח של התאגידים הבנקאיים כוללים מס חברות המוטל על-פי פקודת מס הכנסה ומס רווח המוטל על-פי חוק מס ערך מוסף כמוסבר לעיל. לפיכך, שיעורי המס המשולבים הינם כדלקמן:

שיעור מס רווח	שיעור מס הכנסה	שיעור מס משולב	
16.33%	25.00%	35.53%	שנה
17.58%	25.00%	36.22%	2012
18.00%	26.50%	37.71%	*2013
			2014 ואילך**

* נובע מהעלאת מס ערך מוסף מיום 2 ביוני 2013 לשיעור של 18%.
** נובע מהעלאת מס חברות החל מיום 1 בינואר 2014.

החברות המאוחדות, שמקום איגודן הינו מחוץ לישראל, נישומות לפי חוק המס בארצות מושבן

בין הבנק לבין פקיד השומה למפעלים גדולים נחתם הסכם מיום 13 במאי 1986 המסדיר תשלומי מס בישראל בגין רווחי חברות בנות של הבנק בחו"ל. לפי תנאי ההסכם, החל משנת 1978 ואילך נכלל חלקו של הבנק ברווחים של חברות בנות בחו"ל בשומת המס של הבנק. בהסכם נקבע, שאין בו כדי לקבוע כי החברות חייבות במס בישראל, או שחלים עליהן דיני מדינת ישראל, וכי ההסכם אינו מהווה תקדים. תחולת ההסכם שנחתם נקבעה עד שנת 1988. עם זאת, על-פי הבנה בין הבנק לבין פקיד השומה למפעלים גדולים, ההסכם ממשיך לחול עד אשר אחד מהצדדים יודיע על ביטולו.

להלן שיעורי המס הזר הסטטוטוריים החלים על חברות הבת העיקריות בחו"ל:

35.0%	בארצות-הברית:
21.4%	בשוויץ:
24.0%	בבריטניה:
20.0%	בתורכיה:

הוצאות להפסדי אשראי

ביום 1 בינואר 2011 אימצה המערכת הבנקאית הוראה חדשה של המפקח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי. כתוצאה מכך נחתמו הסכמים בין המערכת הבנקאית, לרבות הבנק, לבין רשות המסים על פיהם נקבעו הכללים בדבר אופן ההכרה בהוצאות לעניין מס. ביום 29 בפברואר 2012 נחתם הסכם עקרונות בין הבנק לבין פקיד השומה בנושא אופן ההכרה למס של ההפרשה להפסדי אשראי בגין הפרשות לחובות פגומים שירשמו החל מיום 1 בינואר 2011. לפרטים נוספים ראה ביאור 29 בדוחות הכספיים.

ב. פרטים נוספים

בדבר נתונים נוספים בקשר עם ההפרשה למס בקבוצת הבנק, שומות מס סופיות, שומות במחלוקת, הפסדים צבורים לצורכי מס וההפרש בין שיעורי מס סטטוטורי למס אפקטיבי - ראה ביאור 29 בדוחות הכספיים.

מגבלות ופיקוח על פעילות התאגיד הבנקאי

כללי

הבנק פועל במסגרת חוקים, תקנות והוראות שחלקם ייחודיים למערכת הבנקאית, וחלקם, גם אם אינם ייחודיים כאמור, משפיעים על מקטעים מהותיים מפעילותו. פקודת הבנקאות, חוקי הבנקאות השונים והוראות ניהול בנקאי תקין אשר מפרסם המפקח על הבנקים מעת לעת, מהווים את הבסיס החוקי והמרכזי לפעילותה של קבוצת הבנק. אלו מגדירים, בין היתר, את גבולות הפעילות המותרת לבנק, את הפעילות המותרת לחברות בנות וחברות קשורות לקבוצת הבנק ואת תנאי השליטה והבעלות בהן, את מערכות היחסים בין הבנק ללקוחותיו, את השימוש בנכסי הבנק ואת אופן הדיווח על הפעילות האמורה למפקח על הבנקים ולציבור.

בצידם כפוף הבנק לחקיקה ענפה המסדירה את פעילותו בשוק ההון הן עבור לקוחותיו והן עבור עצמו (למשל בתחום ייעוץ ההשקעות וניהול תיקי לקוחות, ייעוץ פנסיוני, דיני ניירות-ערך ומגבלות על פעילות בתחום הביטוח). חוקים נוספים, בנושאים ייחודיים, מטילים על בנקים, והבנק בכללם, חובות וכללים ספציפיים. כך למשל החקיקה הקשורה באיסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור, חוק נתוני אשראי, חקיקה הקשורה בהלוואות לדיור, דיני הערבות וכו'. בנוסף לאלה קיימת חקיקה נוספת שבשל הקשר שלה לפעילות הבנק יש לה השפעה רבה על התנהלותו. לעניין זה ראוי להזכיר, בין היתר, את דיני ההוצאה לפועל, דיני פירוקים וכינוסים, חוקים המתחייבים למגזרים ספציפיים (רשויות מקומיות, נוטלי משכנתאות, רוכשי דירות, המגזר החקלאי) וחוקי מס שונים.

פעילותו של הבנק נתונה לפיקוח וביקורת של הפיקוח על הבנקים וכן של גורמים מפקחים נוספים בתחומי פעילות ספציפיים, דוגמת רשות ניירות-ערך, הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר והממונה על הגבלים עסקיים. גורמים אלה עורכים מעת לעת ביקורות בבנק בקשר עם תחומי הפעילות השונים.

הבנק וחברות הבת פועלים על מנת לעמוד בחובות החלות עליהם מכוח הוראות הדין האמורות. במסגרת החקיקה, שהתקבלה בעקבות המלצותיה של ועדה בינמשרדית בראשות מנכ"ל משרד האוצר (ועדת בכר), נקבעה במרבית החוקים החלים על פעילות הבנק האפשרות להטיל עליו עיצומים כספיים בגין הפרות של הוראות החוקים והוראות חקיקת המשנה (לרבות חוזרים והנחיות) שהוצאו או יוצאו מכוחם.

להלן, בתמצית, מספר הוראות רגולטוריות רלוונטיות לתקופת הדיווח בעלות השפעה על פעילות הבנק:

- עידוד תחרותיות במערכת הבנקאית - המלצות הוועדה להגברת התחרותיות במערכת הבנקאית (ועדת זקן) קודמו גם בשנת 2014 במגוון הוראות שהועברו על-ידי בנק ישראל וישמו בשנה האחרונה. בין ההוראות - הקלות במעבר בין חשבונות (עדכון ניהול בנקאי תקין 432 בחוזר בנק ישראל מסי' 2443 מיום 15 בדצמבר 2014) לפישוט הפעולות הנדרשות בעת סגירת חשבון של לקוח ובהעברת פעילותו מהבנק הישן, לחשבוננו בבנק החדש. כמו-כן, קיצור התהליכים הכרוכים במעבר במטרה למנוע טרחה מיותרת ללקוח, וכל זאת כדי לסייע ללקוח לממש את בחירתו לנהל את הפעילות הבנקאית שלו, כולה או חלקה, בבנק אחר. בנוסף, פישוט הליך העברת הרשאות לחיוב חשבון מהבנק מעביר לבנק הנעבר, תוך החלת שנויים משמעותיים בתהליכי העבודה במערכת הבנקאית (הוראת ניהול בנקאי תקין 439 מיום 4 בספטמבר 2014).
 - הוראה נוספת הנגזרת מהמלצות ועדת זקן הינה גילוי עלות שירותים בניירות-ערך (תיקון ניהול בנקאי תקין 414 בחוזר בנק ישראל מיום 16 באוקטובר 2013) המבקשת כי הבנק יציג ללקוחותיו, המבצעים עסקות בניירות-ערך, מידע מפורט אודות העלויות שנגבו מהם (פירוט עמלות קנייה, מכירה ופדיון ניירות-ערך ודמי ניהול ניירות-ערך) וכן, מידע השוואתי בגין ממוצע שיעורי העמלות שנגבו בפועל לעומת קבוצת התייחסות לפי שווי פיקדון.
- המלצה נוספת הינה יישום הוראת דוחות שנתיים ללקוחות התאגידים הבנקאיים (ניהול בנקאי תקין 425 בחוזר בנק ישראל מיום 19 בנובמבר 2014) המבקשת להעביר לכלל לקוחות הבנק דוח מרוכז ותמציתי, המפרט את כלל הנכסים וההתחייבויות של הלקוח, אשר ייסר באופן יזום אחת לתקופה כמו גם יוצג באתר האינטרנט המאובטח של הבנק. הדיווח ייסר ללקוחות יחידים ועסקים קטנים וכן, הדיווח הראשון יהיה בגין שנת 2015 ויועבר ללקוחות עד ליום 28 בפברואר 2016.

במטרה לעודד את התחרות במערכת הבנקאית, קידם בנק ישראל אפשרות פתיחת חשבונות בנק באינטרנט (הוראת ניהול בנקאי תקן 418 מיום 15 ביולי 2014) במתכונת ייעודית וכחלק מהסדרת תשתית להקמת בנק אינטרנטי בישראל. פתיחת החשבון תתאפשר רק עבור יחיד תושב ישראל מעל גיל 18, הפעלתו תתאפשר רק לאחר קבלת העברה בנקאית מחשבון על שם המבקש בתאגיד בנקאי בישראל. בנוסף, על החשבון שייפתח יחולו מגבלות סכומי פעילות, יתרות הנכסים ומסגרת הפעילות בכרטיס חיוב. כן נקבעו הוראות מיוחדות לצורך זיהוי הלקוח.

הוראות נוספות הינן פתיחת חשבון עובר ושב ביתרת זכות וניהולו (הוראת ניהול בנקאי תקן 422 בחוזר בנק ישראל מס' 2423 מיום 26 במאי 2014) הקובעת תהליכים לבחינת בקשה לפתיחת חשבון, אמצעי תשלום שעל הבנק לספק (לרבות כרטיס בנק לחיוב מידי) ואמצעי איחזור ובקרה העומדים לרשות הלקוח; כללי הבנקאות (שירות ללקוח) (גילוי נאות ומסירת מסמכים) (פורסם ברשומות 7469 ביום 30 בדצמבר 2014) אשר, בין היתר, קובעים הוראות חדשות למסירת העתקי מסמכים והודעה על שינויים הנוגעים לתנאי ניהול חשבון וסיום הטבות וכן, כללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות) מיום 21 בינואר 2015 אשר הביא לשינוי הגדרת 'עסק קטן'.

- יישום המלצות ועדת באזל - הפיקוח על הבנקים קידם השנה ביתר שאת, כחלק מיישום המלצות ועדת באזל, תיקונים רבים להוראות ניהול בנקאי תקן העוסקות בניהול הסיכונים לרבות ניהול הממשל התאגידי, תיאבון הסיכון ומדידה ודיווח (תיקון ניהול בנקאי תקן 310 בחוזר בנק ישראל 2356 מיום 27 בדצמבר 2012), סיכוני ריבית ומדידה מאוחדת של חשיפת הריבית (ערך והכנסה) של כל הקבוצה בתיק הבנקאי והלא בנקאי (תיקון ניהול בנקאי תקן 333 בחוזר בנק ישראל 2377 מיום 30 במאי 2013), הערכה נאותה של סיכוני אשראי ומדידה נאותה של חובות (ניהול בנקאי תקן 311 ו-314 בחוזר בנק ישראל 2357 מיום 27 בדצמבר 2012 וחוזר בנק ישראל 2375 מיום 30 באפריל 2013 בהתאמה), מדידת יחס כיסוי הנזילות ופיתוח כלי ניטור לשימוש התאגידיים והמפקחים בניטור סיכוני הנזילות (חוזר בנק ישראל 2431 מיום 28 בספטמבר 2014) ועוד. יישום הוראות אלו בבנק כרוך בתהליכי עבודה, ניהול פרויקטים ותשומות רבות.
- יישום הוראות FATCA - הבנק נערך החל משנת 2011 ליישום הוראות ה-FATCA שפורסמו על-ידי ממשלת ארצות-הברית בתקנות המפורטות של החוק וכפי שאלו באו לידי ביטוי במכתב בנק ישראל מיום 6 באפריל 2014 המנחה את התאגידיים הבנקאיים כיצד להיערך בנושאי הליכי ממשל תאגידי, רישום בפורטל ה-IRS של מוסדות פיננסיים מדווחים ואופן ההתנהלות מול לקוחות. ה-FATCA הינו חוק אמריקאי שמטרתו לאפשר ל-IRS יכולת אכיפה ומאבק בהעלמות מס מחוץ לארצות-הברית באמצעות ניהול חשבונות מחוץ לארצות-הברית. תקנות ה-FATCA פורסמו ביום 17 בינואר 2013 והן בתוקף החל מיום 1 ביולי 2014. ממשלות ארצות-הברית וישראל חתמו ביום 30 ביוני 2014 על הסכם בין-ממשלתי להסדרת יישום ה-FATCA בישראל באמצעות חקיקה מקומית. ההסכמות שהתקבלו עם משרד האוצר האמריקאי יקלו על הגופים הפיננסיים הנדרשים לספק את המידע אודות חשבונות של אמריקאים בישראל. ההסכם מסדיר, בין השאר, את העברת המידע מהגופים הפיננסיים בישראל ל-IRS (רשות המס של ארצות-הברית). המידע שיימסר יכלול פרטים אודות חשבונות פיננסיים המוחזקים בישראל בידי אזרחי ארצות-הברית, תושבי ארצות-הברית, בעלי "Green Card" או בידי ישות משפטית שלאמריקאים כאמור יש בה החזקה מהותית. בנוסף, ההסכם מאפשר לדווח ל-IRS על הכנסות בחשבונות של תושבי ישראל המנוהלים בארצות-הברית.
- תיקון מספר 5 לחוק החוזים האחידים - אשר פורסם ברשומות ביום 17 בדצמבר 2014 (חוברת ספר החוקים מספר 2484, עמוד 109), מבקש לקבוע כי במקרים בהם קיים סעיף בחוזה אחיד בנוסח "אני מאשר כי קראתי את החוזה ומסכים לתנאיו" יועבר נטל ההוכחה לספק שיידרש לנמק מדוע הסעיף אינו מקפח. אם הספק לא יוכיח שהסעיף אינו מקפח, בית הדין עשוי לקבוע כי הסעיף בטל מעיקרו ולא ניתן יהיה לטעון כי הלקוח הסכים לתנאים שאינם מופיעים במפורש בחוזה השירות-העסקה. החוק קובע גם כי חתימת צרכן על חוזה ובו סעיף המקנה לספק פיצויים מוסכמים בלתי סבירים או תרופה בלתי סבירה או תרופה שאינה מוקנית לחברה על-פי דין, גם סעיף זה יהיה בחזקת סעיף מקפח. עוד נקבע בחוק, כי מעתה ואילך, בית הדין המיוחד לחוזים אחידים, לא ידון בבקשת ספקים למתן "תעודות הכשר" לחוזים אחידים. עד היום, החוק אפשר לספק שביקש להגן על עצמו מפני טענה של סעיף מקפח בחוזים אחידים, לבקש מבית הדין המיוחד, אישור חוקי לסעיפי החוזה. יישום חוק זה בבנק בעל השלכות רחבות על חוזים וטפסים שונים ורבים בבנק ובעל השלכות תפעוליות מורכבות תוך השקעת תשומות רבות.

הליכים משפטיים

(א) קבוצת הבנק (הבנק וחברות מאוחדות שלו) הינה צד להליכים משפטיים, לרבות בקשות לאישור תובענות ייצוגיות, שנקטו נגדה לקוחותיה, לקוחותיה בעבר וכן צדדים שלישיים שונים, שראו את עצמם נפגעים או ניזוקים מפעילותה במהלך עסקיה הרגיל. עילות התביעה נגד קבוצת הבנק שונות ומגוונות.

לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות דעת משפטיות, באשר לסיכויי תביעות אלו, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, במקום בו נדרשה הפרשה, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, לכיסוי נזקים אפשריים עקב תביעות אלו. לפירוט בדבר הליכים משפטיים בסכומים מהותיים אשר קבוצת הבנק צד להם - ראה ביאור 19 ד' בדוחות הכספיים.

(ב) הליכים אחרים

1. ביום 9 במרץ 2010 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו בקשה לאישור תובענה כנגזרת כנגד הבנק, במסגרתה התבקש בית המשפט לאשר למבקש להגיש תובענה בשם הבנק כנגד מר דן דנקנר, כנגד מי שכהנו כחברי הדירקטוריון של הבנק בדצמבר 2005, כנגד תרשיש החזקות והשקעות הפועלים בע"מ (להלן: "תרשיש"), שהינה חברה בת של הבנק וכנגד Explorer Master Fund RP (להלן: "RP") (להלן "הנתבעים").

העילה בגינה מבוקש האישור לתביעה כנגזרת, נוגעת להתקשרותה של תרשיש בשנת 2005 בהסכם לרכישת מניותיו של הבנק התורכי הידוע כיום בשם בנק פוזיטיף קרדי וה קלקימנה בנקאסי אי.אס. (להלן: "בנק פוזיטיף") על-ידי תרשיש (להלן: "הסכם הרכישה") וכן בפיצוי בסך 88 מיליון ש"ח (כך על-פי הבקשה) ששולם ל-RP בשנת 2008, בקשר עם אותו הסכם (להלן: "הפיצוי"). לטענת המבקש, הנתבעים, ביחד ולחוד, הסבו לבנק נזק בסכום של 88 מיליון ש"ח ועליהם לפצות את הבנק בסכום זה. כנגד מר דן דנקנר טוען התובע, כי הסכם הרכישה ותשלום הפיצוי האמור ל-RP היו נגועים בעניינו האישי ולא אושרו כדין וכנגד הדירקטורים האחרים נטען, כי לא קיימו את חובת הזהירות שלהם לבנק.

ביום 11 ביולי 2010 הוגשה לבית המשפט המחוזי מחוז מרכז בקשה נוספת לאישור תובענה כנגזרת כנגד מר דן דנקנר, חברי דירקטוריון הבנק שכהנו כדירקטורים בחודש פברואר 2008, תרשיש ו-RP (להלן ביחד: "הנתבעים") וכנגד הבנק כנתבע פורמלי, בהן מבקש המבקש מבית המשפט לאשר לו להגיש בשם הבנק תביעה נזרת כנגד הנתבעים ולחייבם, ביחד ולחוד, לשלם לבנק סכום של כ-72 מיליון ש"ח. עניינה של בקשה זו נוגע להסכם הרכישה ולפיצוי, אשר לטענת המבקש היה גבוה ב-20 מיליון דולר מהפיצוי המוסכם על-פי הסכם הרכישה. המבקש טוען כי התשלום ל-RP בוצע על-ידי הבנק, תוך הפרת אמונים של מקצת הנתבעים והפרה של חובת הזהירות של יתר הנתבעים.

ביום 19 באוקטובר 2010 החליטה נשיאת בית המשפט העליון לאחד את הדיון בשתי הבקשות וביום 10 בפברואר 2011 הורה בית המשפט המחוזי על הגשת תובענה מתוקנת המאחדת את שתי התובענות (להלן, ביחד - "התובענה המאוחדת"). בחודש אוקטובר 2012 הגישה פרקליטות המדינה כתב אישום נגד מר דן דנקנר, אשר כיהן כיו"ר הדירקטוריון של הבנק עד ליום 1 באוגוסט 2009, בגין מעשים שנעשו על-ידו שעה שכהן בדירקטוריון ובין היתר, בגין עניינים ועובדות המצויים במרכז של התובענה המאוחדת.

בעקבות הגשת כתב האישום הגישו המבקשים בקשה בהסכמה לדחיית מועד הדיון בבקשה המתוקנת עד להכרעה בתיק הפלילי נגד דן דנקנר.

לאחר הכרעה בהליך הפלילי באוקטובר 2013 התחדשו ההליכים בתובענה המאוחדת.

ביום 15 בינואר 2015 הוגשה לבית המשפט בקשה לתת תוקף של פסק דין להסכם פשרה שנחתם בין הצדדים על פיו, מבטח אחריות נושאי המשרה של הבנק הסכים, לצורכי פשרה בלבד ומטעמים של חיסכון בעלויות, לשלם פיצוי לבנק ושכר טרחה וגמול מיוחד למבקשים ובאי כוחם בסך כולל של 6 מיליון ש"ח. הסכמתו של המבטח לשלם את סכום הפשרה לבנק ניתנה לפני משורת הדין ואינה מהווה הסכמה או הודאה מכל מין או סוג מצידו של המבטח או מצידם של הדירקטורים או של מי מהצדדים האחרים בתיק או של מי מנושאי המשרה בבנק, בהווה או בעבר, בטענה מהטענות המפורטות בתביעה ובבקשות לאישור התביעה כנגזרת. הבנק והדירקטורים עומדים בתוקף על טענתם כי הדירקטורים נהגו באופן ראוי, בתום לב, וללא כל דופי, כי דירקטוריון הבנק פעל באופן ראוי בהתבסס על המידע שהיה מצוי בידיו, וכי פעל אך ורק לטובת הבנק.

על פי הוראת בית המשפט פורסמה ביום 25 בינואר 2015 מודעה בעיתונים בדבר מתווה הסכם הפשרה וניתנה אפשרות להתנגד לו תוך 21 ימים ממועד הפרסום. כמו-כן, בהתאם להוראת בית המשפט, הועבר הסכם הפשרה ביום 18 בינואר 2015 לעיון המפקח על הבנקים, אשר ראשי להביע עמדתו תוך 30 יום. ביום 17 בפברואר 2015, ביקשה פרקליטת המדינה אורכה של 30 יום נוספים להגשת עמדתו של המפקח על הבנקים ביחס להסדר הפשרה המוצע וציינה כי המפקח על הבנקים העביר את ההסדר המוצע גם לעיונם של משרד המשפטים ורשות ניירות-ערך.

2. ביום 3 בדצמבר 2013 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו על-ידי מי שטוען כי הינו בעל מניות בבנק, בקשה לגילוי מסמכים בטרם הגשת בקשה לאישור תובענה כנגזרת (להלן: "בקשת הגילוי"). בקשת הגילוי נסמכת בעיקר, על טיוטת דוח ביקורת שנערכה על-ידי בנק ישראל. במסגרת בקשת הגילוי מבקש המבקש שיגולו לו מסמכים שונים הנוגעים להלוואות ו/או אשראים שניתנו על-ידי הבנק ללווים שונים שהם נשוא טיוטת דוח הביקורת הנ"ל. לאחר שהוגשה תגובת הבנק ונערך דיון בנושא, הורה בית המשפט בהחלטת ביניים, כי הדוח הסופי של בנק ישראל יועבר לעיונו בלבד.

בהחלטת ביניים נוספת, הורה בית המשפט כי יועברו לעיונו בלבד, גם מסמכים הנוגעים לשני לוויים מתוך הלוויים נשוא הדוח. לאחר שהמסמכים המבוקשים נמסרו במעטפה חתומה לבית המשפט, קבע בית המשפט ביום 10 בנובמבר 2014 כי הבנק ימסור את אותם מסמכים גם למבקש כנגד חתימתו על כתב סודיות. הבנק ביקש וקיבל עיכוב ביצוע של החלטה והגיש בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון על החלטה זו.

ביום 1 בינואר 2015 הוגשה לבית המשפט בקשה מטעם בנק ישראל-המפקח על הבנקים ליתן לו למסור את עמדתו בעניין גילוי דוח הפיקוח.

ביום 19 בינואר 2015 החליט בית המשפט העליון להעביר את בקשת רשות הערעור לתגובתו של המבקש ושל המפקח על הבנקים. טרם התקבלה החלטה בבקשה.

3. ביום 2 בפברואר 2014 הוגשה בבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו על-ידי מי שטוען כי הינו בעל מניות בבנק, בקשה לגילוי מסמכים לפני הגשת תובענה נגזרת (להלן: "בקשת הגילוי"). בגדרה של בקשת הגילוי התבקש בית המשפט להורות לבנק לגלות ולהתיר למבקש עיון במסמכים שונים, בקשר לאשראי בסך 150 מיליון ש"ח, אשר נטען כי הועמד על-ידי הבנק לחברת טומהוק השקעות בע"מ (להלן: "טומהוק").

נטען כי גילוי המסמכים נחוץ למבקש לצורך בחינת אפשרות הגשת תביעה נגזרת בשם הבנק כנגד נושאי משרה בו, בגין, בין היתר, הפרת נורמות של ממשל תאגידי בשל אישור מתן האשראי האמור תוך היות רוב חברי ועדת האשראי של הבנק בניגוד עניינים מסיבות שונות וכן, בשל הפרת חובות אמונים וזהירות של הדירקטורים בבנק באשרם את האשראי בלא ביטחונות ולאחר שחרור ביטחונות קיימים.

ביום 24 ביולי 2014 ניתנה החלטת בית המשפט אשר הורתה על העברת המסמכים נשוא בקשת הגילוי למבקש. הבנק ביקש וקיבל עיכוב ביצוע של החלטה והגיש בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון על החלטה זו. טרם התקבלה החלטה בבקשה.

4. ביום 29 ביוני 2014, הוגשה על-ידי התנועה לאיכות השלטון בישראל לבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוהה לצדק, עתירה למתן צווים על תנאי כנגד המפקח על הבנקים ונגידת בנק ישראל, בה התבקש בית המשפט להורות למפקח על הבנקים לבצע חקירה מקיפה ומערכתית בעניין האשראי שהועמד על-ידי המערכת הבנקאית לקבוצת אי.די.בי וכן, לפרסם את תוצאות הבדיקה. הבנק ויתר הבנקים המעורבים צורפו כמשיבים פורמליים.

5. ביום 1 במרץ 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו, בקשה לאישור תובענה נגזרת, במסגרתה התבקש בית המשפט לאשר למבקשת להגיש תובענה בשם הבנק כנגד שורה של נושאי משרה, אשר כיהנו או מכהנים בין השנים 2005-2000, או בחלק מתקופה זו, וכן נגד רואי החשבון של הבנק (להלן ביחד: "המשיבים הפורמליים").

המבקשת מבקשת מבית המשפט לקבוע, כי על המשיבים הפורמליים לפצות, לשפות ולהיטיב את הבנק בגין נזק שגרמו לכאורה לבנק במעשיהם ובמחדליהם בסך של 228 מיליוני דולר ארצות-הברית, אותו להערכת המבקשת יידרש הבנק לשלם לרשויות האכיפה האמריקאיות, בקשר לחשבונות של לקוחות אמריקאים בבנק הפועלים שוויץ.

עוד טוענת המבקשת, כי הבנק לא פעל ולא הפריש כמתחייב על-פי כללי חשבונאות מקובלים ועל פי הוראות הדיון, הפרשה חשבונאית בדוחותיו הכספיים בגין התשלום הנ"ל.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

הבנק פועל בהתאם לתוכנית אסטרטגית תלת שנתית (2013-2015) אשר אושרה בסוף שנת 2012 ועודכנה בסוף שנת 2013. תהליך בניית התוכנית האסטרטגית נעשה תוך התייחסות לשינויים בכלכלה הגלובלית, שינויים בסביבה העסקית בישראל, מהלכי הרגולציה ושינויים בסביבה התחרותית בה פועל הבנק על כולל תחומי פעילותו. התוכנית האסטרטגית התלת-שנתית אשר גובשה ואושרה מהווה המשך לתוכנית האסטרטגית הקודמת, אשר הושקה בראשית שנת 2010 ובהתאם לה התווה הבנק את המפה האסטרטגיות ותוכניות העבודה לשנים 2010-2012.

התוכנית האסטרטגית הרב שנתית של הבנק לוקחת בחשבון את הזהירות המתחייבת מהסיכונים שעדיין קיימים בכלכלה הגלובלית ובמשק הישראלי ומאזנת בין שיקולי תשואה לסיכון. תוכנית זו צפויה לאפשר לבנק, גם לנוכח האתגרים וחוסר היציבות בכלכלה ובמערכת הפיננסית בעולם, להמשיך להתקדם בתוואי של צמיחה יציבה והמשך ביסוס מובילות הבנק במערכת הבנקאות בישראל, תוך השאת ערך למחזיקי המניות וכלל בעלי העניין.

בנוסף, הבנק נערך ליישום הוראות בנק ישראל (אשר פורסמו בסוף הרבעון הראשון של שנת 2012) להגדלת יעדי ההון הכולל, והן נלקחו בחשבון במסגרת גיבוש תוכניתו האסטרטגית לשנים 2013-2015.

תוכנית אסטרטגית זו נבחנת ומתאמת מדי שנה לשינויים בסביבה העסקית בישראל ובעולם וכן לשינויים בסביבה התחרותית בה פועל הבנק.

התוכנית האסטרטגית הרב שנתית, מתמקדת בחמש תימות מרכזיות:

- 1. שימור וחיזוק מובילות הבנק בישראל**, בתחומים הבנקאיים השונים, על-ידי העמקת הקשר והפעילות עם לקוחות הבנק, בהתבסס על חדשנות בשירותים ואופטימיזציה בערוצי הפעילות, העמקת הערך המוסף, ויצירת פתרונות מותאמים לצורכי הלקוח.
- 2. צמיחה בינלאומית ממוקדת** מבוססת קשרי לקוח, תוך מינוף החוזקות של הבנק בפעילות מסחרית ועסקית ושירות בנקאות פרטית גלובלית.
- 3. מצינות בניהול פיננסי וניהול הון מתקדם**, באמצעות ניהול הון יעיל והרחבת מקורות הכנסה ממוצרים שאינם אשראי.
- 4. התייעלות ומצינות תפעוליות** בביצוע פעילויות קיימות ובמימוש תוכניות הצמיחה של הבנק, תוך בחינת ויעול הקצאת המשאבים וריסון רמת ההוצאות.
- 5. מובילות עסקית טכנולוגית** באמצעות פיתוח היכולות הטכנולוגיות של הבנק, תוך התייחסות רחבה לצרכים עתידיים של לקוחות הבנק וניתוח המגמות בתחום השירותים הפיננסיים. הפעילות בכלל הצירים תבצע תוך ניהול סיכונים מתקדם, ההולם את מתווה פעילות הבנק. הבנק יפעל להתקדם בצירי הפעולה תוך דגש לטיפול ההון האנושי והמצינות בארגון, בהתבסס על ערכי היסוד של הבנק ובהלימה לעקרונות הקיימות, כפי שהוגדרו בחזון הבנק. בהקשר זה הבנק יפעל להמשיך ולהוביל, כפי שעשה בשנים האחרונות, את המערכת הפיננסית בנושא אחריות חברתית ותרומה לקהילה. בחטיבה הקמעונאית ימשיך הבנק לפעול בצורה ממוקדת ונחושה לביסוס וחיזוק מובילותו. הבנק יתמקד בשיפור הצעת הערך ללקוחותיו, תוך מתן מענה כולל ומותאם לדרישות וצורכי הלקוח. בין הפעולות שיינקטו - אופטימיזציה של פריסת מערך הסינוף ופיתוח מושכל של רשת הסניפים בפורמטים המותאמים לסביבות העתיד. הבנק ימשיך לפתח את חוויית הלקוח הרב ערוצית תוך שיפור מתמיד והוספה של פעולות ושירותים טכנולוגיים מתקדמים במגוון ערוצים: סלולר, אינטרנט, מכונות לשירות עצמי ועוד. הבנק ימשיך למקד ולפתח פעילותו בתחום העסקים הקטנים ואל מול מגזרים בעלי פוטנציאל עבורם יפתח הבנק הצעת ערך מתאימה וייחודית. הבנק מייחס חשיבות מרובה לתחום השירות ללקוחות והוא שוקד בהתמדה להביא לשיפור משמעותי בשירות, תוך שימוש באמצעים טכנולוגיים והתאמת השירות לצורכי הלקוח.

בחטיבה העסקית הבנק ימשיך לפעול לשימור מעמדו המוביל של הבנק מול לקוחות המגזר העסקי, החברות והעסקים הגדולים במשק. הבנק שואף ופועל להעמקת ופיתוח פעילותו עם לקוחות אלה, תוך שימת דגש על הרחבת היצע השירותים והמוצרים, ויצירת מעטפת כוללת של שירותים המותאמת במיוחד ועונה בצורה המיטבית לצורכי לקוחות המגזר. הבנק צופה כי פעילות זו תאפשר לו גם להגדיל את הכנסותיו שלא מאשראי במגזר זה. במקביל, הבנק יפעל על מנת להשיג קפיצת מדרגה בפעילותו במגזר העסקים הבינוניים, המהווה חלק חשוב מעמוד השדרה של הכלכלה הישראלית, בין השאר על בסיס תשתית הסניפים העסקיים, תוך שיפור והרחבת הצעת הערך ללקוחות מגזר זה. בנוסף, החטיבה תרחיב את פעילותה בתחום הסינדיקציה ומכירת החובות. ביסוס וחיזוק המובילות ייעשו תוך ניהול הדוק של משאבי ההון ונכסי הסיכון ושימור היכולות הגבוהות בניהול סיכונים.

פעילות הבנק בשוקי ההון וניהול ה-Treasury מרוכזים בחטיבת שווקים פיננסיים. חטיבה זו הוקמה כתוצאה מאיחוד פעילויות הברוקראז', סליקה ותפעול של ניירות-ערך ומתן שירותי תפעול למנהלי נכסים פיננסיים מחטיבת נכסי לקוחות ופעילויות ה-GT תחת קורת גג אחת. בפעילויות אלו יושם דגש על התאמת הערכות הבנק לצרכים של לקוחותיו בארץ ובח"ל ולתמורות בשוקי ההון והמטבע. הבנק ימשיך לפעול למיצוי הסינרגיות בריכוז כלל הפעילויות הללו בכפיפה אחת. הבנק יפעל לפתח מובילותו בשוק ההון תוך חיזוק שיתוף הפעולה מול המוסדיים, ולפתח מוצרים, ערוצי מסחר וזירות עשיית שוק חדשות.

בפעילות חו"ל, המובלת על-ידי החטיבה הבינלאומית, יפעל הבנק להמשיך פיתוחה של הבנקאות הפרטית הבינלאומית תוך הידוק שיתוף פעולה גלובלי בין היחידות הבינלאומיות. בפעילות זו הבנק שואף להמשיך ולשפר את הצעת הערך ללקוחותיו ולהרחיב את מעטפת השירות הניתנת ללקוחותיו, על מנת לחזק את הפלטפורמה להצמחת תיק הנכסים באופן אורגני, תוך מיקוד בלקוחות עתידי נכסים. הבנק ימשיך לפתח פעילות במגזר המסחרי בארצות-הברית תוך חיזוק הצעת הערך וביסוס המותג בשוק המקומי.

השאפה למצוינות תפעולית ושיפור ניהול ההוצאות ימשיכו להיות דגל מרכזי של הבנק. הבנק יפעל לשיפור יחס היעילות התפעולית לאורך תקופת התוכנית האסטרטגית. החתירה למצוינות תפעולית תאפשר לבנק לנצל בצורה אופטימלית את המשאבים הקיימים לטובת מימוש יוזמות חדשות. הבנק יפעל להמשיך לייצל ולשפר את תהליכי העבודה בהנהלה הראשית ובמטה, בדגש להרחבת ופיתוח המרכז התפעולי הבנקאי מתוך כוונה להסיט אליו פעילויות נוספות שאינן כרוכות בקשר ישיר עם הלקוחות ובכך לשפר את רמת השירות ללקוחות במקביל לחיזוק המצוינות התפעולית.

תימה מרכזית נוספת באסטרטגיית הבנק הינה מובילות עסקית טכנולוגית. הבנק ישקיע בפיתוח היכולות והפלטפורמה הטכנולוגית במטרה להבטיח את המובילות הטכנולוגית והעסקית של הבנק. הבנק יעשה זאת תוך הסתכלות רחבה על הצרכים העתידיים של לקוחותיו, הבנת הסביבה התחרותית בה הבנק פועל, איתור מגמות צרכניות וטכנולוגיות חדשות בעולם הפיננסי. הבנק ימשיך לפתח ולהשיק שירותים פיננסיים מתקדמים העונים על צורכיהם המשתנים של לקוחות הבנק בעידן של טכנולוגיה מתקדמת.

יצוין, כי התוכנית האסטרטגית שנקבעה מציבה יעדים שאפתניים לפעילויות השונות. עקב כך, יש להביא בחשבון כי בכל תכנון ובמיוחד בתכנון לטווח של מספר שנים, וביתר שאת בתקופה של שינויים וטלטלות בכלכלה הגלובלית ומערכת הפיננסית בעולם, קיימת מידה לא מבוטלת של אי ודאות. גורמים שונים ומגוונים עלולים להביא לידי כך שההנחות השונות העומדות בבסיס וברקע של התוכנית האסטרטגית לא יתקיימו, או לא יתקיימו במלואן, ושהתוכניות לעתיד לא יתממשו, או לא יתממשו במלואן. בין גורמים אלו יש לציין, כי סיכויי ההצלחה של תוכנית מעין זו תלויים במידת ההצלחה של הבנק להגשים את תוכניותיו פנימה, וזאת בנוסף להיותם תלויים בסביבה העסקית בישראל ובעולם ולתנאי המקרו. חשיבות מיוחדת יש לייחס למצב הכלכלה העולמית, ולמצב הכלכלי, המדיני והביטחוני של ישראל ושל האזור. יש להביא בחשבון שישינה עדיין אי ודאות גבוהה לגבי שיעורי הצמיחה שילוו את התאוששות הכלכלה הריאלית בישראל ובעולם בשנים הקרובות.

יודגש, כי תוכניות העבודה של הבנק כפי שאושרו והנחות העבודה עליהן התבססו, מתייחסות לפעילות עתידית של הבנק. לפיכך, המידע שפורט לעיל בפרק זה בכל הקשור בתוכניות פעולה וכוונות הבנק הינו "מידע צופה פני עתיד".

פעילותו של הבנק כרוכה בסיכונים הפיננסיים הבאים: סיכוני אשראי, המבטאים את הסיכון שלוהו או חייב לא יעמוד בהחזרים ובתשלומים לבנק אשר מוגדרים בהסכם האשראי; סיכוני שוק, הנובעים מחשיפה לשינויים בשערים בשוקים הפיננסיים, כגון: שערי חליפין, ריבית ואינפלציה; סיכון פיננסי נוסף הינו סיכון הנזילות, שהוא הסיכון לרווחי התאגיד הבנקאי, לציבותו וליכולתו להמשיך בהתנהלותו השוטפת, מחמת אי ודאות לגבי יכולתו לספק את צרכי נזילותו. סיכונים אלה מנוהלים על-ידי חברי הנהלה ממונים, ובאחריותם. חבר הנהלה האחראי לניהול סיכוני האשראי הוא מר י. אורבך וחבר הנהלה האחראי לניהול סיכוני השוק והנזילות הוא מר ד. קולר. בגין סיכון האשראי וסיכוני השוק קיימת דרישה רגולטורית להלימות הון.

סיכונים אחרים שאינם פיננסיים הם בעיקר הסיכון המשפטי והסיכונים התפעוליים. הסיכון המשפטי מנוהל על-ידי היועץ המשפטי הראשי, עורך-דין א. מזור. הסיכון התפעולי, למעט הסיכון המשפטי, מנוהל על-ידי כל חבר הנהלה בתחום הפעילות הנתון לאחריותו. סיכון תפעולי מוגדר כסיכון להפסד העלול להיגרם מתהליכים פנימיים כושלים או לקויים, מפעולות אנוש, מכשלים במערכות וכן מאירועים חיצוניים. גם בגין הסיכון התפעולי קיימת דרישה רגולטורית להלימות הון. סיכונים נוספים אליהם חשוף הבנק מטופלים באופן ישיר כחלק מהניהול העסקי והינם: סיכון מוניטין, סיכון תחרות, סיכון רגולציה וחקיקה, סיכון כלכלי וסיכון פוליטי/ביטחוני.

מנהל הסיכונים הראשי וחבר הנהלה האחראי על החטיבה לניהול סיכונים הוא מר צ. כהן. המפקח על הבנקים קבע בהוראות ניהול בנקאי תקין הנחיות הקשורות בנושא ניהול הסיכונים. ההוראות מפרטות את הסיכונים השונים אליהם חשוף התאגיד הבנקאי, וקובעות עקרונות יסוד לניהול הסיכונים ולבקרתם, ובכללם: מעורבות נאותה והבנה מעמיקה של דירקטוריון התאגיד הבנקאי בניהול הסיכונים, ניהול הסיכונים באמצעות מנהל סיכונים שהוא חבר הנהלה, העמדת כלים להערכת הסיכונים ולמדידתם והסדרת אמצעי פיקוח ובקרה, כולל קיום פונקציה עצמאית לבקרת הסיכונים. הבנק פועל בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים בדבר מנהל הסיכונים הראשי ופונקציה ניהול הסיכונים. כמו-כן, קבע הבנק מתודולוגיה ונוהלי עבודה ליישום הוראות המפקח על הבנקים בנושא חשיפה לסיכונים סביבתיים ולווים גדולים. בדצמבר 2012 – ינואר 2013 הופצו על-ידי בנק ישראל מספר עדכונים מהותיים להוראות ניהול בנקאי תקין, ביניהם הוראה 310 "ניהול סיכונים", הוראה 311 "ניהול סיכון אשראי", הוראה 301 "דירקטוריון", הוראה 342 "ניהול סיכון נזילות", הוראה 333 "ניהול סיכון הריבית", הוראה 310 כוללת בין היתר התייחסות לממשל ניהול הסיכונים, תיאובן סיכון ומסגרת ניהול הסיכונים, ניטור ודווח על הסיכונים, ומחדדת את התפקידים של הדירקטוריון, הוועדה לניהול סיכונים, הנהלה ופונקציה ניהול הסיכונים. הוראה 311 מגדירה את העקרונות לניהול סיכוני אשראי, בין היתר, מגדירה את עקרונות מבנה ניהול סיכוני אשראי הנדרש מתאגיד בנקאי וחלוקת הסמכויות בנוגע לניהול סיכוני אשראי בין הגורמים השונים בתאגיד הבנקאי. על-פי הנחיות, על מנת לתמוך בקבלת החלטות אשראי נאותות ולאטגר את שיקול הדעת שמפעיל הגורם העסקי, נדרשת מעורבות גבוהה של גורם בלתי תלוי שאינו חלק מהיחידות העסקיות. בפרט, נדרשת מעורבות כזו בגיבוש מדיניות אשראי, סקירת דירוג האשראי, בסיווג חובות וקביעת הפרשות להפסדי אשראי, וכמו-כן נקבע שהחלטות בדבר אישורי חשיפות אשראי מהותיות כהגדרתן בהוראה, יתקבלו תוך התייחסות לחוות דעת כתובה בלתי תלויה של פונקציה ניהול הסיכונים. ההוראות האמורות נכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2014.

הבנק מיישם את דרישות ההוראה בהתאם לתוכנית ההערכות של הבנק הכוללת תגבור מערך ניהול הסיכונים ושינויים והתאמות בתהליכי העבודה הרלוונטיים הכוללים:

1. מחלקה ייעודית לניתוח אשראי (להלן: מחלקת ניתוח אשראי) אשר בוחנת את עסקות האשראי היוצרות חשיפת אשראי מהותית בהתאם לדרישות ההוראה.
 2. תהליך העבודה הותאם כך שלבקשת אשראי מהותית מצורפת חוות דעת בלתי תלויה של מחלקת ניתוח אשראי בחטיבה לניהול סיכונים והיא מוגשת לבעל הסמכות כחלק מתהליך אישור האשראי.
 3. צוות מדיניות אשראי בחטיבה לניהול סיכונים מגבש את מסמך מדיניות האשראי של הבנק ושל היחידות העסקיות המביא לאישור הנהלה והדירקטוריון תוך שיתוף הגורמים העסקיים הרלוונטיים בבנק.
 3. נושא סיווגים והפרשות הינו באחריות חטיבה לניהול סיכונים.
- גורם אחראי ביחידה לניהול סיכוני אשראי מנהל את תהליך סיווג החובות הבעיתיים וקביעת הפרשה להפסדי אשראי (ראה הרחבה בפרק: זיהוי וטיפול בלוויים בקשיים).

4. קיימת הפרדה בין נותני האשראי ותפעול האשראי בחטיבה העסקית, וזאת על-פי דרישות ההוראה כי עובדי התפעול יהיו כפופים למנהלים אשר אינם מעורבים בפעילות העסקית ובאישורי אשראי.

5. אישור דירוגים מהותיים (לפי הגדרתם בהוראה 311) הינו באחריות החטיבה לניהול סיכונים. במסגרת תהליך זה מחלקת ניתוח אשראי בוחנת את דירוג האשראי בעת בחינת חשיפות אשראי מהותיות ובמקרים בהם הגורם העסקי מבקש לשנות או לאשר מחדש את דירוג האשראי.

ניהול הסיכונים מתבצע בראיה גלובלית של פעילות הבנק בארץ ובסניפי הבנק בחו"ל, ובשים לב לפעילות החברות הבנות. ניהול הסיכונים מתבצע בכל חברה בת בקבוצת הבנק בנפרד, על-פי המדיניות המותווית על-ידי הדירקטוריון של כל חברה ואשר מוצגת בפני דירקטוריון הבנק. הבנק מנהל את הסיכונים השונים תוך גידור חלק מהם, כמפורט להלן בפרקים הרלוונטיים. בקרה של הסיכונים ואמידת הסיכונים הפיננסיים והסיכונים התפעוליים מתבצעות על בסיס מתודולוגיה אחידה ברמת הקבוצה, בהנחיית החטיבה לניהול סיכונים, ובשים לב לאופי המיוחד של הפעילות בכל חברה בת.

מבנה וארגון מערך ניהול הסיכונים

ועדת הדירקטוריון לניהול ובקרת סיכונים – בבנק פועלת ועדה של הדירקטוריון לנושא ניהול סיכונים. ייעוד הוועדה הינו התוויית מדיניות ניהול הסיכונים של הבנק, לרבות קביעת מסגרות הסיכון בתחומי הפעילות השונים, בחינת פרופיל הסיכונים של הבנק, קיום בקרה אחר יישום מדיניות ניהול הסיכונים כפי שנקבעה ובחינת התהליכים והפעולות שעל הבנק לקיים, על-מנת שימלא אחר כל ההוראות הרגולטוריות הנוגעות לניהול הסיכונים.

הוועדה לניהול ובקרת סיכונים של הדירקטוריון ומליאת הדירקטוריון מקבלות דוח על הסיכונים וביצוע המדיניות שאושרה, לפחות אחת לרבעון.

צוות ההנהלה לניהול סיכונים בראשות המנכ"ל – צוות ההנהלה לניהול הסיכונים בראשות מנכ"ל הבנק אחראי לעיצוב מדיניות ניהול הסיכונים בבנק, מסגרות הסיכון ונוהלי הדיווח והבקרה וכן על בחינת פרופיל הסיכון הכולל של הבנק וההשפעה ההדדית בין סוגי וגורמי הסיכון השונים.

צוות ההנהלה לציות בראשות המנכ"ל – צוות ההנהלה לציות בראשות המנכ"ל נועד, בין היתר, לחזק ולבסס את הציות בבנק ולשם טיפול בנושאים הדורשים תשומת לב מיוחדת.

החטיבה לניהול סיכונים – היעד העיקרי של החטיבה הוא להטמיע בקבוצת הבנק תרבות ניהול וניטור סיכונים מתקדמת, תוך התוויית מדיניות ומתודולוגיה לניהול סיכונים, התואמת את מטרות הקבוצה ואת הנחיות באזל והמפקח על הבנקים. החטיבה לניהול סיכונים מוודאת את קיומם ואיכותם של התהליכים המרכזיים לניהול הסיכונים בקבוצה: זיהוי, אמידה, קביעת מגבלות לסיבולת הסיכון, קביעת מנגנוני בקרה, ניטור הפוזיציות ודיווח. החטיבה מובילה ומרכזת את תהליך ICAAP ושותפה פעילה בניהול ההון. החטיבה לניהול הסיכונים מורכבת מארבע יחידות: (1) יחידת ניהול סיכוני אשראי, הכוללת שלוש מחלקות: מחלקת ניהול סיכוני תיק האשראי, מחלקת בקרת אשראי ומחלקת ניתוח אשראי; (2) יחידת ניהול סיכונים תפעוליים וסיכוני שוק, הכוללת שתי מחלקות: מחלקת ניהול סיכונים תפעוליים ומחלקת ניהול סיכוני שוק ונזילות; (3) יחידת קצין ציות ראשי הכוללת שלוש יחידות עיקריות: מחלקת ציות, מחלקת איסור הלבנת הון ומניעת מימון טרור ויחידה בינלאומית לציות ולאיסור הלבנת הון; ו- (4) יחידת אינטגרציית סיכונים. התפיסה הבקרתית ביחס לכלל הסיכונים הפיננסיים והסיכונים התפעוליים בבנק היא של זיהוי ואמידה של הסיכונים ובקרת עמידה במגבלות שנקבעו בנהלים השונים, בשלושה מעגלי בקרה: מעגל ראשון הכולל את היחידות העסקיות בחטיבות, לרבות חטיבות תמיכה ותפעול, שהם יוצרי/נוטלי הסיכונים, ואת יחידות הבקרה הפנימיות בחטיבות המספקות בקרה פנימית על יוצרי/נוטלי הסיכונים; מעגל בקרה שני הכולל את יחידות הבקרה בחטיבה לניהול סיכונים שנחשבת לבלתי תלויה לחלוטין בחטיבות העסקיות, מעגל זה אחראי גם על הצגת תמונה כוללת של הסיכונים. במעגל השני פונקציות בקרה עצמאיות נוספות, כגון: חשבות, ייעוץ משפטי ומשאבי אנוש; מעגל בקרה שלישי הכולל את מערך הביקורת הפנימית.

כללי

סיכון האשראי הינו סיכון הנובע מכך שהלווה או החייב לא יעמוד בהתחייבויותיו לבנק על-פי הסכם האשראי. תיק האשראי הינו מרכיב עיקרי בתיק הנכסים של קבוצת הבנק, ולכן הרעה ביציבותם של הלווים השונים עלולה להשפיע לרעה על שווי הנכסים ועל רווחיות הקבוצה. על מנת לנהל את סיכון האשראי, מוגדרות בקבוצה מדיניות ניהול סיכוני אשראי, מדיניות אשראי ומגבלות חשיפה לגבי לוויים ו/או ענפים ו/או מוצרים במגזרי הפעילות השונים.

הבנק בוחן את ההתפתחויות בכלכלה העולמית ובמשק הישראלי תוך התייחסות לענפי הפעילות השונים ומעדכן במידת הצורך את מדיניות האשראי.

ניהול סיכוני אשראי

מטרת ניהול סיכוני אשראי לאפשר ולוודא שהקבוצה פועלת על-פי המדיניות והיעדים האסטרטגיים שנקבעו ובמסגרת תיאבון הסיכון שהוגדר בתחום האשראי מרמת העסקה הבודדת ועד הסתכלות כוללת על תיק האשראי.

מדיניות הבנק בניהול סיכוני האשראי מתבססת על פיזור תיק האשראי וניהול סיכונים מבוזר. פיזור הסיכונים מתבטא בפיזור תיק האשראי בבנק בין ענפי המשק השונים, מספר רב של לוויים, בין מגזרי הצמדה שונים ובאזורים גיאוגרפיים שונים בחו"ל. מדיניות פיזור הסיכונים בין ענפי המשק מושתתת על הערכת ההתפתחויות הצפויות במגזרי המשק השונים. לשם כך נערכים סקרים ענפיים וסקרי היתכנות כלכליים, אשר מטרתם להעריך את הסיכון ואת הפוטנציאל העסקי בפעילות במגזרי המשק השונים, ועל-פיהם נקבעים היעדים העסקיים של הבנק.

מערכת ניהול האשראי מנטרת את חשיפת האשראי של הלקוחות על בסיס יומי ומערכות בקרת האשראי מזהות, מנטרות ומדווחות לגורם המטפל ולמנהלים על תסמינים שליליים אצל לוויים.

כחלק ממדיניות ניהול סיכוני האשראי מיישם הבנק מספר עקרונות ובהם:

1. אי תלות

עיקרון ה"אי תלות" מהווה נדבך מהותי בממשל תאגידי נכון למניעת ניגודי עניינים ויצירת מערך של בלמים ואיזונים. מטרתו להבטיח כי המידע הקשור לסיכונים המדווח לגורמים מנהלים, ובפרט להנהלה הבכירה ולדירקטוריון, אכן אובייקטיבי באופיו ואינו מושפע משיקולים אחרים ובפרט של הצלחה עסקית ותגמול בגינה.

2. מדרג סמכויות

בבנק קיים מדרג של סמכויות המתווה היררכיה של אישורי אשראי על-פי רמת האובליגו ללווה/קבוצה, דירוג סיכון וסיווג בעייתי ומאפשר בקרה על תהליך אישור עסקות אשראי חדשות. מדרג הסמכויות מגדיר את ספי אישור האשראי האישיים וכן את ספי המעבר לאישורי צוותים ואת הרכב הצוותים.

3. ראייה כוללת של הלקוח/קבוצה

ניהול קבוצות סיכון המאגדות מספר לוויים הקשורים מבחינת הסיכון כדוגמת חברה וחברות הבת שלה, זוג נשוי וכדומה. פעילות לקוחות וקבוצות מנוהלת על-ידי מנהל לקוחות אשר אחראי לכלל הפעילות של הלווה/קבוצה. מערכות המידע מספקות באופן שוטף למנהל הלקוחות וצוותו ראייה כוללת של פעילות הלקוח/קבוצה כולל רמת סיכון האשראי.

4. מדיניות ונוהלי אשראי

מדיניות ונוהלי האשראי של הבנק מחייבים את כל העוסקים באשראי בבנק ומפרטים את כל העקרונות והשיקולים במתן אשראי, את הסמכויות למתן אשראי ואת האיסורים והמגבלות החלים על מתן אשראי. הנהלים מהווים אמצעי מרכזי לניהול סיכוני האשראי מאחר והם מגדירים את דרכי הפעולה ועקרונות הבנק בנושא אשראי וביטחונות כולל התייחסות לסוגי לקוחות, ענפי משק, סוגי אשראי וכו'.

5. אחידות הדרכה והכשרה

העוסקים בתחום האשראי עוברים הכשרות והדרכות בתחום האשראי, סחר חוץ ומשכנתאות. הדרכות אלו מקנות הכשרה אחידה לעוסקים בתחום תוך מתן כלים מקצועיים ולימוד מדיניות ועקרונות הבנק בתחום האשראי.

בחברות בנות, בשלוחות ובסניפי הבנק בחו"ל מבוססת מדיניות ניהול סיכוני אשראי על עקרונות דומים למדיניות ניהול סיכוני אשראי בישראל, תוך התאמה לדרישות הרגולטוריות בכל אחת מהמדינות. היחידה לניהול סיכוני אשראי של הבנק פועלת כיחידת המטה של הקבוצה לנושא סיכוני אשראי, זאת במטרה לאפשר ניהול סיכון, דיווח ובקרה באופן אחיד ומרוכז ברמת הקבוצה. מדיניות סיכוני אשראי בחברות בנות ובשלוחות הבנק בחו"ל, מאושרת על-ידי הדירקטוריון המקומי, לאחר התייעצות עם ניהול סיכוני אשראי בבנק, ומוצגת בפני דירקטוריון הבנק.

זיהוי ובקרה של סיכוני האשראי

תהליך הבקרה והזיהוי של סיכוני האשראי מבוצע על-ידי שלושת מעגלי הבקרה. הסיכון ברמת התיק הכולל של הקבוצה מנוטר על-ידי היחידה לניהול סיכוני אשראי (כחלק ממעגל הבקרה השני). היחידה מדווחת להנהלת הבנק ולדירקטוריון על מגמות ושינויים בתיק האשראי לרבות רמת סיכון האשראי בתיק, עמידה במגבלות, אירועים מיוחדים, ניתוח ריכוזיות ותרשישי קיצון והצגת מדדי סיכון כלליים בארץ ובעולם.

זיהוי סיכון האשראי במוצרים קיימים מתבסס על תהליכי ניהול הסיכון, המדידה והבקרה ברמות השונות. עבור מוצרים חדשים זיהוי הסיכון נסמך על מדיניות מוצר חדש המפרטת את התהליכים אותם יש לבצע לגבי כל מוצר חדש בבנק על מנת לזהות את מכלול הסיכונים הכרוכים במוצר, להעריך את גודל ומהותיות הסיכון ולתת מענה למדידה בקרה וגידור הסיכון. על-מנת לזהות סיכון ריכוזיות ולבחון השלכות אפשריות של זעזועים שונים (פיננסיים, פוליטיים ועוד) על האיתנות הפיננסית של הבנק, מוגדר תהליך רבעוני ושנתי הכולל הגדרה, בחינה ודיווח תוצאות תרשישי קיצון, ומיפוי ההשלכות על הרווח ועל הלימות ההון.

כימות ומדידת הסיכון

כימות ומדידת סיכון האשראי מבוצעים במספר רמות: רמת הלווה הבודד, קבוצות לווים בהתאם לתחומי פעילות, ענפי משק, מגזרי לווים, מוצרים וברמת התיק הכולל של הבנק והקבוצה. עבור כל תחום פעילות וסוג אשראי פותחו ויושמו תהליכי כימות ומדידת סיכון וקביעת דירוג הלווה והאשראי. התהליכים משלבים הערכות מומחים בתחום האשראי, תהליכי קבלת החלטות ומודלים סטטיסטיים מתקדמים.

בתחום מימון עסקות של לקוחות הבנק במכשירים פיננסיים נגזרים פותחו בבנק מודלים ממוחשבים למדידת ולבקרת סיכון צד נגדי, הן ברמת העסקה והן ברמת הלקוח, המאפשרים מעקב שוטף אחר מצב הלקוחות. עבור פעילות זו, סיכון האשראי למועד מסוים מוגדר כסך של ערך הפוזיציה הנוכחית, בתוספת סיכון פוטנציאלי להפסד עתידי, שנובע מתנודתיות של נכסי הבסיס בפוזיציה של הצד הנגדי, תוך התחשבות בקיזוז ומתאם בין העסקות, ומייצג את הפסד הבנק במידה שהצד הנגדי ייקלע לכשל. נקבעו כללים ונוהלי עבודה לקביעת רמת הבטוחות הנדרשת מול עסקות אלו, וכן כללי הפעולה הנדרשים לסגירת החשיפות מול העסקה והלקוח. מגבלות החשיפה לצד נגדי נקבעות על-ידי סמכויות האשראי המתאימות בבנק.

הכוונת הסיכון

תמהיל תיק האשראי ופרופיל הסיכון שלו מנהלים באמצעות מספר מנגנונים:

1. מדיניות האשראי מוגדרת לתחומי הפעילות וענפי המשק השונים.
 2. מערכת מגבלות אשר כוללות מגבלות חשיפה במימדים השונים כגון ענפי משק, לווים, קבוצות לווים ומוצרים.
 3. מדיניות מחירים הלוקחת בחשבון את הסיכון, תוך כדי ראייה כוללת של לקוח.
 4. ניהול אקטיבי של פרופיל הסיכון של התיק.
- דירקטוריון הבנק קובע מדיניות אשראי אשר נבדקת ומעודכנת באופן שוטף על-פי השינויים בשווקים הפיננסיים ובמשק. המדיניות כוללת מגבלות שונות על תיק האשראי, ובכלל זה, מגבלות חשיפה לפי ענפי משק, מדינות/מוסדות פיננסיים, כפונקציה של רמת הסיכון שהבנק מעריך. כמו-כן, נקבעות מגבלות חשיפה מירבית ללווה בודד, על-פי דירוג האשראי שניתן ללקוח, המשקף את רמת הסיכון שלו ומגבלה מירבית לקבוצת לווים. קיימים נהלים למעקב ולבקרה על עמידה במגבלות ובקרת המגבלות מדווחת רבעונית לדירקטוריון.
- במסגרת מדיניות הבטוחות נקבעו עקרונות וכללים להערכת שוויין של הבטוחות, לפי סוג הבטוחה ואופי האשראי אותו היא מבטיחה, כגון: אומדן טווח הזמן וההוצאות שיידרשו למימוש הבטוחה, סוג ההצמדה, תנודתיות בשווי הבטוחה, וכדומה. כמו-כן, נקבעו נהלים לאופן הטיפול בבטוחות ולמעקב אחר השינויים בהן ובשוויין. מערכת ממוחשבת לניהול הבטוחות מופעלת לגבי מרבית הסוגים שלהן. הבטוחות אותן הבנק מקבל להבטחת האשראי כוללות בין השאר, נכסים פיננסיים, נכסי דלא נייד ונכסים אחרים. כנגד אשראי הניתן לחברות מקבל הבנק בטוחות גם באמצעות שעבוד שוטף כללי על נכסי החברה.

מימון ממונף

הבנק מעמיד מעת לעת מימון ממונף ללקוחותיו.

מימון ממונף כולל בתוכו בין היתר, עסקות מימון אמצעי שליטה בתאגידים בשיעור מימון גבוהים, חברות אחזקה בשיעורי מימון גבוהים ביחס לשווי אחזקותיהן, מימון חוב נחות (Mezzanine), וכן מימון רכישת פעילות כאשר האשראי מועמד בחברה הנרכשת והינו בשיעור מימון גבוה וחורג מהמדיניות הענפית של החברה הנרכשת.

כמו-כן, קיימת מגבלה פנימית למימון ממונף ביחס להון הכולל של הבנק.

דיווח על התפתחות המימון הממונף והעמידה במגבלה שנקבעה מדווח אחת לרבעון להנהלת הבנק ולדירקטוריון לצורך מעקב אחר הסיכונים הגלומים במימון מסוג זה.

לאחרונה התקבלה טיוטת הוראת בנק ישראל בנושא ניהול הלוואות ממונפות, לאור זאת ייתכן שבעתיד יחולו שינויים בהגדרת עסקות ממונפות.

להלן טבלה המפרטת את חשיפות הבנק למימון ממונף 31 בדצמבר 2014 לפי ענף המשק של הלווה:

סך-הכל*	יתרת אשראי חוץ-מאזני	יתרת אשראי מאזני	מספר לווים	
				במיליוני ש"ח
ענף המשק של הלווה				
287	152	135	7	בינוי ונדל"ן - בינוי
2,455	1,431	1,024	11	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
3,225	305	2,920	25	שירותים פיננסיים
59	-	59	1	שירותים עסקיים אחרים
1,285	12	1,273	7	מסחר
2,730	247	2,483	7	תעשייה
343	-	343	2	תקשורת ושירותי מחשוב
13	-	13	1	שירותים ציבוריים
10,397	2,147	8,250	61	סך-הכל

* בניכוי הפרשה פרטנית להפסדי אשראי בסך של כ-300 מיליון ש"ח.

להלן טבלה המפרטת את חשיפות הבנק למימון ממונף 31 בדצמבר 2013 לפי ענף המשק של הלווה:

סך-הכל*	יתרת אשראי חוץ-מאזני	יתרת אשראי מאזני	מספר לווים	
				במיליוני ש"ח
ענף המשק של הלווה				
551	252	299	11	בינוי ונדל"ן - בינוי
2,809	1,531	1,278	11	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
6,021	323	5,698	44	שירותים פיננסיים
119	1	118	5	שירותים עסקיים אחרים
1,624	21	1,603	8	מסחר
1,376	153	1,223	5	תעשייה
1,301	-	1,301	4	תקשורת ושירותי מחשוב
97	4	93	2	בתי מלון שירותי הארחה ואוכל
3	3	-	1	תחבורה ואחסנה
20	-	20	1	שירותים ציבוריים
13,921	2,288	11,633	92	סך-הכל

* בניכוי הפרשה פרטנית להפסדי אשראי בסך של כ-475 מיליון ש"ח.

חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים

במסגרת פעילותה העסקית השוטפת, חשופה קבוצת הבנק לסיכון הנובע מחשיפות אשראי למוסדות פיננסיים זרים. סיכון זה בא לידי ביטוי בפעילויות מגוונות מול מוסדות פיננסיים, כגון: עסקות המתבצעות בחדרי העסקות של הבנק – הפקדות יתרות מטבע-חוץ ונגזרים, רכישת אגרות-חוב אשר הונפקו על-ידי אותם מוסדות, מימון סחר חוץ לסוגיו, פעילות בשוק ההון וניהול חשבונות. מוסדות פיננסיים זרים כוללים בנקים, בנקים להשקעות, חברות ביטוח, חברות ברוקר/דיילר וגופים מוסדיים.

החשיפה למוסדות פיננסיים זרים מושפעת, הן מחוסנו הספציפי של כל מוסד ומוסד והן מסיכון המדינות בהן הוא פועל, ויכולה להיות מושפעת מאירועים שיתרחשו במדינה הזרה העלולים לגרום להפחתת השווי של נכסי הבנק, או לפגוע ביכולתם של המוסדות הזרים לכבד את התחייבויותיהם, לרבות כלפי קבוצת הבנק, וביניהם: משבר פיננסי או כלכלי, השלכות של שינויים במצב הפוליטי בארצות השונות, אי יציבות חברתית ועוד. יודגש, כי רוב חשיפות האשראי של קבוצת הבנק כלפי מוסדות פיננסיים זרים הינן כלפי בנקים, כאשר מרבית החשיפות הן כלפי מערכת הבנקאות במערב אירופה ובצפון אמריקה, בעוד שהחשיפה למוסדות פיננסיים אחרים נמוכה יחסית.

הבנק נוקט בצעדים למזעור הסיכונים על-ידי ניתוב הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים אל מוסדות עמם נחתמו הסכמי CSA (Credit Support Annex) שהם הסכמי קיזוז שגורמים לתיחום ולמזעור סיכוני האשראי בפעילות זאת, על-ידי התחשבות יומית, לרוב המתבצעת בין הבנק והצד הנגדי בהתאם להסכם. כמו-כן הבנק נוקט בצעדים לניטרול סיכוני סליקה על-ידי ביצוע פעילות הסליקה במטבעות באמצעות המסלוקה הבינלאומית הידועה בשם CLS (Continuous Linked Settlement).

בחינת מדיניות האשראי נמשכת כל העת תוך התאמתה להתפתחויות בשווקים העולמיים.

בנוסף הבנק מקיים מעקב ובקרה שוטפים אחרי החוסן הפיננסי והחשיפות כלפי כל המוסדות הפיננסיים עמם יש פעילות. המעקב מתבסס, בין היתר, על בחינה שוטפת של מספר אינדיקטורים: התייחסות חברות הדירוג הבינלאומיות, תנודות מחירים בשוקי ההון, לרבות מחירי הביטוח לנכסים פיננסיים (CDS), הדוחות הכספיים, תחזיות והערכות מקרו כלכליות ובחינת יכולת המדינות לתמוך בסקטור הפיננסי במידת הצורך. לפרטים נוספים, ראה פרק "סקירה כלכלית ופיננסית" לעיל.

להלן טבלה המפרטת את החשיפה ליום 31 בדצמבר 2014 של קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים זרים⁽¹⁾:

סיכון אשראי מאזני ⁽²⁾	סיכון אשראי חוץ-מאזני נוכחי ⁽³⁾	סיכון אשראי נוכחי כולל	
במיליוני ש"ח			
			דירוג אשראי חיצוני⁽⁵⁾
3,753	1,514	5,267	AAA עד AA-
15,675	1,015	16,690	A+ עד A-
2,919	216	3,135	BBB+ עד BBB-
145	58	203	BB+ עד B-
1	-	1	פחות מ-B-
155	42	197	כלל דירוג**
22,648	2,845	25,493	סך-הכל חשיפות האשראי הנוכחיות למוסדות פיננסיים זרים*
-	-	-	מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽⁴⁾
-	-	-	מזה: יתרת חובות פגומים
-	-	-	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני
			סך-הכל חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים לאחר ניכוי
22,648	2,845	25,493	יתרת הפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני
4	1	5	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי

- * היתרות כוללות חשיפה של קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים במדינות הבאות:
- ספרד - סך חשיפה של כ-155 מיליון ש"ח, מזה סך של כ-44 מיליון ש"ח בדירוג BBB+, סך של 107 מיליון ש"ח בדירוג BBB, והיתרה בסך של 4 מיליון ש"ח בדירוג BB (סך החשיפה בסוף שנת 2013 הייתה כ-136 מיליון ש"ח, מזה סך של כ-53 מיליון ש"ח בדירוג BBB, סך של 81 מיליון ש"ח בדירוג BBB-, והיתרה בסך של 2 מיליון ש"ח בדירוג BB).
- אירלנד - סך חשיפה של כ-23 מיליון ש"ח, מזה סך של כ-4 מיליון ש"ח בדירוג AA-, והיתרה בסך של 19 מיליון ש"ח ללא דירוג. (סך החשיפה בסוף שנת 2013 הייתה כ-27 מיליון ש"ח, מזה סך של כ-3 מיליון ש"ח בדירוג AA-, והיתרה בסך של 24 מיליון ש"ח ללא דירוג).
- איטליה - סך חשיפה של כ-96 מיליון ש"ח, מזה כ-95 מיליון ש"ח בדירוג BBB-, ויתרה בסך כ-1 מיליון ש"ח בדירוג BB+. (סך החשיפה בסוף שנת 2013 הייתה כ-52 מיליון ש"ח, מזה כ-41 מיליון ש"ח בדירוג BBB, סך של 10 מיליון ש"ח בדירוג BBB- ויתרה בסך כ-1 מיליון ש"ח בדירוג B).
- ביוון ובפורטוגל החשיפה למוסדות פיננסיים הינה מזערית ומסתכמת בפחות ממיליון ש"ח.
- ** מזה מסלקות בחו"ל המהוות 13% מהיתרה. הסכום הנותר מפוזר בשורה ארוכה של בנקים ומוסדות פיננסיים. (31.12.13: 12% מהיתרה).
- (1) מוסדות פיננסיים זרים כוללים: בנקים, בנקים להשקעות, ברוקרים/דילרים, חברות ביטוח, גופים מוסדיים וגופים שבשליטת הגופים הללו.
- (2) פיקדונות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים.
- (3) בעיקר ערבויות והתחייבויות למתן אשראי. אינו כולל סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חוב של לווה.
- (4) סיכון אשראי שהינו פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.
- (5) לפי הדירוג הנמוך מבין דירוגי האשראי במטבע-חוץ לטווח ארוך שניתן על-ידי אחת מחברות הדירוג העיקריות Moody's, S&P-Fitch, הדירוג מעודכן ליום 5 בפברואר 2015. (31.12.13: הדירוג מעודכן ליום 5 בפברואר 2014).

להלן טבלה המפרטת את החשיפה ליום 31 בדצמבר 2013 של קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים זרים⁽¹⁾:

סיכון אשראי נוכחי כולל	סיכון אשראי חוץ-מאזני נוכחי ⁽³⁾	סיכון אשראי מאזני ⁽²⁾	
במיליוני ש"ח			
			דירוג אשראי חיצוני⁽⁵⁾
5,469	1,712	3,757	AAA עד AA-
8,134	691	7,443	A+ עד A-
3,182	86	3,096	BBB+ עד BBB-
34	13	21	BB+ עד B-
1	-	1	פחות מ-B-
217	74	143	כלא דירוג**
17,037	2,576	14,461	סך-הכל חשיפות האשראי הנוכחיות למוסדות פיננסיים זרים*
-	-	-	מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽⁴⁾
-	-	-	מזה: יתרת חובות פגומים
-	-	-	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני
			סך-הכל חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים לאחר ניכוי
17,037	2,576	14,461	יתרת הפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני
11	2	9	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי

- * היתרות כוללות חשיפה של קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים במדינות הבאות:
- ספרד - סך חשיפה של כ-155 מיליון ש"ח, מזה סך של כ-44 מיליון ש"ח בדירוג BBB+, סך של 107 מיליון ש"ח בדירוג BBB, והיתרה בסך של 4 מיליון ש"ח בדירוג BB (סך החשיפה בסוף שנת 2013 הייתה כ-136 מיליון ש"ח, מזה סך של כ-53 מיליון ש"ח בדירוג BBB, סך של 81 מיליון ש"ח בדירוג BBB-, והיתרה בסך של 2 מיליון ש"ח בדירוג BB).
- אירלנד - סך חשיפה של כ-23 מיליון ש"ח, מזה סך של כ-4 מיליון ש"ח בדירוג AA-, והיתרה בסך של 19 מיליון ש"ח ללא דירוג. (סך החשיפה בסוף שנת 2013 הייתה כ-27 מיליון ש"ח, מזה סך של כ-3 מיליון ש"ח בדירוג AA-, והיתרה בסך של 24 מיליון ש"ח ללא דירוג).
- איטליה - סך חשיפה של כ-96 מיליון ש"ח, מזה כ-95 מיליון ש"ח בדירוג BBB-, ויתרה בסך כ-1 מיליון ש"ח בדירוג BB+. (סך החשיפה בסוף שנת 2013 הייתה כ-52 מיליון ש"ח, מזה כ-41 מיליון ש"ח בדירוג BBB, סך של 10 מיליון ש"ח בדירוג BBB- ויתרה בסך כ-1 מיליון ש"ח בדירוג B).
- ביון ובפורטוגל החשיפה למוסדות פיננסיים הינה מזערית ומסתכמת בפחות ממיליון ש"ח.
- ** מזה מסלקות בחו"ל המהוות 13% מהיתרה. הסכום הנותר מפוזר בשורה ארוכה של בנקים ומוסדות פיננסיים. (31.12.13: 12% מהיתרה).
- (1) מוסדות פיננסיים זרים כוללים: בנקים, בנקים להשקעות, ברוקרים/דילרים, חברות ביטוח, גופים מוסדיים וגופים שבשליטת הגופים הללו.
- (2) פיקדונות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים.
- (3) בעיקר ערבויות והתחייבויות למתן אשראי. אינו כולל סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חוב של לווה.
- (4) סיכון אשראי שהינו פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.
- (5) לפי הדירוג הנמוך מבין דירוגי האשראי במטבע-חוץ לטווח ארוך שניתן על-ידי אחת מחברות הדירוג העיקריות Moody's, S&P-Fitch, הדירוג מעודכן ליום 5 בפברואר 2015. (31.12.13: הדירוג מעודכן ליום 5 בפברואר 2014).

החשיפה של קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים זרים הסתכמה ביום 31 בדצמבר 2014 בכ-25.5 מיליארד ש"ח, עלייה של כ-8.5 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-17.0 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2013. עלייה זו נבעה מגידול בחשיפה המאזנית בעיקר מחידוש של הפקדות, אשראים ורכישת אגרות-חוב של בנקים זרים בדירוג A-ומעלה.
כ-86% מהחשיפה למוסדות פיננסיים זרים היא מול מוסדות פיננסיים בעלי דירוג A-ומעלה.
החשיפה למוסדות פיננסיים זרים של קבוצת הבנק נחלקת ל-90% בבנקים וחברות אחזקה בנקאיות, 9% במוסדות פיננסיים אחרים ו-1% בחברות ביטוח.

עיקר החשיפה של קבוצת הבנק הינה למוסדות פיננסיים זרים הפועלים בארצות-הברית (25%), ובמדינות מערב אירופה (60%).
ענף "בנקים בחו"ל" בתוספת 5 כולל רק את החשיפות בגין בנקים חו"ל, כולל בנקים מרכזיים. מוסדות פיננסיים מוצגים בעיקר בענף שירותים פיננסיים. כמו-כן כולל "סיכון האשראי הכולל" יתרות מאזניות וחוף-מאזניות בגין נגזרים. הטבלה לעיל אינה כוללת חשיפה בגין בנקים מרכזיים כמו גם יתרות חוף-מאזניות בגין נגזרים.
סך "חובות וסיכון אשראי חוף-מאזני" בתוספת 5 כולל אשראי לציבור ופיקדונות בבנקים אך אינו כולל אגרות-חוב וניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר הכלולים בטבלה לעיל. אשראי מאזני וחוף-מאזני בגין נגזרים אינו נכלל בסך "חובות וסיכון אשראי חוף-מאזני". לעומת זאת, הטבלה לעיל כוללת יתרות מאזניות בגין נגזרים.

חשיפת אשראי בגין מכשירים פיננסיים נגזרים

הבנק מבצע עסקות במכשירים פיננסיים נגזרים, כחלק מניהול סיכונים השוק (חשיפות בסיס, מטבע וריבית, ראה פרק "ניהול סיכונים השוק והנזילות") וכן כשירות ללקוחותיו. הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים כרוכה במספר סיכונים, כמפורט להלן:

- סיכון אשראי - סכום ההפסד המרבי לבנק אם הצד הנגדי לא יעמוד בתנאי החוזה.
- סיכון שוק - הסיכון הנוצר בשל התנודות בשווי המכשיר הפיננסי הנגזר, כתוצאה משינוי מחירי השוק, כגון: שערי חליפין, שערי ריבית, אינפלציה וכדומה.
- היעדר סחירות - סיכון הנובע מכך שלא ניתן יהיה לסגור חשיפה במהירות על-ידי סילוקה במזומן או על-ידי יצירת חשיפה הפוכה.
- סיכון תפעולי - הסיכון הנובע מתפעול שגוי של העסקות ממועד קשירתן ועד לסיום ההתחשבות בגינן, הן בשל טעויות אנוש והן כתוצאה מכשל מיכוני בתפעול או כתוצאה מהתממשות סיכון תפעולי אחר.

הפעילות מנוהלת ונמדדת באופן שוטף במערכות מיכון ייעודיות הידועות בשווקים הבינלאומיים לתחומים אלה, כגון: Opics, Summit ו-Derivatech וכן במערכות מיכון אשר פותחו על-ידי הבנק. סיכונים הנובעים מן הפעילות נמדדים במערכת Algorithmics. לפרטים אודות המתודולוגיה למדידת סיכונים השוק, ראה תת פרק "אמידת הסיכונים ובקרתם" להלן.

סיכון האשראי הנובע מן העסקות במכשירים פיננסיים נגזרים ביחס לצד הנגדי לעסקות נמדד על-ידי הפעלת מקדמים שמרניים על הסכומים הנומינליים של העסקות, או בגישת התרחישים שמחשבת את החשיפה הפוטנציאלית המקסימלית של הלקוח מתוך מגוון של מצבי שוק שונים, או על-פי מודל פנימי שפותח בבנק כמפורט לעיל. שיטת המדידה מותאמת ללקוח בהתאם לאופי הפעילות בתיק הנגזרים שלו.

נקבעו כללים ונוהלי עבודה לקביעת רמת הבטוחות הנדרשת מול עסקות אלו, וכן כללי הפעולה הנדרשים לסגירת החשיפות מול העסקה והלקוח. מגבלות החשיפה לצד נגדי נקבעות על-ידי סמכויות האשראי המתאימות בבנק, ההיבטים התפעוליים הנובעים מהפעילות נבדקים ומבוקרים באופן שוטף על-ידי יחידה ייעודית.

להלן פירוט חשיפת האשראי בגין שווי הוגן חיובי של מכשירים פיננסיים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה, נכון ליום 31 בדצמבר 2014 (במיליוני ש"ח):

סך-הכל	דירוג האשראי			
	BBB+	A- עד A+	AAA עד AA-	
בנקים מחוץ לישראל:				
1,161	-	1,156	5	ארצות-הברית ⁽¹⁾
1,460	39	891	530	אנגליה
1,281	124	1,157	-	גרמניה
1,101	-	1,101	-	צרפת
410	-	408	2	שוויץ
107	9	2	96	אחר
127	108	19	-	גוש האירו-אחר
5,647	280	4,734	633	סך-הכל בבנקים מחוץ לישראל
בנקים בישראל				
2,461				
בורסות				
555				
מחשלות ובנקים מרכזיים				
-				
דילרים/ברוקרים⁽²⁾				
1,953				
לקוחות עסקיים לפי ענפי משק:				
2,654				שירותים פיננסיים
443				תחבורה ואחסנה
567				חשמל ומים
138				בינוי ונדל"ן
1,837				אחר
5,639				סך-הכל לקוחות עסקיים לפי ענפי משק
16,255				סך-הכל

(1) מזה JPMorgan Chase, יתרה בסך 171 מיליון ש"ח.
(2) מזה Goldman Sachs, יתרה בסך 760 מיליון ש"ח.

חשיפות הבנק לאיגוח

היקף החשיפה למועד הדיווח הוא כ-194 מיליון ש"ח הנובע בעיקר מקווי נזילות המסופקים לגופי איגוח.

חשיפת אשראי למדינות זרות

סיכון חשיפת האשראי למדינות זרות מבטא את האפשרות שאירוע כלכלי, פוליטי או אירוע אחר במדינה זרה יפגע בשווי נכסי קבוצת הבנק, או ישפיע באופן שלילי על יכולת החייבים במדינה לעמוד בהתחייבויותיהם כלפי קבוצת הבנק. סיכון החשיפה למדינות זרות כולל חשיפה מאזנית מעבר לגבול (סך החשיפה המאזנית של הבנק בישראל לתושבי מדינה זרה, בתוספת סך החשיפות המאזניות של שלוחות הבנק בחו"ל לתושבים שאינם תושבי המדינה שבה ממוקמת השלוחה), וכן חשיפה מאזנית של שלוחות הבנק בחו"ל לתושבים מקומיים באותן מדינות בניכוי התחייבויות השלוחות. סיכון חשיפה מאזנית מעבר לגבול הינו הסיכון שפעולות שיינקטו על-ידי ממשלות זרות ימנעו את היכולת להמיר מטבע ו/או להעביר כספים מחוץ למדינה (Transfer Risk), ובכך ישפיעו על יכולת החברות והלקוחות לבצע עסקות מעבר לגבול.

ניהול סיכון החשיפה למדינות זרות בבנק מתבצע על-ידי בחינה פרטנית של הסיכונים הנובעים מהמדינות השונות, תוך הסתייעות בדירוגי המדינות של המדרגים הבינלאומיים - Moody's, S&P-Fitch, בתוספת 6 לסקירת ההנהלה מפורטת סך החשיפה המאזנית לפי סיכון מדינה ובחלוקה לסקטורים (ממשלות, בנקים ואחרים). סך החשיפה למדינות זרות כולל את החשיפות המאזניות בגין יתרות חוב מאזניות בניכוי התחייבויות מקומיות, ניירות-ערך והשקעות אחרות המיוחסות למדינות שאינן ישראל. החשיפה המאזנית הותאמה על בסיס הסיכון הסופי, תוך התחשבות בחיזוקי אשראי הכוללים ערבויות, ביטחונות מוחשיים ונזילים, חוזי ביטוח, השתתפויות בסיכון ונגזרי אשראי. לפרטים נוספים, ראה פרק "הרכב והתפתחות נכסי והתחייבויות קבוצת הבנק" לעיל.

הבנק מבצע בקרה ומעקב שוטפים אחרי המצב המקרו כלכלי של המדינות מולן קיימת פעילות אשראי ונעזר לשם כך בין היתר בביתוחי ודיווחי חברות הדירוג הבינלאומיות.

לפרטים נוספים, ראה פרק "סקירה כלכלית ופיננסית" לעיל.

החשיפה המאזנית למדינות זרות ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכמה ב-65.7 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-45.6 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2013.

החשיפה החוץ-מאזנית למדינות זרות ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכמה ב-17.0 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-18.5 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2013.

להלן סך החשיפות העיקריות למדינות זרות ליום 31 בדצמבר 2014 (במיליוני ש"ח):

שיעור מהחשיפה המאזנית	סך-הכל חשיפה	סך-הכל חשיפה חוץ-מאזנית	סך-הכל חשיפה מאזנית ⁽¹⁾	מדינה
43.7%	38,101	9,412	28,689	ארצות-הברית*
8.8%	6,053	281	5,772	שוויץ
14.3%	11,809	2,404	9,405	אנגליה
3.4%	2,278	58	2,220	גרמניה
4.8%	4,032	893	3,139	צרפת
0.3%	438	239	199	אירלנד**
0.2%	185	24	161	ספרד***
0.0%	3	2	1	פורטוגל
0.0%	1	1	-	יוון
0.1%	145	95	50	איטליה
19.7%	14,842	1,892	12,950	מדינות מפותחות אחרות ⁽²⁾
1.8%	2,478	1,263	1,215	תורכיה
2.9%	2,352	473	1,879	מדינות מתפתחות (LDC) אחרות ⁽³⁾
100%	82,717	17,037	65,680	סך-הכל החשיפות למדינות זרות

להלן סך החשיפות העיקריות למדינות זרות ליום 31 בדצמבר 2013 (במיליוני ש"ח):

שיעור מהחשיפה המאזנית	סך-הכל חשיפה	סך-הכל חשיפה חוץ-מאזנית	סך-הכל חשיפה מאזנית ⁽¹⁾	מדינה
33.7%	23,080	7,703	15,377	ארצות-הברית
14.0%	6,667	299	6,368	שוויץ
14.8%	11,508	4,751	6,757	אנגליה
3.5%	1,743	142	1,601	גרמניה
4.7%	3,898	1,746	2,152	צרפת
0.3%	367	211	156	אירלנד
0.3%	205	63	142	ספרד
0.0%	7	5	2	פורטוגל
0.0%	1	1	-	יוון
0.2%	107	37	70	איטליה
21.3%	11,311	1,604	9,707	מדינות מפותחות אחרות ⁽²⁾
4.3%	3,530	1,558	1,972	תורכיה
2.9%	1,651	331	1,320	מדינות מתפתחות (LDC) אחרות ⁽³⁾
100%	64,075	18,451	45,624	סך-הכל החשיפות למדינות זרות

* הגידול בחשיפה לארצות-הברית בהשוואה לסוף שנת 2013 נובע בעיקר מגידול בפיקדונות ב-Federal Reserve בארצות-הברית.
 ** החשיפה באירלנד כוללת - 7 מיליון ש"ח לבנקים באירלנד העוסק באיגוח של חייבים אשר אינם תושבי אירלנד.
 *** החשיפה לספרד כוללת 171 מיליוני ש"ח לבנקים ו-14 מיליוני ש"ח ללקוחות. מתוך סך החשיפה לבנקים כ-16 מיליון ש"ח מהווה סיכון אשראי חוץ-מאזני בגין נגזרים כפי שחשבו לצורך מגבלות חבות לווה. החבות החוץ-מאזנית כוללת בין היתר חשיפה בגין מקדם ה"תוספת" המשקף את החשיפה הפוטנציאלית העתידית למשך יתרת ח"י חוזה הנגזר.
 יצוין כי נגזרים אלה נעשו עם צדדים עמם נחתם הסכם קיזוז (CSA) לתיחום ולמצער סיכוני האשראי בפעילות בנגזרים.
 (1) לאחר ניכוי התחייבויות לתושבים מקומיים של שלוחות הבנק בחו"ל.
 (2) החשיפות העיקריות נובעות ממדינות קנדה, לוקסמבורג והולנד.
 (3) מדינות פחות מפותחות (LDC) - נקבעות לפי הגדרת הבנק העולמי המבוססת על ההכנסה הלאומית לנפש - החשיפות העיקריות נובעות מהמדינות סין, קזחסטן וברזיל.

זיהוי וטיפול בלוויים בקשיים

בבנק קיימים תהליכים לזיהוי ולטיפול בלוויים, אשר להערכת הבנק קיים חשש שלא יעמדו בהתחייבויותיהם מול הבנק. בין השאר מחלקות ניתוח אשראי ובקרת אשראי בחטיבה לניהול סיכונים נדרשות להתייחס במסגרת חוות הדעת שהן מכינות האם נדרש להכליל את הלקוח הספציפי ברשימות הלקוחות בפיקוח של הבנק, האם דרוג הלקוח מחייב סיווג והאם נדרשת הפרשה להפסדי אשראי. לקוחות שהוצפו לפיקוח ידונו במסגרת תהליך נאותות הסיווג הרבעוני.

לגבי לווים אלו מתקיימים מעקב ובקרה הדוקים יותר והבנק פועל לצמצום החשיפה מולם, וזאת, בדרך של פירעון האשראי ממקורותיהם של הלוויים ו/או קבלת ביטחונות נוספים. במקרים מסוימים מועבר הטיפול בלקוחות לאגף המתמחה בלוויי ושיקום לווים, או ליחידות גבייה. בנוסף על כך, הבנק בוחן באופן שוטף את רמת סיכון האשראי בתיקי הלוויים, על בסיס הנחות שמרניות, מסווג את סיכון האשראי הבעייתי בהתאם לכללי הוראות בנק ישראל (פגום, נחות והשגחה מיוחדת) ורושם הפרשה נאותה להפסדי אשראי בגין כלל סיכון האשראי בבנק.

לגבי אשראי המסווג כ"פגום", ההפרשה להפסדי אשראי נגזרת מבחינה פרטנית של הסכום הניתן לגבייה מהלקוח (תזרימי מזומנים ו/או מימוש ביטחונות צפוי), ולאחר היוון הסכומים בהתאם לצפי מועדי הגבייה והמימוש. חובות שלא צפוי לגבותם בזמן סביר, נמחקים חשבונאית, בהתאם לכללים שנקבעו בהוראות בנק ישראל. בקביעת הסכום הניתן לגבייה נלקחים מרווחי ביטחון שתכליתם לתת מענה למצבי אי ודאות באשר ליכולת פירעון האשראי. עם זאת, לפי שמדובר במשתנים כלכליים, אין ודאות כי בסופו של דבר הסכום הניתן לגבייה לא יהיה נמוך מהאומדן שנקבע וזאת בין מחמת שינוי לרעה במאפיינים הכלכליים, או מכל סיבה אחרת. בחינת נאותות הסיווג של החוב והסכום הניתן לגבייה מבוצע על-ידי היחידה לניהול סיכונים אשראי ומאושר על-ידי מנהל החטיבה לניהול סיכונים לצורך זה קיים תהליך לפיו מתבצע לגבי כל לקוח כני"ל, אחת לרבעון, דיון לגבי נאותות הסיווג והסכום הניתן לגבייה. תהליכים אלה הינם בהלימה להוראה 311 ו-314.

לגבי אשראי תקין או בעייתי שאינו פגום (נחות או השגחה מיוחדת), מחושבת "הפרשה קבוצתית" בהתאם לענף המשק אליו משויך הלקוח. לצורך חישוב ההפרשה הקבוצתית, הבנק קובע אחת לרבעון, לכל ענף משק שני שיעורי הפרשה (לסיכון אשראי בעייתי ולסיכון אשראי תקין), על-פי ניתוח של היסטוריית הפסדי האשראי, מחיקות חשבונאיות נטו, איכות תיק האשראי בענף וניתוח מגמות השוק, בהתאם להנחיות בנק ישראל. לאור הטייטה האחרונה של ההנחיות החדשות של הפיקוח על הבנקים בנושא ההפרשה הקבוצתית שפורסמה במאי 2014 צפוי הבנק לעדכן את השיטה להערכה, בקרה ותיעוד של שיעורי ויתרות ההפרשה הקבוצתית. לגבי לווים בתחום מימון לדיר, מחושבת הפרשה על-פי הוראות המפקח על הבנקים, בהתחשב בעומק הפיגור של הלווה, כך ששכלל שמעמיק הפיגור כן גדל שיעור ההפרשה מסך האשראי.

על פי עדכון הנחיות מיום 21 במרץ 2013, הנחה בנק ישראל כי על הבנקים לבחון ובמידת הצורך לעדכן את השיטות לחישוב ההפרשה הקבוצתית בגין הלוואות לדיר, כאשר בכל מקרה, יתרת ההפרשה הקבוצתית בגין הלוואות לדיר לא תפחת משיעור של 0.35% מיתרת הלוואות. הבנק העמיד ברבעון הראשון של שנת 2013 את יתרת ההפרשה בגובה ההפרשה המינימלית הנדרשת. בהתאם להנחיות בנק ישראל פיתח הבנק שיטה פנימית לקביעת שיעור ההפרשה הקבוצתית בגין תיק הלוואות לדיר. השיטה מתבססת על מודל סטטיסטי האומד את שיעורי ההפסד הצפוי בשנה הקרובה בתיק זה תוך ביצוע התאמות לסביבה הכלכלית ולתחזיות לגבי פרמטרים מאקרו כלכליים. על-פי שיטה זו נקבעת ההפרשה הקבוצתית בגין הלוואות לדיר תוך התחשבות בשיעור המינימום לעיל. שיעורי ההפרשה הקבוצתית בענף משק אשראי לפרטיים נקבעים בבנק בשיטה דומה לזו המשמשת את יתר הענפים, בהתאם למתודולוגיה המאושרת על בסיס הנחיות בנק ישראל. ביום 19 בינואר 2015 פרסם בנק ישראל חוזר בדבר הדרישה לביצוע הפרשה קבוצתית נוספת בגין האשראי לפרטיים, כבר בדוחות השנתיים של 2014.

היחידה לניהול סיכוני אשראי

היחידה לניהול סיכוני אשראי משמשת כגוף מטה בלתי תלוי לניהול וניתוח סיכוני האשראי. היחידה כפופה למנהל החטיבה לניהול סיכונים והינה עצמאית אל מול תהליכי החיתום ואישור האשראי. תפקיד היחידה לגבש מתודולוגיות לניהול סיכוני אשראי התואמות את היעדים האסטרטגיים של קבוצת הבנק, להטמיע בארגון תרבות לקיחת סיכונים מושכלת במסגרת המגבלות, כלומר ביצוע עסקות שאינן חורגות מהמגבלות במחיר התואם את הסיכון ולבצע בקרה שהבנק פועל בהתאם למדיניות שנקבעה. היחידה משמשת כיחידת המטה האחראית על בקרת התהליכים ומתודולוגיות ניהול סיכוני האשראי בחברות הבנות, בקבוצת הבנק. היחידה קיבלה לתחום אחריותה את ריכוז נושא סיווגים והפרשות בבנק כחלק מההיערכות ליישום הוראה מספר 311 והוגדר גורם מרכז לנושא ההפרשה הפרטנית וההפרשה הקבוצתית בגין סיכוני אשראי. במסגרת היחידה לניהול סיכוני אשראי פועלות שלוש מחלקות:

המחלקה לניהול סיכוני תיק האשראי אחראית על פיתוח מתודולוגיות לזיהוי, לבקרה ולניהול סיכוני אשראי, פיתוח מודלים למדידת דירוג סיכון האשראי ותימחורו ברמת הלווה הבודד וברמת התיק, פיתוח מודלים להקצאת הון כלכלי בגין סיכון האשראי לסגמנטים השונים, קידום היערכות למדידה של סיכוני אשראי בהתאם לגישת המודלים הפנימיים, פיתוח מתודולוגיות לחישוב הפרשה קבוצתית עבור יישום הוראת חובות פגומים, ניטור חשיפת האשראי, רמת סיכון האשראי ועמידה במגבלות האשראי של הקבוצה ודיווח התוצאות להנהלת הבנק ולדירקטוריון, אחריות על ביצוע תרחישי קיצון ברמת הבנק והקבוצה ועל ניטור, מדידה וניהול של סיכון ריכוזיות האשראי.

המחלקה כוללת צוות אשר מרכז את תהליך כתיבת ואישור מדיניות האשראי של הבנק, בעקבות יישום נוהל בנקאי תקן 311. **המחלקה לבקרת אשראי** מבצעת הערכות בלתי תלויות של רמת סיכון האשראי לכל הלווים העסקיים הגדולים של הבנק בסבב תלת שנתי או בתדירות גבוהה יותר לאותם לוויים שהוערכו כבעלי פוטנציאל סיכון. כמו-כן מתבצעת בדיקת מהימנות דירוג האשראי של הלווים שנבדקו. המחלקה אחראית על פעילות בקרת אשראי בסניפי הבנק וחברות הבת בחייל ובמסגרת זו מבוצע מעקב הן לגבי תהליכי הבקרה והן לגבי היקפי הבקרה ועמידה בתוכניות העבודה. במסגרת יישום הוראה מספר 311 בוחנת המחלקה את נאותות הסיווג וההפרשה הפרטנית בבנק ומביאה את המלצותיה לקביעת סיווגים והפרשות לחובות פרטניים בהתאם למדרג הסמכויות. **המחלקה לניתוח אשראי** בוחנת עסקות אשראי מהותיות/שינוי מהותי בתנאי אשראי בהתאם לדרישות הוראה 311 וכן בקשות להעלאות דירוג. המחלקה מספקת חוות דעת כתובה בלתי תלויה של פונקציית הסיכון כחלק מתהליך אישור האשראי.

סיכוני השוק והנזילות

כללי

סיכון שוק – סיכון להפסד או ירידת-ערך הנובע משינוי בשווי כלכלי של מכשיר פיננסי או תיק מסוים או קבוצת תיקים, וברמה הכוללת שינוי בשווי הכלכלי של הבנק, עקב שינויים במחירים, שערים, מרווחים ופרמטרים אחרים בשווקים, ובכלל זה:

- **סיכון ריבית** – סיכון להפסד או לירידת-ערך כתוצאה משינויים בשערי ריבית במטבעות השונים.
- **סיכון מטבע** – סיכון להפסד כתוצאה משינויי שער חליפין או כתוצאה משינויים במדד המחירים לצרכן.
- **סיכון אינפלציה** – סיכון להפסד כתוצאה משינויים בעקום הציפיות למדד המחירים לצרכן.
- **סיכון מחיר מניות** – סיכון להפסד כתוצאה משינויים בשערי המניות או מדדי המניות. הקבוצה מחזיקה מניות בעיקר לצורכי השקעה (לא למסחר), וירידה בערכן עשויה לפגוע בהון הבנק. היקף החזקות הקבוצה במניות זמינות למכירה עומד נכון למועד הדוח על כ-2,563 מיליון ש"ח ועל כ-50 מיליון ש"ח במניות למסחר.
- **סיכון תנודתיות** – סיכון להפסד כתוצאה משינויים בשערי התנודתיות המצוטטים בשוק.
- **סיכון מרווח (Basis spread)** – סיכון להפסד כתוצאה משינויים במרווחים בין עקומי ריבית שונים, או בסיסי ריבית שונים; לרבות מרווחי אשראי.

סיכון נזילות – סיכון הנזילות מוגדר כסיכון קיים, או עתיד, ליציבות הבנק ולרווחיו הנובע מאי יכולתו לעמוד בתזרים המזומנים הנדרש לצורכיו. סיכון הנזילות בבנק הפועלים מוגדר כיכולתו של הבנק לעמוד בפירעון התחייבויותיו במועד פירעון גם בעתות לחץ, בלי לפגוע בהתנהלות השוטפת במסגרת תוכניות העבודה של הבנק ובלי להיקלע להפסדים חריגים.

ניהול סיכוני השוק והנזילות

ניהול סיכוני השוק והנזילות מתבצע בראיה גלובלית של הפעילות בבנק בארץ ובסניפי הבנק בחו"ל, ובשים לב לפעילות החברות הבנות הבנקאיות. תחומי הפעילות ומסגרות הסיכון מאושרים על-ידי הנהלה והדירקטוריון. מדיניות ניהול סיכוני השוק מכוונת להגדלת תוחלת הרווח, תוך שמירה על רמות סיכון מאושרות ומבוקרות.

הניהול הגלובלי של הנכסים וההתחייבויות בתיק הבנקאי (בניהול נ"ה) ושל התיק למסחר (שעיקרו בחדרי העסקות) נעשה תחת אחריות מנהל חטיבת שווקים פיננסיים ובהנחייתו. הניהול השוטף והפיקוח על ניהול הנכסים וההתחייבויות והמסחר הינם באחריות המנהלים באגף לניהול נכסים והתחייבויות ובאגף חדרי עסקות וברוקראז' בחטיבת שווקים פיננסיים בתל-אביב, וביחידה לניהול נכסים והתחייבויות ובחדר העסקות בסניף הבנק בניו-יורק. הסניף כפוף מקצועית בנושאים אלה למנהל חטיבת שווקים פיננסיים. הבקרה השוטפת והמעקב על הפעילות בחו"ל מתבצעת על-ידי יחידות מקומיות, בתיאום מלא ותוך דיווח שוטף ליחידות המקבילות בהנהלה הראשית, בהתאמה לתפישה הבקרתית (מעגלי הבקרה).

בנוסף על אמידת הסיכונים, בחינת התוצאות ובקרה שוטפת על העמידה במגבלות, מתבצעת עבודת בקרה תפעולית על-ידי יחידות שונות בחטיבת שווקים פיננסיים. מטרתה של בקרה זו הן בדיקת תקינות, שלמות והתאמה בין בסיסי הנתונים השונים במערכות דיווח שונות ואיתור שגיאות תפעוליות.

מסגרות הסיכון משקפות את תיאבון הסיכון של הבנק לסיכוני שוק. דהיינו, רמת הסיכון שהנהלה והדירקטוריון מוכנים לשאת במסגרת הפעילות העסקית על מנת להשיג תשואה/ערך. המסגרות מאושרות על-ידי הדירקטוריון ומעוגנות בנהלים הכוללים, בין היתר, מגבלות על רגישות השווי הכלכלי של הבנק לשינויים בגורמי סיכון עיקריים ומגבלות ייעודיות לתחומים השונים. גורמי הסיכון העיקריים אליהם חשוף הבנק הם שערי הריבית של השקל במגזר הצמוד והלא-צמוד, אינפלציה ושער החליפין שקל/דולר וחשיפה למרווחים בין עקומי הריבית השונים. התיאבון לסיכון שוק בבנק נקבע במונחי VaR ו/או רגישויות ו/או תרחיש.

הדירקטוריון והוועדה לניהול ובקרת סיכונים מקבלים דיווח על הפעילות, החשיפות, תוצאות הפעילות וביצוע המדיניות שאושרה, לפחות אחת לרבעון. הדיווחים כוללים: סקירת נושאים שנדונו ודווחו בצוותים, לרבות החלטות עיקריות; עיקרי החשיפות ורמות הסיכון המנוצלות מתוך המסגרות המאושרות; תוצאות הפעילות; סיכום אירועי דיווח (הפסדים, חריגות מנהלים, אירועים חריגים); בקשות ואישורים להרחבת פעילויות והרשאות העסקות לפעילויות השונות בהתאם למדרג הסמכויות; תמונת סיכון כוללת לפעילות הבנק וחברות בנות בעלות חשיפות משמעותיות לקבוצה; דוח בקרת סיכוני שוק רבעוני.

מדיניות ניהול הנכסים וההתחייבויות, סיכוני השוק וסיכון הנזילות מותוויות ומבוקרות על-ידי צוות הנהלה ניהול נכסים והתחייבויות גלובלי, צוות הנהלה נוסטרו וצוות הנהלה השקעות. המדיניות, לרבות המגבלות שנקבעו, מובאות לדיון ולאישור, לפי העניין, לצוותי הנהלה, לוועדות הדירקטוריון, או למליאת הדירקטוריון.

הפעילות השוטפת, מתנהלת על-ידי צוותי משנה בהשתתפות בעלי תפקידים בכירים בבנק, האחד בראשות מנהל חטיבת שווקים פיננסיים והשני בראשות מנהלת אגף נ"ה. צוות מקומי פועל גם בניו-יורק. פעילות הצוותים היא במסגרת החלטות הדירקטוריון וועדותיו, בדבר חשיפות לסיכוני שוק ונזילות ובכפוף להוראות הפיקוח על הבנקים, או הרגולטור המקומי, לפי העניין.

ניהול סיכוני השוק והנזילות מתבצע בכל חברה בת בקבוצת הבנק בנפרד, על-פי מדיניות הנקבעת על-ידי הדירקטוריון של כל חברה ובהתאמה למדיניות הקבוצתית. אמידה ובקרה של סיכוני שוק ונזילות מתבצעות על בסיס מתודולוגיה אחידה ברמת הקבוצה, בהנחיית החטיבה לניהול סיכונים, ובשים לב לגודל ההון ולאופי המיוחד של הפעילות בכל חברה בת. החשיפה לסיכוני שוק ונזילות של החברות הבנות נבחנת על-ידי המחלקה לניהול סיכוני שוק ונזילות בחטיבה לניהול סיכונים ומדווחת להנהלה ולדירקטוריון הבנק בתדירות התואמת את רמת הסיכון. לקראת שנת 2015 קבע הבנק מגבלות סיכון קבוצתיות החלות גם על השלוחות בהן רמת הסיכון הוגדרה כמשמעותית לקבוצה.

סיכוני השוק

בניהול סיכוני שוק בבנק, מבחינים בין חשיפות הנוצרות כחלק מניהול שוטף של הנכסים וההתחייבויות של הבנק התיק הבנקאי (חשיפות שאינן למסחר) לבין החשיפות בתיק למסחר.

א. סיכוני שוק בתיק הבנקאי

סיכוני השוק בתיק הבנקאי ובכלל הבנק כוללים בעיקר את סיכון הריבית, את החשיפה למדד המחירים לצרכן ואת חשיפת המטבע (חשיפת בסיס). אלה נוצרים בעיקר במהלך הפעילות השוטפת ומניהול ההון הפנוי, וכתוצאה מפערים בין הנכסים וההתחייבויות במטבעות השונים ובמגזרי ההצמדה השונים.

הכלים לניהול החשיפות בתיק הבנקאי הינם מדיניות המחירים, ניהול תיק הנוסטרו, הנפקת מכשירי חוב, גידור באמצעות עסקות חוץ-מאזניות ועוד. ניהול החשיפות שלא למסחר של הבנק מסתמך, בין היתר, על תחזיות והנחות עבודה לגבי ההתפתחויות הצפויות בשוקי הכספים וההון בארץ ובעולם.

השימוש במכשירים נגזרים כחלק מניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק (שאינו למטרות מסחר) מכוון להשגת יעדים ולקחת פוזיציות או לגידורן בכפוף לעמידה במגבלות כפי שאושרו על-ידי הדירקטוריון (חשיפות בסיס, מטבע וריבית).

חשיפת הבסיס - מוגדרת כחשיפת ההון הפיננסי הפעיל לשלושה מגזרי הצמדה: שקל לא-צמוד; שקל צמוד מדד; ומטבע-חוץ, לרבות שקלים צמודי מטבע-חוץ. זוהי חשיפה גלובלית מאזנית וחוץ-מאזנית, המגלמת את הפעילות בכל יחידות הבנק, בסניפים ובהנהלה ראשית, בארץ ובח"ל. "ההון הפיננסי הפעיל" של הבנק מוגדר, כהון המיוחס לבעלי מניות הבנק בתוספת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי וההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי, בניכוי השקעות בחברות מוחזקות (למעט חברות בנות בחו"ל הנמצאות בשליטה מלאה וחברות בנות שהניהול הפיננסי שלהן נעשה על-ידי הבנק) ובניכוי רכוש קבוע ונכסים לא-כספיים אחרים, נטו. לצורך ניהול החשיפות, מתייחסים בבנק אל ההון הפיננסי הפעיל כאל מקור שקלי לא-צמוד.

סיכון ריבית בתיק הבנקאי - מתייחס להשפעה הפוטנציאלית של שינויים בעקומי הריבית השונים על הערך הכלכלי של ההון, דהינו השינוי בערך הנוכחי של הנכסים וההתחייבויות, ו/או על הכנסות הריבית נטו ("רגישות ההכנסה החשבונאית"). סיכון ריבית הוא סיכון מובנה בפעילות הבנקאית. הסיכון נוצר במהלך הפעילות הבנקאית השוטפת והיזומה של הבנק, ונובע ממתן שירות שוטף לקהל הרחב ולמגזר העסקי והפיננסי ומפעילויות אחרות. ובכללם, חשיפת הריבית הנובעת מניהול תיקי ההשקעה. הסיכון נובע מהבדלים במבנה הנכסים וההתחייבויות - פערי מגזר, תקופה, בסיסי ריבית, מועדי חידוש ריבית ועוד. קיימות מגבלות על רגישות הערך הכלכלי של הון הבנק (כולל חברות בנות פיננסיות המנוהלות על-ידו וחברות בנות בעלות סיכון מהותי לקבוצה) ומגבלות על רגישות ההכנסה לתרחישי שינוי בעקומי הריבית השקלית, המדדית והדולרית. לצורך חישוב החשיפה לשינוי בשערי הריבית מתייחס הבנק לחלק מיתרות פיקדונות העו"ש של הציבור כהתחייבות ארוכה. כמו-כן קיימות הנחות על פירעונות מוקדמים של משכנתאות. מדיניות ניהול חשיפת הריבית מכוונת, בהתאמה ליעדי הבנק, להשגת מבנה החשיפה הרצוי בכל אחד מהמגזרים (שקל לא-צמוד, שקל צמוד מדד ומטבע-חוץ וצמודי), בהתאם להערכות לגבי משתני השוק ובכפוף למגבלות. בנוסף, נמדדת רגישות ההכנסה השנתית לשינויים בעקומי הריבית. רגישות לריבית נמדדת לפחות אחת לחודש.

בניהול תיק הנוסטרו חשוף הבנק בנוסף לסיכוני השוק והנזילות גם לסיכוני אשראי ומרווחי אשראי. לחשיפות אלה הוגדרו מגבלות פיזור ואחרות, וכן מגבלת תיאבון סיכון וקיבולת סיכון במונחי תרחיש קיצון. הפעילות מנוהלת על-ידי יחידות יעודיות שהוקמו למטרה זו והמעקב אחריה הינו באחריות צוות הנהלה השקעות שהוקם למטרה זו.

ב. סיכוני שוק בתיק למסחר

סיכוני שוק בתיק למסחר הם תוצאה של פעילות הבנק כעושה שוק, כסוחר וכמנהל פוזיציות עבור הנוסטרו. הפעילות מבוססת על ניהול דינמי של הפוזיציות לרוב באמצעות מכשירים פיננסיים סחירים ונזילים. השינויים בהיקף החשיפות עשויים להיות מהירים כפונקציה של שינויים בשווקים ושל פעילות הלקוחות, לרוב, ניתן לשנות את היקף החשיפות במהירות בהתאמה לפוזיציה הרצויה. החשיפות למסחר מתבצעות באחריות חדרי העסקות בארץ ובח"ל. הפעילות מנוהלת ונמדדת באופן שוטף במערכות מיון ייעודיות הידועות בשווקים הבינלאומיים לתחומים אלה, כגון: Derivatech-I Opics, Summit וכן במערכות מיון אשר פותחו על-ידי הבנק. סיכוני השוק הנובעים מן הפעילות נמדדים גם במערכת Algorithmics.

סיכון הנזילות

סיכון הנזילות בבנק, במטבע-חוץ ובשקלים, מנוהל ומבוקר באופן שוטף, בהתאם למדיניות קבוצתית, במטרה להבטיח את היכולת להתמודד באופן תחרותי גם במצבי ביקוש והיצע חריגים בשווקים הפיננסיים. ניהול הנזילות השוטף הינו באחריות אגף נני"ה ומתבצע באמצעות יחידות הנזילות בשקלים ובמטבע-חוץ. דוח סיכון נזילות יומי מופק ממערכת ממוחשבת מקיפה לניהול נכסים והתחייבויות. בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 342 בנושא "ניהול סיכון הנזילות", הבנק מפעיל מודל פנימי לאמידת סיכון הנזילות. המודל מבוסס על היציבות המוכחת של הפיקדונות בבנק לאורך תקופות ארוכות וכולל תרחישים שונים, לגבי שיעורי המחזור והפירעון של הנכסים והתחייבויות. בכל תרחיש מחושב יחס נזילות, אשר לא יפחת מרמת מינימום המוגדרת בהוראה. התרחישים המופעלים במודל הפנימי מתייחסים למצבי שוק שונים: מצב עסקים רגיל, ומצבים חריגים הנוגעים לכלל המערכת וספציפית לבנק. בכל אחד מהתרחישים נבחן פער הנזילות, לתקופה של עד חודש, למוח הנכסים הנזילים. התרחישים נבדלים בעיקר בהנחות לגבי מחזור פיקדונות. התקופות העולות על חודש נבחנות באופן שוטף למוח פעילות הבנק, וכן מחושבים מדדי סיכון נוספים, בשקלים ובמטבע-חוץ.

הבנק הכין תוכנית לטיפול במשבר נזילות ברמות שונות. התוכנית כוללת מערכת ניטור של מדדים העשויים להצביע על מצב של משבר והצעדים המתחייבים בהתממשות תרחישים מוגדרים. הצעדים כוללים התכנסות צוותים, מערכת דיווח וסדרת פעולות להתמודדות עם משבר אפשרי. כן נקבעו תרחישים לבחינת השפעת שינויים בקצב הביצוע של התוכנית העסקית על צרכי הנזילות בטווח של שנה.

בחודש ספטמבר 2014 התפרסמו הוראת ניהול בנקאי תקין 221, המהווה יישום של באזל 3 נזילות בישראל, הוראת דיווח לציבור וטיטת הוראת דיווח לפיקוח בנושא. על-פי ההוראה, על הבנק לחשב ולדווח את יחס המימון היציב (LCR) בהפרדה בין שקלים למטבעות אחרים. יחס המימון היציב מורכב מהנכסים הנזילים חלקי התזרים היוצא נטו בתרחיש לחץ במהלך חודש. הנכסים הנזילים כוללים הפקדות בבנקים מרכזיים, אגרות-חוב בדירוג גבוה עם מקדמי תספורת מסוימים וכו'. התזרים היוצא נטו כולל משיכה מסוימת של פיקדונות קמעונאיים בהתאם למקדמים בתרחיש, משיכה גבוהה יותר של פיקדונות עד חודש מגופים עסקיים ופיננסיים בהתאם למקדמים בתרחיש, ניצול מסוים של מסגרות אשראי שהבנק העמיד ועוד, בניכוי פירעונות במהלך החודש של אשראי שהבנק העמיד במקדמים מסוימים וכו'. הסיווגים של אגרות-החוב, סוגי הפיקדונות, סוגי המסגרות וכו' ומקדמיהם נתונים בהוראה. יחס LCR זה מבטיח שמירה של נכסים נזילים כדי לאפשר את עמידת הבנק מבחינת נזילות בתרחיש המבוטא בהוראה. על היחס לעמוד על 60% לפחות החל מאפריל 2015, 80% מ-2016 ו-100% החל משנת 2017. הבנק נמצא בתהליך היערכות ליישום ההוראות, הן בבניית מערכת המדידה והדיווח והן בהיערכות עסקית.

הוועדה המוניתרית של בנק ישראל ביטלה את חובת הנזילות על עסקות החלף והמרה עתידית עם תושבי חוץ החל מיום 30 באוקטובר 2014. משמעות ביטול חובת נזילות זו הינה הפחתה של כ-900 מיליון ש"ח בחובת הנזילות של הבנק, נכון למועד ביטול ההוראה.

אמידת הסיכונים ובקרתם

זיהוי ואמידת הסיכונים, בקרת המגבלות על היקף הסיכונים והדיווח על הממצאים מבוצעים, או מבוקרים, על-ידי החטיבה לניהול סיכונים, באופן בלתי תלוי בניתוחים השוטפים ובדיווחים המבוצעים כחלק מפעילות חטיבת שווקים פיננסיים. המחלקה לניהול סיכונים שוק ונזילות בחטיבה לניהול סיכונים אחראית לגיבוש מתודולוגיה לאמידת סיכונים שוק ונזילות, של קבוצת הבנק. כמו-כן, הינה אחראית לביצוע בקרה בלתי תלויה על סיכונים השוק והנזילות בקבוצה. רמת הסיכון של הבנק נמדדת ומבוקרת על-פי נהלים, הכוללים, בין היתר, מגבלות על רגישות השווי הכלכלי של הבנק לשינויים בגורמי הסיכון העיקריים. בנוסף, מחושב אומדן סיכון בשיטת הערך בסיכון (VaR), בה אומדים את ההפסד המקסימלי הצפוי לתאגיד, בשל התממשות סיכונים שוק, בתקופת זמן נתונה וברמת מובהקות סטטיסטית שנקבעה מראש על-ידי הבנק ואושרה על-ידי הדירקטוריון. המגבלות העיקריות מפורטות בתת פרק "נוהל" חשיפות לסיכונים שוק ונזילות" להלן. אמידת הסיכון וכן בדיקת העמידה במגבלות של הפעילות למסחר מתבצעות לפחות פעם ביום.

המתודולוגיה לאמידת סיכוני השוק

המתודולוגיה להערכת סיכוני שוק אשר בשימוש בבנק אושרה על-ידי הדירקטוריון והנהלה. המתודולוגיה כוללת גם חישובי VaR וגם הפעלת תרחישי קיצון (Stress Test) על כל תיקי המסחר ועל התיק הבנקאי. המתודולוגיה להערכת סיכוני שוק תואמת את היעדים האסטרטגיים בבנק ואת דרישות ועדת באזל ועומדת בסטנדרטים בינלאומיים.

אומדן הסיכון בפעילות המסחר מחושב לפחות פעם ביום, באופק של עשרה ימי עסקים וברמת מובהקות של 99%. ההתייחסות הינה לסיכון הגבוה מבין שתי שיטות אמידת סיכון מקובלות ("סימולציה היסטורית" עם משקל זהה לכל התצפיות ו"סימולציה מונטה-קרלו" תוך מתן משקל גדול יותר לתצפיות האחרונות). מתודולוגיה זו תואמת את ההמלצות הרלוונטיות של ועדת באזל בעקבות המשבר בשווקים בארצות-הברית. האומדן מספק התראה מהירה יחסית על רמת סיכון השוק בתקופות של עלייה בתנודתיות. שערך מלא של התיק למסחר מתבצע לפחות אחת ליום, בתרחישים שונים, לצורך אומדן.

אמידת הסיכון של פעילות התיק הבנקאי מתבצעת אחת לחודש בשיטה ההיסטורית ובאופק של חודש. בנוסף, מבוצע באופן שוטף תהליך בחינה בדיעבד (Backtest), במטרה לבחון את תקפות מודל אמידת הסיכון בתיק למסחר. מספר החריגות נבחן על-פי קריטריונים שהוגדרו בהמלצות ועדת באזל כאשר עד ארבע חריגות מתוך כמאתיים חמישים תצפיות בשנה נחשב כ"יתחום הירוק" (לרמת מובהקות של 99%). תוצאות הבדיקה מדווחות שנתיית להנהלה ולדירקטוריון. מתחילת 2014 נצפתה ודווחה חריגה אחת בסך של כ-9.3 מיליון ש"ח על-פי תוצאות הבדיקה, המודל עומד בקריטריונים שהוגדרו על-ידי ועדת באזל לקבלת המודל.

מגבלות המתודולוגיה לאמידת הסיכון בתיק הבנקאי

1. ככלל, סיכון האשראי הגלום בנכסים אינו מהווה פרמטר בחישובים שנעשים, אשר מטרתם להתמקד בכימות סיכוני השוק בלבד.
 2. המידע המשמש לאמידת הסיכון נאסף ממערכות מיכון שונות.
 3. לחלק קטן מן האופציות הגלומות בפקדונות ותוכניות חיסכון שונות שהוצעו לציבור, ניתנה התייחסות חלקית בלבד על בסיס דלתא. בשיטה זו, תתכן הטיה מאומדני הרגישות האמורים לעיל, בפרט בתנודות חריפות בגורמי הסיכון. יחד עם זאת, לרובן ככולן מבוצע שערך מלא בתרחישים במערכת לניהול סיכוני השוק.
 4. שימוש במודלים התנהגותיים לביטוי האופציונליות במוצרים שונים.
- כדי למתן את השפעת המגבלות האמורות, מופעלים, בנוסף, תרחישי מאמץ לבדיקת ההפסד האפשרי במקרים קיצוניים, כמפורט להלן וכן הקרסת הנחות ההתנהגותיות.

מגבלות המתודולוגיה לאמידת הסיכון בפעילות המסחר בבנק

1. סימולציית מונטה קרלו מניחה, כי גורמי הסיכון מתפלגים נורמלית. הנחה זו איננה מתקיימת תמיד במציאות.
 2. הסימולציה ההיסטורית מניחה, כי ההתנהגות ההיסטורית של גורמי הסיכון תחזור על עצמה בעתיד, דבר שעלול לא להתקיים.
 3. שינוי פתאומי בגורם סיכון אינו ניתן לחיזוי בשתי השיטות.
 4. בשימוש ברמת מובהקות של 99% מתעלמים מהפסדים שעשויים להתרחש מעבר לרמת המובהקות.
 5. השימוש באופק של עשרה ימי עסקים מניח, כי ניתן לגדר ולמכור את הפוזיציות, תוך עשרה ימי עסקים. במוצרים יחודיים, בהיקפי שוק גדולים או בתקופות משבר ייתכן ובעיות הנזילות בשוק לא תאפשרנה סגירה, או גידור מלא, של הפוזיציות בפרק זמן זה.
 6. אומדן הסיכון מחושב על הפוזיציות רק מספר פעמים במהלך יום העסקים.
- כדי למתן את השפעת המגבלות האמורות, מופעלים, בנוסף, תרחישי מאמץ לבדיקת ההפסד האפשרי במקרים קיצוניים, לגבי כל תחומי הפעילות למסחר, כמפורט להלן.

המתודולוגיה להפעלת תרחישי קיצון

המתודולוגיה להערכת סיכוני שוק בבנק כוללת גם הפעלת תרחישים (Stress tests) על תיקי המסחר ועל התיק הבנקאי בנוסף לחישוב ה-VaR.

המחלקה לניהול סיכוני שוק מפעילה סוגי תרחישים על-פי המקובל בעולם:

1. ניתוח רגישות – רגישות התיק לגורמי הסיכון השונים נבחנת באמצעות הרצת תרחישים על גורם סיכון אחד, כאשר שאר גורמי הסיכון נשארים קבועים. בדרך זו ניתן לבחון את השפעתם של גורמי הסיכון העיקריים על התיק;
2. תרחיש היסטורי גרוע ביותר המבוסס על היסטוריה של חמש השנים האחרונות. החישוב מבוצע באופק של עשרה ימי עסקים על התיק למסחר ובאופק של חודש על התיק הבנקאי ועל כלל הבנק;
3. תרחישים מאקרו כלכליים – תרחישים סובייקטיביים שפותחו בשיתוף עם המחלקה הכלכלית של הבנק;
4. תרחישי ריבית קבועים – סט תרחישים שבו הריביות העיקריות שהבנק חשוף אליהן מתרחשות בשינויים מקבילים ולא מקבילים;
5. תרחישים קיצוניים במתודולוגיה דומה לזו המופעלת ביצירת תרחיש VaR, המבוססים על התנודתיות של גורמי הסיכון בתקופת לחץ בשווקים. העקרונות המנחים את קביעת והפעלת התרחישים אושרו על-ידי צוות ההנהלה.

חשיפות כלל הבנק

להלן נתונים אודות רגישות הון הבנק לשינויים במדד (השינוי התיאורטי בשווי הכלכלי כתוצאה מהתרחיש) ליום 31 בדצמבר 2014:

מינימום בשנת 2014	מקסימום בשנת 2014	ליום 31 בדצמבר 2014
במיליוני ש"ח		
(53)	(126)	(55)
תרחיש		
ירידה של 1% במדד		

הבנק פעיל בשוקי המטבע הן באמצעות עסקות ספוט ופורוורד והן באמצעות אופציות, הן עבור עצמו והן עבור לקוחותיו. כתוצאה מכך, הבנק פעיל במרבית המטבעות הסחירים בעולם, הן בשווקים המפותחים והן בשווקים המתפתחים. בשל קיומן של מגבלות על חשיפות המטבע, שעיקרן מופיע בריכוז המגבלות בהמשך, חשיפת המטבע נטו נמוכה באופן יחסי.

להלן נתונים אודות רגישות הון הבנק לשינויים בשערי המטבע העיקריים (השינוי התיאורטי בשווי הכלכלי כתוצאה מהתרחיש), כאשר תרחיש התחזקות פירושו התחזקות המטבע הנדון כנגד כל המטבעות האחרים, ליום 31 בדצמבר 2014:

התחזקות שכ 10%	התחזקות שכ 5%	התחזקות שכ 5%	היחלשות שכ 10%
במיליוני ש"ח			
75	20	(18)	(74)
מטבע			
דולר ארצות-הברית	75	20	(74)
אירו	6	8	14
יין יפני	2	1	18
דולר קנדי	3	2	(4)
לירה שטרלינג	9	4	11
פרנק שוויצרי	5	3	(5)
לירה תורכית	(1)	(1)	1
דולר אוסטרלי	2	1	(1)

קיימות מגבלות על רגישות הון הבנק (כולל חברות בנות פיננסיות המנוהלות על-ידו) לתרחיש שינוי בעקומי הריבית השקלית, המדדית והדולרית.

להלן נתונים אודות רגישות הון הבנק לשינויים במקביל בעקומי הריבית (השינוי התיאורטי בשווי הכלכלי כתוצאה מהתרחיש) ליום

31 בדצמבר 2014:

מינימום בשנת 2014		מקסימום בשנת 2014		31 בדצמבר 2014			
עלייה 1%	ירידה 1%	עלייה 1%	ירידה 1%	עלייה 0.1%	ירידה 1%	עלייה 1%	
במיליוני ש"ח							
תרשי							
תזוזה בריבית צמודה למדד:							
31	(25)	184	(164)	(17)	184	(162)	בבנק
31	(24)	184	(166)	(17)	183	(161)	מזה: בתיק הבנקאי
-	-	(3)	2	-	1	(1)	בתיק למסחר
תזוזה בריבית לא-צמודה:							
22	(22)	200	(166)	(7)	81	(52)	בבנק
35	(177)	204	(177)	(7)	87	(57)	מזה: בתיק הבנקאי
(13)	17	22	(20)	-	(6)	5	בתיק למסחר
תזוזה בריביות במטבע-חוץ:							
(7)	8	(339)	326	25	(251)	242	בבנק
(3)	6	(326)	338	26	(241)	252	מזה: בתיק הבנקאי
-	2	(19)	(19)	(1)	(10)	(10)	בתיק למסחר

להלן נתונים אודות רגישות הון הבנק לשינויים במקביל בעקומי הריבית (השינוי התיאורטי בשווי הכלכלי כתוצאה מהתרחיש) ליום

31 בדצמבר 2013:

מינימום בשנת 2013		מקסימום בשנת 2013		31 בדצמבר 2013			
עלייה 1%	ירידה 1%	עלייה 1%	ירידה 1%	עלייה 0.1%	ירידה 1%	עלייה 1%	
במיליוני ש"ח							
תרשי							
תזוזה בריבית צמודה למדד:							
51	(39)	213	(189)	(20)	213	(189)	בבנק
50	(38)	214	(190)	(20)	214	(190)	מזה: בתיק הבנקאי
-	-	4	(4)	-	(1)	1	בתיק למסחר
תזוזה בריבית לא-צמודה:							
32	(6)	(242)	246	6	(59)	61	בבנק
(255)	(22)	(246)	245	5	(48)	50	מזה: בתיק הבנקאי
(11)	17	44	(26)	1	(11)	11	בתיק למסחר
תזוזה בריביות במטבע-חוץ:							
4	(4)	(29)	30	1	12	(10)	בבנק
(2)	2	(36)	38	-	24	2	מזה: בתיק הבנקאי
-	(1)	(12)	(12)	1	(12)	(12)	בתיק למסחר

בטבלה לעיל מוצג ניתוח רגישות השווי הכלכלי של הבנק לשינויים בעקומי הריבית, המבוסס, בין השאר, על היוון תזרימי המזומנים הצפויים בעקום ריבית שאינו מביא בחשבון את מרווח סיכון האשראי של הצד הנגדי. זאת בשונה מחישוב שווי הון המבוסס, בין השאר, על היוון תזרימי המזומנים הצפויים בשיעורי הריבית המשקפים את רמות הסיכון. במסגרת בחינת תרחיש קיצון, נבחנת רגישות השווי הכלכלי של הבנק לתרחיש ההיסטורי הגרוע ביותר שארע בחמש השנים האחרונות, הכולל שינויים בגורמי הסיכון השונים בטווח של חודש. יצוין כי מתחילת שנת 2014, הרגישות כאמור לא עלתה על 511 מיליון ש"ח.

להלן פירוט השווי ההוגן של הבנק וחברות מאוחדות שלו ליום 31 בדצמבר 2014 לפי מגזרי הצמדה:

סך-הכל	מטבע-חוץ**			מטבע ישראלי		
	אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא-צמוד	
במיליוני ש"ח						
382,753	9,992	9,105	73,161	55,972	234,523	נכסים פיננסיים*
745,378	28,210	29,622	228,442	15,902	443,202	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ-מאזניים***
357,820	7,176	14,733	79,920	45,592	210,399	התחייבויות פיננסיות*
745,895	29,292	23,459	224,089	22,183	446,872	סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ-מאזניים***
24,416	1,734	535	(2,406)	4,099	20,454	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים

להלן פירוט השווי ההוגן של הבנק וחברות מאוחדות שלו ליום 31 בדצמבר 2013 לפי מגזרי הצמדה:

סך-הכל	מטבע-חוץ**			מטבע ישראלי		
	אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא-צמוד	
במיליוני ש"ח						
362,182	11,576	9,633	52,525	60,404	228,044	נכסים פיננסיים*
510,427	23,581	24,307	170,777	14,376	277,386	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ-מאזניים***
338,421	7,317	14,457	67,975	48,729	199,943	התחייבויות פיננסיות*
511,904	25,506	19,163	158,390	19,107	289,738	סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ-מאזניים***
22,284	2,334	320	(3,063)	6,944	15,749	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים

* כולל מכשירים פיננסיים מורכבים. לא כולל יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים.
 ** לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע-חוץ.
 *** סכומים לקבל (לשלם) בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים, כשהם מהווים בריביות אשר שימשו לחישוב השווי ההוגן המוצג בביאור 21 בדוחות הכספיים.

להלן השפעת שינויים היפותטיים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא-כספיים ליום 31 בדצמבר 2014:

שינוי בשווי הוגן		שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי ריבית**						
סך-הכל	סך-הכל	סך-הכל	מטבע-חוץ*			מטבע ישראלי		
			אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא-צמוד	
במיליוני ש"ח								
השינוי בשיעורי הריבית								
(0.1%)	(29)	24,387	1,655	566	(2,379)	4,112	20,433	גידול מידי מקביל של אחוז אחד
(0.1%)	(14)	24,402	1,732	541	(2,426)	4,117	20,438	גידול מידי מקביל של 0.1 אחוז
0.1%	16	24,432	1,825	506	(2,492)	4,119	20,474	קטון מידי מקביל של אחוז אחד

להלן השפעת שינויים היפותטיים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא-כספיים ליום 31 בדצמבר 2013:

שינוי בשווי הוגן		שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי ריבית**						
סך-הכל	סך-הכל	סך-הכל	מטבע-חוץ*			מטבע ישראלי		
			אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא-צמוד	
במיליוני ש"ח								
השינוי בשיעורי הריבית								
(1.2%)	(260)	22,024	2,232	279	(3,093)	6,805	15,801	גידול מידי מקביל של אחוז אחד
(0.2%)	(39)	22,245	2,318	316	(3,066)	6,924	15,753	גידול מידי מקביל של 0.1 אחוז
1.5%	344	22,628	2,423	376	(2,946)	7,089	15,686	קטון מידי מקביל של אחוז אחד

* רבות מטבע ישראלי צמוד למטבע-חוץ.
 ** שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים שמוצג בכל מגזר הצמדה הוא השווי ההוגן נטו במגזר זה בהנחה שחל השינוי שצויין בכל שיעורי הריבית במגזר ההצמדה. סך-הכל שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים הוא השווי ההוגן נטו של כל המכשירים הפיננסיים (למעט פריטים לא-כספיים) בהנחה שחל השינוי שצויין בכל שיעורי הריבית בכל מגזרי ההצמדה.

חשיפות בפעילות למסחר

החשיפות למסחר הן תוצאה של פעילות הבנק כעושה שוק ושל ניהול דינמי של תיק נכסים פיננסיים נזילים. מטרת הפעילות להשיא את תוחלת הרווח, תוך שמירה על רמת סיכון מבוקרת ומאושרת. ההרשאות לפעילות, כמו גם הסיכון שבפעילות, נמדדים, לפי העניין, במונחים של הערך בסיכון (VaR), במונחים של הפסד תיאורטי בתרחישים לרבות בתרחישי קיצון. במונחים של רגישות לגורמי סיכון וכמו-כן במונחים של היקף הפעילות. אמידת הסיכון, וכן בדיקת העמידה במגבלות של הפעילות למסחר, מתבצעות לפחות אחת ליום. בנוסף על הרשאות ספציפיות לכל פעילות בנפרד, נקבעה הסמכה כוללת במונחים של הערך בסיכון (VaR) לפעילות המסחר בחדרי העסקות בבנק.

• חשיפות מטבע – עשיית שוק ומסחר

בכל אחד משני חדרי העסקות של הבנק פועל דסק ספוט-פורוורד במטבע-חוץ ובשקלים. בחדר העסקות בתל-אביב פועל גם דסק אופציות במטבע-חוץ ובשקלים. פעילות המסחר ועשיית השוק במטבע ובאופציות נעשית בכפוף למגבלות סיכון שונות ובמסגרת הרשאה כוללת לחשיפת ש"ח/מטבע-חוץ המוקצית לפעילות זו מתוך המגבלה הכוללת של חשיפת ההון הפיננסי של הבנק למטבע-חוץ.

• חשיפות ריבית – עשיית שוק ומסחר

חדר העסקות בתל-אביב פעיל גם בתחום חשיפות למסחר בריבית, ומנהל דסק למסחר במכשירי ריבית בשקלים לרבות עשיית שוק באופציות ריבית ודסק למסחר באגרות-חוב ממשלתיות. פעילות הדסקים מתנהלת בכפוף למגבלות על אומדני סיכון ומגבלות אחרות שאושרו על-ידי ההנהלה והדירקטוריון.

להלן אומדני הסיכון של הפעילות למסחר (VaR) ליום 31 בדצמבר 2014:

מינימום בשנת 2014	מקסימום בשנת 2014	ממוצע בשנת 2014	ליום 31 בדצמבר 2014
במיליוני ש"ח			
10	36	20	15
			סך-הכל מסחר בחדרי העסקות

נוהלי חשיפות לסיכונים שוק ונזילות

מדי שנה מוצג לאישור הדירקטוריון מסמך חשיפות לסיכונים שוק ונזילות. לשנת הפעילות הקרובה. במסגרתו מאושרים, בין היתר: מסגרת כוללת לאומדן הסיכון בכלל הבנק, מגבלות על רגישות כלל הבנק לגורמי סיכון, מסגרות לפעילות ההשקעות לנוסטרו ומסגרות סיכון לתחומים השונים בפעילות המסחר. מסמך החשיפות לשנת 2014 משקף את תוכנית העבודה של חטיבת שווקים פיננסיים, לרבות הרחבת הפעילות בתיק ההשקעות וגיוון הכלים בפעילויות השונות.

להלן המגבלות העיקריות על חשיפות לסיכוני שוק בכלל פעילות הבנק ובפעילות המסחר בנפרד, ליום 31 בדצמבר 2014:

מגבלה	במיליוני ש"ח	% מההון הפיננסי הפעיל
ככל פעילות הבנק	אומדן סיכון כולל (VaR)	950
רגישות השווי הכלכלי לשינויים של 1% במקביל בעקומי הריבית:		
שקל צמוד מדד	500	
שקל לא-צמוד	620	
מטבע-חוץ	370	
רגישות הנגזרים בתיק הבנקאי לשינוי של 1% במקביל בעקומי הריבית:		
שקל צמוד מדד	150	
שקל לא-צמוד	150	
חשיפות בסיס במגזר:		
שקל צמוד מדד	+/-100	
מטבע-חוץ לרבות צמודי מטבע-חוץ	+/-30	
רגישות לשינוי של 10% בשער החליפין שקל/דולר	500	
היקף השקעה כולל לנוסטרו***	**16,500	
מזה: היקף השקעה במניות	***3,000	
קיבולת סיכון - הפסד תיאורטי בתרחיש קיצון בתיק ההשקעות***	*3,250	
תיאבון הסיכון***	1,200	
מזה: תיק למסחר	אומדן סיכון כולל (VaR)	200
רגישות השווי הכלכלי לשינויים של 1% במקביל בעקומי הריבית:		
שקל לא-צמוד****	120	
מטבע-חוץ****	70	
חשיפת למדד - מגבלת פוזיציה נטו	4,000	
חשיפת ש"ח/מטבע-חוץ	+/-10	
רגישות לשינוי של 10% בשער החליפין שקל/דולר	200	
חשיפת מטבע-חוץ/מטבע-חוץ במסחר ובמטבעות	800	

* לא כולל השקעה באגרות-חוב ממשלת ישראל, וכן סכומים מוגבלים של אגרות-חוב הבאות: אגרות-חוב ממשלת ארצות-הברית המוחזקות בסניף ניו-יורק, אגרות-חוב של ממשלת שוויץ (או בערבותה) המוחזקות בשוויץ ואגרות-חוב ממשלת תורכיה המוחזקות בתורכיה.
 ** לא כולל השקעה באגרות-חוב ממשלת ישראל ואגרות-חוב ארצות-הברית לזמן קצר.
 *** לא כולל השקעות בפועלים שוקי הון.
 **** בנוסף למגבלות אלו קיימת מגבלה על ההפסד בתרחישי שינוי במקביל ושלא במקביל בעקום מרווח Basis spread שקל דולר בדסק המסחר בריביות (180 מיליון ש"ח).

הבנק נדרש לשמור על יחס הון מזערי בגין סיכוני השוק, על-פי מודל סטנדרטי שהוגדר על-ידי בנק ישראל. הלימות ההון הרגולטורית מחושבת על סיכוני הריבית והמניות בתחומי המסחר בלבד, כפי שהוגדרו לעיל, ועל סיכוני המטבע בקבוצת הבנק.

המחלקה לניהול סיכוני שוק ונזילות

בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 310 בנושא "ניהול סיכונים" והוראה מספר 339 בנושא "ניהול סיכוני שוק", קיימת בבנק יחידה העוסקת בניהול סיכונים תפעוליים וסיכוני שוק. יחידה זו כפופה לחבר ההנהלה הממונה על החטיבה לניהול סיכונים. אמידת סיכוני השוק והנזילות וקיום הבקרה עליהם מתבצעים במחלקה לניהול סיכוני שוק ונזילות, באופן בלתי תלוי, זאת בנוסף על המעקב והניתוח המבוצעים כחלק מפעילותה של חטיבת שווקים פיננסיים.

כללי

סיכון תפעולי מוגדר כסיכון להפסד העלול להיגרם מתהליכים פנימיים כושלים או לקויים, מפעולות אנוש, מכשלים במערכות וכן מאירועים חיצוניים. ההגדרה כוללת סיכון משפטי, אך אינה כוללת סיכון אסטרטגי וסיכון מוניטין. כשל הקשור לאחד הגורמים האמורים עלול להביא לפגיעה אפשרית ברווחיות. הבנק מפעיל יחידות בקרה, לרבות יחידת קצין ציות ואיסור הלבנת הון ומניעת מימון טרוה, נהלים ומערכות בנושאי משאבי אנוש, אבטחת מידע, ביטחון, בקרות תהליכים, פעילות בחירום, תוכניות להמשכיות עסקית ועוד.

ניהול הסיכונים התפעוליים

מדיניות ניהול הסיכונים התפעוליים נועדה לתמוך בהשגת היעדים האסטרטגיים של הקבוצה ומיקסום התועלת העסקית, בהתייחס לעלות במונחי סיכון, על-ידי כל גורם אחראי בכל הרמות של הארגון. התהליך הניהולי מוכוון להתבצע על בסיס הגדרת האחריות על הסיכונים (Risk Ownership). המטרה היא, שהתקשור והטיפול המושכל בסיכונים התפעוליים יתרמו לקבלת החלטות ניהוליות, תוך שיקולי תועלת עסקית מול עלות במונחי סיכון, הן ברמת הנהלת הארגון והן ברמת היחידות השונות.

האחריות על הניהול השוטף של הסיכון התפעולי וביצוע הפעילויות למזעור הסיכון חלה על מנהלי החטיבות ועל מנהלי חברות הבת בקבוצת הבנק. עבודת המטה בתחום זה מוטלת על המחלקה לניהול הסיכונים התפעוליים בחטיבה לניהול סיכונים. ביחידות הבנק והקבוצה מתנהלת פעילות שוטפת של רשת בקרי סיכונים תפעוליים, לפי העיקרון של ניהול מטריציוני, שמבוסס על כפיפות ארגונית למנהלי החטיבות/מנכ"לי חברות הבת והכוונה מתודולוגית מצד המחלקה לניהול הסיכונים התפעוליים.

הפעילות לניהול הסיכון התפעולי מפוקחת ומכוונת על-ידי שלושה פורומים:

- ועדת הדירקטוריון לניהול ובקרת סיכונים.
 - צוות ההנהלה לניהול הסיכונים בראשות המנכ"ל.
 - צוות המשנה לניהול הסיכונים התפעוליים בראשות מנהל החטיבה לניהול סיכונים.
- מדיניות ניהול הסיכונים התפעוליים אושרה על-ידי ההנהלה ודירקטוריון הבנק. מסמך המדיניות מהווה מסגרת לניהול הסיכונים התפעוליים בקבוצה, בהתאם לעקרונות וחובות דיווח אחידים שיעדם ניהול תקין על-פי אמות המידה של באזל 2 (Sound Practices). פעילות הבנק בנושא מתבצעת על-פי כללי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 206 בנושא מדידה והלימות הון – סיכון תפעולי, המתייחסת בין היתר להקצאת ההון בגין הסיכונים התפעוליים, וכן על-פי כללי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 350 בנושא ניהול הסיכון התפעולי, התואמת את ההנחיות המעודכנות במסמך של באזל מינוי 2011 בנושא Sound Practice בניהול הסיכון התפעולי. מאז שנת 2010 הבנק פועל על-פי הגישה הסטנדרטית של באזל 2 והדרישות התואמות לניהול בנקאי תקין. התוכנית האסטרטגית לשנים הבאות כוללת, בין היתר, העמקה והרחבה של חלק מהפעילויות והתאמה לעדכונים במסמכים והנחיות רגולטוריות רלוונטיות. במסגרת הגישה הסטנדרטית מתנהלים בין היתר פרויקטים ופעילויות, כמפורט להלן:
- דיווחים רבעוניים מוגשים לצוות המשנה לניהול הסיכונים התפעוליים, צוות ההנהלה לניהול הסיכונים, ועדת הדירקטוריון לניהול ובקרת סיכונים ומליאת הדירקטוריון. הדיווחים כוללים עדכונים בדבר יישום הגישה הסטנדרטית בקבוצה, תוכנית העבודה, סטטוס הפרויקטים בביצוע, מידע אודות אירועים תפעוליים וממצאי הסקרים.
 - איסוף מידע על אירועים תפעוליים בקבוצת הבנק. בסיס המידע לעניין זה הוקם בסוף שנת 2002 ומשמש בין היתר לניתוח האירועים, המגמות והדפוסים ותומך במיפוי ובהערכת הסיכונים התפעוליים שהקבוצה חשופה אליהם.
 - מתבצעים מהלכים שוטפים לזיהוי, מיפוי והערכת סיכונים תפעוליים ובקרות ביחידות הבנק והקבוצה, לרבות מיפוי סיכונים מעילות והונאות. הפעילות מתבצעת על בסיס מתודולוגיה אחידה התואמת את דרישות ועדת באזל והוראות בנק ישראל בנושא, לרבות מעקב אחר יישום ההמלצות. אחת לשלוש שנים מתבצע מהלך של מיפוי מקיף של הסיכונים התפעוליים בכל יחידות הקבוצה. בהמשך, מתבצעים תחזוקה, עדכון והרחבה של הממצאים באמצעות ניתוחים נוספים, ניתוחי עומק וניתוח סיכונים במוצרים/פעילויות חדשים.
- מטרת הפעילות לזהות מוקדי סיכון מהותיים, להגדיר אחריות על הסיכונים (Risk Ownership), להעריך את הסיכונים (הממוצעים והקיצוניים) והבקרות הקיימות ולהוסיף בקרות במידת הצורך, תוך הפעלת שיקולי עלות תועלת.

- מערכת מיכונית לניהול הסיכון התפעולי, "באזל 2 - פמל"ה", הוטמעה ביחידות הבנק. המערכת פועלת בתחומים של איסוף מידע אודות אירועים תפעוליים, מיפוי והערכת הסיכונים והבקורות, איסוף KRI (אינדיקטורים עיקריים לסיכון), נושאים לטיפול, הפקת לקחים ודיווחים.
- גובשה ומיושמת מסגרת כוללת של עקרונות וסטנדרטים בנושא תפישת בקרה אחידה בקבוצת הבנק.
- הוגדרה תשתית מתודולוגית לניהול סיכונים תפעוליים בתהליכי IT מהותיים.

סיכוני אבטחת מידע ותקריות קיברנטיות – בתחום אבטחת מידע מתנהלת פעילות כנדרש בהוראות בנק ישראל, חוק הגנת

הפרטיות, התשמ"א-1981 וחוקים אחרים בהתאם לעניין, במטרה להגן על מערך טכנולוגיית המידע ולמזער את סיכוני אבטחת המידע. מטרתן של מתקפות קיברנטיות, הינה ניצול לרעה של מערכות מחשב ורשתות בארגונים מבוססי טכנולוגיה, לערער או לפגוע במערכות מבוססות מחשב או לעקוב אחר פעולות אלקטרוניות של יחידים ללא רשותם. המתקפות יכולות להתבצע ללא ידיעת המשתמשים, להפריע לפעילות השוטפת, לפגוע בשירותי המחשוב עד למניעת פעילותם, להשביחם או להאט אותם באופן משמעותי או לחלופין לאסוף מודיעין ומידע. בשנים האחרונות חל גידול בתכיפות ובחומרת התקריות הקיברנטיות להן הבנק חשוף, וישנה אפשרות כי בעקבות התקפות קיברנטיות הבנק יישא בעלויות ויסבול מהשלכות שליליות כגון שיבוש הפעילות של הבנק, גניבת נכסים פיננסיים של הבנק או לקוחותיו או פגיעה במוניטין המשפיעה על אמונם של לקוחות או של משקיעים. הבנק משקיע אמצעים רבים (אנושיים ומיחשוביים) כדי למזער ואף למנוע את הסיכון, אך לא ניתן להבטיח הגנה מושלמת. בחודש ספטמבר 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים טיוטת הוראה בנושא ניהול ההגנה הקיברנטית, לפיה על התאגידים הבנקאיים לתת דגש מיוחד ולנקוט בצעדים הדרושים לצורך ניהול אפקטיבי של ההגנה הקיברנטית.

סיכוני מחשוב ענן – בחודש ספטמבר 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים טיוטת מכתב בנושא ניהול סיכונים בסביבת מחשוב

ענן, הקובע כללים שמטרתם הפחתת הסיכונים הגלומים בשימוש בטכנולוגיית ענן. הבנק בוחן יתרונות אפשריים של מחשוב ענן (Cloud Computing) ואת אופן הטיפול הנאות בסיכונים התפעוליים הנגזרים מכך תוך השענות על תקינות מקובלות בתחום (Best Practices) כגון STAR של ה-CSA ואחרות ובהתאמה לתהליכי העבודה והנהלים בבנק.

היערכות לחירום – בבנק מנוהלת ומיושמת תוכנית רציפה להיערכות לחירום ולהמשכיות העסקית (BCP – Business Continuity Plan)

בהתאם להוראות בנק ישראל 355 ("ניהול המשכיות עסקית") 357 ("ניהול טכנולוגיית המידע") והרחבות נוספות. היערכות הבנק מבוססת על תוכניות פעולה מפורטות, נוהלי עבודה, ניסויים ותרגולים תקופתיים המוגדרים במערכת נהלים לשעת חירום. כחלק מהיערכותו לחירום ביצע הבנק מהלך רחבי של קביעת מדיניות, הגדרת תרחישי יחוס, מיפוי וניתוח תהליכים קריטיים והמשאבים הנדרשים לאישושם בחירום ועדכון תוכניות הפעולה על בסיס מתודולוגיות מקובלות בעולם. תוכנית הפעילות מערבת את כל חטיבות הבנק, באמצעות ממוני המשכיות עסקית חטיבתיים וצוותים ייעודיים. תוכנית ה-BCP מובלת על-ידי יחידת ניהול המשכיות עסקית ייעודית, כפופה למנהל המשכיות העסקית בבנק ולמנהל צוות החירום הבנקאי (משנה למנכ"ל). בנוסף, מבצע הבנק תרגילי חירום תקופתיים, הכוללים הן תרחישים תפעוליים והן תרחישים עסקיים מורכבים, בהשתתפות היחידות השונות, מרמת הסניפים, מנהלות, יחידות, חטיבות ועד רמת הנהלת הבנק. הבנק מקים אתר מחשוב מרכזי חדש מרוחק להבטחת זמינות ומיגון למערכות המידע המרכזיות.

מערך ניהול המשכיות העסקית בבנק אושר על-ידי מכון התקנים הישראלי כתואם את דרישות התקן הבינלאומי ISO22301. במסגרת היערכות העסקית הבנק נערך לקבוצה של תרחישי חירום, שביגים עלול להיגרם לו נזק משמעותי, שעבורם מנוטרות מערכות התרעה של "אורות אדומים" וקיימות תוכניות מגירה להמשכיות עסקית. תרחישי הקיצון נבחנים ונידונים תקופתית בצוות טיפול בתרחישי קיצון וריכוזי סיכון. הפעלת תוכניות המגירה היא באחריות ההנהלה או של צוות הנהלה ייעודי לטיפול בהיבטים הפיננסיים של מצבי משבר, יצוין כי צארטר להקמתו של צוות כזה כלול אף הוא בין תוכניות המגירה. מדיניות המשכיות העסקית אומצה גם בחברות בנות בארץ ובעולם וכן בסניפי חו"ל של הבנק בהתאמה, על בסיס המתודולוגיה המקובלת בארץ.

ביטוח – לבנק פוליסת ביטוח בנקאי המגדרת סיכונים וכוללת: (1) ביטוח בנקאי לכיסוי נזקים העלולים להיגרם כתוצאה ממעילות עובדים, אובדן מסמכים, זיוף מסמכים ועוד; (2) ביטוח אחריות מקצועית להגנה בפני תביעת לקוח שנגרם לו נזק כתוצאה מפעולה בנקאית רשלנית; (3) ביטוח פשעי מחשב לכיסוי נזקים לבנק וללקוחות הבנק כתוצאה מפריצה במזיד למערכות המחשב של הבנק. הפוליסות הבנקאיות כפופות לחריגים המקובלים בפוליסות ביטוח של תאגידים בנקאיים בישראל (לרבות החרגת נזק הנגרם כתוצאה מעבירה על הוראות הקשורות בהלבנת הון ומימון טרור).

בנוסף, המערך הביטוחי של הבנק כולל גם ביטוח רכוש, צד ג', חבות מעבידים, ביטוח דירקטורים ונושאי משרה וביטוחים נוספים. גבולות האחריות בפוליסות נקבעו על-ידי הבנק בהתאם לצורכיו וכחלק ממדיניות ניהול הסיכונים הכוללת. במסגרת מילוי הדרישות לניהול תקין על-פי הנחיות באזל (Sound Practice), קיים שיתוף פעולה תוך חילופי מידע בין המחלקה לניהול הסיכונים התפעוליים ובין היחידה המטפלת בביטוח הבנקאי.

ב. יחידת קצין ציות ראשי ואכיפה בניירות-ערך

קצין הציות הראשי של הבנק משמש כקצין הציות לפי הוראת ניהול בנקאי 308, כאחראי על מילוי החובות לפי חוק איסור הלבנת הון, כממונה על האכיפה בניירות-ערך לפי חוק לייעול הליכי אכיפה ברשות ניירות-ערך והחל מחודש מרץ 2014 גם כקצין אחראי על-פי ה-FATCA. יחידת קצין ציות ראשי והממונה על האכיפה בניירות-ערך, מורכבת מיחידת מיחידת ציות להוראות צרכניות, יחידת איסור הלבנת הון, יחידת אכיפה בניירות-ערך, יחידת ציות בינלאומי (העוסקת בציות ביחידות הבנק מחוץ לישראל), יחידת FATCA ויחידת מטה.

יחידת קצין ציות ראשי נועדה לתמוך בהשגת היעדים האסטרטגיים והעסקיים של הקבוצה תוך מזעור החשיפה לסיכוני ציות ומוניטין. יעדי יחידת קצין ציות ראשי הינם:

- להגיע ליישום מלא של הוראות החוק בכל יחידות הבנק בארץ ובעולם, תוך הבנת הצרכים של היחידות העסקיות ותמיכה בפעילותן.
 - הפנמה של התנהלות עסקית מקצועית, ערכית והוגנת בקרב עובדי הבנק ומנהליו.
 - שמירה מירבית על הבנק, מנהליו, עובדיו ושמו הטוב, תוך מיצוי היכולות המקצועיות של עובדי הבנק והעצמתן.
- האחריות על הניהול השוטף של הסיכון של הבנק בהיבטי הציות וביצוע הפעילויות למזעור הסיכון חלה על מנהלי החטיבות ועל מנהלי חברות הבנות בקבוצת הבנק. האחריות המקצועית בתחום זה מוטלת על יחידת קצין ציות ראשי בחטיבה לניהול סיכונים. ביחידות הבנק והקבוצה מתנהלת פעילות שוטפת של מערך קציני ציות, על בסיס ניהול מטריציוני, שמבוסס על כפיפות ארגונית למנהלי החטיבות/מנכ"ל חברות הבת והכוונה ובקרה על-ידי יחידת קצין ציות ראשי.
- הפעילות של יחידת קצין ציות ראשי ואכיפה בניירות-ערך מפוקחת באמצעות שלושה ערוצים:
- ועדת הדירקטוריון לניהול ובקרת סיכונים וליישום הוראות באזל 2.
 - צוות ההנהלה לציות בראשות המנכ"ל.
 - דיווחים רבעוניים ושנתיים לדירקטוריון הבנק, למנכ"ל ולמנהלי החטיבות. הדיווחים כוללים עדכונים בדבר חשיפות עיקריות ומוקדי סיכון בקבוצה, התקדמות בתוכנית העבודה, פעילויות שבוצעו ובכללן: בקרות, מיפוי פערי ידע, למידה ארגונית, פרויקטים טכנולוגיים ואחרים בתחום, דיווחים שהועברו לרשות לאיסור הלבנת הון, הפרות ודיווח על אירועים חריגים.

מדיניות הציות קובעת כללים לגבי מכלול הנושאים המרכיבים את איסור הלבנת הון וציות להוראות צרכניות. המדיניות שמה דגש על השליטה התאגידית ועל האינטראקציה עם חברות בנות וסניפים מחוץ לישראל ומתבססת על הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 308, חוק איסור הלבנת הון, חוק איסור מימון טרור והוראת ניהול בנקאי תקין מספר 411. מדיניות זו נכנסה לתוקפה בסוף דצמבר 2010 ועודכנה מספר פעמים מאז. לקראת סוף שנת 2012 אישר הדירקטוריון גם מדיניות אכיפה פנימית בניירות-ערך והוחל במהלכי הטמעה רחבי היקף של נושא זה בבנק. בחודש מרץ 2014 אישר הדירקטוריון את פרק מדיניות הציות הקבוצתית העוסק ב-FATCA (ראה סעיף ה-FATCA תחת סיכונים אחרים). כמו-כן, הבנק קבע מדיניות כוללת של כסף מוצהר גם לעניין כלל הלקוחות תושבי החוץ, שנועדה להבטיח את הימצאותם של כספים מדווחים בלבד בחשבונות תושבי החוץ בכלל קבוצת הבנק, לצורך העמידה בהוראות החוק ובמדיניות הציות הקבוצתית מתנהלות בבנק מספר פעילויות כמפורט:

- איתור חשיפות עיקריות ומוקדי סיכון בקבוצה ומעקב אחר תוכנית העבודה לסגירתם.
- בקרות תהליכיות, איכותיות וכמותיות אחר קיום ההוראות המסדירות את יחסי הבנק והלקוח, איסור הלבנת הון ומימון טרור ודיני ניירות-ערך, ניתוחן ובניית תוכנית עבודה לצמצום הפערים שנתגלו.
- פיתוח מערך הדרכה של תחום הציות, איסור הלבנת הון ומימון טרור ודיני ניירות-ערך הכולל מצגות רענון ידע ממוקדות, מדריכים מעשיים לבנקאים, סדנאות, דפיות הדרכה, מבזקי למידה, ניהול ידע בפורטל הארגוני וכדומה.
- איסוף מידע על התקדמות הלמידה בארגון בתחום הציות להוראות המסדירות יחסי בנק ולקוח ואיסור הלבנת הון ומימון טרור.
- קיום מהלכים שוטפים לזיהוי, מיפוי והערכת סיכונים הציות ופערים בנהלי הבנק ובמערכותיו באמצעות סקר תשתיות.
- ביצוע מהלך של אבחון יחידות מקצועיות בבנק בהיבטי ציות, איסור הלבנת הון ומימון טרור ודיני ניירות-ערך ובניית תהליכי בקרה והדרכות המותאמים לאופי הפעילות של היחידות במטרה לצמצם את החשיפות לסיכונים אלה.
- גיבוש הגדרות התפקיד של קציני הציות ונאמני האכיפה בניירות-ערך במערך העסקי.
- ביצוע ניתוחי נתונים על מנת להעריך את הסיכונים בבנק וכתשתית לבניית בקרות חדשות ומערכי למידה חדשים במידת הצורך.
- ניתוח מוצרים ושירותים חדשים ופעילויות עסקיות חדשות בהיבטי ציות, איסור הלבנת הון ודיני ניירות-ערך.
- פיתוח שיפורים במערכות הטכנולוגיות ובניית תשתיות חדשות לתחום הציות, איסור הלבנת הון ודיני ניירות-ערך, לרבות מערכות העוסקות בדיווחים לרשות לאיסור הלבנת הון ומערכות בקרה ומעקב בתוך הבנק.
- פיתוח מדדי סיכון ומדדי ביצוע בתחום הציות, איסור הלבנת הון ודיני ניירות-ערך, לרבות הכללתם במפות האסטרטגיות של חטיבות הבנק וב-KPIs של המנהלים.
- שילוב מדדי ציות במודל התגמול של החטיבה הקמעונאית ובמדדי הישגיות של מנהלי קשרי לקוחות וניהול אשראי בחטיבה העסקית.
- קיום סיורים ביחידות העסקיות בבנק לצורך מתן מענה נקודתי בסוגיות בהן קיימת חשיפה לבנק בהיבטי ציות, איסור הלבנת הון ודיני ניירות-ערך, חידוד תהליכי עבודה ואתור מוקדי סיכון ביחידות אלו.
- כינוס פורומים של קציני ציות של הקבוצה לצורך עדכוני חקיקה, הטמעה של תהליכי עבודה חדשים, מערכות ויישומים חדשים ושינויים בנהלים, הצגת מצגות הדרכה ורענון ידע לצורך הדרכת שאר קציני הציות במערך וכדומה.
- ניהול של יחידות הציות בסניפי חו"ל, מתן תמיכה שוטפת ליחידות חו"ל ומעקב אחר תהליכי הציות בהן.
- בניית מנגנונים לבדיקת כשלים, לתיקון הפרות, להפקת לקחים ולמניעת הישנותם ולאכיפה כנגד מפרי הוראות הרשות לניירות-ערך.
- תמיכה ביחידות העסקיות של הבנק בטיפול בלקוחות האמריקאים.
- טיפול באירועים המצריכים הליכי בירור מעמיק והפקת לקחים.

ג. סיכון משפטי

סיכון להכנסות ולהון הקבוצה כתוצאה מאירועים בלתי צפויים, כגון תביעות משפטיות, לרבות תביעות ייצוגיות, חוסר יכולת לאכוף חוזים, או פסיקות לרעת הקבוצה, שעלולים לגרום לפגיעה ברווחיות הקבוצה. הקבוצה נעזרת במערך ייעוץ משפטי פנימי וחיצוני. על-פי הגדרת בנק ישראל, סיכון משפטי הינו "סיכון להפסד כתוצאה מהעדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם". סיכונים מעין אלה בעבודת הבנק יכולים לנבוע כתוצאה ממכלול רחב של נסיבות שונות. כך, למשל, סיכונים יכולים לנבוע כתוצאה מהעדר מסמכים כתובים בקשר להתקשרויות שנעשו בין הבנק ללקוחותיו, בין הבנק לספקיו או לאחרים, מליקויים בחתימה ו/או העדר פרטים בהסכמים כתובים; מהיותם של הסכמים מנוסחים שלא כהלכה ו/או נתונים לפרשנות שאינה משקפת את כוונת הבנק; מהיותם של הסכמים ברי ביטול (במלואם או בחלקם) ו/או כוללים הוראות שאינן ניתנות לאכיפה וליקויים משפטיים נוספים. הבנק נוקט התייחסות מרחיבה באשר לסיכונים המשפטיים וכולל בהם סיכונים הנובעים מהוראות חקיקה ראשית ומשנית, הוראות רגולטוריות, פסיקה של בתי משפט, בתי דין וגופים אחרים שיש להם סמכות מעין-שיפוטית, סיכונים הנובעים מפעילות שאינה מגובה ביעוץ משפטי, או ביעוץ משפטי לקוי וסיכונים הנובעים מהליכים משפטיים.

הסיכונים המשפטיים שלובים מטבעם בסיכונים תפעוליים. כך, למשל, אפשרות העדרו של הסכם כתוב, מלא וחתום כדין לעסקה פלונית, למרות שהסכם מסוג זה מצוי ברשות הבנק ומשמש אותו במהלך העסקים הרגיל שלו.

בבנק אושר מסמך מדיניות לניהול הסיכון המשפטי אשר במסגרתו מושם דגש על:

- איתור מוקדי הסיכונים המשפטיים המהותיים והטיפול בהם, תוך קביעת גורם אחראי ליישום ההנחיות.
- הכנת הסכמים, הנחיות ונהלים מתאימים, כדי לוודא נקיטת צעדים למניעת הסיכונים.
- בדיקת השלכות הוראות החקיקה (לרבות פסיקה) והוראות הרשויות, ובחינת השלכותיהן על עבודת הבנק.
- הפקת לקחים משינויים בחקיקה (לרבות פסיקה) ויישום לקחים אלה במסמכים המשפטיים הנהוגים בבנק והעברת חוות-דעת בנושא ליחידות הרלוונטיות בבנק.

לגבי חברות בנות בארץ ובח"ל, מתווה התוכנית מדיניות כללית של ניהול סיכונים שעל כל חברה להתאימה לנסיבותיה ולפעולותיה. כן נדרשו מנגנונים של דיווח מחברות אלו למנהל הסיכונים המשפטיים.

סיכונים אחרים

סיכון מוניטין

סיכון המוניטין מוגדר כסיכון קיים או עתידי לפגיעה בהכנסות או בהון כתוצאה מתדמית שלילית על-ידי בעלי העניין הרלוונטיים כגון: לקוחות, צדדים לעסקות, בעלי מניות, משקיעים, או גופים רגולטוריים. מדיניות ניהול סיכון המוניטין בקבוצת הבנק אושרה על-ידי ההנהלה והדירקטוריון ומיושמת ביחידות הקבוצה.

סיכון תחרות

קיימים סיכונים של תחרות מהמערכת הבנקאית בארץ וכן ממוסדות פיננסיים שונים כמו חברות ביטוח, מנהלי תיקי השקעות, בנקים מחו"ל וכדומה, שעלולים לגרום למעבר של לקוחות לגופים אלה, תוך העברת כלל פעילותם או רכישה סלקטיבית של שירותים מספקים שונים, וכן סיכון לשחיקה ברווחיות הנובעת מהלחץ התחרותי להקטנת גובה העמלות והמרווחים מריבית. כתוצאה מכך, עשויים להיפגע נתח השוק של הקבוצה ורווחיותה.

במסגרת התוכנית האסטרטגית של הבנק וכן בתוכניות העבודה השנתיות מוגדרות דרכי פעולה להתמודדות עם התחרות.

סיכון רגולציה וחקיקה

סיכון להכנסות ולהון הקבוצה, שנובע מחקיקה ו/או מהוראות של גופים רגולטורים שונים, שגורמים לשינויים בסביבה העסקית של הקבוצה. שינויים אלה עלולים להשפיע לעיתים על יכולת הקבוצה להציע שירותים מסוימים ו/או לחייבה לבצע השקעות טכנולוגיות ואחרות בעלות ניכרת ותוך פגיעה בלוח הזמנים לפיתוח שירותים מתוכננים אחרים.

שינויים בחקיקה וכן התפתחויות רגולטוריות שונות, מכוחם מוטלות, בין היתר, מגבלות על החזקה במניות הבנק ועל החזקה על-ידי הבנק במניות של גופים קשורים לבנק, יש להם השפעה על פעילותו של הבנק ועשויים להשפיע על תוצאותיו העסקיות.

כ"בנק" וכ"תאגיד בנקאי" מודרכת ותחומה פעילותו של הבנק במערכת של חוקים, צווים ותקנות (ובהם, בין היתר, פקודת הבנקאות, 1941, חוק בנק ישראל, התשי"ד-1954, חוק הבנקאות, חוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981), כמו גם בחוקים אחרים שיש להם השלכות על פעילותו, דוגמת חוק ניירות-ערך, התשכ"ח-1968, חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (עיסוק ב"עוץ פנסיוני") התשס"ה-2005, חוק הסדרת העיסוק ב"עוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, התשנ"ה-1995, וכן בתקנות וכללים ובהם כללים של נגיד בנק ישראל ובהוראות, הנחיות והבעות עמדה של המפקח על הבנקים.

בדיני הבנקאות מצויות הוראות, החלות על תחומים רבים של פעילות הבנק, עד כי ניתן לומר, שאין - או כמעט שאין - תחום בפעילותו, שאינו מושפע מהם במידה כלשהי. דיני הבנקאות משפיעים גם על חברות בנות, לרבות אלו שאינן נחשבות ל"תאגיד בנקאי" ובמידה פחותה, גם על חברות קשורות של הבנק.

מכוח דיני הבנקאות נתון הבנק לפיקוחו של בנק ישראל ובמיוחד לפיקוחם של נגיד בנק ישראל והמפקח על הבנקים. כמו-כן, נתון הבנק לפיקוח של רשויות של משרדי ממשלה, ובמיוחד משרד האוצר.

דיני הבנקאות מתייחסים להונו של הבנק ולדרכי ניהולו, לרבות הפעלת ביקורת חיצונית ופנימית ובקרה פנימית, וכן הם קובעים את תחומי הפעולה, שהבנק רשאי לקיים, ואת הישיות המשפטיות האחרות, שבהן הינו רשאי לשלוט או להחזיק אמצעי שליטה בשיעורים מסוימים, ואף מגבילים את מידת השפעתו של הבנק על חברות נשלטות, קשורות ואחרות, שבהן הינו מחזיק אמצעי שליטה. דינים אלה מגבילים את חופש ההשקעה של הבנק, וזאת במיוחד ב"תאגידים ריאליים" כהגדרתם בחוק הבנקאות. דיני הבנקאות כופים על הבנק שימושים מסוימים בנכסיו, והם מטילים הגבלות ומכתיבים תנאים לשימושים אחרים בהם.

הבנק עוקב אחרי הצעות החקיקה, התקינה וההוראות של הגופים הרגולטורים שלפיקוחם הוא נתון ו/או שעלולים להשפיע על פעילות קבוצת הבנק ו/או על תוצאותיה העסקיות.

FATCA – Foreign Account Tax Compliance Act

בחודש מרץ 2010 חוקק ה-Foreign Account Tax Compliance Act, המוכר כחקיקת ה-FATCA, על-ידי הקונגרס האמריקאי. חקיקה זו מחייבת מוסדות פיננסיים לא-אמריקאים, בין השאר, לדווח לרשויות המס בארצות-הברית על חשבונות של לקוחות אמריקאים ושל ישויות משפטיות זרות מסוימות בבעלות אמריקאית. בעקבות החקיקה נכרתו בין ארצות-הברית לבין מדינות רבות הסכמים בילטרליים לחילופי מידע בנושאי מס לרבות מדינות שבהן יש לקבוצת הבנק נוכחות, אשר קובעים משטר דיווח שונה מזה הקבוע בתקנות ה-FATCA. מדינת ישראל חתמה על הסכם עם ארצות-הברית ביום 30 ביוני 2014. ההנחיות בהסכם זה יכנסו לתוקף במועד בו תתגבש חקיקה מקומית או כאשר תודיע המדינה כי ההסכם תקף.

משטר ה-FATCA בתוקף החל מחודש יולי 2014. קבוצת הבנק ערוכה לטיפול בחובות הגילוי הנדרשות מול יחידים ותאגידים וממשיכה בהיערכותה לעמוד במכלול הדרישות המתחייבות מחקיקה זו, כמו גם מרגולציות מקומיות קיימות או מתהוות, הן תפעולית והן נהלית. במסגרת זו הבנק והחברות הבנות הרלוונטיות נרשמו בהתאם לדרישות ה-FATCA באתר ה-IRS, קיבלו מספר GIIN ומינו קצין אחראי FATCA כנדרש גם במסגרת הסכם בין מדינות. הבנק גיבש ואישר מדיניות ציות קבוצתית, ביצע התאמות בתהליכי העבודה ובמערכות התפעוליות וביצע הדרכות לכל דרגי המנהלים והעובדים ביחידות המנהלות כספי לקוחות. הבנק ערוך לבצע את תהליכי הגילוי החדשים הנדרשים לעניין תאגידים.

סיכון כלכלי – מצב המשק בישראל

סיכון להכנסות ולהון הקבוצה כתוצאה מהאטה כלכלית בפעילות המשק, שעלולה להשפיע לרעה על מצבם של חלק מהעסקים השונים במשק, על רמת ההכנסות ועל רמת האבטלה במשק. תהליך מעין זה עלול לגרום להרעה במצבם של חלק מהלווים של הקבוצה, קר-עלול להשפיע לרעה על סיכויי גביית האשראי. כמו-כן, האטה כלכלית במשק עלולה לגרום לירידה בהכנסות שאינן מאשראי, כגון: הכנסות מפעילות בשוק ההון ומפעילות בסחר חוץ, ולגרום לשינוי לרעה בהרכב המקורות הפיננסיים, כדוגמת עלייה בעלות המקורות וירידה בזמינותם.

צמיחת המשק בשנת 2014 הואטה לשיעור של 2.6% לעומת 3.2% שנה קודם לכן. ההאטה בצמיחה מוסברת בעיקר במבצע צוק איתן שאירע במהלך הרבעון השלישי של השנה והביא לקיפאון בצמיחה ברבעון זה. הצמיחה הייתה מבוססת במידה רבה על התרחבות בצריכה הפרטית, ולעומת זאת היצוא נותר ללא שינוי בקירוב וההשקעות ירדו. יש לציין שעל אף ההאטה בצמיחה שיעור האבטלה נותר נמוך מאוד - כ-6% בממוצע. בעקבות פירוק הממשלה ובחירות מתוכננות לחודש מארס 2015, תקציב המדינה לשנת 2015 לא אושר, והממשלה פועלת על סמך התקציב של שנה קודמת. האינפלציה בשנה החולפת הייתה אפסית, בין היתר בשל מדיניות ממשלתית להפחתת יוקר המחיה. מדיניות זו בולטת בעיקר בתחום התקשורת אך גם בתחומים אחרים כמו מזון, פיננסים ואנרגיה.

סיכון כלכלי - מצב המשק בעולם

סיכון להכנסות ולהון הקבוצה, כתוצאה מהאטה משמעותית בפעילות הכלכלית בשוק העולמי, שעלולה להשפיע לרעה על מצבם של חלק מהעסקים בישראל ועל היקפי הפעילות העסקית. השפעה זו יכולה להשפיע לרעה על סיכויי גביית האשראי ו/או להקטין את ההכנסות מעמלות ו/או מפעילות בשוק ההון ו/או מפעילות הקבוצה בחו"ל ו/או ממתן שירותים הקשורים לפעילות סחר חוץ ו/או מפעילות של משקיעים זרים ו/או ממתן שירותים ללקוחות ישראלים שפעילים בחו"ל.

המגמות הכלכליות בכלכלה העולמית היו לא אחידות בשנה האחרונה. ארצות-הברית שבה לצמוח בקצב מהיר, תוך ירידה מתמשכת בשיעור האבטלה, ולעומת זאת הצמיחה בגוש האירו נמוכה ושיעורי האבטלה גבוהים. פרמיות הסיכון של מרבית המדינות בעלות החוב הגבוה באירופה פחתו מאוד והן משקפות היום ביטחון גבוה בהמשך שירות החוב. ביוון המצב שונה, ופרמיות הסיכון שבו לעלות על רקע אי-יציבות פוליטית. גם במשקים המתעוררים התמונה לא אחידה: ירידה של כ-50% במחיר הנפט פגעה במצבן של יוצאות נפט ובעיקר של רוסיה, שתקציבה בנוי על הכנסות מנפט. מדינות אסיה ובעיקר סין והודו, נהנות ממחיר הנפט הנמוך, והן הציגו צמיחה גבוהה בשנה החולפת. בהתאם לכך ולמצב המשק בישראל, הבנק ממשיך לנטר את הסיכונים והמגזרים אשר עשויים להיות מושפעים משינויים אלה, ומתאים את מדיניותו ופעילותו הבקרה לפי צורך.

סיכון פוליטי-ביטחוני

סיכון להכנסות ולהון הקבוצה, שנובע מחוסר יציבות ביטחונית/פוליטית. הרעה במצב הביטחוני עלולה לגרום להאטה כלכלית במשק כולו, ולפגיעה לרעה בענפים מסוימים, כגון ענף התיירות ובתי מלון, ענף התעופה, ענף המסחר וענף הבנייה ופעילות בסחר חוץ. כמו-כן, קיים סיכון לפגיעה ביחסים המסחריים בין מדינת ישראל למדינות אחרות. מצבים אלו, שתוארו לעיל, עלולים להשפיע לרעה על יכולת גיוס מקורות במטבע-חוץ, על משקיעים שונים, על מצבם של חלק מלווי הקבוצה ועל סיכויי גביית האשראי מלווים אלה.

סיכון סביבתי

סיכון סביבתי לבנק הוא הסיכון להפסד כתוצאה מהוראות הנוגעות לאיכות הסביבה ואכיפתן, היכול להתממש באם יישא הבנק באחריות ישירה למפגע סביבתי, לרבות האפשרות שהבנק ידרש להסיר מפגע סביבתי או שמא יהיה אחראי בגין מפגע סביבתי כלפי צד שלישי, או כתוצאה מירידת-ערך של ביטחונות שמומשו. הסיכון אף עשוי להתממש בעקיפין, כתוצאה מהרעה במצבו הפיננסי של אחר בשל עלויות סביבתיות שמקורן בהוראות הנוגעות לאיכות הסביבה. כמו-כן, ייתכן ויתממש סיכון מוניטין כתוצאה מייחוס לבנק קשר לגורם למפגע סביבתי.

ביום 11 ביוני 2009 פרסם המפקח על הבנקים מכתב לתאגידים הבנקאיים בנושא החשיפה לסיכונים סביבתיים וניהולם. המכתב כולל היבטים לחשיפה של הבנק לסיכונים סביבתיים. סיכונים סביבתיים יכול ויכללו במסגרת סיכונים אחרים כגון, סיכונים תפעוליים, סיכונים שוק, סיכונים אשראי ועוד. במכתב מודגש כי זיהוי הסיכונים הסביבתיים והערכתם הינם חלק בלתי נפרד מתהליך נאות של הערכת הסיכונים בבנק, ולכן נדרש הבנק לפעול להטמעת ניהול הסיכונים הסביבתיים במכלול הסיכונים המנוהלים על ידו, לרבות באמצעות הטמעת נהלים לזיהוי סיכון סביבתי מהותי בעת מתן אשראי ובאמצעות שילוב הערכת הסיכון הסביבתי בהערכה של איכות האשראי שהועמד ללקוחות על-ידי הבנק.

בהתאם לכך אושרו בהנהלת הבנק מדיניות ומתודולוגיה לזיהוי, אפיון וניהול סיכונים סביבה לצורך טיפול בהשפעת הסיכון הסביבתי על סיכון האשראי של הלווים הגדולים. בגיבוש תהליכי כתיבת המדיניות ונוהלי העבודה, נבחנו מתודולוגיות מקובלות בבנקים בחו"ל ונעשה שימוש ביועצים המתמחים בתחום.

טבלת גורמי סיכון

בהתאם להוראת בנק ישראל, בוצע מיפוי של גורמי הסיכון העיקריים אליהם חשופה הקבוצה בגין פעילותה הבנקאית, ובטבלה להלן מפורטים גורמי הסיכון והערכות ההנהלה לגבי גובה הסיכון של כל אחד מגורמי הסיכון. סולם דרגות החומרה של גורמי הסיכון נקבע תוך התייחסות להגדרות תיאבון הסיכון של הבנק והוא כולל חומרה נמוכה, בינונית וגבוהה. כדי לכמת את גורמי הסיכון השונים העלולים להשפיע על הבנק, נבחנו עבור מרבית הסיכונים תרחישי סיכון אפשריים שונים אשר עלולים לקרות, כאשר לגבי כל תרחיש בוצע אומדן של מידת ההשפעה שעלולה להיות לו על יציבות הבנק ורווחיותו. כל גורם סיכון המופיע בטבלה שלהלן נבדק, כאשר הוא עומד בפני עצמו, ומתוך הנחה של אי-תלות בין גורם סיכון אחד לגורמי סיכון נוספים המופיעים בטבלה. יחד עם זאת, במספר גורמי סיכון המופיעים בטבלה, נבחנו תרחישים שבדקים את אומדן ההשפעה כתוצאה משילוב של מספר גורמי סיכון. יצוין כי תרחישי הסיכון מדמים מצב של התממשות נזקים בלתי צפויים מעבר לרמה הצפויה של אירועי נזק במהלך העסקים של הקבוצה.

מספר	גורם הסיכון	השפעת הסיכון		
		נמוכה	בינונית	גבוהה
סיכונים פיננסיים				
.1	סיכון אשראי		X	
.1.1	סיכון בגין איכות הלווים ו/או ביטחונות		X	
.1.2	סיכון בגין ריכוזיות ענפית		X	
.1.3	סיכון בגין ריכוזיות לווים/קבוצת לווים		X	
.2	סיכון שוק	X		
.2.1	סיכון ריבית	X		
.2.2	סיכון אינפלציה/סיכון שער חליפין	X		
.2.3	סיכון מחירי מניות	X		
.3	סיכון נזילות	X		
סיכונים תפעוליים ומשפטיים				
.4	סיכון תפעולי	X		
.5	סיכון משפטי	X		
סיכונים אחרים				
.6	סיכון מוניטין	X		
.7	סיכון תחרות	X		
.8	סיכון רגולציה וחקיקה	X		
.9	סיכון כלכלי - מצב המשק בישראל		X	
.10	סיכון כלכלי - מצב המשק בעולם		X	
.11	סיכון פוליטי/ביטחוני		X	
.12	סיכון כלכלי - פירוק גוש האירו		X	

הלימות הון

החל מיום 1 בינואר 2014 הבנק מיישם את הוראות מדידה והלימות הון המבוססות על הוראות באזל 3 (להלן: "באזל 3"), כפי שפורסמו על-ידי הפיקוח על הבנקים וכפי ששולבו בהוראות ניהול בנקאי תקין 2011-201. עד ליום 31 בדצמבר 2013 הבנק יישם את הוראות באזל 2.

הוראות באזל 3 מתבססות על שלושה נדבכים:

- נדבך 1 - כולל את אופן חישוב דרישות ההון המזערי הפיקוחי בגין סיכוני האשראי, הסיכון התפעולי וסיכון השוק.
- נדבך 2 - מתווה את התהליכים הפנימיים בבנק (ICAAP - Internal Capital Adequacy Assessment Process) המשמשים להערכת ההון הנדרש בגין מכלול הסיכונים לרבות אלו שאינם נכללים בנדבך 1 (כגון ריכוזיות אשראי, סיכון ריבית בתיק הבנקאי, סיכוני מזילות, סיכוני סליקה וסיכונים אסטרטגיים) ובמקביל תהליך סקירה שיבוצע על-ידי הפיקוח על הבנקים.
- נדבך 3 - משמעת שוק. נדבך זה קובע את האופן וההיקף של המידע שיוצג במסגרת הדיווח לציבור בדבר הסיכונים שהבנק חשוף אליהם. במסגרת נדבך זה נדרש מתן מידע כמותי ומידע איכותי כדי לאפשר לגורמי השוק להעריך את מידת החשיפה של הבנק לגורמי סיכון.

אימוץ הוראות באזל 3

הוראות באזל 3 קובעות שינויים משמעותיים בחישוב דרישות ההון הפיקוחי, בין היתר, בכל הקשור ל:

- רכיבי ההון הפיקוחי.
- ניכויים מההון והתאמות פיקוחיות.
- טיפול בחשיפות לתאגידים פיננסיים.
- טיפול בחשיפות לסיכון אשראי בגין חובות פגומים.
- הקצאת הון בגין סיכון CVA בפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים.

התיקונים להוראות הני"ל נכנסו לתוקף החל מיום 1 בינואר 2014, כאשר היישום הינו באופן מדורג בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 299 בנושא "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר", וזאת על מנת לאפשר עמידה בדרישות החדשות של ההון הפיקוחי במסגרת יישום באזל 3 ולקבוע תקופת מעבר עד ליישומן המלא. הוראות המעבר מתייחסות, בין היתר, להתאמות הפיקוחיות והניכויים מההון, וכן למכשירי הון שאינם כשירים להכללה בהון הפיקוחי בהתאם לקריטריונים החדשים שנקבעו בהוראות באזל. בפרט, בהתאם להוראות המעבר, ההתאמות הפיקוחיות והניכויים מההון וכן זכויות המיעוט שאינן כשירות להיכלל בהון הפיקוחי ינוכו מההון בהדרגה בשיעור של 20% בכל שנה, החל מיום 1 בינואר 2014 ועד ליום 1 בינואר 2018. מכשירי הון שאינם כשירים עוד כהון פיקוחי מוכרים החל מיום 1 בינואר 2014 עד לתקרה של 80% מיתרתם בהון הפיקוחי ליום 31 בדצמבר 2013 ובכל שנה עוקבת מופחתת תקרה זו ב-10% נוספים עד ליום 1 בינואר 2022. בנוסף, ביום 29 באוגוסט 2013 פורסם חוזר הפיקוח על הבנקים בנושא "דרישות גילוי של באזל הנוגעות להרכב ההון". החוזר קבע דרישות גילוי מעודכנות שנדרשים הבנקים לכלול כחלק מאימוץ הוראות באזל 3. בהתאם לכך, במסגרת הביאור על הלימות ההון בדוחות הכספיים לשנת 2014, נכלל הגילוי על מספרי השוואה לשנה קודמת הערוכים בהתאם להוראות באזל 2 כפי שאומצו על-ידי המפקח על הבנקים, וכן הגילוי על מספרי השוואה ליום 1 בינואר 2014 הערוכים בהתאם להוראות באזל 3.

יישום והשפעה של הוראות רגולטוריות חדשות העוסקות בנושאי מדידה והלימות הון:

1. דרישות גילוי בגין תגמול

ביום 26 בנובמבר 2013 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא "הוראת שעה - יישום דרישות גילוי לפי נדבך 3 של באזל - דרישות גילוי בגין תגמול". החוזר מפרט את הגילויים העיקריים שיש לכלול בנושא תגמול - גילויים איכותיים בדבר הגופים המפקחים על התגמול, מידע המתייחס לתכנון ולמבנה של תהליכי התגמול, תיאור הדרכים שבהן סיכונים קיימים ועתידיים מובאים בחשבון בתהליך התגמול, וכן תיאור הדרכים שבהן הבנק יוצר קשר בין הביצועים לבין רמות התגמול. כמו-כן, נדרש גילוי כמותי בדבר השווי הכולל של מענקי התגמול הקבועים והמשתנים שהוענקו לנושאי משרה בכירה ולעובדים מרכזיים אחרים. דרישות גילוי אלו יחולו על דוחות שנתיים בלבד, החל מהדוחות לשנת 2014.

2. סיכון נזילות

בחודש ינואר 2013 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר לתיקון הוראת ניהול בנקאי תקין 342 בדבר ניהול סיכון נזילות. תיקון ההוראה מיועד לחזק ולשפר את ניהול סיכון הנזילות בתאגידים הבנקאיים והוא מהווה שלב ביניים לקראת אימוץ בישראל של המלצות באזל 3 בנושא הנזילות. בחודש פברואר 2014 פרסם בנק ישראל לבנקים טיוטה של הוראת באזל 3 בנושא נזילות ופנה לבנקים בבקשה לבצע סקר לבחינת ההשפעה הכמותית של ההוראה. הבנק העביר את הנתונים כנדרש. בחודש ספטמבר 2014 פורסמו הוראת ניהול בנקאי תקין 221, המהווה יישום של באזל 3 נזילות בישראל, עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין 342 והוראת דיווח לציבור. בחודש נובמבר 2014 פורסמה הוראת הדיווח לפיקוח מספר 827. הבנק נערך ליישום ההוראות. למידע נוסף בנושא ניהול סיכון נזילות בבנק ראה פרק ניהול סיכונים בדוח זה.

3. הלוואות לדיור

בחודש יולי 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר לגבי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 329 בנושא "מגבלות למתן הלוואות לדיור" (להלן: "ההוראה"). ההוראה מאגדת את ההנחיות והמגבלות בנושא הלוואות לדיור למסמך מחייב אחד. ההוראה מגדירה מחדש את המונח "שיעור החזר מהכנסה". בנוסף, ההוראה מגבילה את סכום ההלוואה המאפשר קבלת משקל סיכון מופחת לפי סעיף 72 להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203 ל-5 מיליוני ש"ח. הלוואה שסכומה עולה על 5 מיליוני ש"ח תשוקלל ב-100%. כאשר סכום ההלוואה יורד אל מתחת ל-5 מיליוני ש"ח, ניתן להפחית את משקל הסיכון בהתאם לאמור בסעיף 72 להוראה 203, בהתאם ליחס ה-LTV כפי שחושב במועד מתן ההלוואה. התיקונים מיושמים החל מיום 1 באוקטובר 2014. השפעת היישום אינה מהותית. ביום 28 בספטמבר 2014 פרסם המפקח על הבנקים הוראה נוספת. בהתאם להוראה זו ולהוראות המעבר לשנת 2014, החל מיום 1 בינואר 2015 תתווסף ליחסי ההון המזעריים דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת הלוואות לדיור למועד הדיווח. דרישה זו מיושמת בהדרגה, על פני שמונה רבעונים, עד ליום 1 בינואר 2017. השפעת ההוראות הנוספות על יחסי ההון של הבנק ליום 1 בינואר 2017 נאמדת בכ-0.2% בהתאם ליתרת הלוואות לדיור למועד הדיווח.

בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי שידרש על-ידי המפקח על הבנקים ליום 1 בינואר 2017, על בסיס מאוחד, לפי נתוני מועד הדיווח, הינו 10.2% ו-13.7%, בהתאמה.

כמו-כן, החל מיום 1 בינואר 2015, תאגידים בנקאיים רשאים להפחית את משקל הסיכון של 100% ביחס להלוואות ממונפות בריבית משתנה אשר ניתנו בין התאריכים 26 באוקטובר 2010 ועד ליום 31 בדצמבר 2012, ל-75%. ההשפעה הינה קיטון בנכסי הסיכון בסך של כ-625 מיליון ש"ח, גידול ביחס הון עצמי רובד 1 של כ-0.02% וגידול ביחס ההון הכולל של כ-0.03%.

4. חשיפה לצדדים נגדיים מרכזיים

ביום 18 בספטמבר 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא "היערכות ליישום באזל 3 - דרישת הון מתאגיד בנקאי החשוף לצדדים נגדיים מרכזיים - סקר השפעה כמותית" (להלן: "המכתב"). בהתאם למכתב, נדרשים התאגידים הבנקאיים לבצע סקר להערכת ההשפעה הכמותית של עמידה בדרישות ההון החדשות מתאגידים בנקאיים החשופים לצדדים נגדיים מרכזיים. יש להגיש את הסקר לפיקוח על הבנקים לא יאוחר מיום 31 בדצמבר 2014. הבנק העביר את הנתונים כנדרש.

5. יחס המינוף

ביום 20 באוקטובר 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים טיוטה בנושא "היערכות ליישום באזל 3 - סקר השפעה כמותית - דרישת יחס המינוף" (להלן: "הטיטה"). בהתאם לטיטה, התאגידים הבנקאיים מתבקשים לבצע סקר השפעה כמותית להערכת יחס המינוף בתאגיד הבנקאי. יש להגיש את הסקר לפיקוח על הבנקים עד ליום 30 בדצמבר 2014. בהמשך לקבלת תוצאות הסקר, המפקח על הבנקים יקבע את שיעורו של יחס המינוף המזערי בו נדרשים התאגידים הבנקאיים לעמוד ואת מועד התחילה. הבנק העביר את הנתונים כנדרש.

גילוי בהתאם לנדבך 3

הנדבך השלישי נועד לעודד את משמעת השוק באמצעות מתן אפשרות למשתתפי השוק לפרסם פריטי מידע מרכזיים בנוגע להלימות ההון של בנקים באמצעות מנגנון של דרישות גילוי.

להלן טבלה המסכמת את דרישות הגילוי בהתאם לנדבך 3:

גילוי איכותי	גילוי כמותי	מספר עמוד	נושא
175	-		יישום הנדבך הראשון
176	-		יישום הנדבך השני וגישת הבנק להערכת הלימות ההון שלו
180	-		תחולת היישום
180	181		מבנה ההון הפיקוחי והרכב ההון
-	באתר האינטרנט גילוי נוסף 12		הרכב ההון הפיקוחי
-	באתר האינטרנט גילוי נוסף 18		הרכב המאזן הפיקוחי
182	183		הלימות ההון
142	183		סיכון אשראי
-	תוספת 5		הלוואות בעייתיות והפרשות להפסדי אשראי לפי ענפי משק
באתר האינטרנט גילוי נוסף 25	באתר האינטרנט גילוי נוסף 26		הפחתת סיכון האשראי
149	באתר האינטרנט גילוי נוסף 30		סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים נגזרים
151	באתר האינטרנט גילוי נוסף 31		חשיפות איגוח
154	באתר האינטרנט גילוי נוסף 32		סיכון שוק
165	-		סיכון תפעולי
277	באתר האינטרנט גילוי נוסף 32		פוזיציות במניות בתיק הבנקאי
156	160		סיכון ריבית בתיק הבנקאי
באתר האינטרנט	באתר האינטרנט		מאפיינים עיקריים של מכשירי הון פיקוחיים
באתר האינטרנט	באתר האינטרנט		גילוי בגין תגמול

יישום באזל 3

יישום הנדבך הראשון:

יישום הוראות הנדבך הראשון, כולל בתוכו מדידת חשיפות סיכון המשמשות לחישוב ההון הפיקוחי הנדרש להקצאה לסיכונים אלה.

להלן פירוט לגבי הגישות הנהוגות בבנק לגבי קטגוריות הסיכון המרכזיות, לצורך חישוב ההון הפיקוחי:

קטגוריה	גישת הבנק
סיכוני אשראי	גישה סטנדרטית
סיכוני שוק	גישה סטנדרטית
סיכון תפעולי	גישה סטנדרטית
סיכון אשראי צד נגדי	גישה החשיפה הנוכחית
חשיפות איגוח	גישה סטנדרטית
נכסים אחרים	על-פי משקולות הסיכון שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין

יישום הנדבך השני וגישת הבנק להערכת הלימות ההון שלו:

במסגרת הנדבך השני, נדרש הבנק לקיים תהליך פנימי להערכת הלימות ההון, ולקבוע אסטרטגיה להבטחת הלימות ההון במסגרת תהליך פנימי להערכת נאותות הלימות ההון (להלן: "ICAAP"). תהליך זה נועד להבטיח קיום רמת הון הולמת שתתמוך בכלל הסיכונים הגלומים בפעילות הבנק ובתוכניות ההתפתחות והצמיחה העתידיות תוך פיתוח ונקיטת תהליכים נאותים לניהול הסיכונים. התהליך משלב, בין היתר, קביעה של תיאבון סיכון, יעדי הון, תהליכי תכנון וניהול ההון במגוון תרחישים שונים לרבות תרחישי קיצון. במקביל, הפיקוח על הבנקים נדרש לבצע תהליך סקירה והערכה של ה-ICAAP של התאגידים הבנקאיים במסגרת תהליך ה-SREP (Supervisory Review and Evaluation Process), על מנת לקבוע אם ההון ויעדי ההון הולמים ולדרוש צעדי תיקון היכן שנדרש, לרבות בדרך של חיזוק הממשל התאגידי, ניהול הסיכונים והבקורות הפנימיים. במסגרת סקירה זו, הפיקוח עשוי גם לדרוש מהתאגיד תוספת הון. במסגרת התהליך הפיקוחי ייקבע יחס ההון הפיקוחי המינימלי הנדרש מהבנק. בחינת ה-ICAAP על-ידי הפיקוח על הבנקים מהווה חלק ממסגרת העבודה לפיקוח ממוקד סיכון (RBS) Risk Based Supervision (RBS) המעריכה, בין היתר, את פרופיל הסיכון ואת איכות ניהול הסיכונים בתאגיד הבנקאי.

הבנק הגיש לבנק ישראל, בסוף חודש אפריל 2014, את מסמך ה-ICAAP לשנת 2013. במסגרת המסמך הגדיר הבנק את תיאבון הסיכון, העריך את הסיכונים ופוטנציאל ההשפעה של תמהיל נכסיו על פרופיל הסיכון של הבנק ועל בסיס הערכות אלו קבע את יעדי ההון. לפי הנחיית בנק ישראל, מסמך ה-ICAAP לשנת 2014 בוצע במתכונת פנימית מצומצמת ואושר בהנהלה ובדירקטוריון הבנק בסוף חודש פברואר 2015. כמו-כן, בנק ישראל קבע שיש להגיש את מסמך ה-ICAAP לשנת 2015 עד ליום 31 בדצמבר 2015. הבנק בוחן באופן שוטף את יכולתו לעמוד ביעדי ההון שנקבעו תוך פיתוח עסקיו. לצורך כך מתבצע מדי שנה תכנון של יתרות נכסי הסיכון ותנועות ההון (כולל בין השאר תחזית רווח נקי, תחזית חלוקת דיבידנד ותוכניות לגיוס מכשירי הון שונים) לטווח של שלוש השנים הקרובות. תכנון זה מביא בחשבון את היעדים העסקיים של הבנק וכולל בחינה של מספר תרחישים כלכליים. למיטב שיטתו של הבנק, יש ביכולתו לעמוד ביעדי ההון שנקבעו. הבנק אומדן מדי רבעון את השינויים בפרמטרים השונים המשפיעים על יכולתו לעמוד לאורך זמן ביעדי ההון שלו, ומבצע שינויים כנדרש.

תיאבון הסיכון

דירקטוריון הבנק מגדיר את תיאבון הסיכון (Risk Appetite) ואת קיבולת הסיכון (Risk Capacity) בהתאמה לאסטרטגיית הבנק ולתוכניות העסקיות העתידיות. תיאבון זה משקף ומגדיר את רמת הסיכון לה הבנק מוכן להיות חשוף, לקבל או לשאת במהלך העסקים הרגיל. תיאבון הסיכון משמש כבסיס להקצאת משאבים והון. קיבולת הסיכון (Risk Capacity) משקפת את רמת הסיכון אותה הבנק לא יעבור גם בהתממשות של תרחישי קיצון. לאור האמור לעיל, רמת הסיכון המרבית אותה הבנק נוטל במהלך העסקים הרגיל (Risk Appetite) נמוכה מקיבולת הסיכון (Risk Capacity). הנהלת הבנק אחראית על הפעולות היומיומיות ומוודאת באמצעות הגדרת ואכיפת מגבלות סיכון הולמות, שהבנק פועל במסגרת ההצהרה בדבר תיאבון וקיבולת הסיכון כפי שהוגדרו, בין היתר באמצעות שימוש במגבלות (Risk Limits).

ניהול ההון

מטרת ניהול ההון הינה להביא לאופטימיזציה של התשואה על ההון תוך עמידה בהגדרות תיאבון הסיכון המפורטות, כפי שהוגדרו על-ידי דירקטוריון הבנק, בכפוף להוראות הרגולטור. בהתאם לכך, ניהול הון אפקטיבי יבטיח:

- הקצאה יעילה של הון במהלך העסקים הרגיל של הבנק.
- בסיס הון איתן אשר ישמש ככרית כנגד הסיכונים הבלתי צפויים שאליהם חשוף הבנק, יתמוך באסטרטגיה העסקית ויאפשר עמידה בכל עת בדרישת ההון המינימלית הרגולטורית. לצורך זה הבנק מתייחס לא רק למצב ההון הנוכחי אלא גם להתפתחויות עתידיות בבסיס ההון ובדרישות ההון.

עקרונות מנחים בניהול ההון

ניהול ההון הוא תהליך שנתי עם אופק תכנון מתגלגל של שלוש שנים. ניהול ההון נחשב לחלק אינטגרלי מהתוכנית האסטרטגית והפיננסית של הבנק. ניהול ההון נשען על תוכניות הצמיחה של היחידות העסקיות השונות, במטרה להעריך את דרישות ההון בתקופת התוכנית ומשמש את תהליך התכנון האסטרטגי, בהתייחס להתכנות והקצאת הון ליחידות.

צוות ניהול ההון

ניהול ההון מתבצע באמצעות צוות ניהול בכיר בראשות הממונה על החטיבה הפיננסית ובהשתתפות מנהלי חטיבות שוקים פיננסיים, עסקית, אסטרטגיה, חשב, ניהול סיכונים וגורמים בכירים נוספים. מטרת הצוות:

1) פיקוח על הגדרת המתודולוגיה ובניית תשתית לניהול הון מתקדם בבנק - הצוות מתווה את המתודולוגיה ודרכי הפעולה ומהווה צוות היגוי ליוזמות השונות הכרוכות במעבר הבנק לניהול הון מתקדם. כמו-כן, הצוות מקבל עדכון שוטף על התקדמות היוזמות ומכריע בנקודות החלטות השונות לגבי אופן יישום תפיסות הון מתקדמות בבנק. לפי תפיסת ניהול הון מתקדמת, הבנק:

- יתכנן לטווח ארוך ויקבל החלטות לגבי: כמות ההון, מבנה ההון, אופן הקצאת ההון והשימוש בו.
- ישאף למקסם את הרווח הכלכלי והתשואה להון לאורך זמן, בכפוף לאסטרטגיה, הצרכים העסקיים ותיאבון הסיכון תוך התחשבות בדרישות מחזיקי העניין השונים.

2) מעקב שוטף אחר מצב הלימות ההון של הבנק וגיבוש המלצות לפעולה בהתאם לצורך - הצוות עורך דיונים שוטפים על מצב הלימות ההון והצפי לחודשים הבאים. מדי תקופה הצוות דן גם בתחזיות ארוכות הטווח. לאור הצרכים השוטפים וארוכי הטווח, מגבש הצוות המלצות לדרכי פעולה עבור ההנהלה והדירקטוריון, בתחום גיוס הון, אופטימיזציה של השימוש בהון וויסות כמות נכסי הסיכון לאור מגבלות ההון.

לצורך בניית תהליך יסודי ויעיל לניהול ההון בבנק, ישנה מחלקה יעודית לצורך ניהול ההון של הבנק הכפופה לממונה על החטיבה הפיננסית. המחלקה אחראית על ריכוז עבודת המטה והבקרה השוטפת בכל הקשור לניהול ותכנון ההון בבנק. במסגרת זאת, המחלקה אחראית בין השאר על הנושאים הבאים: תכנון ההון; בקרה על הלימות ההון והעמידה ביעדי נכסי הסיכון; תוכניות מגירה לתרחישי קיצון; יזום פעולות הנדרשות לניהול ההון, לפי הצורך. לצורך כך, המחלקה אחראית על מעקב אחר התפתחות הרגולציה בקשר לניהול ההון בארץ ובעולם ואחר דרכים מתקדמות לניהול הון בבנקים בעולם. המחלקה גם אחראית על יישום מתודולוגיות של מדידת הון כלכלי ורווחיות כלכלית. מתודולוגיות אלה משמשות לקבלת החלטות לפי תשואה מתואמת סיכון ברמות הניהוליות השונות בבנק.

יעד הלימות ההון

ביום 30 במאי 2013 פרסם הפיקוח על הבנקים לכל התאגידים הבנקאיים חוזר בדבר יחסי הון מינימליים במסגרת היערכות ליישום הוראות באזל 3. בהתאם לחוזר, כל התאגידים הבנקאיים נדרשים לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מינימלי בשיעור של 9%, וזאת עד ליום 1 בינואר 2015. בנוסף, תאגיד בנקאי משמעותי במיוחד, שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה לפחות 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל, ידרש לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מינימלי בשיעור של 10%, וזאת עד ליום 1 בינואר 2017. כמו-כן קבע המפקח, כי החל מיום 1 בינואר 2015 יעמוד יחס ההון הכולל המינימלי של כל התאגידים הבנקאיים על 12.5% וכי בנוסף, החל מיום 1 בינואר 2017, יעמוד יחס ההון הכולל המינימלי של התאגידים הבנקאיים המשמעותיים במיוחד על 13.5%.

הבנק עונה להגדרת תאגיד בנקאי משמעותי במיוחד ולכן ידרש לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מינימלי של 10% וביחס הון כולל מינימלי של 13.5% החל מיום 1 בינואר 2017.

ביום 28 בספטמבר 2014 פרסם המפקח על הבנקים הוראה נוספת. בהתאם להוראה זו ולהוראות המעבר לשנת 2014, החל מיום 1 בינואר 2015 תתווסף ליחסי ההון המזעריים דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור למועד הדיווח. דרישה זו מיושמת בהדרגה, על פני שמונה רבעונים, עד ליום 1 בינואר 2017. השפעת ההוראות הנוספות על יחסי ההון של הבנק ליום 1 בינואר 2017 נאמדת בכ-0.2% בהתאם ליתרת ההלוואות לדיור למועד הדיווח.

בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי שיידרש על-ידי המפקח על הבנקים ליום 1 בינואר 2017, על בסיס מאוחד, לפי נתוני מועד הדיווח, הינו 10.2%-ו-13.7%, בהתאמה.
 דירקטוריון הבנק אישר את היעדים ליחסי הון מינימליים כמפורט לעיל.

להלן חישוב יחס ההון:

31 בדצמבר 2013	1 בינואר 2014	31 בדצמבר 2014	
באזל 2 ⁽²⁾	באזל 3 ⁽¹⁾		במיליוני ש"ח
1. הון לצורך חישוב יחס ההון לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים			
28,195*	28,966*	31,482	הון עצמי רובד 1/הון ליבה
30,664*	30,920*	33,436	הון רובד 1
16,341	15,697	16,041	הון רובד 2
47,005*	46,617*	49,477	סך-הכל הון כולל
2. יתרות משוקללות של נכסי סיכון			
276,537*	292,522*	311,329	סיכון אשראי
4,748	4,748	5,269	סיכונים שוק
21,769	21,769	22,275	סיכון תפעולי
303,054*	319,039*	338,873	סך-הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון
3. יחס ההון לרכיבי סיכון			
9.30%*	9.08%*	9.29%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון/יחס הון ליבה לרכיבי סיכון
10.12%*	9.69%*	9.87%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
15.51%*	14.61%*	14.60%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
	9.00% ⁽³⁾	9.00%⁽³⁾	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים
9.00%	12.50% ⁽³⁾	12.50%⁽³⁾	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ראה ביאור ד.2 (2) בדוחות הכספיים.
 (1) מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-211, 299 בדבר "מדידה והלימות ההון", החלות מיום 1 בינואר 2014. הנתונים ליום 1 בינואר 2014 הינם על בסיס היתרות ליום 31 בדצמבר 2013. השפעת המעבר להוראות באזל 3 ביום 1 בינואר 2014 הינה קיטון ביחס הון עצמי רובד 1 של 0.22% וקיטון ביחס ההון הכולל של 0.9%.
 (2) מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-211 בדבר "מדידה והלימות ההון", שחלו עד ליום 31 בדצמבר 2013.
 (3) יחסי ההון המזעריים הנדרשים על-ידי המפקח על הבנקים מיום 1 בינואר 2015 ועד ליום 31 בדצמבר 2016. החל מיום 1 בינואר 2017 יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש הינו 10% ויחס ההון הכולל המזערי הנדרש הינו 13.5%. ליחסים אלה, החל מיום 1 בינואר 2015, תתווסף דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור למועד הדיווח. דרישה זו מיושמת בהדרגה, על פני שמונה רבעונים, עד ליום 1 בינואר 2017. בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי שיידרש על-ידי המפקח על הבנקים ליום 1 בינואר 2017, על בסיס מאוחד, לפי נתוני מועד הדיווח, הינו 10.2%-ו-13.7%, בהתאמה. ליתרת ההלוואות לדיור ראה ביאור א.4 (2) בדוחות הכספיים.
 (4) בניכוי דיבידנד שהוכרז לאחר תאריך המאזן בסך של 106 מיליוני ש"ח בהתאם להוראות באזל 2.

31 בדצמבר 2013	1 בינואר 2014	31 בדצמבר 2014	
באזל 2 ⁽²⁾	באזל 3 ⁽¹⁾		באחוזים
4. חברות בת משמעותיות			
ישראל			
	17.40%	19.04%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
17.60%	17.40%	19.04%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
17.70%	18.20%	19.98%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
	⁽³⁾ 9.00%	⁽³⁾9.00%	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים
9.00%	⁽³⁾ 12.50%	⁽³⁾12.50%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים
בנק הפועלים שוויץ⁽⁴⁾			
	26.56%	21.09%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
26.56%	26.56%	21.09%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
27.13%	27.13%	21.17%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
	8.00%	8.00%	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש בהתאם לרגולציה המקומית
11.20%	11.20%	11.20%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש בהתאם לרגולציה המקומית
בנק פודיטיף			
	15.56%	17.51%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
16.51%		18.15%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
12.00%		12.00%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש בהתאם לרגולציה המקומית

(1) מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-211, 299 בדבר "מדידה והלימות ההון", החלות מיום 1 בינואר 2014. הנתונים ליום 1 בינואר 2014 הינם על בסיס היתרות ליום 31 בדצמבר 2013. השפעת המעבר להוראות באזל 3 ביום 1 בינואר 2014 הינה קיטון ביחס הון עצמי רובד 1 של 0.22% וקיטון ביחס ההון הכולל של 0.9%.

(2) מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-211 בדבר "מדידה והלימות ההון", שחלו עד ליום 31 בדצמבר 2013.

(3) יחס ההון המזערי הנדרש לפי הוראות המפקח על הבנקים מיום 1 בינואר 2015.

(4) בנק הפועלים שוויץ מיישם את הוראות באזל 3 החל מהרבעון הראשון של שנת 2013.

(5) בנק פודיטיף אינו מיישם את הוראות באזל 3 ולכן הנתונים מוצגים לפי הוראות באזל 2.

תחולת היישום

ככלל, דרישות ההון של הבנק מבוססות על הדוחות הכספיים המאוחדים שלו, הערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ובהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו.

על-פי כללי החשבונאות המקובלים, חברות בנות הנשלטות במישרין או בעקיפין על-ידי הבנק מאוחדות בדוחות הכספיים, בעוד שלמטרות פיקוח על הון, חלים לעתים כללי איחוד שונים. יחד עם זאת, ליום 31 בדצמבר 2014 לא קיימים הבדלים בין בסיס האיחוד לפי כללי החשבונאות ובסיס האיחוד הפיקוחי למטרות הלימות הון.

לא קיימים איסורים או מגבלות משמעותיות כלשהן על העברת כספים או הון פיקוחי בתוך הקבוצה, למעט בגין בנק פוזיטיף אשר לגביו כל הון מעבר לדרישות נדבך 1 אינו זמין ברמת הקבוצה ולפיכך מוקצה כנגדו הון במסגרת חישובי נדבך 2. למגבלות הקבועות בהיתר בנק ישראל לרכישת השליטה בבנק, בקשר עם חלוקת עודפים, ראה ביאור 13 בדוח הכספי. לפרטים נוספים בדבר החברות המוחזקות העיקריות של הבנק ראה ביאור 6 בדוח הכספי.

מבנה ההון הפיקוחי והרכב ההון

מדידת ההון מבוססת על חלוקת ההון להון רובד 1 (הכולל הון עצמי רובד 1 והון רובד 1 נוסף) ולהון רובד 2. הון עצמי רובד 1 כולל את רכיבי ההון המיוחסים לבעלי מניות הבנק וזכויות בעלי המניות החיצוניים בהון של חברות מאוחדות בניכוי עודף ההון בגין. ההתאמות הפיקוחיות והניכויים העיקריים מהון עצמי רובד 1 הינם נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין, מסים נדחים לקבל נטו שמימושם מתבסס על רווחיות עתידית של התאגיד הבנקאי, מסים נדחים לקבל נטו בגין הפרשי עיתוי, רווחים והפסדים שטרם מומשו כתוצאה משינויים בשווי ההון של התחייבויות שנבעו משינויים בסיכון האשראי העצמי של התאגיד הבנקאי, השקעה עצמית במניות רגילות כולל התחייבות לרכישה עצמית של מניות בכפוף להסכמים חוזיים והשקעות בהון מניות של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי.

הון רובד 1 נוסף כולל מכשירי הון מורכבים חדשניים שאינם כשירים להכרה בהון הפיקוחי לפי הוראות באזל 3 ולכן מופחתים בהדרגה לפי הוראות המעבר. מכשירי הון מורכבים לא חדשניים כוללים מאפיינים כגון: תאריך פירעון אשר לא יפחת מ-49 שנה, הם אינם מובטחים בטוחות כלשהן, הזכויות לפיהם נדחות ביחס לכל נושי הבנק, הם כוללים מנגנונים לספיגת הפסדים על בסיס שוטף (השעיית תשלום ריבית וקרן והמרה כפויה למניות בהתקיים הנסיבות הקבועות לאותם מכשירים) והם אינם צוברים ריבית וקרן שלא שולמו במועד שבו דרך שהיא (למעט במקרה של תשלום בצורת מניות), לרבות במקרה בו הושעו תשלומי הריבית והקרן. מכשירי הון מורכבים חדשניים הם כאלו העונים להגדרת מכשירי הון לא חדשניים, ובנוסף הם גם כוללים תמריץ לבנק לביצוע פדיון, כגון: מנגנון להגדלת שיעור הריבית לאחר חלוף מספר שנים.

הון רובד 2 כולל הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי, מכשירי הון מורכבים חדשניים וכתבי התחייבות נדחים. מכשירי הון וכתבי ההתחייבות אינם כשירים להכרה בהון הפיקוחי לפי הוראות באזל 3 ולכן מופחתים בהדרגה לפי הוראות המעבר. מכשירי הון המורכבים החדשניים עונים על מאפייני מכשירי הון חדשניים הכלולים בהון רובד 1 נוסף, למעט העובדה שהם יכולים להיות צוברים, אין לגביהם דרישה כי ימרו למניות והזכויות לפיהם נדחות ביחס לכל נושי הבנק למעט המחזיקים במכשירי הון רובד 1 נוסף. המאפיינים העיקריים של כתבי ההתחייבות הנדחים הינם – תקופת פירעונם לא תפחת מחמש שנים; הם מונפקים ללא בטוחות; הזכויות לפיהם נדחות מפני תביעותיהם של נושים אחרים של הבנק למעט נושים המחזיקים בהון רובד 1 ובמכשירי הון ברובד 2; ומסכומם המוכר כהון רובד 2, כאמור, יופחתו 20% בתחילת כל שנה מחמש השנים האחרונות לפני מועד פירעונם (כאשר במקרה של כתב התחייבות נדחה הנפרע לשיעורין, יש לבצע הפחתה כאמור, מכל שיעור).

מכשירי הון וכתבי ההתחייבות הנדחים שאינם כשירים עוד כהון פיקוחי מוכרים החל מיום 1 בינואר 2014 עד לתקרה של 80% מיתרתם בהון הפיקוחי ליום 31 בדצמבר 2013 ובכל שנה עוקבת מופחתת תקרה זו ב-10% נוספים עד ליום 1 בינואר 2022.

מגבלות על מבנה ההון

בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202 נקבעו מגבלות על מבנה ההון:

- הון רובד 2 לא יעלה על 100% מהון רובד 1, לאחר הניכויים הנדרשים מהון זה.
 - מכשירי הון הכשירים להיכלל בהון רובד 2 לא יעלו על 50% מהון רובד 1 לאחר הניכויים הנדרשים מהון זה. מגבלה זו אינה כוללת את מכשירי הון שנכללו קודם לתחילת הוראה זו בהון רובד 2 עליון, וזאת בגובה יתרת אותם מכשירים ליום 31 בדצמבר 2013 ובהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299 (ההון הפיקוחי - הוראות מעבר).
- מכשירי הון המורכבים המוכרים כהון רובד 1 מגויסים על-ידי הבנק, ומכשירי הון המוכרים כהון רובד 2 מגויסים על-ידי הבנק וכן באמצעות חברות בנות בבעלותו המלאה (פועלים הנפקות ו-Hapoalim International N.V.). לפרטים אודות כתבי התחייבות הנדחים, ראה ביאור 11 בדוחות הכספיים.

להלן הרכב ההון לצורך חישוב יחס הון:

31 בדצמבר 2013	1 בינואר 2014	31 בדצמבר 2014	
באזל 2	באזל 3		במיליוני ש"ח
הון רובד 1			
7,984	7,984	8,004	הון מניות רגילות נפרע ופרמיה
**19,845	*19,951	22,243	עודפים
250	227	224	זכויות שאינן מקנות שליטה בהון של חברות בת שאוחדו
-	701	961	רווחים שטרם מומשו מהתאמות של ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן
207	198	153	מכשירים הוניים אחרים
(91)	*(95)	(103)	סכומים שהופחתו מהון רובד 1
**28,195	*28,966	31,482	סך-הכל הון עצמי רובד 1
2,469	1,954	1,954	מכשירים מורכבים חדשניים
**30,664	*30,920	33,436	סך-הכל הון רובד 1
הון רובד 2			
-	1,386	1,331	מכשירי הון מורכבים וכתבי התחייבות נדחים
-	3,441	3,837	הפרשות קבוצתיות להפסדי אשראי לפני השפעת המס המתחייב
-	10,870	10,873	זכויות מיעוט בחברות בת
3,872	-	-	הון רובד 2 עליון
12,532	-	-	הון רובד 2 תחתון
(63)	-	-	סכומים שהופחתו מהון רובד 2
16,341	15,697	16,041	סך-הכל הון רובד 2
**47,005	*46,617	49,477	הון כולל כשיר

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ראה ביאור 10 ד(2) בדוחות הכספיים.
** בניכוי דיבידנד שהוכרז לאחר תאריך המאזן בסך של 106 מיליוני ש"ח בהתאם להוראות באזל 2.

לפרטים נוספים, ראה ביאור 13 בדוחות הכספיים.

מדידת חשיפות הסיכון ודרישות ההון

מדידת החשיפות לסיכונים השונים עשויה להשתנות בהתאם להגדרת החשיפה: דיווח פיננסי על-פי תקני חשבונאות מקובלים, קביעת ההון הפיקוחי או צורכי ניהול החשיפות הפנימי של הבנק. חשיפות הסיכון המוצגות להלן מבוססות על הכללים שהוגדרו לצורך חישוב ההון הפיקוחי הדרוש על מנת לתמוך בסיכונים אלו.

יישום דירוגי אשראי חיצוני

על-פי הגישה הסטנדרטית המבוססת על דירוגים חיצוניים אשר מיושמת בבנק, שקלולי סיכון האשראי נקבעים בין היתר, באמצעות ייחוס החשיפה לצד הנגדי לעסקה כפי שנקבע בהוראה, תוך הבאה בחשבון את דירוגי האשראי החיצוני הנקבעים על-ידי חברות דירוגי אשראי חיצוניות (ECAI) ומשמשים למדידת סיכון אשראי באופן סטנדרטי. דירוגי ECAI משמשים לקביעת משקל הסיכון של הצדדים הנגדיים הבאים:

- ריבוניות
- סקטור ציבורי
- תאגידים
- תאגידים בנקאיים
- איגוחים

למטרה זו, משתמש הבנק בנתוני שתי סוכנויות דירוג Moody's Investors Service ו-Standard and Poor's Rating Group. להלן טבלת המיפוי לדירוגי חברות הדירוג הבינלאומיות המוכרות:

	משקל סיכון			דירוג של חברות הדירוג		
	ריבוניות	בנקים	תאגידים	S&P	Moody's	
1	0%	20%	20%	AAA עד AA-	Aaa עד Aa3	
2	20%	50%	50%	A+ עד A-	A1 עד A3	
3	50%	100%	100%	BBB+ עד BBB-	Baa1 עד Baa3	
4	100%	100%	100%	BB+ עד BB-	Ba1 עד Ba3	
5	100%	100%	150%	B+ עד B-	B1 עד B3	
6	150%	150%	150%	CCC+ או נמוך יותר	Caa1 או נמוך יותר	

בתהליך הדירוג מתבצע זיהוי הלקוחות ומציאת הדירוג המתאים על-ידי התאמה בין קובצי חברות דירוג האשראי החיצוניות לבין נתוני הצדדים הנגדיים. הנתונים מוזנים למערכת החישוב ובהתאם לחוקים שנקבעו על-ידי המפקח על הבנקים מוקצה משקל סיכון מתאים. בהתאם לכך, נבחר הדירוג הנמוך מבין דירוגי האשראי שניתן על-ידי אחת משתי סוכנויות הדירוג האמורות. כאשר לא קיים דירוג לצד נגדי, מחושב משקל הסיכון לפי הגדרות ברירת המחדל שבהוראות בנק ישראל. משקל הסיכון לחובות של בנקים ישראליים שמועד פירעונם המקורי הוא עד שלושה חודשים או פחות, והנקובים וממומנים בשקלים חדשים הוא 20%. משקל הסיכון של בנקים נקבע לפי משקל הסיכון של המדינה בה הוא מאוגד והוא נחות בדרגה אחת ממשקל הסיכון הנגזר מדירוג אותה מדינה. עבור השקעה בהנפקות שיש להן דירוג הנפקה ספציפי, משקל הסיכון של החוב יתבסס על דירוג זה, למעט כאשר המנפיק הוא תאגיד בנקאי או ישות סקטור ציבורי. במקרים אלו, משקל הסיכון יתבסס על דירוג המנפיק ולא על דירוג הנפקה ספציפי.

להלן רכיבי הסיכון ודרישות ההון בגין סיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון תפעולי:

31 בדצמבר 2013		31 בדצמבר 2014		
באזל 2		באזל 3		
נכסי סיכון	דרישות הון ⁽²⁾	נכסי סיכון	דרישות הון ⁽¹⁾	במיליוני ש"ח
סיכון אשראי				
218	2,426	324	2,593	חובות של ריבוניות
376	4,175	388	3,105	חובות של ישויות סקטור ציבורי
564	6,268	918	7,341	חובות של תאגידים בנקאיים
11,216	124,625	17,132	137,059	חובות של תאגידים
4,863	54,028	7,038	56,300	חובות בביטחון נדל"ן מסחרי
3,351	37,235	5,083	40,665	חשיפות קמעונאיות ליחידים
495	5,499	798	6,387	הלוואות לעסקים קטנים
2,695	29,940	4,137	33,092	הלוואות לדיור
8	87	12	97	איגוח
*1,103	*12,254	2,464	19,715	נכסים אחרים
-	-	622	4,975	סיכון CVA
*24,889	*276,537	38,916	311,329	סך-הכולל בגין סיכון אשראי
427	4,748	659	5,269	סיכונים שוק
1,959	21,769	2,784	22,275	סיכון תפעולי
*27,275	*303,054	42,359	338,873	סך נכסי הסיכון בגין הסיכונים השונים
			31,482	הון עצמי רובד 1
			33,436	הון רובד 1
			49,477	הון כולל
				באחוזים
	*9.30%		9.29%	יחס הון עצמי רובד 1/לגיבוי הסיכון
	*10.12%		9.87%	יחס הון רובד 1 לרכיבי הסיכון
	*15.51%		14.60%	יחס ההון הכולל לרכיבי הסיכון
			9.00% ⁽⁴⁾	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש לפי המפקח על הבנקים
	9.00%		12.50% ⁽⁴⁾	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש לפי המפקח על הבנקים

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ראה ביאור 1.10 (2) בדוחות הכספיים.

(1) דרישות ההון חושבו בהתאם ליחס ההון הכולל המזערי הנדרש לפי המפקח על הבנקים בשיעור של 12.5%.

(2) דרישות ההון חושבו בהתאם ליחס ההון הכולל המזערי הנדרש לפי המפקח על הבנקים בשיעור של 9%.

(3) בניכוי דיבידנד שהוכרז לאחר תאריך המאזן בסך של 106 מיליוני ש"ח בהתאם להוראות באזל 2.

(4) יחסי ההון המזעריים הנדרשים על-ידי המפקח על הבנקים מיום 1 בינואר 2015 ועד ליום 31 בדצמבר 2016. החל מיום 1 בינואר 2017 יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש הינו 10% ויחס ההון הכולל המזערי הנדרש הינו 13.5%. ליחסים אלה, החל מיום 1 בינואר 2015, תתווסף דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת הלוואות לדיור למועד הדיווח. דרישה זו מיושמת בהדרגה, על פני שמונה רבעונים, עד ליום 1 בינואר 2017. בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי שידרש על-ידי המפקח על הבנקים ליום 1 בינואר 2017, על בסיס מאוחד, לפי נתוני מועד הדיווח, הינו 10.2%-1.3.7%, בהתאמה. ליתרת הלוואות לדיור ראה ביאור 4.10 (2) בדוחות הכספיים.

גילוי על המבקר הפנימי

פרטי המבקר הפנימי – ביום 6 ביולי 2014 סיים מר יעקב אורבך את כהונתו כמבקר הפנימי הראשי של הבנק, עם מינויו כחבר ההנהלה הממונה על החטיבה העסקית. ביום 14 ביולי 2014 אישר הדירקטוריון את מינויו של רו"ח זאב חיו לכהונת המבקר הפנימי הראשי של הבנק. רו"ח זאב חיו עובד בקבוצת בנק הפועלים משנת 1990 ומועסק במשרה מלאה במעמד חבר הנהלה, משנה למנכ"ל. הינו בעל תואר ראשון בחשבונאות וכלכלה מאוניברסיטת תל-אביב, בעל ניסיון בתחומי הבנקאות והביקורת, ועומד בתנאים הקבועים בסעיף 3 (א) לחוק הביקורת הפנימית, התשנ"ב-1992 (להלן: "חוק הביקורת הפנימית"). המבקר הפנימי אינו בעל עניין בבנק, או בחברות הבנות שלו, ואינו ממלא תפקיד נוסף על תפקידו כמבקר הפנימי הראשי של הבנק וכמבקר פנימי בחלק מהחברות הבנות בקבוצה כנדרש בסעיף 146 (ב) לחוק החברות ובסעיף 8 לחוק הביקורת הפנימית. מינוי עובדים לביקורת הפנימית והפסקת עבודתם שם, נעשים באישור המבקר הפנימי הראשי; עובדי הביקורת מקבלים הוראות בענייני ביקורת רק מהמבקר הפנימי הראשי, או מהמנהלים בביקורת הפנימית שהוסמכו על-ידו; ככלל, עובדי הביקורת הפנימית אינם עוסקים בתפקיד אחר זולת ביקורת פנימית; עובדי לשכת המבקר הפנימי מורשים לחתום בשם הבנק רק על מסמכים הקשורים בעבודת הביקורת כנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 307 בנושא פונקציית ביקורת פנימית.

דרך המינוי – מינוי המבקר הפנימי אושר בדירקטוריון הבנק ביום 14 ביולי 2014 לאחר המלצה ואישור של ועדת הביקורת מיום 14 ביולי 2014, אשר בנימוקה התייחסה, בין היתר, לכישוריו המקצועיים, לתכונותיו האישיות, להשכלתו ולניסיונו, לרבות הניסיון בתחום הביקורת.

זהות הממונה על המבקר הפנימי – הממונה הארגוני על המבקר הפנימי הראשי הינו יו"ר הדירקטוריון.

תוכנית העבודה – הביקורת הפנימית פועלת על-פי תוכנית עבודה שנתית ותוכנית עבודה רב שנתית לתקופה של שלוש שנים. תוכנית העבודה לשנת 2014 נגזרה מתוכנית העבודה הרב-שנתית, המתבססת, בין היתר, על: הערכת סיכונים בישויות לביקורת; סקר סיכונים תפעוליים; מבנה ארגוני מעודכן של הבנק; סבב ביקורות ביחידות השונות, וממצאים שהועלו בביקורות קודמות. לצורך התווית תוכנית העבודה, קיימה הביקורת שיחות והתייעצויות עם מנהלים בכירים וגורמי ניהול אחרים ועם ראי החשבון החיצוניים. באופן דומה נקבעה תוכנית עבודת הביקורת בחברות הבנות של הבנק, אשר הביקורת הפנימית של הבנק נותנת שירותי ביקורת למרביתן. במסגרת תוכנית העבודה של הביקורת נבחנו גם תהליכי אישור עסקאות מהותיות, והכל מתוך ראייה כוללת של מיקוד בסיכונים. לאחר שתוכנית העבודה של הביקורת גובשה על-ידי הביקורת הפנימית, היא הובאה לדיון בוועדת הביקורת, ובשים לב להמלצותיה התקיים דיון בדירקטוריון והתוכנית אושרה על-ידו.

למבקר הפנימי הראשי שיקול דעת לסטות מתוכנית העבודה, כמענה לצרכים משתנים ובלתי צפויים. בין היתר, במסגרת תוכנית העבודה הוקצו משאבים גם לביקורות אירועים מיוחדים ולביקורות לא מתוכננות, לרבות ביקורות, לפי דרישה, של גורמים מוסמכים, כגון: הדירקטוריון, ועדת הביקורת, גרמי ניהול בבנק ורגולטורים. שינויים מהותיים מתוכנית העבודה מובאים לדיון ואישור בוועדת הביקורת והדירקטוריון.

תוכנית העבודה של הביקורת הפנימית מתייחסת גם לפעילות הבנק בחו"ל, באמצעות סניפים ונציגויות, ולחברות הבנות של הבנק (בארץ ובחו"ל). לחברות הבנות העיקריות בחו"ל מבקרים פנימיים מקומיים, והביקורת הפנימית בארץ מבצעת בקרה על כך שהביקורת הפנימית נערכת ברמה מקצועית נאותה כנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 307 בנושא פונקציית ביקורת פנימית. ככלל, חברות הבנות בארץ מקבלות שירותי ביקורת פנימית מהביקורת הפנימית של הבנק.

היקף העסקה – תקני כוח האדם בביקורת הפנימית נקבעו על בסיס תוכנית עבודה רב שנתית, מבוססת סקר סיכונים. צוות הביקורת הפנימית בבנק, בחברות הבנות ובשלוחות חו"ל מנה בממוצע כ-130 משרות בשנת 2014 וכ-3 משרות במיקור חוץ כלהלן:

מספר משרות מחוצע בשנת 2014		
בבנק	בחברות הבנות	סך-הכל
98	6	104
10	16	26
108	22	130

בנוסף, הושקעו כ-3 משרות במיקור חוץ.

עריכת הביקורת – הביקורת הפנימית בבנק פועלת במסגרת החוקים, התקנות, הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, ובכלל זה הוראת ניהול בנקאי תקין (307) בנושא פונקצית ביקורת פנימית, אשר נכנסה לתוקף ביום 1 ביולי 2012 והחליפה את כללי הבנקאות שיושמו עד למועד כניסתה לתוקף, תקנים מקצועיים, הנחיות מקצועיות של לשכת המבקרים הפנימיים, והנחיות ועדת הביקורת והדירקטוריון.

הדירקטוריון וועדת הביקורת, אשר בחנו את תוכנית העבודה של הביקורת הפנימית ואת ביצועה בפועל, סבורים, כי הביקורת הפנימית של הבנק עומדת בדרישות שנקבעו בתקנים המקצועיים ובהוראות המפקח על הבנקים.

גישה למידע – לביקורת הפנימית נתונה גישה חופשית לכל המידע בבנק, ובכלל זה גישה מתמדת ובלתי אמצעית למערכות המידע של הבנק, לרבות לנתונים כספיים, ככל שהדבר נדרש לביצוע עבודתה.

סמכות זו מעוגנת בצ'ארטר הביקורת ובנהלים. מדיניות זו מקובלת בפעילות הבנק בארץ, בחו"ל ובחברות הבנות.

דין וחשבון המבקר הפנימי – דוחות הביקורת הפנימית, לרבות דיווחים תקופתיים, מוגשים בכתב.

מדי חודש מוצגת בוועדת הביקורת של הדירקטוריון, לאחר שהוגשה ליו"ר ועדת הביקורת, רשימת כל דוחות הביקורת שפורסמו במהלך החודש הקודם.

דוחות הביקורת מוגשים ליו"ר הדירקטוריון, ליו"ר ועדת הביקורת ולמנכ"ל הבנק, ורובם מופצים גם לחברי ועדת הביקורת. דוחות ביקורת מהותיים נדונים בוועדת הביקורת מדי חודש.

בשנת 2014 הוגשו לוועדת הביקורת של הדירקטוריון ונדונו בוועדה סיכומים חצי שנתיים ושנתיים, שסקרו את פעילות הביקורת הפנימית במהלך התקופה המדווחת. סיכום פעילות הביקורת לשנת 2013 הוגש לוועדת הביקורת ביום 20 בפברואר 2014 ונדון בוועדה ביום 27 בפברואר 2014, סיכום פעילות הביקורת במחצית הראשונה של שנת 2014 הוגש לוועדת הביקורת ביום 10 בספטמבר 2014 ונדון בוועדה ביום 22 בספטמבר 2014. סיכום פעילות הביקורת לשנת 2014 הוגש לוועדת הביקורת ביום 12 בפברואר 2015 ונדון בוועדה ביום 18 בפברואר 2015.

הערכת הדירקטוריון את פעילות המבקר הפנימי – לדעת הדירקטוריון וועדת הביקורת, ההיקף, האופי, רציפות הפעילות ותוכנית העבודה של הביקורת הפנימית הינם סבירים בנסיבות העניין, ויש בהם כדי להגשים את מטרות הביקורת הפנימית בבנק.

תגמול – סך התגמולים ששולמו או שנרשמה בגינם הפרשה למבקר הפנימי הראשי הסתכם בסך של 4,522 אלפי ש"ח. לפרטים מלאים, ראה פרק "שכר והטבות לנושאי משרה" להלן.

שכרו ותנאי העסקתו של המבקר הפנימי מאושרים על-ידי הדירקטוריון בהמלצת ועדת הביקורת. תגמול המבקר הולם את משרתו, ומושתת על עקרונות מקובלים גם לתגמול חברי ההנהלה (המוגדרים כפונקציות בקרה). להערכת הדירקטוריון, תגמול המבקר הפנימי אין בו כדי לגרום להשפעה על הפעלת שיקול דעתו המקצועי.

פועלים בקהילה – מעורבות חברתית ותרומה לקהילה

האסטרטגיה והחזון

כחלק מהחזון, מהאסטרטגיה ומהערכים של קבוצת בנק הפועלים, רואה עצמו הבנק מחויב למעורבות פעילה ומובילה בחברה ובקהילה, לצד מנהיגותו העסקית ויוזמותיו בתחום הכלכלי, וזאת באמצעות "פועלים בקהילה".

מעורבות זו היא חלק מתפיסה ניהולית מתקדמת, הגורסת כי גוף אשר פועל בתוך הקהילה ושואב מתוכה את עובדיו ואת לקוחותיו כאחד – הינו חלק ממנה, וכגורם מוביל עסקית, עליו גם לחזק, להוביל ולתרום לקידום ולשיפור תנאיהם של בני הקהילה, ובמיוחד החלשים שבהם.

ברוח פילוסופיה עסקית זו, מתנהלת בבנק פעילות קהילתית מגוונת ורחבת היקף, אשר מוצאת ביטוי במעורבות חברתית, בתרומות כספיות ובפעילות התנדבותית ענפה, בה משתתפים חברי ההנהלה והעובדים גם יחד. פעילות זו הינה גורם חשוב בתחושת "גאווה" של היחידה של העובדים.

פעילות שוטפת

כלל פעילות הבנק, אשר מבוצעת לטובת הקהילה, מרוכזת תחת מסגרת "פועלים בקהילה", כאשר חלק מהפעילות מבוצע באמצעות "עמותת פועלים בקהילה (ע"ר)" והחלק האחר באפיקים אחרים אשר יפורטו בהמשך.

"פועלים בקהילה" מקדישה תשומת לב מיוחדת לעשייה אל מול ילדים ונוער, מתוך מטרה לקדם את דור העתיד. עם זאת, "פועלים בקהילה" מקיימת פעילות ענפה ומגוונת גם אל מול קהלי יעד נוספים.

בשנת 2014 התמקדה פועלים בקהילה בפרויקטים בתחום החינוך, אל מול ילדים, בני נוער ואוכלוסיות ספציפיות, תוך מתן דגש מיוחד על חינוך להתנהלות כלכלית נבונה. פועלים בקהילה מקדישה כמחצית מתקציבה לתחום החינוך.

באמצעות אפיקי הפעולה המפורטים להלן ובאמצעות מיגוון הפרויקטים שקבוצת הבנק מקדמת, באה המעורבות החברתית של הקבוצה בשנת 2014 לידי ביטוי בהוצאה כספית של כ-47 מיליון ש"ח. תקציב פעילות זו נקבע מדי שנה על-ידי ועדה בראשות יו"ר הדירקטוריון. ההחלטה מתקבלת פרטנית לשנה הנתונה ומאושרת במסגרת התקציב הכולל של הבנק.

להלן פירוט האפיקים והפרויקטים המרכזיים:

פרויקט התנדבותי של העובדים "פועלים בהתנדבות" – מספר זרועות בתוך הבנק מקיימות שיתוף פעולה, מתוך מטרה לסייע לעובדים אשר מעוניינים להתנדב לפעילות למען הקהילה. הזרועות השותפות לפרויקט זה הן: חטיבת הון אנושי, יעוץ ומשאבים, ארגון העובדים, מנהלת קשרי הקהילה, מינהלות האזור בחטיבה הקמעונאית ועמותות "הרוח הטובה" ו"מתן". במסגרת שיתוף זה, מוצעת לעובדים קשת רחבה של אפשרויות להתנדבות, במסגרת קבוצתית-סניפית, או במסגרת אישית. עובדים אחרים מסתייעים גם הם בבנק, לצורך קיום פעולות התנדבותיות בצורה פרטנית. בשנת 2011 הוקמה יחידה ייעודית לטיפול בנושא אשר ממשיכה את פעילותה באופן שוטף.

"עמותת פועלים בקהילה" – התרומות הכספיות לגופים הרבים הנתמכים על-ידי קבוצת הבנק מתבצעות באמצעות "עמותת פועלים בקהילה". התרומות ניתנות לגופים אשר עונים על קריטריונים שנקבעו, כחלק ממדיניות התרומות של העמותה. כבשנים קודמות, גם בשנת 2014, תרמה עמותת "פועלים בקהילה" למספר רב של תחומים, ביניהם: סיוע לילדים ולנוער, חיזוק אוכלוסיות חלשות ותמיכה במוסדות חינוך, תרבות, רווחה, בריאות ומדע. באמצעות העמותה תורם הבנק למוסדות להשכלה גבוהה, להענקת מלגות לסטודנטים ולתלמידים נזקקים, למימוש יוזמות של העשרה וקידום חינוכי בקרב ילדים ונוער, וכן לילדים המאושפזים בבתי-חולים הזקוקים לסייע מיוחד כדי להתקדם בלימודיהם. עמותת "פועלים בקהילה" מסייעת לקידום התרבות והאמנות ותורמת לפעילויות מגוונות ברחבי הארץ, כשהיא מתמקדת בתוכניות העשרה לילדים ולנוער, באמצעות פרויקטים חינוכיים חדשניים. העמותה מסייעת להפעלת סדנאות בבתי-ספר יהודים וערבים ברחבי הארץ, לקידום ההבנה והדו-קיום בין העמים ולעידוד הסובלנות והדמוקרטיה. תחום חשוב נוסף, לו תורמת עמותת "פועלים בקהילה" בקביעות, הוא תחום הבריאות. עמותת "פועלים בקהילה" תומכת במספר מרכזים רפואיים, והתרומות העיקריות מיועדות לשיפור תנאי הטיפול והאשפוז של החולים. כמו-כן, מקדמת העמותה פרויקטים שמטרתם שילוב אוכלוסיות עם מוגבלויות בחיי הקהילה. בנוסף, תורמת העמותה לעמותות, המסייעות בהגשמת משאלות של ילדים חולי סרטן.

פרויקט קהילתי "תקרא תצליח" – "פועלים בקהילה" נרתמה לשינוי הרגלי הקריאה של הילדים והנוער בישראל. בנוסף לפעילותה הקהילתית השוטפת, החליטה לצאת בשנת 2004 ביוזמה ממוקדת, שמטרתה שינוי יסודי של הרגלי הקריאה של ילדים ובני נוער בישראל. הפרויקט נמשך גם בשנים 2005 עד 2014. מטרת הפרויקט היא להעלות את עידוד הקריאה על סדר היום הציבורי. הפרויקט כולל מסע הסברה ציבורי, מימון שעות סיפור ברחבי הארץ, פעילויות בשבוע הספר ושיתופי פעולה עם ערוץ הילדים ואמצעי תקשורת אחרים.

חסויות בעלות אופי חברתי – "פועלים בקהילה" מעורבת בפעילויות חברתיות שונות בקהילה באמצעות מתן חסויות בעלות אופי חברתי, ובעיקר בטיפוח המצוינות בספורט, מימון אירועי תרבות וסיוע למוסדות בריאות.

תרומת מחשבים וציוד נלווה – הבנק מודע לחשיבות הרבה הקיימת בהשקעה טכנולוגית, בחינוך ובקידום ילדים ובני נוער, ועל-כן תורם מחשבים וציוד נלווה מדי שנה. בשנת 2014 תרם הבנק כ-648 מערכות מחשב ובנוסף ציוד נלווה.

"פועלים למען תרבות וטבע בישראל" – הבנק רואה חשיבות עליונה בקירוב העם למורשתו ולתרבותו. במסגרת זו החליט, לאפשר להורים וילדיהם בכל הארץ לטייל בחג וליהנות ממגוון של אתרים פרושים ברחבי המדינה, מבלי שביקורים אלה יטילו עול כספי כבד על שכמן של המשפחות. בחג הפסח בשנת 2005 השיק הבנק פרויקט מיוחד, שבמסגרתו הוזמנו כל תושבי המדינה לביקור – ללא תשלום – באתרים ברחבי ישראל, במהלך חול המועד. מאז, פרויקט זה הפך למסורת והתקיים גם בחג הפסח בשנת 2014.

תמיכה בקידום התרבות והאמנות – מדי שנה מסייע הבנק לקידום התרבות והאמנות באמצעות תרומות וחסויות. בין השאר, הבנק מסייע למוזיאונים ברחבי הארץ. כמו-כן, הבנק מלווה ותומך, במספר מוסדות תרבות בעלי הכרה בינלאומית, אשר חרטו על דגלם מובילות ומצוינות בתחומם: הבנק תומך בפעילות להקת בת שבע בתזמורת הפילהרמונית הישראלית באופרה הישראלית ובתיאטראות הקאמרי, הבימה, גשר ואחרים. בנוסף, מקיים הבנק תערוכות אמנות בבניין ההנהלה הראשית במתחם שפיים, שהכנסותיהן קודש לעמותות שונות הנוטלות חלק ביוזמה.

פרויקט "פועלים משלוש לחמש" – הבנק נרתם, בשיתוף עם רשת אורט וביזמת הטכניון, לסייע לתלמידים מישוים מרוחקים, הבאים מרקע סוציו-אקונומי נמוך לשפר את הישגיהם הלימודיים במתמטיקה. המטרה היא להעלות בכ-5 אחוזים את מספר הניגשים לבחינות הבגרות במתמטיקה בהיקף של 5 יחידות לימוד.

פרויקט חינוך פיננסי עם רשת אורט – הבנק נרתם, בשיתוף עם רשת אורט, לקדם את הנושא של חינוך פיננסי וחינוך להתנהלות כלכלית נבונה בקרב בני נוער ושיפור הדיאלוג הפיננסי בין ההורים לילדיהם. עם השלמת פיתוח הסביבה הלימודית וכתביבת תכני הלימוד בחודשים האחרונים, יוצאת התוכנית להטמעה בכל בתי הספר ברשת אורט.

"מתן – משקיעים בקהילה" (להלן: "מתן") – מאז שנת 1999 נרתם הבנק לפעילות למען הקהילה בשיתוף עם עמותת מתן. באמצעות "קמפיין מתן" נחשפים עובדים מתנדבים לצורכי הקהילה ולחשיבות הנתינה ומעבירים מסר זה לחבריהם. המודל מבוסס על שותפות בין ההנהלה והעובדים במקום העבודה. כל תרומות העובדים וההנהלה ל"מתן" מיועדות למגוון רחב של נושאים חברתיים, במטרה לסייע לקבוצות חלשות בחברה ולחזק אותן. התרומות מחולקות בהליך מיוחד, הכולל בדיקה של הצרכים ושל האפקטיביות. עובדי הבנק נוטלים חלק כמתנדבים בוועדת ייעוד הכספים של "מתן", אשר מחליטה על חלוקת הכספים בקהילה וכ"משקיפי מתן", המסייעים בתהליך הבקרה על השימוש בכספי התרומות. "מתן" מחויבת להעביר את התרומות לעמותות, או לנושאים חברתיים על-פי בחירת העובד.

קיימות ואחריות חברתית

בנק הפועלים אימץ את הקיימות והאחריות החברתית כיסודות מובילים בפעילות שלו. זאת מתוך אמונה עמוקה כי זו חובתו המוסרית המקצועית וכי הקהילה, שבתוכה הבנק פועל וממנה הוא שואב את כוחו, מצפה לזאת ממנו. הבנק רואה אפוא בתחומי הקיימות והאחריות החברתית חלק בלתי נפרד מהאסטרטגיה הכוללת שלו, כגוף עסקי מוביל במדינת ישראל, ופועל לזיהוי ולמיצוי הזדמנויות עסקיות בתחומים אלה, למען השגת תועלת חברתית וסביבתית, לשיפור השירות ולהתנהלות הוגנת ואיתת, לשותפות עם מחזיקי העניין בחברה ובקהילה ולשיפור ניהול הסיכונים הסביבתיים והחברתיים. על בסיס תפישה זו מוביל הבנק תוכנית רחבה וארוכת טווח להטמעת האחריות החברתית בכל רובדי פעילותו.

פירוט נרחב על הפעילות בתחום הקיימות והאחריות החברתית נמצא בדוח האחריות החברתית של הבנק הממוקם באתר האינטרנט של הבנק. בגרסאות עברית ואנגלית. הבנק הינו הארגון העסקי הראשון בארץ שכל דוחותיו קיבלו את הדירוג המרבי.

הבנק הוא הארגון העסקי הראשון בישראל שמדווח, באופן וולונטרי, בהתאם לסטנדרט הגבוה ביותר (In Accordance Comprehensive) בתקן החדש והמתקדם (G4) שהשיק הארגון הבינלאומי GRI. במסגרת היערכות לדיווח בתקן החדש בוצע תהליך חדשני של בחינה ובחירת נושאי קיימות מהותיים לפעילות ולדיווח, תוך התייחסות לדעות מחזיקי עניין ומקורות בארץ ובח"ל. בדוח יש, בין השאר, הצגה אינטגרטיבית ונרחבת של פעילות הבנק לקידום החירות הפיננסית אצל לקוחותיו. היוזמות והפעילויות המפורטות בדוח, זיכו את בנק הפועלים בהכרה בינלאומית ומקומית.

כחלק מהשאיפה לפתח עסקים בהם יש גם תועלת חברתית או סביבתית, בנק הפועלים השלים תכנון מהלך אסטרטגי רחב, ראשון מסוגו בישראל, לאוכלוסיית המבוגרים לקראת ואחרי גיל הפרישה. המהלך, שהוא ממוקדי הפעילות המרכזיים של הבנק בשנת 2015 ובשנים הבאות, יכלול הטבות, שירותים ומוצרים ייחודיים לאוכלוסיית המבוגרים. זאת, מתוך תפיסתו של בנק הפועלים כי גיל הפרישה פותח תקופה חדשה בחייו של האזרח המבוגר, שיכול כעת ליהנות מעמל כפיו אחרי שנים של עבודה קשה. בלבד של המהלך עומד התכנון הפיננסי המיוחד לגיל המבוגר, המתבצע ב"פועלים Advisor" - מערכת ייעוץ חדשה ופורצת דרך, אשר פותחה בבנק. המערכת מציעה לאוכלוסיית המבוגרים תהליכי ייעוץ ייחודיים, הכוללים הגדרת מטרות פיננסיות ייעודיות ומתן פתרונות להשגתן, מיפוי מלא של הנכסים וניתוח הכנסות והוצאות בהווה ובעתיד. בתום תהליך הייעוץ יוצעו ללקוח פתרונות המותאמים לצורכיו ומבוססים על יכולותיו הכלכליות ותוכניותיו לעתיד, תוך התחשבות בגילו וברמת הסיכון שלו. במקביל, כ-700 יועצי ההשקעות של הבנק עוברים הדרכות ייעודיות, במטרה לתת מענה לצרכים הייעוציים של אוכלוסיית המבוגרים. מהלך נרחב זה והראשון מסוגו בארץ למען אוכלוסיית המבוגרים, נובע מהבנת החשיבות וההשפעה הגדולה שיש לה על החברה והכלכלה. האתגרים עימם מתמודדים לאחר גיל הפרישה מחייבים יצירת מעטפת שירותים ומוצרים ייעודיים לאוכלוסיה זו. בנק הפועלים רואה במהלך זה ביטוי נוסף לדאגתו לחירות הפיננסית של לקוחותיו, ולתפקידו של הבנק כמלווה פיננסי של המשפחה באבני הדרך החשובים בחייה, תוך טיפול בצורכי ההווה העתיד.

עבודת הדירקטוריון

במהלך שנת 2014 המשיך דירקטוריון הבנק את פעילותו בהתוויית האסטרטגיה, המדיניות והקווים העקרוניים לפעילותו של הבנק בארץ ובח"ל, תוך שהוא קובע הנחיות בנושאים השונים בהתאמה לדרישות עדכוני החקיקה ובהתאם להוראה של 301 החדשה של בנק ישראל. במסגרת זו התווה הדירקטוריון את המדיניות לפעילותן של חברות הבת בארץ ובח"ל, קבע מסגרות לנושא החשיפה לסיכונים השונים, הנפקת אגרות-חוב, הנפקת הון מניות, ביצוע ומימוש השקעות קבועות וביצוע הצעות רכש ומיזוגים. הדירקטוריון עסק באישור הדוחות הכספיים הרבעוניים והשנתיים, במדיניות חלוקת הדיבידנד, בקביעת המבנה הארגוני של הבנק, קביעת מדיניות כוח אדם, שכר, תנאי פרישה ומערכת תגמולים לעובדים ולמנהלים בכירים, ובקיום פיקוח ובקרה על הפעילות העסקית השוטפת שמבצעת ההנהלה ועקביותה עם מדיניות הבנק.

המליאה וועדותיה – ועדת אשראי, ועדת עסקות עם אנשים קשורים, ועדת ביקורת, הוועדה לניהול ובקרת סיכונים, הוועדה לבנקאות ח"ל ופעילות בינלאומית, הוועדה למוצרים חדשים, הוועדה לממשל תאגידי, הוועדה לאישור השקעות, ועדת טכנולוגיה ומחשוב, ועדת כספים ותשקיפים, ועדת תגמול וועדת תביעות נגזרות – א.ד.י.ב., קיימו דיונים מפורטים בהיבטים השונים של פעילות הבנק. במהלך שנת 2014 התקיימו 42 ישיבות של מליאת הדירקטוריון ו-205 ישיבות של ועדות הדירקטוריון, כפי שיפורט בפרק זה.

ועדת אשראי

דנה בישיבותיה בנושאים עקרוניים והמליצה לדירקטוריון על מדיניות האשראי של הבנק בארץ ובח"ל. הוועדה דנה והמליצה לדירקטוריון על אישור מסגרות עסקות אשראי בהתאם למדרג הסמכויות שאישר הדירקטוריון. הוועדה דנה והמליצה לדירקטוריון על היעדים העסקיים ושווקי יעד למתן אשראי; על מדיניות ביחס למתן אשראי למימון אמצעי שליטה בתאגידים אחרים; דנה ביחס הרצוי בין סך האשראי לציבור לבין סך נכסי הבנק והונו; קיבלה סקירות מקיפות על לווים שחבותם עולה על היקף כספי מסוים שקבע הדירקטוריון; דנה והמליצה לדירקטוריון על מדיניות למימון ממונף ברמת מינוף כפי שיקבע הדירקטוריון וכנגד בטוחות, התניות ומגבלות פיננסיות, כפי שיקבע הדירקטוריון וכן על מדיניות האשראי לעובדים ולאנשים קשורים; דנה והמליצה לדירקטוריון על סיבולת הסיכון, על המגבלות הרצויות על רמת החשיפה לסיכונים בתיק האשראי, לרבות חשיפה בגין ריכוזיות ענפית, חשיפה בגין הלווים הגדולים, קבוצות הלווים הגדולות, דירוג וגידור סיכונים אשראי וחשיפה לריכוזיות ביטחונות, והחשיפה למדינות ומוסדות פיננסיים בחו"ל ודנה במדיניות העמדת אשראי על-ידי הבנק וחברות הבת של הבנק בחו"ל.

הוועדה דנה והמליצה לדירקטוריון על מדיניות קביעת הפרשות וסיווג חובות ובכלל זה המלצות לדירקטוריון ביחס לפיקוח על נאותות איתור חובות בעייתיים, נאותות סיווגם ונאותות ההפרשות להפסדי אשראי בגינם; דנה בהסדרי חוב משמעותיים ובחובות קשי-גביה שסכומם מהותי והמליצה לדירקטוריון על אישור הסדרי החוב ועל טיפול בחובות קשי-גביה שסכומם מהותי בהתאם למדרג סמכויות שקבע הדירקטוריון. הוועדה דנה והמליצה לדירקטוריון על מדיניות הבטוחות ומרווחי הביטחון, מדרג סמכויות אשראי בארץ ובח"ל ודנה והמליצה לדירקטוריון לאשר את תוכנית העבודה השנתית והרב-שנתית של בקרת האשראי בארץ ובח"ל.

הוועדה קיבלה סקירות ענפיות, קיבלה דיווחים על הלוואות ופיקדונות במטבע-חוץ שניתנו לבנק; כן קיבלה הוועדה סקירה רבעונית כוללת על מצב תיק האשראי של הבנק; תיאור התפתחויות מרכזיות בסיכון האשראי והשפעתן על הלימות הון; התמודדות מול לווים ספציפיים מהותיים; נתונים בדבר אישורי אשראי שחרגו מהמדיניות; נתונים בדבר אישורי אשראי שאושרו בניגוד לחוות דעת חטיבת ניהול סיכונים; מבחני קיצון ותוצאותיהם; פירוט לווים בעייתיים בארץ ובח"ל שהאובדניו שלהם גדול מסכומים שנקבעו במסמך סמכויות האשראי שאישר הדירקטוריון; פירוט התהוות של חובות בעייתיים בארץ ובח"ל מעל סכום שנקבע במסמך סמכויות האשראי, סמוך לסיווגם כבעייתיים; פירוט מחיקות חוב בסכום שעולה על סכום שנקבע במסמך סמכויות האשראי.

כן קיבלה דיווחים רבעוניים על חבות לווה בודד ולווים גדולים המדווחים לבנק ישראל.

ועדת אשראי קיימה במהלך השנה 38 ישיבות.

חברי הוועדה הם: ה"ה: י. סרוסי – יו"ר, א. איזקסון, מ. ברון, א. טוב ו-מ. קורן.

ועדת עסקות עם אנשים קשורים

דנה בעסקות עם "אנשים קשורים" לבנק, בארץ ובח"ל, על-פי הגדרות המפקח על הבנקים. בכל עסקה עם "איש קשור" מעל סכום שקבע הדירקטוריון הוצג לוועדה מסמך היבטי סיכון על-ידי הנהלת החטיבה לניהול סיכונים, כנדרש בהוראות ניהול בנקאי תקין. כן דנה הוועדה בעסקות, לרבות הפרשות או מחיקות חוב של הבנק עם אחרים שאינם "אנשים קשורים" ואשר לנושא משרה בבנק יש בהן "עניין אישי", כהגדרתו בחוק החברות, התשנ"ט-1999, בסכומים, כפי שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין של המפקח על הבנקים ובהתאם למדרג הסמכויות שאישר הדירקטוריון. כן קיבלה הוועדה סקירות שוטפות על מצבם הכלכלי והפיננסי של גופים שהעסקות שלהם עם הבנק מובאות לדיון בוועדה ושהחבות שלהם עולה על הסכומים שקבע הדירקטוריון. הוועדה קיימה מעקב אחר לווים בעייתיים שהם "אנשים קשורים" וקיבלה דיווחים תקופתיים על חבות של ה"אנשים הקשורים" כנדרש בהוראות ניהול בנקאי תקין של המפקח על הבנקים. ועדת עסקות עם אנשים קשורים קיימה במהלך השנה 38 ישיבות. חברי הוועדה הם ה"ה: מ. ברון - יו"ר, א. טוב, מ. קורן ו-ד. שורץ.

ועדת ביקורת

דנה בתוכנית העבודה של המבקר הפנימי של הבנק, המליצה למליאת הדירקטוריון לאשרה וקיימה מעקב אחר ביצועה, לרבות קביעת המסגרת הרצויה לביצוע הביקורת בחברות בת בארץ ובח"ל. הוצג לוועדה סיכום חצי שנתי של פעילות הביקורת הפנימית ושל פעילות ועדת הביקורת. הוועדה קיימה בקרה, באמצעות המבקר הפנימי, אחר נוהל עבודת הדירקטוריון וביצוע החלטות הדירקטוריון וועדותיו. כן קיימה הוועדה בקרה על מילוי נוהל חובת יציאה לחופשה רציפה. הוועדה דנה בדוחות הכספיים הרבעוניים והשנתיים והציגה המלצותיה בפני הדירקטוריון בדבר אישורם. במסגרת זו דנה הוועדה בהערכות ובאומדנים שנעשו בקשר עם הדוחות הכספיים, לרבות בנוגע לחובות בעייתיים והפרשות להפסדי אשראי, הבקרות הפנימיות הקשורות בדיווח הכספי, שלמות ונאותות הגילוי בדוחות הכספיים, המדיניות החשבונית שאומצה והטיפול החשבונאי שיושם בעניינים מהותיים והערכות שוויון. ועדת הביקורת דנה בחובות הבעייתיים של הבנק ובהפרשות להפסדי אשראי הנדרשות בניגום. כמו-כן, דנה בסיווג ניירות-ערך המוגדרים כבעייתיים ובחינת הצורך בהפרשה לירידות ערך בעלת אופי אחר מזמני של ניירות-ערך שבהחזקת הבנק. הוועדה קיבלה דיווח חצי שנתי בדבר ביצוע הביקורות בחברות הבת בארץ ובח"ל, ויידאה קיומה של מערכת ביקורת נאותה בחברות אלה. ממצאי ביקורת מהותיים או ממצאים בעלי סיכון מהותי ביחס לחברות הבת, אשר נתגלו בדוחות הביקורת שובצעו בחברות הבת של הבנק, דווחו על-ידי המבקרים הפנימיים של חברות הבת, לאחר שנדונו בוועדת הביקורת של חברת הבת. הוועדה דנה בדוחות הביקורת של בנק ישראל שהועברו אליה במהלך השנה, בדוח הביקורת של רואי החשבון המבקרים ובדוחות המהותיים ו/או הבולטים של הביקורת הפנימית, וניהלה מעקב אחר הטיפול בדוחות אלה. בנוסף, קיבלה הוועדה דיווחים על סיכומים תקופתיים של ממצאי הביקורת, לרבות דיווחים הנוגעים למנגנוני הבקרה בתאגידים שבשליטת הבנק. עוד עסקה הוועדה באישור פעולות ועסקות, הקשורות בנושאי משרה ו/או בעלי עניין (כמשמעות ביטויים אלו בחוק החברות) ו/או אנשים קשורים (כמשמעות הביטוי בהוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל) ובאישור עסקות מהותיות ו/או "חריגות", כמתחייב מהוראות חוק החברות, התשנ"ט-1999 ("חוק החברות"). במסגרת זו גם קבעה הוועדה אמות מידה לסיווגן של עסקות כחריגות. כן קיימה הוועדה דיווחים בנושאים שונים, כנדרש בהוראות חוק החברות, לרבות בעניין קיום תנאי כשירות של דירקטור בלתי תלוי וכן דיונים כנדרש בהוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל, לרבות דיון במינוי רואי החשבון המבקרים, קיום דיונים עם רואי החשבון המבקרים, לגבי הדוח המפורט והדוח המשלים של רואי החשבון על הדוחות הכספיים וקיימה דיונים עם המבקר הפנימי הראשי לבדו, עם היועץ המשפטי הראשי לבדו, עם החשבונאי הראשי לבדו, עם מנהל הסיכונים הראשי לבדו ועם קצין הציות והמומנה על איסור הלבנת הון לבדו, וכן עם רואי החשבון המבקרים לבדם, כנדרש בהוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל. ועדת ביקורת קיימה במהלך השנה 28 ישיבות. חברי הוועדה הם ה"ה: ד. שורץ - יו"ר, מ. ברון, נ. זיכלינסקי, א. טוב, י. ירום ו-י. פאר.

הוועדה לניהול ובקרת סיכונים

הוועדה דנה והמליצה לדירקטוריון בעניין אסטרטגיית הסיכון הקבוצתית הכוללת, לרבות תיאבון הסיכון והאופן בו הנהלת הבנק מיישמת את אסטרטגיית הסיכון בפועל, זאת כנדרש בהוראות ניהול בנקאי תקין של המפקח על הבנקים. כן דנה הוועדה בהיערכות הארגונית בבנק לניהול בקרה ואמידת הסיכונים; באיכות והלימות הכלים והאמצעים המשמשים את הבנק לצורך ניהול ובקרת הסיכונים השונים ולניהול ובקרה של החשיפה הכוללת של הבנק לסיכונים השונים.

הוועדה קיבלה דיווחים שנתיים ורבעוניים מתאימים לצורך ביצוע מעקב, בקרה ואמידת הסיכונים, כנדרש בהוראות ניהול בנקאי תקין. כן אישרה הוועדה את המתודולוגיה של אמידת הסיכונים השונים, ודנה בהיערכות ובהתקדמות הבנק ליישום התוכניות לאימוץ הוראות באזל. כן דנה הוועדה והמליצה לדירקטוריון לאשר את הדוח על התהליך הפנימי להערכת הלימות ההון של הבנק - ICAAP - לשנת 2013.

הוועדה קיבלה דיווחים שנתיים בנושאי איסור הלבנת הון, איסור מימון טירור וציות להוראות הרגולטוריות, האכיפה הפנימית בניירות-ערך ודיווח שנתי על ניהול הסיכונים בתחומים השונים על-ידי חברות הבת של הבנק בארץ ובח"ל ועל יישום מדיניות ניהול הסיכונים בקבוצת הבנק.

הוועדה דנה בפעילויות חדשות של הבנק, במוצרים חדשים המיועדים לפעילות בארץ ובח"ל, בשינויים משמעותיים, בפעילויות קיימות ובכניסה לשווקים חדשים לפעילות בארץ ובח"ל ובחנה את הסיכונים הכרוכים בהם ואת הכלים שישמשו לניהול הסיכונים, לאמידתם ולקיום בקרה עליהם.

כן קיבלה הוועדה דיווחים שוטפים על אירועים מהותיים ו/או מיוחדים בפעילות הבנק, שיש להם השלכה על ניהול הסיכונים של הבנק ועלולים להשפיע באופן מהותי על הון הבנק, תוצאותיו, ניהולו ו/או המוניטין שלו, בתחומים השונים, וכן דיווח על מופי והערכת הסיכונים התפעוליים בקבוצה לרבות הטיפול בממצאי סקר מעילות והונאות.

הוועדה הציגה המלצותיה לדירקטוריון.

הוועדה לניהול ובקרת סיכונים קיימה במהלך השנה 18 ישיבות.

חברי הוועדה הם ה"ה: א. איזקסון - יו"ר, מ. ברון, א. טוב, י. סרוסי, א. פלד ו-מ. קורן.

הוועדה לבנקאות חו"ל ופעילות בינלאומית

הוועדה דנה והמליצה לדירקטוריון בעניין אסטרטגיית פעילות הבנק מחוץ לישראל ובתוכניות העבודה לפעילות בינלאומית, לרבות מוצרים ופעילויות חדשות וכניסה לפעילויות בשווקים בינלאומיים חדשים, והמליצה עליהם לדירקטוריון.

הוועדה דנה בדיווחים תקופתיים הנוגעים לפעילות הבנק בחו"ל לרבות באמצעות סניפים ושלוחות של הבנק בחו"ל, וכן באמצעות חברות הבת בחו"ל.

כן דנה הוועדה והמליצה לדירקטוריון על מדיניות בנושא פעילות נעדרת שקיפות, כנדרש בהוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל ובנושאים המפורטים להלן: סקירות תקופתיות על סביבת הפעילות (עסקית, כלכלית, רגולטורית, משפטית, פוליטית וכד'), במדינות בהן פועל הבנק באמצעות סניפים ושלוחות; התפתחויות תקופתיות בשלוחות ובסניפים, ברמת השלוחה והסניף וברמה מצרפית - פעילות, חשיפה לסיכונים ותוצאות עסקיות; סקירות תקופתיות של יחידות הביקורת הפנימית, הבקרה והפיקוח ביחס לשלוחות ולסניפי הבנק בחו"ל; עמידה במגבלות החשיפה לשלוחות ולסניפי הבנק בחו"ל; בחינת תקופתיות של הלימות משאבי כוח אדם בכל יחידות הבנק העוסקות בפיקוח, בקרה, ביקורת ובמערך הדיווחים והרישומים החשבונאיים הנוגעים לשלוחות חו"ל; דיווח על אירועים מיוחדים בשלוחות חו"ל.

הוועדה לבנקאות חו"ל ופעילות בינלאומית קיימה במהלך השנה 12 ישיבות.

חברי הוועדה הם ה"ה: י. סרוסי - יו"ר, א. דיק, מ. ויצנר, א. טוב, א. פלד ו-ע. שטרן.

הוועדה למוצרים חדשים

דנה והמליצה לוועדה לניהול ובקרת סיכונים ולדירקטוריון בכל פעילות חדשה ו/או כניסה לשוק חדש ו/או מוצר חדש ו/או בכל מכשיר פיננסי נגזר חדש השונה משמעותית מהמכשירים הקיימים בבנק, שיכללו בפעילות בארץ ובח"ל, על-ידי הבנק עצמו או על-ידי חברת בת שלו, ו/או המביא ליצירת חשיפה מסוג חדש, ו/או עשיית שוק, לרבות באמצעות חברות הבת או סניפי הבנק בח"ל, אשר יש להביא לאישור הדירקטוריון בהתאם למדיניות הבנק.

הוועדה קיבלה דיווח על ביצועי הבנק במוצרים חדשים ועל ביצוע פעילויות חדשות שאושרו על-ידי הוועדה והדירקטוריון.

הוועדה למוצרים חדשים קיימה במהלך השנה 8 ישיבות.

חברי הוועדה הם ה"ה: י. סרוסי - יו"ר, א. איזקסון, א. דיק, י. רום ו-מ. קורן.

הוועדה לממשל תאגידי

דנה וממליצה לדירקטוריון על מדיניות, נהלים והנחיות להטמעת עקרונות הממשל התאגידי בעבודת הדירקטוריון והוועדות וכן לצורך עמידת הבנק בעקרונות ממשל תאגידי נאות והתאמתם להוראות הדין, לרבות קביעת מדיניות הבנק ופיקוח על ההנהלה ועל חברות הבת של הבנק, כנדרש בהוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל.

הוועדה לממשל תאגידי קיימה במהלך השנה 8 ישיבות.

חברי הוועדה הם ה"ה: י. סרוסי - יו"ר, מ. ברון, א. טוב, א. פלד, נ. רונן ו-ע. שטרן.

הוועדה לאישור השקעות

מתכנסת אד-הוק, לדון בהמלצות ההנהלה לביצוע השקעות, רכישות ו/או מימוש של השקעות ריאליות, בארץ ובח"ל, וכן לדון בהמלצות ההנהלה לביצוע ו/או מימוש נכסים קבועים בארץ ובח"ל שתבוצענה בין על-ידי הבנק עצמו ובין על-ידי חברות הבת שבבעלותו המלאה, בסכומים כפי שקבע הדירקטוריון, לאחר אישור על-ידי הנהלת הבנק.

הוועדה קיבלה דיווחים על החלטות השקעה בסכומים של עד לסכום שקבע הדירקטוריון, שביצעה פועלים שוקי הון ואושרו על-ידי הנהלת הבנק; דנה ואישרה השקעה בסכום העולה על הסכום שקבע הדירקטוריון, לאחר שקיבלה המלצות מהנהלת הבנק ודיווחה עליהן לדירקטוריון; כן דנה והמליצה לדירקטוריון לאשר החלטות השקעה בסכומים שקבע הדירקטוריון; דנה בהשקעות במניות/אגרות-חוב להמרה בהתאם למדרג הסמכויות שקבע הדירקטוריון; דנה ואישרה רכישת אגרות-חוב קונצרני במטבע-חוץ במגבלות ובסכומים שקבע הדירקטוריון.

הוועדה קיבלה דיווח רבעוני בדבר מצב תיק ההשקעות, לרבות השקעות לביצוע שאושרו בצוות ההנהלה לפי מדרג הסמכויות שאישר הדירקטוריון ודיווחה לדירקטוריון.

החלטות הוועדה מדווחות לדירקטוריון.

הוועדה לאישור השקעות קיימה במהלך השנה 8 ישיבות.

חברי הוועדה הם ה"ה: י. סרוסי - יו"ר, א. דיק, י. טאומן, א. טוב ו-ע. שטרן.

ועדת טכנולוגיה ומחשוב

דנה והמליצה לדירקטוריון בדבר תוכניות העבודה של חטיבת טכנולוגיה ומחשוב, לרבות בנושאים טכנולוגיים ומיחשוביים של הבנק, נושאי גיבוי ושרידות של המערכות הטכנולוגיות של הבנק וניהול טכנולוגית מידע כנדרש על-פי הוראה 357 של בנק ישראל. כן דנה הוועדה בדיווחים רבעוניים על התקדמות בפרויקטים טכנולוגיים משמעותיים.

ועדת טכנולוגיה ומחשוב קיימה במהלך השנה 4 ישיבות.

חברי הוועדה הם ה"ה: מ. ויצ'ר - יו"ר, א. דיק ו-נ. זיכלינסקי.

ועדת כספים ותשקיפים

הוועדה סקרה את הביצועים העסקיים של הבנק, כפי שהם עולים מטיטוט הדוחות הכספיים הרבעוניים והשנתיים ודנה במשמעויות הכלכליות שלהם; דנה במדיניות החשבונאית שאומצה בנוגע לנושאים מהותיים בדוחות הכספיים ובהשלכותיהם; דנה בהערכת אומדנים בנוגע לחובות פגומים והערכות שווי מהותיות בדוחות הכספיים, תוך בחינת משמעויות ודרכי פעולה עסקיים. במסגרת הדיון מקבלת הוועדה דיווח על לווים בעייתיים בארץ ובסניפי חו"ל. כן דנה הוועדה בחלוקת דיבידנד בהתאם למדיניות שנקבעה על-ידי הדירקטוריון וממליצה לדירקטוריון לאשרו; הוועדה דנה בתשקיפים של הבנק, לרבות תשקיפי מדף ודוחות הצעת מדף, ומביאה בפני הדירקטוריון את המלצותיה בדבר אישורם. ועדת כספים ותשקיפים קיימה במהלך השנה 6 ישיבות. חברי הוועדה הם ה"ה: א. איזקסון - יו"ר, א. טוב, י. סרוסי, י. פאר, א. פלד ו-מ. קורן.

ועדת תגמול

הוועדה עוסקת בתפקידים שיוחדו לה בתיקון האמור לחוק החברות וכמו-כן בתפקידים שנקבעו לה בהוראות ניהול בנקאי תקין של המפקח על הבנקים. במסגרת זו קיימה הוועדה דיונים לצורך קביעת מדיניות הבנק לעניין תנאי כהונה והעסקה של נושאי המשרה בבנק. הוועדה העבירה את המלצותיה בדבר מדיניות זו לדירקטוריון של הבנק על מנת שלאחר אישורה על ידו, היא תובא גם לאישור האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק (האסיפה הכללית שהתקיימה ביום 11 בפברואר 2014, אישרה את המדיניות, כפי שנקבעה על-ידי הוועדה). כמו-כן, קיימה הוועדה דיונים בדבר תנאי ההתקשרות של הבנק עם כמה נושאי משרה בו, בהתאם למדיניות התגמול שבתוקף, לרבות, ככל שהדבר היה נחוץ, בהלימה למדיניות התגמול הטעונה אישור האסיפה הכללית של הבנק. המלצות הוועדה בנושאים אלה הובאו לאישור הדירקטוריון. הוועדה ממנה גם על קביעת מדיניות התגמול ל"עובדים מרכזיים" של הבנק (כהגדרת ביטוי זה בהוראת ניהול בנקאי תקין A301 של המפקח על הבנקים) הגם שאינם נחשבים ל"נושאי משרה" כהגדרתם בחוק החברות. בהתאם לתיקון בהוראת ניהול בנקאי תקין של המפקח על הבנקים, מחודש דצמבר 2013 החליט הדירקטוריון של הבנק ביום 29 בינואר 2014, כי ועדת התגמול שהוקמה כאמור לפי הוראת תיקון 20 של חוק החברות, תפעל בהרכב מורחב לצורך דיון במדיניות התגמול ובהסכמי התגמול של כלל עובדי הבנק, למעט נושאי המשרה והעובדים המרכזיים של הבנק. כמו-כן, החליט הדירקטוריון להעביר לסמכות ועדת התגמול בהרכבה המורחב את כל שאר הנושאים שהיו עד לאותו מועד באחריות ועדת משאבי אנוש - שכר ותגמולים, אשר בוטלה באותו מועד. ועדת תגמול קיימה במהלך השנה 29 ישיבות. חברי הוועדה הם ה"ה: א. טוב - יו"ר, ד. שורץ ו-ג. רונן. בהרכבה המורחב של ועדת תגמול משתתפים בנוסף גם ה"ה: י. סרוסי, א. דיק, א. פלד ו-מ. קורן.

ועדת תביעות נגזרות - אי.די.בי

ביום 19 במרץ 2014 החליט הדירקטוריון על הקמת ועדה אד-הוק של הדירקטוריון לצורך בחינת הדרישה מצד תובעים להגיש תביעה נגזרת נגד נושאי משרה של הבנק בקשר עם העמדת אשראים לקבוצת אי.די.בי. ועדת תביעות נגזרות - אי.די.בי קיימה במהלך השנה 8 ישיבות. חברי הוועדה הם ה"ה: ע. שטרן - יו"ר, י. טאומן ו-ד. שורץ.

תיאור הפעילות, ההרכבים והסמכויות של מליאת הדירקטוריון והוועדות, מעודכנים למועד פרסום הדוחות הכספיים השנתיים לשנת 2014.

דיווח על דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית ובעלי כשירות מקצועית

בחוק החברות התשנ"ט-1999 (להלן: "חוק החברות") נקבע כי על דירקטוריון של חברה ציבורית לקבוע מהו המספר המזערי הנדרש של דירקטורים בדירקטוריון, שעליהם להיות "בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית", וזאת בהתחשב, בין השאר, בסוג החברה, גודלה והיקף מורכבות פעילותה. הוראה זו חלה על הבנק מהיותו חברה ציבורית.

עוד נקבע בחוק החברות, כי כדירקטור חיצוני בחברה ציבורית ימונה מי שהוא "בעל כשירות מקצועית" או מי שהוא "בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית".

בתקנות החברות (תנאים ומבחנים לדירקטור בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית ולדירקטור בעל כשירות מקצועית), התשס"ו-2005, נקבעו התנאים הנדרשים על מנת שדירקטור ייחשב כ"בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית" וכ"בעל כשירות מקצועית".

בהתאם לתקנות החברות, "דירקטור בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית" הינו "דירקטור אשר בשל השכלתו, ניסיונו וכישוריו, הוא בעל מיומנות גבוהה והבנה בנושאים עסקיים-חשבונאיים ודוחות כספיים, באופן המאפשר לו להבין לעומקם את הדוחות הכספיים של החברה ולעורר דיון בקשר לאופן הצגתם של הנתונים הכספיים"; כן נקבע, כי הערכת מיומנותו החשבונאית והפיננסית של דירקטור תיעשה בידי הדירקטוריון ויבאו במכלול השיקולים, בין השאר, השכלתו, ניסיונו וידעותיו בנושאים אלה:

(א) סוגיות חשבונאיות וסוגיות בקרה חשבונאית האופייניות לענף בו פועלת החברה ולחברות בסדר הגודל והמורכבות של החברה;

(ב) תפקידיו של רואה החשבון המבקר והחובות המוטלות עליו;

(ג) הכנת דוחות כספיים ואישורם לפי החוק ולפי חוק ניירות-ערך.

"דירקטור בעל כשירות מקצועית" הינו דירקטור שמתקיים בו אחד מהתנאים האלה:

(א) בעל תואר אקדמאי באחד מן המקצועות האלה: כלכלה, מינהל עסקים, ראיית חשבון, משפטים, מינהל ציבורי;

(ב) בעל תואר אקדמאי אחר או שהוא השלים לימודי השכלה גבוהה אחרת, הכל בתחום עיסוקה העיקרי של החברה או בתחום הרלוונטי לתפקיד;

(ג) הוא בעל ניסיון של חמש שנים לפחות באחד מאלה, או שהוא בעל ניסיון מצטבר של חמש שנים לפחות בשניים או יותר מאלה:

(1) בתפקיד בכיר בתחום הניהול העסקי של תאגיד בעל היקף עסקים משמעותי;

(2) בכהונה ציבורית בכירה או בתפקיד בכיר בשירות הציבורי;

(3) בתפקיד בכיר בתחום עיסוקיה העיקריים של החברה.

בתקנות נקבע, כי הערכת הכשירות המקצועית של מועמד לכהן כדירקטור בעל כשירות מקצועית, כאמור, תיעשה בידי הדירקטוריון. דירקטוריון הבנק קבע, כי המספר המזערי הראוי של דירקטורים "בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית", יהיה שני דירקטורים, בדומה למספר הדירקטורים החיצוניים שיש למנות בחברה ציבורית לפי חוק החברות.

בנוסף, קבע המפקח על הבנקים בהוראה 630 להוראות הדיווח לציבור (להלן: "הוראה 630"), כי על התאגיד הבנקאי לפרט בדוח התקופתי, במסגרת דוח הדירקטוריון, את המספר המזערי של דירקטורים "בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית", אשר קבע התאגיד הבנקאי שראוי שיהיו חברים בוועדת הביקורת של הדירקטוריון וגם בכל ועדה אחרת של הדירקטוריון, אשר מוסמכת לדון בדוחות הכספיים של התאגיד הבנקאי.

כן קובעת הוראה 630, כי בדוח הדירקטוריון יש לפרט את מספר הדירקטורים במועד הדיווח, שהם דירקטורים "בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית", תוך ציון מספר הדירקטורים כאמור, אשר הינם חברים בוועדת הביקורת של הדירקטוריון וגם בכל ועדה אחרת של הדירקטוריון, אשר מוסמכת לדון בדוחות הכספיים של התאגיד הבנקאי.

דירקטוריון הבנק קבע, כי המספר המזערי הראוי של דירקטורים "בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית" שראוי שיהיו חברים בוועדת הביקורת של הדירקטוריון, יהיה שני דירקטורים, וכי המספר המזערי הראוי של דירקטורים "בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית" שראוי שיהיו חברים בוועדת כספים ותשקיפים של הדירקטוריון, המוסמכת לדון בדוחות הכספיים של הבנק, יהיה שני דירקטורים, וזאת בהתבסס על נימוקי הדירקטוריון בקביעת המספר המזערי הראוי של דירקטורים "בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית" המכהנים בדירקטוריון הבנק.

יצוין כי במועד הדיווח מספר הדירקטורים, שהינם "בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית" וכ"כשירות מקצועית" לפי השכלתם, כישוריהם וניסיונם, בהתאם לדרישות תקנות החברות, הינו 14 דירקטורים ודירקטור אחד הינו "דירקטור בעל כשירות מקצועית" אשר בשל השכלתו, ניסיונו וכישוריו הינו בעל מיומנות גבוהה והבנה עמוקה בתחום עיסוקיו העיקריים של הבנק.

מספר הדירקטורים "בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית" ו"בעלי כשירות מקצועית" אשר הינם חברים בוועדת הביקורת של הדירקטוריון הינו 6 דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית.

חברי הדירקטוריון שהינם "בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית", ו/או "בעלי כשירות מקצועית" לפי השכלתם, כישוריהם וניסיונם בהתאם לדרישות תקנות החברות, נכון למועד פרסום הדוחות הכספיים לשנת 2014, הינם כדלקמן:

1. יאיר סרוסי - בעל תואר ראשון בכלכלה ומדעי המדינה - האוניברסיטה העברית ירושלים.
מכהן כיו"ר הדירקטוריון של הבנק מיום 1 באוגוסט 2009. כן מכהן כיו"ר ועדות הדירקטוריון של הבנק; ועדת אשראי, הוועדה לאישור השקעות, הוועדה לבנקאות חו"ל ופעילות בינלאומית, הוועדה למוצרים חדשים והוועדה לממשל תאגידי וכחבר בוועדות הדירקטוריון; ועדת כספים ותשקיפים, הוועדה לניהול ובקרת סיכונים ועדת תגמול בהרכבה המורחב.
בתקופה 4 ביוני 2009 ועד 31 ביולי 2009 כיהן כסגן יו"ר הדירקטוריון של הבנק.
מכהן כדירקטור בבנק מיום 4 ביוני 2009.
נשיא איגוד הבנקים בישראל (ע"ר) מיום 1 בינואר 2015.
מכהן כיו"ר הוועד המנהל של עמותת פועלים בקהילה ושל קרן פרץ נפתלי.
מכהן כיו"ר מכון אלי הורביץ לניהול אסטרטגי באוניברסיטת תל-אביב.
מכהן כחבר בחבר הנאמנים של האוניברסיטה העברית.
מכהן כחבר בחבר הנאמנים הישראלי של המכון למחקרי ביטחון לאומי.
מכהן כחבר בדירקטוריונים של החברות: DSP Group Ltd, אמדיל י.ס. בע"מ ואמדיל אחזקות (1999) בע"מ.
כיהן כיועץ בכיר של בנק ההשקעות מורגן סטנלי (ישראל) בע"מ, כיו"ר דירקטוריון החברות: פועלים שוקי הון והשקעות החזקות בע"מ, פועלים שוקי הון בע"מ, פועלים שוקי הון - בית השקעות בע"מ, אייל מיקרוגל בע"מ, דיר ב.פ. בע"מ, דיר ב.פ. השקעות (1992) בע"מ ודיר ב.פ. נכסים (1993) בע"מ וכדירקטור בחברות: החברה לישראל בע"מ (דח"צ), וינטגרה בע"מ (דח"צ), סיטי אינווסטמנט, אספן בנייה ופיתוח בע"מ (דח"צ), מוסטנג מזנין השקעות בע"מ, מוסטנג ניהול קרנות בע"מ ופרטרום תעשיות בע"מ, יורפורט בע"מ, פועלים שוקי הון והשקעות החזקות בע"מ, פועלים שוקי הון בע"מ ופועלים שוקי הון - בית השקעות בע"מ, אך כיום שוב איננו מכהן בהן. כמו-כן כיהן כיו"ר ועדת ההשקעות של מבטחים - קרן פנסיה ותיקה וכחבר בוועדת ההשקעות של נכסי האוניברסיטה העברית, אך כיום שוב איננו מכהן בהן.
כן כיהן כיו"ר הקרן מוסטנג מזנין השקעות בע"מ וכחבר בוועדת ההשקעות של קרן סקיי 1 (Private Equity) וכחבר הוועדה המייעצת של מרכז קיסריה, אך כיום שוב איננו מכהן בהן.
הדירקטוריון קבע כי הדירקטור הינו "בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית" ו"בעל כשירות מקצועית", בהסתמך על הצהרתו.

2. אירית איזקסון - בעלת תואר ראשון בכלכלה - אוניברסיטת תל-אביב ובעלת תואר מוסמך בחקר ביצועים - ביה"ס למנהל עסקים - אוניברסיטת תל-אביב.
מכהנת כדירקטורית בבנק מיום 27 בדצמבר 1999. כן מכהנת כיו"ר ועדות הדירקטוריון; ועדת כספים ותשקיפים והוועדה לניהול ובקרת סיכונים וכחברה בוועדות הדירקטוריון; ועדת אשראי והוועדה למוצרים חדשים.
מכהנת כדירקטורית בחברות: אריסון החזקות (1998) בע"מ, אריסון השקעות בע"מ ושיכון ובינוי בע"מ. חברת הוועד הפועל של איגוד החברות הציבוריות, חבר הנאמנים של אוניברסיטת בן-גוריון ועמותת קרן עזריאלי.
כיהנה כיו"ר דירקטוריון החברות: ישראלכרט בע"מ, יורופיי (יורוקרד) ישראל בע"מ, אמינית בע"מ ופועלים אקספרס בע"מ וכדירקטורית בחברות: החברה לישראל בע"מ, כימיקלים לישראל בע"מ, ברום ים המלח בע"מ, תרכובות ברום בע"מ ואי.די.בי. חברה לפיתוח בע"מ, אך כיום שוב איננה מכהנת בהן.
כיהנה כחברה בחבר הנאמנים של מכון ון ליר בירושלים, אך כיום שוב איננה מכהנת בו.
בעבר מילאה במשך 17 שנים שורה של תפקידים בבנק לאומי לישראל בע"מ. בין השאר, כיהנה כמנהלת נכסים והתחייבויות במטבע הישראלי. בתפקידה האחרון בבנק לאומי לישראל בע"מ כיהנה כראש סקטור תעשייה בחטיבה העסקית.
מאוקטובר 2008 ועד דצמבר 2013 כיהנה כיו"ר דירקטוריון החברות: ישראלכרט בע"מ, יורופיי (יורוקרד) ישראל בע"מ, אמינית בע"מ ופועלים אקספרס בע"מ.
הדירקטוריון קבע כי הדירקטורית הינה "בעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית" ו"בעלת כשירות מקצועית", בהסתמך על הצהרתה.

3. מלי ברון - בעלת תואר שני במנהל עסקים (התמחות במימון) - האוניברסיטה העברית בירושלים; ובעלת תואר ראשון בכלכלה וארצות מתפתחות - אוניברסיטת תל-אביב.

מכהנת כדירקטורית חיצונית בבנק בהתאם להוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל מיום 10 בספטמבר 2007, מכהנת גם כיו"ר ועדת עסקות עם אנשים קשורים, וחברה בוועדות הדירקטוריון: ועדת אשראי, ועדת ביקורת, ועדת ממשל תאגידי והוועדה לניהול ובקרת סיכונים.

חברה בדירקטוריון חברת מליבה בע"מ.

מכהנת כחברה בוועדת ההשקעות של אוניברסיטת תל-אביב.

כיהנה כדירקטורית בחברת ECtel Ltd (דח"צ) וכחברה (פנימית) בוועדת השקעות משותף ברווחים בחברת הפניקס השקעות ופיננסים בע"מ, אך כיום שוב איננה מכהנת בהן.

כיהנה עד 31 בדצמבר 2006 כיו"ר דירקטוריון חברת מרביט סוכנות לביטוח, חברה בת של בנק מרכנתיל דיסקונט (תאגיד עזר בנקאי), אך כיום שוב איננה מכהנת בה.

בשנים 1985-1975 כיהנה בתפקידים שונים באגף התקציבים של משרד האוצר, מתוכן חמש שנים כסגן ממונה על התקציבים.

בשנים 2006-1986 כיהנה בתפקידים שונים במערכת הבנקאית. בתפקידה האחרון כיהנה כסמנכ"לית בכירה בבנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ, ראש מטה סניפים וממונה על מערך המשכנתאות.

הדירקטוריון קבע כי הדירקטורית הינה "בעלת מומחיות חשובה ופיננסית" ו"בעלת כשירות מקצועית", בהסתמך על הצהרתה.

4. אמנון דיק - בעל תואר שני במנהל עסקים - אוניברסיטת ת"א; בעל תואר ראשון בכלכלה - אוניברסיטת ת"א.

מכהן כדירקטור חיצוני בבנק בהתאם להוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל מיום 24 במרץ 2010. כן מכהן כחבר בוועדות הדירקטוריון: הוועדה לאישור השקעות, ועדת טכנולוגיה ומחשוב, הוועדה למוצרים חדשים, הוועדה לבנקאות חו"ל ופעילות בינלאומית וועדת תגמול בהרכבה המורחב.

איש עסקים, שותף בחברות, יועץ ודירקטור.

מנכ"ל חברת אדסנסורי בע"מ.

חבר בדירקטוריונים של החברות: רדיו ללא הפסקה בע"מ, רדיו צפון בע"מ, רדיו ECO99 בע"מ, רלה ניהול ופיתוח (2014) בע"מ, אקו שרון ניהול ופיתוח בע"מ, Nicevend Ltd ובתיאטרון הלאומי הבימה בע"מ (חל"צ - חברה לתועלת הציבור).

בעבר כיהן כמנכ"ל קבוצת "בזק", יו"ר ומנכ"ל עלית אינטרנשיונל ותפקידי ניהול בכירים אחרים.

כיהן כדירקטור בחברת מירס תקשורת בע"מ ובחברת East West Innovations, אך כיום שוב אינו מכהן בהן.

הדירקטוריון קבע כי הדירקטור הינו "בעל מומחיות חשובה ופיננסית" ו"בעל כשירות מקצועית", בהסתמך על הצהרתו.

5. מאיר ויצ'נר - בעל תואר שני במנהל עסקים - Northwestern University, Chicago; ובעל תואר ראשון במדעי המדינה ומדעי המחשב - אוניברסיטת בר-אילן, רמת-גן.

מכהן כדירקטור בבנק מיום 24 בנובמבר 2009, כיו"ר ועדת טכנולוגיה ומחשוב של הדירקטוריון וכחבר הוועדה לבנקאות חו"ל ופעילות בינלאומית.

מכהן כמנהל אסטרטגיה גלובלית של קבוצת אריסון וכן מכהן כיו"ר קבוצת Miya.

חבר בדירקטוריון החברות:

Miya S.a.r.l, Miya Luxembourg Holdings S.a.r.l, Miya Water Holdings Ltd., Miya Water Projects Ltd., Dorot Management Control Valves Ltd., Miya Water SA (Proprietary) Ltd., Miya Australia Holdings PTY Ltd., Miya Voda D.O.O, Miya Colombia S.A.S, Miya Water Mexico, S.A. DE C.V, Miya Puerto Rico LLC, Miya Luxembourg Holdings S.A.R.L, Swiss IP Branch, 4Water Supplies (Pty) Ltd.

כיהן כיו"ר דירקטוריון חברת אייל מיקרוגל בע"מ, אך כיום שוב אינו מכהן בה.

כן כיהן כדירקטור בחברות:

סטורייז בע"מ, Storwize Inc. (US - Delaware), Veritec Consulting Inc., Miya Brasil Solucoes em Engenharia Hidraulica Ltda, Miya Bahamas Ltd., Romiya (Subsidiary of Miya Water S.R.L), Miya Manila Water Projects Inc., WRP Consulting Engineers (Proprietary) Ltd., אך כיום שוב אינו מכהן בהן.

בשנים 1989-1998 כיהן כעצמאי ביעוץ, ניהול והשקעות (גיוס כספים, איתור השקעות ומינופים לחברות הייטק, ניהול וחברות בדירקטוריון, יעוץ לארגונים בנושאי ניהול אסטרטגיה וטכנולוגיה).

בשנים 1998-2003 כיהן כסגן נשיא ונשיא חטיבת ה-Messaging בחברת Comverse.

הדירקטוריון קבע כי הדירקטור הינו "בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית" ו"בעל כשירות מקצועית", בהסתמך על הצהרתו.

6. ניר זיכלינסקי - בעל תואר שני במנהל עסקים (התמחות במימון) - אוניברסיטת בן גוריון; ובעל תואר ראשון במנהל עסקים (התמחות בחשבונאות ומימון) - המכללה למנהל ראשון לציון; רואה חשבון.

מכהן כדירקטור בבנק מיום 10 בספטמבר 2007. כן מכהן כחבר בוועדות הדירקטוריון; ועדת ביקורת וועדת טכנולוגיה ומחשוב. בעלים של SRI Global Group, שהינה קבוצה עסקית המובילה בישראל את תחום ההשקעות על בסיס מודל ה-SRI (Socially Responsible Investment). הקבוצה עוסקת בארבעה מגזרי פעילות עיקריים: SRI Consulting, SRI Funds, SRI Investment, SRI Training-I.

מנכ"ל של החברות: השקעות חברתיות אחראיות (אס.אר.איי) בע"מ. חבר בדירקטוריונים של החברות: שיכון ובינוי בע"מ, שיכון ובינוי נדל"ן בע"מ, שיכון ובינוי אנרגיה מתחדשת בע"מ, שיכון ובינוי סולל בונה (בנין ותשתית) בע"מ, שיכון ובינוי - סולל בונה - תשתיות בע"מ, שיכון ובינוי מים בע"מ, יעוץ להשקעות אחריות חברתית (אס.אר.איי) בע"מ, מגדלור השקעות (אס.אר.איי) 2009 בע"מ, גרוסלם השקעות בטכנולוגיות (ג'י.טי.איי) בע"מ, פז הדרכות בע"מ והחברה המרכזית לשירותים פיננסיים חברתיים (אס.אר.איי) בע"מ.

חבר בוועד המנהל של עמותת ידידי מרכז רפואי רבין, חבר נשיאות מפעל החסד "יד ביד", חבר בחבר הנאמנים וועדת הכספים של המכללה למינהל ראשון לציון, שותפות בנושא עסקים חברתיים במתן - משקיעים בקהילה ונאמן יצו - הסתדרות עולמית לנשים ציוניות. מייסד ונשיא איגוד הדירקטורים בישראל בע"מ, נשיא פרויקט נובה - ניהול בשירות הקהילה. חבר בצוות המוביל של המרכז לזמות חברתית של היישוב סביון. יושב ראש עמותת סטודנטים חלוצים למען ישראל.

מכהן במשך כ-18 שנים כמרצה בחוגים למנהל עסקים וחשבונאות לתואר ראשון ושני - אוניברסיטאות תל-אביב, העברית, בר אילן, המרכז הבינתחומי הרצליה, המכללה למנהל, הקריה האקדמית ומכון לנדר.

כיהן במשך כ-10 שנים כשותף בכיר וראש המחלקה המקצועית, מנהל פיתוח עסקי ומחלקת דיווח חברתי ומנהל תחום הדרכות - משרד רואי החשבון BDO זיו האפט.

כיהן כמשנה למנכ"ל, מנהל כספים ומנהל פיתוח עסקי, של החברות בקבוצת בעלי השליטה: אריסון השקעות בע"מ, אריסון החזקות (1998) בע"מ, אריסון קיימות בע"מ, ארזף בע"מ, ארזף ג' בע"מ, ארזף ד' בע"מ וארשב אחזקות בע"מ.

כיהן כיו"ר דירקטוריון החברות: SRI Finance Global Group Ltd. ו-SRI Master-I וכדירקטור בדירקטוריון החברות: תעשיות אבן וסיד בע"מ, תעשיות מלח לישראל בע"מ, גאון החזקות בע"מ, אך שוב אינו מכהן בהן.

בעל הבנה פיננסית מקיפה הן בפרקטיקה והן במתודולוגיות המונחלות לציבור הרחב, המשתקפת בכתיבת וערכות עשרות ספרים (לרבות שתי אנציקלופדיות), מאמרים ומחקרים בתחומים כלכליים-עסקיים, חשבונאיים, בקרה, ביקורת, משפטיים ואחריות חברתית בעסקים. הדירקטוריון קבע כי הדירקטור הינו "בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית" ו"בעל כשירות מקצועית", בהסתמך על הצהרתו.

7. יאיר טאומן - בעל תואר שלישי במתמטיקה - האוניברסיטה העברית ירושלים; בעל תואר שני במתמטיקה - האוניברסיטה העברית ירושלים.

מכהן כדירקטור חיצוני בבנק בהתאם להוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל מיום 1 בדצמבר 2011. כן מכהן כחבר בוועדות הדירקטוריון; הוועדה לאישור השקעות והוועדה לתביעות נגזרות - אי.די.בי.

מרצה במרכז הבינתחומי הרצליה ובאוניברסיטת מדינת ניו-יורק Stony Brook.

המנהל האקדמי של תוכנית ZELL לזמות, המרכז הבינתחומי הרצליה.

דיקאן ביה"ס אדלסון לזמות במרכז הבינתחומי הרצליה.

ראש המרכז לתורת המשחקים במחלקה לכלכלה, אוניברסיטת מדינת ניו-יורק Stony Brook.

חבר בדירקטוריונים של החברות: Bidorbuy, Radware (יז"ר), Expobee, Digiblock, ביזאבו בע"מ, א. ט. כרם בהר הנגב בע"מ, למון גראס גלובל בע"מ וכן דירקטור בסטודיו למשחק - עמותת לטיפוח אמנות הבמה ע"ר.

בין השנים 2008-1984 כיהן כפרופסור בפקולטה לניהול, אוניברסיטת תל-אביב.

בין השנים 2010-2011 כיהן כדיקן בית ספר אריסון למנהל עסקים, המרכז הבינתחומי הרצליה.

כיהן כדירקטור בדירקטוריון חברת ADVFN (לונדון), אך כיום שוב אינו מכהן בה.

הדירקטוריון קבע כי הדירקטור הינו "בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית" ו"בעל כשירות מקצועית", בהסתמך על הצהרתו.

8. אמרי טוב - בעל תואר שני בכלכלה ומנהל עסקים - האוניברסיטה העברית ירושלים; ובעל תואר ראשון בכלכלה ומדעי המדינה - האוניברסיטה העברית ירושלים.

מכהן כדירקטור חיצוני בבנק (דח"צ) (כהגדרתו בסעיף 240 לחוק החברות) מיום 5 בפברואר 2009. כן מכהן כיו"ר ועדת תגמול וועדת תגמול בהרכבה המורחב וכחבר בוועדות הדירקטוריון: ועדת אשראי, ועדת עסקות עם אנשים קשורים, ועדת ביקורת, ועדת כספים ותשקיפים, הוועדה לאישור השקעות, הוועדה לניהול ובקרת סיכונים, הוועדה לבנקאות חו"ל ופעילות בינלאומית והוועדה לממשל תאגידי.

דירקטור בחברות. יועץ עסקי. יועץ וחוקר בכלכלת ביטחון.

חבר בדירקטוריונים של החברות: מ.ט.א. אחזקות בע"מ, אמנת ניהול ומערכות בע"מ (דח"צ) ופלסן סאסא בע"מ.

חבר בעמותת ותיקי הצנחנים משחררי ירושלים וצולחי התעלה (ע"ר), בעמותת להנחלת מורשת הצנחנים ובוועד המנהל של תיאטרון גשר. בשנים 2006-2000 כיהן כדירקטור חיצוני בדירקטוריון בנק הפועלים בע"מ, כיו"ר ועדת ביקורת וכחבר בוועדות הדירקטוריון: ועדת אשראי, ועדת עסקות עם בעלי עניין ואנשים קשורים, ועדת עסקים ותקציב, ועדת שכר ומשאבי אנוש, ועדת תשקיף, ועדת מאזן, ועדת בקרת הוצאות וייעול, הוועדה לאישור השקעות והוועדה לתמחור מחדש (REPRICING).

כיהן בעבר כחוקר במחלקת המחקר של בנק ישראל, מנהל במחלקת האשראי והפיקוח על מטבע-חוץ ויועץ לנגיד בנק ישראל. כן כיהן בתפקיד היועץ הכלכלי (Chief Economist) של מערכת הביטחון עד יוני 2000.

כיהן כדירקטור בחברות: כנפי זהב בע"מ, אלישרא מערכות אלקטרוניות בע"מ, אופטריסטי בע"מ, שופרסל בע"מ (דח"צ), גרנית הכרמל השקעות בע"מ (דח"צ) ו-IC Green Energy Ltd. (ICG), כדירקטור חיצוני בקופת-גמל של רופאים עובדי המדינה (אדם) וכחבר ועדת השקעות של קופת הגמל וכעמית מחקר במרכז ללימודים אסטרטגיים באוניברסיטת תל-אביב ובמכון למחקרי ביטחון לאומי (INSS), אך כיום שוב איננו מכהן בהן.

הדירקטוריון קבע כי הדירקטור הינו "בעל מומחיות חשובה ופיננסית" ו"בעל כשירות מקצועית", בהסתמך על הצהרתו.

9. יוסף ירום - מוסמך לעריכת דין מטעם הפקולטה למשפטים ומדעי החברה - האוניברסיטה הממלכתית בקורדובה, ארגנטינה. בעל רישיון ישראלי לעריכת דין.

מכהן כדירקטור חיצוני בבנק בהתאם להוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל מיום 21 במרץ 2011. כן מכהן כחבר בוועדות הדירקטוריון: ועדת ביקורת והוועדה למוצרים חדשים.

מרצה בתחום הביקורת במגזר העסקי באוניברסיטת חיפה.

מכהן כחבר בדירקטוריון המכללה האקדמית להנדסה וטכנולוגיה אורט הרמלין נתניה בע"מ וכן כחבר במועצת הספרייה הלאומית בע"מ. בין השנים 2004-1994 כיהן כמבקר הפנימי הראשי של הבנק וכממונה על הביקורת הפנימית בארץ ובחו"ל ומבקר פנימי בחברות מקבוצת הבנק, במעמד חבר הנהלה.

בין השנים 2006-2004 כיהן כמשנה למנהל כללי בבנק, ממונה על חטיבת ניהול הסיכונים.

בין השנים 2008-2006 כיהן כיו"ר דירקטוריון בנק מסד בע"מ.

כיהן כדירקטור בחברות: בנק מסד בע"מ, יובנק בע"מ וקלריטי פמילי אופיס, אך כיום שוב איננו מכהן בהן. כן כיהן כחבר ועדת הביקורת של התנועה לאיכות השלטון וכחבר בוועדת אשראי של חברת דש ניהול קופות-גמל בע"מ, אך כיום שוב איננו מכהן בהן. הדירקטוריון קבע כי הדירקטור הינו "בעל מומחיות חשובה ופיננסית" ו"בעל כשירות מקצועית", בהסתמך על הצהרתו.

10. יעקב פאר - בעל תואר שני בניהול עסקי בהנדסת תעשייה וניהול - אוניברסיטת בן-גוריון; ובעל תואר ראשון בכלכלה - אוניברסיטת בן-גוריון.
מכהן כדירקטור חיצוני בבנק בהתאם להוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל מיום 6 באוקטובר 2010. כן מכהן כחבר ועדות הדירקטוריון; ועדת כספים ותשקיפים של הדירקטוריון וועדת ביקורת.
יועץ כלכלי וניהולי לעסקים קטנים.
אינו מכהן כחבר בדירקטוריונים של חברות אחרות.
בין השנים 2002-1996, כיהן כמנכ"ל שרגד אורחנים בע"מ; החל משנת 2003 עד היום הנו בעל עסק ליעוץ כלכלי וניהולי לעסקים קטנים.
בין השנים 1995-1988 כיהן כמנהל המחלקה הכלכלית של חברת נצבא.
הדירקטוריון קבע כי הדירקטור הינו "בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית" ו"בעל כשירות מקצועית", בהסתמך על הצהרתו.

11. אפרת פלד - בעלת תואר שני (M.B.A) במנהל עסקים - EMBA - תוכנית בינלאומית קלוג רקאנטי, אוניברסיטת ת"א; ובעלת תואר ראשון (B.A) בכלכלה וחשבונאות, אוניברסיטת ת"א; ובוגרת לימודי תעודה בשמאות מקרקעין, אוניברסיטת ת"א.
מכהנת כדירקטורית בבנק מיום 24 בינואר 2007. כן מכהנת כחברה בוועדות הדירקטוריון; הוועדה לבנקאות חו"ל ופעילות בינלאומית, ועדת כספים ותשקיפים, הוועדה לניהול ובקרת סיכונים, ועדת ממשל תאגידי וועדת תגמול בהרכבה המורחב.
מכהנת כיו"ר דירקטוריון ומנכ"ל החברות: אריסון החזקות (1998) בע"מ, אריסון השקעות בע"מ, אריסון קיימות בע"מ, ארזף בע"מ, ארזף בי' (97) בע"מ, ארזף ג' בע"מ.
החל מחודש ספטמבר 2004 מכהנת כמנכ"ל חברת SAFO LLC.
מכהנת כדירקטורית בחברות: שיכון ובינוי בע"מ, מלח הארץ בע"מ, אב-אר השקעות הון 1997 בע"מ, ארשב אחזקות בע"מ ו-Arison Investments USA, LLC.
חברה בדירקטוריון ובוועדת ההשקעות של מכן ויצמן למדע.

בשנים האחרונות צברה ניסיון ניהולי נרחב בקבוצת אריסון, בתחומי עסקים והפילנטרופיה בשוק הישראלי והבינלאומי, לרבות ניהול במגוון ענפים פיננסיים ואופרטיביים, ולרבות התמחות בניהול מערך קרנות פיננסיות גלובליות, תיקי השקעות, החזקות פיננסיות ואופרטיביות, מיסוי ישראלי ובינלאומי, נדל"ן ועבודה נרחבת עם בנקי השקעות ומוסדות פיננסיים בינלאומיים מהשורה הראשונה בעולם.

12. משה קורן - בעל תואר ראשון בכלכלה וסטטיסטיקה - האוניברסיטה העברית; בוגר קורסים בנושא ניתוח דוחות כספיים. יועץ בנקאי ופיננסי.
מכהן כדירקטור בבנק מיום 3 באוגוסט 1992. כן מכהן כחבר בוועדות הדירקטוריון; ועדת אשראי, ועדת עסקות עם אנשים קשורים, ועדת כספים ותשקיפים, הוועדה לניהול ובקרת סיכונים, הוועדה למוצרים חדשים וועדת תגמול בהרכבה המורחב.
כיהן כדירקטור בחברות: פסגות בית השקעות בע"מ ופסגות נירות-ערך בע"מ. אך כיום שוב אינו מכהן בהן.
הדירקטוריון קבע כי הדירקטור הינו "בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית" ו"בעל כשירות מקצועית", בהסתמך על הצהרתו.

- 13.** נחמה חנון - בעלת תואר שני במנהל ציבורי - אוניברסיטת חיפה; ובעלת תואר ראשון בחינוך והיסטוריה - אוניברסיטת תל-אביב ובית ברל.
- מכהנת כדירקטורית בבנק מיום 3 בפברואר 2010. כן מכהנת כחברה בוועדות הדירקטוריון: הוועדה לממשל תאגידי, ועדת תגמול וועדת תגמול בהרכבה המורחב.
- יו"ר דירקטוריון החברות: ממן מסופי מטען וניטול בע"מ ותאגיד איסוף מיכלי משקה בע"מ (אל"ה).
- חברה בדירקטוריון חברת שחל טלרפואה בע"מ (דח"צ).
- חברה בחבר הנאמנים של המכללה האקדמית תל-אביב.
- כיהנה כדירקטורית בחברות: תעשיות מלח לישראל בע"מ, קמן החזקות בע"מ, קמור בע"מ, ובתי זיקוק לנפט בע"מ (דירקטורית ויו"ר ועדת איכות הסביבה של דירקטוריון החברה), אך כיום שוב איננה מכהנת בהן.
- בנוסף, כיהנה כמנכ"ל המשרד לאיכות הסביבה בין השנים 1996-1999 וכחברת כנסת בין השנים 2001-2003. כמו-כן, כיהנה כחברה בחבר הנאמנים של מכללת רופין, אך כיום שוב איננה מכהנת בו.
- הדירקטוריון קבע כי הדירקטורית הינה "בעלת מומחיות חשובונאית ופיננסית" ו"בעלת כשירות מקצועית", בהסתמך על הצהרתה.
- 14.** דפנה שורץ - פרופסורית באוניברסיטת בן גוריון, דוקטור לכלכלה - האוניברסיטה העברית, ירושלים, בעלת תואר שני בכלכלה חקלאית ומנהל - האוניברסיטה העברית, ירושלים ובעלת תואר ראשון בכלכלה - אוניברסיטת תל-אביב.
- מכהנת כדירקטורית חיצונית בבנק (דח"צ) (כהגדרתו בסעיף 240 לחוק החברות) מיום 6 באפריל 2012. כן מכהנת כיו"ר ועדת הביקורת של הדירקטוריון וכחברה בוועדות הדירקטוריון: ועדת עסקות עם אנשים קשורים, ועדת תגמול, ועדת תגמול בהרכבה המורחב והוועדה לתביעות נגזרות - אי.די.בי.
- מכהנת כחברת סגל, ראש המגמה של "יזמות וניהול הי-טק", המחלקה למנהל עסקים (תואר שני), יו"ר ומנהלת מרכז "בנגייס ליזמות וניהול הי-טק", הפקולטה לניהול, וחברת הוועד המנהל של אוניברסיטת בן גוריון בנגב.
- משמשת כיועצת כלכלית-עסקית בארץ ובחו"ל (פרופ' דפנה שורץ פיתוח כלכלי עסקי בע"מ).
- חברה במועצה הלאומית למחקר ולפיתוח (מולמו"פ).
- חברה באסיפה הכללית של המכללה האקדמית לחינוך אחוה (ע"ר).
- מכהנת כחברה בדירקטוריון חברת שטראוס גרופ בע"מ (דח"צ).
- כיהנה כדירקטורית בחברות: בתי זיקוק לנפט בע"מ (דח"צ), רותם תעשיות בע"מ, על-בד משואות יצחק בע"מ, בנק דיסקונט, גירון פיתוח ובנייה בע"מ (דח"צ), הפניקס חברה לביטוח בע"מ, הפניקס אחזקות בע"מ, אורדע פרינט תעשיות בע"מ (דח"צ), לאומי ניירות-ערך והשקעות (פסגות אופק בית השקעות בע"מ) וטבע תעשיות פרמצבטיות (דח"צ), אך כיום שוב איננה מכהנת בהן.
- כיהנה כחברה בוועדה לגיבוש מדיניות מחקר בקהילה האירופית בנושאים של: יזמות ועסקים קטנים ובינוניים.
- Member of the Expert Group on: "policy relevant research on entrepreneurship and SMEs", (EU) European Commission, Enterprise and Industry Director General-I, אך כיום שוב איננה מכהנת בהן.
- הדירקטוריון קבע כי הדירקטורית הינה "בעלת מומחיות חשובונאית ופיננסית" ו"בעלת כשירות מקצועית", בהסתמך על הצהרתה.
- 15.** עידו שטרן - בעל תואר ראשון במשפטים (L.L.B) - האוניברסיטה העברית, ירושלים. בוגר תוכנית לפיתוח מנהלים - בית ספר למינהל עסקים, אוניברסיטת הרווארד, בוסטון.
- מכהן כדירקטור בבנק מיום 24 בספטמבר 2012. כן מכהן כיו"ר הוועדה לתביעות נגזרות - אי.די.בי וכחבר בוועדות הדירקטוריון: ועדת אישור השקעות, ועדת ממשל תאגידי וועדת בנקאות חו"ל ופעילות בינלאומית.
- סמנכ"ל יועץ משפטי באריסון החזקות (1998) בע"מ, אריסון השקעות בע"מ, אריסון קיימות בע"מ, ארזף ב' (97) בע"מ, ארזף בע"מ ואב-אר השקעות הון 1997 בע"מ.
- חבר בדירקטוריונים של החברות: שיכון ובינוי בע"מ ומלח הארץ בע"מ.
- בשנים 2005-2007 כיהן כעורך דין במשרד גורניצקי.
- הדירקטוריון קבע כי הדירקטור הינו "דירקטור בעל כשירות מקצועית" אשר בשל השכלתו, ניסיונו וכישוריו הינו בעל מיומנות גבוהה והבנה עמוקה בתחום עיסוקיו העיקריים של הבנק, בהסתמך על הצהרתו.

חברי דירקטוריון הבנק

יאיר סרוסי	יו"ר הדירקטוריון של הבנק מיום 1 באוגוסט 2009. מכהן כדירקטור בבנק מיום 4 ביוני 2009.
אירית איזקסון	דירקטורית בחברות. מכהנת כדירקטורית בבנק מיום 27 בדצמבר 1999.
מלי ברון	דירקטורית בחברות. מכהנת כדירקטורית חיצונית (כהגדרתו בהוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל), מיום 10 בספטמבר 2007.
אמנון דיק	איש עסקים, שותף בחברות תקשורת, יועץ ודירקטור. מנכ"ל חברת אדסנסורי בע"מ. מכהן כדירקטור חיצוני (כהגדרתו בהוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל), מיום 24 במרץ 2010.
מאיר ויצנר	מנהל אסטרטגיה גלובלית של קבוצת אריסון ויו"ר קבוצת Miya. מכהן כדירקטור בבנק מיום 24 בנובמבר 2009.
ניר זיכלינסקי	נשיא ומנכ"ל SRI GLOBAL GROUP. מכהן כדירקטור בבנק מיום 10 בספטמבר 2007.
יאיר טאומן	מרצה במרכז הבינתחומי הרצליה ובאוניברסיטת מדינת ניו-יורק Stony Brook. מכהן כדירקטור חיצוני (כהגדרתו בהוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל), מיום 1 בדצמבר 2011.
אמרי טוב	דירקטור בחברות. יועץ עסקי, יועץ וחוקר בכלכלת ביטחון. מכהן כדירקטור חיצוני (כהגדרתו בסעיף 240 לחוק החברות), מיום 5 בפברואר 2009.
יוסף ירום	מרצה בתחום הביקורת במגזר העסקי, באוניברסיטת חיפה. מכהן כדירקטור חיצוני (כהגדרתו בהוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל), מיום 21 במרץ 2011.
יעקב פאר	יועץ כלכלי וניהולי לעסקים קטנים. מכהן כדירקטור חיצוני (כהגדרתו בהוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל), מיום 6 באוקטובר 2010.
אפרת פלד	יו"ר דירקטוריון ומנכ"ל החברות: אריסון החזקות (1998) בע"מ, אריסון השקעות בע"מ, אריסון קיימות בע"מ, ארזף בע"מ, ארזף ב' (97) בע"מ וארזף ד' בע"מ ומנכ"ל החברות: SAFO LLC וארזף ג' בע"מ. מכהנת כדירקטורית בבנק מיום 24 בינואר 2007.
חשה קורן	יועץ בנקאי ופיננסי. מכהן כדירקטור בבנק מיום 3 באוגוסט 1992.

נחמה רוני

יו"ר דירקטוריון ממון מסופי מטען וניטול בע"מ ותאגיד המיחזור (אל"ה).
מכהנת כדירקטורית בבנק מיום 3 בפברואר 2010.

דפנה שורץ

פרופסורית, חברת סגל, המחלקה למנהל עסקים, הפקולטה לניהול, אוניברסיטת בן גוריון בנגב - ראש התחום (המגמה) של "יזמות וניהול הי-טק", המחלקה למנהל עסקים (תואר שני) ומנהלת מרכז "בנג'יס ליזמות וניהול הי-טק", הפקולטה לניהול, אוניברסיטת בן גוריון.
יועצת כלכלית-עסקית בארץ ובח"ל (פרופ' דפנה שורץ פיתוח עסקי בע"מ).
מכהנת כדירקטורית חיצונית (כהגדרתו בסעיף 240 לחוק החברות), מיום 6 באפריל 2012.

עידו שטרן

סמנכ"ל ייעוץ משפטי באריסון החזקות (1998) בע"מ ובאריסון השקעות בע"מ.
מכהן כדירקטור בבנק מיום 24 באוגוסט 2012.

חברי הנהלת הבנק

מנהל כללי.	ציון קינן
משנה למנהל כללי, ממונה על החטיבה הבינלאומית.	אמיר אביב
משנה למנהל כללי, ממונה על החטיבה העסקית.	יעקב אורבך⁽¹⁾
משנה למנהל כללי, ממונה על חטיבת האסטרטגיה.	רון וקסלר
משנה למנהל כללי, ממונה על חטיבת הון אנושי, ייעוץ ומשאבים.	אפרת יעבץ
משנה למנהל כללי, ממונה על חטיבת ניהול הסיכונים.	צחי כהן
משנה למנהל כללי, ממונה על חטיבת טכנולוגיה ומחשוב.	אברהם כוכבא⁽²⁾
משנה למנהל כללי, חשבונאי ראשי.	עופר לוי
משנה למנהל כללי, היועץ המשפטי הראשי של הבנק.	אילן מזור
משנה למנהל כללי, ממונה על החטיבה הפיננסית - CFO.	ידין ענתבי
משנה למנהל כללי, ממונה על החטיבה הקמעונאית.	ארי פינטו
משנה למנהל כללי, ממונה על חטיבת שווקים פיננסיים.	דן קולר
זאב חיו - משנה למנהל כללי, במעמד חבר הנהלה, ממונה על הביקורת הפנימית בארץ ובחו"ל.	מבקר פנימי ראשי⁽³⁾
משנה למנהל כללי, ממונה על החטיבה העסקית.	שמעון גל⁽⁴⁾
משנה למנהל כללי, ממונה על חטיבת טכנולוגיה ומחשוב.	צבי נגן⁽⁵⁾
יורם ויסברם.	מזכיר הבנק
עפרה פרויס.	דוברת הבנק
זיו האפט, רואי-חשבון.	רואי החשבון המבקרים
סומך חייקין, רואי-חשבון.	של הבנק

(1) מיום 6.7.2014 עד 6.7.2014 מבקר פנימי ראשי.

(2) מיום 1.8.2014.

(3) מיום 14.7.2014.

(4) חדל לכהן כחבר הנהלה ביום 6.7.2014.

(5) חדל לכהן כחבר הנהלה ביום 1.8.2014.

עניינים אחרים

ביום 11 בפברואר 2014 התכנסה אסיפה כללית מיוחדת של בעלי המניות של הבנק. האסיפה אישרה את מדיניות התגמול לנושאי משרה של הבנק, בתחולה מיום 1.1.2013. ביום 12 במרץ 2014 התכנסה אסיפה כללית מיוחדת של בעלי המניות של הבנק. האסיפה אישרה את הארכת כהונתו של מר יוסף ירום כדירקטור בבנק, לתקופה נוספת של שלוש שנים, החל מיום 21 במרץ 2014, כשהוא נחשב לדירקטור חיצוני לפי הוראה 301.

ביום 30 בנובמבר 2014 התכנסה אסיפה כללית שנתית של בעלי המניות של הבנק. האסיפה דנה בדוחות הכספיים ובדוח הדירקטוריון של הבנק לשנת 2013; אישרה את מינוי רואי החשבון המבקרים של הבנק; אישרה את הארכת כהונתו של מר יאיר טאומן כדירקטור בבנק לתקופה נוספת של שלוש שנים החל מיום 1 בדצמבר 2014, כשהוא נחשב ל"דירקטור חיצוני" כמשמעות הביטוי בהוראת ניהול בנקאי תקין 301 שפורסמה על-ידי המפקח על הבנקים ("דירקטור חיצוני לפי הוראה 301"); וכן אישרה את הארכת כהונתו של מר אמרי טוב לתקופה נוספת של שלוש שנים החל מיום 5 בפברואר 2015, כ"דירקטור חיצוני" כהגדרתו בסעיף 1 לחוק החברות.

ביום 19 בפברואר 2015 אישר הדירקטוריון כינוס אסיפה כללית מיוחדת של בעלי המניות של הבנק ביום 31 במרץ 2015. על סדר יומה של האסיפה בחירה בגבי דפנה שורץ לכהונת "דירקטורית חיצונית" בבנק (דח"צ) כהגדרתו בסעיף 1 לחוק החברות, לתקופה נוספת של שלוש שנים החל מיום 6 באפריל 2015.

עסקות עם בעל שליטה

בהתאם לתקנות ניירות-ערך (דוחות תקופתיים ומיידים), התש"ל-1970 (להלן: "תקנות הדיווח") נדרש תאגיד החייב בדיווח לפי התקנות, לדווח דיווח מידי ובמסגרת הדוח התקופתי השנתי על כל עסקה עם בעל שליטה או שלבעל שליטה יש בה עניין אישי (בין חריגה - קרי שאינה במהלך העסקים הרגיל של הבנק, שאינה בתנאי שוק או שעשויה להשפיע באופן מהותי על רווחיות הבנק, רכוש או התחייבויותיו - ובין שאינה חריגה), לרבות עיקרי העסקה או ההתקשרות, פרטי האורגן שאישר את העסקה ותמצית נימוקיו לאישורה. מהכלל האמור הוחרגו עסקות, אשר בדוחות הכספיים של הבנק נקבע כי הן בגדר "עסקה זניחה", כמשמעות מונח זה בתקנה 41(א)(א) לתקנות ניירות-ערך (דוחות כספיים שנתיים), תש"ע-2010 (להלן: "תקנות דוחות כספיים"). כיוון שתקנות דוחות כספיים לא חלות על בנקים, פנה בעבר איגוד הבנקים לרשות ניירות-ערך לצורך קביעת מתכונת הדיווח אשר תחול על בנקים בהקשר זה. בעקבות פניית איגוד הבנקים כאמור וכן דיונים שהתקיימו בהמשך לה, נקבעו עקרונות לגבי אופן הדיווח של עסקות של בנקים עם בעל שליטה בו או עם אדם אחר שלבעל שליטה יש בהן עניין אישי, ובמסגרתם נדרש הבנק לקבוע אמות מידה לסיווג עסקות בנקאיות חריגות בקשר לבעלי שליטה. בהתאם לאמור לעיל קבעה ועדת הביקורת אמות מידה לעסקות זניחות ולעסקות חריגות לעניין עסקות עם בעלי שליטה או שלבעלי שליטה יש בהן עניין אישי. אמות המידה האמורות פורסמו בין השאר במסגרת דוח הדירקטוריון של הבנק ליום 31 בדצמבר 2013. אמות מידה דומות נקבעו גם על-ידי בנקים אחרים.

להלן פירוט סוגי העסקות ואמות המידה השונות שנקבעו בקשר לאישור ודיווח עסקות הבנק עם בעלת השליטה בו, או עם אדם אחר שלבעלת השליטה יש בהן עניין אישי:

עסקות בנקאיות "חריגות"

על פי אמות המידה שנקבעו כאמור על-ידי הבנק, עסקות בנקאיות העונות על אמות המידה הבאות תיחשבנה כעסקות חריגות:

א. כל עסקה שיש עמה מתן אשראי על-ידי הבנק, אשר בעקבות ביצועה סך החבות של בעלת השליטה יעלה על 10% מההון כהגדרתו בהוראות ניהול בנקאי תקין 312 של המפקח על הבנקים, או אם הגידול בחבות של בעלת השליטה או בחבות של מי שלבעלת השליטה עניין אישי לגביו בעקבות העסקה עולה על 2% מההון הפיקוחי במועד ביצוע העסקה. בסעיף קטן (א) זה, מספר עסקות המתבצעות ברצף עם אותו אדם תיחשבנה לעסקה אחת, באופן שלצורך סיווגן של העסקות האמורות ייבחן הסכום המצטבר של העסקות כאמור.

ב. עסקה של הפקדת כספים בפיקדון מכל סוג שהוא אם בעקבותיה סך הפיקדונות של בעלת השליטה יעלה על 2% מסך פיקדונות הציבור, כמדווח במאזן המאוחד של הבנק האחרון שפורסם לציבור קודם ההפקדה;

ג. עסקה של הפקדה ו/או רכישה ו/או מכירה של ניירות-ערך, יחידות השתתפות בקרנות נאמנות ו/או קרנות אחרות וכל השקעה אחרת אשר מוחזקת על-ידי הבנק כנכס של הלקוח (ולא כהתחייבות מאזנית), כאשר סכומה של עסקה כאמור עולה על 0.5% מסך-כל יתרת הנכסים הכספיים החוץ-מאזניים של הלקוחות בבקוצת הבנק, כמדווח במאזן המאוחד של הבנק האחרון שפורסם לציבור במועד ביצוע העסקה;

ד. כל עסקה בנקאית אחרת, מסוג העסקות שהבנק מבצע עם הציבור בדרך כלל, ובלבד שאין עמה מתן אשראי על-ידי הבנק, כאשר סכומה של עסקה כאמור עולה על 0.5% מסך המאזן המאוחד של הבנק במועד ביצוע העסקה.

ה. כל עסקה אחרת של הבנק (בין שהינה בנקאית ובין שאינה בנקאית), שאינה נופלת לסעיפים הקודמים, אם אינה במהלך העסקים הרגיל של הבנק או בתנאי שוק, או אם סכום העסקה עולה על 300 מיליון ש"ח. לעניין זה "מהלך העסקים הרגיל" הינה עסקה שהבנק מבצע מעת לעת לצורך ניהול עסקיו השוטפים (כגון: שכירת נכסים, רכישת מוצרים וקבלת שירותים), וניתן להצביע על עסקות מסוג זה שהבנק ערך בתקופה של 12 החודשים שקדמו לאישור העסקה.

לצד קביעת אמות המידה האמורות, נקבע על-ידי ועדת הביקורת, כי כל עסקה מכל סוג שהוא ובכל היקף, שבין הבנק לבין בעלת השליטה בבנק ו/או שלבעלת השליטה בבנק יש עניין אישי באישורה, תתבצע בהתאם לתנאי השוק ובאופן שהבנק לא ייתן בעסקה כזאת שום העדפה, או הטבה בתנאים, על-פני תנאים שלפיהם הינו מבצע עסקות דומות עם אחרים, שאינם נחשבים "אנשים קשורים" לבנק (כמשמעות הביטוי בהוראות ניהול בנקאי תקין 312 של המפקח על הבנקים). בהתאם להוראות חוק החברות, עסקה שאינה בתנאי שוק הינה עסקה חריגה.

לעניין קביעת חריגותה של עסקה, "תנאי שוק" הינם: (1) מקום שהעסקה מחייבת את אישורה של ועדת הדירקטוריון לאישור עסקות עם אנשים קשורים, תנאים שהוועדה מצאה לפי הוראת ניהול בנקאי תקין 312 כי הינם בגדר "תנאי שוק" על-פי המבחנים הנהוגים על ידה ובהתאם לחומר שהוצג בפניה, לרבות בנוגע לעסקות ספציפיות או לסוג מסוים של עסקות; או (2) תנאי עסקה הדומים לתנאים של לפחות שתי עסקות דומות מבחינת מאפייניהן (כמו למשל: סוג הלקוח או הצד השני לעסקה ומאפייניו; היקף העסקה; ומאפיינים רלוונטיים אחרים לתנאי שוק כגון ביטחונות או היקף פעילות לקוח עם הבנק), שערך הבנק בתקופה קרובה למועד ההתקשרות בעסקה הנבחנת (לרבות ציטוטים/הצעות מחייבות שהוצעו על-ידי הבנק ללקוחותיו וכן הצעות שהוצעו על-ידי ספקים לבנק), ובלבד שנערכו (או צוטטו, לפי העניין) עם צד לא קשור לבנק ולא התקיים בהן עניין אישי לבעלת השליטה בבנק; או (3) תנאי עסקה הדומים לתנאים של לפחות שתי עסקות בשוק הרלוונטי, הידועות לבנק, והדומות מבחינת מאפייניהן (כמו למשל: סוג הלקוח או הצד השני לעסקה ומאפייניו; היקף העסקה; ומאפיינים רלוונטיים אחרים לתנאי שוק כגון ביטחונות), שנערכו בתקופה קרובה למועד ההתקשרות בעסקה הנבחנת, ובלבד שנערכו בין צדדים לא קשורים; או (4) מחיר שנקבע בשוק מוסדר של מוכרים וקונים כגון מחירי ניירות-ערך סחירים או מחירי סחורות, ובלבד שמתקיימת באותו שוק לגבי הנכס או המוצר או השירות הרלוונטי סחירות מספקת.

עסקות "זניחות"

עוד נקבע על-ידי הבנק כי העסקות שלהלן תיחשבנה כעסקות זניחות:

1. עסקה לרכישת שירותים מבעל שליטה או שלבעל השליטה יש בה עניין אישי, ובלבד שאיננה התקשרות עם בעל שליטה או עם קרובו באשר לתנאי כהונתו והעסקתו, שהינה במהלך העסקים הרגיל ובתנאי שוק ואשר היקפה אינו עולה על סכום של 2.5 מיליון ש"ח, ובלבד שסך העסקות מסוגה לשנה קלנדרית אחת לא יעלה על 0.1% מההון הפיקוחי. במניין הסך האמור לא יובאו בחשבון עסקות בודדות שהיקפה של כל אחת מהן הינו פחות מ-25,000 ש"ח.
2. עסקות של שכירת שטחים מבעל שליטה או שלבעל השליטה יש בהן עניין אישי, שאושרו בשנה קלנדרית אחת, במהלך העסקים הרגיל ובתנאי שוק ואשר היקפן הכולל אינו עולה על 0.1% מההון הפיקוחי.
3. כל עסקה אחרת במהלך העסקים הרגיל ובתנאי שוק ואשר היקפה הינו עד לסכום של 250,000 ש"ח, ובלבד שסך העסקות מסוגה לשנה קלנדרית אחת לא יעלה על 0.1% מההון הפיקוחי. במניין הסך האמור לא יובאו בחשבון עסקות בודדות שהיקפה של כל אחת מהן הינו פחות מ-25,000 ש"ח.

הגדרות

לעניין זה, למונחים הבאים המשמעות המפורטת להלן:

- (1) **"אשראי"** – כהגדרתו בחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981.
- (2) **"חבות"** – כהגדרת מונח זה בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 312 של המפקח על הבנקים.
- (3) **"תנאי שוק"** – תנאים שאינם מועדפים על התנאים בהם עושה הבנק עסקות דומות מסוגה של העסקה עם אנשים, או עם תאגידים, שאינם בעלי שליטה בבנק, או עם אנשים שלבעל שליטה אין בעסקות עימם עניין אישי. תנאי השוק ביחס לעסקות בנקאיות נבחנים בהשוואה לתנאים בהם נעשות עסקות מאותו סוג בהיקפים דומים, כמקובל בבחינת עסקות עם אנשים קשורים בהתאם להוראה 312 להוראות ניהול בנקאי תקין, עם לקוחות הבנק שאינם אנשים קשורים או גורמים שיש לבעלי השליטה עניין אישי בעסקה עמם; תנאי השוק ביחס לעסקות שאינן עסקות בנקאיות ייבחנו ביחס לעסקות מאותו סוג שהבנק מתקשר בהן עם ספקים ו/או ביחס להצעות של ספקים אחרים שנבחנו בטרם הוחלט על ההתקשרות. במקרים בהם אין לבנק עסקות מאותו סוג ייבחנו תנאי השוק ביחס לעסקות מאותו סוג הנעשות במשק, ובתנאי שהעסקה הינה במהלך העסקים הרגיל ושלעסקות מסוג זה קיים שוק בו נעשות עסקות דומות. לעניין קביעת חריגותה של עסקה, נקבעו הוראות בדבר "תנאי שוק" כמפורט לעיל.
- (4) **"בעלת השליטה"** – לרבות החברות הפרטיות והציבוריות הקשורות אליה כמשמעות המונח "איש קשור" בהוראת ניהול בנקאי תקין 312 ולרבות עם קרוביה וחברות פרטיות הקשורות אליהם, לרבות בני משפחתה הגרים עמה או שפרנסתם עליה; הגדרת "קרוב" על-פי הוראות חוק הבנקאות (רישוי) כוללת בן זוג, אח, הורה, צאצא, צאצא בן הזוג, ובן זוג של כל אחד מאלה.
- (5) **"הון פיקוחי"** – כהגדרתו בהוראות ניהול בנקאי תקין 202 של המפקח על הבנקים או כל הוראה שתבוא במקומה.

להלן פרטים על היתרות של בעלת השליטה בבנק ושל אחרים שלבעלת השליטה עניין אישי בעיסוקיהם עם הבנק, ליום 31 בדצמבר 2014 (באלפי ש"ח):

היתרה הגבוהה בשנת 2014	יתרה ליום 31.12.14	
קבוצת שיכון ובינוי בע"מ⁽¹⁾:		
524,060	434,110	אשראי מאזני
1,209,289	1,208,894	התחייבויות למתן אשראי
416,352	332,466	ערבויות מכר, ערבויות להבטחת אשראי ואחרות
17,669	17,669	אשראי מאזני וחץ-מאזני בגין עסקות בנגזרים ⁽²⁾
41,674	41,398	ערבויות לצד שלישי
221,761	124,446	פיקדונות הציבור (מאזני)
-	1,774	הוצאות על פעילות לא בנקאית
עמותת "הרוח הטובה":		
395	395	פיקדונות הציבור (מאזני)
950	950	חסויות ⁽³⁾
עמותת "מתן - משקיעים בקהילה":		
1,000	1,000	תרומות ⁽⁴⁾
שרי אריסון:		
35	10	התחייבויות למתן אשראי
180	160	ערבויות מכר, ערבויות להבטחת אשראי ואחרות
20,296	20,296	פיקדונות הציבור (מאזני)
אריסון החזקות בע"מ:		
14	10	פיקדונות הציבור

- (1) גבי שרי אריסון הינה בעלת השליטה בחברת שיכון ובינוי בע"מ (להלן: "שיכון ובינוי") ונחשבת לבעלת השליטה בחברות הנמנות על קבוצה זו. הפירוט המובא ביחס לעסקי הבנק (אשראי מאזני, אשראי חוץ-מאזני ופיקדונות כספיים) עם קבוצת שיכון ובינוי מתייחס לחשבונות שיכון ובינוי עצמה וכמו-כן לכל התאגידים שבשליטתה, למעט חשבונות של תאגיד שבשליטתה של זו שמדווחים בנפרד. יצוין, כי נוכח העובדה שהפירוט מתייחס לקבוצה כמכלול, הוא כולל נתונים אשר ביחס לכל חברה בפני עצמה היו נחשבים לזניחים, ואשר לא היו מדווחים ככלל, אם הדיווח היה מתייחס לכל תאגיד ותאגיד בפני עצמו.
- (2) אשראי חוץ-מאזני כפי שחושב לצורך מגבלות חבות לווה בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 313. היתרה ליום 31 בדצמבר 2014 כוללת יתרה חוץ-מאזנית של נגזרים בסך של כ-15,573 אלפי ש"ח ויתרה חוץ-מאזנית בסך של כ-1,798 אלפי ש"ח.
- (3) הבנק ביצע החסות האמורה כהשתתפות במימון פעילות "יום המעשים הטובים". מר גייסון אריסון, בנה של הגבי שרי אריסון, מכהן בהתנדבות בוועד ההמנהל של עמותת "הרוח הטובה".
- (4) הבנק, באמצעות עמותת "פועלים בקהילה", שהינה זרוע של הבנק למתן תרומות למוסדות ציבור, בשיתוף עם קבוצת ישראל כרס, ביצע את התרומה האמורה כהשתתפות בפרויקט "סיסמא לכל תלמיד". מר גייסון אריסון, בנה של הגבי שרי אריסון, מכהן בהתנדבות בוועד המנהל של עמותת "מתן - משקיעים בקהילה".

להלן פרטים על היתרות של בעלת השליטה בבנק ושל אחרים שלבעלת השליטה עניין אישי בעיסוקיהם עם הבנק, ליום 31 בדצמבר 2013 (באלפי ש"ח):

היתרה הגבוהה בשנת 2013	יתרה ליום 31.12.13	
קבוצת שיכון ובינוי בע"מ⁽¹⁾:		
628,472	507,903	אשראי מאזני
844,000	664,750	התחייבויות למתן אשראי
344,055	296,810	ערבויות מכר, ערבויות להבטחת אשראי ואחרות
8,302	8,302	אשראי מאזני וחוף-מאזני בגין עסקות בנגזרים ⁽²⁾
41,378	41,378	ערבויות לצד שלישי
258,362	164,229	פיקדונות הציבור (מאזני)
-	719	הוצאות על פעילות לא בנקאית
קבוצת דרך ארץ היוויז בע"מ⁽³⁾:		
786,936	-	אשראי מאזני
18,665	-	התחייבויות למתן אשראי
163,426	-	ערבויות מכר, ערבויות להבטחת אשראי ואחרות
-	-	ניכויים
730,074	-	פיקדונות הציבור (מאזני)
MIYA HOLDINGS⁽⁴⁾:		
50,163	-	אשראי מאזני
10	-	התחייבויות למתן אשראי
3,486	-	ערבויות מכר, ערבויות להבטחת אשראי ואחרות
-	-	אשראי מאזני וחוף-מאזני בגין עסקות בנגזרים
-	-	ערבויות לצד שלישי
1,698	6	פיקדונות הציבור (מאזני)
עמותת רוח טובה⁽⁵⁾:		
-	950	תרומות
שרי אריסון:		
77	35	התחייבויות למתן אשראי
180	180	ערבויות מכר, ערבויות להבטחת אשראי ואחרות
19,425	18,091	פיקדונות הציבור (מאזני)
אריסון החזקות בע"מ:		
19	-	אשראי מאזני
20,471	14	פיקדונות הציבור

- (1) גבי שרי אריסון הינה בעלת השליטה בחברת שיכון ובינוי בע"מ (להלן: "שיכון ובינוי") ונחשבת לבעלת השליטה בחברות הנמנות על קבוצה זו. הפירוט המובא ביחס לעסקי הבנק (אשראי מאזני, אשראי חוף-מאזני ופיקדונות כספיים) עם קבוצת שיכון ובינוי מתייחס לחשבונות שיכון ובינוי עצמה וכמו-כן לכל התאגידים שבשליטתה, למעט חשבונותיה של חברת דרך-ארץ היוויז (1997) בע"מ (ראה הערת שוליים 3 להלן) ושל תאגיד שבשליטתה של זו שמדווחים בנפרד. יצוין, כי נוכח העובדה שהפירוט מתייחס לקבוצה כמכלול, הוא כולל נתונים אשר ביחס לכל חברה בפני עצמה היו נחשבים לזניחים, ואשר לא היו מדווחים כלל, אם הדיווח היה מתייחס לכל תאגיד ותאגיד בפני עצמו.
- (2) אשראי חוף-מאזני כפי שחושב לצורך מגבלות חבות לווה בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 313. היתרה ליום 31 בדצמבר 2013 כוללת יתרה חוף-מאזנית בסך של כ-8,302 אלפי ש"ח.
- (3) חברה זו הייתה חברה מוחזקת (50%) של שיכון ובינוי ובשלב כך נחשבה לחברה שלגבי שרי אריסון יש עניין אישי בעסקיה. במהלך שנת 2013 החברה נמכרה. בשל ההיקף הגבוה יחסית של עסקי חברה זו עם הבנק, מוצגים קשריה העסקיים עם הבנק בנפרד מכלל עסקי קבוצת שיכון ובינוי.
- (4) האשראי נפרע במהלך שנת 2013.
- (5) הבנק, באמצעות עמותת "פועלים בקהילה", שהינה זרוע של הבנק למתן תרומות למוסדות ציבור, ביצע את התרומה האמורה כהשתתפות במימון פעילות "יום המעשים הטובים".

תגמולים לבעלי עניין ולנושאי משרה בכירה

להלן פירוט השכר, הגמול, שווי ההטבות, תשלומי המעביד וההפרשות לגבי נושאי המשרה הבכירים בקבוצת הבנק

שנת 2014													
שם	תפקיד	שיעור החזקה בהון הבנק	משכורת ⁽¹⁾ מענקים	הטבה בשל תשלום מבוסס מניות ⁽²⁾	שווי הטבות נוספות ⁽³⁾	תשלומי והפרשות המעביד ⁽⁴⁾	השלמת עתודות בגין הוצאות נלוות עקב שינויים בשכר בשנת החשבון	סך-הכל ⁽⁵⁾	הלוואות שניתנו בתנאי הטבה ⁽⁶⁾	יתרה	תקופה ממוצעת לפירעון (בשנים)	ההטבה שניתנה במהלך השנה	יתרת הלוואות שניתנו לא בתנאי הטבה
יאיר סרוסי	יו"ר דירקטוריון הבנק	0.02	1,903	1,697	467	876	-	7,887	-	-	-	-	33
ציון קינן	המנהל הכללי של הבנק	0.02	2,089	2,948	545	869	-	8,524	-	-	-	-	105
אורית לרר	מנהלת כללית של בנק הפועלים שוויץ	-	2,314	982	914	883	-	6,754	-	-	-	-	513
דב קוטלר*	מנהל כללי של קבוצת ישראלכרט	-	1,293	1,808	121	2,388	-	6,009	-	-	-	-	62
דן קולר	משנה למנכ"ל, ממונה על חטיבת שווקים פיננסיים	0.01	1,394	813	217	928	-	5,035	-	-	-	-	25
משה אלוש	משנה למנכ"ל, בנק הפועלים שוויץ	-	2,075	2,357	11	443	-	4,886	-	-	-	-	-
זאב חיו	משנה למנכ"ל, ממונה על הביקורת הפנימית בארץ ובחו"ל	-	1,068	447	204	1,608	975	4,523	113	8	2	2,018	
אפרת יעבץ	משנה למנכ"ל, ממונה על חטיבת משאבי אנוש, ייעוץ ומשאבים	-	1,406	751	263	1,133	-	4,335	69	6	1	277	
יעקב אורבך	משנה למנכ"ל, ממונה על החטיבה העסקית	0.01	1,422	726	221	796	-	4,237	16	2	-	87	

* סיים את תפקידו ביום 31 בינואר 2015.

תגמולים לבעלי עניין ולנושאי משרה בכירה (המשך)

באלפי ש"ח

שנת 2013											
שם	תפקיד	שיעור החזקה בהון הבנק	משכורת מענקים	הטבה בשל שווי תשלום מבוסס מניות ⁽²⁾	הטבות נוספות ⁽³⁾	תשלומי הפרשות המעביד ⁽⁴⁾	סך-הכל ⁽⁵⁾	הלוואות שניתנו בתנאי הטבה ⁽⁶⁾			יתרת הלוואות שניתנו לא בתנאי הטבה
								יתרה	תקופה ממוצעת לפירעון (בשנים)	ההטבה שניתנה במהלך השנה	
יאיר סרוסי יו"ר הדירקטוריון של הבנק		0.02	1,906	2,820	471	860	9,500	-	-	-	41
ציון קינן המנהל הכללי של הבנק		0.02	2,091	2,825	584	1,034	9,850	-	-	-	134
אורית לרר משנה למנכ"ל, עברה לכהן כמנכ"ל בנק הפועלים שוויץ		-	2,390	398	973	814	6,993	-	-	-	171
ארי פינטו משנה למנכ"ל, ממונה על החטיבה הקמעונאית		0.01	1,577	522	78	1,647	5,198	-	-	-	44
דב קוטלר המנהל הכללי של ישראלכרט		0.01	1,295	1,610	133	456	4,438	-	-	-	20
אפרת יעבץ משנה למנכ"ל, ממונה על חטיבת משאבי אנוש, ייעוץ ומשאבים		0.01	1,400	463	255	920	4,412	2	7	90	318
יעקב אורבך משנה למנכ"ל, ממונה על הביקורת הפנימית בארץ ובח"ל		0.01	1,425	446	218	397	4,412	2	1	24	65
אירית איזקסון* יו"ר הדירקטוריון של קבוצת ישראלכרט ודירקטורית בבנק		0.01	1,239	1,361	170	628	3,484	-	-	-	54

* גבי אירית איזקסון הינה בעלת עניין בבנק שקיבלה תגמולים בקשר עם שירותיה כדירקטורית בבנק וכיו"ר פעיל של החברות בקבוצת ישראלכרט. ביום 31 בדצמבר 2013 סיימה הגבי איזקסון לכהן כיו"ר דירקטוריון פעיל בקבוצת ישראלכרט.

הערות כלליות:

היקף המשרה של מקבלי התגמול הינו 100%.

כל עובדי הבנק, ובכלל זה נושאי משרה בבנק, נהנים מהטבות שונות בניהול חשבונות הבנק שלהם. הטבות אלה מתייחסות בעיקרן לפטור מדמי ניהול קבועים, דמי רישום פעולות בחשבון, תדפיסי מידע, פנקסי שיקים, אחזקת ניירות-ערך, משיכת מזומנים, העברת כספים לחשבונות אחרים ודמי חבר של כרטיסי אשראי. כמו-כן קיימות הטבות בשיעור העמלות בגין קניה ומכירה של ניירות-ערך ומטבע-חוץ, הוראת קבע לביצוע תשלומים בחשבון ושכירת כספות. בנוסף, ככל יתר עובדי הבנק, גם נושאי המשרה נהנים מהטבה רביבת על יתרות זכות וחובה בחשבונות עו"ש. מכלול ההטבות שניתנו לנושאי המשרה מסתכם בסכומים זניחים, אשר אינם עולים על סך של 50 אלפי ש"ח בשנה לכל נושא משרה.

לפרטים נוספים בדבר רכיבי התגמול הרוחביים (ובכלל זה תגמול מבוסס מניות) להם זכאים כלל חברי ההנהלה של הבנק וכן יו"ר דירקטוריון הבנק, לרבות תנאי הפרישה, מענקים וכיו"ב ראה ביאורים 15 ו-16 בדוחות הכספיים.

ביום 5 בינואר 2014 פרסם הבנק את מדיניות התגמול שלו לנושאי משרה לפי תיקון 20 לחוק החברות, התשנ"ט 1999 ("חוק החברות") ובהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 30|A של המפקח על הבנקים מיום 19 בנובמבר 2013 ("הוראה בדבר מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי") וכן להערות נוספות שהתקבלו מהפיקוח על הבנקים ("מדיניות התגמול"). מדיניות התגמול אומצה על-ידי האסיפה הכללית של בעלי מניות הבנק ביום 11 בפברואר 2014. ביום 22 ביוני 2014 אימץ הבנק מדיניות תגמול כוללת למנהליו הבכירים ועובדיו, וכן תוכנית תגמול בהתאם לה ("תוכנית תגמול 2014").

כמפורט בסעיף ו(א) 1.4 ובסעיף ו(ג) 1.4 בביאור 15 בדוחות הכספיים, בהתאם למדיניות התגמול ולתוכנית תגמול (2014), ככלל, ובין היתר, נושאי המשרה והמנהלים הבכירים בבנק עשויים להיות זכאים למענק שנתי מותאם סיכון ומותנה ביצועים בהתאם למנגנון הדומה למנגנון הקיים בבנק כיום כאשר, 50% ממנו ישולם למנהלים באמצעות יחידות RSU מותנות (תלויות ביצועים) שיבשילו על פני 3 שנים כפוף לביצועי הבנק בשנים אלה. יחידות ה-RSU מסווגות לצרכים חשבונאיים כתגמול הוני. (במקרים מיוחדים יוענקו יחידות פנטום של מניות חסומות). הפרש התשואה של הבנק לשנת 2014, לצורכי קביעת המענקים על-פי תוכנית תגמול (2014), הוא כ-1.30%.

בהתאם להוראה בדבר מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי, החובה לאמץ מדיניות תגמול חלה גם על חלק מהחברות הבנות של הבנק בארץ וזאת עד ליום 30 בספטמבר 2014. חברות בנות אלה, דיווחו לבנק, כי הליך אימוץ מדיניות התגמול על ידן הסתיים עד למועד הקבוע בדין החל כאמור. הבנק נמצא בהליכי יישום עקרונות מדיניות התגמול שלו גם על חברות בנות בחו"ל, וסניפי חו"ל, בהתאמות מסוימות.

הבנק פועל להתאמת תגמולם של נושאי המשרה ועובדיו למדיניות התגמול שלו, בהתאם להוראות התחילה והתחולה שבסעיף 7 לפרק נושאי המשרה שבמדיניות התגמול ולסעיפים הרלוונטיים בפרקים העוסקים במנהליו הבכירים ועובדיו שהם "עובדים מרכזיים" שאינם נושאי משרה, ולהוראות המעבר שבהוראה בדבר מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי (ביחד "הוראות המעבר"). בהתאם לכך, ומאחר שחלק מההסכמים עם נושאי המשרה ועם מנהלים המצוינים בטבלאות לעיל נחתמו לפני יום פרסום ההוראה בדבר מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי, הסכמים אלה המשיכו להיות ברי תוקף בשנת 2014 (כולה או חלקה) וחלים עליהם תנאי תוכנית תגמול (2010) על נספחיה (כפי שתוקנה), וכמפורט בדוח מיידי מיום 31 באוגוסט 2010, אסמכתא מספר 608787-01-2010 ("דוח תוכנית תגמול (2010)" ו"תוכנית תגמול (2010)"). על הסכמים שנחתמו ביום 3 ביוני 2013 ואילך חלות הוראות מדיניות התגמול ותוכנית תגמול (2014), החל מהמועדים המפורטים בהוראות המעבר.

כמפורט בסעיף ו(א) 1.4 ובסעיף ו(ג) 1.4 בביאור 15 בדוחות הכספיים, על-פי תנאי תוכנית תגמול (2010) ודוח תוכנית תגמול (2010), בכל שנה יתווסף או יגרע סכום המענק השנתי לחשבון המענקים של המנהל. חשבון המענקים הינו חשבון בנק רעיוני אישי המבטא את יתרת המענקים העומדת לזכות/ חובת המנהל בכל מועד. בכל שנה, בהתקיים תנאים מסוימים שנקבעו בתוכנית תגמול (2010), יבוצע תשלום יחסי מהיתרה בחשבון המענקים, והיתרה שטרם שולמה תיוותר בחשבון המענקים. הפרש התשואה של הבנק לשנת 2014, לצורכי קביעת המענקים על-פי תוכנית תגמול (2010), הוא כ-1.19% וכ-0.69% לגבי היו"ר והמנכ"ל.

(1) בהתאם לתוכנית תגמול (2014) תשלום השכר כולל גם תשלומים המסווגים כתגמול קבוע שאינו מזכה בהפרשות סוציאליות, כמפורט בסעיף ו(א) 1.4 ובסעיף ו(ג) 1.4 בביאור 15 בדוחות הכספיים.

(2) שווי ההטבה בשל תשלום מבוסס מניות לחברי ההנהלה של הבנק ויו"ר הדירקטוריון של הבנק כולל הטבה בגין יחידות מניות חסומות (RSU) ויחידות מניות חסומות מותנות שהוענקו במסגרת תוכנית תגמול (2010). שווי ההטבה בגין יחידות המניות החסומות ויחידות המניות החסומות המותנות, בהתאם לתוכנית תגמול (2010) נמדד במועד הענקתן. ככלל, התגמול בגין יחידות המניות החסומות, אשר הוענק בהתאם לתנאי תוכנית תגמול (2010), יבשיל בשלוש מנות שוות, בהתאם לתקופות הסכם ההעסקה של המנהל (כפוף להתאמות לגבי הסכם עבודה שהינו לתקופה העולה על 3 שנים). שווי ההטבה המפורט בטבלה לעיל, כולל פריסה לא ליניארית של הוצאה החשבונאית בגינן, בהתאם לשיטת המנות, לפיה בשנה הראשונה נזקפת מלוא הוצאה בגין המנה הראשונה, מחצית הוצאה בגין המנה השניה ושליש מההוצאה בגין המנה השלישית, כך שסך הוצאה בשנה הראשונה מסתכם לכ-60% מכלל הוצאה בגין התוכנית, בשנה השנייה לכ-30% מכלל הוצאה ובשנה השלישית לכ-10%. בשנת 2014 נרשמה הוצאה בגין תשלום מבוסס מניות (בדרך של יחידות RSU) בגובה של 50% מהמענק השנתי מכוח תוכנית תגמול (2014), כמפורט לעיל.

(3) הסכומים המפורטים תחת טור "הטבות נוספות" בטבלה, כוללים תשלום בגין הוצאות רכב, אש"ל, וגילומים נטו.

(4) התשלומים בטור "תשלומי והפרשות המעביד" כוללים הפרשות לפיצויי פיטורין, לתגמולים, לפנסיה, לקרן השתלמות, לחופשה, לביטוח לאומי, למחלה ולמענק יובל.

(5) לא כולל מס שכר.

(6) ההלוואות ניתנו בתנאים דומים לאלו שניתנו לכלל עובדי הבנק, אשר סכומיהן נקבעו לפי קריטריונים אחידים.

תגמולים לבעלי עניין ולנושאי משרה בכירה (המשך)

מר יאיר סרוסי

מר סרוסי מועסק על-ידי הבנק בתפקיד יו"ר פעיל של הבנק החל מיום 1 באוגוסט 2009. לעניין תנאי העסקתו של מר סרוסי, לרבות תקופת העסקתו, תנאים לסיום התקשרות, תקופת הודעה מוקדמת ותקופת הסתגלות, פיצויי פיטורים ופנסיה, קרן השתלמות, וכן תנאים נלווים, ראה דוחות מיידים של הבנק מהימים 13 בספטמבר 2012 ו-19 באוקטובר 2012 (אסמכתא מספר 237483-01-2012 ו-259701-01-2012, בהתאמה) הנכללים כאן על דרך ההפניה (ביחד, "דוח תגמול סרוסי"). הסכום הנקוב בטור מענקים בטבלה כולל את הרכיבים הבאים:

- (1) מענק שנתי מותאם סיכון ומותנה ביצועים - ראה סעיף ו(ג)1 בביאור 15 בדוחות הכספיים.
 - (2) מענק לרכישת מניות - ראה סעיף ו(ג)2 בביאור 15 בדוחות הכספיים.
- הסכום הנקוב בטור תשלום מבוסס מניות בטבלה כולל:
- יחידות מניות חסומות- ראה סעיף ו(ג)3 בביאור 15 בדוחות הכספיים.
- לעניין השפעת סיום כהונה על התגמול, ראה סעיף ו(ג)1.6, סעיף ו(ג)3.1 וסעיף ו(א)2.5 בביאור 15 האמור.
- לפרטים נוספים בדבר תגמול מבוסס מניות ומענקים למר סרוסי, ראה דוח תגמול סרוסי.

מר ציון קינן

מר קינן מועסק על-ידי הבנק בתפקיד מנכ"ל הבנק החל מיום 27 באוגוסט 2009. לעניין תנאי העסקתו של מר קינן, לרבות תקופת העסקתו, תנאים לסיום התקשרות, תקופת הודעה מוקדמת ותקופת הסתגלות, פיצויי פיטורים ופנסיה, קרן השתלמות, וכן תנאים נלווים, ראה דוח מיידים של הבנק מיום 13 בספטמבר 2012 (אסמכתא מספר 237483-01-2012) הנכלל כאן על דרך ההפניה ("דוח תגמול קינן"). הסכום הנקוב בטור מענקים בטבלה כולל את הרכיבים הבאים:

- (1) מענק שנתי מותאם סיכון ומותנה ביצועים - ראה סעיף ו(ג)1 בביאור 15 בדוחות הכספיים.
 - (2) מענק לרכישת מניות - ראה סעיף ו(ג)2 בביאור 15 בדוחות הכספיים.
- הסכום הנקוב בטור תשלום מבוסס מניות בטבלה כולל:
- יחידות מניות חסומות- ראה סעיף ו(ג)3 בביאור 15 בדוחות הכספיים.
- לעניין השפעת סיום כהונה על התגמול, ראה סעיף ו(ג)1.6, סעיף ו(ג)3.1 וסעיף ו(א)2.5 בביאור 15 האמור.
- לפרטים נוספים בדבר תגמול מבוסס מניות ומענקים למר קינן, ראה דוח תגמול קינן.

גבי אורית לרר

גבי לרר מכהנת כמנהלת כללית של בנק הפועלים (שוויץ) החל מיום 8 באוגוסט 2012. הסכם העסקתה של גבי לרר הינו לתקופה של 4 שנים. גבי לרר זכאית למשכורת חודשית של 50 אלף פרנקים שוויצריים וכן לתנאים נלווים לרבות החזר הוצאות שכר דירה, ביטוח רפואי, פנסיה וכו'. כל עלויות העסקתה של גבי לרר משולמות על-ידי בנק הפועלים שוויץ, בפרנקים שוויצריים, ומותאמות ליוקר המחיה בשוויץ.

גבי לרר זכאית לתגמול מבוסס מניות שנתי בשווי של כ-180 אלף פרנקים שוויצריים.

מר דב קוטלר

מר קוטלר כיהן כמנכ"ל ישראלכרט בע"מ (וכן כמנכ"ל החברות מקבוצת ישראלכרט: יורופיי (יורוקרד) ישראל בע"מ, אמינית בע"מ ופועלים אקספרס בע"מ) ("ישראלכרט"). החל מיום 1 בפברואר 2009 ועד ליום 31 בינואר 2015 - יום סיום הסכם ההתקשרות עימו. החברות בקבוצת ישראלכרט נושאות במלוא עלות השכר של מר קוטלר.

עם סיום העסקתו של מר קוטלר בישראלכרט הוא יהיה מחויב בתקופת צינון בת 12 חודשים (שאם יעמוד בה יהיה זכאי למענק בגובה 6 משכורות חודשיות בהתאם לתנאי העסקתו). בהתאם להסכם ההעסקה ובהתאם להודעה על סיום כהונתו, זכאי מר קוטלר להודעה מוקדמת בת שישה חודשים. מר קוטלר זכאי לקבל השלמה של סכום הפיצויים ל-100% ממשכורתו האחרונה.

במסגרת הסכם ההעסקה האמור נקבעה תוכנית מענקים שבהתאם לה, ייקבע בכל שנה תקציב אישי, חיובי או שלילי, למר קוטלר, בהתאם להפרש שבין הרווח/ההפסד החשבונאי הנקי המצרפי של כל החברות בקבוצת ישראלכרט בשנה נתונה לבין רווח הסף לתגמול (כהגדרת מונחים אלה בתוכנית התגמול).

על פי הסכם ההעסקה, הוענקו למר קוטלר 189,695 יחידות RSU רגילות הניתנות למימוש למניות הבנק, בתנאים זהים לאלו הקבועים לבכירי הבנק בתוכנית תגמול (2010). בנוסף ליחידות ה-RSU, הוענקו למר קוטלר 60,000 יחידות RSU מותנות בהתאם לתנאי תוכנית תגמול (2010).

ביום 16 בדצמבר 2014 אישר דירקטוריון ישראלכרט לאחר אישור ועדת התגמול שלה, כי החל מינואר 2015 ועד תום תקופת ההודעה המוקדמת של מר קוטלר (31 ביולי 2015), יהיה המנכ"ל היוצא של ישראלכרט כפוף לתוכנית התגמול של ישראלכרט אשר אומצה על-ידיה בהתאם למדיניות התגמול שלה ולהוראה 301 A להוראות ניהול בנקאי תקין של המפקח על הבנקים בדבר מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי.

מר דן קולר

מר קולר מכהן כמשנה למנכ"ל של הבנק וממונה על חטיבת שווקים פיננסיים. הסכם העסקתו של מר קולר הינו לתקופה של שלוש שנים החל מיום 1 במאי 2013 ועד ליום 30 ביוני 2016. על-אף האמור לעיל, ניתן לסיים את ההתקשרות גם קודם לכן על-ידי כל אחד מהצדדים בהודעה מוקדמת בת 90 יום. משכורתו החודשית של מר קולר צמודה לעליית המדד. לפירוט יתר תנאי העסקה של חברי הנהלה בבנק החלים גם על העסקתו של מר קולר, ראה סעיפים ג', ד', ה' (4) בביאור 15 בדוחות הכספיים של הבנק. לפירוט מענקים הנקובים בטור המענקים בטבלה לעיל, ראה סעיף ו' (א) 1 בביאור 15 בדוחות הכספיים של הבנק. הסכום הנקוב בטור תשלום מבוסס מניות בטבלה כולל:

יחידות מניות חסומות - ראה סעיף ו' (א) 2 בביאור 15 בדוחות הכספיים.

לפרטים נוספים בדבר תגמול מבוסס מניות ומענקים למר קולר, ראה גם דוח תוכנית תגמול (2010).

מר משה אלוש

מר אלוש מכהן כמשנה למנכ"ל, בבנק הפועלים (שוויץ) כמנהל הבנקאות הפרטית. כל עלויות העסקתו של מר אלוש משולמות על-ידי בנק הפועלים שוויץ, בפרנקים שוויצרים, ומותאמות ליוקר המחיה בשוויץ. הסכם העסקתו הנוכחי של מר אלוש הינו לתקופה של 5 שנים עד ליום 30 בספטמבר 2015. מר אלוש זכאי למשכורת חודשית בסך כולל של 42,307 פרנקים שוויצרים. בנוסף, זכאי מר אלוש למענק שימור רב-שנתי, בסכום של 400,000 פרנקים שוויצרים לשנה, אשר יושב במלואו אם תסתיים העסקתו בבנק הפועלים שוויץ, ביוזמתו לפני תום החוזה. מענק השימור נקבע, בין היתר, בהתבסס על הוצאות דיור וחינוך ילדים הנובעות מהמעבר של מר אלוש ומשפחתו לשוויץ לצורך ביצוע תפקידו. מר אלוש זכאי לבונוס המבוסס על הישגי בנק הפועלים שוויץ.

מר זאב חיו

מר חיו מכהן כמשנה למנכ"ל הממונה על הביקורת הפנימית בארץ ובחו"ל. הסכם העסקתו של מר חיו הינו לתקופה של שלוש שנים החל מיום 14 ביולי 2014 ועד ליום 30 בספטמבר 2017. על-אף האמור לעיל, ניתן לסיים את ההתקשרות גם קודם לכן על-ידי כל אחד מהצדדים בהודעה מוקדמת בת 90 יום. משכורתו החדשית של מר חיו צמודה לעליית המדד. לפירוט יתר תנאי ההעסקה של חברי הנהלה בבנק החלים גם על העסקתו של מר חיו, ראה סעיפים ג', ד', ה' (4) בביאור 15 בדוחות הכספיים של הבנק. לפירוט מענקים הנקובים בטור המענקים בטבלה לעיל, ראה סעיף ו' (א) 1 בביאור 15 בדוחות הכספיים של הבנק. הסכום הנקוב בטור תשלום מבוסס מניות בטבלה כולל: יחידות מניות חסומות - ראה סעיף ו' (א) 2 בביאור 15 בדוחות הכספיים. לפרטים נוספים בדבר תגמול מבוסס מניות ומענקים למר חיו, ראה גם דוח תוכנית תגמול (2014).

גבי אפרת יעבץ

גבי יעבץ מכהנת כמשנה למנכ"ל של הבנק וממונה על חטיבת משאבי אנוש, ייעוץ ומשאבים. הסכם העסקתה של גבי יעבץ הינו לתקופה של שלוש שנים החל מיום 8 בספטמבר 2012 ועד ליום 30 בספטמבר 2015. על-אף האמור לעיל, ניתן לסיים את ההתקשרות גם קודם לכן על-ידי כל אחד מהצדדים בהודעה מוקדמת בת 90 יום. משכורתה החדשית של גבי יעבץ צמודה לעליית המדד. לפירוט יתר תנאי ההעסקה של חברי הנהלה בבנק החלים גם על העסקתה של גבי יעבץ, ראה סעיפים ג', ד', ה' (4) בביאור 15 בדוחות הכספיים של הבנק. לפירוט מענקים הנקובים בטור המענקים בטבלה לעיל, ראה סעיף ו' (א) 1 בביאור 15 בדוחות הכספיים של הבנק. הסכום הנקוב בטור תשלום מבוסס מניות בטבלה כולל: יחידות מניות חסומות - ראה סעיף ו' (א) 2 בביאור 15 בדוחות הכספיים. לפרטים נוספים בדבר תגמול מבוסס מניות ומענקים לגבי יעבץ, ראה גם דוח תוכנית תגמול (2010).

מר יעקב אורבך

מר אורבך מכהן כמשנה למנכ"ל הממונה על החטיבה העסקית. עד ליום 6 ביולי 2014 כיהן כממונה על הביקורת הפנימית בארץ ובחו"ל. הסכם העסקתו הנוכחי של מר אורבך הינו לתקופה של שלוש שנים החל מיום 1 בינואר 2013 ועד ליום 31 בדצמבר 2015. על-אף האמור לעיל, ניתן לסיים את ההתקשרות גם קודם לכן על-ידי כל אחד מהצדדים בהודעה מוקדמת בת 90 יום. משכורתו החדשית של מר אורבך צמודה לעליית המדד. לפירוט יתר תנאי ההעסקה של חברי הנהלה בבנק החלים גם על העסקתו של מר אורבך, ראה בסעיפים ג', ד', ה' (4) בביאור 15 בדוחות הכספיים של הבנק. לפירוט מענקים הנקובים בטור המענקים בטבלה לעיל, ראה סעיף ו' (א) 1 בביאור 15 בדוחות הכספיים של הבנק. הסכום הנקוב בטור תשלום מבוסס מניות בטבלה כולל: יחידות מניות חסומות - ראה סעיף ו' (א) 2 בביאור 15 בדוחות הכספיים. לפרטים נוספים בדבר תגמול מבוסס מניות ומענקים למר אורבך, ראה גם דוח תוכנית תגמול (2010).

הקשר בין התגמול שניתן בשנת 2014 לנושאי המשרה הבכירה המפורטים בטבלה לשנת 2014 לעיל לבין תרומת מקבל התגמול לתאגיד

במסגרת אישור הדוחות הכספיים השנתיים של הבנק לשנת 2014, ערך הדירקטוריון בימים 24 ו-26 בפברואר 2015, דיונים נרחבים בתנאי הכהונה וההעסקה של נושאי המשרה ובעלי העניין בבנק, אשר מפורטים לעיל בהתאם לתקנה 21 לתקנות ניירות-ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל-1970 ("נושאי המשרה הבכירה לפי תקנה 21" ו"תקנות דוחות תקופתיים ומיידיים", בהתאמה), וזאת בנפרד לגבי כל נושאי המשרה הבכירה לפי תקנה 21, ולאחר שהדירקטוריון קיבל פרטים מלאים על תנאי כהונתם והעסקתם. המענקים בגין שנת 2014 שאושרו על-ידי ועדת התגמול והדירקטוריון של הבנק, נקבעו על-פי רוב בהתאם לקריטריונים מדידים שנקבעו מראש בתוכנית תגמול (2010), או תוכנית תגמול (2014), לפי המקרה, (כהגדרתן לעיל). ככל שהדבר נוגע להפעלת שיקול דעת בקשר עם המענקים בגין שנת 2014 לנושאי משרה, שיקול הדעת הינו במסגרת הוראות תיקון 20 לחוק החברות וההוראה בדבר מדיניות תגמול בתאגיד בבנקאי, והינו בהתאם למדיניות התגמול ותוכנית תגמול (2014), ככל שחלות בהתאם להוראות המעבר. לדיונים של הדירקטוריון מהימים 24 ו-26 בפברואר 2015 קדמו דיונים מקדימים בנושא על-ידי ועדת התגמול. בדיונים שנערכו כאמור בוועדת התגמול ובדירקטוריון, נבחנו לגבי כל נושא משרה, בנפרד, הקריטריונים הספציפיים שנקבעו מראש לכל נושא משרה (לעניין זה, ראה דוח תוכנית תגמול (2010) ומדיניות התגמול של הבנק), עמידתו בקריטריונים שנקבעו לגבי כמפורט להלן, והקשר שבין התגמול שהוא מקבל לבין תרומתו לבנק. הקריטריונים הספציפיים שנקבעו לכל נושא משרה, הינם בהתאם לתפקידו של כל נושא משרה.

לצורך הבחינה האמורה וכן לצורך בחינת הוגנות וסבירות התמורה לכל נושא משרה, בחן הדירקטוריון קריטריונים, ביניהם (1) תרומת נושא המשרה לעסקיו של הבנק, השגת יעדי ותוצאותיו הכספיות; (2) קידום מטרות הבנק, לרבות עמידה בתוכנית העבודה שנקבעה על-ידי הדירקטוריון לשנת הדיווח; (3) הצורך של הבנק לשמר נושא משרה בעל כישורים, ידע או מומחיות ייחודיים; (4) כישוריו המקצועיים והניהוליים, השכלתו, מומחיותו, ניסיונו והישגיו של נושא המשרה, ומידת האחראיות המוטלת על נושא המשרה; (5) אתגרים מיוחדים בעלי חשיבות לבנק, עימם התמודד נושא המשרה במהלך השנה; (6) שביעות רצון המנכ"ל /או היו"ר, לפי העניין, מתפקודו של נושא המשרה; (7) השפעת התגמול על פערי השכר בבנק; (8) היחס בין הרכיבים הקבועים שבתגמול לבין הרכיבים המשתנים; ו-(9) שקילת התגמול בראי גודל הבנק ואופי פעילותו ולאור תנאי השוק הקיימים ביחס לנושאי משרה מקבילים בבנקים ובחברות דומות.

לשם בחינת התגמול ועמידה בקריטריונים האמורים, ולצורך בחינת סבירות מכלול תנאי התגמול של נושאי המשרה הבכירה לפי תקנה 21 כנדרש לפי תקנה 10(ב)(4) לתקנות דו"חות תקופתיים ומיידיים, בחן הדירקטוריון את מדיניות התגמול של הבנק ועקרונותיה, נתונים בדבר התגמול שאושר בעבר לכל נושא משרה, סקר השוואתי שהוכן על-ידי יועץ חיצוני לגבי תנאי התגמול בחברות דומות בענף ובחברות בסדר הגודל של הבנק, תוכנית תגמול (2010) (כפי שתוקנה) והקריטריונים שנקבעו בקשר עימה ותוכנית תגמול (2014), ביצועי הבנק לשנת 2014 (לרבות ביחס למתחריו) ונתונים בדבר עמידה בקריטריונים האמורים, לרבות פועלו ותרומתו של כל נושא משרה לבנק בשנת 2014 והיחס בינם לבין התגמול הכולל שמוצע לאשר לו, כאמור.

תגמולים לבעלי עניין ולנושאי משרה בכירה (המשך)

דירקטוריון הבנק בדק ומצא כי תגמול נושאי המשרה בבנק תואם את הוראות המעבר בהוראה בדבר מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי ובמדיניות התגמול של הבנק ואת מדיניות התגמול, לפיהן הסכמים פרטניים שנחתמו לפני פרסום טיוטת הוראה 301A יהיו בתוקף עד סיומם ולא יאוחר מיום 31 בדצמבר 2016. לעניין תנאי הכהונה וההעסקה גופם, ציין הדירקטוריון כי הם בהתאם לתוכניות התגמול של הבנק שהיו בתוקף בשנת 2014 ובהתאם לתיקון 20, תנאי הכהונה וההעסקה של חלק מנושאי המשרה שתגמולם אינו כפוף עדיין לתוכנית תגמול (2014), שונים ממדיניות התגמול בשלושה היבטים עיקריים: [א] התגמול ההוני המוענק לנושאי המשרה בבנק ("יחידות מניות חסומות") אינו בהתאם לתנאי "רכיב התגמול הקבוע" או ל"רכיב התגמול המשתנה" אשר במדיניות התגמול; [ב] נוסחת המענק שונה מהנוסחה הקבועה במדיניות התגמול; [ג] למר יאיר סרוסי, יו"ר דירקטוריון הבנק ולמר ציון קינן מנכ"ל הבנק קיים רכיב תלוי ביצועים בדמות מענק לרכישת מניות בגובה של 2 מיליון ש"ח (בניכוי מס) אשר תהיינה חסומות ל-4 שנים, תגמול אשר אינו קבוע במדיניות התגמול.

כמו-כן יצוין, כי התגמול הכולל לנושאי המשרה הני"ל בשנת 2014 לא חורג מהתקרות המצטברות שבמדיניות התגמול, בהתאם לתוכניות התגמול של הבנק שהיו בתוקף בשנת 2014 ובהתאם לתיקון 20.

לאחר דיון בתגמול נושאי המשרה ודיון נוסף בתגמול נושאי המשרה הבכירה לפי תקנה 21 ולאור החומר שהוצג בפני דירקטוריון הבנק, הביעו חברי דירקטוריון הבנק את עמדתם כי מדובר בתגמול שהינו הוגן וסביר בנסיבות העניין, וכי התגמול של כל נושא משרה בכירה תואם את תרומתו לבנק.

לפרטים נוספים בנוגע לתוכנית תגמול (2010), תוכנית תגמול (2014) ותגמול נושאי המשרה ובעלי העניין, ראה ביאורים 15 ו-16 בדוחות הכספיים.

דיווח של הדירקטוריון לאסיפה הכללית השנתית על שכר רואי החשבון המבקרים (1)(2)(3)

הבנק		המאוחד		
2013	2014	2013	2014	
באלפי ש"ח				
עבור פעולות הביקורת⁽⁴⁾:				
11,695	12,686	21,439	22,393	רואי החשבון המבקרים המשותפים
1,180	490	1,872	1,123	רואי חשבון מבקרים אחרים
12,875	13,176	23,311	23,516	סך-הכל
עבור שירותים הקשורים לביקורת⁽⁵⁾:				
10,647	6,354	10,976	6,937	רואי החשבון המבקרים המשותפים
-	-	155	188	רואי חשבון מבקרים אחרים
עבור שירותי מס⁽⁶⁾:				
1,071	1,112	1,645	1,543	רואי החשבון המבקרים המשותפים
258	424	484	767	רואי חשבון מבקרים אחרים
עבור שירותים אחרים⁽⁷⁾:				
1,092	1,392	2,665	4,034	רואי החשבון המבקרים המשותפים
-	-	87	74	רואי חשבון מבקרים אחרים
13,068	9,282	16,012	13,543	סך-הכל
25,943	22,458	39,323	37,059	סך-הכל שכר של רואי חשבון מבקרים

- (1) דיווח של הדירקטוריון לאסיפה הכללית השנתית על שכר רואי החשבון המבקרים בעבור פעולות הביקורת ועבור שירותים נוספים לביקורת, לפי סעיפים 165 ו-167 לחוק החברות, התשנ"ט-1999.
- (2) שכר רואי החשבון המבקרים כולל תשלומים לשותפויות ולתאגידים בשליטתם, וכן כולל תשלומים על-פי חוק מע"מ.
- (3) כולל שכר ששולם ושכר שנצבר.
- (4) ביקורת דוחות כספיים שנתיים, סקירת דוחות ביניים, לרבות ביקורת בקרה פנימית על דיווח כספי (SOX 404) וסקירה של סניפי הבנק בחו"ל.
- (5) Audit Related Fees כולל בעיקר: תשקיפים, אישורים מיוחדים, מכתבי נוחות ופעולות ביקורת בדבר עמידה בהוראות איסור הלבנת הון.
- (6) כולל בעיקר: דוחות התאמה למס, דיוני שומות ויעוץ מס בישראל ובחו"ל.
- (7) כולל בעיקר: סיוע בהכנת דוח אחריות חברתית ויעוץ בנושא תגמול עובדים.

בקורות ונהלים

בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, יחתמו מנכ"ל הבנק, הממונה על החטיבה הפיננסית והחשבונאי הראשי, כל אחד בנפרד, על הצהרה על אחריותם לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי, לרבות הערכת האפקטיביות של בקורות אלו, בהתאם להוראות סעיפים 302 ו-404 לחוק הידוע בשם "Sarbanes Oxley" שנחקק בארצות-הברית.

ההוראות של שני הסעיפים בחוק הנ"ל אוחדו על-ידי המפקח על הבנקים בחודש ספטמבר 2008 בהוראת ניהול בנקאי תקין (הוראה 309), ובינוי 2009 שולבו בהוראות הדיווח לציבור.

הוראות אלו מקיימות בבנק ממועד תחולתן:

- הוראת סעיף 302 בדבר האחריות לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי מקיימת בתדירות רבעונית החל מהדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2005.
- הוראת סעיף 404 בדבר האחריות לבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי מקיימת עבור סוף כל שנה החל מהדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008.

במסגרת היישום של הוראת סעיף 404, ביצע הבנק, בסיוע חברת ייעוץ ששכר, מיפוי ותיעוד של כל תהליכי הבקרה המהותיים בהתבסס על הוראות ה-SEC (הרשות לניירות-ערך בארצות-הברית) ועל-פי המתודולוגיות המקובלות, תוך התבססות על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של הבקרה הפנימית (1992) שפורסמה על-ידי ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO). כמו-כן, הבנק ביצע, על-פי הדרישות, בחינה של אפקטיביות נהלי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי באמצעות בדיקה בפועל של אפקטיביות הבקורות העיקריות.

במהלך שנת 2014 ביצע הבנק, בסיוע חברת ייעוץ, על-פי המתודולוגיות המקובלות, עדכון לתיעוד של תהליכי הבקרה המהותיים. כמו-כן, ביצע בחינה עדכנית של אפקטיביות נהלי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי, באמצעות בדיקה מחודשת של הבקורות העיקריות עבור שנת 2014, תוך התאמת מדגמי הבדיקות לתוצרי מיפוי הסיכונים, המעודכן מדי שנה.

הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי

הנהלת הבנק, בשיתוף עם מנכ"ל הבנק, הממונה על החטיבה הפיננסית והחשבונאי הראשי, העריכו ליום 31 בדצמבר 2014 את האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הבנק, על בסיס הערכה זו, מנכ"ל הבנק, הממונה על החטיבה הפיננסית והחשבונאי הראשי הסיקו, כי לתום תקופה זו הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הבנק הינם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהבנק נדרש לגלות בדוח הכספי בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

שינויים בבקרה הפנימית

במהלך הרבעון שהסתיים ביום 31 בדצמבר 2014 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי.

ציון קינן
מנהל כללי

יאיר סרוסי
יו"ר הדירקטוריון

תל-אביב, 9 במרץ 2015

בנק הפועלים

סקירת ההנהלה 2014

222	תוספת 1 - מאזן מאוחד לשנים 2010-2014 מידע רב תקופתי
223	תוספת 2 - דוח רווח והפסד מאוחד לשנים 2010-2014 מידע רב תקופתי
	תוספת 3 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית
224	
230	תוספת 4 - חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית
238	תוספת 5 - סיכון אשראי לפי ענפי משק
242	תוספת 6 - חשיפות למדינות זרות (על בסיס מאוחד)
245	תוספת 7 - מאזן מאוחד לסוף כל רבעון בשנים 2013-2014 מידע רב-רבעוני
247	תוספת 8 - דוח רווח והפסד מאוחד לרבעון בשנים 2013-2014 מידע רב-רבעוני

ליום 31 בדצמבר					
2010	2011	2012	2013	2014	
נכסים					
50,331	55,790	55,301	45,709	54,974	מזומנים ופיקדונות בבנקים
31,604	34,411	52,070	60,912	58,778	ניירות-ערך
16	-	47	65	476	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
236,671	250,592	253,268	255,543	268,160	אשראי לציבור
(11,383)	(4,097)	(4,086)	(3,943)	(4,180)	הפרשה להפסדי אשראי
225,288	246,495	249,182	251,600	263,980	אשראי לציבור, נטו
339	616	798	1,169	1,861	אשראי לממשלות
132	125	127	137	135	השקעות בחברות כלולות
*3,609	*3,481	*3,426	*3,432	3,475	בניינים וציוד
65	44	33	19	7	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
6,472	10,799	9,624	10,672	16,244	נכסים בגין מכשירים נגזרים
*3,078	*4,744	*5,586	*6,305	7,864	נכסים אחרים
*320,934	*356,505	*376,194	*380,020	407,794	סך-כל הנכסים
התחייבויות והון					
233,965	256,417	271,411	276,525	297,230	פיקדונות הציבור
4,834	7,001	6,015	5,303	4,322	פיקדונות מבנקים
1,335	1,085	629	613	455	פיקדונות הממשלה
386	1,305	1,116	242	42	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
27,608	32,933	35,677	33,980	33,671	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
10,249	13,421	12,718	12,129	16,777	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
19,814	20,399	21,765	22,144	23,686	התחייבויות אחרות
298,191	332,561	349,331	350,936	376,183	סך-כל ההתחייבויות
*22,406	*23,662	*26,561	*28,834	31,361	הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק
337	282	302	250	250	זכויות שאינן מקנות שליטה
*22,743	*23,944	*26,863	*29,084	31,611	סך-כל ההון
*320,934	*356,505	*376,194	*380,020	407,794	סך-כל ההתחייבויות וההון

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ראה ביאור 10.2 בדוחות הכספיים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2010	2011	2012	2013	2014	
12,806	14,793	14,346	12,961	10,673	הכנסות ריבית
(4,853)	(6,696)	(6,186)	(5,018)	(2,905)	הוצאות ריבית
7,953	8,097	8,160	7,943	7,768	הכנסות ריבית, נטו
1,030	1,202	987	874	425	הוצאות בגין הפסדי אשראי
6,923	6,895	7,173	7,069	7,343	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
הכנסות שאינן מריבית					
(457)	(213)	255	480	916	הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית
5,167	5,098	5,105	5,115	5,207	עמלות
180	106	117	126	131	הכנסות אחרות
4,890	4,991	5,477	5,721	6,254	סך-כל ההכנסות שאינן מריבית
הוצאות תפעוליות ואחרות					
*4,709	*4,847	*5,130	*5,434	5,300	משכורות והוצאות נלוות
*1,482	*1,492	*1,616	*1,544	1,539	אחזקה ופחת בניינים וציוד
					הפחתות וירידת-ערך של נכסים
141	21	11	12	12	בלתי מוחשיים ומוניטין
2,001	2,050	2,129	2,034	2,289	הוצאות אחרות
*8,333	*8,410	*8,886	*9,024	9,140	סך-כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
*3,480	*3,476	*3,764	*3,766	4,457	רווח לפני מסים
*1,328	*792	*1,230	*1,271	1,729	הפרשה למסים על הרווח
*2,152	*2,684	*2,534	*2,495	2,728	רווח לאחר מסים
					חלקו של הבנק ברווחים (הפסדים)
3	(5)	6	9	9	של חברות כלולות לאחר מסים
רווח נקי:					
*2,155	*2,679	*2,540	*2,504	2,737	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
					הפסד (רווח) המיוחס לבעלי זכויות
18	39	(34)	44	3	שאינן מקנות שליטה
*2,173	*2,718	*2,506	*2,548	2,740	המיוחס לבעלי מניות הבנק
רווח למניה רגילה בשקלים חדשים:					
רווח בסיסי					
*1.64	*2.05	*1.90	*1.93	2.07	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
רווח מדולל					
*1.63	*2.04	*1.88	*1.91	2.06	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ראה ביאור ד.2 (2) בדוחות הכספיים.

שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית⁽¹⁾

תוספת 3

א. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר								
2012			2013			2014		
שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
%	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח	
נכסים נושאי ריבית								
אשראי לציבור ⁽³⁾ :								
5.34%	11,588	216,945	4.86%	10,674	219,512	3.98%	8,929	224,530
3.89%	787	20,253	3.77%	716	18,975	3.75%	690	18,423
5.22%	12,375 ⁽⁴⁾	237,198	4.78%	11,390 ⁽⁴⁾	238,487	3.96%	9,619⁽⁴⁾	242,953
אשראי לממשלות:								
2.27%	18	794	2.27%	21	927	2.18%	32	1,470
פיקדונות בבנקים:								
1.99%	60	3,019	1.59%	42	2,634	1.78%	66	3,709
1.04%	24	2,312	0.80%	19	2,373	0.36%	10	2,765
1.58%	84	5,331	1.22%	61	5,007	1.17%	76	6,474
פיקדונות בבנקים מרכזיים:								
2.31%	565	24,476	1.36%	192	14,095	0.57%	71	12,367
0.24%	34	14,303	0.24%	44	18,393	0.25%	32	12,816
1.54%	599	38,779	0.73%	236	32,488	0.41%	103	25,183
ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר:								
-	-	19	1.37%	1	73	-	-	187
-	-	-	-	-	6	-	-	10
-	-	19	1.27%	1	79	-	-	197

- (1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.
(2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות (במגזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות).
(3) לפני ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי. לרבות חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית.
(4) עמלות בסך 692 מיליוני ש"ח, נכללו בהכנסות ריבית מאשראי לציבור בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014 (31 בדצמבר 2013: 382 מיליוני ש"ח, 31 בדצמבר 2012: 372 מיליוני ש"ח).

שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית⁽¹⁾ תוספת 3 (המשך)

א. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר								
2012			2013			2014		
שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾ ריבית	שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾ ריבית	שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾ ריבית
%	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח	
נכסים נושאי ריבית (המשך)								
אגרות-חוב מוחזקות לפדיון וזמינות למכירה ⁽³⁾ :								
3.25%	1,020	31,421	2.22%	1,054	47,532	1.43%	685	47,849
2.51%	154	6,124	2.05%	123	6,008	1.78%	122	6,838
3.13%	1,174	37,545	2.20%	1,177	53,540	1.48%	807	54,687
אגרות-חוב למסחר ⁽³⁾ :								
3.11%	78	2,506	1.81%	55	3,044	1.26%	22	1,740
0.61%	5	821	0.33%	4	1,198	0.63%	5	793
2.49%	83	3,327	1.39%	59	4,242	1.07%	27	2,533
נכסים אחרים:								
3.36%	11	327	1.00%	6	603	1.37%	9	655
1.69%	2	118	9.09%	10	110	-	-	-
2.92%	13	445	2.24%	16	713	1.37%	9	655
4.44%	14,346	323,438	3.86%	12,961	335,483	3.19%	10,673	334,152
סך-כך הנכסים נושאי ריבית								
-	-	13,314	-	-	13,765	-	-	13,658
חייבים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית								
-	-	*22,808	-	-	*25,207	-	-	33,079
נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ⁽⁴⁾								
-	-	*359,560	-	-	*374,455	-	-	380,889
סך-כך הנכסים								
סך הנכסים נושאי ריבית המיוחסים לפעילויות מחוץ לישראל								
2.29%	1,006	43,931	1.95%	916	47,063	2.06%	859	41,645

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ראה ביאור ד1 (2) בדוחות הכספיים.
 (1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.
 (2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות (במגזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות).
 (3) מהיתרה הממוצעת של אגרות-חוב זמינות למכירה ושל אגרות-חוב למסחר נוכחה (נוספה) היתרה הממוצעת של רווחים (הפסדים) שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב למסחר וכן של רווחים (הפסדים) בגין אגרות-חוב זמינות למכירה, הכלולים בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014 בסך של 906 מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2013: 493 מיליוני ש"ח, 31 בדצמבר 2012: 286 מיליוני ש"ח).
 (4) לרבות מכשירים נגזרים, נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ובניכוי הפרשה להפסדי אשראי.

שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית⁽¹⁾ תוספת 3 (המשך)

א. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר								
2012			2013			2014		
שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
%	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח	
התחייבויות נושאות ריבית								
פיקדונות הציבור:								
*1.93%	3,843	*198,788	*1.33%	2,710	*204,336	0.68%	1,355	197,881
בישראל								
*1.42%	572	*40,225	*0.78%	388	*49,629	0.43%	194	45,448
לפי דרישה								
*2.06%	3,271	*158,563	*1.50%	2,322	*154,707	0.76%	1,161	152,433
לזמן קצוב								
0.68%	122	17,941	*0.50%	82	*16,475	0.45%	73	16,173
מחוץ לישראל								
0.48%	31	6,526	*0.35%	22	*6,284	0.30%	23	7,722
לפי דרישה								
0.80%	91	11,415	0.59%	60	10,191	0.59%	50	8,451
לזמן קצוב								
*1.83%	3,965	*216,729	*1.26%	2,792	*220,811	0.67%	1,428	214,054
סך-הכל								
פיקדונות הממשלה:								
4.46%	38	852	3.86%	23	596	2.69%	12	446
בישראל								
-	-	-	-	-	-	-	-	7
מחוץ לישראל								
4.46%	38	852	3.86%	23	596	2.65%	12	453
סך-הכל								
פיקדונות מבנקים מרכזיים:								
-	-	-	-	-	5	-	-	-
בישראל								
-	-	-	-	-	-	-	-	28
מחוץ לישראל								
-	-	-	-	-	5	-	-	28
סך-הכל								
פיקדונות מבנקים:								
1.66%	64	3,855	1.00%	36	3,608	0.26%	9	3,469
בישראל								
5.94%	155	2,610	4.80%	80	1,668	3.49%	54	1,547
מחוץ לישראל								
3.39%	219	6,465	2.20%	116	5,276	1.26%	63	5,016
סך-הכל								
ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר:								
1.51%	13	863	1.09%	4	367	-	-	-
בישראל								
5.97%	21	352	3.70%	11	297	7.94%	10	126
מחוץ לישראל								
2.80%	34	1,215	2.26%	15	664	7.94%	10	126
סך-הכל								

* סווג מחדש.

(1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.

(2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות (במגזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות).

שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית⁽¹⁾ תוספת 3 (המשך)

א. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר								
2012			2013			2014		
שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
%	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח	
התחייבויות נושאות ריבית (המשך)								
אגרות-חוב:								
5.57%	1,836	32,988	5.92%	1,948	32,889	4.11%	1,256	30,571
בישראל								
4.70%	89	1,895	4.77%	117	2,454	4.88%	105	2,151
מחוץ לישראל								
5.52%	1,925	34,883	5.84%	2,065	35,343	4.16%	1,361	32,722
סך-הכל								
התחייבויות אחרות:								
9.76%	4	41	4.11%	3	73	19.33%	29	150
בישראל								
**0.14%	1	**720	**0.72%	4	**552	0.40%	2	498
מחוץ לישראל								
**0.66%	5	**761	**1.12%	7	**625	4.78%	31	648
סך-הכל								
סך-כל ההתחייבויות נושאות ריבית								
**2.37%	6,186	**260,905	**1.91%	5,018	**263,320	1.15%	2,905	253,047
פיקדונות הציבור שאינם נושאים ריבית								
-	-	**41,694	-	-	**50,240	-	-	61,557
זכאים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית								
-	-	13,906	-	-	14,032	-	-	13,848
התחייבויות אחרות שאינן נושאות ריבית ⁽³⁾								
-	-	**18,037	-	-	**19,498	-	-	22,809
סך-כל ההתחייבויות								
-	-	334,542	-	-	347,090	-	-	351,261
סך-כל האמצעים ההוניים								
-	-	*25,018	-	-	*27,365	-	-	29,628
סך-כל ההתחייבויות והאמצעים ההוניים								
-	-	*359,560	-	-	*374,455	-	-	380,889
פער הריבית								
**2.07%			**1.95%			2.04%		
תשואה נטו על נכסים נושאי ריבית ⁽⁴⁾								
2.70%	7,542	279,507	2.54%	7,321	288,420	2.45%	7,153	292,507
בישראל								
1.41%	618	43,931	1.32%	622	47,063	1.48%	615	41,645
מחוץ לישראל								
2.52%	8,160	323,438	2.37%	7,943	335,483	2.32%	7,768	334,152
סך-הכל								
סך ההתחייבויות נושאות ריבית המיוחסות לפעילויות מחוץ לישראל								
**1.65%	388	**23,518	**1.37%	294	**21,446	1.19%	244	20,530

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ראה ביאור ד1 (2) בדוחות הכספיים.
 ** סווג מחדש.
 (1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.
 (2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות (במגזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות).
 (3) לרבות מכשירים נגזרים.
 (4) תשואה נטו - הכנסות ריבית נטו לחלק לסך הנכסים נושאי הריבית.

שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית⁽¹⁾ תוספת 3 (המשך)

ב. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית – מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית המיוחסים לפעילות בישראל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר									
2012			2013			2014			
שיעור הכנסות/ הוצאות (הוצאה)	יתרה ממוצעת ⁽²⁾ ריבית	הכנסות/ הוצאות (הוצאה)	שיעור הכנסות/ הוצאות (הוצאה)	יתרה ממוצעת ⁽²⁾ ריבית	הכנסות/ הוצאות (הוצאה)	שיעור הכנסות/ הוצאות (הוצאה)	יתרה ממוצעת ⁽²⁾ ריבית	הכנסות/ הוצאות (הוצאה)	יתרה ממוצעת ⁽²⁾ ריבית
%	במיליוני ש"ח	%	במיליוני ש"ח	%	במיליוני ש"ח	%	במיליוני ש"ח	%	במיליוני ש"ח
מטבע ישראלי לא-צמוד									
4.91%	9,180	186,948	4.02%	8,040	199,815	3.58%	7,306	203,843	סך נכסים נושאי ריבית
(2.04%)	(2,964)	145,358	(1.31%)	(1,967)	*150,140	(0.72%)	(1,067)	149,001	סך התחייבויות נושאות ריבית
2.87%			2.71%			2.86%			פער הריבית
מטבע ישראלי צמוד למדד									
5.28%	3,177	60,163	5.36%	3,180	59,354	3.08%	1,756	56,984	סך נכסים נושאי ריבית
(5.16%)	(2,488)	48,242	(5.47%)	(2,566)	46,907	(3.41%)	(1,438)	42,217	סך התחייבויות נושאות ריבית
0.12%			(0.11%)			(0.33%)			פער הריבית
מטבע-חוץ (לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע-חוץ)									
3.03%	983	32,396	2.82%	825	29,251	2.37%	752	31,680	סך נכסים נושאי ריבית
*(0.79%)	(346)	*43,787	*(0.43%)	(191)	*44,827	(0.38%)	(156)	41,299	סך התחייבויות נושאות ריבית
*2.24%			*2.39%			1.99%			פער הריבית
סך פעילות בישראל									
4.77%	13,340	279,507	4.18%	12,045	288,420	3.36%	9,814	292,507	סך נכסים נושאי ריבית
*(2.44%)	(5,798)	*237,387	*(1.95%)	(4,724)	*241,874	(1.14%)	(2,661)	232,517	סך התחייבויות נושאות ריבית
*2.33%			*2.23%			2.22%			פער הריבית

* סווג מחדש.

(1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.

(2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות (במגזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות).

שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית⁽¹⁾ תוספת 3 (המשך)

ג. ניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית

לשנה שהסתיימה			לשנה שהסתיימה			
ביום 31 בדצמבר 2013 לעומת שנה			ביום 31 בדצמבר 2014 לעומת שנה			
שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012*			2013			
שינוי נטו	גידול (קטון) בגלל שינוי ⁽²⁾		שינוי נטו	גידול (קטון) בגלל שינוי ⁽²⁾		
	מחיר	כמות		מחיר	כמות	
במיליוני ש"ח						
נכסים נושאי ריבית						
אשראי לציבור:						
(914)	(1,039)	125	(1,745)	(1,945)	200	בישראל
(71)	(23)	(48)	(26)	(5)	(21)	מחוץ לישראל
(985)	(1,062)	77	(1,771)	(1,950)	179	סך-הכל
נכסים נושאי ריבית אחרים:						
(381)	(507)	126	(486)	(474)	(12)	בישראל
(19)	(50)	31	(31)	4	(35)	מחוץ לישראל
(400)	(557)	157	(517)	(470)	(47)	סך-הכל
(1,385)	(1,619)	234	(2,288)	(2,420)	132	סך-כל הכנסות הריבית
התחייבויות נושאות ריבית						
פיקדונות הציבור:						
(1,133)	(1,207)	74	(1,355)	(1,311)	(44)	בישראל
(40)	(33)	(7)	(9)	(8)	(1)	מחוץ לישראל
(1,173)	(1,240)	67	(1,364)	(1,319)	(45)	סך-הכל
התחייבויות נושאות ריבית אחרות:						
59	116	(57)	(708)	(599)	(109)	בישראל
(54)	(28)	(26)	(41)	(17)	(24)	מחוץ לישראל
5	88	(83)	(749)	(616)	(133)	סך-הכל
(1,168)	(1,152)	(16)	(2,113)	(1,935)	(178)	סך-כל הוצאות הריבית
(217)	(467)	250	(175)	(485)	310	סך-כל הכנסות הריבית פחות הוצאות הריבית

* סווג מחדש.

- (1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.
 (2) השינוי המיוחס לשינוי בכמות חושב על-ידי הכפלת המחיר החדש בשינוי בכמות. השינוי המיוחס לשינוי במחיר מחושב על-ידי הכפלת הכמות הישנה בשינוי במחיר.

חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית

ליום 31 בדצמבר 2014

תוספת 4

עם דרישה עד חודש	מעל חודש עד 3 חודשים	מעל שנה עד 3 שנים	מעל 3 חודשים עד שנה	מעל חודש עד 3 חודשים	מעל 5 עד 10 שנים
------------------------	----------------------------	-------------------------	---------------------------	----------------------------	------------------------

במיליוני ש"ח

מטבע ישראלי לא-צמוד

נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים ונכסים פיננסיים מורכבים

נכסים פיננסיים ⁽¹⁾⁽³⁾	172,850	20,803	8,755	16,544	4,540	5,845
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	73,830	123,982	121,828	58,235	31,419	23,768
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	964	2,087	4,041	196	1,012	1,257
סך-הכל שווי הוגן	247,644	146,872	134,624	74,975	36,971	30,870

התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים והתחייבויות פיננסיות מורכבות

התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾	155,052	9,374	9,955	20,024	9,532	6,110
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	72,328	130,191	121,662	53,513	35,554	24,179
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	1,759	2,469	4,725	120	-	-
סך-הכל שווי הוגן	229,139	142,034	136,342	73,657	45,086	30,289

מכשירים פיננסיים, נטו

החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר	18,505	4,838	(1,718)	1,318	(8,115)	581
החשיפה המצטברת במגזר	18,505	23,343	21,625	22,943	14,828	15,409

- (1) למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים.
- (2) ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.
- (3) הנתונים כוללים הנחות פירעון מוקדם בגין אשראי לדיוור. השפעת הנחות אלו הינה זניחה.

הערות כלליות:

- פירוט נוסף על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית בכל מגזר של הנכסים הפיננסיים ושל ההתחייבויות הפיננסיות, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.
- בלוח זה, הנתונים לפי תקופות מייצגים את הערך הנוכחי של זרמי המזומנים העתידיים של כל מכשיר פיננסי, כשהם מהווים לפי שיעורי הריבית שמנכים אותם אל השווי ההוגן הכלול בגין המכשיר הפיננסי בביאור 21 בדוחות הכספיים, בעקביות להנחות שלפיהן חושב השווי ההוגן של המכשיר הפיננסי. לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה בביאור 21 בדוחות הכספיים.
- שיעור תשואה פנימי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרמי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי ההוגן הכלול בגינו בביאור 21 בדוחות הכספיים.
- משך חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזים בשווי ההוגן של קבוצת המכשירים הפיננסיים שיגרם כתוצאה משינוי קטן (גידול של 0.1%) בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.
- רכיבים אופציונליים המשובצים במכשירים פיננסיים, לצרכים חשבונאיים, קיבלו ביטוי בתזרמי המזומנים באמצעות מיון לפי תקופות לפירעון.

31 בדצמבר 2013								
משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכלל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכלל שווי הוגן	ללא תקופת פירעון	מעל 20 שנה	מעל 10 עד 20 שנים
בשנים	באחוזים	במיליוני ש"ח	בשנים	באחוזים		במיליוני ש"ח		
0.47	3.04	228,027	0.54	2.55	234,512	2,956	30	2,189
1.08		271,154	0.91		433,656	-	-	594
1.21		6,249	1.69		9,557	-	-	-
⁽²⁾ 0.81		505,430	⁽²⁾ 0.80		677,725	2,956	30	2,783
0.53	2.08	199,943	0.60	0.96	210,399	35	-	317
1.06		284,512	0.92		437,799	-	-	372
0.75		5,226	0.36		9,073	-	-	-
⁽²⁾ 0.84		489,681	⁽²⁾ 0.81		657,271	35	-	689
		15,749			20,454	2,921	30	2,094
						20,454	17,533	17,503

חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית

ליום 31 בדצמבר 2014

תוספת 4 (המשך)

עם דרישה עד חודש	מעל חודש עד 3 חודשים	מעל 3 עד שנה	מעל שנה עד 3 שנים	מעל 3 עד שנים	מעל 5 עד 10 שנים
------------------------	----------------------------	--------------------	-------------------------	---------------------	------------------------

במיליוני ש"ח

מטבע ישראלי צמוד למדד

נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים ונכסים פיננסיים מורכבים

נכסים פיננסיים ⁽¹⁾⁽³⁾	2,356	1,783	7,907	21,414	11,880	7,990
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	169	578	1,116	4,305	6,219	3,360
סך-הכל שווי הוגן	2,525	2,361	9,023	25,719	18,099	11,350

התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים והתחייבויות פיננסיות מורכבות

התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾	4,220	940	5,654	9,437	10,979	12,862
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	206	1,448	4,974	4,884	7,346	2,999
סך-הכל שווי הוגן	4,426	2,388	10,628	14,321	18,325	15,861

מכשירים פיננסיים, נטו

החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר	(1,901)	(27)	(1,605)	11,398	(226)	(4,511)
החשיפה המצטברת במגזר	(1,901)	(1,928)	(3,533)	7,865	7,639	3,128

- (1) למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים.
 (2) ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.
 (3) הנתונים כוללים הנחות פירעון מוקדם בגין אשראי לדיור. השפעת הנחות אלו על השווי הוגן הינה הקטנת השווי הוגן ב-13 מיליוני ש"ח והקטנת מח"מ הנכסים ופער המח"מ ב-0.16 שנה.

הערות כלליות:

- פירוט נוסף על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית בכל מגזר של הנכסים הפיננסיים ושל התחייבויות הפיננסיות, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.
- בלוח זה, הנתונים לפי תקופות מייצגים את הערך הנוכחי של זרמי המזומנים העתידיים של כל מכשיר פיננסי, כשהם מהווים לפי שיעורי הריבית שמנכים אותם אל השווי הוגן הכלול בגין המכשיר הפיננסי בביאור 21 בדוחות הכספיים, בעקביות להנחות שלפיהן חושב השווי הוגן של המכשיר הפיננסי. לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי הוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה בביאור 21 בדוחות הכספיים.
- שיעור תשואה פנימי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרמי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי הוגן הכלול בגינו בביאור 21 בדוחות הכספיים.
- משך חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזים בשווי הוגן של קבוצת המכשירים הפיננסיים שיגרם כתוצאה משינוי קטן (גידול של 0.1%) בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.
- רכיבים אופציונליים המשויכים במכשירים פיננסיים, לצרכים חשבונאיים, קיבלו ביטוי בתזרמי המזומנים באמצעות מיון לפי תקופות לפירעון.

31 בדצמבר 2013								
משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכל שווי הוגן	ללא תקופת פירעון	מעל 20 שנה	מעל 10 עד 20 שנים
בשנים	באחוזים	במיליוני ש"ח	בשנים	באחוזים		במיליוני ש"ח		
3.24	2.42	60,404	3.24	2.56	55,972	213	128	2,301
4.10		14,376	3.65		15,902	-	-	155
⁽²⁾ 3.40		74,780	⁽²⁾ 3.33		71,874	213	128	2,456
3.70	1.45	48,729	3.82	1.01	45,592	-	49	1,451
3.22		19,107	2.99		22,183	-	-	326
⁽²⁾ 3.57		67,836	⁽²⁾ 3.55		67,775	-	49	1,777
		6,944			4,099	213	79	679
						4,099	3,886	3,807

חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית

ליום 31 בדצמבר 2014

תוספת 4 (המשך)

מעל 5 עד 10 שנים	מעל 3 עד 5 שנים	מעל שנה עד 3 שנים	מעל 3 חודשים עד שנה	מעל חודש עד 3 חודשים	עם דרישה עד חודש
------------------	-----------------	-------------------	---------------------	----------------------	------------------

במיליוני ש"ח

מטבע-חוץ⁽³⁾

נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים ונכסים פיננסיים מורכבים

נכסים פיננסיים ⁽¹⁾⁽⁴⁾	7,695	8,012	6,365	8,152	11,192	49,254
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	21,338	14,643	21,882	55,529	83,734	68,783
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	2	18	482	7,639	5,832	5,717
סך-הכל שווי הוגן	29,035	22,673	28,729	71,320	100,758	123,754

התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים והתחייבויות פיננסיות מורכבות

התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾	2,257	3,413	13,002	16,723	15,203	50,931
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	26,887	16,093	18,221	49,390	71,517	73,837
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	1,313	1,047	557	6,808	5,394	4,830
סך-הכל שווי הוגן	30,457	20,553	31,780	72,921	92,114	129,598

מכשירים פיננסיים, נטו

החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר	(1,422)	2,120	(3,051)	(1,601)	8,644	(5,844)
החשיפה המצטברת במגזר	(1,154)	268	(1,852)	1,199	2,800	(5,844)

- (1) למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים.
- (2) ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.
- (3) לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע-חוץ.
- (4) הנתונים כוללים הנחות פירעון מוקדם בגין אשראי לדיור. השפעת הנחות אלו הינה זניחה.

הערות כלליות:

- פירוט נוסף על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית בכל מגזר של הנכסים הפיננסיים ושל התחייבויות הפיננסיות, לפי סעיפי המאזן השונים, ימסרו לכל מבקש.
- בלוח זה, הנתונים לפי תקופות מייצגים את הערך הנוכחי של זרמי המזומנים העתידיים של כל מכשיר פיננסי, כשהם מהווים לפי שיעורי הריבית שמנכים אותם אל השווי ההוגן הכלול בגין המכשיר הפיננסי בביאור 21 בדוחות הכספיים, בעקביות להנחות שלפיהן חושב השווי ההוגן של המכשיר הפיננסי. לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה ביאור 21 בדוחות הכספיים.
- שיעור תשואה פנימי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי ההוגן הכלול בגינו בביאור 21 בדוחות הכספיים.
- משך חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזים בשווי ההוגן של קבוצת המכשירים הפיננסיים שיגרם כתוצאה משינוי קטן (גידול של 0.1%) בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.
- רכיבים אופציונליים המשובצים במכשירים פיננסיים, לצרכים חשבונאיים, קיבלו ביטוי בתזרימי המזומנים באמצעות מיון לפי תקופות לפירעון.

31 בדצמבר 2013								
משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכל שווי הוגן	ללא תקופת פירעון	מעל 20 שנה	מעל 10 עד 20 שנים
בשנים	באחוזים	במיליוני ש"ח	בשנים	באחוזים		במיליוני ש"ח		
1.11	3.08	73,734	1.27	2.84	92,258	864	212	512
0.99		209,691	1.15		266,584	-	-	675
0.27		8,974	0.30		19,690	-	-	-
⁽²⁾ 1.00		292,399	⁽²⁾ 1.13		378,532	864	212	1,187
0.24	1.92	89,736	0.64	1.63	101,788	18	57	184
1.26		193,188	1.30		256,932	-	112	875
0.74		9,884	1.02		19,949	-	-	-
⁽²⁾ 0.93		292,808	⁽²⁾ 1.11		378,669	18	169	1,059
		(409)			(137)	846	43	128
						(137)	(983)	(1,026)

חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית

ליום 31 בדצמבר 2014

תוספת 4 (המשך)

מעל 5 עד 10 שנים	מעל 3 עד 5 שנים	מעל שנה עד 3 שנים	מעל 3 חודשים עד שנה	מעל חודש עד 3 חודשים	עם דרישה עד חודש
------------------------	-----------------------	-------------------------	---------------------------	----------------------------	------------------------

במיליוני ש"ח

חשיפה כוללת לשינויים בשיעורי הריבית

נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים ונכסים פיננסיים מורכבים

21,530	24,432	44,323	24,814	33,778	224,460	נכסים פיננסיים ⁽¹⁾⁽³⁾⁽⁴⁾
48,466	52,281	84,422	178,473	208,294	142,782	מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)
1,259	1,030	678	11,680	7,919	6,681	אופציות (במונחי נכס הבסיס)
71,255	77,743	129,423	214,967	249,991	373,923	סך-הכל שווי הוגן

התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים והתחייבויות פיננסיות מורכבות

21,229	23,924	42,463	32,332	25,517	210,203	התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾
54,065	58,993	76,618	176,026	203,156	146,371	מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)
1,313	1,047	677	11,533	7,863	6,589	אופציות (במונחי נכס הבסיס)
76,607	83,964	119,758	219,891	236,536	363,163	סך-הכל שווי הוגן

מכשירים פיננסיים, נטו

(5,352)	(6,221)	9,665	(4,924)	13,455	10,760	החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר
17,383	22,735	28,956	19,291	24,215	10,760	החשיפה המצטברת במגזר

- (1) למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים.
- (2) ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.
- (3) כולל מניות המוצגות בטור "ללא תקופת פירעון".
- (4) הנתונים כוללים הנחות פירעון מוקדם בגין אשראי לדיוח. במגזרים לא-צמוד ומטבע-חוץ: השפעת הנחות אלו הינה זניחה. במגזר הצמוד: השפעת הנחות אלו על השווי הוגן הינה הקטנת השווי הוגן ב-0.16% שנה.

הערות כלליות:

- א. פירוט נוסף על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית בכל מגזר של הנכסים הפיננסיים ושל התחייבויות הפיננסיות, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.
- ב. בלוח זה, הנתונים לפי תקופות מייצגים את הערך הנוכחי של זרמי המזומנים העתידיים של כל מכשיר פיננסי, כשהם מהווים לפי שיעורי הריבית שמנכים אותם אל השווי הוגן הכלול בגין המכשיר הפיננסי בביאור 21 בדוחות הכספיים, בעקביות להנחות שלפיהן חושב השווי הוגן של המכשיר הפיננסי. לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי הוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה בביאור 21 בדוחות הכספיים.
- ג. שיעור תשואה פנימי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי הוגן הכלול בגינו בביאור 21 בדוחות הכספיים.
- ד. משך חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזים בשווי הוגן של קבוצת המכשירים הפיננסיים שיגרם כתוצאה משינוי קטן (גידול של 0.1%) בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.
- ה. רכיבים אופציונליים המשוייכים במכשירים פיננסיים, לצרכים חשבונאיים, קיבלו ביטוי בתזרימי המזומנים באמצעות מיון לפי תקופות לפירעון.

31 בדצמבר 2013								
משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכלל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכלל שווי הוגן	ללא תקופת פירעון	מעל 20 שנה	מעל 10 עד 20 שנים
בשנים	באחוזים	במיליוני ש"ח	בשנים	באחוזים		במיליוני ש"ח		
1.06	3.28	364,419	1.11	2.77	385,355	6,646	370	5,002
1.13		495,221	1.06		716,142	-	-	1,424
0.65		15,223	0.75		29,247	-	-	-
⁽²⁾ 1.09		874,863	⁽²⁾ 1.07		1,130,744	6,646	370	6,426
0.91	1.72	338,408	1.02	1.15	357,779	53	106	1,952
1.22		496,807	1.12		716,914	-	112	1,573
0.74		15,110	0.81		29,022	-	-	-
⁽²⁾ 1.09		850,325	⁽²⁾ 1.08		1,103,715	53	218	3,525
		24,538			27,029	6,593	152	2,901
						27,029	20,436	20,284

1. בגין פעילות לווים בישראל

ליום 31 בדצמבר 2014									
חובות (2) וסיכון אשראי חוץ-מאזני (למעט נגזרים)(3)					סיכון אשראי כולל(1)				
הפסדי אשראי לשנה שהסתיימה ביום 31.12.2014(4)			פגום	בעייתי(6)	* מזה: חובות(2)	סך-הכ"א	דירוג ביצוע בעייתי(6)	סך-הכל	סך-הכל
הוצאות (הכנסות)	מחיקות חשבונאיות	יתרת הפרשה להפסדי אשראי							
2,764	2,521	43	2,748	2,084	43	28	(7)	(4)	17
46,833	42,061	4,389	44,453	21,188	4,190	1,419	45	147	537
52,498	49,768	1,536	51,989	19,632	1,501	734	(329)	(259)	599
23,244	21,802	1,255	22,862	19,033	1,255	723	152	78	540
10,659	10,643	-	9,200	4,278	-	-	(2)	-	51
32,959	29,698	2,288	32,407	22,383	2,288	878	331	62	801
10,496	9,371	395	10,383	8,762	395	364	(14)	3	76
8,398	7,835	85	8,089	6,231	85	46	(30)	15	39
7,669	6,734	913	7,166	4,861	911	611	3	(25)	114
31,471	29,688	880	25,425	12,769	875	588	(46)	2	316
15,925	14,623	393	15,754	11,297	393	315	28	(18)	119
8,763	8,310	200	8,735	6,461	200	128	(89)	(92)	69
251,679	233,054	12,377	239,211	138,979	12,136	5,834	42	(91)	3,278
58,431	57,103	718	58,431	55,971	718	1	(34)	(2)	385
85,120	81,922	917	85,079	48,196	917	644	309	109	884
395,230	372,079	14,012	382,721	243,146	13,771	6,479	317	16	4,547
5,960	5,960	-	1,753	404	-	-	-	-	-
41,796	41,796	-	1,521	560	-	-	-	-	-
442,986(1)	419,835	14,012	385,995	244,110	13,771	6,479	317	16	4,547

- סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות(2), אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 8,088,280, 43,390, 244,110, 147,118 ו-1 מיליוני ש"ח בהתאמה. החל מיום 1 בינואר 2014 השתנה אופן החישוב של סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לצורך מגבלות של חבות הלווה. השינוי יושם מכאן ולהבא, מספרי השוואה לא הוצגו מחדש.
- אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המע"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).
- סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה (לא כולל מסגרות לא מנוצלות של כרטיסי אשראי באחריות בבנקים אחרים בסך של כ-10,753 מיליוני ש"ח), למעט בגין מכשירים נגזרים.
- כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיר שביגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, והלוואות לדיר שביגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- כולל סיכון אשראי מאזני בסך של כ-892 מיליוני ש"ח וסיכון אשראי חוץ-מאזני בסך של כ-1,402 מיליוני ש"ח שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.
- לא כולל יתרות מזומנים בקופות הבנק ופיקדונות בבנק ישראל ולפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי.

2. בגין פעילות לווים בחו"ל

ליום 31 בדצמבר 2014										
חובות (2) וסיכון אשראי חוץ-מאזני (למעט נגזרים)(3)					סיכון אשראי כולל(1)					
הפסדי אשראי לשנה שהסתיימה ביום 31.12.2014(4)	פגום	בעייתי(6)	* מזה: חובות(2)	סך-הכל*	דירוג ביצוע בעייתי(6)	דירוג ביצוע אשראי(5)	סך-הכל			
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מחיקות חשבוניות נטו	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי								
17	-	13	27	27	45	66	27	29	66	ציבור - מסחרי
18	9	(5)	10	24	3,006	5,509	24	5,914	7,193	חקלאות
75	8	15	210	210	5,466	8,180	210	7,036	8,627	תעשייה
5	-	-	-	-	337	1,406	-	1,755	1,755	בינוי ונדל"ן
41	45	39	37	86	1,613	2,655	86	2,194	2,767	חשמל ומים
9	-	(5)	50	66	2,211	3,039	66	2,901	3,078	מסחר
4	-	1	16	16	296	388	16	374	526	בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל
16	-	(1)	-	168	279	461	168	982	1,018	תחבורה ואחסנה
38	21	(17)	49	49	7,511	12,973	49	17,339	17,479	תקשורת ושירותי מחשב
6	40	28	-	2	635	938	2	1,039	1,087	שירותים פיננסיים
23	6	28	25	25	787	1,147	25	1,100	1,323	שירותים עסקיים אחרים
252	129	96	424	673	22,186	36,762	673	40,663	44,919	שירותים ציבוריים וקהילתיים
2	-	(3)	-	7	544	560	7	539	560	סך-הכל מסחרי
51	11	17	52	70	2,284	3,391	70	3,389	3,483	אנשים פרטיים - הלוואות לדירור
305	140	110	476	750	25,014	40,713	750	44,591	48,962	אנשים פרטיים - אחר
4	-	(2)	-	-	31,781	32,981	-	46,499	46,499	סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל
-	-	-	-	-	1,301	2,337	-	5,878	5,878	בנקים בחו"ל(7)
309	140	108	476	750	58,096	76,031	750	96,968	101,339	ממשלות חו"ל
4,856	156	425	6,955	14,521	302,206	462,026	14,762	516,803	544,325	סך-הכל פעילות בחו"ל
										סך-הכל

(1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות(2), אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 58,096, 12,775, 1,196, 8,156 ו-22,116 מיליוני ש"ח בהתאמה. החל מיום 1 בינואר 2014 השתנה אופן החישוב של סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לצורך מגבלות של חבות הלווה. השינוי יושם מכאן ולהבא, מספרי השוואה לא הוצגו מחדש.

(2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים, למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.

(4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").

(5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(6) סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדירור שביגן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, והלוואות לדירור שביגן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(7) לא כולל יתרות מזומנים בקופות הבנק ולפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי.

סיכון אשראי לפי ענפי משק

תוספת 5 (המשך)

במיליוני ש"ח

1. בגין פעילות לווים בישראל

ליום 31 בדצמבר 2013								
חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ-מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾						סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾		
הפסדי אשראי לשנה שהסתיימה ביום 31.12.2013 ⁽⁴⁾	מחיקות	הוצאות (הכנסות)	פגום	בעיית ⁽⁵⁾	* מזה: חובות ⁽²⁾	סך-הכל*	בעיית ⁽⁵⁾	סך-הכל
צ'בור - מסחרי								
16	(8)	(15)	40	66	2,127	2,767	66	2,780
תעשייה	675	118	190	1,624	4,580	21,250	4,912	42,291
בינוי ונדל"ן - בינוי ⁽⁶⁾	660	(111)	42	1,352	2,178	18,283	2,221	49,576
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן	482	21	93	929	1,636	18,886	1,636	23,168
חשמל ומים	8	3	(1)	77	77	5,309	77	10,923
מסחר	513	153	146	1,137	1,915	20,707	1,916	31,660
בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל	98	23	3	555	577	7,067	577	8,055
תחבורה ואחסנה	81	25	(11)	45	748	6,405	844	8,613
תקשורת ושירותי מחשב	134	95	136	226	1,014	5,385	1,081	8,161
שירותים פיננסיים	431	(33)	4	874	1,283	13,064	1,660	30,204
שירותים עסקיים אחרים	99	252	51	340	429	10,557	431	14,717
שירותים ציבוריים וקהילתיים	50	1	(19)	54	143	6,545	143	8,157
סך-הכל מסחרי	3,247	539	619	7,253	14,646	135,585	15,564	238,305
אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור	417	44	109	-	1,042	53,309	1,042	55,278
אנשים פרטיים - אחר	685	367	125	710	917	43,659	917	80,643
סך-הכל צ'בור - פעילות בישראל	4,349	950	853	7,963	16,605	232,553	17,523	374,226
בנקים בישראל ⁽⁷⁾	-	-	-	-	-	115	-	6,712
ממשלת ישראל	-	-	-	-	-	314	-	50,392
סך-הכל פעילות בישראל	4,349	950	853	7,963	16,605	232,982	17,523	431,330 ⁽¹⁾

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 142,089 ו-5,413, 36, 50,810, 232,982.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה (לא כולל מסגרות לא מנוצלות של כרטיסי אשראי באחריות בבנקים אחרים בסך של כ-10,011 מיליוני ש"ח), למעט בגין מכשירים נגזרים.
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- (5) סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיוור שבגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, והלוואות לדיוור שבגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (6) כולל סיכון אשראי מאזני בסך של כ-882 מיליוני ש"ח וסיכון אשראי חוץ-מאזני בסך של כ-1,764 מיליוני ש"ח שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.
- (7) לא כולל יתרות מזומנים בקופות הבנק ופיקדונות בבנק ישראל ולפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי.

2. בגין פעילות לווים בחו"ל

ליום 31 בדצמבר 2013									
חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ-מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾						סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾			
הפסדי אשראי לשנה שהסתיימה ביום 31.12.2013 ⁽⁴⁾	פגום	בעייתי ⁽⁵⁾	* מזה: חובות ⁽²⁾	סך-הכל*	סך-הכל	בעייתי ⁽⁵⁾	סך-הכל	סך-הכל	
הוצאות (הכנסות) מחיקות חשבונאיות בגין הפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	יתרת הפסדי אשראי							
									ציבור - מסחרי
1	-	1	-	-	120	147	-	147	חקלאות
21	14	8	50	99	2,952	4,706	99	5,585	תעשייה
57	(6)	(8)	340	340	6,148	8,088	340	8,698	בינוי ונדל"ן
6	-	1	-	-	373	1,482	-	1,692	חשמל ומים
18	11	5	35	35	1,242	2,055	35	2,101	מסחר
9	-	(2)	1	152	1,648	1,867	152	1,902	בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל
1	9	(2)	27	27	162	187	27	263	תחבורה ואחסנה
18	-	15	-	183	205	515	183	785	תקשורת ושירותי מחשב
41	(42)	(14)	56	56	6,083	11,297	56	15,266	שירותים פיננסיים
4	36	(3)	4	8	507	657	8	791	שירותים עסקיים אחרים
7	-	15	4	11	790	972	11	1,103	שירותים ציבוריים וקהילתיים
183	22	16	517	911	20,230	31,973	911	38,333	סך-הכל מסחרי
5	-	(1)	-	7	590	620	7	620	אנשים פרטיים - הלוואות לדירור
44	2	5	46	65	2,170	3,328	65	3,409	אנשים פרטיים - אחר
232	24	20	563	983	22,990	35,921	983	42,362	סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל
6	-	1	-	-	20,719	21,450	-	33,620	בנקים בחו"ל ⁽⁶⁾
-	-	-	-	-	855	2,240	-	5,085	ממשלות חו"ל
238	24	21	563	983	44,564	59,611	983	81,067 ⁽¹⁾	סך-הכל פעילות בחו"ל
4,587	974	874	8,526	17,588	277,546	423,488	18,506	512,397	סך-הכל

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 5,245, 29, 7,848, 44,564 ו-23,381 מיליוני ש"ח בהתאמה.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים, למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- (5) סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדירור שביגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, והלוואות לדירור שביגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (6) לא כולל יתרות מזומנים בקופות הבנק ולפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי.

חשיפות למדינות זרות (על בסיס מאוחד)⁽¹⁾

תוספת 6

חלק אי – מידע בדבר סך-כל החשיפות למדינות זרות ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך נכסי המאזן המאוחד או מעל 20% מההון, לפי הנמוך:

ליום 31 בדצמבר 2014													
חשיפה מאזנית מעבר לגבול	חשיפה חוץ-מאזנית ⁽²⁾⁽⁴⁾				חשיפה מאזנית ⁽⁴⁾					חשיפה מאזנית מעבר לגבול			
	לפירעון מעל שנה	לפירעון עד שנה	סך חשיפה חוץ-מאזנית אשראי חוץ-מאזני בעייתית ⁽⁴⁾	סך חשיפה חוץ-מאזנית אשראי חוץ-מאזני בעייתית ⁽⁴⁾	חובות פגומים ⁽⁴⁾	סיכון אשראי מאזני בעייתית ⁽⁴⁾	סך-כל החשיפה המאזנית	חשיפה מאזנית של שלוחות זרה לתושבים מקומיים		לאחרים	לממשלות ⁽³⁾ לבנקים	1,148	
								חשיפה מאזנית	ניכוי בגין התחייבויות מקומיות				
5,272	3,091	2	9,412	60	124	28,689	20,326	10,405	30,731	4,683	2,532	1,148	א. ארצות-הברית
289	309	-	281	-	-	5,772	5,174	-	5,174	51	547	-	ב. שוויץ
6,574	2,738	-	2,404	-	2	9,405	93	-	93	4,075	5,120	117	ג. אנגליה
8	21	-	1,263	110	109	1,215	1,186	1,323	2,509	17	11	1	ד. תורכיה
1,011	1,209	-	58	-	-	2,220	-	-	-	784	1,151	285	ה. גרמניה
2,210	929	-	893	26	31	3,139	-	-	-	587	2,490	62	ו. צרפת
33	166	-	239	-	-	199	-	-	-	192	7	-	ז. אירלנד
115	46	-	24	-	-	161	-	-	-	11	150	-	ח. ספרד
1	-	-	2	-	-	1	-	-	-	1	-	-	ט. פורטוגל
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	י. יוון
28	22	-	95	-	-	50	-	-	-	45	4	1	יא. איטליה
7,674	6,831	13	2,365	71	141	14,829	324	-	324	7,830	5,245	1,430	יב. אחרות
23,215	15,362	15	17,037	267	407	65,680	27,103	11,728	38,831	18,276	17,257	3,044	סך-כל החשיפות למדינות זרות
921	708	-	1,736	120	137	3,094	1,465	1,323	2,788	898	558	173	מזה: סך החשיפות למדינות LDC

שורת "סך-הכל מדינות LDC" כוללת את סך החשיפה למדינות המוגדרות כמדינות פחות מפותחות (LDC) בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 315 בדבר "הפרשה נוספת לחובות מסופקים". הסכום כולל את נתוני תורכיה, כמפורט בטבלה לעיל.

חשיפה מאזנית למדינה זרה כוללת חשיפה מאזנית מעבר לגבול וחשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים. חשיפה מאזנית מעבר לגבול כוללת חשיפה מאזנית של משרדי התאגיד הבנקאי בישראל לתושבי המדינה הזרה וחשיפה מאזנית של שלוחות בחו"ל של התאגיד הבנקאי לתושבים שאינם תושבי המדינה שבה ממוקמת השלוחה. חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים כוללת חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי באותה מדינה זרה לתושביה, בניכוי התחייבויות אותן שלוחות (הניכוי מבוצע עד לגובה החשיפה).

- (1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, ביטחונות נזילים ונגדרי אשראי.
- (2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 313.
- (3) ממשלות, מוסדות רשמיים ובנקים מרכזיים.
- (4) סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני, סיכון אשראי בעייתי וחובות פגומים מוצגים לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

חשיפות למדינות זרות (על בסיס מאוחד)⁽¹⁾

תוספת 6 (המשך)

חלק אי – מידע בדבר סך-כל החשיפות למדינות זרות ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך נכסי המאזן המאוחד או מעל 20% מההון, לפי הנמוך (המשך):

ליום 31 בדצמבר 2013													
חשיפה מאזנית מעבר לגבול	חשיפה חוץ-מאזנית ⁽²⁾⁽⁴⁾				חשיפה מאזנית ⁽⁴⁾					חשיפה מאזנית מעבר לגבול			
	לפירעון מעל שנה	לפירעון עד שנה	סך חשיפה חוץ-מאזנית אשראי חוץ-מאזני בעייתית ⁽⁴⁾	סך חשיפה חוץ-מאזנית אשראי חוץ-מאזני בעייתית ⁽⁴⁾	חובות פגומים ⁽⁴⁾	סיכון אשראי מאזני בעייתית ⁽⁴⁾	סך-כל החשיפה המאזנית	חשיפה מאזנית של שלוחות זרה לתושבים מקומיים		לאחרים	לממשלות ⁽³⁾ לבנקים	882	
								ניכוי בגין התחייבויות מקומיות	חשיפה מאזנית לפני ניכוי התחייבויות מקומיות				
2,532	2,353	-	7,703	99	121	15,377	10,492	8,290	18,782	2,581	1,422	882	א. ארצות-הברית
49	119	-	299	-	-	6,368	6,200	-	6,200	38	130	-	ב. שוויץ
3,909	2,162	-	4,751	-	1	6,757	686	76	762	2,678	3,393	-	ג. אנגליה
10	9	-	1,558	59	59	1,972	1,953	1,036	2,989	6	13	-	ד. תורכיה
668	933	-	142	1	1	1,601	-	-	-	582	774	245	ה. גרמניה
1,395	757	-	1,746	38	44	2,152	-	-	-	513	1,639	-	ו. צרפת
1	155	-	211	-	-	156	-	-	-	152	4	-	ז. אירלנד
125	17	-	63	-	-	142	-	-	-	8	134	-	ח. ספרד
2	-	-	5	-	-	2	-	-	-	2	-	-	ט. פורטוגל
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	י. יוון
47	23	-	37	-	1	70	-	-	-	50	18	2	יא. איטליה
4,851	5,826	-	1,935	61	161	11,027	350	-	350	6,432	3,958	287	יב. אחרות
13,589	12,354	-	18,451	258	388	45,624	19,681	9,402	29,083	13,042	11,485	1,416	סך-כל החשיפות למדינות זרות
671	337	-	1,889	61	63	3,292	2,284	1,036	3,320	750	219	39	מזה: סך החשיפות למדינות LDC

שורת "סך-הכל מדינות LDC" כוללת את סך החשיפה למדינות המוגדרות כמדינות פחות מפותחות (LDC) בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 315 בדבר "הפרשה נוספת לחובות מסופקים". הסכום כולל את נתוני תורכיה, כמפורט בטבלה לעיל.

חשיפה מאזנית למדינה זרה כוללת חשיפה מאזנית מעבר לגבול וחשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים. חשיפה מאזנית מעבר לגבול כוללת חשיפה מאזנית של משרדי התאגיד הבנקאי בישראל לתושבי המדינה הזרה וחשיפה מאזנית של שלוחות בחו"ל של התאגיד הבנקאי לתושבים שאינם תושבי המדינה שבה ממוקמת השלוחה. חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים כוללת חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי באותה מדינה זרה לתושביה, בניכוי התחייבויות אותן שלוחות (הניכוי מבוצע עד לגובה החשיפה).

- (1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, ביטחונות נזילים ונגזרי אשראי.
- (2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 313.
- (3) ממשלות, מוסדות רשמיים ובנקים מרכזיים.
- (4) סיכון אשראי מאזני חוץ-מאזני, סיכון אשראי בעייתי וחובות פגומים מוצגים לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

חשיפות למדינות זרות (על בסיס מאוחד)⁽¹⁾**תוספת 6 (המשך)**

חלק ב' – מידע בדבר חשיפה מאזנית למדינות זרות עם בעיות נזילות.

תנועה בסכום החשיפה המאזנית למדינות זרות עם בעיות נזילות אשר פורטו בחלק א' לעיל.

לשנת 2014						
סך-הכל	פרד	איטליה	פורטוגל	אירלנד	יוון	
370	142	70	2	156	-	סכום החשיפה בתחילת התקופה
39	29	(1)	-	11	-	שינויים נטו בסכום החשיפה לזמן קצר
שינויים ביתר החשיפות:						
76	31	13	-	32	-	חשיפות שהתווספו
6	4	2	-	-	-	הכנסת ריבית שנצברה
(80)	(45)	(34)	(1)	-	-	סכומים שנגבו
411	161	50	1	199	-	סכום חשיפה בסוף התקופה

לשנת 2013						
סך-הכל	פרד	איטליה	פורטוגל	אירלנד	יוון	
256	133	54	2	67	-	סכום החשיפה בתחילת התקופה
95	(12)	18	(1)	90	-	שינויים נטו בסכום החשיפה לזמן קצר
שינויים ביתר החשיפות:						
83	75	7	1	-	-	חשיפות שהתווספו
8	5	2	-	1	-	הכנסת ריבית שנצברה
(72)	(59)	(11)	-	(2)	-	סכומים שנגבו
370	142	70	2	156	-	סכום חשיפה בסוף התקופה

(1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, ביטחונות נזילים ונגזרי אשראי.

מאזן מאוחד לסוף כל רבעון בשנים 2014-2013

מידע רב-רבעוני

תוספת 7

בשנת 2014				
רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	
				נכסים
39,467	31,282	50,541	54,974	מזומנים ופיקדונות בבנקים
65,333	63,800	57,190	58,778	ניירות-ערך
50	23	375	476	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
253,994	255,929	261,744	268,160	אשראי לציבור
(3,762)	(3,863)	(3,918)	(4,180)	הפרשה להפסדי אשראי
250,232	252,066	257,826	263,980	אשראי לציבור, נטו
1,380	1,426	1,676	1,861	אשראי לממשלות
141	139	145	135	השקעות בחברות כלולות
*3,381	*3,373	*3,358	3,475	בניינים וציוד
17	13	10	7	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
10,547	11,597	16,584	16,244	נכסים בגין מכשירים נגזרים
*6,087	*6,437	*6,284	7,864	נכסים אחרים
*376,635	*370,156	*393,989	407,794	סך-כל הנכסים
				התחייבויות והון
276,014	268,935	281,760	297,230	פיקדונות הציבור
4,849	4,392	5,395	4,322	פיקדונות מבנקים
504	463	407	455	פיקדונות הממשלה
188	132	26	42	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
31,314	30,533	34,073	33,671	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
11,623	12,528	17,208	16,777	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
22,273	22,616	23,773	23,686	התחייבויות אחרות
346,765	339,599	362,642	376,183	סך-כל ההתחייבויות
*29,623	*30,308	*31,100	31,361	הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק
247	249	247	250	זכויות שאינן מקנות שליטה
*29,870	*30,557	*31,347	31,611	סך-כל ההון
*376,635	*370,156	*393,989	407,794	סך-כל ההתחייבויות וההון

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה, ראה ביאור ד1.2 בדוחות הכספיים.

מאזן מאוחד לסוף כל רבעון בשנים 2014-2013

מידע רב-רבעוני

תוספת 7 (המשך)

בשנת 2013				
רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	
				נכסים
43,272	48,818	43,361	45,709	מזומנים ופיקדונות בבנקים
59,461	61,137	60,998	60,912	ניירות-ערך
31	47	169	65	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
251,599	251,105	253,518	255,543	אשראי לציבור
(3,817)	(3,985)	(4,177)	(3,943)	הפרשה להפסדי אשראי
247,782	247,120	249,341	251,600	אשראי לציבור, נטו
767	979	1,069	1,169	אשראי לממשלות
134	134	133	137	השקעות בחברות כלולות
*3,363	*3,346	*3,305	*3,432	בניינים וציוד
28	25	22	19	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
9,515	10,175	9,588	10,672	נכסים בגין מכשירים נגזרים
*5,768	*6,501	*6,022	*6,305	נכסים אחרים
*370,121	*378,282	*374,008	*380,020	סך-כל הנכסים
				התחייבויות והון
265,297	274,601	269,632	276,525	פיקדונות הציבור
4,893	4,174	6,783	5,303	פיקדונות מבנקים
678	602	569	613	פיקדונות הממשלה
639	810	331	242	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
36,222	35,874	34,819	33,980	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
12,454	12,355	11,823	12,129	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
22,556	21,981	21,604	22,144	התחייבויות אחרות
342,739	350,397	345,561	350,936	סך-כל ההתחייבויות
*27,083	*27,607	*28,183	*28,834	הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק
299	278	264	250	זכויות שאינן מקנות שליטה
*27,382	*27,885	*28,447	*29,084	סך-כל ההון
*370,121	*378,282	*374,008	*380,020	סך-כל ההתחייבויות והון

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה, ראה ביאור 11.ד1 (2) בדוחות הכספיים.

בשנת 2013				בשנת 2014				
רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	
3,089	3,423	3,694	2,755	2,439	2,983	2,855	2,396	הכנסות ריבית
(1,175)	(1,415)	(1,613)	(815)	(590)	(926)	(882)	(507)	הוצאות ריבית
1,914	2,008	2,081	1,940	1,849	2,057	1,973	1,889	הכנסות ריבית, נטו
257	301	375	(59)	(15)	(3)	80	363	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
1,657	1,707	1,706	1,999	1,864	2,060	1,893	1,526	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
הכנסות שאינן מריבית								
143	168	36	133	207	265	187	257	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,250	1,254	1,254	1,357	1,270	1,277	1,283	1,377	עמלות
37	28	24	37	29	20	21	61	הכנסות אחרות
1,430	1,450	1,314	1,527	1,506	1,562	1,491	1,695	סך-כל ההכנסות שאינן מריבית
הוצאות תפעוליות ואחרות								
*1,269	*1,254	*1,244	*1,667	*1,277	*1,290	*1,244	1,489	משכורות והוצאות נלוות
*373	*379	*410	*382	*367	*382	*393	397	אחזקה ופחת בניינים וציוד
3	3	3	3	3	3	3	3	הפחתות וירידת-ערך של נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
500	507	488	539	518	580	579	612	הוצאות אחרות
*2,145	*2,143	*2,145	*2,591	*2,165	*2,255	*2,219	2,501	סך-כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
*942	*1,014	*875	*935	*1,205	*1,367	*1,165	720	רווח לפני מסים
*329	*377	*243	*322	*476	*585	*434	234	הפרשה למסים על הרווח
*613	*637	*632	*613	*729	*782	*731	486	רווח לאחר מסים
4	1	(1)	5	13	(1)	1	(4)	חלקו של הבנק ברווחים (הפסדים) של חברות כלולות לאחר מסים רווח נקי:
*617	*638	*631	*618	*742	*781	*732	482	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2	12	15	15	5	-	2	(4)	הפסד (רווח) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
*619	*650	*646	*633	*747	*781	*734	478	המיוחס לבעלי מניות הבנק
רווח למניה רגילה בשקלים חדשים:								
רווח בסיסי								
0.47	*0.49	*0.49	*0.48	0.57	0.59	*0.55	0.36	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
רווח מדולל								
0.47	*0.48	*0.48	*0.48	0.56	0.59	*0.55	0.36	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה, ראה ביאור ד1. (2) בדוחות הכספיים.

אני, ציון קינן, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק הפועלים בע"מ (להלן: "הבנק") לשנת 2014 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי (כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון") וכן:
 - א. קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על-ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לראוי החשבון המבקרים, לדירקטוריון ולועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על-פי כל דין.

ציון קינן
מנהל כללי

תל-אביב, 9 במרץ 2015

הצהרת הממונה על החטיבה הפיננסית (CFO)

אני, ידן ענתבי, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק הפועלים בע"מ (להלן: "הבנק") לשנת 2014 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי (כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון") וכן:
 - א. קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על-ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואי החשבון המבקרים, לדירקטוריון ולועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על-פי כל דין.

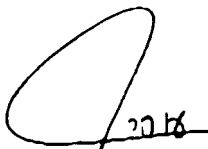
ידן ענתבי
משנה למנכ"ל,
ממונה על החטיבה הפיננסית

תל-אביב, 9 במרץ 2015

אני, עופר לוי, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק הפועלים בע"מ (להלן: "הבנק") לשנת 2014 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקימם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי (כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון") וכן:
 - א. קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על-ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואי החשבון המבקרים, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על-פי כל דין.

עופר לוי

משנה למנכ"ל, חשבונאי ראשי

תל-אביב, 9 במרץ 2015

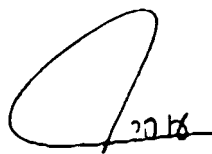
דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

הדירקטוריון וההנהלה של בנק הפועלים בע"מ (להלן, "הבנק") אחראים להקמה ולקיום של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי (כהגדרתה בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון"). מערכת הבקרה הפנימית של הבנק תוכננה כדי לספק מידה סבירה של ביטחון לדירקטוריון ולהנהלה של הבנק לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות הן יכולות לספק מידה סבירה של ביטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקרות מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקות מבוצעות בהתאם להוראות ההנהלה, הנכסים מוגנים והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (Monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

הנהלת הבנק בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2014, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית (1992) של Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO). בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה (Believes) כי ליום 31 בדצמבר 2014, הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2014 בוקרה על-ידי רואי החשבון המבקרים של הבנק, ה"ה זיו האפט רואי חשבון וסומך חייקין רואי חשבון, כפי שצוין בדוח שלהם, בעמוד מספר 254, אשר בו נכללה חוות דעת בלתי מסויגת בדבר האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2014.

עופר לוי

משנה למנכ"ל, חשבונאי ראשי

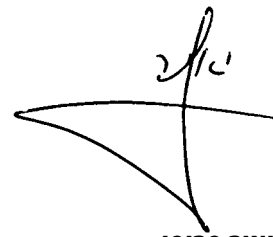
ידין ענתבי

משנה למנכ"ל,
ממונה על החטיבה הפיננסית

ציון קיבין

מנהל כלכלי

יאיר סרוסי

יו"ר הדירקטוריון

תל-אביב, 9 במרץ 2015

בנק הפועלים

דוחות כספיים 2014

254	דוח ראי החשבון המבקרים - בקרה פנימית על דיווח כספי
255	דוח ראי החשבון המבקרים
256	מאזן מאוחד
257	דוח רווח והפסד מאוחד
258	דוח מאוחד על הרווח הכולל
259	דוח על השינויים בהון
261	דוח מאוחד על תזרימי מזומנים
263	ביאורים לדוחות הכספיים

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק הפועלים בע"מ בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של בנק הפועלים בע"מ וחברות בנות (להלן ביחד: "הבנק") ליום 31 בדצמבר 2014, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית (1992) שפורסמה על-ידי ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO). הדירקטוריון וההנהלה של הבנק אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי, ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של הבנק בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה-Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) בארצות-הברית בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על-ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון אם קוימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים כאלה שחשבנו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקות וההעברות של נכסי הבנק (לרבות הוצאתם מרשותו); (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, ושקבלת כספים והוצאת כספים של הבנק נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון וההנהלה של הבנק, ו-(3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי הבנק, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות חגה מוטעית. כמו-כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקרות תהפוכנה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, הבנק קיים, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2014, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית (1992) שפורסמה על-ידי COSO.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, את הדוחות הכספיים המאוחדים של הבנק לימים 31 בדצמבר 2014 ו-2013 ולכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014, והדוח שלנו, מיום 9 במרץ 2015, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים, וכן הפניית תשומת לב בדבר חשיפה לתובענות ייצוגיות שהוגשו כנגד קבוצת הבנק ולגבי עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים.

זיו האפט

רואי חשבון

סומך חייקין

רואי חשבון

תל-אביב, 9 במרץ 2015

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק הפועלים בע"מ

ביקרנו את המאזנים המאוחדים המצורפים של בנק הפועלים בע"מ (להלן: הבנק): לימים 31 בדצמבר 2014 ו-2013, ואת דוחות רווח והפסד, הדוחות על הרווח הכולל, הדוחות על השינויים בהון והדוחות על תזרימי המזומנים המאוחדים לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון והנהלה של הבנק. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג-1973 ותקני ביקורת מסוימים שישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שישומו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על-ידי הדירקטוריון והנהלה של הבנק, וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי של הבנק וחברות מאוחדות שלו לימים 31 בדצמבר 2014 ו-2013 ואת תוצאות הפעולות, השינויים בהון ותזרימי המזומנים של הבנק וחברות מאוחדות שלו לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014 בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP). כמו-כן, לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל ערוכים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

מבלי לסייג את חוות דעתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בביאור 19ד(ב) בדבר חשיפה לתובענות ייצוגיות שהוגשו כנגד קבוצת הבנק ולביאור 19ה בדבר עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ה-PCAOB Public Company Accounting Oversight Board (בארצות-הברית בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על-ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הבנק ליום 31 בדצמבר 2014, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית (1992) שפורסמה על-ידי Committee of Sponsoring Organizations Commission of the Treadway (COSO) והדוח שלנו מיום 9 במרץ 2015 כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הבנק.

זיו האפט
רואי חשבון

סומך חייקין
רואי חשבון

תל-אביב, 9 במרץ 2015

31 בדצמבר		
2013	2014	ביאור
נכסים		
45,709	54,974	2 מוזמנים ופיקדונות בבנקים
60,912	58,778	ניירות-ערך ⁽¹⁾ (2) 14,3
65	476	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
255,543	268,160	אשראי לציבור
(3,943)	(4,180)	הפרשה להפסדי אשראי
251,600	263,980	4 אשראי לציבור, נטו
1,169	1,861	5 אשראי לממשלות
137	135	6 השקעות בחברות כלולות
*3,432	3,475	7 בניינים וציוד
19	7	א7 נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
10,672	16,244	20 נכסים בגין מכשירים נגזרים
*6,305	7,864	8 נכסים אחרים ⁽¹⁾
*380,020	407,794	סך-כל הנכסים
התחייבויות והון		
276,525	297,230	9 פיקדונות הציבור
5,303	4,322	10 פיקדונות מבנקים
613	455	פיקדונות הממשלה
242	42	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
33,980	33,671	11 אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
12,129	16,777	20 התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
22,144	23,686	12 התחייבויות אחרות (מזה: 638,672 בהתאמה, הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים) ⁽¹⁾
350,936	376,183	סך-כל ההתחייבויות
*28,834	31,361	13 הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק
250	250	זכויות שאינן מקנות שליטה
*29,084	31,611	סך-כל ההון
*380,020	407,794	סך-כל ההתחייבויות וההון

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה, ראה ביאור 21.(2).

(1) לגבי סכומים הנמדדים בשווי הוגן, ראה ביאור 21.
 (2) לפרטים בדבר ניירות-ערך ששועבדו למלווים, ראה ביאור 14.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

עופר לוי
משנה למנכ"ל, חשבונאי ראשי

ידין ענתבי
משנה למנכ"ל, ממונה על החטיבה הפיננסית

ציון קיבן
מנהל כלכלי

יאיר סרוסקי
יו"ר הדירקטוריון

תל-אביב, 9 במרץ 2015

דוח רווח והפסד מאוחד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014

2012	2013	2014	ביאור	
14,346	12,961	10,673	23	הכנסות ריבית
(6,186)	(5,018)	(2,905)	23	הוצאות ריבית
8,160	7,943	7,768		הכנסות ריבית, נטו
987	874	425	(1)(א)4	הוצאות בגין הפסדי אשראי
7,173	7,069	7,343		הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
הכנסות שאינן מריבית				
255	480	916	24	הכנסות מימון שאינן מריבית
5,105	5,115	5,207	25	עמלות
117	126	131	26	הכנסות אחרות
5,477	5,721	6,254		סך-כל ההכנסות שאינן מריבית
הוצאות תפעוליות ואחרות				
*5,130	*5,434	5,300	27	משכורות והוצאות נלוות
*1,616	*1,544	1,539		אחזקה ופחת בניינים וציוד
11	12	12		הפחתות וירידת-ערך של נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
2,129	2,034	2,289	28	הוצאות אחרות
*8,886	*9,024	9,140		סך-כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
*3,764	*3,766	4,457		רווח לפני מסים
*1,230	*1,271	1,729	29	הפרשה למסים על הרווח
*2,534	*2,495	2,728		רווח לאחר מסים
				חלקו של הבנק ברווחים
6	9	9	ב'6	של חברות כלולות לאחר מסים
				רווח נקי:
*2,540	*2,504	2,737		לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(34)	44	3		הפסד (רווח) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
*2,506	*2,548	2,740		המיוחס לבעלי מניות הבנק
רווח למניה רגילה בשקלים חדשים:				
1(ה)(23), 30				
רווח בסיסי				
*1.90	*1.93	2.07		רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
רווח מדולל				
*1.88	*1.91	2.06		רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה, ראה ביאור ד1.2).

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח מאוחד על הרווח הכולל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014

2012	2013	2014	
*2,540	*2,504	2,737	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(34)	44	3	הפסד (רווח) נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
*2,506	*2,548	2,740	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
			רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מסים:
550	81	383	התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, נטו
12	(1)	2	התאמות מתרגום דוחות כספיים** נטו, לאחר השפעת גידורים***
7	10	5	רווחים נטו בגין גידורי תזרים מזומנים
569	90	390	רווח כולל אחר, לפני מסים
(150)	(53)	(119)	השפעת המס המתייחס
419	37	271	רווח כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה, לאחר מסים
(3)	2	(1)	בניכוי הפסד (רווח) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
416	39	270	רווח כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק, לאחר מסים
*2,959	*2,541	3,008	הרווח הכולל לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(37)	46	2	ההפסד (הרווח) הכולל המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
*2,922	*2,587	3,010	הרווח הכולל המיוחס לבעלי מניות הבנק

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה, ראה ביאור ד.1 (2).

** התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה שונה ממטבע הפעילות של הבנק.

*** גידורים - רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעות נטו במטבע-חוץ.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח על השינויים בהון

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014

סך-הכל הון	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך-הכל הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק	עודפים	רווח כולל אחר מצטבר	סך הון וקרנות הון	קרנות הון מהטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות	הון מניות ופרמיה**	
*23,944	282	*23,662	*15,167	220	8,275	209	8,066	יתרה ליום 1 בינואר 2012
*2,540	34	*2,506	*2,506	-	-	-	-	רווח נקי בשנת החשבון
(113)	-	(113)	-	-	(113)	-	(113)	רכישה עצמית של מניות התאמות ושינויים הנובעים מ:
74	(14)	88	6	-	82	82	-	הטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות
2	-	2	-	-	2	(55)	57	מימוש אופציות למניות
419	3	416	-	416	-	-	-	רווח כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
(3)	(3)	-	-	-	-	-	-	דיבידנד לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בחברה מאוחדת
*26,863	302	*26,561	*17,679	636	8,246	236	8,010	יתרה ליום 1 בינואר 2013
*2,504	(44)	*2,548	*2,548	-	-	-	-	רווח (הפסד) נקי בשנת החשבון
(276)	-	(276)	(276)	-	-	-	-	דיבידנד
(127)	-	(127)	-	-	(127)	-	(127)	רכישה עצמית של מניות התאמות ושינויים הנובעים מ:
102	-	102	-	-	102	102	-	הטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות
(13)	-	(13)	-	-	(13)	(114)	101	מימוש אופציות למניות
37	(2)	39	-	39	-	-	-	רווח (הפסד) כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
2	2	-	-	-	-	-	-	גידול בזכויות שאינן מקנות שליטה
(8)	(8)	-	-	-	-	-	-	דיבידנד לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בחברה מאוחדת
*29,084	250	*28,834	*19,951	675	8,208	224	7,984	יתרה ליום 1 בינואר 2014

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה, ראה ביאור ד.2.
 ** בניכוי 14,168,419 יתרת מניות באוצר (31.12.13): בניכוי 16,801,221 יתרת מניות באוצר, 31.12.12: בניכוי 13,453,853 יתרת מניות באוצר.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח על השינויים בהון

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014

(המשך)

הון מניות ופרמיה**	קרנות הון מהטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות	סך הון וקרנות הון	רווח כולל אחר מצטבר	עודפים	סך-הכל הון	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך-הכל הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק	הון מניות ופרמיה**	קרנות הון מהטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות	סך הון וקרנות הון	רווח כולל אחר מצטבר	עודפים	סך-הכל הון	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך-הכל הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק	הון מניות ופרמיה**
7,984	224	8,208	675	19,951	29,084	250	28,834	7,984	224	8,208	675	19,951	29,084	250	28,834	7,984
-	-	-	-	2,740	2,737	(3)	2,740	-	-	-	-	2,740	2,737	(3)	2,740	-
-	-	-	-	(448)	(448)	-	(448)	-	-	-	-	(448)	(448)	-	(448)	-
(85)	-	(85)	-	-	(85)	-	(85)	(85)	-	(85)	-	-	(85)	-	(85)	-
התאמות ושינויים הנובעים מ:																
-	45	45	-	-	45	-	45	-	45	45	-	-	45	-	45	-
105	(100)	5	-	-	5	-	5	105	(100)	5	-	-	5	-	5	105
-	-	-	270	-	271	1	270	-	-	-	270	-	271	1	270	-
-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-	2	2	-	-
8,004	169	8,173	945	22,243	31,611	250	31,361	8,004	169	8,173	945	22,243	31,611	250	31,361	8,004

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה, ראה ביאור ד.1(2).
 ** בניכוי 14,168,419 יתרת מניות באוצר (31.12.13): בניכוי 16,801,221 יתרת מניות באוצר, 31.12.12: בניכוי 13,453,853 יתרת מניות באוצר.
 *** כולל סך של 2,734 מיליוני ש"ח שאינם ניתנים לחלוקה כדיבידנד.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח מאוחד על תזרימי מזומנים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014

2012	2013	2014	
תזרימי מזומנים מפעילות (לפעילות) שוטפת			
*2,540	*2,504	2,737	רווח נקי לשנה
התאמות הדרושות כדי להציג את תזרימי המזומנים מפעילות שוטפת:			
(6)	(9)	(9)	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות
*712	*674	638	פחת על בניינים וציוד
30	31	29	הפחתות
987	874	425	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(333)	(541)	(379)	רווח ממימוש של ניירות-ערך זמינים למכירה ומוחזקים לפדיון
(48)	(30)	(61)	רווח שמומש ושטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של ניירות-ערך למסחר
-	-	(3)	הפסד ממימוש, ירדת-ערך ושינוי בשיעורי ההחזקה בחברות מוחזקות
(7)	(11)	(5)	רווח ממימוש בניינים וציוד
42	100	115	שינוי בהטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות
130	345	209	שינוי בהתחייבויות, נטו, בגין זכויות עובדים
**(256)	**(539)	(438)	מסים נדחים, נטו
(19)	(2)	-	רווח ממכירות תיקי אשראי
404	2,115	(1,338)	התאמות בגין הפרשי שער
(723)	(737)	(1,708)	הפרשי צבירה שנכללו בפעולות השקעה ומימון
שינוי נטו בכספים שוטפים:			
453	(457)	(1,363)	פיקדונות מבנקים
(4,036)	(3,631)	(12,741)	אשראי לציבור
(182)	(371)	(692)	אשראי לממשלות
(47)	(18)	(411)	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
1,175	(1,043)	(5,564)	כספים בגין מכשירים נגזרים
(364)	1,900	(1,321)	ניירות-ערך למסחר
**(747)	**(235)	(1,245)	כספים אחרים
שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות:			
(993)	(694)	(983)	פיקדונות מבנקים
14,942	5,591	20,588	פיקדונות מהציבור
(456)	(16)	(158)	פיקדונות מהממשלה
(186)	(865)	(199)	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
(689)	(511)	4,640	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
1,224	(58)	1,223	התחייבויות אחרות
*13,547	*4,366	1,986	מזומנים, נטו, מפעילות שוטפת

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה, ראה ביאור 2.1.
** סוג מחדש.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח מאוחד על תזרימי מזומנים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014 (המשך)

2012	2013	2014	
תזרימי מזומנים מפעילות (לפעילות) השקעה			
-	(39)	(50)	רכישת אגרות-חוב מוחזקות לפדיון
109	237	10	תמורה מפדיון אגרות-חוב מוחזקות לפדיון
(44,758)	(64,848)	(32,771)	רכישת ניירות-ערך זמינים למכירה
19,410	28,342	16,504	תמורה ממכירת ניירות-ערך זמינים למכירה
10,001	26,877	22,264	תמורה מפדיון ניירות-ערך זמינים למכירה
-	(49)	-	רכישת תיקי אשראי
459	203	2	תמורה ממכירת תיקי אשראי
-	5	19	דיבידנדים שהתקבלו מחברות כלולות
(4)	(6)	(11)	השקעה בחברות כלולות
8	-	5	תמורה ממימוש השקעות ופירעון הלוואות בחברות כלולות
*(664)	*(700)	(702)	רכישת בניינים וציוד
14	30	26	תמורה ממימוש בניינים וציוד
*(15,425)	*(9,948)	5,296	מזומנים, נטו, מפעילות (לפעילות) השקעה
תזרימי מזומנים מפעילות (לפעילות) מימון			
4,079	1,834	3,758	הנפקת אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
(1,724)	(3,561)	(4,009)	פדיון אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
4	4	5	הנפקת מניות ואופציות
(8)	-	-	רכישה נוספת של מניות בחברות מאוחדות
-	(276)	(448)	דיבידנד ששולם לבעלי-מניות הבנק
(113)	(127)	(85)	רכישה עצמית של מניות
(3)	(8)	-	דיבידנד ששולם לבעלי-מניות חיצוניים בחברות מאוחדות
2,235	(2,134)	(779)	מזומנים, נטו, מפעילות (לפעילות) מימון
357	(7,716)	6,503	גידול (קטיון) במזומנים
53,975	53,937	43,933	יתרת מזומנים לתחילת השנה
(395)	(2,288)	1,387	השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות מזומנים
53,937	43,933	51,823	יתרת מזומנים לסוף השנה
ריבית ומסים ששולמו/או התקבלו:			
15,990	13,861	13,502	ריבית שהתקבלה
(6,865)	(5,679)	(5,237)	ריבית ששולמה
56	43	51	דיבידנדים שהתקבלו
(1,442)	(1,697)	(2,693)	מסים על הכנסה ששולמו
212	46	491	מסים על הכנסה שהתקבלו

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה, ראה ביאור 2.1.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית

א. כללי

בנק הפועלים בע"מ (להלן: "הבנק") הינו תאגיד מאוגד בישראל. הדוחות הכספיים של הבנק נערכו בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו בדבר עריכת דוח כספי שנתי של תאגיד בנקאי וכן בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP). הבנק קיבל את אישור המפקח על הבנקים לפרסם את הדוחות הכספיים השנתיים על בסיס מאוחד בלבד. בביאור 33 מוצגת תמצית הדוחות הכספיים של הבנק סולו, הכוללת מאזן, דוח רווח והפסד ודוח על תזרימי המזומנים. הדוחות הכספיים אושרו לפרסום על-ידי דירקטוריון הבנק ביום 9 במרץ 2015.

ב. הגדרות

בדוחות כספיים אלה:

כללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארצות-הברית - כללי החשבונאות שבנקים אמריקאיים שנסחרים בארצות-הברית נדרשים ליישם בהתאם להיררכיה שנקבעה ב-(FAS 168) ASC 105-10 (הקודיפיקציה), ובהתאם להנחיות ועמדות של רשויות הפיקוח על הבנקים בארצות-הברית.

תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) - תקנים ופרשנויות שאומצו על-ידי הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים (IASB), והם כוללים תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ותקני חשבונאות בינלאומיים (IAS), לרבות פרשנויות לתקנים אלה שנקבעו על-ידי הוועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC) או פרשנויות שנקבעו על-ידי הוועדה המתמדת לפרשנויות (SIC), בהתאמה.

חברות מאוחדות/חברות בנות - חברות שדוחותיהן מאוחדים באופן מלא, במישרין או בעקיפין, עם דוחות הבנק.

חברות כלולות - חברות שלבנק יש השפעה מהותית עליהן, למעט חברות בנות.

חברות מוחזקות - חברות מאוחדות/חברות בנות וחברות כלולות בקבוצה.

שלוחות בחו"ל - נציגויות, סוכנויות, סניפים או חברות בנות של הבנק מחוץ לישראל.

מטבע הפעילות - המטבע של הסביבה הכלכלית העיקרית שבה פועל הבנק.

מדד - מדד המחירים לצרכן כפי שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה בישראל.

סכום מותאם - סכום נומינלי היסטורי שהותאם למדד בגין דצמבר 2003 בהתאם להוראות גילויי הדעת של לשכת רואי חשבון בישראל.

סכום מדווח - סכום מותאם ליום 31 בדצמבר 2003 ("מועד המעבר"), כהגדרתו בתקן חשבונאות 12 (כפי שתוקן) של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות הפסקת ההתאמה של דוחות כספיים, בתוספת סכומים בערכים נומינליים, שנוספו לאחר מועד המעבר, ובניכוי סכומים שנגרעו לאחר מועד המעבר.

צדדים קשורים - כהגדרתם ב-IAS 24, גילויים בהקשר לצד קשור, למעט בעלי עניין.

בעלי עניין - כהגדרתם בחוק ניירות-ערך, התשכ"ח-1968 וכהגדרתם בסעיף 80ב' להוראות הדיווח לציבור.

יתרת חוב רשומה - מוגדרת כיתרת החוב, לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות, אך לפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי בגין אותו חוב.

שווי הוגן - מוגדר כמחיר אשר היה מתקבל ממכירת נכס או היה משולם לצורך סילוק התחייבות בעסקה רגילה בין משתתפים בשוק במועד המדידה.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

ג. בסיס עריכת הדוחות הכספיים

(1) עקרונות הדיווח

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים והנחיותיו. בעריכת הדוחות הכספיים הבנק מיישם, בין היתר, תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסוימים וכללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארצות-הברית, באופן המפורט להלן:

בנושאים שבליבת העסק הבנקאי - הבנק מיישם את הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו ובין היתר, בנושאים מסוימים גם כללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארצות-הברית, אשר אומצו במסגרת הוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים. בנושאים שאינם בליבת העסק הבנקאי - הטיפול החשבונאי הוא בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS), כפי שעוגנו בהוראות הדיווח לציבור וכן בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP).

התקינה הבינלאומית מיושמת על-פי העקרונות המפורטים להלן:

- במקרים בהם לא קיימת התייחסות ספציפית בתקנים או בפרשנויות לנושאים מהותיים או שקיימות מספר חלופות לטיפול בנושא מהותי, הבנק יפעל לפי הנחיות יישום ספציפיות שנקבעו על-ידי המפקח;
- במקרים שבהם עולה סוגיה מהותית אשר אינה מקבלת מענה בתקנים הבינלאומיים או בהוראות היישום של המפקח, הבנק יטפל בסוגיה בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית שחלים ספציפית על נושאים אלה;
- במקומות בהם קיימת בתקן בינלאומי שאומץ הפניה לתקן בינלאומי אחר שאומץ בהוראות הדיווח לציבור, יפעל הבנק בהתאם להוראות התקן הבינלאומי;
- במקומות בהם קיימת בתקן בינלאומי שאומץ הפניה לתקן בינלאומי שלא אומץ בהוראות הדיווח לציבור, יפעל הבנק בהתאם להוראות הדיווח ובהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בישראל;
- במקומות בהם קיימת בתקן בינלאומי שאומץ הפניה להגדרה של מונח שמוגדר בהוראות הדיווח לציבור, תבוא הפניה להגדרה בהוראות במקום ההפניה המקורית.

(2) מטבע פעילות ומטבע הצגה

השקל הינו המטבע שמייצג את הסביבה הכלכלית העיקרית בה פועל הבנק. הדוחות הכספיים מוצגים בש"ח ומעוגלים למיליון הקרוב, למעט אם צוין אחרת. למידע בדבר מטבע הפעילות של שלוחה בנקאית בחו"ל ראה ביאור 1.ה (1) להלן.

(3) בסיס המדידה

הדוחות הוכנו על בסיס העלות ההיסטורית, למעט הנכסים וההתחייבויות המפורטים להלן:

- מכשירים פיננסיים נגזרים ומכשירים פיננסיים אחרים אשר נמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד;
- מכשירים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה;
- התחייבות בגין תשלום מבוסס מניות אשר יסולק במזומן;
- נכסי והתחייבויות מסים נדחים;
- הפרשות;
- נכסים והתחייבויות בגין הטבות לעובדים;
- השקעות בחברות כלולות המטופלות לפי שיטת השווי מאזני.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

ערכם של נכסים לא-כספיים ופריטי הון שנמדדו על בסיס העלות ההיסטורית, הותאם לשינויים במדד המחירים לצרכן עד ליום 31 בדצמבר 2003, היות ועד למועד זה נחשבה כלכלת ישראל ככלכלה היפר-אינפלציונית. החל מיום 1 בינואר 2004 עורך הבנק את דוחותיו הכספיים בסכומים מדווחים.

(4) שימוש באומדנים

בעריכת הדוחות הכספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) והוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו נדרשת הנהלת הבנק להשתמש בשיקול דעת בהערכות אומדנים והנחות אשר משפיעים על יישום המדיניות ועל הסכומים של נכסים והתחייבויות, הכנסות והוצאות. יובהר שהתוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה. בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של הבנק, נדרשת הנהלת הבנק להניח הנחות באשר לנסיבות ולאירועים הכרוכים באי ודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת הבנק על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן. האומדנים והנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. שינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה שבה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת.

ד. יישום לראשונה של תקני חשבונאות, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות הפיקוח על הבנקים

(1) הוראה בנושא מתכונת דוח רווח והפסד לתאגיד בנקאי ואימוץ כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית בנושא מדידת הכנסות ריבית

החל מיום 1 בינואר 2014 הבנק מיישם את ההנחיות שנקבעו בחוזר הפיקוח על הבנקים בנושא אימוץ כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית בנושא מדידת הכנסות ריבית (ASC 310-20), אשר קובע, בין היתר, כללים לטיפול בעמלות יצירת אשראי, התחייבויות למתן אשראי, שינוי בתנאי חוב ועמלות פירעון מוקדם. לתיקונים בנושא מדידת הכנסות ריבית, היו השפעות על המדיניות החשבונאית של הבנק. השפעות אלה משולבות במדיניות החשבונאית בביאור ה' (3) - בסיס ההכרה בהכנסות והוצאות.

השפעת היישום לראשונה

כאמור, הבנק מיישם הוראות אלו החל מיום 1 בינואר 2014, זאת, בהתאם להוראות המעבר ולהנחיות הפיקוח על הבנקים. יישום ההוראה הינו בדרך של מכאן ולהבא. בעקבות יישום ההוראה עמלות מסוימות סווגו כהכנסות ריבית והכנסות מסוימות אשר סווגו בעבר כהכנסות ריבית מוצגות כעת במסגרת סעיף עמלות.

כתוצאה מיישום התקן, נדחו במהלך התקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014, עמלות בסך של כ-259 מיליון ש"ח שהוכרו בעבר באופן מיידי כהכנסה מעמלות בדוח רווח והפסד. חלקן יוכרו כהכנסות ריבית לאורך חיי ההלוואה וחלקן יוכרו בסעיף עמלות בתקופות הבאות.

במקביל גדלו במהלך התקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014, הכנסות ריבית בכ-246 מיליון ש"ח אשר מרבית הגידול, כ-182 מיליון ש"ח נבע מעמלות שנגבו בגין פירעון מוקדם, שבוצע לאחר 1 בינואר 2014 והוכרו מיידי במסגרת הכנסות ריבית (ולא נפרסו על פני שלוש שנים או התקופה הנותרת של ההלוואה, לפי הקצר מביניהם, כנדרש בעבר). סך הרווח הנקי קטן בכ-8 מיליון ש"ח כתוצאה מיישום התקן.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

(2) יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה

הבנק מיישם את תקן חשבונאות בינלאומי 38 "נכסים בלתי מוחשיים" (IAS 38) וכן הנחיות שנקבעו במסגרת SOP 98-1 "Accounting for the Cost of Computer Software Developed or Obtained for Internal Use". נוכח המורכבות החשבונאית בתהליך היוון עלויות תוכנה ולאור מהותיות סכומי עלויות התוכנה שהונו, קבע הפיקוח על הבנקים הנחיות לבנק בנושא היוון עלויות תוכנה לפיהן יקבע סף מהותיות להיוון, שלא יפחת מ-1 מיליון ש"ח. כל פרויקט פיתוח תוכנה אשר סך עלויותיו נמוכות מסף המהותיות שנקבע, יזקף כהוצאה בדוח רווח והפסד.

עוד נקבע כי בגין תוצרים, אשר סך העלויות שניתן להוון בגינם אינו נמוך מסף המהותיות, יקבע מקדם היוון לשעות עבודה, שנמוך מ-1 על מנת להביא בחשבון את הפוטנציאל לחוסר יעילות ולסטיות מקובלות במסגרת פרויקטי פיתוח תוכנה. דרג העובדים שעלויותיהם מהוות לכנסים יוגבל לדרגת מנהל פרויקט התוכנה ורישום עלויות בגין פיתוח תוכנה של ככל עובדי הפיתוח המותרים להיוון, יעשה על-ידי דיווח שעות פרטני ולא בדרך של הקצאת עלויות באופן יחסי.

הבנק יישם את הנחיות בנושא היוון עלויות תוכנה בדרך של יישום למפרע. מספרי ההשוואה הוצגו מחדש.

להלן השפעת היישום למפרע על כל אחת מתקופות הדיווח שנתונין נכללים בדוחות:

השפעה של 157 מיליוני ש"ח (נטו ממס), בגין סעיף בניינים וציוד, נזקפה כהתאמה ליתרת הפתיחה של העודפים ליום 1 בינואר 2012 (התקופה המוקדמת ביותר המוצגת בדוחות כספיים אלה). מספרי ההשוואה הותאמו בתקופות דיווח קודמות כדלקמן:

השפעת היישום למפרע על סעיפי המאזן

31.12.13			
כפי שדווח בעבר	השפעת היישום למפרע	כפי שדווח בדוחות אלו	
3,791	(359)	3,432	בניינים וציוד
6,172	133	6,305	נכסים אחרים
29,060	(226)	28,834	הון מיוחס לבעלי המניות של הבנק
15.57%	(0.06%)	15.51%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.37%	(0.07%)	9.30%	יחס הון ליבה לרכיבי סיכון

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

השפעת היישום למפרע על דוח רווח והפסד

לשנה שהסתיימה						
2012			2013			
כפי שדווח בדוחות אלו	השפעת היישום למפרע	כפי שדווח בעבר	כפי שדווח בדוחות אלו	השפעת היישום למפרע	כפי שדווח בעבר	
5,130	118	5,012	5,434	124	5,310	משכורות והוצאות נלוות
1,616	(57)	1,673	1,544	(65)	1,609	אחזקה ופחת בניינים וציוד
3,764	(61)	3,825	3,766	(59)	3,825	רווח לפני מסים
1,230	(24)	1,254	1,271	(27)	1,298	הפרשה למסים על הרווח
2,534	(37)	2,571	2,495	(32)	2,527	רווח לאחר מסים
2,506	(37)	2,543	2,548	(32)	2,580	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
1.90	(0.02)	1.92	1.93	(0.03)	1.96	הרווח הבסיסי למניה
1.88	(0.03)	1.91	1.91	(0.03)	1.94	הרווח המדולל למניה

השפעת היישום למפרע על רווח כולל

לשנה שהסתיימה						
2012			2013			
כפי שדווח בדוחות אלו	השפעת היישום למפרע	כפי שדווח בעבר	כפי שדווח בדוחות אלו	השפעת היישום למפרע	כפי שדווח בעבר	
2,540	(37)	2,577	2,504	(32)	2,536	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2,506	(37)	2,543	2,548	(32)	2,580	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
2,959	(37)	2,996	2,541	(32)	2,573	הרווח הכולל לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2,922	(37)	2,959	2,587	(32)	2,619	הרווח הכולל המיוחס לבעלי מניות הבנק

השפעת היישום למפרע על דוח תזרימי מזומנים

לשנה שהסתיימה						
2012			2013			
כפי שדווח בדוחות אלו	השפעת היישום למפרע	כפי שדווח בעבר	כפי שדווח בדוחות אלו	השפעת היישום למפרע	כפי שדווח בעבר	
13,547	(118)	13,665	4,366	(124)	4,490	מזומנים, נטו, מפעילות שוטפת
(15,425)	118	(15,543)	(9,948)	124	(10,072)	מזומנים, נטו, לפעילות השקעה

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

ה. מדיניות חשבונאית שיושמה בערכת הדוחות הכספיים

(1) מטבע-חוץ והצמדה

עסקות במטבע-חוץ

עסקות במטבע-חוץ מתורגמות לפי שער החליפין שבתוקף בתאריכי העסקות. נכסים והתחייבויות כספיים הנקובים במטבע-חוץ במועד הדיווח, מתורגמים לפי שער החליפין שבתוקף לאותו יום. נכסים והתחייבויות לא-כספיים הנקובים במטבעות חוץ והנמדדים לפי שווי הוגן, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף ביום בו נקבע השווי הוגן. הפרשי שער הנובעים מתרגום מוכרים ברווח והפסד, פרט להפרשים הנובעים מתרגום למטבע הפעילות של מכשירים פיננסיים הוניים לא-כספיים המסווגים כזמינים למכירה, או גידורי תזרים מזומנים, אשר מוכרים ברווח כולל אחר. פריטים לא-כספיים הנקובים במטבע-חוץ והנמדדים לפי עלות היסטורית, מתורגמים לפי שער החליפין שבתוקף למועד העסקה.

שלוחות בנקאיות בחו"ל

בקביעת מטבע הפעילות של שלוחות בנקאיות בחו"ל נדרש הבנק לבחון קיום/אי קיום של כל אחד מהקריטריונים המפורטים להלן:

- הסביבה הראשית בה השלוחה מפיקה ומוציאה מזומנים היא מטבע זר ואילו פעילות השלוחה בשקלים הינה שולית;
- גיוס אוטונומי של הלקוחות על-ידי השלוחה – פעילות השלוחה מול לקוחות הבנק ו/או צדדים קרובים אליהם ו/או צדדים שהופנו לשלוחה על-ידי הבנק אינה משמעותית;
- פעילות השלוחה מול הבנק ו/או מול הצדדים הקשורים לו אינה משמעותית. כמו-כן, אין תלות משמעותית של השלוחה במקורות המימון מהבנק ו/או הצדדים הקשורים לו.
- פעילות השלוחה במהותה הינה עצמאית ועומדת בפני עצמה ואינה הרחבה או השלמה של הפעילות המקומית של הקבוצה. כמו-כן, השלוחה מבצעת את הפעילויות שלה עם מידה משמעותית של אוטונומיות.

כאשר אחד הקריטריונים כאמור אינו מתקיים במובהק, הדבר מצביע על כך שיש לטפל בשלוחה כפעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה הינו שקל. במצב אחר, הקביעה תבוצע בהתאם לבחינת מכלול הקריטריונים. בהתאם לקריטריונים אלו, מסווג הבנק את בנק הפועלים שוויץ כפעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה שונה משקל.

פעילות חוץ

הנכסים וההתחייבויות של פעילויות חוץ, כולל מוניטין והתאמות לשווי הוגן שנוצרו ברכישה, תורגמו לשיח לפי שערי החליפין שבתוקף למועד הדיווח. ההכנסות וההוצאות של פעילויות החוץ, תורגמו לשיח לפי שער החליפין הממוצע החודשי שמתאים למועד ביצוע העסקות.

הפרשי השער בגין התרגום מוכרים ברווח כולל אחר ומוצגים בהון במסגרת "התאמות מתרגום". בעת מימוש של פעילות חוץ המביא לאובדן שליטה או השפעה מהותית, הסכום המצטבר בקרן התרגום שנובע מפעילות החוץ מסווג מחדש לרווח והפסד כחלק מהרווח או ההפסד מהמימוש.

גידור השקעה נטו בפעילות חוץ

הבנק מיישם חשבונאות גידור בגין הפרשי שער בין מטבע הפעילות של בנק הפועלים שוויץ לבין מטבע הפעילות של הבנק (ש"ח). הפרשי שער בגין החלק האפקטיבי בגידור הנובעים מתרגום ההתחייבויות הפיננסיות המגדרת את ההשקעה נטו בבנק הפועלים שוויץ, נזקפים לרווח כולל אחר ומוצגים בהון במסגרת "התאמות מתרגום". החלק שאינו אפקטיבי בגידור נזקף לרווח והפסד.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

נכסים והתחייבויות צמודי מדד שאינם נמדדים לפי שווי הוגן

נכסים והתחייבויות הצמודים למדד, נכללים לפי תנאי ההצמדה שנקבעו לגבי כל יתרה.

מדד ושער חליפין

להלן פרטים על מדד המחירים לצרכן ושערי החליפין היציגים של מטבעות עיקריים ושיעורי השינוי בהם:

השינוי ב-% בשנה		ליום 31 בדצמבר			
2013	2014	2012	2013	2014	
1.9	(0.1)	100.3	102.2	102.1	המדד לחודש נובמבר (בנקודות)
בש"ח					
(7.0)	12.0	3.733	3.471	3.889	שער חליפין של הדולר של ארצות-הברית (בש"ח ל-1 דולר)
(4.9)	5.6	6.037	5.742	6.064	שער חליפין של הליש"ט (בש"ח ל-1 ליש"ט)
(2.8)	(1.2)	4.921	4.782	4.725	שער חליפין של האירו (בש"ח ל-1 אירו)
(4.4)	0.8	4.077	3.897	3.929	שער חליפין של הפרנק השוויצרי (בש"ח ל-1 פרנק שוויצרי)
(23.1)	3.7	2.088	1.606	1.666	שער חליפין של הלירה התורכית

(2) השקעות בחברות מוחזקות

(א) דוחות כספיים מאוחדים וזכויות שאינן מקנות שליטה:

כאשר הבנק חשוף, או בעל זכויות, לתשואות משתנות ממעורבותו בישות המושקעת ויש לו את היכולת להשפיע על תשואות אלה באמצעות כוח ההשפעה שלו, הבנק שולט באותה ישות והיא תסווג כחברה בת. בבחינת שליטה נלקחות בחשבון זכויות ממשיות המוחזקות על-ידי הבנק ועל ידי אחרים.

הדוחות הכספיים המאוחדים מציגים את הדוחות הכספיים של הקבוצה כישות כלכלית אחת החל מהמועד בו מושגת שליטה ועד למועד בו השליטה מופסקת. לפיכך, יתרות ועסקות הדדיות בין ישויות אלה ורווחים ממכירות בין הישויות שטרם מומשו, בוטלו במלואם. המדיניות החשבונאית של החברות המאוחדות שונתה במידת הצורך על-מנת להתאימה למדיניות חשבונאית שאומצה על-ידי הבנק. זכויות שאינן מקנות שליטה מייצגות את חלקן בהון חברת הבת, שאינו ניתן לייחוס, במישרין או בעקיפין, לבנק. הזכויות שאינן מקנות שליטה מוצגות כסעיף נפרד במסגרת הון הבנק.

זכויות שאינן מקנות שליטה, שהינן מכשירים המקנים זכות בעלות בהווה והמעניקים למחזיק בהן חלק בנכסים נטו במקרה של פירוק (לדוגמה: מניות רגילות), נמדדים במועד צירוף העסקים בשווי הוגן. מכשירים אחרים העומדים בהגדרה של זכויות שאינן מקנות שליטה (לדוגמה: אופציות למניות רגילות) נמדדים בשווי הוגן או לפי הוראות תקני IFRS רלוונטיים אחרים.

רווח או הפסד וכל רכיב של רווח כולל אחר מיוחסים לבעלי המניות של הבנק ולזכויות שאינן מקנות שליטה. סך-הכולל הרווח או ההפסד ורווח כולל אחר מיוחס לבעלי המניות של הבנק ולזכויות שאינן מקנות שליטה גם אם כתוצאה מכך יתרת הזכויות שאינן מקנות שליטה תהיה שלילית.

עסקות בין הקבוצה לזכויות שאינן מקנות שליטה שאינן מביאות לאיבוד שליטה מטופלות כעסקות במישור ההוני.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

(ב) טיפול בישויות בעלות זכויות משתנות:

ישות הינה VIE אם היא עומדת במבחנים המפורטים ב-FAS 167, פרשנות מתוקנת 46 (FIN 46(R)), איחוד ישויות בעלות זכויות משתנות (ASC 810-10): (1) ההשקעה ההונית בסיכון אינה מספקת כדי לאפשר לישות לממן את פעולותיה מבלי להזדקק לתמיכה כספית נחותה נוספת (subordinated financial support) שמסופקת על-ידי צדדים מעורבים, לרבות מחזיקי מניות; או (2) למשקיעים בהון בסיכון כקבוצה אין את הכוח לכוון פעילויות בעלות השפעה משמעותית ביותר על הביצועים הכלכליים של הישות, או שאינם סופגים את חלקם היחסי בהפסדים הצפויים או ברווחים השאיריטיים הצפויים של הישות.

VIE תאוחד בדוחות הכספיים אם לבנק יש את הכוח לכוון פעילויות בעלות השפעה משמעותית ביותר על הביצועים הכלכליים של ה-VIE, וכן לבנק יש את הזכות לקבל הטבות מה-VIE או מחויבות לספוג את הפסדיה, אשר פוטנציאלית עשויים להיות משמעותיים עבור ה-VIE.

לבנק קיימות זכויות משתנות ב-VIE אחרות שאינן מאוחדות מכיוון שהבנק אינו הנהנה העיקרי. הבנק עוקב אחר כל ה-VIEs על מנת לקבוע אם התרחש אירוע אשר עלול לגרום לשינוי בזוהת של הנהנה העיקרי. אירועים אלו כוללים, בין היתר:

- רכישות נוספות או מכירות של זכויות משתנות על-ידי הבנק או על-ידי צד שלישי לא קשור הגורמות לבעלות הכוללת של הזכויות המשתנות של הבנק להשתנות;
 - שינויים בהסדרים חוזיים באופן שמיעד מחדש הפסדים צפויים או רווחים שארטיים בין מחזיקי הזכויות המשתנות; ו-
 - מתן תמיכה לישות המביאה לזכות משתנה משמעותית.
- לפרטים נוספים לגבי ישויות בעלות זכויות משתנות, ראה ביאור 19ה'.

(ג) השקעה בחברות כלולות

חברות כלולות הינן ישויות בהן יש לבנק השפעה מהותית על המדיניות הכספית והתפעולית, אך לא הושגה בהן שליטה. קיימת הנחה לפיה החזקה בשיעור של 20% עד 50% במוחזקת מקנה השפעה מהותית. בבחינת קיום השפעה מהותית, מובאות בחשבון זכויות הצבעה פוטנציאליות, הניתנות למימוש או להמרה באופן מידי למניות החברה המוחזקת.

השקעה בחברות כלולות מטופלת בהתאם לשיטת השווי המאזני ומוכרת לראשונה לפי עלותה. עלות ההשקעה כוללת עלויות עסקה. כאשר הבנק משיג השפעה מהותית לראשונה בהשקעה שטופלה כנכס זמין למכירה עד למועד השגת ההשפעה המהותית, מיושמת שיטת השווי המאזני למפרע, זאת בעקביות לכללים שנקבעו בנושא בתקני חשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית.

הדוחות הכספיים כוללים את חלקו של הבנק בהכנסות ובהוצאות, ברווח או הפסד וברווח כולל אחר של ישויות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני, לאחר התיאומים הנדרשים כדי להתאים את המדיניות החשבונאית לזו של הבנק מהיום בו מתקיימת ההשפעה המהותית ועד ליום שבו לא מתקיימת עוד ההשפעה המהותית. יובהר, כי הבנק לא מבצע תיאומים למדיניות חשבונאית המתייחסת לנושאים בליבת העסק הבנקאי (נושאים שבהם לא אומצו בהוראות הדיווח לציבור תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים) שיושמה על-ידי חברה כלולה ריאלית.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

אובדן השפעה מהותית

הבנק מפסיק להשתמש בשיטת השווי המאזני החל מאותו מועד בו איבד את ההשפעה המהותית ומטפל בהשקעה כנכס פיננסי או כחברה בת, לפי העניין. במועד זה, הבנק מודד בשווי הוגן השקעה כלשהי שנותרה לו בחברה הכלולה לשעבר ומכיר ברווח או הפסד בסעיף "הכנסות מימון שאינן מריבית" בכל הפרש בין השווי הוגן של השקעה כלשהי שנותרה ותמורה כלשהי ממימוש של חלק מההשקעה בחברה הכלולה לבין הערך בספרים של ההשקעה במועד זה. הסכומים שהוכרו בקרנות הון דרך רווח כולל אחר בהתייחס לאותה חברה כלולה מסווגים מחדש לרווח הפסד או לעודפים.

שינוי בשיעורי החזקה בחברות כלולות תוך שימור השפעה מהותית

בעת עלייה בשיעור החזקה בחברה כלולה המטופלת בהתאם לשיטת השווי המאזני תוך שימור ההשפעה המהותית, הבנק מיישם את שיטת הרכישה רק בגין אחוזי החזקה הנוספים בעוד שההחזקה הקודמת נותרת ללא שינוי. בעת ירידה בשיעור החזקה בחברה כלולה המטופלת בהתאם לשיטת השווי המאזני תוך שימור ההשפעה המהותית, הבנק גורע חלק יחסי מהשקעתו ומכיר ברווח או הפסד מהמכירה במסגרת סעיף "הכנסות מימון שאינן מריבית". עלות הזכויות שנמכרו לצורך חישוב הרווח או הפסד מהמכירה נקבעת לפי ממוצע משוקלל.

(ד) צירופי עסקים

הבנק מיישם לגבי כל צירופי העסקים את שיטת הרכישה (acquisition method). מועד הרכישה הינו המועד בו הרוכשת משיגה שליטה על הנרכשת. הבנק מכיר במוניטין למועד הרכישה לפי השווי הוגן של התמורה שהועברה, לרבות סכומים שהוכרו בגין זכויות כלשהן שאינן מקנות שליטה בנרכשת, וכן השווי הוגן למועד הרכישה של זכויות הוניות בנרכשת שהוחזקו קודם לכן על-ידי הרוכשת, בניכוי הסכום נטו שיוחס ברכישה לנכסים הניתנים לזיהוי שנרכשו ושל ההתחייבויות שניטלו.

(3) בסיס ההכרה בהכנסות ובהוצאות

ככלל, הכנסות והוצאות נכללות בדוח רווח והפסד על בסיס צבירה, הבנק מטפל בהכנסות ובהוצאות הבאות כפי שנקבע בהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו כדלקמן:

(א) ריבית שנצברה על חובות בעייתיים שסווגו כחובות שאינם מבצעים מוכרת כהכנסה על בסיס מזומן כאשר לא קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנותרת של חוב פגום. במצבים אלה סכום שנגבה על חשבון הריבית שיוכר כהכנסת ריבית, מוגבל לסכום שהיה נצבר בתקופת הדיווח על היתרה הרשומה הנותרת של החוב לפי שיעור הריבית החוזי. הכנסות ריבית על בסיס מזומן מסווגות בדוח רווח והפסד במסגרת הכנסות ריבית בסעיף הרלוונטי. כאשר קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנותרת, כל התשלומים שנגבו משמשים להקטנת קרן ההלוואה. כמו-כן, ריבית על סכומים בפיגור בגין הלוואות לדויר מוכרת בדוח רווח והפסד על בסיס הגבייה בפועל.

(ב) עמלות אשר חויבו ביצירת אשראי, למעט בגין הלוואות לתקופה של עד שלושה חודשים, אינן מוכרות באופן מיידי כהכנסה בדוח רווח והפסד, אלא נדחות ומוכרות לאורך חיי ההלוואה כהתאמת התשואה. הכנסות מעמלות כאמור נקפות לפי שיטת הריבית האפקטיבית ומדוחות כחלק מהכנסות ריבית.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

(ג) עמלות הקצאת אשראי מטופלות בהתאם לסבירות המימוש של המחויבות למתן האשראי. במידה שהסבירות קלושה, העמלה מוכרת על בסיס קו ישר לאורך תקופת המחויבות. אחרת, יש לדחות את ההכרה בהכנסה מעמלות אלה עד למועד מימוש המחויבות או עד למועד פקיעתה, לפי המוקדם. אם המחויבות מומשה, אזי העמלות מוכרות בדרך של התאמת התשואה לאורך חיי ההלוואה כאמור לעיל. אם המחויבות פקעה מבלי שמומשה, העמלות מוכרות במועד הפקיעה ומדווחות במסגרת הכנסות מעמלות. לעניין זה, הבנק מניח כי הסבירות למימוש ההתחייבות אינה קלושה.

(ד) במקרים של מימון מחדש או ארגון מחדש של חובות שאינם בעייתיים, יש לבחון האם השינוי בתנאי ההלוואה הינו מינורי או לא. במקרים שהשינוי אינו מינורי, כל העמלות שטרם הופחתו וכן עמלות פירעון מוקדם שנגבו מהלקוח בגין שינוי בתנאי אשראי מוכרות ברווח והפסד. אחרת, העמלות הנ"ל נכללות כחלק מההשקעה נטו בהלוואה החדשה ומוכרות כהתאמת תשואה כאמור לעיל. בהתאם להוראות המעבר שפרסם המפקח על הבנקים, הבחינה תעשה תוך שימוש באומדנים סבירים וקביעת מקדמי ביטחון שיבטיחו שהטיפול החשבונאי יהיה זהיר. אחרת, יש לקבוע כי השינוי יהיה מינורי והעמלות יוכרו כהתאמת תשואה. לעניין זה, הבנק מניח כי השינויים בתנאי החוב הינם מינוריים.

(ה) עמלות פירעון מוקדם שחויבו בגין פירעון מוקדם שבוצע לפני 1 בינואר 2014 ושטרם הופחתו, מוכרות על פני תקופה של שלוש שנים או התקופה הנותרת של ההלוואה, לפי הקצר מביניהם. עמלות שחויבו בגין פירעון מוקדם שבוצע לאחר 1 בינואר 2014 מוכרות מיידית במסגרת הכנסות ריבית.

(ו) הכנסות מעמלות בגין מתן שירותים (כגון: מפעילות בניירות-ערך ומכשירים נגזרים, מכרטיסי אשראי, ניהול חשבון, הפרשי המרה ופעילות סחר חוץ) מוכרות ברווח והפסד כאשר לבנק נצמחת זכאות לקבלתן. עמלות מסוימות כגון עמלות בגין ערבויות ועמלות מסוימות בגין ליווי פרויקטים מוכרות באופן יחסי על פני תקופת העסקה.

(ז) ניירות-ערך - ראה סעיף ה(5) להלן.

(ח) מכשירים פיננסיים נגזרים - ראה סעיף ה(6) להלן.

(ט) הכנסות והוצאות אחרות - מוכרות על בסיס צבירה.

(4) חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי

בהתאם להוראה של המפקח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי מיישם הבנק, החל מיום 1 בינואר 2011, את תקן חשבונאות אמריקאי ASC 310 ועמדות של רשויות הפיקוח על הבנקים בארצות-הברית ושל הרשות לניירות-ערך בארצות-הברית, כפי שאומצו בהוראות הדיווח לציבור, בעמדות ובהנחיות הפיקוח על הבנקים. בנוסף, החל מאותו מועד מיישם הבנק את הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא טיפול בחובות בעייתיים. כמו-כן, החל מיום 1 בינואר 2012 מיישם הבנק את הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא עדכון הגילוי על איכות האשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי. בנוסף, בהתאם לחוזר הפיקוח על הבנקים מיום 19 בינואר 2015, מיישם הבנק את הנחיות הפיקוח על הבנקים בנוגע לחישוב ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי שאינו לדיור ובפרט בנוגע לאשראי לאנשים פרטיים, כאמור להלן.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)**תחולת ההוראה**

ההוראה מיושמת לגבי כל יתרות החוב, כגון, פיקדונות בבנקים, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, אשראי לציבור, אשראי לממשלה וכו'. אשראי לציבור ויתרות חוב אחרות לגביהם לא נקבעו בהוראות הדיווח לציבור כללים ספציפיים בדבר מדידת הפרשה להפסדי אשראי (כגון: אשראי לממשלה, פיקדונות בבנקים וכד') מדווחים בספרי הבנק לפי יתרת חוב רשומה. יתרת החוב הרשומה מוגדרת כיתרת החוב, לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות, אך לפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי בגין אותו חוב. יתרת החוב הרשומה אינה כוללת ריבית צבורה שלא הוכרה, או שהוכרה בעבר ולאחר מכן בוטלה. לגבי יתרות חוב אחרות, לגביהן קיימים כללים ספציפיים בדבר מדידה והכרה של הפרשה לירידת-ערך (כגון: אגרות-חוב ונגזרים) הבנק ממשיך ליישם את אותם כללי מדידה.

סיווג אשראי בעייתי

בהתאם להוראות בנק ישראל, הבנק קבע נהלים לזיהוי אשראי בעייתי ולסיווג חובות ופריטי אשראי חוץ-מאזני כפגומים, נחותים או בהשגחה מיוחדת.

סיכון אשראי מסווג כפגום, כאשר בהתבסס על מידע ואירועים עדכניים, צפוי שהבנק לא יוכל לגבות את כל הסכומים המגיעים לו לפי התנאים החוזיים המקוריים עם הלקוח. קבלת החלטה בדבר סיווג אשראי כפגום מבוססת, בין היתר, על מצב הפיגור של החוב, הערכת מצבו הפיננסי וכושר הפירעון של הלווה, קיום ומצב הביטחונות, מצבם הפיננסי של ערבים, אם קיימים, ומחויבותם לתמוך בחוב ויכולת הלווה להשיג מימון מצד ג'. בכל מקרה, חוב המוערך על בסיס פרטני מסווג כפגום כאשר קרן או ריבית בגינו מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר. חוב בפיגור הינו חוב בו קרן או ריבית לא שולמו במועדם בהתייחס לתנאי הפירעון החוזיים. חשבון עו"ש/חח"ד ידווח כחוב בפיגור כאשר החשבון נותר ברציפות ביתרת חובה (בהיעדר מסגרת מאושרת), או בחריגה ממסגרת האשראי המאושרת, למשך 30 ימים או יותר או אם בתוך מסגרת האשראי נזקפו לזכות אותו חשבון סכומים הנמוכים מיתרת החובה ומהמסגרת במשך תקופה של 180 ימים. הלוואות ידווחו כחוב בפיגור כאשר הקרן או ריבית לא שולמו לאחר 30 יום מהמועד שנקבע לתשלומם, בהתאם לתנאי הפירעון החוזיים של החוב. כמו-כן, כל חוב שתנאיו שונו במסגרת ארגון מחדש של חוב בעייתי יסווג כחוב פגום, אלא אם לפני הארגון מחדש ולאחריו נערכה בגינו הפרשה מזערית להפסדי אשראי לפי שיטת עומק הפיגור, בהתאם לנספח להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314 בנושא הערכה נאותה של סיכוני אשראי ומדידה נאותה של חובות.

חוב פגום חוזר להיות מסווג כחוב שאינו פגום רק כאשר אין בגינו רכיבי קרן או ריבית אשר הגיע מועדם וטרם שולמו והבנק צופה פירעון של הקרן הנתרת והריבית בשלמותם לפי תנאי החוזה.

חוב פגום חוזר להיות מסווג כחוב שאינו פגום רק כאשר אין בגינו רכיבי קרן או ריבית אשר הגיע מועדם וטרם שולמו והבנק צופה פירעון של הקרן הנתרת והריבית בשלמותם לפי תנאי החוזה.

סיכון אשראי נחות, כולל סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני שאינו מוגן באופן מספק על-ידי השווי הנוכחי המבוסס ויכולת התשלום של החייב או של הביטחון ששועבד, אם קיים. לסיכון אשראי שסווג כאמור נדרש שתהיינה חולשות מוגדרות היטב, אשר מסכנות את מימוש החוב, שכן קיימת אפשרות ברורה שהבנק יספוג הפסד מסוים, אם הליקויים לא יתוקנו. סיכון אשראי חוץ-מאזני יסווג כנחות אם קיימת הסתברות, שהינה לפחות אפשרית לכך שההתחייבות התלויה בגין הסעיף החוץ-מאזני תתממש, ובנוסף – החובות שיתכן שירכשו כתוצאה מהתממשות ההתחייבות התלויה ראויים לסיווג של חובות נחותים.

אשראי שאינו נבחן פרטנית, אשר מוכרת בגינו הפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי יסווג כנחות כאשר הוא הופך לחוב בפיגור של 90 יום או יותר.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת, כולל סיכון אשראי מאזני וחוף-מאזני בעל חולשות פוטנציאליות שראוי שיקבלו תשומת לב מיוחדת של ההנהלה. אם לא יטופלו, התוצאה של חולשות פוטנציאליות אלו עלולה להיות התדרדרות בסיכויים לפירעון של האשראי או במעמד של הבנק כנושה בתאריך עתידי מסוים. סיכון אשראי חוף-מאזני יסווג בהשגחה מיוחדת אם קיימת הסתברות, שהינה לפחות אפשרית לכך, שההתחייבות התלויה בגין הסעיף החוף-מאזני תממש, ובנוסף - החובות שיתכן שירכשו כתוצאה מהתממשות ההתחייבות התלויה ראויים לסיווג של חובות בהשגחה מיוחדת.

הפרשה להפסדי אשראי

הבנק נדרש לקיים הפרשה להפסדי אשראי ברמה נאותה, על-מנת לכסות הפסדי אשראי צפויים, בהתייחס לתיק האשראי שלו. בנוסף, הבנק נדרש לקיים, הפרשה ברמה מתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים הקשורים למכשירי אשראי חוף-מאזניים, כגון התקשרויות למתן אשראי, מסגרות אשראי שלא נוצלו וערבויות.

ההפרשה לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בהתייחס לתיק האשראי מוערכת באחד משני מסלולים: "הפרשה פרטנית" ו"הפרשה קבוצתית". כמו-כן, הבנק בוחר את הנאותות הכוללת של ההפרשה להפסדי אשראי.

ההפרשה פרטנית להפסדי אשראי - הבנק בחר לזהות לצורך בחינה פרטנית חובות שסך יתרם החוזית (ללא ניכוי מחיקות חשבונאיות, ריבית שלא הוכרה, הפרשה להפסדי אשראי וביטחונות), מקובצות ברמת הלקוח, הינה מעל 1 מיליון ש"ח (בחברת כרטיסי אשראי מאוחדת מעל 500 אלפי ש"ח). בנוסף, מזהה הבנק לצורך בחינה פרטנית, חובות מסוימים בעלי מאפייני בעייתיות אחרים וכן חובות לקוחות בארגון מחדש של חוב בעייתי, אשר ההפרשה לירידת-ערך בגינם אינה נכללת בהפרשה להפסדי אשראי המוערכת על בסיס קבוצתי. הפרשה פרטנית להפסדי אשראי נבחנת לגבי כל חוב שסווג כפגום.

ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי מוערכת בהתבסס על תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, מהוונים בשיעור הריבית המקורית של החוב. כאשר נקבע כי החזר החוב הינו מותנה בביטחון או כאשר הבנק קובע שצפויה תפיסת נכס, ההפרשה הפרטנית מוערכת בהתבסס על השווי ההוגן של הביטחון ששועבד להבטחת אותו חוב, לאחר הפעלת מקדמים זהירים ועקביים שמשקפים, בין היתר, את התנודתיות בשווי ההוגן של הביטחון, את הזמן שיעבור עד למועד המימוש בפועל ואת העלויות הצפויות במכירת הביטחון. ההפרשה הפרטנית הנדרשת בהתייחס למכשירי האשראי החוף-מאזניים תוערך בהתאם לכללים שנקבעו בתקן חשבונאות אמריקאי Contingencies ASC 450 (טיפול חשבונאי בתלויות).

ההפרשה קבוצתית להפסדי אשראי מחושבת כדי לשקף הפרשות לירידת-ערך בגין הפסדי אשראי בלתי מזוהים פרטנית הגלומים בקבוצות גדולות של חובות קטנים בעלי מאפייני סיכון דומים, וכן בגין חובות שנבחנו פרטנית ונמצא שהם אינם פגומים. ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות המוערכים על בסיס קבוצתי, מחושבת בהתאם לכללים שנקבעו ב-ASC 450 ובהתאם להוראת המפקח על הבנקים, בהתבסס על שיעורי הפסד היסטוריים בענפי משק שונים, בחלוקה בין אשראי בעייתי לאשראי לא בעייתי, בטווח של 5 שנים שהסתיימו במועד הדיווח. שיעורי הפסד העבר המייצגים מחיקות חשבונאיות נטו שנרשמו בפועל בשנים אלו או שיעורי ההפרשה ביחס ליתרה ממוצעת של החובות. הבנק משתמש בשיעור ההפסדים אשר מהווה ממוצע של שיעורי הפסדי העבר בטווח השנים כאמור לעיל. קביעת שיעורי ההפסד המשמשים לחישוב ההפרשה נעשית תוך התחשבות בנתונים נוספים, לרבות מגמות בהיקפי האשראי בכל ענף ותנאים ענפיים, נתונים מקרו כלכליים, הערכת איכות כללית של האשראי לענף משק, שינויים בנפח ובמגמה של יתרות בפיגור ויתרות פגומות והשפעות השינויים בריכוזיות האשראי, כל זאת תוך הבאה בחשבון של אי וודאויות הנוצרות בגין ליקויים בתהליכי חיתום אשראי, בתהליכי ביצוע הפרשות להפסדי אשראי וקביעת מחיקות חשבונאיות.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

לעניין זה, ביום 19 בינואר 2015 פורסם חוזר הפיקוח על הבנקים לעדכון הוראות הדיווח לציבור בנושא "הפרשה קבוצתית בגין אשראי לאנשים פרטיים". בהתאם לחוזר בקביעת הפרשה להפסדי אשראי על תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי, בין היתר, להביא בחשבון הן את הפסדי העבר, אשר יחושבו בהתאם לממוצע הפסדי העבר בחמש השנים האחרונות, והן את ההתאמות בגין הגורמים האיכותיים שנקבעו על-ידי הפיקוח על הבנקים, בשיעור שלא יפחת מ-0.75% מיתרת האשראי הצרכני הלא פגום. מהאמור הוחרג סיכון אשראי הנובע מחייבים בגין כרטיסי אשראי בנקאיים ללא חיוב ריבית.

בהתאם לאמור בחוזר, הבנק נערך לפיתוח ויישום מתודולוגיית החישוב ההפרשה הקבוצתית המביאה בחשבון מקדם התאמה איכותי כנדרש בהוראות. כמו-כן, הבנק יישם את ההנחיות שנקבעו בהוראות הפיקוח בנוגע לשיעור ההתאמה האיכותי בשיעור של 0.75% מעל ממוצע הפסדי העבר בטווח של חמש שנים שהסתיימו במועד הדיווח. כתוצאה מהיישום הוגדלה ההפרשה להפסדי אשראי בסך של כ-179 מיליוני ש"ח, לפני מס. הגידול ביתרות ההפרשה נזקף לדוח רווח והפסד.

כמו-כן, בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים, סכום ההפרשה הקבוצתית בתום כל תקופת דיווח לא יפחת מסכום ההפרשה הכללית והנוספת שהיו מחושבות לאותו מועד, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 315, מגולם בשיעור המס.

הפרשה מזערית בגין הלוואות לדיור מחושבת לפי נוסחה שקבע המפקח על הבנקים, בהתחשב בעומק הפיגור, באופן שבו שיעורי ההפרשה גדלים ככל שמעמיק הפיגור. על-פי הוראות הנספח להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314 בנושא הערכה נאותה של סיכוני אשראי ומדידה נאותה של חובות, חישוב ההפרשה לפי נוסחת עומק הפיגור יבוצע, במידת הצורך, לכלל הלוואות לדיור, למעט הלוואות שאינן נפרעות בתשלומים תקופתיים והלוואות המממנות פעילות בעלת אופי עסקי.

בנוסף הבנק מיישם את הוראות מכתב המפקח על הבנקים בנושא עדכון הנחיות בנושא הלוואות לדיור.

הבנק גיבש מדיניות שנועדה להבטיח כי הוא עומד בדרישות כאמור וכי החל מיום 31 במרץ 2013 יתרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור לא תפחת משיעור של 0.35% מיתרת הלוואות האמורות למועד הדיווח.

הבנק יישם את ההנחיות שנקבעו במכתב המפקח על הבנקים בדוחות כספיים באופן של מכאן ולהבא.

בהתאם להנחיות של המפקח על הבנקים, ההפרשה הקבוצתית הנדרשת בהתייחס לסיכון אשראי חוץ-מאזני מבוססת על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור האשראי המאזני (כמפורט לעיל), תוך התחשבות בשיעור המימוש לאשראי הצפוי של סיכון האשראי החוץ-מאזני. שיעור המימוש לאשראי מחושב בהתבסס על מקדמי המרה לאשראי כמפורט בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 203, מדידה והלימות הון - סיכון אשראי - הגישה הסטנדרטית בהתאמות מסוימות. יתרת הפרשה זו לא מנוכה מסעיף אשראי לציבור והיא נכללת בסעיף התחייבויות אחרות במאזן.

הבנק בוחן את הנאותות הכוללת של ההפרשה להפסדי אשראי. הערכת נאותות כאמור, מתבססת על שיקול הדעת של ההנהלה אשר מתחשב בסיכונים הגלומים בתיק האשראי.

ביום 18 ביולי 2013 הועברה לדיון בוועדה המייעצת טיוטת חוזר לעדכון הוראות הדיווח לציבור בנושא "הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי". לפרטים נוספים ראה סעיף 5) שלהלן.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)**הכרה בהכנסה**

החל ממועד סיווג החוב כפגום הבנק מפסיק לצבור בגינו הכנסות ריבית (לרבות הפרשי הצמדה למדד עבור חובות שסווגו כפגומים, החל מיום 1 בינואר 2012). כמו-כן, במועד סיווג החוב כפגום הבנק מבטל את כל הכנסות הריבית שנצברו וטרם נגבו, ואשר הוכרו כהכנסה ברווח והפסד. החוב ממשיך להיות מסווג כחוב שאינו צובר הכנסות ריבית, כל עוד לא בוטל לגביו הסיווג כחוב פגום. עם זאת, חוב אשר פורמלית עבר ארגון מחדש של חוב בעייתי ולאחר הארגון מחדש קיים ביטחון סביר שהחוב יפרע בהתאם לתנאיו החדשים, מטופל כחוב פגום שצובר הכנסות ריבית. בנוסף, בעת גביה במזומן, כאשר צפוי כי יתרת החוב הרשומה תיפרע במלואה, ניתן להכיר בהכנסות מימון בגובה הכנסות הריבית שהיו נצברות בתקופת הדיווח על היתרה הרשומה הנותרת של החוב לפי השיעור החוזי. היתרה שהתקבלה במזומן מעבר לסכום זה ואשר לא נרשמה כהקטנת היתרה הרשומה הנותרת, תרשם כגביית מחיקות חשבונאיות קודמות. כאשר קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנותרת של חוב פגום, כל התשלומים שהתקבלו ישמשו להקטנת היתרה הרשומה במידה הנדרשת להסרת ספק זה.

לגבי חובות שאינם נבחנים פרטנית ומופרשים על בסיס קבוצתי, אשר מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר, הבנק אינו מפסיק צבירת הכנסות ריבית, עד למחיקתם חשבונאית.

ארגון מחדש של חוב בעייתי

חוב אשר פורמלית עבר ארגון מחדש של חוב בעייתי מוגדר כחוב אשר לגביו, מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של חייב, הבנק העניק ויתור בדרך של שינוי בתנאי החוב במטרה להקל על החייב את נטל תשלומי המזומן בטווח הקרוב (הפחתה או דחייה של תשלומים במזומן שנדרשים מהחייב) או בדרך של קבלת נכסים אחרים כפירעון החוב (בחלקו או במלואו). לצורך קביעה האם הסדר חוב שבוצע על-ידי הבנק מהווה ארגון מחדש של חוב בעייתי, הבנק מבצע בחינה איכותית של מכלול התנאים של ההסדר והנסיבות במסגרתו הוא בוצע, וזאת במטרה לקבוע האם החייב מצוי בקשיים פיננסיים והאם במסגרת ההסדר הבנק העניק ויתור לחייב. לצורך קביעה זאת, הבנק בוחן את יכולת הגביה מהלקוח וכן האם קיימים סממנים המצביעים על היותו של הלווה בקשיים במועד ההסדר או על קיום אפשרות סבירה שהלווה יקלע לקשיים פיננסיים לולא ההסדר.

הבנק לא מסווג חוב כחוב בעייתי שאורגן מחדש אם במסגרת ההסדר הוענקה לחייב דחיית תשלומים שאינה מהותית בהתחשב בתדירות התשלומים, בתקופה החוזית לפירעון ובמשך החיים הממוצע הצפוי של החוב המקורי. לעניין זה, אם בוצעו מספר הסדרים הכרוכים בשינוי תנאי החוב, הבנק מביא בחשבון את ההשפעה המצטברת של הארגונים הקודמים לצורך קביעה האם הדחייה בתשלומים אינה מהותית.

חובות שאורגנו מחדש, לרבות כאלה שטרם הארגון מחדש לא נבחנו על בסיס פרטני, מסווגים כחובות פגומים ומוערכים על בסיס פרטני לצורך ביצוע הפרשה להפסדי אשראי או מחיקה חשבונאית. לאור העובדה שהחוב שלגביו בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי לא יפרע בהתאם לתנאים החוזיים המקוריים שלו, החוב ממשיך להיות מסווג כחוב פגום גם לאחר שהחייב חוזר למסלול פירעון בהתאם לתנאים החדשים.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)**מחיקה חשבונאית**

הבנק מוחק חשבונאית כל חוב או חלק ממנו המוערך על בסיס פרטני שנחשב כאינו בר גביה ובעל ערך נמוך כך שהותרו כנכס אינה מוצדקת, או חוב בגינו מנהל הבנק מאמצי גביה ארוכי טווח (המוגדרים ברוב המקרים כתקופה העולה על שנתיים). במקרה בו מדובר בחוב מותנה בביטחון אשר ההפרשה הפרטנית בגינו מוערכת בהתבסס על השווי ההוגן של הביטחון, הבנק מוחק חשבונאית כל יתרת חוב העולה על השווי ההוגן של הביטחון בניכוי עלויות מימוש. לגבי החובות שאינם מוערכים על בסיס פרטני, נקבעו כללי המחיקה בהתבסס על תקופת הפיגור שלהם (ברוב המקרים מעל 150 ימי פיגור רצופים) ועל סממני בעייתיות אחרים. יובהר כי מחיקות חשבונאיות אינן כרוכות ביותר משפטי והן מקטינות את יתרת החוב המדווחת לצרכים חשבונאיים בלבד, תוך יצירת בסיס עלות חדש לחוב בספרי הבנק.

נכסים שנתפסו (Foreclosed Assets)

במקרה בו בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי בו הבנק קיבל נכסים כפירעון מלא או חלקי של חוב, למשל זכויות בהון, חייבים מצד שלישי או נכסים אחרים שימכרו לאחר מכן, יוכרו נכסים אלה לפי שווי ההוגן של הנכסים במועד התפיסה. אם הנכסים שנתקבלו מהווים פירעון מלא של החוב ובמועד התפיסה עולה יתרת החוב הרשומה על השווי ההוגן של הנכסים, מכיר הבנק בהפרשה להפסדי אשראי. בכל מקרה במידה והנכסים שהתקבלו נמכרו זמן קצר לאחר תפיסתם (לרוב עד 90 יום), כל עוד לא חל שינוי מהותי באומדן השווי ההוגן, מחליף הבנק את אומדן השווי ההוגן במחיר שהתקבל במכירה בניכוי עלויות מכירה ומתאים את ההפרשה להפסדי אשראי.

(5) ניירות-ערך

- א.** ניירות-ערך בהם משקיע הבנק מסווגים לשלושה תיקים כלהלן:
- אגרות-חוב מוחזקות לפדיון - אגרות-חוב אשר לבנק יש כוונה ויכולת להחזיקן עד למועד הפדיון, למעט אגרות-חוב אשר ניתנות לפירעון מוקדם או לסילוק בדרך אחרת כך שהבנק לא יכסה, במהות את כל (substantially all) השקעתו הרשומה. אגרות-חוב מוחזקות לפדיון מוצגות במאזן לפי העלות בתוספת ריבית, הפרשי הצמדה ופרשי שער שנצברו, בהתחשב בחלק היחסי של הפרמיה או הניכיון ובניכוי הפסדים בגין ירידת-ערך שהינה בעלת אופי אחר מזמני.
 - ניירות-ערך למסחר - ניירות-ערך אשר נרכשו ומוחזקים במטרה למוכרם בתקופה הקרובה, למעט מניות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין. ניירות-ערך למסחר מוצגים במאזן לפי השווי ההוגן ביום הדיווח. רווחים והפסדים מהתאמות לשווי הוגן נזקפים לדוח רווח והפסד.
 - ניירות-ערך זמינים למכירה - ניירות-ערך אשר לא סווגו כאגרות-חוב מוחזקות לפדיון או כניירות-ערך למסחר. מניות שקיים לגביהן שווי הוגן זמין ואגרות-חוב נכללות במאזן לפי שוויין ההוגן ביום הדיווח. מניות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין נמדדות במאזן לפי עלות. רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן לא נכללים בדוח רווח והפסד ומדווחים נטו, בניכוי עתודה מתאימה למס, בסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר.
- ב.** הכנסות מדיבידנד, צבירת ריבית, הפרשי הצמדה ושער, הפחתת פרמיה או ניכיון (לפי שיטת הריבית האפקטיבית), וכן הפסדים מירידת-ערך בעלת אופי אחר מזמני נזקפים לדוח רווח והפסד.
- ג.** השקעות הבנק בקרנות הן סיכון מטופלות לפי עלות בניכוי הפסדים מירידת-ערך בעלת אופי אחר מזמני. רווח מהשקעות הן סיכון נזקף לדוח רווח והפסד בעת מימוש ההשקעה.
- ד.** לעניין חישוב שווי הוגן - ראה סעיף (7) להלן.
- ה.** לעניין טיפול בירידת-ערך בעלת אופי אחר מזמני - ראה סעיף (8) להלן.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)**(6) מכשירים פיננסיים נגזרים, לרבות חשבונאות גידור**

(א) הבנק מחזיק מכשירים פיננסיים נגזרים לצורכי גידור סיכונים מטבע-חוץ וסיכונים ריבית, וכן מבוצעת פעילות בנגזרים. מכשירים נגזרים משובצים מופרדים מהחווזה המארח ומטופלים בנפרד אם: (א) אין קשר ברור והדוק בין המאפיינים הכלכליים והסיכונים של החווזה המארח ושל המכשיר הנגזר המשובץ, לרבות סיכונים אשראי הנובעים מנגזרי אשראי משובצים מסוימים; (ב) מכשיר נפרד בעל אותם תנאים כשל המכשיר הנגזר המשובץ היה עומד בהגדרת נגזר; ו-(ג) המכשיר המשובץ אינו נמדד לפי שווי הוגן דרך רווח והפסד.

(ב) במועד יצירת הגידור הבנק מתעד באופן פורמלי את יחסי הגידור בין המכשיר המגדר והפריט המגודר, לרבות מטרת ניהול הסיכונים והאסטרטגיה של הבנק לביצוע הגידור, וכן האופן בו הבנק יערך את אפקטיביות יחסי הגידור. הבנק מעריך את האפקטיביות של יחסי הגידור הן בתחילת הגידור והן על בסיס מתמשך בהתאם למדיניות ניהול הסיכונים שלו.

(ג) גידור תזרימי מזומנים

כאשר נגזר מיועד כמכשיר מגדר לחשיפה להשתנות של תזרימי מזומנים עתידיים צפויים, שניתן לייחס לסיכון מסוים המיוחס לנכס או להתחייבות שהוכרו או לעסקה חזויה שקרוב לוודאי (probable) שתבצע ויכולה להשפיע על רווח והפסד, שינויים בשווי ההוגן בגין החלק המגדר האפקטיבי, נזקפים ישירות לרווח כולל אחר. בגין החלק שאינו אפקטיבי, נזקפים השינויים בשווי ההוגן לרווח והפסד.

הסכום המוכר ברווח כולל אחר יסווג מחדש לדוח רווח והפסד בתקופה בה תזרימי המזומנים ישפיעו על דוח רווח והפסד ויוצג באותו הסעיף בדוח רווח והפסד בו נמצא הפריט המגודר.

אם המכשיר המגדר אינו עונה עוד לקריטריונים לגידור חשבונאי, או שהוא פוקע, נמכר, מבוטל או ממומש, או שהבנק מבטל את הייעוד של גידור תזרימי מזומנים, אזי נפסק הטיפול לפי חשבונאות גידור. הרווח או ההפסד שנצבר ברווח כולל אחר והוצג בהון קודם לכן, נשאר בהון עד אשר מתקיימת העסקה החזויה או עד אשר קרוב לוודאי כי העסקה החזויה לא תתרחש. אם קרוב לוודאי שהעסקה החזויה לא תתרחש, הרווח או ההפסד המצטבר בגין המכשיר המגדר שהוכר ברווח כולל אחר יסווג מחדש לרווח והפסד.

(ד) גידור שווי הוגן

שינויים בשווי ההוגן של מכשיר פיננסי נגזר שיועד לגידור שווי הוגן נזקפים לדוח רווח והפסד. הפריט המגודר מוצג אף הוא בשווי הוגן, בהתייחס לסיכונים שגודרו, והשינויים בשווי ההוגן נזקפים לדוח רווח והפסד.

אם המכשיר המגדר אינו עונה עוד לקריטריונים לגידור חשבונאי, או שהוא פוקע, נמכר, מבוטל או ממומש, או שהבנק מבטל את הייעוד של גידור שווי הוגן, אזי נפסק הטיפול לפי חשבונאות גידור. כאשר התקשרות איתנה מגודרת אינה מקיימת עוד את ההגדרה של התקשרות איתנה, כל נכס או התחייבות שנרשמו בהתאם להכרה של ההתקשרות האיתנה יבוטלו ויוכרו במקביל בדוח רווח והפסד באופן שוטף בהפסד או ברווח.

(ה) גידור כלכלי

חשבונאות גידור אינה מיושמת לגבי מכשירים נגזרים המשמשים כחלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק (ניהול ALM). השינויים בשווי ההוגן של נגזרים אלה מוכרים ברווח והפסד עם היווצרותם. גידור ההשקעה נטו בפעילות חוץ - ראה סעיף ה(1) לעיל.

(ו) נגזרים שאינם משמשים לגידור

שינויים בשווי ההוגן של נגזרים שאינם משמשים לגידור נזקפים מיידית לרווח והפסד.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

(ז) נגזרים משובצים

נגזר משובץ שהופרד מוצג במאזן יחד עם החוזה המארת, שינויים בשוויים ההוגן של נגזרים משובצים שהופרדו נזקפים מיידית לרווח והפסד.

במקרים מסוימים (כגון מקרים בהם לבנק אין את היכולת להפריד נגזר משובץ מהחוזה המארת), בהתאם לתקן חשבונאות אמריקאי (FAS 155) ASC 815-15, הטיפול החשבונאי במכשירים פיננסיים משולבים מסוימים, הבנק בוחר לא להפריד את הנגזר המשובץ ולמדוד את המכשיר הפיננסי המשולב (hybrid instrument) בשלמותו בשווי הוגן, תוך דיווח על שינויים בשווי הוגן בדוח רווח והפסד בעת היווצרותם. הבחירה כאמור נעשית במועד רכישת המכשיר המשולב או בקרות אירועים מסוימים בהם המכשיר כפוף למדידה מחדש (remeasurement event), כגון כתוצאה מצירופי עסקים או משינויים מהותיים של מכשירי החוב. בחירת שווי הוגן כאמור הינה בלתי חוזרת.

(ז) קביעת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

בהתאם ל-FAS 157 (ASC-820-10) שווי הוגן מוגדר כמחיר אשר היה מתקבל ממכירת נכס או היה משולם לצורך סילוק התחייבות בעסקה רגילה בין משתתפים בשוק במועד המדידה. התקן מחייב, לצורך הערכת שווי הוגן, לעשות שימוש מרבי ככל שניתן בנתונים נצפים ולמזער שימוש בנתונים לא נצפים. נתונים נצפים מייצגים מידע הזמין בשוק המתקבל ממקורות בלתי תלויים ואילו נתונים לא נצפים משקפים את ההנחות של הבנק. FAS 157 מפרט היררכיה של טכניקות מדידה בהתבסס על השאלה האם הנתונים ששימושו לצורך קביעת השווי הוגן הינם נצפים או לא נצפים. סוגים אלו של נתונים יוצרים מדרג שווי הוגן כמפורט להלן:

- נתוני רמה 1: מחירים מצוטטים (לא מותאמים) בשווקים פעילים לנכסים או להתחייבויות זהים, אשר לבנק יש יכולת לגשת אליהם במועד המדידה.
- נתוני רמה 2: מחירים מצוטטים לנכסים או להתחייבויות דומים בשווקים פעילים; מחירים מצוטטים לנכסים זהים או התחייבויות זהות בשווקים שאינם פעילים; מחירים הנגזרים ממודלים להערכה אשר כל הנתונים המשמעותיים בהם הינם נצפים בשוק או נתמכים על-ידי נתוני שוק נצפים.
- נתוני רמה 3: נתונים לא נצפים עבור הנכס או ההתחייבות הנובעים ממודלים להערכה אשר אחד או יותר מהנתונים המשמעותיים בהם הינם לא נצפים.

היררכיה זו דורשת שימוש בנתוני שוק נצפים, כאשר מידע זה קיים. כאשר הדבר הינו אפשרי, הבנק שוקל מידע שוק נצפה ורלוונטי במסגרת הערכתו. היקף ותדירות העסקות, גודל מרווח ה-bid-ask וכן גודל ההתאמה הנדרשת כאשר משווים עסקות דומות הינם כולם גורמים אשר נלקחים בחשבון כאשר קובעים את הנזילות של שווקים ואת הרלוונטיות של מחירים נצפים באותם שווקים. מדידת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים נעשית ללא הבאה בחשבון של פקטור גודל ההחזקה (blockage factor) הן לגבי מכשירים פיננסיים המוערכים לפי נתוני רמה 1 והן לגבי מכשירים פיננסיים המוערכים לפי רמות 2 או 3, למעט מצבים בהם פרמיה או ניכיון היו מובאים בחשבון במדידת שווי הוגן על-ידי משתתפים בשוק בהיעדר נתוני רמה 1.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

ניירות-ערך

השווי ההוגן של ניירות-ערך למסחר וניירות-ערך זמינים למכירה נקבע על סמך מחירי שוק מצוטטים בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר נייר הערך, הערכה מבוצעת לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. במקרים אלה השווי ההוגן של השקעת הבנק בניירות-ערך הינו מכפלה של מספר היחידות באותו מחיר שוק מצוטט. המחיר המצוטט המשמש לקביעת שווי הוגן אינו מותאם בשל גודל ההחזקה על-ידי הבנק או גודל הפוזיציה יחסית לכפח המסחר (פקטור גודל ההחזקה). אם מחיר שוק מצוטט אינו זמין, אומדן השווי ההוגן מתבסס על המידע הזמין הטוב ביותר תוך שימוש מרבי בנתונים נצפים ותוך הבאה בחשבון של הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכון שוק, סיכון אשראי, אי סחירות וכיוצא באלה).

מכשירים פיננסיים נגזרים

מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי ובהיעדר שוק עיקרי, לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים הוערכו לפי מודלים אשר לוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הנגזר (סיכון שוק, סיכון אשראי וכיוצא באלה). ליתר פירוט, ראה בהמשך לגבי מתודולוגיית הערכה של סיכון אשראי וסיכון לאי ביצוע.

הערכה של סיכון אשראי וסיכון לאי ביצוע

FAS 157 (ASC 820) דורש מהבנק לשקף את סיכון האשראי (credit risk) ואת הסיכון לאי ביצוע (nonperformance risk) במדידת השווי ההוגן של חוב, לרבות מכשירים נגזרים, אשר הונפק על ידו ונמדד לפי שווי הוגן. סיכון אי ביצוע כולל את סיכון האשראי של הבנק, אך לא מוגבל לסיכון זה בלבד.

הבנק מעריך את סיכון האשראי במכשירים נגזרים באופן המפורט להלן:

- כאשר בגין החשיפה קיימים ביטחונות נזילים מספקים המבטיחים ספציפית ברמת ודאות משפטית גבוהה את המכשיר הנגזר, הבנק מניח כי סיכון האשראי הגלום הינו אפס ולא מבצע התאמות לשווי הוגן בגין איכות האשראי של הצד הנגדי.
 - כאשר החשיפה בגין הצד הנגדי על בסיס מאוחד הינה מהותית - הבנק מבצע הערכת שווי הוגן בהתבסס על אינדיקציות מעסקות בשוק פעיל לאיכות האשראי של הצד הנגדי, ככל שהאינדיקציות כאמור זמינות במאמצים סבירים. הבנק גוזר את האינדיקציות, בין היתר, ממחירים של מכשירי חוב של הצד הנגדי הנסחרים בשוק פעיל וממחירים של נגזרי אשראי שהבסיס שלהם הוא איכות האשראי של הצד הנגדי. במידה ולא קיימות אינדיקציות כאמור, הבנק מחשב את ההתאמות בהתבסס על דירוגים פנימיים.
 - כאשר החשיפה בגין הצד הנגדי על בסיס מאוחד אינה מהותית - הבנק מבצע את חישוב ההתאמה כאמור בהתבסס על דירוגים פנימיים.
- להרחבה לגבי השיטות וההנחות העיקריות המשמשות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה ביאור 21 להלן, בנושא יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

(8) ירידת-ערך נכסים פיננסיים

הבנק בוחן בכל תקופת דיווח האם ירידה בשוויים ההוגן של ניירות-ערך המסווגים לתיק הזמין למכירה ולתיק המוחזק לפדיון הינה בעלת אופי אחר מזמני. הבחינה כאמור כוללת מספר שלבים ועקרונות, בהתאם למדיניות שנקבעה בבנק. הבנק מכיר בתקופת הדיווח בירידת-ערך בעלת אופי אחר מזמני, לכל הפחות, בגין ירידת-ערך של כל נייר המקיים אחד או יותר מהתנאים הבאים:

- נייר-ערך אשר נמכר עד מועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו;
 - נייר-ערך אשר סמוך למועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו, הבנק מתכוון למכור אותו בתוך פרק זמן קצר;
 - אגרת-חוב אשר לגביה חלה ירידת דירוג משמעותית. הבנק הגדיר ירידת דירוג של שלוש יחידות דירוג (notches) או יותר המלווה בירידה מתחת לדירוג השקעה כירידת דירוג משמעותית;
 - אגרת-חוב אשר לאחר רכישה סווגה על-ידי הבנק כבעייתית;
 - אגרת-חוב שלגביה חל כשל בתשלום לאחר רכישה, עד למועד בו התשלומים מתקבלים כסדרם;
 - נייר ערך שחלה בו ירידת-ערך של למעלה מ-20% ביחס לעלותו וירידת-ערך זו נמשכה למעלה מחצי שנה;
 - נייר-ערך, אשר השווי ההוגן שלו לסוף תקופת דיווח וגם במועד הסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים, היה נמוך בשיעור משמעותי (40% ומעלה) מהעלות (לגבי אגרות-חוב - העלות המופחתת). זאת, אלא אם בידי הבנק ראיות אובייקטיביות ומוצקות וניתוח זהיר של כל הגורמים הרלוונטיים, אשר מוכיחות ברמה גבוהה של ביטחון כי ירידת הערך הינה בעלת אופי זמני.
- בנוסף, הבחינה בנושא קיום ירידת-ערך בעלת אופי אחר מזמני מתבססת על השיקולים הבאים:
- שיעור ההפסד ביחס לעלות נייר הערך (לגבי אגרות-חוב - לעלות המופחתת);
 - משך התקופה בה השווי ההוגן של נייר הערך נמוך מעלותו;
 - שינוי לרעה במצב המנפיק או במצב השוק בכללותו;
 - הכוונה והיכולת של הבנק להחזיק את נייר הערך לתקופת זמן ארוכה מספיק שתאפשר עלייה בשווי ההוגן של נייר הערך או עד לפדיון;
 - במקרה של אגרות-חוב - שיעור התשואה לפדיון;
 - במקרה של מניות - הפחתה של חלוקת דיבידנדים או ביטול שלה.
- כאשר חלה ירידת-ערך בעלת אופי אחר מזמני, עלותו של נייר הערך מופחתת לשווי ההוגן ומשמשת כבסיס עלות חדש. ההפסד המצטבר, המתייחס לנייר-ערך המסווג כזמין למכירה, שנזקף בעבר לסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר, מועבר לרווח והפסד כאשר מתקיימת בגינו ירידת-ערך שאינה בעלת אופי אחר מזמני. עליות-ערך בתקופות דיווח עוקבות מוכרות בסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר ואינן נזקפות לרווח והפסד.

(9) קיזוז נכסים והתחייבויות פיננסיים

הבנק מיישם את הכללים שנקבעו בחוזר המפקח על הבנקים מיום 12 בדצמבר 2012 אשר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים בנושא קיזוז נכסים והתחייבויות. התיקונים המפורטים בחוזר זה נועדו להתאים את סעיף 15א בהוראות הדיווח לציבור לכללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית. בהתאם להוראות, הבנק יקזז נכסים והתחייבויות הנובעים מאותו צג נגדי ויציג במאזן את יתרם נטו בהתאם לתנאים המצטברים הבאים:

- בגין אותן התחייבויות, קיימת זכות חוקית ניתנת לאכיפה (legally enforceable right) לקיזוז ההתחייבויות מהנכסים;

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

- קיימת כוונה לפרוע את ההתחייבות ולממש את הנכסים על בסיס נטו או בו זמנית;
 - גם הבנק וגם הצד הנגדי חייבים אחד לשני סכומים הניתנים לקביעה (determinable amounts).
- כמו-כן, נקבע כי בנק יקזז פיקדונות שפירעונם למפקיד מותנה במידת הגביה מן האשראי והאשראי שניתן מפיקדונות אלה, כשאינן לבנק סיכון להפסד מהאשראי.
- הבנק לא מקזז בין נכסים בגין מכשירים נגזרים כנגד התחייבויות בגין מכשירים נגזרים אלא אם מתקיימים כל התנאים המצטברים שלעיל. עם זאת בהוראות נקבע כי במקרים מסוימים הבנק רשאי לקזז סכומי שווי הוגן שהוכרו בגין מכשירים נגזרים וסכומי שווי הוגן שהוכרו בגין הזכות לדרוש חזרה ביטחון במזומן (חייבים) או המחויבות להשיב ביטחון במזומן (זכאים) הנובעים ממכשירים נגזרים שבוצעו עם אותו צד נגדי בהתאם להסדר להתחשבות נטו (master netting arrangement).
- עם זאת, הבנק אינו רשאי לקזז מאזנית סכומים אלא אם קיבל לכך אישור מראש של המפקח על הבנקים. אי לכך בדוחות הכספיים ממשיך הבנק להציג חשיפות בגין עסקות בסכום ברוטו.

(10) העברות ושירות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות

- הבנק מיישם את כללי המדידה והגילוי שנקבעו בתקן חשבונאות אמריקאי (FAS 140) ASC 860-10, העברות ושירות של נכסים פיננסיים ולסילוק של התחייבויות, כפי שתוקן על-ידי FAS 166, העברות ושירות של נכסים פיננסיים (ASC 860-10), לצורך הטיפול בהעברות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות.
- בהתאם לכללים אלו העברת נכס פיננסי תטופל חשבונאית כמכירה, אם ורק אם, מתקיימים כל התנאים הבאים: (1) הנכס הפיננסי שהועבר בודד מהגורם המעביר, גם במצב של פשיטת רגל או בכינוס נכסים אחר; (2) כל מקבל (או, אם המקבלת היא ישות שכל יעודה הינו לעסוק באיגוח או בפעילות מימון מגובה נכסים ואשר אותה ישות מנועה מלשעבד או להחליף את הנכסים הפיננסיים שקיבלה, כל צד שלישי שמחזיק בזכויות מוטב) יכול לשעבד או להחליף את הנכסים (או את זכויות המוטב) שקיבל, ולא קיים תנאי שגם מגביל את המקבל (או צד שלישי אשר מחזיק בזכויות המוטב) מלנצל את זכותו לשעבד או להחליף וגם מעניק למעביר הטבה גדולה יותר מאשר הטבה טריוויאלית; (3) המעביר, או חברות מאוחדות שנכללו בדוחותיו הכספיים, או הסוכנים שלו, אינם שומרים שליטה אפקטיבית בנכסים הפיננסיים או בזכויות המוטב המתחייבים לנכסים המועברים האלה.
- הערכת קיום שליטה אפקטיבית מתמקדת בזכויות החוזיות ובהתחייבויות החוזיות של המעביר, ולכן לא מובאים בחשבון: (1) קריטריון שדורש שלמעביר תהיה יכולת לרכוש ניירות שהועברו גם במקרה כשל של הנעבר; וכן (2) הנחיות בנושא דרישת הביטחונות בקשר לקריטריון הנ"ל.
- בעסקות העברת נכסים פיננסיים הבנק קובע כי למעביר נותרת שליטה אפקטיבית על הנכסים שהועברו (ולכן העברת הנכסים תטופל כחוב מובטח) אם מתקיימים כל התנאים שלהלן:
- הנכסים שיירכשו חזרה או ייפדו זהים או זהים במהות לנכסים שהועברו;
 - ההסכם הוא לרכוש אותם חזרה או לפדות אותם לפני מועד הפירעון, במחיר קבוע או במחיר הניתן לקביעה; וכן
 - ההסכם נערך בעת ובעונה אחת עם ההעברה.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

בנוסף, כדי שהעברה של חלק מנכס פיננסי תחשב כמכירה, החלק המועבר חייב לקיים את ההגדרה של זכויות משתתפות. זכויות משתתפות חייבות לעמוד בקריטריונים הבאים: הזכות צריכה לייצג זכויות פרופורציונאליות ביחס למלוא הנכס הפיננסי; כל תזרימי מזומנים המתקבלים מהנכסים מחולקים בין זכויות המשתתפות באופן פרופורציונלי לחלקם בבעלות; הזכויות אינן זכויות נחותות (subordinated) ביחס לזכויות אחרות; לא קיימת זכות חזרה למעביר או למחזיקים אחרים בזכויות משתתפות (למעט במקרה של הפרת מצגים או התחייבויות, התחייבויות חוזיות שוטפות לשירות בנכס פיננסי בשלמותו וניהול חוזה ההעברה, ומחויבויות חוזיות להתחלק בקיזוז הטבות כלשהן שהתקבלו על-ידי מחזיק כלשהו בזכויות משתתפות); ולמעביר וגם למחזיק בזכויות משתתפות אין זכות לשעבד או להחליף את הנכס הפיננסי בשלמותו, למעט אם כל המחזיקים בזכויות משתתפות מסכימים לשעבד או להחליף את הנכס הפיננסי בשלמותו.

במידה והעסקה עומדת בתנאים לטיפול בעסקה כמכירה, הנכסים הפיננסיים המועברים או הזכות המשתתפת נגרעים מהמאזן של הבנק. במידה ולא מתקיימים תנאי המכירה, ההעברה נחשבת לחוב מובטח. מכירה של חלק מנכס פיננסי שאינו זכות משתתפת מטופלת כחוב מובטח, היינו, הנכסים המועברים ממשיכים להירשם במאזן של הבנק והתמורה מהמכירה תוכר כהתחייבות של הבנק. ניירות-ערך שנמכרו בתנאי רכישה חוזרת או שנרכשו בתנאי מכירה חוזרת, בהם הבנק לא איבד שליטה על הנכס המועבר או לא רכש שליטה בנכס שהתקבל, מטופלים כחוב מובטח.

על-פי הנחיות של המפקח על הבנקים, ניירות-ערך מסוימים שנמכרו בתנאי רכישה חוזרת לבנק ישראל מטופלים כחוב מובטח. מכשירים פיננסיים שהועברו בעסקות כאמור, נמדדים לפי אותם עקרונות מדידה שישמו לפני העברתם. כלומר, ניירות הערך כאמור לא נגרעים מהמאזן, וכנגדם מוצג הפקדון שלהבטחת השבתו שועבדו אותם ניירות-ערך בסעיף "ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר". ניירות-ערך שהתקבלו בעסקות כאמור, נרשמים לפי סכום המזומן שהתקבל על-ידי הבנק במסגרת הסעיף "ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר". הבנק עוקב אחר שווי הוגן של ניירות-ערך שנשאלו והושאלו וכן של ניירות-ערך שהועברו בהסכמי רכישה ומכירה חוזרת ודרישת השלמת ביטחונות מבוצעת במקרים הנדרשים. הבנק מיישם הוראות ספציפיות שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור לטיפול בעסקות השאלה או שאילה של ניירות-ערך שבהן ההשאלה מבוצעת כנגד איכות האשראי הכללית והביטחונות הכלליים של השואל, כאשר השואל אינו מעביר אל המשאיל כביטחון מכשירים נזילים המתחייבים ספציפית לעסקת השאלת ניירות הערך, אשר המשאיל רשאי למכור או לשעבד אותם. טיפול בהשאלה ובשאילה כאמור מטופלות כאשראי או כפיקדון אשר נמדדים לפי השווי ההוגן של נייר הערך המתחייב.

(11) רכוש קבוע**הכרה ומדידה**

פריטי רכוש קבוע נמדדים לפי העלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת-ערך. העלות כוללת יציאות הניתנות לייחוס במישרין לרכישת הנכס. עלות נכסים שהוקמו באופן עצמי כוללת את עלות החומרים ושכר העבודה הישיר, וכן כל עלות נוספת שניתן לייחס במישרין להבאת הנכס למיקום ולמצב הדרושים לכך שהוא יוכל לפעול באופן שהתכוונה ההנהלה. עלות תוכנה שנרכשה, המהווה חלק בלתי נפרד מתפעול הציוד הקשור, מוכרת כחלק מעלות ציוד זה. כמו-כן, בהתאם להוראות הדיווח לציבור הבנק מסווג בסעיף בניינים וציוד את העלויות בגין נכסי תוכנה שנרכשו או עלויות שהונו כנכס בגין תוכנות שפותחו באופן פנימי לשימוש עצמי. לגבי הטיפול החשבונאי בעלויות תוכנה ראה סעיף (13) להלן. כאשר לחלקי רכוש קבוע משמעותיים (לרבות עלויות של בדיקות תקופתיות משמעותיות) יש אורך חיים שונה, הם מטופלים כפריטים נפרדים (רכיבים משמעותיים) של הרכוש הקבוע. רווח או הפסד מגרעת פריט רכוש קבוע נקבעים לפי השוואת התמורה מגרעת הנכס לערכו בספרים, ומוכרים נטו, בסעיף " הכנסות אחרות" בדוח רווח והפסד.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

פחת

פחת הוא הקצאה שיטתית של הסכום בר-פחת של נכס על פני אורך חייו השימושיים. סכום בר-פחת הוא העלות של הנכס, או סכום אחר המחליף את העלות, בניכוי ערך השייר של הנכס. פחת נזקף לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אומדן אורך החיים השימושי של כל חלק מפריטי הרכוש הקבוע, מאחר ושיטה זו משקפת את תבנית הצריכה החזויה של ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בנכס בצורה הטובה ביותר. נכסים חכורים מופחתים על פני התקופה הקצרה מבין תקופת החכירה ותקופת השימוש בנכסים. קרקעות בבעלות הבנק אינן מופחתות. האומדנים בנושא שיטת הפחת, אורך החיים השימושיים וערך השייר נבחנים מחדש לפחות בכל סוף שנת כספים ומותאמים בעת הצורך.

עלויות תוכנה

תוכנה אשר נרכשה על-ידי הבנק נמדדת לפי עלות בניכוי הפחתות והפסדים מירידת-ערך. עלויות הקשורות לפיתוח תוכנה או התאמתה לצורך שימוש עצמי מהוננות אם ורק אם: ניתן למדוד באופן מהימן את עלויות הפיתוח; התוכנה ישימה מבחינה טכנית ומסחרית; צפויות הטבות כלכליות עתידיות; ולבנק כוונה ומקורות מספיקים על מנת להשלים את הפיתוח ולהשתמש בתוכנה. העלויות שהוכרו כנכס כוללות עלויות ישירות של חומרים ושירותים ושכר עבודה ישיר לעובדים. עלויות תקורה שלא ניתן לייחסן באופן ישיר לפיתוח התוכנה ועלויות מחקר מוכרות כהוצאה עם התהוותן.

הפחתה

הפחתה נזקפת לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אומדן אורך החיים השימושי החל מהמועד שבו התוכנות זמינות לשימוש. תוכנות בתהליך פיתוח אינן מופחתות באופן שיטתי כל עוד הן אינן זמינות לשימוש. לפיכך, מתבצעת בחינה לירידת-ערך לפחות אחת לשנה, עד למועד בו הן הופכות להיות זמינות לשימוש. לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ראה ביאור 1 ד (2).

(12) חכירות

חכירות, לרבות חכירות של קרקעות ממנהל מקרקעי ישראל או מצדדים שלישיים אחרים בהן נושא הבנק באופן מהותי בכל הסיכונים והתשואות מהנכס, מסווגות כחכירות מימוניות. בעת ההכרה לראשונה נמדדים הנכסים החכורים בסכום השווה לנמוך מבין השווי ההוגן והערך הנוכחי של דמי החכירה המינימליים העתידיים. תשלומים עתידיים למימוש אופציה להארכת תקופת החכירה מול מנהל מקרקעי ישראל אינם מוכרים כחלק מהנכס וההתחייבות המתחייסת, מאחר שמהווים דמי חכירה מותנים, הנגזרים משווה ההוגן של הקרקע במועדי החידוש העתידיים של הסכם החכירה. לאחר ההכרה לראשונה, מטופל הנכס בהתאם למדיניות החשבונאית הנהוגה לגבי נכס זה.

יתר החכירות מסווגות כחכירות תפעוליות, כאשר הנכסים החכורים אינם מוכרים במאזן של הבנק. תשלומים במסגרת חכירה תפעולית נזקפים לרווח והפסד לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה. תמריצי חכירה שנתקבלו מוכרים כחלק בלתי נפרד מסך-כל הוצאות החכירה לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

(13) נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין

הסעיף כולל נכסים בלתי מוחשיים שהוכרו במסגרת צירוף עסקים ומוניטין.

מוניטין

למידע בנושא מדידת המוניטין בעת ההכרה לראשונה ראה סעיף ה(2) לעיל. בתקופות עוקבות מוניטין נמדד לפי עלות בניכוי הפסדים מירידת-ערך שנצברו.

הפחתה

הפחתה נזקפת לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אומדן אורך החיים השימושי של נכסים בלתי מוחשיים, החל מהמועד שבו הנכסים זמינים לשימוש.

מוניטין ונכסים בלתי מוחשיים בעלי אורך חיים בלתי מוגדר אינם מופחתים באופן שיטתי, אלא נבחנים לפחות אחת לשנה לצורך ירידת-ערך.

(14) נדל"ן להשקעה

נדל"ן להשקעה הוא נדל"ן (קרקע או מבנה - או חלק ממבנה - או שניהם) המוחזק (על-ידי הבנק כבעלים או בחכירה מימונית) לצורך הפקת הכנסות שכירות או לשם עליית-ערך הונית או שניהם, ושלא לצורך:

1. שימוש בייצור או הספקת סחורות או שירותים למטרות מנהלתיות; או
2. מכירה במהלך העסקים הרגיל.

נדל"ן להשקעה נמדד לראשונה לפי עלות הרכישה בתוספת עלויות עסקה. בתקופות עוקבות הנדל"ן להשקעה נמדד לפי עלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת-ערך.

(15) ירידת-ערך נכסים שאינם פיננסיים

הערך בספרים של הנכסים הלא פיננסיים של הבנק, למעט נכסי מסים נדחים ולרבות השקעות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני, נבדק בכל מועד דיווח כדי לקבוע האם קיימים סימנים המצביעים על ירידת-ערך. באם קיימים סימנים כאמור, מחושב אומדן של סכום בר ההשבה של הנכס. בתקופות העוקבות למועד ההכרה לראשונה, מבוצעת אחת לשנה בתאריך קבוע עבור כל יחידה מניבת מזומנים, הערכה של סכום בר ההשבה של מוניטין ונכסים בלתי מוחשיים בעלי אורך חיים בלתי מוגדר או שאינם זמינים לשימוש או באופן תכוף יותר, אם קיימים סימנים לירידת-ערך.

הסכום בר ההשבה של נכס או של יחידה מניבת מזומנים הינו הגבוה מבין שווי השימוש ומחיר המכירה נטו (שווי הוגן, בניכוי הוצאות מכירה).

בקביעת שווי השימוש, מהוון הבנק את תזרימי המזומנים העתידיים החזויים לפי שיעור היוון לפני מסים, המשקף את הערכות השוק לגבי ערך הזמן של הכסף והסיכונים הספציפיים המתחייבים לנכס. למטרת בחינת ירידת-ערך, הנכסים אשר אינם ניתנים לבחינה פרטנית מקובצים יחד לקבוצת הנכסים הקטנה ביותר אשר מניבה תזרימי מזומנים משימוש מתמשך, אשר הינם בלתי תלויים בעיקרם בנכסים ובקבוצות אחרות ("יחידה מניבת מזומנים"). למטרת בחינת ירידת-ערך של מוניטין, יחידות מניבות מזומנים אליהן הוקצה מוניטין יקובצו כך שהרמה בה תיבחן ירידת הערך תשקף את הרמה הנמוכה ביותר בה המוניטין נתון למעקב למטרת דיווח פנימי אך לא תהיה גדולה ממגזר פעילות (לפני קיבוץ מגזרים דומים).

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

נכסי מטה הבנק אינם מפיקים תזרימי מזומנים נפרדים ומשרתים יותר מיחידה מניבת מזומנים אחת. חלק מנכסי המטה מוקצים ליחידות מניבות מזומנים על בסיס סביר ועקבי ונבחנים לירידת-ערך כחלק מבחינת ירידת-ערך בגין יחידות מניבות המזומנים להן הם מוקצים. נכסי מטה אחרים, אותם לא ניתן להקצות באופן סביר ועקבי ליחידות מניבות מזומנים, מוקצים לקבוצת יחידות מניבות מזומנים במידה וקיימים סממנים לכך שחלה ירידת-ערך בנכס השייך למטה הבנק או כאשר קיימים סממנים לירידת-ערך בקבוצת היחידות מניבות המזומנים. במקרה זה, נקבע סכום בר השבה של קבוצת היחידות מניבות המזומנים שאותן משרת המטה.

הפסדים מירידת-ערך מוכרים כאשר הערך בספרים של הנכס או של יחידה מניבת מזומנים אליה הנכס משתייך עולה על הסכום בר ההשבה, ונזקפים לרווח והפסד. הפסדים מירידת-ערך שהוכרו לגבי יחידות מניבות מזומנים, מוקצים תחילה להפחתת הערך בספרים של מוניטין שיוחס ליחידות אלה, ולאחר מכן להפחתת הערך בספרים של הנכסים האחרים ביחידה מניבת המזומנים, באופן יחסי. לגבי יחידות מניבות מזומנים הכוללות מוניטין, הפסד מירידת-ערך מוכר כאשר הערך בספרים של היחידה מניבה מזומנים, לאחר גילום המוניטין, עולה על הסכום בר ההשבה שלה.

הפסד מירידת-ערך מוקצה בין הבעלים של החברה לזכויות שאינן מקנות שליטה לפי אותו בסיס שהרווח או ההפסד מוקצה. הפסד מירידת-ערך מוניטין אינו מבוטל. באשר לנכסים אחרים, הפסדים מירידת-ערך שהוכרו בתקופות קודמות נבדקים מחדש בכל מועד דיווח כדי לקבוע האם קיימים סימנים לכך שההפסדים קטנו או לא קיימים עוד. הפסד מירידת-ערך מבוטל אם חל שינוי באומדנים ששימשו לקביעת הסכום בר ההשבה, אך ורק במידה שהערך בספרים של הנכס, אחרי ביטול ההפסד מירידת הערך, אינו עולה על הערך בספרים בניכוי פחת או הפחתות, שהיה נקבע אלמלא הוכר הפסד מירידת-ערך.

ירידת-ערך של עלויות פיתוח עצמי של תוכנות מחשב

בנוסף לסממנים לבחינת קיום ירידת-ערך שנקבעו ב-36 IAS, ירידת-ערך נכסים, בחינת קיום ירידת-ערך לגבי עלויות פיתוח עצמי של תוכנות מחשב תתבצע גם בהתקיים הסממנים שצוינו בכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית: SOP 98-1: Accounting For The Costs Of Computer Software Developed Or Obtained For Internal Use (ASC 350-40)

- (1) לא צפוי כי התוכנה תספק שירותים פוטנציאליים משמעותיים;
 - (2) חל שינוי מהותי באופן או בהיקף השימוש בתוכנה או בשימוש הצפוי בתוכנה;
 - (3) בוצע או יבוצע בעתיד שינוי מהותי בתוכנה;
 - (4) העלויות לפיתוח או הסבת התוכנה המיועדת לשימוש עצמי חורגות משמעותית מהסכומים שנצפו מראש;
 - (5) צפוי שפיתוח התוכנה לא יושלם ולא יעשה בו שימוש.
- באם מתקיים סימן אחד או יותר מהסימנים שצוינו לעיל, נדרש לבחון ירידת-ערך בהתאם לכללים שנקבעו ב-36 IAS, ירידת-ערך נכסים.

(16) נכסים לא שוטפים המוחזקים למכירה ופעילויות שהופסקו

נכסים לא שוטפים (או קבוצות מימוש המורכבות מנכסים והתחייבויות) שהשבתם צפויה בעיקרה בדרך של מכירה או חלוקה ולא בדרך של שימוש מתמשך (למעט נכסים שנתפסו בגין חובות פגומים), מסווגים כנכסים המוחזקים למכירה או חלוקה. מיד לפני סיווגם כמוחזקים למכירה או לחלוקה, נמדדים הנכסים על-פי המדיניות החשבונאית של הבנק. לאחר מכן נמדדים הנכסים, לפי הנמוך מבין הערך בספרים והשווי ההוגן, בניכוי עלויות מכירה. בתקופות עוקבות, נכסים ברי פחת המסווגים כמוחזקים למכירה או לחלוקה אינם מופחתים הפחתה תקופתית, והשקעות בחברות כלולות המסווגות כמוחזקות למכירה אינן מטופלות בהתאם לשיטת השווי המאזני.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)**(17) זכויות עובדים**

מחויבות הבנק בגין הטבות לאחר סיום העסקה או הטבות אחרות לזמן ארוך על-פי דין, הסכם, נוהג וציפיות ההנהלה, מחושבות על בסיס אקטוארי ובהתחשב בהסתברויות על בסיס ניסיון העבר. שיעור ההיוון שנלקח בחשבון הינו 4% בהתאם להוראות המפקח על הבנקים. שיעור התמורה מתבסס על הוראות עדכניות של הממונה על שוק ההון ביטוח וחיסכון כפי שמפורט בחוזר 2-1-2013 (לוחות חדשים לחברות ביטוח). שיעור על"ית השכר בעתיד מוערך על-ידי ההנהלה.

הטבות עובד לטווח קצר (כדוגמת: שכר עבודה, חופשה ומענקים) נמדדות על בסיס לא מהוון וההוצאה נזקפת בעת שניתן השירות המת"ס.

כמו-כן, בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, תאגיד בנקאי שצופה כי ישולמו לקבוצת עובדים הטבות מעבר לתנאים החוזיים, נדרש להביא בחשבון את שיעור העובדים שצפויים לעזוב (לרבות עובדים שצפויים לפרוש במסגרת תוכניות פרישה מרצון או בעת קבלת תנאים מועדפים אחרים) ואת ההטבות שהם צפויים לקבל בעת עזיבתם. בעקבות יישום ההנחיות של הפיקוח, ההתחייבות בגין תשלום פיצויי פיטורין לקבוצת העובדים מוצגת בדוח הכספי בסכום שחושב על בסיס אקטוארי, המביא בחשבון את העלות הנוספת שצפוי שתיגרם לבנק בגין מתן הטבות כאמור.

ביום 9 באפריל 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא אימוץ כללי החשבונאות בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים. לפרטים נוספים ראה סעיף 1 ו (1) שלהלן.

(18) תשלום מבוסס מניות

השווי ההוגן במועד ההענקה של מענקי תשלום מבוסס מניות לעובדים נזקף כהוצאת שכר במקביל לגידול בהון על פני התקופה בה מושגת זכאות בלתי מותנית למענקים. הסכום שנזקף כהוצאה בגין מענקי תשלום מבוסס מניות, המותנים בתנאי הבשלה שהינם תנאי שירות או תנאי ביצוע שאינם תנאי שוק, מותאם על מנת לשקף את מספר המענקים אשר צפויים להבשיל. עבור מענקי תשלום מבוסס מניות המותנים בתנאים שאינם תנאי הבשלה או בתנאי הבשלה שהינם תנאי ביצוע המהווים תנאי שוק, הבנק מביא בחשבון תנאים אלו באמידת השווי ההוגן של המכשירים ההוניים המוענקים. לכן, הבנק מכיר בהוצאה בגין מענקים אלו ללא קשר להתקיימותם של תנאים אלה.

השווי ההוגן של הסכום המגיע לעובדים בגין זכויות לעל"ית-ערך מניות, המסולקות במזומן, נזקף כהוצאה, כנגד גידול מקביל בהתחייבויות, על פני התקופה בה מושגת זכאות בלתי מותנית של העובדים לתשלום. ההתחייבות נמדדת מחדש בכל מועד דיווח עד מועד הסילוק, כל שינוי בשווי ההוגן של ההתחייבות נזקף כהוצאת "משכורת ונלוות" ברווח והפסד.

ביום 9 באפריל 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא אימוץ כללי החשבונאות בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים והטיפול החשבונאי בתשלום מבוסס מניות. לפרטים נוספים ראה סעיף 1 ו (1) שלהלן.

(19) מניות באוצר

בעת רכישת מניות הבנק על-ידי הבנק, סכום התמורה ששולם, הכולל עלויות ישירות, מנוכה מההון. המניות שנרכשו מחדש מסווגות כמניות באוצר. כאשר מניות באוצר נמכרות או מונפקות מחדש, סכום התמורה שהתקבלה מוכר כגידול בהון והעודף או הגרעון שנובעים מהעסקה נזקף ליתרת הפרמיה.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)**(20) התחייבויות תלויות**

הדוחות הכספיים כוללים הפרשות נאותות בגין תביעות, בהתאם להערכת הנהלה ובהתבסס על הערכות יועציה המשפטיים. מתכונת הגילוי הינה על-פי הוראות המפקח על הבנקים, באופן שהתביעות שהוגשו כנגד הבנק מסווגות לשלוש קבוצות:

1. סיכון צפוי (Probable) - הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה מעל ל-70%. בגין תביעה הנכללת בקבוצת סיכון זו נכללה הפרשה בדוחות הכספיים.
2. סיכון אפשרי (Reasonably Possible) - הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה בין 20% ל-70%. בגין תביעה הנכללת בקבוצת סיכון זו לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים, אלא רק ניתן גילוי.
3. סיכון קלוש (Remote) - הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה מתחת ל-20%. בגין תביעה הנכללת בקבוצת סיכון זו לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים ולא ניתן גילוי.

תביעה שלגביה יש קביעה של המפקח על הבנקים כי הבנק נדרש להשיב כספים, מסווגת כצפויה ונערכת בגינה הפרשה בגובה הסכום שהבנק נדרש להשיב.

במקרים נדירים הבנק קבע, שלדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על יועציה המשפטיים, לא ניתן להעריך את סיכויי ההתממשות של החשיפה לסיכון בגין תביעה רגילה ובגין תביעה שאושרה כתביעה ייצוגית במקרים בהם טרם פורסמו ארבעה דוחות כספיים על-ידי הבנק מאז שנכללה בהם לראשונה תביעה כאמור ולכן לא בוצעה הפרשה.

ביאור 19(ד) כולל גילוי על כל תביעה שסכומה מעל 1% מהון הבנק ולגבי תביעות שלא ניתן בשלב זה להעריך את תוצאותיהן, ניתן גילוי לגבי כל תביעה שסכומה מעל 0.5% מההון.

(21) הוצאות מסים על ההכנסה

הוצאת מסים על הכנסה כוללת מסים שוטפים ונדחים. מסים שוטפים ונדחים נזקפים לדוח רווח והפסד, אלא אם המס נובע מעסקה או אירוע אשר מוכרים ישירות בהון. במקרים אלו הוצאת המסים על הכנסה נזקפת להון. המס השוטף הינו סכום המס הצפוי להשתלם (או להתקבל) על ההכנסה החייבת במס לשנה, כשהוא מחושב לפי שיעורי המס החלים לפי החוק שנחקק או נחקק למעשה לתאריך המאזן, והכולל שינויים בתשלומי המס המתייחסים לשנים קודמות.

ההפרשה למסים על ההכנסה של הבנק וחברות מאוחדות שלו שהן מוסדות כספיים לצורכי מס ערך מוסף, כוללת מס רווח המוטל על ההכנסה לפי חוק מס ערך מוסף. מס ערך מוסף המוטל על השכר במוסדות כספיים נכלל בדוח רווח והפסד בסעיף "משכורת והוצאות נלוות".

הבנק מכיר במסים נדחים בהתייחס להפרשים זמניים בין הערך בספרים של נכסים והתחייבויות לצורך דיווח כספי לבין ערכם לצורכי מסים. ואולם, הבנק לא מכיר במסים נדחים לגבי ההפרשים הזמניים הבאים: ההכרה לראשונה במוניטין, ההכרה לראשונה בנכסים ובהתחייבויות בעסקה שאינה מהווה צירוף עסקים ושאינה משפיעה על הרווח החשבונאי ועל הרווח לצורכי מס, וכן הפרשים הנובעים מהשקעה בחברות בנות ובחברות כלולות, במידה ואין זה צפוי שהם יתהפכו בעתיד הנראה לעין, בין אם בדרך של מימוש ההשקעה ובין אם בדרך של חלוקת דיבידנדים בגין ההשקעה. המסים הנדחים נמדדים לפי שיעורי המס הצפויים לחול על ההפרשים הזמניים במועד בו ימומשו, בהתבסס על החוקים שנחקקו או שנחקקו למעשה לתאריך המאזן. הבנק מקזז נכסי והתחייבות מסים נדחים במידה וקיימת זכות חוקית הניתנת לאכיפה לקיזוז נכסי והתחייבויות מסים שוטפים, והם מיוחסים לאותה הכנסה חייבת במס הממוסה על-ידי אותה רשות מס בגין אותה חברה נישומה, או בחברות שונות בקבוצה, אשר כוונתן לסלק נכסי והתחייבויות מסים שוטפים על בסיס נטו או שנכסי והתחייבויות המסים מיושבים בו זמנית.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

נכס מס נדחה בגין הפסדים מועברים ובגין הפרשים זמניים יוכר כאשר צפוי (more likely than not) שיווצר לגביהם חיסכון מס בעת מועד ההיפוך. יצירה של נכסי מסים נדחים נטו לא תעלה על המסים השוטפים בתקופת החשבון, אלא במקרים מיוחדים בהם צפוי שבעתיד תהיה הכנסה חייבת שכנגדה יהיה ניתן לנצל אותם.

הבנק עשוי להתחייב בתוספת מס במקרה של חלוקת דיבידנדים בגין חברות מוחזקות. תוספת מס זו לא נכללה בדוחות הכספיים, לאור מדיניות החברות המוחזקות שלא לגרום לחלוקת דיבידנד הכרוכה בתוספת מס לבנק, בעתיד הנראה לעין. במקרים בהם צפויה חברה מוחזקת לחלק דיבידנד מרווחים הכרוכים בתוספת מס לבנק, יוצר הבנק עתודה למס בגין תוספת המס שהוא עשוי להתחייב בה.

מס נדחה בגין עסקות בינחברתיות בדוח המאוחד נרשם לפי שיעור המס החל על החברה הרוכשת. הבנק מכיר בהשפעת פוזיציות מס רק אם צפוי (more likely than not) שהפוזיציות יתקבלו על-ידי רשויות המס או בית המשפט. פוזיציות מס שמוכרות נמדדות לפי הסכום המקסימלי שסבירות התממשותו עולה על 50%. שינויים בהכרה או במדידה באים לידי ביטוי בתקופה בה חלו שינויים בנסיבות אשר הובילו לשינוי בשיקול הדעת.

(22) היוון עלויות אשראי

IAS 23 עלויות אשראי, קובע כי נדרש להוון עלויות אשראי אשר מתייחסות ישירות לרכישה ולהקמה או לייצור של נכס כשיר. נכס כשיר הוא נכס שנדרשת תקופת זמן משמעותית להכנתו לשימוש המיועד או מכירתו והוא כולל, בין היתר, נכסי רכוש קבוע, נכסי תוכנה ונכסים אחרים הדורשים פרק זמן ממושך כדי להביאם למצב בו יוכלו לשרת בשימוש המיועד או למכירתם. עם זאת, במסגרת הוראות הפיקוח על הבנקים הובהר כי תאגיד בנקאי לא יהוון עלויות אשראי מבלי שקבע מדיניות, נהלים ובקורות ברורים באשר לקריטריונים להכרה בנכסים כשירים ובעלויות אשראי שהונו. בהתאם לכך, הבנק אינו מהוון עלויות אשראי לנכסים כשירים.

(23) רווח למניה

הבנק מציג נתוני רווח למניה בסיסי ומדולל לגבי הון המניות הרגילות שלו. הרווח הבסיסי למניה מחושב על-ידי חלוקת הרווח או ההפסד המיוחסים לבעלי המניות הרגילות של הבנק במספר הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שהיו במחזור במשך התקופה, לאחר התאמה בגין מניות באוצר.

הרווח המדולל למניה נקבע על-ידי התאמת הרווח או ההפסד (כגון התאמות בגין השפעה לאחר מס של דיבידנדים, עלויות מימון כלשהן ושינויים אחרים) המתייחס לבעלי המניות הרגילות והתאמת הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שבמחזור, לאחר התאמה בגין מניות באוצר ובגין ההשפעות של כל המניות הרגילות הפוטנציאליות המדללות, הכוללות, כתבי אופציה למניות וכתבי אופציה למניות שהוענקו לעובדים.

(24) דיווח על מגזרי פעילות

מגזר פעילות הוא מרכיב בבנק אשר עוסק בפעילויות שמהן הוא עשוי להפיק הכנסות ולשאת בהוצאות; תוצאות פעולותיו נבחנות באופן סדיר על-ידי ההנהלה והדירקטוריון לצורך קבלת החלטות בנוגע להקצאת משאבים והערכת ביצועיו; וכן קיים לגביו מידע פיננסי נפרד. המתכונת לדיווח על מגזרי הפעילות של הבנק נקבעה בהוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים. חלוקת המגזרים בבנק מבוססת על אפיון של מגזרי לקוחות. מגזרים אלו כוללים גם מוצרים בנקאיים. תוצאות מגזר המוצר שלא ניתן לשייך למגזרי הלקוחות הרלוונטיים נכלל ב"אחרים והתאמות".

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

(25) גילויים בהקשר לצד קשור

IAS 24, גילויים בהקשר לצד קשור, קובע את דרישות הגילוי שעל ישות לתת על יחסיה עם צד קשור וכן על עסקות ויתרות שטרם נפרעו עם צד קשור.

בנוסף, נדרש מתן גילוי על תגמול לאנשי מפתח ניהוליים. אנשי מפתח ניהוליים מוגדרים כאנשים שיש להם סמכות ואחריות לתכנון פעילות הישות, להכוונה ושליטה עליה במישרין או בעקיפין, לרבות דירקטור כלשהו (פעיל או לא פעיל) של ישות זו.

(26) עסקות עם בעלי שליטה

הבנק מיישם את כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית לצורך טיפול חשבונאי בפעולות בין תאגיד בנקאי לבין בעל שליטה בו ובין חברה בשליטת הבנק. במצבים בהם בכללים כאמור לא קיימת התייחסות לאופן הטיפול, מיישם הבנק את הכללים שנקבעו בתקן מספר 23 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות בנושא הטיפול החשבונאי בעסקות בין ישות לבין בעל השליטה בה. נכסים והתחייבויות שלגביהם בוצעה עסקה עם בעל שליטה, נמדדים לפי שווי הוגן במועד העסקה. בשל העובדה כי מדובר בעסקה במישרון ההוני, זוקפת הקבוצה את ההפרש בין השווי ההוגן לבין התמורה מהעסקה להון.

הלוואות, לרבות פיקדונות

במועד ההכרה לראשונה, ההלוואה שניתנה לבעל השליטה או פיקדון שהתקבל מבעל השליטה, מוצגים בדוחות הכספיים של הבנק לפי שוויים הוגן כנכס או כהתחייבות, לפי העניין. ההפרש בין סכום ההלוואה שניתנה או פיקדון שהתקבל לבין שוויים הוגן במועד ההכרה לראשונה נזקף להון. בתקופות הדיווח שלאחר מועד ההכרה לראשונה ההלוואה או הפיקדון כאמור מוצגים בדוחות הכספיים של הבנק בעלותם המופחתת תוך יישום שיטת הריבית האפקטיבית.

1. תקני חשבונאות חדשים והוראות חדשות של המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם

(1) זכויות עובדים ותגמול מבוסס מניות

ביום 9 באפריל 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא אימוץ כללי החשבונאות בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים. החוזר מעדכן את דרישות ההכרה, המדידה והגילוי בנושא הטבות לעובדים בהוראות הדיווח לציבור בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית. החוזר קובע כי התיקונים להוראות הדיווח הציבורי יחולו מיום 1 בינואר 2015 כאשר בעת היישום לראשונה בנק יתקן למפרע את מספרי ההשוואה לתקופות המתחילות מיום 1 בינואר 2013 ואילך כדי לעמוד בדרישות הכללים כאמור. כמו-כן, ביום 11 בינואר 2015 פרסם חוזר בדבר זכויות עובדים-שיעור ההיוון, מתכונת גילוי והוראות מעבר ליישום לראשונה. בחוזר הובהר כי בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית תאגיד בנקאי נדרש לקבוע את שיעור ההיוון המשמש לחישוב ההתחייבויות בגין הטבות לעובדים לפי שיעורים שבהם ניתן לסלק את ההתחייבות בפועל. לצורך כך תאגיד בנקאי רשאי, בין היתר, להתחשב בשיעורי תשואה על השקעות באגרות-חוב באיכות גבוהה הנסחרות בשוק עמוק. בנק ישראל מצוין בחוזר כי הגיע למסקנה שבישראל לא קיים שוק עמוק לאגרות-חוב קונצרניות באיכות גבוהה. בהתאם, שיעור ההיוון להטבות לעובדים יחושב על בסיס תשואת אגרות-החוב הממשלתיות בישראל בתוספת מרווח ממוצע על אגרות-חוב קונצרניות בדירוג AA (בינלאומי) ומעלה במועד הדיווח. משיקולים פרקטיים, נקבע כי המרווח ייקבע לפי ההפרש בין שיעורי התשואה לפדיון, לפי תקופות פירעון, על אגרות-חוב קונצרניות בדירוג AA ומעלה בארצות-הברית, לבין שיעורי התשואה לפדיון, לאותן תקופות לפירעון, על אגרות-חוב של ממשלת ארצות-הברית, והכול במועד הדיווח.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

באשר לטיפול החשבונאי ברווחים והפסדים אקטואריים נקבע כי:

- ההפסד האקטוארי ליום 1 בינואר 2013 הנובע מהפער שבין שיעור ההיוון לחישוב עתודות לכיסוי זכויות עובדים צמודות למדד המחירים לצרכן שנקבע על-פי הוראת השעה בהוראות הדיווח לציבור (4%) לבין שיעורי ההיוון למועד זה של התחייבויות לעובדים צמודות למדד, שנקבעו על-פי הכללים החדשים כמוסבר לעיל, יכלול במסגרת הרווח הכולל האחר המצטבר.
 - רווחים אקטואריים שירשמו מיום 1 בינואר 2013 ואילך, כתוצאה משינויים שוטפים בשיעורי ההיוון במהלך שנת דיווח, ירשמו ברווח הכולל האחר המצטבר, ויקטינו את יתרת ההפסד הרשומה כאמור לעיל, עד שיתרה זו תתאפס.
 - הפסדים אקטואריים הנובעים משינויים שוטפים בשיעורי ההיוון במהלך שנת דיווח, ורווחים אקטואריים הנובעים משינויים שוטפים בשיעורי ההיוון במהלך שנת הדיווח לאחר איפוס יתרת ההפסד הרשומה כאמור לעיל, יופחתו בשיטת קו ישר על פני תקופת השירות הממוצעת הנוותרת של העובדים הצפויים לקבל הטבות על פני התוכנית.
 - רווחים והפסדים אקטואריים אחרים (שאינם נובעים כתוצאה משינוי בשיעור ההיוון) ליום 1.1.2013, ובתקופות לאחר מכן, יכללו במסגרת הרווח הכולל האחר המצטבר ויופחתו בשיטת הקו הישר על פני תקופת השירות הממוצעת של העובדים הצפויים לקבל הטבות על-פי התוכנית.
 - השפעת היישום לראשונה על הטבות אחרות לעובדים, אשר כל השינויים בהן נזקפים באופן שוטף לרווח והפסד (כגון מענקי יובל), תיזקף לעודפים.
- החוזר מעדכן את דרישות הגילוי בנושא זכויות עובדים ובנושא תשלומים מבוססי מניות בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית.
- בנוסף, ביום 12 בינואר 2015 פורסם קובץ שאלות ותשובות בנושא, אשר כולל, בין היתר, דוגמאות לאופן הטיפול בהטבות שכוחות במערכת הבנקאית בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית.
- להלן עיקרי ההוראות החדשות בנושא זכויות עובדים:
- הטבות לאחר פרישה-פנסיה, פיצויים והטבות אחרות-תוכניות להטבה מוגדרת
- הבנק מכיר בסכומים המתייחסים לתוכניות פנסיה ותוכניות אחרות לאחר פרישה על בסיס חישובים הכוללים הנחות אקטואריות והנחות אחרות, לרבות: שיעורי היוון, תמותה, שיעור תשואה חזוי לטווח ארוך על נכסי תוכנית, גידול בשכר ושיעורי עזיבה.
 - שינויים בהנחות מוכרים ככלל, ובכפוף להוראות שפורטו לעיל, תחילה ברווח כולל אחר מצטבר ומופחתים לרווח והפסד בתקופות עוקבות.
 - ההתחייבות נצברת לאורך התקופה הרלוונטית שנקבעה בהתאם לכללים המפורטים בנושא 715 לקודיפיקציה.
 - הבנק מיישם את הנחיות הפיקוח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על תהליך הדיווח הכספי בנושא זכויות עובדים, לרבות לעניין בחינת "מחויבות שבמהות" להעניק לעובדיו הטבות בגין פיצויים מוגדלים ו/או פנסיה מוקדמת.
- הטבות אחרות לזמן ארוך לעובדים פעילים - מענקי יובל
- ההתחייבות נצברת לאורך התקופה המזכה בהטבה.
 - לצורך חישוב ההתחייבות מובאים בחשבון שיעורי היוון והנחות אקטואריות.
 - כל מרכיבי עלות ההטבה לתקופה, לרבות רווחים והפסדים אקטואריים, נזקפים מידית לדוח רווח והפסד.
- היעדרויות המזכות בפיצוי - חופשה ומחלה
- ההתחייבות בגין ימי חופשה נמדדת על בסיס שוטף, ללא שימוש בשיעורי היוון ובהנחות אקטואריות.
 - הבנק לא צובר התחייבות בגין ימי מחלה שינוצלו במהלך השירות השוטף.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

- הטבות אחרות לאחר סיום העסקה - מענק בגין אי ניצול ימי מחלה
- ההתחייבות נצברת לאורך התקופה המזכה בהטבה.
 - לצורך חישוב ההתחייבות מובאים בחשבון שיעורי היוון והנחות אקטואריות.
 - שינויים בהנחות מוכרים ככלל, ובכפוף להוראות שפורטו לעיל, תחילה ברווח כולל אחר מצטבר ומופחתים לרווח והפסד בתקופות עוקבות.
- עסקות תשלום מבוסס מניות
- הבנק ככלל מכיר בהוצאה בגין תשלומים מבוססי המניות שהוא מעניק לעובדיו.
 - מענקים הוניים נמדדים על בסיס השווי ההוגן במועד ההענקה.
 - מענקים התחייבויות נמדדים על בסיס השווי ההוגן במועד ההענקה, וההתחייבות נמדדת מחדש עד מועד הסילוק.
 - השינויים העיקריים ביחס למדיניות החשבונאית המיושמת כיום בדוחות הכספיים
 - שיעור ההיוון של העתודות הינו 4% בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים.
 - רווחים והפסדים אקטואריים נזקפים מידית לדוח רווח והפסד.
 - למידע נוסף באשר למדיניות החשבונאית שמיישם הבנק כיום בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור 1.ה(17).
- להערכת הבנק, ההשפעה הצפויה ליום 1 בינואר 2015 בגין יישום כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים היא גידול בהתחייבויות בסך של כ-590 מיליון ש"ח וקטיון בהון המיוחס לבעלי המניות של הבנק בסך של כ-368 מיליון ש"ח לאחר מס. למרות ההשפעה המהותית לרעה על ההון המיוחס לבעלי המניות של הבנק, לצורך חישוב דרישות הון בהתאם להוראות באזל 3, בהתאם להוראות מעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299, יתרת רווח או הפסד מצטבר בגין מדידות מחדש של התחייבויות נטו או נכסים נטו בגין הטבה מוגדרת לעובדים לא תובא בחשבון באופן מיידי אלא תהיה כפופה להוראות מעבר, כך שהשפעתה תיפרס בשיעורים שווים של 20% החל מיום 1 בינואר 2014, 40% מיום 1 בינואר 2015 ועד ליישום מלא החל מיום 1 בינואר 2018. לגילוי על אומדן ההשפעה הצפויה על יחס הון עצמי רובד 1 ליום 31 בדצמבר 2014 ראה ביאור 13.

(2) דיווח לפי כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית הנוגעים להבחנה בין התחייבויות והון

ביום 6 באוקטובר 2014 פרסם המפקח על הבנקים הוראה בנושא דיווח לפי כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית הנוגעים להבחנה בין התחייבויות והון. זאת, בהמשך למדיניות הפיקוח על הבנקים, לאמץ בנושאים מהותיים את מערך הדיווח הכספי שחל על בנקים בארצות-הברית. בהתאם להוראה, נדרש ליישם את כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא סיווג כהון או כהתחייבות של מכשירים פיננסיים, לרבות מכשירים מורכבים. לצורך כך נדרש ליישם, בין היתר, את כללי ההצגה, המדידה והגילוי, שנקבעו במסגרת הנושאים הבאים בקודפיקציה:

- נושא 480, בדבר "הבחנה בין התחייבות והון";
 - נושא 20-470, בדבר "חוב עם אפשרות להמרה ואפשרויות אחרות"; וכן
 - נושא 30-505, בדבר "מניות באוצר".
- בנוסף, ביישום ההבחנה בין התחייבויות והון, נדרש להתייחס להוראות הדיווח לציבור בנושא נגזרים משובצים. במקביל לפרסום החוזר כאמור, פורסם קובץ שאלות ותשובות בנושא, במסגרתו הובהר כי יש לסווג מכשירי חוב קיימים עם רכיב המרה מותנה למניות (אשר נכלל בהון עצמי רובד 1 לפי הוראות באזל 2 ולפי הוראות המעבר עונה על הגדרת מכשיר הון מורכב, או שנכלל כרכיב הון פיקוחי בהתאם להוראות באזל 3) כהתחייבות שתימדד לפי עלות מופחתת, מבלי להפריד נגזר משובץ.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

הבנק יישם כללים אלה החל מיום 1 בינואר 2015, כאשר בעת היישום לראשונה נדרש לפעול בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בנושאים בקודיפיקציה אשר פורטו לעיל, לרבות תיקון מספרי השוואה ככל שרלוונטי. להערכת הבנק, ליישום ההוראה לא תהיה השפעה מהותית.

(3) חוזר בנושא דיווח על מגזרי פעילות

ביום 3 בנובמבר 2014 פורסם חוזר בנושא דיווח על מגזרי פעילות אשר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור בכל הנוגע לדרישת הדיווח על מגזרי פעילות פיקוחיים ובין השאר כולל שינוי הגדרות מסוימות והנחיות על פיהם יידרשו הבנקים לבצע סיווג לקוחות למגזרים פיקוחיים ולעדכן את דיווחיהם.

התיקונים להוראות נועדו לחייב דיווח על מגזרי פעילות בהתאם למתכונת אחידה ובת השוואה שקבע הפיקוח על הבנקים. בנוסף, בחוזר נקבע כי הגילוי על "מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה" ינתן בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית בנושא מגזרי פעילות (הנכללים ב-ASC 280) ככל שקיים הבדל מהותי בין גישת ההנהלה לבין מגזרי הדיווח על-פי הנחיות הפיקוח. הכללים החדשים יחולו מהדוחות הכספיים לשנת 2015 ואילך באופן המפורט להלן:

- בדוחות לשנת 2015 תחול דרישת הגילוי בקשר לנתונים מאזניים ביחס למגזרי פעילות פיקוחיים כמוגדר בהוראות החדשות. בהתאם להוראות החדשות ניתן שלא לתת גילוי למספרי השוואה לנתונים המאזניים על מגזרי הפעילות הפיקוחיים אלא לכלול מספרי השוואה, בהתאם להוראות הדיווח לציבור שהיו בתוקף ערב כניסת החוזר. כמו-כן, לא נדרש גילוי על מגזר ניהול פיננסי.
- החל מהדוח הכספי לרבעון הראשון של שנת 2016 נדרש גילוי מלא לפי הכללים החדשים, למעט הגילוי על מגזר ניהול פיננסי. מספר השוואה יותאמו למפרע. ניתן להציג בדוחות בשנת 2016 מספרי השוואה של שנה אחת בלבד בהתייחס לביאור על מגזרי פעילות פיקוחיים. לצורך הצגת מספרי השוואה ניתן יהיה להסתמך על סיווג הלקוחות למגזרי פעילות פיקוחיים נכון ליום 1 בינואר 2016.
- החל מהדוחות לרבעון הראשון לשנת 2017 נדרש ליישם את הנחיות החוזר במלואן. יישום ההוראות החדשות אינו צפוי להביא להשפעה מהותית למעט אופן ההצגה והגילוי.

(4) אימוץ כללי החשבונאית המקובלים בבנקים בארצות-הברית

בחודש יוני 2009 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) אשר קובע את אופן האימוץ הצפוי של תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) על-ידי תאגידים בנקאיים. בהתאם לחוזר, בנושאים שאינם בליבת העסק הבנקאי, אומצו בהדרגה במהלך השנים 2011 ו-2012, תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) למעט IAS 19 בדבר הטבות עובדים אשר יישומו נדחה למועד מאוחר יותר. בנושאים שבליבת העסק הבנקאי, הבהיר הפיקוח על הבנקים כי תתקבל החלטה סופית שתקבע בהתחשב בלוח הזמנים שיקבע בארצות-הברית ובהתקדמות תהליך ההתכנסות בין גופי התקינה הבינלאומית והאמריקאית.

במהלך ינואר 2014 הובהר על-ידי הפיקוח על הבנקים כי תאגידים בנקאיים לא יידרשו לאמץ את כללי ה-IFRS אלא לאמץ באופן מלא את כללי התקינה החשבונאית האמריקאית, המיושמים על-ידי בנקים בארצות-הברית. עם זאת יצוין כי טיוטה בנושא טרם הועברה לדיון בוועדה המיעצת לענייני בנקאות.

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

(5) הפרשה קבוצתית להפסדי אשׂראי

ביום 18 ביולי 2013 הועברה לדיון בוועדה המייעצת טיוטת חוזר לעדכון הוראות הדיווח לציבור בנושא "הפרשה קבוצתית להפסדי אשׂראי". הטיטה מאריכה את התחולה של הוראת השעה בנושא חישוב הפרשה קבוצתית להפסדי אשׂראי בהתבסס על פילוח לפי ענפי משק, קובעת הבהרות והנחיות לאופן החישוב של שיעור הפסדי העבר וכן קובעת דרישות מקיפות בקשר להכללה במסגרת מקדם הפרשה את ההתאמות בגין הגורמים הסביבתיים. בנוסף, מחייבת הטיטה הרחבה משמעותית של דרישות התייעוד התומך במקדם הפרשה הקבוצתית ובנאותות כוללת של הפרשה וכן הרחבה משמעותית של דרישות הדיווח להנהלה ולדירקטוריון. ההשפעה הצפויה בגין יישום ההנחיות בקשר לחישוב שיעור הפסדי העבר תטופל בדרך של שינוי אומדן ותיקף לרווח והפסד. מועד היישום לראשונה טרם נקבע. בשלב זה, אין באפשרות הבנק לאמוד את השפעת אימוץ ההוראה לכשתיושם.

(6) הכרה בהכנסה מחוזים עם לקוחות

ביום 11 בינואר 2015 פורסם חוזר בנושא אימוץ עדכון לכללי חשבונאות בנושא הכנסה מחוזים עם לקוחות. החוזר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור לאור פרסום ASU 2014-09 המאמץ בכללי החשבונאות האמריקאיים תקן חדש בנושא הכרה בהכנסה. התקן קובע כי הכנסה תוכר בסכום שצפוי שיתקבל בתמורה להעברת הסחורות או מתן שירותים ללקוח. בנקים נדרשים ליישם את התיקונים להוראות הדיווח לציבור בהתאם לחוזר החל מיום 1 בינואר 2017. בהתאם להוראות המעבר בחוזר, בעת היישום לראשונה ניתן לבחור בחלופה של יישום למפרע תוך הצגה מחדש של מספרי השוואה או בחלופה של יישום בדרך של מכאן ולהבא תוך זקיפת ההשפעה המצטברת להון במועד היישום לראשונה. התקן החדש אינו חל, בין השאר, על מכשירים פיננסיים וזכויות או מחויבויות חוזיות אשר בתחולת פרק 310 לקודיפדיציה. הבנק טרם החל לבחון את ההשפעה של התקן על דוחותיו הכספיים, וטרם בחר בחלופה ליישום הוראות המעבר.

ביאור 2 מזומנים ופיקדונות בבנקים

הרכב הסעיף:

ליום 31 בדצמבר		
2013	2014	
40,222	46,397	מזומנים ופיקדונות בבנקים מרכזיים
5,487	8,577	פיקדונות בבנקים מסחריים
45,709	54,974	סך-הכל**
43,933	51,823	* מזה: מזומנים, פיקדונות בבנקים ופיקדונות בבנקים מרכזיים לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים
6	4	** בניכוי הפרשה קבוצתית להפסדי אשׂראי בסך

הערה:

בנושא שיעבודים ראה ביאור 14.

ביאור 3 ניירות-ערך

ליום 31 בדצמבר 2014				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן*
(1) אגרות-חוב מוחזקות לפדיון				
אגרות-חוב ומלואות:				
של מוסדות פיננסיים בישראל	509	26	-	535
(2) ניירות-ערך זמינים למכירה				
אגרות-חוב ומלואות:				
של ממשלת ישראל	37,049	793	(12)	37,049
של ממשלות זרות	3,498	62	(11)	3,498
של מוסדות פיננסיים בישראל	819	18	-	819
של מוסדות פיננסיים זרים	5,083	42	(10)	5,083
של אחרים בישראל	2,284	87	(18)	2,284
של אחרים זרים	3,454	37	(15)	3,454
סך-כך אגרות-חוב ומלואות זמינים למכירה	52,187	1,039	(66)	52,187
מניות:				
של אחרים	2,563	418	(25)	(1)2,563
סך-כך ניירות הערך הזמינים למכירה	54,750	(2)1,457	(91)	(1)54,750

* נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך-כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות-ערך בהיקפים גדולים.
 (1) כולל מניות ואופציות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך של 612 מיליוני ש"ח.
 (2) כוללים בהון בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן" במסגרת רווח כולל אחר.
 (3) ראה פירוט נוסף בסעיף 5 להלן.

הערות:

- א. לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות-חוב וכן במניות - ראה ביאור 23 וביאור 24.
- ב. ההבחנה בין אגרות-חוב של ישראל לבין אגרות-חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות המנפיקה.

ביאור 3 ניירות-ערך (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2014				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן*
(3) ניירות-ערך למסחר				
אגרות-חוב ומלוות:				
של ממשלת ישראל	2,871	5	(1)	2,871
של ממשלות זרות	43	2	(1)	43
של מוסדות פיננסיים זרים	354	2	(1)	354
של אחרים בישראל	20	1	-	20
של אחרים זרים	181	9	(4)	181
סך-כל אגרות-חוב ומלוות למסחר	3,469	19	(7)	3,469
מניות:				
של אחרים	50	1	(6)	50
סך-כל ניירות הערך למסחר	3,519	20 ⁽²⁾	(13) ⁽²⁾	3,519
סך-כל ניירות הערך ⁽³⁾	58,778	1,503	(104)	58,804 ⁽¹⁾
(4) מידע לגבי אגרות-חוב פגומות				
להלן יתרת החוב הרשומה של:				
אגרות-חוב פגומות שצוברות הכנסות ריבית	34			

- * נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך-כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות-ערך בהיקפים גדולים.
- (1) כולל מניות ואופציות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך של 612 מיליוני ש"ח.
- (2) נזקפו לדוח רווח והפסד.
- (3) מזה: ניירות-ערך בסך של כ-9.4 מיליארד ש"ח שועבדו למלווים - ראה ביאור 14.

הערות:

- א. לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות-חוב וכן במניות - ראה ביאור 23 וביאור 24.
- ב. ההבחנה בין אגרות-חוב של ישראל לבין אגרות-חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות המנפיקה.

ביאור 3 ניירות-ערך (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2013				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניית-עלות)	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן*
(1) אגרות-חוב מוחזקות לפדיון				
אגרות-חוב ומלונות:				
של מוסדות פיננסיים בישראל	471	45	-	516
(2) ניירות-ערך זמינים למכירה				
אגרות-חוב ומלונות:				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניית-עלות)	רווח כולל אחר מצטבר (הפסדים) ⁽³⁾	שווי הוגן*	
של ממשלת ישראל	46,636	357	46,984	46,984
של ממשלות זרות	2,780	42	2,812	2,812
של מוסדות פיננסיים בישראל	386	18	404	404
של מוסדות פיננסיים זרים	2,352	14	2,362	2,362
של אחרים בישראל	1,459	100	1,559	1,559
של אחרים זרים	1,959	13	1,966	1,966
סך-כל אגרות-חוב ומלונות זמינים למכירה	55,572	544	56,087	56,087
מניות:				
של אחרים	1,748	473	2,221	2,221 ⁽¹⁾
סך-כל ניירות הערך הזמינים למכירה	57,320	1,017 ⁽²⁾	58,308	58,308 ⁽¹⁾

* נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך-כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות-ערך בהיקפים גדולים.
 (1) כולל מניות ואופציות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך של 562 מיליוני ש"ח.
 (2) כלולים בהון בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן" במסגרת רווח כולל אחר.
 (3) ראה פירוט נוסף בסעיף 5 להלן.

הערות:

א. לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות-חוב וכן במניות - ראה ביאור 23 וביאור 24.
 ב. ההבחנה בין אגרות-חוב של ישראל לבין אגרות-חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות המנפיקה.

ביאור 3 ניירות-ערך (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2013				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן*
(3) ניירות-ערך למסחר				
אגרות-חוב ומלוות:				
של ממשלת ישראל	1,499	3	-	1,502
של ממשלות זרות	29	4	-	33
של מוסדות פיננסיים זרים	320	5	(10)	315
של אחרים בישראל	11	-	-	11
של אחרים זרים	232	8	(1)	239
סך-כל אגרות-חוב ומלוות למסחר	2,091	20	(11)	2,100
מניות:				
של אחרים	40	-	(7)	33
סך-כל ניירות הערך למסחר	2,131	⁽²⁾ 20	⁽²⁾ (18)	2,133
סך-כל ניירות הערך ⁽³⁾	60,912	1,082	(47)	⁽¹⁾ 60,957
(4) מידע לגבי אגרות-חוב פגומות				
להלן יתרת החוב הרשומה של:				
אגרות-חוב פגומות שצוברות הכנסות ריבית	43			

- * נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך-כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות-ערך בהיקפים גדולים.
- (1) כולל מניות ואופציות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך של 562 מיליוני ש"ח.
- (2) נזקפו לדוח רווח והפסד.
- (3) מזה: ניירות-ערך בסך של כ-8.0 מיליארד ש"ח שועבדו למלווים - ראה ביאור 14.

הערות:

- א. לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות-חוב וכן במניות - ראה ביאור 23 וביאור 24.
- ב. ההבחנה בין אגרות-חוב של ישראל לבין אגרות-חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות המנפיקה.

ביאור 3 ניירות-ערך (המשך)

31 בדצמבר 2014							
12 חודשים ומעלה			פחות מ-12 חודשים				
סך-הכל	הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן	סך-הכל	הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן		
	20-40%	0-20%		20-40%	0-20%		
(5) שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של ניירות-ערך זמינים למכירה הנמצאים בפוזיציות הפסד שטרם מומש							
אגרות-חוב ומלוות:							
(5)	-	(5)	226	(7)	-	(7) 1,878	של ממשלת ישראל
(10)	-	(10)	191	(1)	-	(1) 887	של ממשלות זרות
(1)	-	(1)	115	(9)	-	(9) 1,715	של מוסדות פיננסיים זרים
-	-	-	-	(18)	-	(18) 393	של אחרים בישראל
(1)	-	(1)	44	(14)	-	(14) 1,062	של אחרים זרים
(17)	-	(17)	576	(49)	-	(49) 5,935	סך-כל אגרות-חוב ומלוות זמינים למכירה
חביות:							
(4)	-	(4)	373	(21)	-	(21) 321	של אחרים
(21)	-	(21)	949	(70)	-	(70) 6,256	סך-כל ניירות הערך הזמינים למכירה
31 בדצמבר 2013							
12 חודשים ומעלה			פחות מ-12 חודשים				
סך-הכל	הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן	סך-הכל	הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן		
	20-40%	0-20%		20-40%	0-20%		
אגרות-חוב ומלוות:							
(4)	-	(4)	236	(5)	-	(5) 821	של ממשלת ישראל
(3)	-	(3)	38	(7)	-	(7) 702	של ממשלות זרות
-	-	-	36	(4)	-	(4) 760	של מוסדות פיננסיים זרים
-	-	-	-	-	-	- 20	של אחרים בישראל
-	-	-	-	(6)	-	(6) 871	של אחרים זרים
(7)	-	(7)	310	(22)	-	(22) 3,174	סך-כל ניירות הערך הזמינים למכירה

ביאור 4 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

א. חובות* ומכשירי אשראי חוץ-מאזניים

הפרשה להפסדי אשראי

1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי

2014						
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור				
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיור	מסחרי	
4,587	6	4,581	729	422	3,430	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה
425	(2)	427	326	(37)	138	הוצאות בגין הפסדי אשראי ⁽¹⁾
(1,376)	-	(1,376)	(476)	(3)	(897)	מחיקות חשבונאיות
1,220	-	1,220	356	5	859	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(156)	-	(156)	(120)	2	(38)	מחיקות חשבונאיות נטו
4,856	4	4,852	935	387	3,530	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה ⁽²⁾
34	-	34	(7)	-	41	(1) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
672	-	672	68	-	604	(2) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
2013						
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור				
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיור	מסחרי	
4,688	5	4,683	969	358	3,356	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה
874	1	873	130	108	635	הוצאות בגין הפסדי אשראי ⁽¹⁾
(1,480)	-	(1,480)	(544)	(44)	(892)	מחיקות חשבונאיות
506	-	506	175	-	331	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(974)	-	(974)	(369)	(44)	(561)	מחיקות חשבונאיות נטו
(1)	-	(1)	(1)	-	-	התאמות מתרגום דוחות כספיים
4,587	6	4,581	729	422	3,430	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה ⁽²⁾
43	-	43	(18)	-	61	(1) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
638	-	638	75	-	563	(2) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

ביאור 4 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות* מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (המשך)

הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי (המשך)

2012						
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור				
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיוור	מסחרי	
4,660	4	4,656	946	351	3,359	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה
987	1	986	284	29	673	הוצאות בגין הפסדי אשראי ⁽¹⁾
(1,451)	-	(1,451)	(443)	(22)	(986)	מחיקות חשבונאיות
492	-	492	182	-	310	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(959)	-	(959)	(261)	(22)	(676)	מחיקות חשבונאיות נטו
4,688	5	4,683	969	358	3,356	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה ⁽²⁾⁽³⁾
38	-	38	(16)	-	54	(1) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
595	-	595	93	-	502	(2) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
2	-	2	2	-	-	(3) מזה: בגין מכשירי חוב אחרים

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר וכספים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

ביאור 4 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות* ומכשירי אשראי חוץ-מאזניים (המשך)

הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות*, ועל החובות* בגינם היא חושבה

31 בדצמבר 2014						
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			מסחרי	
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיוור		
						יתרת חוב רשומה של חובות*:
175,470	34,046	141,424	3,584	-	137,840	שנבדקו על בסיס פרטני
126,736	-	126,736	46,896	56,515	23,325	שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽¹⁾
302,206	34,046	268,160	50,480	56,515	161,165	סך-הכל חובות*
61,795	-	61,795	-	56,196	5,599	(1) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור
						הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות*:
2,849	4	2,845	163	-	2,682	שנבדקו על בסיס פרטני
1,335	-	1,335	704	387	244	שנבדקו על בסיס קבוצתי** ⁽²⁾
4,184	4	4,180	867	387	2,926	סך-הכל הפרשה להפסדי אשראי
230	-	230	-	192	38	(2) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור***

31 בדצמבר 2013						
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			מסחרי	
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיוור		
						יתרת חוב רשומה של חובות*:
160,190	22,003	138,187	3,481	-	134,706	שנבדקו על בסיס פרטני
117,356	-	117,356	42,348	53,899	21,109	שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽¹⁾
277,546	22,003	255,543	45,829	53,899	155,815	סך-הכל חובות*
57,982	-	57,982	-	53,549	4,433	(1) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור
						הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות*:
2,851	6	2,845	180	-	2,665	שנבדקו על בסיס פרטני
1,098	-	1,098	474	422	202	שנבדקו על בסיס קבוצתי** ⁽²⁾
3,949	6	3,943	654	422	2,867	סך-הכל הפרשה להפסדי אשראי
275	-	275	-	236	39	(2) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור*** ³⁹

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, נירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר וכספים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך של כ-215 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.13: 201 מיליוני ש"ח).

*** כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור בסך של כ-24 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.13: 18 מיליוני ש"ח).

ביאור 4 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות*

1. איכות אשראי ופיגורים

31 בדצמבר 2014					
חובות לא פגומים** - מידע נוסף		סך-הכל	בעייתיים ⁽¹⁾		לא בעייתיים
בפיגור של 30 ועד 89 ימים ⁽⁴⁾	בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽³⁾		פגומים ⁽²⁾	לא פגומים	
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
204	41	19,632	558	323	18,751
					בינוי ונדל"ן - בינוי
83	15	19,033	642	454	17,937
					בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
3	-	12,769	584	286	11,899
					שירותים פיננסיים
127	87	87,545	3,383	3,395	80,767
					מסחרי - אחר
417	143	138,979	5,167	4,458	129,354
					סך-הכל מסחרי
431	830	55,971	-	717	55,254
					אנשים פרטיים - הלוואות לדיור ⁽⁵⁾
188	75	48,196	638	266	47,292
					אנשים פרטיים - אחר
1,036	1,048	243,146	5,805	5,441	231,900
					סך-הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	404	-	-	404
					בנקים בישראל
-	-	560	-	-	560
					ממשלת ישראל
1,036	1,048	244,110	5,805	5,441	232,864
					סך-הכל פעילות בישראל

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).
 ** לעניין זה, "חובות לא פגומים" לרבות חובות לא בעייתיים.
 (1) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
 (2) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש באירגון מחדש של חוב בעייתי ראה ביאור 2.2.ב.4.ג. להלן.
 (3) מסווגים כחובות בעייתיים (למעט הלוואות לדיור בפיגור עד 3 חודשים) שאינם פגומים, צוברים הכנסות ריבית.
 (4) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך של כ-156 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.13: 269 מיליוני ש"ח) סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.
 (5) כולל יתרת הלוואות לדיור בסך של כ-97 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.13: 100 מיליוני ש"ח) עם הפרשה לפי עומק פיגור, בהן נחתם הסדר להחזרת פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלוח הסיכוקין בגין יתרת הלוואה שטרם הגיע מועד פרעונה.

ביאור 4 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)

1. איכות אשראי ופיגורים (המשך)

31 בדצמבר 2014					
חובות לא פגומים** - מידע נוסף		סך-הכל	בעייתיים ⁽¹⁾		לא בעייתיים
בפיגור של 30 ועד 89 ימים ⁽⁴⁾	בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽³⁾		פגומים ⁽²⁾	לא פגומים	
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור - מסחרי					
-	-	5,466	210	-	5,256
16	9	16,720	214	226	16,280
16	9	22,186	424	226	21,536
35	12	2,828	52	25	2,751
51	21	25,014	476	251	24,287
-	-	31,781	-	-	31,781
-	-	1,301	-	-	1,301
51	21	58,096	476	251	57,369
1,087	1,069	268,160	6,281	5,692	256,187
-	-	32,185	-	-	32,185
-	-	1,861	-	-	1,861
1,087	1,069	302,206	6,281	5,692	290,233

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, נירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** לענין זה, "חובות לא פגומים" לרבות חובות לא בעייתיים.

(1) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיר שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור של 90 ימים או יותר.

(2) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש באירגון מחדש של חוב בעייתי ראה ביאור 2.2.4.ג. להלן.

(3) מסווגים כחובות בעייתיים (למעט הלוואות לדיר בפיגור עד 3 חודשים) שאינם פגומים, צוברים הכנסות ריבית.

(4) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך של כ-156 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.13: 269 מיליוני ש"ח) סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.

ביאור 4 סיכון אשראי, לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)

1. איכות אשראי ופיגורים (המשך)

31 בדצמבר 2013						
חובות לא פגומים** - מידע נוסף		סך-הכל	בעייתיים ⁽¹⁾		לא בעייתיים	
בפיגור של 30 ועד 89 ימים ⁽⁴⁾	בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽³⁾		פגומים ⁽²⁾	לא פגומים		
פעילות לווים בישראל						
ציבור - מסחרי						
48	45	18,283	1,130	445	16,708	בינוי ונדל"ן - בינוי
17	6	18,886	813	678	17,395	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
23	-	13,064	873	388	11,803	שירותים פיננסיים
149	64	85,352	3,710	4,514	77,128	מסחרי - אחר
237	115	135,585	6,526	6,025	123,034	סך-הכל מסחרי
844	1,042	53,309	-	1,042	52,267	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור ⁽⁵⁾
197	82	43,659	704	199	42,756	אנשים פרטיים - אחר
1,278	1,239	232,553	7,230	7,266	218,057	סך-הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	115	-	-	115	בנקים בישראל
-	-	314	-	-	314	ממשלת ישראל
1,278	1,239	232,982	7,230	7,266	218,486	סך-הכל פעילות בישראל

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).
 ** לעניין זה, "חובות לא פגומים" לרבות חובות לא בעייתיים.
 (1) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
 (2) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש באירגון מחדש של חוב בעייתי ראה ביאור 2.2.ב.4.ג. להלן.
 (3) מסווגים כחובות בעייתיים (למעט הלוואות לדיור בפיגור עד 3 חודשים) שאינם פגומים, צוברים הכנסות ריבית.
 (4) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך של כ-156 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.13: 269 מיליוני ש"ח) סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.
 (5) כולל יתרת הלוואות לדיור בסך של כ-97 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.13: 100 מיליוני ש"ח) עם הפרשה לפי עומק פיגור, בהן נחתם הסדר להחזרת פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלוח הסיכוקין בגין יתרת הלוואה שטרם הגיע מועד פרעונה.

ביאור 4 סיכון אשראי, לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)

1. איכות אשראי ופיגורים (המשך)

31 בדצמבר 2013						
חובות לא פגומים** - מידע נוסף		סך-הכל	בעייתיים ⁽¹⁾		לא בעייתיים	
בפיגור של 30 ועד 89 ימים ⁽⁴⁾	בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽³⁾		פגומים ⁽²⁾	לא פגומים		
פעילות לווים בחו"ל						
ציבור - מסחרי						
-	-	6,148	340	-	5,808	בינוי ונדל"ן
123	5	14,082	177	376	13,529	מסחרי אחר
123	5	20,230	517	376	19,337	סך-הכל מסחרי
25	7	2,760	46	26	2,688	אנשים פרטיים
148	12	22,990	563	402	22,025	סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל
-	-	20,719	-	-	20,719	בנקים בחו"ל
-	-	855	-	-	855	ממשלות חו"ל
148	12	44,564	563	402	43,599	סך-הכל פעילות בחו"ל
1,426	1,251	255,543	7,793	7,668	240,082	סך-הכל ציבור
-	-	20,834	-	-	20,834	סך-הכל בנקים
-	-	1,169	-	-	1,169	סך-הכל ממשלות
1,426	1,251	277,546	7,793	7,668	262,085	סך-הכל

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).
 ** לעניין זה, "חובות לא פגומים" לרבות חובות לא בעייתיים.
 (1) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיר שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הלוואות לדיר שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
 (2) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש באירגון מחדש של חוב בעייתי ראה ביאור 2.2.4.ג. להלן.
 (3) מסווגים כחובות בעייתיים (למעט הלוואות לדיר בפיגור עד 3 חודשים) שאינם פגומים, צוברים הכנסות ריבית.
 (4) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך של כ-156 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.13: 269 מיליוני ש"ח) סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.

איכות האשראי - מצב פיגור החובות

מצב הפיגור מנוטר באופן שוטף ומהווה אחת האינדיקציות המרכזיות לאיכות אשראי. קביעת מצב הפיגור מבוצעת לפי ימי הפיגור בפועל כאשר חוב מועבר לטיפול כחוב לא מבצע (לא צובר הכנסות ריבית) לאחר 90 ימי פיגור או כל חוב שאורגן מחדש כחוב בעייתי והוחזר לצבור ריבית, כאשר הוא מפגר במשך 30 ימי פיגור ביחס לתנאי החוב החדשים. לגבי חובות המוערכים על בסיס קבוצתי, מצב הפיגור משפיע על סיווג החוב (סיווג החוב חמור יותר ככל שמעמיק הפיגור) ולרוב לאחר 150 ימי פיגור הבנק מבצע מחיקה חשבונאית של חוב. לגבי הלוואות לדיר למעט הלוואות ללא תשלום רבעוני או חודשי, הבנק קובע הפרשה לפי שיטת עומק הפיגור.

ביאור 4 סיכון אשראי, לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות (המשך)**

2. מידע נוסף על חובות פגומים

א. חובות פגומים והפרשה פרטנית

31 בדצמבר 2014				
יתרת (1) חובות פגומים בציבור	יתרת (1) חובות פגומים לא קיימת הפרשה פרטנית(2)	יתרת הפרשה פרטנית(2)	יתרת (1) חובות פגומים בציבור	יתרת (1) חובות פגומים לא קיימת הפרשה פרטנית(2)
פעילות לווים בישראל				
ציבור - מסחרי				
4,067	558	282	83	276
2,050	642	279	12	363
1,312	584	62	150	522
7,058	3,383	1,617	442	1,766
14,487	5,167	2,240	687	2,927
1,109	638	262	98	376
15,596	5,805	2,502	785	3,303
פעילות לווים בחו"ל				
ציבור - מסחרי				
449	210	172	10	38
354	214	21	97	193
803	424	193	107	231
54	52	1	41	51
857	476	194	148	282
16,453	6,281	2,696	933	3,585
* מזה:				
-	4,062	1,820	704	2,242
-	2,615	1,458	208	1,157

** אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

(1) יתרת חוב רשומה.

(2) הפרשה פרטנית להפסדי אשראי.

ביאור 4 סיכון אשראי, לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)**

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

א. חובות פגומים והפרשה פרטנית (המשך)

31 בדצמבר 2013					
	ירתת ⁽¹⁾ חובות פגומים	ירתת ⁽¹⁾ חובות פגומים	ירתת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	ירתת ⁽¹⁾ חובות פגומים קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	ירתת ⁽¹⁾ חובות פגומים קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
בינוי ונדל"ן - בינוי	4,414	1,130	795	117	335
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן	1,743	813	524	8	289
שירותים פיננסיים	1,721	873	36	268	837
מסחרי - אחר	7,734	3,710	1,037	422	2,673
סך-הכל מסחרי	15,612	6,526	2,392	815	4,134
אנשים פרטיים - אחר	1,147	704	276	127	428
סך-הכל ציבור - פעילות בישראל	16,759	7,230	2,668	942	4,562
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור - מסחרי					
בינוי ונדל"ן	561	340	176	9	164
מסחרי אחר	283	177	35	52	142
סך-הכל מסחרי	844	517	211	61	306
אנשים פרטיים	49	46	1	35	45
סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל	893	563	212	96	351
סך-הכל ציבור*	17,652	7,793	2,880	1,038	4,913
* מזה:					
נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי המזומנים	-	**4,622	**1,511	802	3,111
חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים	-	3,284	2,114	215	1,170

** סוג מחדש.

*** אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

(1) ירתת חוב רשומה.

(2) הפרשה פרטנית להפסדי אשראי.

ביאור 4 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ב. יתרה ממוצעת והכנסות ריבית

2014		
מזה: נרשמו על בסיס מזומן	הכנסות ריבית שנרשמו**	יתרה ממוצעת של חובות פגומים
פעילות לווים בישראל		
ציבור - מסחרי		
18	23	745
21	24	708
7	8	702
59	69	3,613
105	124	5,768
18	41	661
123	165	6,429
פעילות לווים בחו"ל		
ציבור - מסחרי		
4	6	279
2	3	212
6	9	491
3	4	46
9	13	537
132	178	6,966

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** אילו החובות הפגומים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים היו נרשמות הכנסות ריבית בסך 466 מיליוני ש"ח לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014 (2013: 684 מיליוני ש"ח).

ביאור 4 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות (המשך)**

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ב. יתרה ממוצעת והכנסות ריבית (המשך)

2013		
מזה: נרשמו על בסיס מזומן	הכנסות ריבית שנרשמו***	יתרה ממוצעת של חובות פגומים
פעילות לווים בישראל		
ציבור - מסחרי		
26	36	1,346
34	39	801
3	4	1,006
59	73	3,393
122	152	6,546
22	49	763
144	201	7,309
פעילות לווים בחו"ל		
ציבור - מסחרי		
5	7	352
2	2	194
7	9	546
2	3	67
9	12	613
153	213	7,922
2012		
8,487		יתרת חוב רשומה ממוצעת של אשראי לציבור פגום בתקופת הדיווח
182		סך הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח בגין אשראי זה בפרק הזמן בו סווג כפגום*
692		סך הכנסות ריבית שהיו נרשמות בתקופת הדיווח אילו היה אשראי זה צובר ריבית לפי תנאיו המקוריים
118		* מזה: הכנסות ריבית שנרשמו לפי השיטה החשבונאית של בסיס מזומן

** אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

*** אילו החובות הפגומים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים היו נרשמות הכנסות ריבית בסך 466 מיליוני ש"ח לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014 (2013: 684 מיליוני ש"ח).

ביאור 4 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש

31 בדצמבר 2014			
יתרת חוב רשומה			
סך-הכלל ⁽²⁾	צובר ⁽¹⁾ לא בפיגור	שאינו צובר הכנסות ריבית	
פעילות לווים בישראל			
ציבור - מסחרי			
			בינוי ונדל"ן - בינוי
314	48	266	
			בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
283	36	247	
			שירותים פיננסיים
45	1	44	
			מסחרי - אחר
1,273	96	1,177	
			סך-הכלל מסחרי
1,915	181	1,734	
			אנשים פרטיים - אחר
564	240	324	
2,479	421	2,058	סך-הכלל ציבור - פעילות בישראל
פעילות לווים בחו"ל			
ציבור - מסחרי			
			בינוי ונדל"ן
131	-	131	
			מסחרי אחר
1	-	1	
			סך-הכלל מסחרי
132	-	132	
			אנשים פרטיים
4	1	3	
			סך-הכלל ציבור - פעילות בחו"ל
136	1	135	
2,615	422	2,193	סך-הכלל ציבור

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי חזר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

(1) צובר הכנסות ריבית.

(2) נכלל בחובות פגומים.

התחייבויות למתן אשראי נוסף לחייבים שלגביהם בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי במסגרתו בוצעו שינויים בתנאי האשראי הסתכמו ליום 31 בדצמבר 2014 בסך של כ-106 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.13: 132 מיליוני ש"ח).

ביאור 4 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

31 בדצמבר 2013		
יתרת חוב רשומה		
סך-הכלל ⁽²⁾	צובר ⁽¹⁾ לא בפיגור	שאינו צובר הכנסות ריבית
פעילות לווים בישראל		
ציבור - מסחרי		
598	148	450
291	53	238
148	7	141
1,394	92	1,302
2,431	300	2,131
622	252	370
3,053	552	2,501
פעילות לווים בחו"ל		
ציבור - מסחרי		
223	-	223
1	-	1
224	-	224
7	1	6
231	1	230
3,284	553	2,731

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).
 (1) צובר הכנסות ריבית.
 (2) נכלל בחובות פגומים.

ביאור 4 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

ארגונים מחדש שבוצעו		
בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014		
מספר חוזים	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש
פעילות לווים בישראל		
ציבור – מסחרי		
88	260	251
22	71	68
5	24	24
603	609	570
718	964	913
6,964	310	282
7,682	1,274	1,195
פעילות לווים בחו"ל		
ציבור – מסחרי		
1	1	1
101	4	4
102	5	5
7,784	1,279	1,200

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בנין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

ביאור 4 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)**ב. חובות* (המשך)**

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

ארגונים מחדש שבוצעו		
בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013		
מספר חוזים	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש
פעילות לווים בישראל		
ציבור – מסחרי		
100	265	261
14	11	10
5	5	3
578	944	912
697	1,225	1,186
7,626	335	304
8,323	1,560	1,490
פעילות לווים בחו"ל		
ציבור – מסחרי		
13	1	1
141	5	5
154	6	6
8,477	1,566	1,496

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בנין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

ביאור 4 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות** (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

ארגונים מחדש שבוצעו וכשלו*

בשנה שהסתיימה ביום
31 בדצמבר 2014

מספר חוזים	יתרת חוב רשומה	
פעילות לווים בישראל		
ציבור – מסחרי		
45	11	בינוי ונדל"ן – בינוי
5	16	בינוי ונדל"ן – פעילויות בנדל"ן
2	-	שירותים פיננסיים
283	41	מסחרי – אחר
335	68	סך-הכלל מסחרי
3,160	87	אנשים פרטיים – אחר
3,495	155	סך-הכלל ציבור – פעילות בישראל
פעילות לווים בחו"ל		
ציבור – מסחרי		
8	-	אנשים פרטיים
3,503	155	סך-הכלל ציבור

* חובות שהפכו בשנת הדיווח לחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, אשר אורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי במהלך 12 החודשים שקדמו למועד שבו הם הפכו לחובות בפיגור.

** אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי חזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

ביאור 4 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות (המשך)**

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

ארגונים מחדש שבוצעו וכשלו*		
בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013		
מספר חוזים	יתרת חוב רשומה	
פעילות לווים בישראל		
ציבור – מסחרי		
		בינוי ונדל"ן – בינוי
43	10	בינוי ונדל"ן – פעילויות בנדל"ן
7	20	שירותים פיננסיים
2	1	מסחרי – אחר
247	53	סך-הכל מסחרי
299	84	אנשים פרטיים – אחר
3,246	109	סך-הכל ציבור – פעילות בישראל
3,545	193	
פעילות לווים בחו"ל		
ציבור – מסחרי		
		מסחרי – אחר
1	-	אנשים פרטיים
6	-	סך-הכל ציבור – פעילות בחו"ל
7	-	סך-הכל ציבור
3,552	193	

* חובות שהפכו בשנת הדיווח לחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, אשר אורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי במהלך 12 החודשים שקדמו למועד שבו הם הפכו לחובות בפיגור.

** אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי חוזר נכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

ביאור 4 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות (המשך)**

3. מידע נוסף על הלוואות לדיור

יתרות לסוף שנה לפי שיעור המימון (LTV)*, סוג ההחזר וסוג הריבית

31 בדצמבר 2014					
סיכון אשראי חוץ-מאזני	יתרת הלוואות לדיור			עד 60%	שיעבוד ראשון; שיעור המימון
	מזה: ריבית משתנה	מזה: בולט ובלון	סך-הכל		
701	23,942	208	34,863	60%	שיעבוד ראשון; שיעור המימון
420	20,021	111	26,443	מעל 60%	
1,501	522	-	808		שיעבוד משני או ללא שיעבוד
2,622	44,485	319	62,114		סך-הכל

31 בדצמבר 2013					
סיכון אשראי חוץ-מאזני	יתרת הלוואות לדיור			עד 60%	שיעבוד ראשון; שיעור המימון
	מזה: ריבית משתנה	מזה: בולט ובלון	סך-הכל		
854	22,390	222	31,421	60%	שיעבוד ראשון; שיעור המימון
542	20,231	128	26,058	מעל 60%	
1,106	457	-	853		שיעבוד משני או ללא שיעבוד
2,502	43,078	350	58,332		סך-הכל

* היחס בין המסגרת המאושרת בעת העמדת המסגרת לבין שווי הנכס, כפי שאושר על-ידי הבנק בעת העמדת המסגרת.
 ** אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, נירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

איכות אשראי - יחס ה-LTV

יחס ה-LTV מהווה אינדיקציה נוספת של הבנק לאיכות אשראי. יחס ה-LTV - מהווה יחס בין סכום ההלוואה לבין השווי המוערך של הנכס הממומן כפי שאושר על-ידי הבנק בעת העמדת המסגרת. יחס ה-LTV מחושב בעת אישור האשראי למעט החרגים המפורטים להלן:

1. העמדת אשראי נוסף בביטחון אותו נכס.
 2. קבלת הלוואה מתאגיד אחר, תוך ביצוע שיעבוד משותף פרי-100 בגין הנכס.
 3. גרירת משכנתא.
 4. חלק ממסגרת האשראי לא נוצל.
 5. פירעון מוקדם מהותי (10 אחוז ומעלה).
- ביאור 3.ב.4 מציג יתרות חוב בגין הלוואות לדיור תוך פילוח לפי טווח יחסי LTV ודרגות שיעבוד.

ביאור 4 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ג. יתרות אשראי לציבור⁽¹⁾ וסיכון אשראי חוץ-מאזני⁽¹⁾⁽²⁾ לפי גודל האשראי של לווה

31 בדצמבר 2014			
סיכון אשראי חוץ-מאזני ⁽¹⁾⁽²⁾	אשראי ⁽¹⁾	מספר לווים ⁽³⁾	
במיליוני ש"ח			
			אשראי ללווה באלפי ש"ח
2,445	2,831	1,800,283	עד 10
4,686	3,269	544,912	10-עד 20
6,981	5,688	442,933	20-עד 40
6,817	9,178	282,061	40-עד 80
6,508	12,480	173,354	80-עד 150
7,024	16,368	111,201	150-עד 300
5,196	23,759	67,441	300-עד 600
4,952	33,856	46,924	600-עד 1,200
2,658	15,296	11,968	1,200-עד 2,000
2,594	11,593	5,291	2,000-עד 4,000
3,045	8,959	2,164	4,000-עד 8,000
5,891	13,158	1,525	8,000-עד 20,000
7,873	14,773	835	20,000-עד 40,000
31,846	45,670	941	40,000-עד 200,000
19,058	22,335	150	200,000-עד 400,000
17,050	23,041	70	400,000-עד 800,000
6,128	9,837	17	800,000-עד 1,200,000
1,382	4,095	4	1,200,000-עד 1,600,000
8,314	3,648	7	1,600,000-עד 2,000,000
2,526	1,569	2	2,000,000-עד 3,200,000
7,871	1,944	2	מעל 3,200,000
160,845	283,347	3,492,085	סך-הכל

* אשראי לציבור, השקעות באגרות-חוב של הציבור, נכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים כנגד הציבור בסך של 7,051,268,160 ו-8,136 מיליוני ש"ח בהתאמה.

(1) אשראי וסיכון אשראי חוץ-מאזני מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

(2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה (לא כולל מסגרות לא מנוצלות של כרטיסי אשראי באחריות בנקים אחרים בסך של כ-10,753 מיליוני ש"ח).

(3) מספר הלווים מחושב לפי אשראי וסיכון אשראי חוץ-מאזני גם יחד.

הערה:

הנתונים של אשראי וסיכון אשראי חוץ-מאזני (להלן: "האשראי") במדרגות האשראי עד 8,000 אלפי ש"ח, כולל מספר הלווים, חושבו על-ידי סיכום הנתונים בכל מדרגת אשראי של כל חברה מאוחדת (איחוד על בסיס שכבות), ואילו הנתונים של האשראי מעל 8,000 אלפי ש"ח, כולל מספר הלווים, חושבו על-ידי סיכום האשראי של כל לווה בכלל קבוצת הבנק, וסיווגו במדרגת האשראי בהתאם (איחוד ספציפי).

ביאור 4 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ג. יתרות אשראי לציבור⁽¹⁾ וסיכון אשראי חוץ-מאזני⁽¹⁾⁽²⁾ לפי גודל האשראי של לווה (המשך)

31 בדצמבר 2013			
סיכון אשראי חוץ-מאזני ⁽¹⁾⁽²⁾	אשראי ⁽¹⁾	מספר לווים ⁽³⁾	
במיליוני ש"ח			
			אשראי ללווה באלפי ש"ח
2,404	2,690	*1,657,388	עד 10
3,905	3,168	*481,388	10- עד 20
7,747	5,722	*466,648	20- עד 40
7,189	9,144	*288,689	40- עד 80
6,505	11,421	*165,344	80- עד 150
6,846	14,681	*102,054	150- עד 300
4,978	22,178	*63,342	300- עד 600
4,551	30,374	*42,309	600- עד 1,200
2,410	13,685	*10,715	1,200- עד 2,000
2,502	10,655	4,903	2,000- עד 4,000
2,750	8,543	2,053	4,000- עד 8,000
5,452	12,749	1,465	8,000- עד 20,000
6,990	13,176	736	20,000- עד 40,000
30,082	42,497	861	40,000- עד 200,000
17,798	21,359	143	200,000- עד 400,000
17,679	17,703	63	400,000- עד 800,000
4,328	11,825	16	800,000- עד 1,200,000
1,948	3,567	4	1,200,000- עד 1,600,000
8,183	899	5	1,600,000- עד 2,000,000
1,445	5,158	3	2,000,000- עד 3,200,000
6,106	3,596	2	מעל 3,200,000
151,798	264,790	*3,288,131	סך-הכל

- * הוצג מחדש.
- ** אשראי לציבור, השקעות באגרות-חוב של הציבור, נכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים כנגד הציבור בסך של 4,684,255,543 ו-4,563 מיליוני ש"ח בהתאמה.
- (1) אשראי וסיכון אשראי חוץ-מאזני מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
- (2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה (לא כולל מסגרות לא מנוצלות של כרטיסי אשראי באחריות בנקים אחרים בסך של כ-10,011 מיליוני ש"ח).
- (3) מספר הלווים מחושב לפי אשראי וסיכון אשראי חוץ-מאזני גם יחד.

הערה:

הנתונים של אשראי וסיכון אשראי חוץ-מאזני (להלן: "האשראי") במדרגות האשראי עד 8,000 אלפי ש"ח, כולל מספר הלווים, חושבו על-ידי סיכום הנתונים בכל מדרגת אשראי של כל חברה מאוחדת (איחוד על בסיס שכבות), ואילו הנתונים של האשראי מעל 8,000 אלפי ש"ח, כולל מספר הלווים, חושבו על-ידי סיכום האשראי של כל לווה בכלל קבוצת הבנק, וסיווגו במדרגת האשראי בהתאם (איחוד ספציפי).

ביאור 4 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)**ד. מידע בדבר מכירות של חובות**

הטבלה להלן מפרטת תמורה ששולמה או שהתקבלה עבור רכישות או מכירות של הלוואות*:

31 בדצמבר 2014			
סך-הכל	אחר	לדיוור	מסחרי
2	2	-	-
הלוואות שנמכרו			
31 בדצמבר 2013			
סך-הכל	אחר	לדיוור	מסחרי
49	-	-	49
הלוואות שנרכשו			
203	2	-	201
הלוואות שנמכרו			

* למידע נוסף לגבי עסקות מכירת הלוואות ראה ביאור ג.19 (4) להלן.

ביאור 5 אשראי לממשלות

הרכב הסעיף:

31 בדצמבר		
2013	2014	
314	560	אשראי לממשלת ישראל
855	1,301	אשראי לממשלות זרות
1,169	1,861	סך-כל האשראי לממשלות

ביאור 6 השקעות בחברות כלולות

א. הרכב הסעיף:

31 בדצמבר		
2013	2014	
חברות כלולות		
111	96	השקעות במניות לפי שיטת השווי המאזני
השקעות אחרות		
26	39	השקעה בהלוואות בעלים
137	135	סך-כל ההשקעות
מזה:		
74	83	רווחים נטו, שנצברו ממועד הרכישה
פרטים לגבי ערך בספרים ושוי שוק של ההשקעות הסחירות:		
22	21	ערך בספרים
36	40	שווי שוק

ב. החלק ברווחי חברות כלולות, נטו

2012	2013	2014	
6	9	9	חלקו של הבנק ברווחים, נטו, של חברות כלולות לאחר מסים

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2014

ביאור 6 השקעות בחברות כלולות (המשך)

ג. פרטים על חברות מוחזקות עיקריות

31 בדצמבר					
2013	2014	2013	2014	2013	2014
השקעה במניות לפי שווי מאזני ⁽¹⁾		חלק בזכויות ההצבעה		חלק בהון המקנה זכות לקבלת רווחים	
במיליוני ש"ח					
חברות מאוחדות:					
1,537	1,645	100%	100%	100%	100% בנק הפועלים (שוויץ) לימיטד, בנק מסחרי בשוויץ
513	495	69.8%	69.8%	69.8%	69.8% בנק פודיסיף קרדי וה קלקינמה בנקאסי אי.אס. – בנק מסחרי בתורכיה
*1,898	2,172	98.2%	98.2%	98.2%	98.2% ישראלכרט בע"מ, שירות כרטיסי אשראי
818	863	100%	100%	100%	100% פועלים שוקי הון – בית השקעות בע"מ
607	585	100%	100%	100%	100% דיור ב.פ. בע"מ – ניהול נכסים
4,470	4,601	100%	100%	100%	100% תרשיש – החזקות והשקעות פועלים בע"מ, חברה פיננסית
370	406	100%	100%	100%	100% אופז בע"מ, השקעות והחזקות
592	530	100%	100%	100%	100% קונטיננטל פועלים בע"מ, חברה פיננסית
295	295	100%	100%	100%	100% פקעות פועלים בע"מ, חברה פיננסית
1,224	1,197	100%	100%	100%	100% הפועלים נכסים (מניות) בע"מ, חברת החזקות
541	539	100%	100%	100%	100% פועלים סהר בע"מ – תפעול ומסחר בניירות-ערך
1,589	1,637	100%	100%	100%	100% זהר-השמש להשקעות בע"מ

* יישום למפרע – לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה, ראה ביאור ד11. (2).
 (1) לרבות יתרת עודפי עלות מיוחסים, מוניטין, שטרי הון, בניכוי הפסדים מצטברים לירידת-ערך.
 (2) לרבות התאמות בגין הצגת ניירות-ערך מסיימים של חברות מוחזקות לפי שווי הוגן.

31 בדצמבר									
2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014
ערבויות עבור החברה לטובת גופים שמחוץ לקבוצה		סעיפים אחרים שנצברו בהון ⁽²⁾		דיבידנד שנרשם במיליוני ש"ח		תרומה לרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק		יתרת מוניטין ונכסים בלתי מוחשיים אחרים	
-	-	(84)	23	-	-	57	85	19	7
-	-	(5)	2	(20)	-	(110)	(20)	-	-
-	-	(31)	(8)	-	-	296	282	-	-
-	-	(1)	2	-	-	5	43	-	-
-	-	(1)	2	-	-	-	(24)	-	-
-	-	63	63	-	-	201	68	-	-
-	-	1	34	-	-	11	2	-	-
-	-	(1)	1	-	(65)	5	2	-	-
-	-	-	-	-	-	3	-	-	-
-	-	54	(44)	-	-	25	17	-	-
-	-	-	-	-	(15)	14	13	-	-
-	-	3	30	-	-	31	18	-	-

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2014

במיליוני ש"ח

ביאור 7 בניינים וציוד

א. הרכב הסעיף:

סך-הכל	תוכנות*(1)	בניינים ומקרקעין (לרבות התקנות ושיפורים במושכר) וכלי רכב	ציוד, לרבות מחשבים, ריהוט	סך-הכל
עלות נכסים				
*8,930	*3,281	1,897	3,752	יתרה ליום 31 בדצמבר 2012
*700	*366	128	206	תוספות
(81)	(2)	(12)	(67)	גריעות
(6)	(2)	(4)	-	התאמות מתרגום דוחות כספיים
*9,543	*3,643	2,009	3,891	יתרה ליום 31 בדצמבר 2013
702	314	161	227	תוספות
(86)	(36)	(21)	(29)	גריעות
1	1	-	-	התאמות מתרגום דוחות כספיים
10,160	3,922	2,149	4,089	יתרה ליום 31 בדצמבר 2014**

פחת והפסדים מירידת-ערך

*5,504	*2,305	1,348	1,851	יתרה ליום 31 בדצמבר 2012
*674	*351	165	158	פחת לשנה
(62)	(2)	(11)	(49)	גריעות
(5)	(2)	(3)	-	התאמות מתרגום דוחות כספיים
*6,111	*2,652	1,499	1,960	יתרה ליום 31 בדצמבר 2013
638	336	146	156	פחת לשנה
(65)	(25)	(18)	(22)	גריעות
1	1	-	-	התאמות מתרגום דוחות כספיים
6,685	2,964	1,627	2,094	יתרה ליום 31 בדצמבר 2014

הערך בספרים

*3,426	*976	549	1,901	יתרה ליום 31 בדצמבר 2012
*3,432	*991	510	1,931	יתרה ליום 31 בדצמבר 2013
3,475	958	522	1,995	יתרה ליום 31 בדצמבר 2014

20.0	16.1	4.4	31.12.13	שיעור פחת ממוצע משוקלל ב-% ליום
20.0	14.4	5.1	31.12.14	שיעור פחת ממוצע משוקלל ב-% ליום

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה, ראה ביאור 7.2.

** יתרת הנכסים שהופחתו במלואם הכלולים ביתרת העלות של הנכסים:

בניינים ומקרקעין לרבות התקנות ושיפורים במושכר: 1,086 מיליוני ש"ח.

ציוד, לרבות מחשבים, ריהוט וכלי רכב: 1,131 מיליוני ש"ח, ועלויות תוכנה: 2,225 מיליוני ש"ח.

(1) מזה: עלויות תוכנה בפיתוח עצמי שהווננו שיתרתם המאזנית, נטו, הסתכמה בסך 810 מיליוני ש"ח (31.12.13: 897 מיליוני ש"ח, 31.12.12: 804 מיליוני ש"ח).

ביאור 7 בניינים וציוד (המשך)

- ב.** פרטים נוספים בנושא הפחת:
- שיטת הפחת ושיעורי הפחת העיקריים שמיישם הבנק עבור קבוצות הנכסים השונים הינם כדלקמן:
- בניינים - 2% בשנה בקו ישר.
- מקרקעין בחכירה ממנהל מקרקעי ישראל - בהתאם לתקופת החכירה.
- התקנות ושיפורים במושכר - בהתאם לתקופת השכירות, תוך התחשבות בכוונת הבנק למימוש אופציית הארכת תקופת השכירות, במידה וקיימת.
- מחשבים - 20% בשנה בקו ישר.
- ציוד משרדי וריהוט - 6-15% בשנה בקו ישר.
- תוכנות - 20% בשנה בקו ישר.
- ג.** הבנק הינו בעל זכויות בדרך של שכירות או של חכירה בבניינים ובציוד, לתקופה שאינה עולה על 49 שנים מתאריך המאזן, בסך של 176 מיליוני ש"ח (31.12.13: 181 מיליוני ש"ח).
- ד.** היתרה המאזנית של בניינים העומדים למכירה בסך 12 מיליוני ש"ח (31.12.13: 16 מיליוני ש"ח), מוצגת לאחר ניכוי הפרשה לירידת-ערך. לא צפוי הפסד ממימוש הבניינים העומדים למכירה מעבר להפרשות שנעשו בגינם.
- ה.** זכויות במקרקעין בסך של 74 מיליוני ש"ח (31.12.13: 98 מיליוני ש"ח), טרם נרשמו בלשכת רישום מקרקעין בעיקר בשל עיכוב בפעולות איחוד השטחים, או שהזכויות בתהליכי רישום.
- ו.** היתרה המאזנית של בניינים שאינם בשימוש הבנק, בעיקר בניינים מושכרים, הסתכמה בסך של 5 מיליוני ש"ח (31.12.13: 6 מיליוני ש"ח), המהווים בשתי התקופות נדכ"ן להשקעה המושכר לאחרים.
- ז.** היתרה המאזנית של בניינים וציוד בהקמה הסתכמה בסך של 142 מיליוני ש"ח (31.12.13: 61 מיליוני ש"ח). סכום העלויות שנרשמו כתוספות לעלות המבנה בספרים הינו 81 מיליוני ש"ח.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2014

במיליוני ש"ח

ביאור לא נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין

מוניטין	קשרי לקוחות	סך-הכל	
			עלות
237	134	371	יתרה לשנים 2014-2012
			הפחתות והפסדים מירידת-ערך
237	101	338	יתרה ליום 31 בדצמבר 2012
-	12	12	הפחתה לשנה
-	2	2	התאמות מתרגום דוחות כספיים
237	115	352	יתרה ליום 31 בדצמבר 2013
-	12	12	הפחתה לשנה
237	127	364	יתרה ליום 31 בדצמבר 2014
			הערך בספרים
-	33	33	יתרה ליום 31 בדצמבר 2012
-	19	19	יתרה ליום 31 בדצמבר 2013
-	7	7	יתרה ליום 31 בדצמבר 2014

ביאור 8 נכסים אחרים

הרכב הסעיף:

31 בדצמבר		
2013	2014	
*3,163	3,599	מסים נדחים לקבל, נטו**
		מסים שוטפים - עודף מקדמות ששולמו
46	52	על עתודה שוטפת למס-הכנסה
63	72	נכסים שנתקבלו בגין אשראים שסולקו
82	81	הוצאות הנפקה של אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
239	280	הכנסות לקבל
225	273	הוצאות מראש***
1,550	2,183	נכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף ⁽¹⁾
937	1,324	חייבים אחרים ויתרות חובה
*6,305	7,864	סך-כל הנכסים האחרים

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ראה ביאור ד.2.

** ראה גם ביאור ד.29.

*** כולל הוצאות מראש בסך 18 מיליוני ש"ח בגין חכירות תפעוליות בהן הבנק הוא החוכר (בשנת 2013: 18 מיליוני ש"ח).

(1) מוצג בשווי הוגן.

ביאור 9 פיקדונות הציבור

א. סוגי פיקדונות לפי מקום הגיוס ולפי סוג המפקיד

31 בדצמבר		
2013	2014	
בישראל		
לפי דרישה		
**49,101	67,330	אינם נושאים ריבית
**44,655	53,760	נושאים ריבית
93,756	121,090	סך-הכל לפי דרישה
159,440	148,349	לזמן קצוב
253,196	269,439	סך-כל פיקדונות הציבור בישראל*
מחוץ לישראל		
לפי דרישה		
7,999	9,029	אינם נושאים ריבית
6,920	10,172	נושאים ריבית
14,919	19,201	סך-הכל לפי דרישה
8,410	8,590	לזמן קצוב
23,329	27,791	סך-כל פיקדונות הציבור מחוץ לישראל
276,525	297,230	סך-כל פיקדונות הציבור
* מזה:		
135,139	138,568	פיקדונות של אנשים פרטיים
21,880	19,376	פיקדונות של גופים מוסדיים
96,177	111,495	פיקדונות של תאגידים ואחרים

ב. פיקדונות הציבור לפי גודל

31 בדצמבר		
2013	2014	
תקרת הפקדון		
98,342	100,968	עד 1
70,755	73,445	מעל 1 עד 10
42,254	48,097	מעל 10 עד 100
27,344	30,682	מעל 100 עד 500
37,830	44,038	מעל 500
276,525	297,230	סך-הכל

** סווג מחדש.

ביאור 10 פיקדונות מבנקים

הרכב הסעיף:

31 בדצמבר		
2013	2014	
בישראל		
בנקים מסחריים:		
2,334	2,105	פיקדונות לפי דרישה
624	673	פיקדונות לזמן קצוב
894	371	קיבולים
מחוץ לישראל		
בנקים מסחריים:		
68	171	פיקדונות לפי דרישה
1,383	665	פיקדונות לזמן קצוב
-	1	קיבולים
בנקים מרכזיים:		
-	336	פיקדונות לפי דרישה
5,303	4,322	סך-כל פיקדונות מבנקים

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2014

ביאור 11 אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים

א. הרכב הסעיף:

31 בדצמבר			
2013	2014		
במיליוני ש"ח	שיעור תשואה פנימי ⁽²⁾	משך חיים ממוצע ⁽¹⁾	
במטבע ישראלי⁽³⁾			
6,119	6,103	3.2%	2.3
לא-צמוד			
25,776	25,136	3.1%	4.8
צמוד למדד			
2,085	2,432	5.2%	2.3
במטבע-חוץ⁽⁴⁾			
33,980	33,671	3.2%	4.1
סך-כל אגרות-חוב וכתבי התחייבויות נדחים*			
מזה: כתבי התחייבות נדחים			
2,469	1,954	-	-
הנכללים בהון רובד 1			
-	12,204	-	-
הנכללים בהון רובד 2			
2,753	-	-	-
הנכללים בהון רובד 2 עליון			
12,532	-	-	-
הנכללים בהון רובד 2 תחתון			
5,581	7,719	-	-
אחרים שלא נכללו בהון			
23,335	21,877	4.3%	4.3
סך-כל כתבי התחייבות נדחים			

- * בהתאם לתנאי ההנפקה, בתנאים מסוימים, אגרות-החוב ניתנות לפירעון מוקדם. להבטחת אגרות-חוב שהונפקו על-ידי חברות מאוחדות נרשמו שיעבודים על נכסי החברות, לפרטים נוספים ראה ביאור 14 להלן.
- (1) משך חיים ממוצע, הינו, ממוצע תקופות התשלומים משוקללות בתזרים המהוון לפי שיעור התשואה הפנימי.
- (2) שיעור תשואה פנימי, הינו, שיעור הריבית המנכה את זרם התשלומים הצפוי אל היתרה המאזנית הכלולה בדוח הכספי.
- (3) מזה: רשומים למסחר בבורסה לניירות-ערך בתל-אביב בסך של 27,142 מיליוני ש"ח (31.12.13: 27,172 מיליוני ש"ח), ואילו היתר אינם רשומים למסחר.
- (4) רשומים למסחר בבורסות לניירות-ערך בחו"ל.

ב. פרטים נוספים בדבר כתבי התחייבות נדחים:

(1) שטרי הון נדחים (סדרה ב') שהונפקו בפברואר 2004 ושטרי הון נדחים (סדרה ג') שהונפקו בנובמבר 2007 ובספטמבר 2008 לתקופה של 99 שנים וניתנים לפדיון מוקדם החל מהשנה ה-15 להנפקתם. שטרי הון נדחים (סדרה ד') שהונפקו בספטמבר 2009 לתקופה של 49 שנה וניתנים לפדיון מוקדם, החל מהשנה ה-10 להנפקתם. בהתאם לתנאיהם בהתקיים אירועים מסוימים שטרי ההון יומרו למניות רגילות של הבנק. שטרי ההון הנדחים אושרו על-ידי המפקח על הבנקים כ"מכשירי הון מורכבים" ונכללים בהון רובד 1 של הבנק.

(2) שטרי הון נדחים (סדרה א'), שהונפקו בשנת 2001 לתקופה של 99 שנים וניתנים לפדיון מוקדם החל מהשנה ה-15 להנפקתם. שטרי הון נדחים סדרה 1 שהונפקו ביוני 2009 לתקופה של 50 שנה וניתנים לפדיון מוקדם החל מהשנה ה-11 להנפקתם. בהתאם לתנאי ההנפקה, בהתקיים אירועים מסוימים שטרי ההון יומרו למניות רגילות של הבנק. שטרי ההון הנדחים אושרו על-ידי המפקח על הבנקים כ"מכשירי הון מורכבים" הנכללים בהון רובד 2 עליון של הבנק. שטרי ההון הנ"ל רשומים למסחר בבורסה לניירות-ערך בתל-אביב.

ביאור 12 התחייבויות אחרות

הרכב הסעיף:

31 בדצמבר		
2013	2014	
131	129	עתודה למסים נדחים, נטו*
59	89	מסים שוטפים - עודף עתודה שוטפת למס-הכנסה על מקדמות ששולמו
493	406	הכנסות מראש
946	1,035	עובדים בגין שכר עבודה
3,057	3,266	עתודה לפיצויי פיטורין, פרישה ופנסיה**
444	620	הוצאות לשלם
13,691	13,897	זכאים בגין פעילות בכרטיסי אשראי
638	672	הפרשה להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי חוץ-מאזני
1,550	2,183	התחייבויות בגין פעילות בשוק המעוף ⁽¹⁾
1,135	1,389	זכאים אחרים ויתרות זכות
22,144	23,686	סך-כל ההתחייבויות האחרות

* ראה גם ביאור 29ד'.

** ראה גם ביאור 15.

(1) מוצג בשווי הוגן.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2014

ביאור 13 הון והלימות הון

א. הון המניות

31 בדצמבר			
2013	2014	2013	2014
מונפק ונפרע*		רשום	
הסכום בשי"ח			
1,320,575,890	1,323,208,692	4,000,000,000	4,000,000,000

מניות רגילות, בנות 1 שי"ח ע.ב.

* ההון המונפק הינו לאחר הפחתת 14,168,419 מניות רגילות (31.12.13: 16,801,221 מניות רגילות) שנרכשו על-ידי הבנק, כפי שיפורט להלן, המניות רשומות למסחר בבורסה לניירות-ערך בתל-אביב.

ב. עסקות בהון התאגיד

הבנק, על-פי אישור המפקח על הבנקים, קיבל אישור לביצוע רכישה עצמית של 39,250,000 מניות רגילות של הבנק ("מניות אוצר") לצורכי תגמול של עובדי הבנק ומנהלים בכירים וזאת במסגרת תוכניות התגמול של הבנק. המניות משמשות כמאגר להמרת אופציות ויחידות RSU. ליום 31 בדצמבר 2014 מסתכמת יתרת המניות שנרכשו ב-25,153,853 מניות בעלות של כ-408 מיליון שי"ח. לפרטים בדבר עסקות תשלום מבוסס מניות לעובדים, ראה ביאור 16 להלן.

ג. דיבידנד

דירקטוריון הבנק החליט ביום 10 ביולי 2013 לעדכן את מדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק. מדיניות חלוקת הדיבידנד שנקבעה על-ידי הדירקטוריון הנה לחלק עד 30% מהרווח הנקי הנובע מפעולות רגילות. מדיניות זו תהיה תקפה עד שהבנק יעמוד ביעדי ההון שנקבעו על-ידי המפקח על הבנקים ואומצו על-ידי הדירקטוריון.

תשלום דיבידנד

בהתאם למדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק ולאחר שנתקבל אישור המפקח על הבנקים לחלוקת דיבידנד רבעונית בגובה של 15% מהרווח הנקי, החליט דירקטוריון הבנק ביום 9 במרץ 2015 על חלוקת דיבידנד בגין רווחי הרבעון הרביעי של שנת 2014 בסך של כ-70 מיליון שי"ח המהווה 5.262 אגורות לכל מניה בת 1 שי"ח ע.ב. הדירקטוריון קבע את יום 18 במרץ 2015 כיום הקובע לעניין תשלום הדיבידנד ואת יום 31 במרץ 2015 כיום התשלום.

להלן פרטים בדבר דיבידנד ששולם:

מועד הכרזה	מועד תשלום	דיבידנד למניה באגורות	דיבידנד ששולם במזומן במיליוני שי"ח
23.11.2014	15.12.2014	8.83	117
13.08.2014	03.09.2014	9.00	119
21.05.2014	12.06.2014	8.00	106
19.03.2014	10.04.2014	8.00	106
26.11.2013	18.12.2013	7.00	92
28.08.2013	30.09.2013	7.00	92
10.07.2013	05.08.2013	7.00	92

ביאור 13 הון והלימות הון (המשך)

ד. אימוץ הוראות באזל 3

החל מיום 1 בינואר 2014 הבנק מיישם את הוראות מדידה והלימות הון המבוססות על הוראות באזל 3 (להלן: "באזל 3"), כפי שפורסמו על-ידי הפיקוח על הבנקים וכפי ששולבו בהוראות ניהול בנקאי תקין 2011-201.

הוראות באזל 3 קובעות שינויים משמעותיים בחישוב דרישות הון הפיקוח, בין היתר, בכל הקשור ל:

- רכיבי הון הפיקוח.
- ניכויים מההון והתאמות פיקוחיות.
- טיפול בחשיפות לתאגידים פיננסיים.
- טיפול בחשיפות לסיכון אשראי בגין חובות פגומים.
- הקצאת הון בגין סיכון CVA בפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים.

התיקונים להוראות הני"ל נכנסו לתוקף החל מיום 1 בינואר 2014, כאשר היישום הינו באופן מדורג בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 299 בנושא "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר", וזאת על מנת לאפשר עמידה בדרישות החדשות של ההון הפיקוחי במסגרת יישום באזל 3 ולקבוע תקופת מעבר עד ליישומן המלא. הוראות המעבר מתייחסות, בין היתר, להתאמות הפיקוחיות והניכויים מההון, וכן למכשירי הון שאינם כשירים להכללה בהון הפיקוחי בהתאם לקריטריונים החדשים שנקבעו בהוראות באזל 3. בפרט, בהתאם להוראות המעבר, ההתאמות הפיקוחיות והניכויים מההון וכן זכויות המיעוט שאינן כשירות להיכלל בהון הפיקוחי ינוכו מההון בהדרגה בשיעור של 20% בכל שנה, החל מיום 1 בינואר 2014 ועד ליום 1 בינואר 2018. מכשירי הון שאינם כשירים עוד כהון פיקוחי מוכרים החל מיום 1 בינואר 2014 עד לתקרה של 80% מיתרתם בהון הפיקוחי ליום 31 בדצמבר 2013 ובכל שנה עוקבת מופחתת תקרה זו ב-10% נוספים עד ליום 1 בינואר 2022.

בנוסף, ביום 29 באוגוסט 2013 פורסם חוזר הפיקוח על הבנקים בנושא "דרישות גילוי של באזל הנוגעות להרכב ההון". החוזר קבע דרישות גילוי מעודכנות שנדרשים הבנקים לכלול כחלק מאימוץ הוראות באזל 3. בהתאם לכך, במסגרת הביאור על הלימות הון בדוחות הכספיים לשנת 2014, נכלל הגילוי על מספרי השוואה לשנה קודמת הערוכים בהתאם להוראות באזל 2 כפי שאומצו על-ידי המפקח על הבנקים, וכן הגילוי על מספרי השוואה ליום 1 בינואר 2014 הערוכים בהתאם להוראות באזל 3.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2014

ביאור 13 הון והלימות הון (המשך)

ה. הלימות הון בנתוני המאוחד

31 בדצמבר 2013	1 בינואר 2014	31 בדצמבר 2014	
באזל 2 ⁽²⁾	באזל 3 ⁽¹⁾		במיליוני ש"ח
1. הון לצורך חישוב יחס ההון לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים			
28,195*	28,966*	31,482	הון עצמי רובד/הון ליבה
30,664*	30,920*	33,436	הון רובד 1
16,341	15,697	16,041	הון רובד 2
47,005*	46,617*	49,477	סך-הכולל הון כולל
2. יתרות משוקללות של נכסי סיכון			
276,537*	292,522*	311,329	סיכון אשראי
4,748	4,748	5,269	סיכונים שוק
21,769	21,769	22,275	סיכון תפעולי
303,054*	319,039*	338,873	סך-הכולל יתרות משוקללות של נכסי סיכון
3. יחס ההון לרכיבי סיכון			
9.30%	9.08%	9.29%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון/יחס הון ליבה לרכיבי סיכון
10.12%	9.69%	9.87%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
15.51%	14.61%	14.60%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
	9.00% ⁽³⁾	9.00%⁽³⁾	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים
9.00%	12.50% ⁽³⁾	12.50%⁽³⁾	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים

- * יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ראה ביאור 10.2.
- (1) מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-211, 299 בדבר "מדידה והלימות הון", החלות מיום 1 בינואר 2014. הנתונים ליום 1 בינואר 2014 הינם על בסיס היתרות ליום 31 בדצמבר 2013. השפעת המעבר להוראות באזל 3 ביום 1 בינואר 2014 הינה קיטון ביחס הון עצמי רובד 1 של 0.22% וקיטון ביחס ההון הכולל של 0.9%.
- (2) מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-211 בדבר "מדידה והלימות הון", שחלו עד ליום 31 בדצמבר 2013.
- (3) יחסי ההון המזעריים הנדרשים על-ידי המפקח על הבנקים מיום 1 בינואר 2015 ועד ליום 31 בדצמבר 2016. החל מיום 1 בינואר 2017 יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש הינו 10% ויחס ההון הכולל המזערי הנדרש הינו 13.5%. ליחסים אלה, החל מיום 1 בינואר 2015, תנוסף דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיוור למועד הדיווח. דרישה זו מיושמת בהדרגה, על פני שמונה רבעונים, עד ליום 1 בינואר 2017. בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי שיידרש על-ידי המפקח על הבנקים ליום 1 בינואר 2017, על בסיס מאוחד, לפי נתוני מועד הדיווח, הינו 10.2%-13.7%, בהתאמה. ליתרת ההלוואות לדיוור ראה ביאור 4.2.
- (4) בניכוי דיבידנד שהוכרז לאחר תאריך המאזן בסך של 106 מיליוני ש"ח בהתאם להוראות באזל 2.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2014

ביאור 13 הון והלימות הון (המשך)

ה. הלימות הון בנתוני המאוחד (המשך)

31 בדצמבר 2013	1 בינואר 2014	31 בדצמבר 2014	
באזל 2 ⁽²⁾	באזל 3 ⁽¹⁾		באחוזים
4. חברות בת משמעותיות			
ישראלכרט			
	17.40%	19.04%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
17.60%	17.40%	19.04%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
17.70%	18.20%	19.98%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
	9.00% ⁽³⁾	9.00%⁽³⁾	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים
9.00%	12.50% ⁽³⁾	12.50%⁽³⁾	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים
בנק הפועלים שוויץ⁽⁴⁾			
	26.56%	21.09%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
26.56%	26.56%	21.09%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
27.13%	27.13%	21.17%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
	8.00%	8.00%	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש בהתאם לרגולציה המקומית
11.20%	11.20%	11.20%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש בהתאם לרגולציה המקומית
בנק פוזיטיף			
			באזל 2 ⁽⁵⁾
15.56%		17.51%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
16.51%		18.15%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
12.00%		12.00%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש בהתאם לרגולציה המקומית

- (1) מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 211-201. 299 בדבר "מדידה והלימות ההון", החלות מיום 1 בינואר 2014. הנתונים ליום 1 בינואר 2014 הינם על בסיס היתרות ליום 31 בדצמבר 2013. השפעת המעבר להוראות באזל 3 ביום 1 בינואר 2014 הינה קיטון ביחס הון עצמי רובד 1 של 0.22% וקיטון ביחס ההון הכולל של 0.9%.
- (2) מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 211-201 בדבר "מדידה והלימות ההון", שחלו עד ליום 31 בדצמבר 2013.
- (3) יחס ההון המזערי הנדרש לפי הוראות המפקח על הבנקים מיום 1 בינואר 2015.
- (4) בנק הפועלים שוויץ מיישם את הוראות באזל 3 החל מהרבעון הראשון של שנת 2013.
- (5) בנק פוזיטיף אינו מיישם את הוראות באזל 3 ולכן הנתונים מוצגים לפי הוראות באזל 2.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2014

ביאור 13 הון והלימות הון (המשך)

א. רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון

1 בינואר 2014	31 בדצמבר 2014	
		באזל 3 ⁽¹⁾
		במיליוני ש"ח
הון עצמי רובד 1		
		סך ההון
*29,084	31,611	
(23)	(26)	הבדלים בין סך ההון לבין הון עצמי רובד 1
*29,061	31,585	סך הון עצמי רובד 1, לפני התאמות פיקוחיות וניכויים התאמות פיקוחיות וניכויים:
19	7	מוניטין ונכסים בלתי מוחשיים
*51	88	מסים נדחים לקבל
-	-	השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור
25	8	התאמות פיקוחיות וניכויים אחרים - הון עצמי רובד 1
*95	103	סך-הכל התאמות פיקוחיות וניכויים - הון עצמי רובד 1
*28,966	31,482	סך-הכל הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
הון רובד 1 נוסף		
1,954	1,954	הון רובד 1 נוסף - מכשירים, לפני ניכויים
-	-	הון רובד 1 נוסף - סך-הכל ניכויים
1,954	1,954	סך-הכל הון רובד 1 נוסף, לאחר ניכויים
*30,920	33,436	סך-הכל הון רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
הון רובד 2		
12,256	12,204	הון רובד 2 - מכשירים, לפני ניכויים
3,441	3,837	הון רובד 2 - הפרשות, לפני ניכויים
15,697	16,041	סך הון רובד 2, לפני ניכויים
		ניכויים:
-	-	סך-הכל ניכויים - הון רובד 2
15,697	16,041	סך-הכל הון רובד 2
*46,617	49,477	סך-הכל הון כולל

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ראה ביאור 10 ד.2).
 (1) מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 211-201, 299 בדבר "מדידה והלימות ההון", החלות מיום 1 בינואר 2014. הנתונים ליום 1 בינואר 2014 הינם על בסיס היתרות ליום 31 בדצמבר 2013.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2014

ביאור 13 הון והלימות הון (המשך)

א. רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון (המשך)

31 בדצמבר 2013	באזל 2 ⁽¹⁾	במיליוני ש"ח
הון רובד 1		
		הון
		28,978* ⁽²⁾
		מכשירי הון מורכבים
		2,469
		בניכוי: נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
		(19)
		בניכוי: רווחים נטו בגין התאמות לשווי הוגן של ניירות-ערך זמינים למכירה
		(701)
		בניכוי: השקעות בחברות שאינן ריאליות שיש בהן השפעה מהותית
		(63)
		סך-הכל הון רובד 1
		30,664* ⁽²⁾
הון רובד 2		
א. הון רובד 2 עליון		
45% מסכום הרווחים נטו, לפני השפעת המס המתייחס,		
		בגין התאמות לשווי הוגן של ניירות-ערך זמינים למכירה
		445
		הפרשה כללית לחובות מסופקים
		674
		מכשירי הון מורכבים
		2,753
ב. הון רובד 2 תחתון		
		כתבי התחייבות נדחים
		12,532
ג. ניכויים מהון רובד 2		
		השקעות בחברות שאינן ריאליות שיש בהן השפעה מהותית
		(63)
		סך-הכל הון רובד 2
		16,341
		סך-הכל הון כולל
		47,005* ⁽²⁾

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ראה ביאור ד.2.
 (1) מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-211 בדבר "מדידה והלימות הון", שחלו עד ליום 31 בדצמבר 2013.
 (2) בניכוי דיבידנד שהוכרז לאחר תאריך המאזן בסך של 106 מיליוני ש"ח בהתאם להוראות באזל 2.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2014

ביאור 13 הון והלימות הון (המשך)

ז. השפעת הוראות המעבר על יחס הון עצמי רובד 1

1 בינואר 2014	31 בדצמבר 2014	
		באזל 3 ⁽¹⁾
		באחוזים
יחס ההון לרכיבי סיכון		
*8.95%	(2)8.97%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון לפני יישום השפעת הוראות המעבר בהוראה 299
*0.13%	(2)0.32%	השפעת הוראות המעבר והכללת זכויות עובדים
*9.08%	9.29%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון לאחר יישום השפעת הוראות המעבר בהוראה 299

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ראה ביאור ד.1(2).
 (1) מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 211-201, 299 בדבר "מדידה והלימות הון", החלות מיום 1 בינואר 2014. הנתונים ליום 1 בינואר 2014 הינם על בסיס היתרות ליום 31 בדצמבר 2013.
 (2) לרבות השפעה צפויה של אימוץ לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא זכויות עובדים, לפי נתונים צפויים ליום 1 בינואר 2015. לפרטים נוספים ראה ביאור 11.1(1).

ח. הלוואות לדיור

בחודש יולי 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר לגבי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 329 בנושא "מגבלות למתן הלוואות לדיור" (להלן: "ההוראה"). ההוראה מאגדת את ההנחיות והמגבלות בנושא הלוואות לדיור למסמך מחייב אחד. ההוראה מגדירה מחדש את המונח "שיעור החזר מהכנסה". בנוסף, ההוראה מגבילה את סכום הלוואה המאפשר קבלת משקל סיכון מופחת לפי סעיף 72 להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203 ל-5 מיליוני ש"ח. הלוואה שסכומה עולה על 5 מיליוני ש"ח תשוקלל ב-100%. כאשר סכום הלוואה יורד אל מתחת ל-5 מיליוני ש"ח, ניתן להפחית את משקל הסיכון בהתאם לאמור בסעיף 72 להוראה 203, בהתאם ליחס ה-LTV כפי שחושב במועד מתן הלוואה. התיקונים מיושמים החל מיום 1 באוקטובר 2014. השפעת היישום אינה מהותית. כמו-כן, החל מיום 1 בינואר 2015, תאגידים בנקאיים רשאים להפחית את משקל הסיכון של 100% ביחס להלוואות ממונפות בריבית משתנה אשר ניתנו בין התאריכים 26 באוקטובר 2010 ועד ליום 31 בדצמבר 2012, ל-75%. ההשפעה הינה קטן בנכסי הסיכון בסך של כ-625 מיליון ש"ח, גידול ביחס הון עצמי רובד 1 של כ-0.02% וגידול ביחס ההון הכולל של כ-0.03%.

ט. יעד הלימות הון

ביום 30 במאי 2013 פרסם הפיקוח על הבנקים לכל התאגידים הבנקאיים חוזר בדבר יחסי הון מינימליים במסגרת היערכות ליישום הוראות באזל 3. בהתאם לחוזר, כל התאגידים הבנקאיים נדרשים לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מינימלי בשיעור של 9%, וזאת עד ליום 1 בינואר 2015. בנוסף, תאגיד בנקאי משמעותי במיוחד, שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה לפחות 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל, ידרש לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מינימלי בשיעור של 10%, וזאת עד ליום 1 בינואר 2017. כמו-כן קבע המפקח, כי החל מיום 1 בינואר 2015 יעמוד יחס ההון הכולל המינימלי של כל התאגידים הבנקאיים על 12.5% וכי בנוסף, החל מיום 1 בינואר 2017, יעמוד יחס ההון הכולל המינימלי של התאגידים הבנקאיים המשמעותיים במיוחד על 13.5%. הבנק עונה להגדרת תאגיד בנקאי משמעותי במיוחד ולכן ידרש לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מינימלי של 10% וביחס הון כולל מינימלי של 13.5% החל מיום 1 בינואר 2017.

ביאור 13 הון והלימות הון (המשך)

ביום 28 בספטמבר 2014 פרסם המפקח על הבנקים הוראה נוספת. בהתאם להוראה זו ולהוראות המעבר לשנת 2014, החל מיום 1 בינואר 2015 תתווסף ליחסי ההון המזעריים דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור למועד הדיווח. דרישה זו מיושמת בהדרגה, על פני שמונה רבעונים, עד ליום 1 בינואר 2017. השפעת ההוראות הנוספות על יחסי ההון של הבנק ליום 1 בינואר 2017 נאמדת בכ-0.2% בהתאם ליתרת ההלוואות לדיור למועד הדיווח. בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי שיידרש על-ידי המפקח על הבנקים ליום 1 בינואר 2017, על בסיס מאוחד, לפי נתוני מועד הדיווח, הינו 10.2% ו-13.7%, בהתאמה. דירקטוריון הבנק אישר את היעדים ליחסי הון מינימליים כמפורט לעיל.

י. דיווח על יחס כיסוי הנזילות

ביום 28 בספטמבר 2014 פרסם המפקח על הבנקים חוזר במסגרתו נוספה הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221 בנושא "יחס כיסוי נזילות" אשר מאמצת את המלצות ועדת באזל לעניין יחס כיסוי הנזילות במערכת הבנקאית בישראל. יחס כיסוי הנזילות בוחן אופק של 30 ימים בתרחיש קיצון ונועד להבטיח שלתאגיד בנקאי מלאי של נכסים נזילים באיכות גבוהה שנותן מענה לצורכי הנזילות של התאגיד באופן נקבע אופן החישוב של יחס כיסוי הנזילות לרבות הגדרת המאפיינים ודרישות תפעוליות ל"מלאי נכסים נזילים באיכות גבוהה" (המונה) ומקדמי הביטחון ביגים וכן את תזרים המזומנים היוצא נטו הצפוי בתרחיש הקיצון המוגדר בהוראה עבור 30 הימים הקלנדריים (המכנה). תרחיש הקיצון שנקבע בהוראה כולל זעזוע המשלב זעזוע ספציפי לתאגיד וזעזוע מערכתי ובמסגרתו הוגדרו שיעורי משיכה סטנדרטיים לתזרימים יוצאים ושיעורי קבלה של תזרימים נכנסים בהתאם לקטגוריות של היתרות השונות. יחס כיסוי הנזילות יונהג החל מיום 1 באפריל 2015. בהתאם להוראות המעבר, החל מיום 1 באפריל 2015 הדרישה המזערית תיקבע על 60% ותגדל ל-80% ביום 1 בינואר 2016 ול-100% ביום 1 בינואר 2017 ואילך. עם זאת, בתקופה של לחץ פיננסי תאגיד בנקאי יוכל לרדת מתחת לדרישות מינימליות אלו. בנוסף, ביום 28 בספטמבר 2014 פרסם חוזר הפיקוח על הבנקים בנושא "הוראת שעה - יישום דרישות גילוי לפי נדבך 3 של באזל - גילוי בגין יחס כיסוי נזילות". במסגרת החוזר תוקנו הוראות הדיווח לציבור כדי לשלב את דרישות הגילוי שיידרשו הבנקים לכלול כחלק מאימוץ יחס כיסוי הנזילות. בהתאם לכך, נקבע בין היתר, כי החל מיום 1 באפריל 2015 יתווספו דרישות הגילוי על יחס כיסוי הנזילות במסגרת ביאור "הון והלימות הון" אשר שמו ישונה לביאור "הון, הלימות הון ונזילות".

ביאור 14 שיעבודים

- (א)** אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים שהונפקו על-ידי חברות מאוחדות, ליום 31 בדצמבר 2014, בסך כולל של 2.3 מיליארד ש"ח (31 בדצמבר 2013: 4.9 מיליארד ש"ח) מובטחים בעיקר על-ידי שיעבודים שוטפים על נכסי החברות.
- (ב)** פיקדונות וניירות-ערך במטבע-חוץ, המוחזקים על-ידי קבוצת הבנק בחו"ל, שיתרתם ליום 31 בדצמבר 2014 מסתכמת ב-3.0 מיליארד ש"ח (31 בדצמבר 2013: 2.7 מיליארד ש"ח), משועבדים בעיקר להבטחת פיקדונות הציבור (באמצעות ה-FDIC) בהתאם להוראות הרשויות השלטוניות בארצות-הברית ובגין הלוואות מוניטריות שנתקבלו מבנקים מרכזיים באותן מדינות.
- (ג)** הבנק חבר במסלוקת הירוקליר שהינה מערכת סליקה לניירות-ערך הנסחרים בשווקים הבינלאומיים. לצורך פעילות בניירות-ערך באמצעות המסלוקה הנ"ל וכבטוחה לקו אשראי שהעמיד מפעיל המסלוקה לטובת הבנק, שיעבד הבנק מזומנים וניירות-ערך שיתרתם ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכמה ב-60 מיליון דולר (233 מיליון ש"ח). (31 בדצמבר 2013: כ-60 מיליון דולר (208 מיליון ש"ח)).
- (ד)** אגרות-חוב, שיתרתם ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכמה ב-42 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2013: 242 מיליון ש"ח), שועבדו להבטחת פיקדונות שנתקבלו במסגרת עסקות מכירה של נכסים בתנאי רכישה חוזרת (Repurchase Agreements).
- (ה)** הבנק חבר במסלוקת המעו"ף בע"מ ובמסלוקת הבורסה בע"מ. לצורך פעילות המסלוקות להבטחת עסקות שהבנק אחראי להן, שיעבד הבנק אגרות-חוב בחשבונות שנפתחו לשם כך במסלוקות הנ"ל.
- יתרת אגרות-החוב המשועבדות ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכמה ב-5.6 מיליארד ש"ח (יתרה מקסימלית 5.6 מיליארד ש"ח). יתרת אגרות-החוב המשועבדות ליום 31 בדצמבר 2013 הסתכמה ב-4.4 מיליארד ש"ח (יתרה מקסימלית 4.4 מיליארד ש"ח). בנוסף לביטחונות המפורטים לעיל, הבנק הפקיד ביטחונות במזומן בסך של 23 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2013: 19 מיליון ש"ח) לטובת קרן הסיכונים של מסלוקת הבורסה וסך של 255 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2013: 156 מיליון ש"ח) לטובת קרן הסיכונים של מסלוקת המעו"ף. סכום הבטוחות שנדרשים חברי המסלוקות להפקיד מתעדכן מעת לעת על-פי תקנוני המסלוקות.
- (ו)** הבנק וחברות מאוחדות מתקשרים עם בנקים בהסכמים מסוג CSA (Credit Support Annex) שנועדו למזער את סיכוני האשראי ההדדיים הנוצרים בין בנקים במסחר בנגזרים. על-פי ההסכמים, מבוצעת מדידה תקופתית של שווי מלאי העסקות בנגזרים שבוצעו בין הצדדים, ואם החשיפה נטו של אחד הצדדים עוברת סף שנקבע מראש, אזי אותו צד יעביר לצד השני פיקדונות, על דרך שעבוד, עד למועד המדידה הבא.
- ליום 31 בדצמבר 2014 העמידה קבוצת הבנק לטובת בנקים, פיקדונות בשווי של 912 מיליון דולר (31 בדצמבר 2013: 599 מיליון דולר).
- (ז)** בחודש יולי 2008 נחתם הסכם בין הבנק לבין בנק ישראל, במסגרתו התחייב בנק ישראל לתת לבנק מסגרת הלוואות עד לסך כולל של 1 מיליארד ש"ח, וזאת, לצורך מילוי התחייבויות הבנק כספק נזילות בש"ח של ה-CLS BANK INTERNATIONAL. כתנאי להעמדת הלוואות הבנק חתם על אגרת-חוב על-פיה שיעבד בשעבוד צף ראשון בדרגה, לטובת בנק ישראל, את זכויותיו לקבלת סכומים וחובים כספיים בש"ח, המגיעים ו/או שיגיעו לבנק מפעם לפעם מלקוחותיו, שהינם תאגידים, שהתאגדו לפי דיני מדינת ישראל (להלן: "הלקוחות החייבים") ואשר אינם מפגרים בהחזר לבנק של אשראים כלשהם שקיבלו מהבנק, בגין אשראים בש"ח, שמשך החיים הממוצע (מח"ח) של כל אשראי לא עולה על 3 שנים, שניתנו ו/או שיינתנו על-ידי הבנק ללקוחות החייבים, וזאת, עד לסך כולל של 1.1 מיליארד ש"ח.

ביאור 14 שיעבודים (המשך)

(ח) המקורות של ניירות-ערך ליום 31 בדצמבר 2014 שהתקבלו ואשר הבנק רשאי למכור או לשעבד, לפי שווי הוגן, לפני השפעת הקיזוזים:

31.12.13	31.12.14	
		המקורות של ניירות-ערך שהתקבלו ואשר הבנק רשאי למכור או לשעבד, לפי שווי הוגן, לפני השפעת הקיזוזים:
65	476	ניירות-ערך שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר השימושים בניירות-ערך שהתקבלו כביטחון וניירות הערך של הבנק, לפי שווי הוגן, לפני השפעת הקיזוזים:
242	42	ניירות-ערך שנמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר פירוט ניירות-ערך אשר שועבדו למלווים:
921	714	ניירות-ערך זמינים למכירה

ניירות-ערך אלה הועמדו כביטחון למלווים אשר רשאים למכור או לשעבד אותם.

(ט) אגרות-החוב המשועבדות כמפורט לעיל, אשר המלווים אינם רשאים למוכרן או לשעבדן:

31.12.13	31.12.14	
7,098	8,672	תיק זמין למכירה

ביאור 15 זכויות עובדים

אוכלוסיית העובדים בבנק כוללת:

- עובדים קבועים וזמניים - עובדים אשר תנאי עבודתם מוסדרים באופן קולקטיבי, בהסכמים ובהסדרים קיבוציים המגובשים מעת לעת בין הבנק לבין ארגון עובדי הבנק.
- עובדים בחוזה אישי - עובדים אשר תנאי העסקתם מוסדרים בחוזים אישיים באופן שההסכמים וההסדרים הקיבוציים אינם חלים עליהם.
- עובדים בחוזה אישי בכיר - עובדים מסוימים ברובד הניהולי של הבנק (לרבות חברי הנהלה), אשר תנאי העסקתם מוסדרים בחוזים אישיים באופן שההסכמים וההסדרים הקיבוציים אינם חלים עליהם.

ביום 5 בינואר 2014 פרסם הבנק את מדיניות התגמול שלו לנושאי משרה לפי תיקון 20 לחוק החברות, התשנ"ט 1999 ("חוק החברות") ובהתאם להוראת ניהול בנקאי תקן 301A של המפקח על הבנקים מיום 19 בנובמבר 2013 ("הוראה בדבר מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי") וכן להערות נוספות שהתקבלו מהפיקוח על הבנקים ("מדיניות התגמול"). מדיניות התגמול אומצה על-ידי האסיפה הכללית של בעלי מניות הבנק ביום 11 בפברואר 2014. ביום 22 ביוני 2014 אימץ הבנק מדיניות תגמול כוללת למנהליו הבכירים ועובדיו (מדיניות זו תכונה להלן יחד עם מדיניות התגמול, "מדיניות התגמול"), וכן תוכנית תגמול בהתאם לה ("תוכנית 2014"), בהתאם למדיניות התגמול ולתוכנית התגמול כאמור, וכמפורט בסעיף ו' להלן.

בהתאם להוראה בדבר מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי, החובה לאמץ מדיניות תגמול חלה גם על חלק מהחברות הבנות של הבנק בארץ וזאת עד ליום 30 בספטמבר 2014. חברות בנות אלה, דיווחו לבנק, כי הליך אימוץ מדיניות התגמול על ידן הסתיים עד למועד הקבוע בדין החל כאמור. הבנק נמצא בהליכי יישום עקרונות מדיניות התגמול שלו גם על חברות בנות בחו"ל, וסניפי חו"ל, בהתאמות מסוימות.

להלן פירוט תנאי העבודה של עובדי הבנק:

א. תנאי העבודה של עובדים קבועים וזמניים

להלן פירוט ההטבות העיקריות מעבר לרכיבי השכר השוטפים, להם זכאים עובדי הבנק האמורים:

1. מענקים שנתיים

המענק השנתי נקבע על-פי שיעור התשואה של הרווח הנקי על ההון, כאשר המדרגה הבסיסית לחלוקת מענק כאמור הינה החל משיעור תשואה של 7.5%. המענק השנתי הממוצע הינו בגובה של עד שלוש משכורות, כאשר חלק ממנו מחולק באופן אחיד לכל העובדים, והיתרה מחולקת דיפרנציאלית בהתאם לביצועי העובדים.

2. תגמול מבוסס מניות

על-פי הסכם השכר שנחתם בחודש מרץ 2013 בין הנהלת הבנק לבין ועד ארגון העובדים של הבנק לשנים 2013-2017, אימץ הבנק ביום 6 במרץ 2013, תוכנית להקצאה לעובדים בשנים 2013 עד 2017 של מניות פנטום הממומשות למזומן במהלך השנים 2017 עד 2021, בתנאים דומים לתנאי כתבי האופציות שהוקצו לעובדי הבנק הקבועים בהתאם להסכם הקיבוצי שהיה בתוקף עד לשנת 2013. ביום 6 במרץ 2013, אישר דירקטוריון הבנק את הסכם השכר הנ"ל. לפרטים נוספים לגבי תנאי מניות הפנטום ראה ביאור 16 להלן.

ביאור 15 זכויות עובדים (המשך)

3. הסכם השכר

על פי הסכם השכר מחודש מרץ 2013, בין היתר: (1) שילם הבנק לעובדיו מענק חד-פעמי בגובה משכורת אחת; (2) גדל השכר המשולב של העובדים באופן דיפרנציאלי לדרגות השכר השונות; (3) לצד עדכון תנאים נלווים מסוימים בוטלו הטבות מסוימות שעמדו לעובדים לאחר פרישה; (4) הבנק העניק לעובדיו מניות פנטום במקום אופציות, כאמור לעיל; ו-(5) אופן הדירוג של עובדי הבנק והיקפו, מנגנון הוותק והמענק השנתי ימשיכו במתכונת דומה לנהוגה עד ליום החתימה על הסכם השכר.

ב. תנאי העסקת עובדים בחוזה אישי

תנאי התגמול המקובלים לעובדים אלה כוללים לרוב שכר בסיס, תגמול מבוסס מניות (כאמור לעיל), הפרשות להסדר פנסיוני ולקרן השתלמות, מענק שנתי והטבות אחרות.

ג. תנאי העסקת עובדים בחוזה אישי בכיר

להלן פירוט ההטבות העיקריות מעבר לרכיבי השכר השוטפים, להם זכאים עובדי הבנק בחוזה אישי בכיר במהלך תקופת העסקתם, כפוף להוראות מדיניות התגמול של הבנק, לרבות הוראות התחילה והתחולה של מדיניות התגמול. ביום 6 במרץ 2013 החליטו ועדת התגמול והדירקטוריון לאשר את בקשתם של יו"ר הדירקטוריון, המנהל הכללי וחברי הנהלת הבנק להפחתת שכרם בשיעור של 5%. בנוסף לבקשת עובדים בכירים מסוימים (שאינם נושאי משרה בבנק) הופחת שכרם בשיעור של 2.5%.

(1) תגמול קבוע

בהתאם לתוכנית 2014, עובדי הבנק המועסקים בחוזה אישי בכיר זכאים לתגמול קבוע שאינו מזכה בהפרשות סוציאליות ואשר גובהו תלוי בדרגת המנהל ובתפקידו (גובה התגמול הקבוע מביא לידי ביטוי את הפחתת שכרם של חברי הנהלת הבנק והעובדים הבכירים, כמפורט בסיפא של סעיף ג' זה לעיל). מנהלים אשר משתייכים לפונקציות הפיקוח והבקרה זכאים לתגמול שנתי קבוע נוסף, שאינו מזכה בהפרשות סוציאליות. חברי הנהלה זכאים בנוסף לשני אלה, גם לתגמול הוני שנתי בסכום כספי קבוע המשמש לרכישת מניות הבנק בבורסה לניירות-ערך בתל-אביב.

עובדי הבנק המועסקים בחוזה אישי בכיר אשר יסתיים עד יום 31 בדצמבר 2016, אינם כפופים לתוכנית 2014 וזכאים למענק חתימה שנתי למשך תקופת העסקתם. מענק זה משולם אחת לשנה. במקרים בהם המענק אינו מותנה בהמשך העסקה, ההתחייבות מחושבת על בסיס הערך הנוכחי של התשלומים לאורך תקופת ההסכם וההוצאה נרשמת עם חתימת ההסכם.

(2) מענק שנתי מותאם סיכון ומותנה ביצועים ותגמול מבוסס מניות

עובדי הבנק המועסקים בחוזה אישי בכיר זכאים למענק שנתי ולתגמול מבוסס מניות, כמפורט בסעיף ו' להלן. לעניין פיצויי פרישה ופנסיה, ראה סעיף ה' להלן.

ביאור 15 זכויות עובדים (המשך)

ד. הטבות אחרות

בנוסף להטבות שפורטו לעיל, זכאים עובדי הבנק להטבות נוספות במהלך ולאחר תקופת ההעסקה, אשר העיקריות שבהן מפורטות להלן:

(1) חופשה

עובדי הבנק זכאים על-פי חוק והסכמי עבודה לימי חופשה שנתיים. ההפרשה חושבה על בסיס השכר האחרון של העובדים וימי החופשה שצברו בתוספת ההוצאות הנלוות המתחייבות. יתרת ההפרשה לתאריך המאזן הסתכמה ב-79 מיליוני ש"ח (31.12.13): 90 מיליוני ש"ח).

(2) מענק 25

העובדים זכאים למענק יובל בתום 25 שנות עבודה בבנק. התחייבות זו מחושבת בהתבסס על חישוב אקטוארי, הלוך בחשבון תוספת שכר ריאלית בטווח של 0.5% עד 7.5% לשנה עבור עובדים פעילים בהתאם לגיל העובדים, ומהווה לפי שיעור ניכיון שנתי של 4%.

(3) הטבות אחרות לאחר העסקה

עובדי הבנק זכאים לאחר מועד פרישתם לגמלאות או לפנסיה מוקדמת, למענק בגין ימי מחלה שלא נוצלו, להטבות בגין שי לחג, דמי הבראה ולהשתתפות בעלויות רווחה. כאמור במסגרת הסכם השכר החדש לצד עדכון תנאים נלווים שונים הוסכם שהבנק לא ישלם לעובדים שיפרשו מהבנק לאחר חודש יוני 2014 דמי הבראה ודמי השתתפות בקייטנות לאחר פרישתם. התחייבויות אלו מחושבות בהתבסס על חישוב אקטוארי הלוך בחשבון לפי העניין, בין היתר, תוספת שכר ריאלית, ומהווה לפי שיעור ניכיון שנתי של 4%.

ה. פיצויי פרישה ופנסיה

(1) כללי

זכויות הפנסיה של העובדים, המגיעים לגיל פרישה, מכוסות על-ידי סכומים שנצברו בקרנות הפנסיה ובקופות הגמל לקצבה. בנוסף לכך, מפקיד הבנק בקופות-גמל סכומים נוספים לכיסוי תשלום פיצויי-פיטורין, לאלה הזכאים לכך. עובדים שפרשו לגמלאות או לפנסיה מוקדמת אינם זכאים לתשלום פיצויי פיטורין.

(2) פנסיה לעובדים שפרשו בפרישה מוקדמת

עובדים שפרשו בפרישה במסלול קצבה זכאים לפנסיה חודשית עד המועד שנקבע בהסכם הפרישה או גיל הפרישה בחוק, המוקדם מבין השניים. ההפרשה מבוססת על חישוב אקטוארי, כוללת תוספת שכר ריאלית בשיעור של 0% לשנה, ומהווה לפי שיעור ניכיון שנתי של 4%.

(3) פרישה מוקדמת לעובדים פעילים

בנוסף לזכויות המתוארות לעיל, כולל הבנק במסגרת החישוב האקטוארי של ההתחייבות בגין זכויות עובדים, התחייבות בגין עובדים שהנהלת הבנק צופה שהם יפרשו בפרישה מוקדמת או בתנאים מועדפים אחרים. הפרשה לפרישה מוקדמת מחושבת לפי הגבוה מבין חישוב אקטוארי, המביא בחשבון את העלות הנוספת שצפוי שתיגרם לבנק בגין מתן הטבות כאמור, לבין סכום ההתחייבות שמחושב כנדרש בגילוי דעת 20 של לשכת רואי חשבון בישראל.

ביאור 15 זכויות עובדים (המשך)

ההתחייבות חושבה בהתבסס על חישוב אקטוארי הלוקח בחשבון, בין היתר:

1. תוספת שכר ריאלית בטווח של 0.5%-7.5% לשנה עבור עובדים פעילים בהתאם לגיל העובדים.
2. שיעורי עזיבה לפיצויים מוגדלים ולפרישה מוקדמת בהתאם לניסיון הבנק תוך התחשבות, בין היתר, בגיל העובד ומגדר. שיעורים אלה משקפים את ציפיות ההנהלה והחלטותיה בדבר פרישת עובדים בתנאים מועדפים.
3. שיעור היוון 4% ריאלי, על-פי הוראות המפקח על הבנקים.
4. שיעור תמותה ונכות המבוסס על לוחות תמותה עדכניים שמפרסם האקטואר הראשי במשרד האוצר.

(4) חוזים אישיים – עובדי הבנק

(א) חברי הנהלה לרבות המנכ"ל וקבוצת עובדים בכירים (להלן: "הבכירים") מועסקים בחוזים אישיים לפיהם במקרה שהבנק יחליט מיוזמתו לפטר את אחד הבכירים או לסיים את עבודתו בתום תקופת ההסכם יהיה זה זכאי לפיצויי פיטורין בשיעור של 250%.

(ב) כמו-כן, לגבי חלק מן הבכירים, במקרה שהבנק יחליט מיוזמתו לפטר מי מהם, או בהגיעו למועד בו סכום גילו והוותק שלו בבנק עולים על 75 (ולחבר הנהלה שכיהן 7 שנים לפחות בתפקידו יתווספו שנות הכהונה בהנהלה כשנות ותק נוספות לצורך צבירת 75 כאמור), אזי יהיה חבר הנהלה או העובד הבכיר זכאי לפרוש בפרישה מוקדמת ולבחור בין קבלת פיצויי פיטורין מוגדלים בשיעור של 250% משכרו החודשי האחרון מוכפל בשנות הוותק שלו בבנק, לבין קבלת קצבה חודשית בשיעורים משתנים שתשולם לו ממועד יציאתו לפרישה מוקדמת ועד הגיעו לגיל פרישה על-פי חוק. שיעור הקצבה לחבר הנהלה הינו בשיעור של 2.67% לשנה בגין 15 שנות העבודה הראשונות, 2% לשנה בגין כל שנה נוספת בה לא כיהן כחבר הנהלה ו-2.5% לכל שנה בה כיהן כחבר הנהלה עד לשיעור קצבה מירבי של 70% מהשכר המזכה בפנסיה. לגבי עובדים בכירים, כאמור לעיל, שאינם חברי הנהלה, שיעור הקצבה הוא 2.55% בגין 15 שנות העבודה הראשונות, 1.5% לשנה בגין כל שנה נוספת עד למועד חתימת תחילת העסקתם בחוזה אישי ו-2% לשנה בגין כל שנה נוספת, עד לשיעור קצבה מירבי של 70% מהשכר המזכה בפנסיה. חבר הנהלה או עובד בכיר שהגיע לגיל 62 יוכל לבחור בקבלת קצבה חודשית בלבד. המנכ"ל זכאי לתקופת הסתגלות של שישה חודשים. הבנק רשם הפרשה מלאה עבור התחייבות זו.

(ג) יו"ר הדירקטוריון זכאי לקבל בכל מקרה פיצויי פיטורין בשיעור של 250%. כמו-כן, הינו זכאי לקבל מהבנק, בתום כהונתו, תשלום של מלוא שכרו וכלל התשלומים, ההפרשות והזכויות להם היה זכאי בתקופת כהונתו וזאת לתקופת הסתגלות בת שישה חודשים. הבנק רשם הפרשה מלאה עבור התחייבות זו.

(5) תוכנית ההתייעלות

תוכנית ההתייעלות התומכת באסטרטגיה הרב שנתית של הבנק נמשכה גם בשנת 2014. תוכנית ההתייעלות תביא בשנים הבאות לחיסכון בעלויות כוח האדם וכן בעלויות אחרות כתוצאה מצמצום שטחים בהנהלה הראשית וסניפי הבנק.

תוכנית ההתייעלות כוללת בין השאר: שינויים מבניים, צמצום תקנים והכשרת עובדים שישוּבו בפעילויות עסקיות חדשות אותם יוזם הבנק.

היזמות העסקיות החדשות כוללות בין היתר הרחבת פעילות הבנק במגזרים מסוימים בהם זיהה הבנק פוטנציאל לצמיחה ואפשרות להרחבת פעילות.

בדוחות הכספיים לשנת 2014 כלל הבנק הפרשה בסך של 390 מיליון ש"ח בגין תוכנית ההתייעלות, בהשוואה ל-440 מיליון ש"ח בשנת 2013.

תוכנית ההתייעלות התומכת באסטרטגיה הרב שנתית של הבנק תימשך גם בשנת 2015.

ביאור 15 זכויות עובדים (המשך)

להלן פירוט ההתחייבות לזמן ארוך ולאחר העסקה, נטו, בגין זכויות עובדים:

ליום 31 בדצמבר		
2013*	2014	
1,240	1,272	פיצויים ופרישה מוקדמת לעובדים פעילים
1,067	1,214	פנסיה לעובדים שפרשו בפרישה מוקדמת**
28	32	מענק יובל
312	328	הפרשה למענק בגין ימי מחלה שלא נוצלו, בניכוי יעודה למחלה
438	452	הטבות אחרות לאחר העסקה
3,085	3,298	סך-הכל

* כולל מס שכר.

** כולל הפרשה בגין תוכניות התייעלות.

1. תוכנית תגמול לעובדים בחוזה אישי בכיר – מענקים ותגמול הוני

תוכנית 2010 ותוכנית 2014

בחודש אוגוסט 2010 אישרו ועדת הביקורת ודירקטוריון הבנק תוכנית תגמול (כפי שתוקנה מעת לעת) ליו"ר הדירקטוריון, למנכ"ל הבנק, לחברי ההנהלה של הבנק (שהינם נושאי משרה בבנק) ולאוכלוסיית המנהלים הבכירים בבנק (שאינם נושאי משרה בבנק) (כולם יחד, "המנהלים"), אשר תחולתה מיום 1 בינואר 2010 ואילך (כפוף להתאמות במקרים מיוחדים) ("תוכנית 2010"). תוכנית 2010 כוללת שני אמצעי תגמול (נוסף על השכר וההטבות האחרות בבנק): מענק שנתי מותאם סיכון ומותנה ביצועים ותגמול הוני בדמות תוכנית מניות פנטום הסומות אשר הוחלפה בשנת 2012 בתוכנית משנה להענקת יחידות מניות חסומות (RSU). בהתאם להוראות המעבר שבמדיניות התגמול ובהוראה 301A, יעשה מעבר הדרגתי של תגמול מנהלים מתוכנית 2010 לתוכנית 2014 שאימץ הבנק ביום 22 ביוני 2014, בהתאם להוראות מדיניות התגמול של הבנק, כך שלא יאוחר משנת 2017 כל תגמולם של מנהלי הבנק ועובדיו יהיה בהתאם לתוכנית 2014. לעניין תוכנית 2014 ראה פסקה ראשונה לביאור זה לעיל. להלן פירוט עיקרי תוכניות 2010 ותוכנית 2014 (ביחד "התוכניות"):

(א) חברי ההנהלה

1. מענק שנתי מותאם סיכון ומותנה ביצועים

1.1. קביעת תקציב המענקים לחברי ההנהלה (למעט המבקר הפנימי הראשי, מנהל הסיכונים הראשי והחשבונאי הראשי ("פונקציות הבקרה והפיקוח")).

בהתאם לתוכניות, תקציב המענקים לחברי ההנהלה בשנה נתונה ("תקציב המענקים לחברי ההנהלה") מבוסס על הפרש שבין שיעור תשואת הרווח הנקי על ההון באותה שנה (כפי שמופיע בדוחות הכספיים השנתיים), בנטרול הסכומים הבאים: (א) רווח/הפסד הנובע משינוי באחזקות בחברה בת או בחברה כלולה, או מכירת בניינים בסכום העולה במצטבר על עשרה (10) מיליון ש"ח בשנה; ו-(ב) סכומים שהופרשו כמענקים לבכירי הבנק (קרי, נושאי משרה ומנהלים החתומים עם הבנק על חוזה העסקה אישי הנחשב על-ידי הנהלת הבנק כחוזה בכירים) ("התשואה בפועל") לבין מחיר ההון הנדרש ("הפרש התשואה"). מחיר ההון הנדרש משמעותו מחיר ההון של הבנק (במונחי שיעור תשואה), לצורכי תשלום מענקים על-פי התוכנית הרלוונטית ("מחיר ההון הנדרש") (מחיר ההון הנדרש לשנת 2013 נקבע על 8.745%, עבור שנת 2014 נקבע על 7.89% ועבור שנת 2015 נקבע על 6.395%). על-אף האמור, לגבי תוכנית 2010 נקבע סף תחתון של 8% (ולגבי יו"ר ומנכ"ל הבנק 8.5%) ולגבי תוכנית 2014 נקבע סף תחתון של 7.5%.

ביאור 15 זכויות עובדים (המשך)

לפי תוכנית 2010 תקציב המענקים יכול להיות חיובי או שלילי ויחושב כדלקמן:

תקציב מענקים חיובי - בשנה שבה הפרש התשואה בפועל הינו חיובי, יחושב תקציב המענקים החיובי הכולל לחברי ההנהלה בהתאם להפרש התשואה בפועל, ההון המיוחס לבעלי מניות הבנק הממוצע ומשכורת ממוצעת של חבר הנהלה, לפי מדרגות עולות של הפרש התשואה בפועל באופן פרוגרסיבי החל מהפרש תשואה בפועל של 0.5% ועד לתקרה של 6%. למרות האמור לעיל, בשנה שבה הפרש התשואה בפועל הינו בתחום של 0% עד 0.5%, רשאי הדירקטוריון לפי שיקול דעתו הבלעדי, על-פי המלצת מנכ"ל הבנק, לאשר מענק שנתי בסכום חיובי לחבר הנהלה, השווה לעד שתי (2) משכורות של חבר ההנהלה.

תקציב מענקים שלילי - למעט לגבי השנה הראשונה של חבר הנהלה שיצטרף לבנק לאחר אימוץ התוכנית, בשנה שבה הפרש התשואה בפועל הינו שלילי, יחושב תקציב המענקים השלילי הכולל לחברי ההנהלה כסכום שלילי בהתאם להפרש התשואה בפועל, ההון המיוחס לבעלי מניות הבנק הממוצע ומשכורת ממוצעת של חבר הנהלה, החל מהפרש תשואה בפועל שלילי של 0.5% ועד לתקרה שלילית של 6.5%.

לדירקטוריון הסמכות להגדיל או להקטין את תקציב המענקים לחברי ההנהלה (החיובי או השלילי) בשיעור של עד 10%. במקרה של תקציב מענקים שלילי בשנה מסוימת בשל נסיבות חיצוניות מיוחדות המשפיעות על כלל המערכת הבנקאית בישראל באותה שנה, רשאי הדירקטוריון להקטין או לבטל את תקציב המענקים השלילי לחברי ההנהלה בגין שנה זו.

לפי תוכנית 2014 תקציב המענקים יחושב כדלקמן:

בשנה שבה הפרש התשואה בפועל אינו שלילי, יחושב תקציב המענקים הכולל לחברי ההנהלה בהתאם להפרש התשואה בפועל, ההון הממוצע המיוחס לבעלי מניות הבנק ומשכורת ממוצעת של חבר הנהלה. בשנה שבה אין הפרש תשואה בפועל, זכאי חבר ההנהלה למענק בסיס ("מענק הבסיס"). בשנה שבה הפרש התשואה בפועל חיובי, זכאי חבר ההנהלה למענק לפי מדרגות עולות של הפרש התשואה בפועל באופן פרוגרסיבי החל מהפרש תשואה בפועל של 0.5% ועד לתקרה של 3%. למרות האמור לעיל, בשנה שבה הפרש התשואה בפועל שלילי, רשאי הדירקטוריון לפי שיקול דעתו הבלעדי, על-פי המלצת מנכ"ל הבנק, לאשר מענק שנתי השווה לעד שתי (2) משכורות של חבר ההנהלה.

1.2. חלוקת תקציב המענקים בין חברי ההנהלה (למעט פונקציות הבקרה והפיקוח)

לפי התוכנית בכל שנה, יחולק תקציב המענקים (החיובי או השלילי) בקשר עם תוכנית 2010 לחברי ההנהלה בגין השנה הקודמת, באופן יחסי לציון האישי של כל חבר הנהלה (אשר יותאם למשכורת חבר ההנהלה ביחס למשכורות יתר חברי ההנהלה). חלק מהציון האישי יהיה קבוע ויוענק לכל חבר הנהלה. חלק מהציון האישי יוענק לכל חבר הנהלה על-פי הערכת מנכ"ל הבנק את עמידת חבר ההנהלה ביעדי הביצוע אשר ייקבעו מראש. חלק מהציון האישי יוענק לכל חבר הנהלה על-פי המלצת מנכ"ל הבנק, בהתאם לשיקול דעתו וכפוף להוראות הדין החל, לרבות מדיניות התגמול של הבנק. חלוקת תקציב המענקים בין חברי ההנהלה וקביעת המענק השנתי לכל חבר הנהלה תהיה בכל מקרה כפופה לאישור הדירקטוריון (וכל ועדה של הדירקטוריון כנדרש על-פי דין).

המענק השנתי החיובי לחבר הנהלה בודד לא יעלה בכל מקרה על סכום השווה ל-18 משכורות של חבר ההנהלה לפי תוכנית 2010 והנמוך מבין ש"ח, צמוד למדד המחירים לצרכן הידוע ביום 11 בפברואר 2014 ו-1 (ב) עלות התגמול הקבוע של חבר הנהלה לשנת המענק (כפוף למדיניות התגמול של הבנק, במקרים מיוחדים רשאי הדירקטוריון לאשר מענק החורג מתקרה זו, עד ל-200% מהתגמול הקבוע) לפי תוכנית 2014. המענק השנתי השלילי לחבר הנהלה לפי תוכנית 2010 לא יעלה בכל מקרה על סכום השווה ל-10 משכורות של חבר ההנהלה. בכל מקרה לא תעמוד בחשבון המענק של חבר הנהלה יתרה שלילית בסכום העולה על 3 משכורות של חבר ההנהלה.

ביאור 15 זכויות עובדים (המשך)

- 1.3. המענק השנתי לחברי הנהלה הממונים על פונקציות הבקרה והפיקוח בהתאם להוראות תוכנית 2010, המענק השנתי (החיובי או השלילי) של כל חבר הנהלה בפונקציות הבקרה והפיקוח יהיה מורכב מהסכומים הבאים:
- (1) סכום (חיובי או שלילי, לפי העניין) המהווה שיעור מסוים מהתקציב המייצג לחברי הנהלה (שיעור זה נקבע על 50% לשנת 2014) מותאם למשכורת חבר הנהלה המשתתף לפונקציות הבקרה והפיקוח ביחס למשכורת ממוצעת של כל חברי הנהלה.
- (2) סכום נוסף בהיקף של עד 2 משכורות של חבר הנהלה, אשר ייקבע באופן יחסי לציון אישי שינתן לחבר הנהלה על-פי עמידה ביעדי ביצוע.
- (3) סכום נוסף בהיקף של עד 2 משכורות של חבר הנהלה אשר ייקבע על-פי חוות דעת הממונים על חבר הנהלה. רכיבי המענק המפורטים לעיל, ניתנים לקיזוז זה מזה.
- קביעת המענק השנתי לחברי הנהלה הממונים על פונקציות הבקרה והפיקוח תהיה בכל מקרה כפופה לאישור הדירקטוריון (וכל ועדה של הדירקטוריון כנדרש על-פי דין).
- המענק השנתי החיובי של חבר הנהלה כאמור, לא יעלה בכל מקרה על סכום השווה ל-13 משכורות של חבר הנהלה, ואילו המענק השנתי השלילי של חבר הנהלה, לא יעלה בכל מקרה על סכום השווה ל-8 משכורות של חבר הנהלה. בכל מקרה לא תעמוד בחשבון המענק של חבר הנהלה יתרה שלילית בסכום העולה על 3 משכורות של חבר הנהלה.
- בהתאם להוראות תוכנית 2014 המענק השנתי של כל חבר הנהלה בפונקציות הבקרה והפיקוח יהיה מורכב מהסכומים הבאים:
- (4) בשנה שבה הפרש התשואה בפועל אינו שלילי, יחושב תקציב המענק המייצג לחברי הנהלה בפונקציות הבקרה והפיקוח בהתאם להפרש התשואה בפועל, ההון המיוחס לבעלי מניות הבנק הממוצע ומשכורת ממוצעת של חבר הנהלה. בשנה שבה אין הפרש תשואה בפועל, זכאי חבר הנהלה בפונקציות הבקרה והפיקוח למענק בסיס ("מענק הבסיס"). בשנה שבה הפרש התשואה בפועל חיובי, זכאי חבר הנהלה בפונקציות הבקרה והפיקוח למענק לפי מדרגות עולות של הפרש התשואה בפועל באופן פרוגרסיבי החל מהפרש תשואה בפועל של 0.5% ועד לתקרה של 3%. התקציב המייצג לחבר הנהלה הממונה על פונקציות הבקרה והפיקוח בגין שנת מענק כלשהי, לא יעלה בכל מקרה על 2 מיליון ש"ח, צמוד למדד המחירים לצרכן הידוע ביום 11 בפברואר 2014.
- (5) סכום נוסף (חיובי או שלילי) בהיקף של עד 20% מהתקציב המייצג לחבר הנהלה הממונה על פונקציות הבקרה והפיקוח ייקבע באופן יחסי לציון אישי שינתן לחבר הנהלה על-פי עמידה ביעדי ביצוע ובתוכניות העבודה בגין שנת המענק, כך שאם יקבל חבר הנהלה ציון אישי מקסימאלי יהיה זכאי לקבל סכום נוסף של 20% מהתקציב המייצג לחבר הנהלה הממונה על פונקציות הבקרה והפיקוח ואם יקבל ציון אישי מינימלי יופחת התקציב המייצג לחבר הנהלה הממונה על פונקציות הבקרה והפיקוח בעד 20%. אם יקבל חבר הנהלה ציון בטווח שבין הציון המקסימאלי לציון המינימלי, אזי יקבל מענק באופן יחסי לציונו.
- המענק השנתי לחבר הנהלה הממונה על פונקציות הבקרה והפיקוח לא יעלה על הנמוך מבין: (א) 2.4 מיליון ש"ח, צמוד למדד המחירים לצרכן הידוע ביום 11 בפברואר 2014; ו-(ב) עלות התגמול הקבוע של חבר הנהלה לשנת המענק (במקרים מיוחדים רשאי הדירקטוריון לאשר מענק החורג מתקרה זו, עד ל-200% מהתגמול הקבוע).
- המענק השנתי לחברי הנהלה כפוף להוראות תיקון 20 לחוק החברות והוראה 301A, לרבות לגבי מרכיב שיקול הדעת בקביעת המענק.

ביאור 15 זכויות עובדים (המשך)

1.4. מנגנון התשלום - לפי תוכנית 2010 פריסת המענק השנתי והתשלום השנתי - בכל שנה ייוסף או יגרע סכום המענק השנתי (החיובי או השלילי) שנקבע בגין השנה הקודמת בחשבון המענק של כל חבר הנהלה ("ההפקדה השנתית") ויבוצע תשלום בסכום השווה ל-50% מהיתרה לחשבון המענק לאחר ההפקדה השנתית בגין השנה הקודמת (בהנחה שיתרת חשבון המענק הינה חיובית) ("התשלום השנתי"). במידה ובשנה מסוימת נוצר לבנק הפסד שנתי נקי או שנמצא הבנק בחריגה מהותית מיחסי הלימות ההון הנדרשים, התשלום השנתי הבא יבוצע רק לאחר פרסום דוחות כספיים שנתיים של הבנק (או על-פי החלטת הדירקטוריון דוחות כספיים רבעוניים) המציגים רווח נקי או כי פסקה החריגה המהותית מיחסי הלימות ההון הנדרשים, לפי העניין. בהתאם להוראות המעבר מתוכנית 2010 לתוכנית 2014, יתרה שתיוותר בחשבון המענקים בתום שנת המענק בה עבר מנהל להיות כפוף לתוכנית 2014, תשולם כך ש 50% ממנה ישולמו שנה לאחר תום שנת המעבר, והיתרה שנה לאחר מכן. התשלום האמור כפוף לתנאי ביחס להלימות ההון המפורט לעיל.

לפי תוכנית 2014, 50% מסך המענק השנתי של חברי הנהלה ישולם במזומן ו-50% מסך המענק השנתי יידחה ויפרס על-פני שלוש (3) שנים בדרך של הענקת יחידות RSU תלויות ביצועים, כמפורט להלן. על אף האמור בשנה בה התגמול המשתנה לחבר הנהלה אינו עולה על 1/6 (שישית) מהתגמול הקבוע לחבר הנהלה בשנת המענק, ישולם התגמול המשתנה כאמור בגין שנת המענק במלואו במזומן (100%). במקרה בו בדוחות הכספיים האחרונים של הבנק שפורסמו לפני מועד התשלום השנתי בשנה כלשהי ימצא הבנק בחריגה מהותית מיחסי הלימות ההון, לא יבוצע במועד המפורט לעיל התשלום בגין המענק השנתי, אלא רק לאחר פרסום דוחות כספיים שנתיים המציגים כי פסקה החריגה המהותית מיחסי הלימות ההון. ועדת התגמול והדירקטוריון רשאים לקבוע שהתשלום האמור, יידחה גם כאשר קיימת חריגה שאינה מהותית מיחסי הלימות ההון.

1.5. סיום העסקה - לפי תוכנית 2010 בגין השנה בה חל יום סיום העסקה ייוסף או יגרע (לפי המקרה) בחשבון המענק החלק היחסי מהמענק השנתי (החיובי או השלילי) בגין אותה שנה.

בשנה שלאחר מכן, אלא במקרים מסוימים (כגון פטירה או אובדן כושר עבודה), חלף ביצוע התשלום השנתי יירכשו עבור חבר הנהלה (על-ידי נאמן שימונה לשם כך) מניות של הבנק בבורסה בסכום היתרה בחשבון המענק, לאחר ניכוי במקור של סכומי מס ההכנסה ותשלומי החובה האחרים החלים על-פי הדין, וכפוף לכך שסכום היתרה כאמור הינו חיובי. המניות שתירכשנה כאמור לעיל, תהיינה חסומות ולא ניתנות למכירה או העברה עד לחלוף תקופה של 24 חודשים מיום סיום העסקה. לפי תוכנית 2014, חבר הנהלה יהיה זכאי לחלק היחסי מהמענק השנתי בגין שנת המענק בה חל יום סיום העסקה, בהתאם לתקופת העסקתו בשנת המענק מתוך שנת המענק בכללותה (על בסיס חישוב יומי).

1.6. מענק בגין רווחים מיוחדים - לפי התוכנית, בגין שנה כלשהי בה נוצרים רווחים מיוחדים (כמוגדר בתוכנית) ייקבע סכום נוסף שייתווסף לתקציב המייצג שנקבע לגבי כל קבוצת חברי הנהלה ("סכום התקציב הנוסף"). סכום התקציב הנוסף ייקבע על-ידי ועדת התגמול והדירקטוריון, ובכל מקרה לא יעלה בגין שנה מסוימת על סכום השווה ל-4 משכורות לחבר הנהלה. לפי תוכנית 2014, ייתכן באופן דומה גם מענק שלילי בגין הפסדים מיוחדים אשר יופחת מהתקציב המייצג.

1.7. לגבי חברי הנהלה בפונקציות הפיקוח והבקרה יתווסף למענק השנתי הממוצע לפי תוכנית 2010, או לתקציב המייצג לפי תוכנית 2014, של מנהלים אלה בגין שנת המענק בה נוצרו הרווחים המיוחדים, סכום השווה לסכום התקציב הנוסף. לפי תוכנית 2014, ייתכן באופן דומה גם מענק שלילי בגין הפסדים מיוחדים אשר יופחת מהתקציב המייצג.

1.8. לפי מדיניות התגמול של הבנק ותוכנית 2014, השבת סכומי המענק במקרה של תיקון דוחות כספיים - במקרה בו יתוקנו הדוחות הכספיים המבוקרים של הבנק בגין שנה כלשהי, באופן לפיו המנהל היה מקבל מענק שנתי בסכום אחר בהתבסס עליהם, ישיב המנהל לבנק את הפרש בגין סכום המענק ובלבד שאם המנהל פרש מהבנק, חלפו לא יותר משלוש שנים ממועד סיום העסקתו.

ביאור 15 זכויות עובדים (המשך)

1.9 בהתאם לתוכנית תגמול 2014, ועדת התגמול והדירקטוריון יהיו רשאים להפחית עד 50% מהמענק השנתי של חבר הנהלה וזאת במקרים שמצבו הכספי או העסקי של הבנק יחייב זאת ו/או מטעמים הקשורים בתפקודו של חבר הנהלה, ומטעמים שינומקו על ידיהם.

2. תגמול הוני - יחידות מניות חסומות (RSU)

למנהלי הבנק מוענקות יחידות מניות חסומות (Units Stock Restricted) ("יחידות RSU"), מכוח "בנק הפועלים בע"מ - תוכנית משנה להענקת יחידות מניות חסומות (RSU) למנהלים בכירים 2011" (כפי שתוקנה), שהינה יישום של הוראות מסוימות של תוכנית 2010 ושל תוכנית 2014 ומהווה חלק בלתי נפרד מהן. יחידות RSU הינן יחידות של מניות חסומות, אשר בהתקיים תנאי הבשלה מתאימים ממומשות אוטומטית למניות רגילות של הבנק שתוחזקה על-ידי הבנק כמניות רדומות, וזאת ללא תשלום מחיר מימוש כלשהו. יחידות ה-RSU מוקצות בהתאם למסלול רווח הון לפי סעיף 102(ב)(2) לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש], התשכ"א-1961.

יחידות RSU לפי תוכנית תגמול 2010

2.1 הענקת יחידות RSU - בהתאם לתוכנית 2010, עד לשנת 2014 לכל חבר הנהלה הוענקו מספר יחידות RSU שאינן מותנות בהתבסס על התוצאה המתקבלת מחלוקת סכום ההטבה הקבוע בתוכנית (3.3 מיליוני ש"ח לחבר הנהלה בדרגה הגבוהה ביותר של חבר הנהלה (שאינו מנכ"ל) בגין תקופת חוזה עבודה של שלוש שנים) במחיר הנעילה הממוצע של מניית הבנק ב-90 הימים האחרונים של השנה הקלנדרית שקדמה לשנה בה הוענקו יחידות ה-RSU. כמו-כן, בוצעה התאמה במקרה של חוזה עבודה לתקופה השונה מ-3 שנים. מועדי הבשלה - יחידות ה-RSU תבשלה בשלוש מנות שוות לאחר 12, 24 ו-36 חודשים בהתאמה ממועד תחילת ההסכם של חבר הנהלה לגבי תוכנית 2010. מועדים אלה יותאמו לתקופת החוזה בפועל. יחידות RSU שהוענקו לפי תוכנית 2010 ולא הבשילו עד ליום 30 ביוני 2014, או עד למועד שבו עבר המנהל להיות כפוף לתוכנית 2014, לפי המקרה, פקעו.

2.2 הענקת יחידות RSU מותנות - בהתאם לתוכנית 2010 לכל חבר הנהלה הוענקו מספר יחידות RSU מותנות (בהתאם לדרגתו של חבר הנהלה, עד 60,000 יחידות RSU בגין תקופת חוזה עבודה של שלוש שנים לדרגה הגבוהה ביותר הקיימת כיום בבנק (למעט מנכ"ל)) במועד תחילת חוזה העבודה של חבר הנהלה בגין שלוש שנות חוזה העבודה של חבר הנהלה בבנק. סמוך לאחר פרסום הדוחות הכספיים השנתיים של הבנק בגין כל אחת משנות התוכנית, תבשיל כמות יחידות RSU מותנות, מתוך מנת יחידות ה-RSU המתייחסת לאותה שנה, אשר תחושב באופן יחסי בהתאם להשגת הפרש תשואה בפועל מעל מחיר ההון בשנת המענק הרלוונטית שבין 0.5% ל-2%, כך שבהפרש תשואה בפועל של 0.5% תבשיל כמות של רבע ממנת יחידות ה-RSU המותנות הרלוונטית לאותה שנה שנת מענק ובהפרש תשואה בפועל של 2% תבשיל כל מנת יחידות ה-RSU המותנות הרלוונטית לאותה שנה שנת מענק (למעט לגבי שנת 2013, לגביה הטווח של הפרש תשואה בפועל מעל מחיר ההון נקבע על בין 0.75% לבין 2%, כאשר כמות יחידות ה-RSU המבשילה בהפרש תשואה בפועל של 0.75% הינה מחצית מכמות יחידות ה-RSU המותנות). בשנת 2013 הפרש התשואה בפועל לא עבר את הרף המינימלי ולכן יחידות ה-RSU המותנות לשנה זאת פקעו. אם בדוחות הכספיים השנתיים של הבנק בגין שנה מסוימת נוצר לבנק הפסד נקי מפעולות רגילות, ו/או ימצא הבנק בחריגה מהותית מיחסי הלימות ההון הנדרשים, לא תבשלה יחידות ה-RSU המותנות בגין אותה שנה מענק ולא תוענקה יחידות ה-RSU המוענקות בגין אותה שנה מענק, ויחידות ה-RSU המותנות בגין שנת המענק הרלוונטית תחולטנה. יחידות RSU שהוענקו לפי תוכנית 2010 ולא הבשילו עד ליום 30 ביוני 2014, או עד למועד שבו עבר המנהל להיות כפוף לתוכנית 2014, לפי המקרה, פקעו.

ביאור 15 זכויות עובדים (המשך)

2.3. אופן ותמורת המימוש - בהתקיים כל התנאים למימוש יחידות ה-RSU, הן תמושנה באופן אוטומטי על-ידי הבנק למניות הבנק ותועברנה לידי הנאמן, ללא צורך בהודעה כלשהי מצד המנהל ובלבד ש: (א) במועד הבשלתן מחזיק הבנק במניות הרדומות שרכש לצורך התוכנית (ואשר תועברנה לידי הנאמן כאמור) לפחות במשך 18 חודשים ממועד רכישתן, וכפוף להוראות החלטת המיסוי שקיבל הבנק מרשות המסים בישראל בעניין זה, ו-(ב) אין מגבלות רגולטוריות אחרות (כגון הגבלות הקיימות בדין על החזקת ניירות-ערך על-ידי מחזיקי רישיון ייעוץ השקעות) המגבילות את האפשרות של החזקת מניות הבנק על-ידי המנהל (או על-ידי הנאמן לטובתו) ("מועד המימוש"). אם לא יחזיק הבנק במועד ההבשלה של יחידות ה-RSU במניות המימוש לפחות 18 חודשים ממועד רכישתן על-ידי הבנק כאמור, או אם תתקיימה מגבלות רגולטוריות אחרות כאמור לעיל, ידחה מועד המימוש של יחידות ה-RSU עד לחלוף תקופת 18 החודשים האמורה או עד לתום תקופת החסימה, לפי המקרה.

2.4. תקופת חסימה לפי תוכנית 2010 - יחידות ה-RSU הרגילות בכל מנה תהיינה חסומות במשך תקופה נוספת של 12 חודשים ממועד ההבשלה של אותה מנה. יחידות ה-RSU המותנות תהיינה חסומות במשך תקופה של 4 שנים מתום שנת המענק הרלוונטית.

2.5. סיום העסקה - בסיום העסקתו של חבר ההנהלה בבנק יבוטלו יחידות ה-RSU שהוענקו לו לפי תוכנית 2010 ושטרם הבשילו באופן יחסי לתקופת העסקה.

2.6. חלוקת דיבידנד - במקרה בו יחלק הבנק דיבידנד בטרם מועד המימוש של יחידות ה-RSU, יהיה זכאי חבר ההנהלה לתשלום במזומן בסכום השווה (ברוטו) לסכום הדיבידנד שהיה משולם לחבר ההנהלה לו החזיק במועד חלוקת הדיבידנד במספר מניות רגילות של הבנק השווה למספר יחידות ה-RSU כאמור, בניכוי המס החל.

2.7. התאמות - התוכנית כוללת הוראות בדבר התאמות שיבוצעו במניות המימוש בעת שינויים בהון המניות של הבנק או בעת שינויים במבנה הבנק עקב מיזוג או מכירת הבנק.

יחידות RSU לפי תוכנית תגמול 2014

2.8. הענקת יחידות RSU (מותנות ביצועים) - בהתאם לתוכנית 2014, לכל חבר הנהלה מוענקות מספר יחידות RSU שמספרן שווה לתוצאת חלוקת סכום בגובה 50% מהמענק השנתי בגין שנת המענק (כמפורט בסעיפים 1.1 עד 1.4 לעיל), בממוצע שער הנעילה של מניית הבנק בבורסה לניירות-ערך בתל-אביב בע"מ ב-30 ימי המסחר שקדמו ליום פרסום הדוחות הכספיים של הבנק, המתייחסים לשנת המענק.

2.9. מועדי הבשלה ותנאי הבשלה - יחידות RSU תבשלנה בשלוש מנות שוות לאחר 12, 24 ו-36 חודשים בהתאמה ממועד תחילת השנה שלאחר שנת המענק. ביחס למנות ה-RSU בגין כל שנת מענק על פני 3 שנים, כמות יחידות ה-RSU שתבשיל מתוך כל מנת RSU כאמור בסוף כל שנת הבשלה, אם בכלל, תלויה בהפרש שבין התשואה בפועל למחיר ההון הנדרש (בהפרש תשואה בפועל שלילי של 5% - לא תהיה זכאות ל-RSU, בשנה בה הפרש התשואה בפועל השלילי הוא בין 2% ל-5% - ימומש למניות חלק יחסי שיחושב על בסיס ליניארי ובלבד שהבנק לא נמצא באותה שנה בחריגה מהותית מיחסי הלימות ההון הנדרשים; ובשנה בה הפרש התשואה בפועל השלילי הוא לא נמוך מ-2%, תבשיל כל המנה השנתית הנדחית למניות, ובלבד שהבנק לא נמצא באותה שנה בחריגה מהותית מיחסי הלימות ההון הנדרשים).

ביאור 15 זכויות עובדים (המשך)

- 2.10. אופן ותמורת המימוש - בהתקיים כל התנאים למימוש יחידות ה-RSU, הן תמומשנה באופן אוטומטי על-ידי הבנק למניות הבנק ותועברנה לידי הנאמן, ללא צורך בהודעה כלשהי מצד המנהל ובלבד ש: (א) במועד הבשלתן מחזיק הבנק במניות הרדומות שרכש לצורך התוכנית (ואשר תועברנה לידי הנאמן כאמור) לפחות במשך 18 חודשים ממועד רכישתן, וכפוף להוראות החלטת המיסוי שקיבל הבנק מרשות המסים בישראל בעניין זה, ו-(ב) אין מגבלות רגולטוריות אחרות (כגון הגבלות הקיימות בדין על החזקת ניירות-ערך על-ידי מחזיקי רישיון ייעוץ השקעות) המגבילות את האפשרות של החזקת מניות הבנק על-ידי המנהל (או על-ידי הנאמן לטובתו) ("מועד המימוש"). אם לא יחזיק הבנק במועד ההבשלה של יחידות ה-RSU במניות המימוש לפחות 18 חודשים ממועד רכישתן על-ידי הבנק כאמור, או אם תתקיימנה מגבלות רגולטוריות אחרות כאמור לעיל, יידחה מועד המימוש של יחידות ה-RSU עד לחלוף תקופת 18 החודשים האמורה או עד לתום תקופת החסימה, לפי המקרה.
- 2.11. חלוקת דיבידנד - במקרה בו יחלק הבנק דיבידנד בטרם מועד המימוש של יחידות ה-RSU, יהיה זכאי חבר ההנהלה לתשלום במזומן בסכום השווה (ברוטו) לסכום הדיבידנד שהיה משולם לחבר ההנהלה לו החזיק במועד חלוקת הדיבידנד במספר מניות רגילות של הבנק השווה למספר יחידות ה-RSU כאמור, בניכוי המס החל.
- 2.12. התאמות - התוכנית כוללת הוראות בדבר התאמות שיבוצעו במניות המימוש בעת שינויים בהון המניות של הבנק או בעת שינויים במבנה הבנק עקב מיזוג או מכירת הבנק.

(ב) המנהלים הבכירים

התוכנית יחולו גם ביחס למנהלים הבכירים של הבנק (שכאמור אינם נושאי משרה), וזאת על-פי עקרונות דומים לאלה המפורטים לעיל, אך בהיקפים שונים, לרבות בעניין זהות הגורמים הקובעים את היעדים והעמידה בהם, משקל כל אחד מהגורמים בחישוב הציון האישי למנהל הבכיר וזהות הגורם המאשר את חלוקת תקציב המענקים ואת המענק לכל מנהל. מענק הבסיס של המנהלים הבכירים אינו כפוף לציון שיוענק להם. בנוסף, למנהלים בכירים שהינם שליחי הבנק בחו"ל, תוענקה מניות פנטום חסומות במקום יחידות RSU, בתנאים דומים לתנאיהן של יחידות ה-RSU, אשר יסולקו במזומן.

(ג) יו"ר הדירקטוריון ומנכ"ל הבנק

התוכנית אומצה על-ידי ועדת הביקורת והדירקטוריון באופן נפרד ביחס ליו"ר הדירקטוריון וביחס למנכ"ל הבנק. כאמור, התגמול ליו"ר הדירקטוריון של הבנק אושר גם באסיפה הכללית של הבנק. נכון לשנת 2014, יו"ר דירקטוריון הבנק ומנכ"ל הבנק כפופים לתוכנית תגמול 2010 בלבד.

1. מענק שנתי מותאם סיכון ומותנה ביצועים

1.1. קביעת תקציב המענק - בכל שנה יחושב תקציב המענק (בנפרד עבור כל מנהל), כדלקמן:

תקציב מענק חיובי - בשנת מענק שבה הפרש התשואה בפועל הינו חיובי, תקציב המענק יחושב בהתאם להפרש התשואה בפועל וההון המיוחס לבעלי מניות הבנק הממוצע. חישוב תקציב המענק מבוצע באופן ליניארי בטווח שבין הפרש תשואה בפועל בשיעור של 0.5% ועד הפרש תשואה בפועל בשיעור של 4%.

תקציב מענק שלילי - בשנת מענק שבה הפרש התשואה בפועל הינו שלילי, תקציב המענק ייקבע כסכום שלילי יחושב באופן ליניארי בטווח שבין הפרש תשואה בפועל שלילי בשיעור של 0.5% ועד הפרש תשואה בפועל שלילי בשיעור של 6.5%. למרות האמור, הדירקטוריון יהיה רשאי, בשל נסיבות חיצוניות מיוחדות, לאחר קבלת אישור ועדת התגמול, להקטין או לבטל את תקציב המענק השלילי בגין שנת מענק מסוימת.

ביאור 15 זכויות עובדים (המשך)

1.2. קביעת סכום המענק לכל מנהל

בכל שנה ייקבע סכום המענק לכל מנהל מתוך תקציב המענק שלו בגין שנת המענק באופן בו 65% מתקציב המענק יוענקו/ ייגרעו (לפי המקרה) לכל מנהל, ועד 35% מתקציב המענק יוענקו/ייגרעו (לפי המקרה) לכל מנהל על-פי שיקול דעת הדירקטוריון, אשר ייקבע בהתבסס על עמידת המנהל בגיבוש ו/או בקביעה ו/או בהובלת יישום תוכנית העבודה של הבנק כמו גם פיתוח, יישום, וקידום החזון והאסטרטגיה של הבנק לטווח הקצר והארוך.

1.3. תקרת המענק – המענק השנתי החיובי אשר ייוסף לחשבון המענק של מנהל בגין שנת מענק כלשהי, לא יעלה בכל מקרה על סכום השווה ל-4 מיליוני ש"ח. המענק השנתי השלילי אשר ייגרע מחשבון המענק של מנהל בגין שנת מענק כלשהי, לא יעלה בכל מקרה על סכום השווה ל-3.3 מיליוני ש"ח. למרות האמור לעיל, בכל מקרה לא תעמוד בחשבון המענק של מנהל יתרה שלילית בסכום העולה על 1.3 מיליוני ש"ח.

1.4. מנגנון התשלום – פריסת המענק השנתי והתשלום השנתי ייעשו בדומה לאמור בסעיף ו(א) 1.4 לעיל ביחס לתוכנית חברי ההנהלה (בשינויים המחויבים), אלא שביחס לכל מנהל, בכל שנה יבוצע תשלום למנהל בסכום השווה ל-45% מהיתרה בחשבון המענק לאחר ההפקדה השנתית בגין השנה הקודמת.

1.5. מענק בגין רווחים מיוחדים – הדירקטוריון יהיה רשאי לקבוע, על-פי שיקול דעתו הבלעדי, בגין שנה כלשהי, מענק בגין רווחים מיוחדים, בסכום השווה לעד 8 משכורות של המנהל.

1.6. סיום העסקה – יחולו עקרונות דומים לאלה החלים לגבי סיום העסקה של חברי הנהלה כמוסבר לעיל.

2. מענק לרכישת מניות

בגין כל שנת מענק, יהיה זכאי המנהל למענק בסכום של 2 מיליוני ש"ח, אשר ישמש לרכישת מניות של הבנק עבור המנהל בבורסה ("המענק לרכישת מניות") ובלבד שהתשואה בפועל בשנה בגינה ניתן המענק תהיה שווה לפחות למחיר ההון הנדרש (בשנת 2014 – 8.5%). המניות שתירכשנה עבור המנהל תהיינה חסומות לתקופה שתימנה החל מיום 1 בינואר של שנת רכישת המניות ועד לחלוף שנתיים מאותו מועד (בסעיף זה, "תקופת החסימה"). תקופה זו הוארכה עם החתימה על הסכמי העסקה כמפורט בסעיפים ו(ג) 4 ו-5 (א) ו-5 (ג) להלן והיא כיום 4 שנים. בנוסף לאמור לעיל, במקרים מסוימים תקופת החסימה תתארך, כמפורט בסעיף ו(א) 2.3 לעיל ביחס לתגמול לחברי ההנהלה. במקרה של סיום העסקה, בגין השנה בה חל סיום העסקה תירכשנה מניות הבנק בגין החלק היחסי של המענק לרכישת מניות בהתאם לתקופת העסקתו של המנהל מתוך אותה שנה.

3. תגמול הוני – יחידות מניות חסומות

3.1. תנאי יחידות ה-RSU דומים להוראות החלות לגבי חברי ההנהלה, כמוסבר לעיל, למעט כמפורט להלן.

3.2. הענקת יחידות RSU מותנות – לכל מנהל בנפרד, תוענקה בגין כל שנה, מתוך כמות מקסימאלית אשר תהיה שווה ל: (א) 2 מיליוני ש"ח, חלקי (ב) מחיר הסגירה הממוצע של מניית הבנק בבורסה בשישים ימי המסחר האחרונים של השנה הרלוונטית, כמות יחידות RSU מותנות אשר, כפוף לאמור מטה, תחושב באופן יחסי וליניארי בהתאם להשגת הפרש תשואה בפועל שבין 4% ל-6%, כך שבהפרש תשואה בפועל של 4% תוענקה למנהל 1,250 יחידות RSU מותנות ובהפרש תשואה בפועל של 6% תבשיל כל כמות יחידות ה-RSU המותנות הרלוונטית לאותה שנת מענק ("יחידות RSU המותנות").

מתוך יחידות RSU המותנות, 65% תוענקה למנהל בכל מקרה, ועד 35% תוענקה למנהל על-פי החלטת הדירקטוריון. יחידות RSU המותנות תהיינה בשלות במועד הענקתן.

3.3. הפסד או חריגה מיחסי הלימות ההון – אם בדוחות הכספיים השנתיים של הבנק שפורסמו מיד לאחר מועד הבשלה של מנהל רלוונטית נוצר לבנק הפסד נקי, ו/או יימצא הבנק בחריגה מהותית מיחסי הלימות ההון הנדרשים, תחולטנה יחידות ה-RSU ויחידות RSU המותנות של אותה מנהל.

עד שנת 2014 הפרש התשואה בפועל לא עבר את הרף המינימלי ולכן יחידות ה-RSU המותנות לשנים אלו לא הוענקו.

ביאור 15 זכויות עובדים (המשך)

4. הסכם העסקה - מנכ"ל הבנק

ביום 2 בספטמבר 2012 אושר על-ידי ועדת הביקורת ובימים 12 בספטמבר 2012, ו-18 באוקטובר 2012 אושר על-ידי דירקטוריון הבנק, הסכם ההעסקה עם מנכ"ל הבנק לתקופה של חמש שנים שתחילתה ביום 1 נואר 2013. הסכם ההעסקה עם מנכ"ל הבנק נכנס לתוקף ביום 1 בינואר 2013 והחליף את הסכם ההעסקה הקודם שנעשה לתקופה של 3 שנים ושהסתיים ביום 31 בדצמבר 2012. בתנאי התגמול למנכ"ל הבנק לפי הסכם ההעסקה לא נעשו שינויים מהותיים לעומת הסכם ההעסקה שהיה בתוקף עד לתום שנת 2012, מלבד הוספה של תקרה לתגמול הכולל לכל שנה משנות הסכם ההעסקה החדש, כך שההוצאה שתירשם בספרי הבנק בגין כלל התגמול בשנה קלנדרית כלשהי לא תעלה על 11 מיליון ש"ח (צמוד למדד). הפחתת התגמול השנתי בגין הגבלה זו לא תעלה על סכום של 2 מיליון ש"ח לשנה. כמו-כן, הוארכה תקופת חסימת המניות שתירכשנה בכספי המענק לרכישת מניות משנתיים לארבע שנים.

5. הסכם העסקה - יו"ר דירקטוריון הבנק

ביום 2 בספטמבר 2012 אושר על-ידי ועדת הביקורת ובימים 12 בספטמבר 2012, ו-18 באוקטובר 2012 אושר על-ידי דירקטוריון הבנק, וכן ביום 25 באוקטובר 2012 אושר על-ידי האסיפה הכללית המיוחדת של בעלי מניות הבנק, הסכם העסקה עם יו"ר הדירקטוריון לתקופה של 5 שנים שתחילתה ביום 1 בינואר 2013. הסכם ההעסקה עם יו"ר הדירקטוריון נכנס לתוקף ביום 1 בינואר 2013 והחליף את הסכם ההעסקה הקודם שנעשה לתקופה של 3 שנים ושהסתיים ביום 31 בדצמבר 2012. בתנאי התגמול ליו"ר הדירקטוריון על-פי הסכם ההעסקה לא נעשו שינויים מהותיים לעומת הסכם ההעסקה שהיה בתוקף עד לתום שנת 2012, מלבד הוספה של תקרה לתגמול הכולל לכל שנה משנות הסכם ההעסקה החדש, כך שההוצאה שתירשם בספרי הבנק בגין כלל התגמול בשנה קלנדרית כלשהי לא תעלה על 10 מיליון ש"ח (צמוד למדד). הפחתת התגמול השנתי בגין הגבלה זו לא תעלה על סכום של 2 מיליון ש"ח לשנה. כמו-כן, הוארכה תקופת חסימת המניות שתירכשנה בכספי המענק לרכישת מניות משנתיים לארבע שנים. הגם שהסכם ההעסקה נעשה לחמש שנים, התגמול ההוני והמענקים שיו"ר הדירקטוריון זכאי לקבל מהתגמול הכולל לפי הסכם ההעסקה החדש אושרו על-ידי האסיפה הכללית ל-3 השנים הראשונות בלבד, עד 31 בדצמבר 2015. לפי החלטת דירקטוריון הבנק מיום 18 באוקטובר 2012, התגמול ההוני והמענקים לשנים 2016-2017 יובאו לאישור נוסף של האסיפה הכללית לקראת סוף שנת 2015.

ביאור 16 עסקות תשלום מבוסס מניות

א. פרטים על עסקות תשלום מבוסס מניות

להלן פירוט בדבר הסדרי התשלום מבוסס מניות שהיו קיימים בבנק במהלך התקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014:

(1) תגמול מבוסס מניות לעובדי הבנק:

א. תוכנית לעובדי הבנק 2010-2012

ביום 30 בספטמבר 2009, אישר דירקטוריון הבנק כחלק מהסכם שכר שנחתם בין ארגון העובדים לבין הבנק, כי עובדי הבנק הקבועים ואלה הקשורים עמו בחוזה עבודה אישי (לא בכיר), יקבלו אופציות לרכישת מניות הבנק במחיר של 1 ש"ח לכל אופציה. כתבי האופציה האמורים הוקצו, ללא תמורה, בכל אחת מהשנים 2010-2012 בשלוש מנות ובהיקף כולל של כ-12.7 מיליון אופציות. לכל מנת אופציות תקופת הבשלה (Vesting) של ארבע שנים מתחילת השנה בה הוקצו האופציות וניתן יהיה לממש כל מנה במשך תקופה של שנה לאחר תום תקופת ההבשלה. כתבי האופציה יומרו למניות ממאגר מניות שירכוש הבנק למטרה זו. בחודש פברואר 2012 הסתיימה הקצאת כל כתבי האופציה מתוכנית זו. יתרת כתבי האופציה שהוקצו לעובדי הבנק לפי תוכנית זו וטרם מומשו ליום 31 בדצמבר 2014, מסתכמת ב-8,354,409 כתבי אופציה.

ב. תוכנית לעובדי הבנק 2013-2017

בהמשך להסכם השכר המתואר בביאור 15, ביום 6 במרץ 2013 אישר דירקטוריון הבנק תוכנית להענקת מניות פנטום. על-פי התוכנית שאושרה תוענקה לעובדי הבנק ללא תמורה 22.5 מיליון מניות פנטום ללא מחיר מימוש. מניות הפנטום תוענקה בחמש מנות שנתיות שוות של 4.5 מיליון מניות פנטום כל אחת, החל משנת 2013. החל משנת 2013 ועד שנת 2017 מוענקות לעובדי הבנק 4.5 מיליון מניות פנטום בכל שנה. כל מניות הפנטום תמומשה למזומן באופן אוטומטי על-ידי הבנק לאחר תקופת הבשלה של ארבע שנים מיום הענקתן של כל מנה. מניות הפנטום שהוקצו לעובדי הבנק לפי תוכנית זו וטרם מומשו או פקעו ליום 31 בדצמבר 2014, מסתכמת ב-8,578,823 מניות הפנטום.

(2) יחידות מניות חסומות לפי תוכנית 2010 ולפי תוכנית 2014

הבנק מעניק לחברי ההנהלה והמנהלים בכירים יחידות מניות חסומות (Restricted Stock Units) ("יחידות RSU") (לפרטים ראה ביאור 115(א)2). יחידות RSU הינן יחידות של מניות חסומות, אשר בהתקיים תנאי הבשלה מתאימים ממומשות אוטומטית למניות רגילות של הבנק שמוחזקות על-ידי הבנק כמניות רדומות, וזאת ללא תשלום מחיר מימוש כלשהו. יחידות ה-RSU מוקצות בהתאם למסלול רווח הון לפי סעיף 102(ב)2 לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש], התשכ"א-1961. הבנק העניק למספר מנהלים בכירים שהינם שליחי הבנק בחו"ל, מניות פנטום ללא תמורה, בתנאים דומים לאלו של יחידות ה-RSU שהוענקו בהתאם להוראות תוכנית תגמול 2010.

(3) יחידות RSU ויחידות RSU מותנות ליו"ר דירקטוריון הבנק ולמנכ"ל הבנק

בהתאם להחלטת דירקטוריון הבנק מיום 28 בפברואר 2012 הבנק העניק ליו"ר הדירקטוריון ולמנכ"ל הבנק, בהתאם לתוכנית ה-RSU 133,332 יחידות RSU לכל מנהל בנפרד. יחידות ה-RSU הוענקו ללא תמורה. המניות שתנבענה מיחידות ה-RSU שהבשילו תהיינה חסומות לשנה נוספת מתום תקופת הבשלה הרלוונטית (ראה ביאור 116(א)2 לעיל). כחלק מהסכם ההעסקה של יו"ר הדירקטוריון ומנכ"ל הבנק הוענקו יחידות RSU נוספות. לפרטים ראה ביאור 115(ג).

ביאור 16 עסקות תשלום מבוסס מניות (המשך)

ב. אומדן השווי ההוגן של המכשירים הונויים שהוענקו

1. כתבי אופציה לעובדי הבנק:

השווי ההוגן של כתבי האופציה אשר הוענקו לעובדי הבנק במסגרת תוכנית 2010-2012 נמדד עד למועד אישור הרכישה העצמית על-ידי הפיקוח על הבנקים, כהתחייבות וממועד זה, כמענק המסולק במכשירים הונויים. השווי ההוגן חושב באמצעות מודל בלק ושולס (Black-Scholes model). מועד המימוש הצפוי ששימש לצורך חישוב השווי ההוגן הינו תום תקופת ההבשלה, מאחר שעקב תוספת המימוש המזערית מחד, והעדר מנגנון התאמה לדיבידנד מאידך, סביר כי העובדים יטו לממש את האופציות בהקדם האפשרי על מנת לזכות בדיבידנד המחולק למניות.

להלן פירוט של ההנחות המרכזיות ששימשו לאמידת השווי ההוגן של המענקים לעובדים:

אופציות המוענקות בשנת			
2010	2011	2012	
3.1%	3.4%	3.7%	ריבית חסרת סיכון ⁽¹⁾ (%)
3.1	4.1	5.1	אורך חיים צפוי (שנים)
39.3%	36.1%	35.0%	התנודתיות הצפויה ⁽²⁾ (%)
4.1%	4.6%	4.7%	תשואת דיבידנד למניה (%)
1	1	1	מחיר מימוש (ש"ח)
16.9	16.9	16.9	מחיר מניה ביום הענקה (ש"ח)
13.9	13.1	12.4	שווי הוגן לכתב אופציה (ש"ח)

(1) ריבית חסרת סיכון נאמדה באמצעות עקום תשואה שקלי חזוי המבוסס על אגרות-חוב ממשלתיות שאינן צמודות.
 (2) תנודתיות צפויה של המניה נאמדה באמצעות בחינת תנודתיות היסטורית של מחירים היומיים של המניה לאורך תקופה מקבילה לתקופת המענק.

2. עסקות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הונויים שהוענקו לבכירים ליום 31.12.14:

השווי ההוגן של יחידות RSU ויחידות RSU מותנות אשר הוענקו ויטולקו במכשירים הונויים, שווה למחיר מניית הבנק ביום הענקתם, וזאת לאור העובדה שתוספת המימוש בגיבן שווה לאפס והן כוללות התאמות בגין חלוקת דיבידנדים. הבנק התאים את כמות יחידות RSU המותנות שצפוי שיובשלו, בהתאם לתחזית הפרש התשואה על עלות ההון.

ביאור 16 עסקות תשלום מבוסס מניות (המשך)

ג. פרטים נוספים בדבר עסקות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים

1. עסקות תשלום מבוסס מניות מסוג אופציות למניות הבנק שהוענקו לעובדים:

31 בדצמבר						
2012		2013		2014		
ממוצע מספר משוקלל של מחיר המימוש (בש"ח)	מספר ממוצע משוקלל של מחיר המימוש האופציות (בש"ח)	ממוצע מספר משוקלל של מחיר המימוש (בש"ח)	מספר ממוצע משוקלל של מחיר המימוש האופציות (בש"ח)	ממוצע מספר משוקלל של מחיר המימוש (בש"ח)	מספר האופציות	
1	20,853,232	1	16,705,915	1	12,401,308	קיימות במחזור לתחילת השנה
1	-	1	-	1	-	הוענקו במהלך השנה ⁽¹⁾
1	(72,405)	1	(74,994)	1	(44,347)	חולטו במהלך השנה
1	(4,074,912)	1	(4,229,613)	1	(4,002,552)	מומשו במהלך השנה ⁽²⁾
1	16,705,915	1	12,401,308	1	8,354,409	קיימות במחזור לתום השנה ⁽³⁾

(1) הממוצע המשוקלל של השווי ההוגן של האופציות למניות שהוענקו בשנת 2012, השנה במועד המדידה, היה 12.38 ש"ח לכתב אופציה (בשנת 2011 - 13.09 ש"ח, בשנת 2010 - 13.90 ש"ח).

(2) הממוצע המשוקלל של מחיר המניה במועד המימוש של האופציות למניות שמומשו במהלך השנה היה 19.43 ש"ח (בשנת 2013 - 17.90 ש"ח, בשנת 2012 - 13.73 ש"ח).

(3) אופציות למניות הקיימות במחזור לתום השנה מחולקות לפי תחומים של מחירי מימוש*:

31 בדצמבר			
2012	2013	2014	
1	1	1	תחום מחירי מימוש בש"ח
16,705,915	12,401,308	8,354,409	מספר האופציות
1	1	1	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בש"ח)
2.5	2.0	1.5	ממוצע משוקלל של יתרת אורך החיים החוזי (בשנים)
-	-	-	מזה ניתנות למימוש:
-	-	-	מספר האופציות
1	1	1	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בש"ח)

* מחירי המימוש של כל האופציות שהונפקו במסגרת התוכנית הוא 1 ש"ח.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2014

ביאור 16 עסקות תשלום מבוסס מניות (המשך)

ג. פרטים נוספים בדבר עסקות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים (המשך):

2. עסקות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים שהוענקו לבכירים ליום 31.12.14:

מספר יחידות							
מנהלים בכירים		חברי הנהלה		מנכ"ל		יו"ר	
חסומות	מותנות	חסומות	מותנות	חסומות	מותנות	חסומות	מותנות
קיימות במחזור לתחילת השנה							
3,556,202	823,224	2,078,199	510,752	666,667	-	400,000	-
הוענקו במהלך השנה ⁽¹⁾							
89,116	21,200	-	-	-	-	-	-
חולטו במהלך השנה							
(195,064)	(196,739)	(747,574)	(282,955)	-	-	-	-
מומשו במהלך השנה ⁽²⁾							
(1,800,978)	(295,083)	(812,604)	(121,386)	(133,334)	-	(133,334)	-
פקעו במהלך השנה							
-	-	-	-	-	-	-	-
קיימות במחזור לתום השנה ⁽³⁾							
1,649,276	352,602	518,021	106,411	533,333	-	266,666	-
(1) הממוצע המשוקלל של השווי ההוגן של המניות שהוענקו במהלך השנה במועד המדידה בשי"ח							
18.61		-		-		-	
(2) הממוצע המשוקלל של מחיר המניה במועד המימוש של היחידות שמומשו במהלך השנה בשי"ח							
19.58		19.42		20.00		20.00	
(3) המניות הקיימות במחזור לתום השנה:							
תחום מחירי מימוש (בשי"ח)							
-		-		-		-	
מספר המניות							
1,649,276	352,602	518,021	106,411	533,333	-	266,666	-
ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשי"ח)							
-		-		-		-	
ממוצע משוקלל של יתרת אורך החיים החוזי (בשנים)							
0.84	1.21	0.73	1.09	1.50	-	0.50	-
מזה ניתנות למימוש:							
-		-		-		-	
מספר המניות							
-		-		-		-	
ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשי"ח)							
-		-		-		-	

ביאור 16 עסקות תשלום מבוסס מניות (המשך)

ג. פרטים נוספים בדבר עסקות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים (המשך)

2. עסקות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים שהוענקו לבכירים ליום 31.12.13:

מספר יחידות								
יו"ר		מנכ"ל		חברי הנהלה		מנהלים בכירים		
חותנות	חסומות	חותנות	חסומות	חותנות	חסומות	חותנות	חסומות	
-	533,332	-	799,999	597,213	2,440,544	1,055,710	3,590,624	קיימות במחזור לתחילת השנה
-	-	-	-	319,865	1,135,007	736,257	2,453,529	הוענקו במהלך השנה ⁽¹⁾
-	-	-	-	(280,315)	-	(650,084)	(113,516)	חולטו במהלך השנה
-	(133,332)	-	(133,332)	(126,011)	(1,497,352)	(318,659)	(2,374,435)	מומשו במהלך השנה ⁽²⁾
-	-	-	-	-	-	-	-	פקעו במהלך השנה
-	400,000	-	666,667	510,752	2,078,199	823,224	3,556,202	קיימות במחזור לתום השנה ⁽³⁾
-	-	-	-	16.53	-	16.73	-	(1) הממוצע המשוקלל של השווי ההוגן של המניות שהוענקו במהלך השנה במועד המדידה בשי"ח
16.35	-	15.57	-	14.74	-	16.05	-	(2) הממוצע המשוקלל של מחיר המניה במועד המימוש של היחידות שמומשו במהלך השנה בשי"ח
-	-	-	-	-	-	-	-	(3) המניות הקיימות במחזור לתום השנה: תחום מחירי מימוש (בשי"ח)
-	266,668	-	533,335	424,291	1,715,854	590,738	3,521,780	מספר המניות
-	-	-	-	-	-	-	-	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשי"ח)
-	2.00	-	3.00	5.43	2.23	5.58	2.19	ממוצע משוקלל של יתרת אורך החיים החוזי (בשנים)
-	-	-	-	-	-	-	-	מזה ניתנות למימוש:
-	-	-	-	-	-	-	-	מספר המניות
-	-	-	-	-	-	-	-	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשי"ח)

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2014

ביאור 16 עסקות תשלום מבוסס מניות (המשך)

ד. התחייבויות הנובעות מעסקות תשלום מבוסס מניות המסולקות במזומן

1. להלן פרטים נוספים בדבר מניות פנטום שהוענקו לעובדים ליום 31 בדצמבר 2014:

-	תחום מחירי מימוש בשי"ח
22,078,823	מספר יחידות פנטום שהוענקו וטרם מומשו
-	מזה: ניתנים למימוש
4	ממוצע שנים לפקיעה

להלן פרטים נוספים בדבר מניות פנטום שהוענקו לעובדים ליום 31 בדצמבר 2013:

-	תחום מחירי מימוש בשי"ח
22,312,278	מספר יחידות פנטום שהוענקו וטרם מומשו
-	מזה: ניתנים למימוש
5	ממוצע שנים לפקיעה

2. להלן פרטים נוספים בדבר מניות פנטום חסומות ומניות פנטום חסומות מותנות לבכירים המסולקות במזומן ליום 31.12.14:

סך-הכל	מותנות	חסומות	
-	-	-	תחום מחירי מימוש בשי"ח
210,068	37,957	172,111	מספר יחידות פנטום שהוענקו וטרם מומשו
-	-	-	מזה: ניתנים למימוש
2.00	4.73	1.39	ממוצע שנים לפקיעה

להלן פרטים נוספים בדבר מניות פנטום חסומות ומניות פנטום חסומות מותנות לבכירים המסולקות במזומן ליום 31.12.13:

סך-הכל	מותנות	חסומות	
-	-	-	תחום מחירי מימוש בשי"ח
175,938	26,209	149,729	מספר יחידות פנטום שהוענקו וטרם מומשו
-	-	-	מזה: ניתנים למימוש
2.25	5.41	1.70	ממוצע שנים לפקיעה

3. להלן פרטים נוספים בדבר סך ההתחייבות הנובעת מעסקות תשלום מבוסס מניות ובדבר השווי הפנימי של התחייבויות שבגינן זכות הצד שכנגד למזומן הבשילה עד תום השנה:

ליום 31 בדצמבר		
2013	2014	
במיליוני ש"ח		
71	137	סך ההתחייבויות הנובעות מעסקות תשלום מבוסס מניות
3	3	השווי הפנימי של התחייבויות שבגינן זכות הצד שכנגד למזומן או לנכסים אחרים הבשילה עד תום השנה

ביאור 17 נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה

ליום 31 בדצמבר 2014						
סך-הכל	פריטים לא-כספיים*	מטבע-חוץ ⁽¹⁾			מטבע ישראלי	
		אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא-צמוד
נכסים						
54,974	-	3,189	591	28,310	-	22,884
58,778	2,613	1,626	1,272	15,509	2,637	35,121
476	-	2	-	194	-	280
263,980	376	5,020	5,978	27,490	51,955	173,161
1,861	-	-	759	1,055	-	47
135	96	-	-	-	-	39
3,475	3,475	-	-	-	-	-
7	7	-	-	-	-	-
16,244	12	535	415	6,721	706	7,855
7,864	665	122	420	362	3	6,292
407,794	7,244	10,494	9,435	79,641	55,301	245,679
התחייבויות						
297,230	376	6,154	13,695	75,977	16,461	184,567
4,322	-	115	609	1,616	211	1,771
455	-	-	-	205	36	214
42	-	42	-	-	-	-
33,671	-	724	23	1,685	25,134	6,105
16,777	-	365	282	6,988	1,062	8,080
23,686	430	160	439	1,045	207	21,405
376,183	806	7,560	15,048	87,516	43,111	222,142
31,611	6,438	2,934	(5,613)	(7,875)	12,190	23,537
עודף נכסים (התחייבויות)						
השפעת מכשירים נגזרים מגדרים:						
		(1,609)	-	17	-	1,592
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)						
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:						
		(1,278)	3,845	8,702	(5,925)	(5,344)
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)						
		179	1,414	(1,537)	-	(56)
אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)						
		(136)	508	(693)	-	321
אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)						
		6,438	90	154	(1,386)	6,265
סך-הכל כללי						
		217	1,778	(2,885)	-	890
אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)						
		(321)	1,233	2,064	-	(2,976)
אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)						

* לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפרט לא כספי.

(1) כולל צמודי מטבע-חוץ.

(2) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיסי הצמדה.

(3) החל מיום 1 בינואר 2011 מיישם הבנק את הוראות FAS 157 בדבר מדידת שווי הוגן. יתרות הנכסים וההתחייבויות, המוצגות בביאור זה, הינן נטו לאחר ייחוס ההשפעות הנובעות מיישום התקן המסתכמות לסך של (136) מיליוני ש"ח, השפעות אלה הוצגו במגזר הלא-צמוד.

ביאור 17 נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

		ליום 31 בדצמבר 2013					
סך-הכל	פריטים לא-כספיים***	מטבע-חוץ ⁽¹⁾			מטבע ישראלי		
		אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא-צמוד	
נכסים							
45,709	-	3,102	455	17,789	-	24,363	חוזמים ופיקדונות בבנקים
60,912	2,254	2,226	922	8,840	2,570	44,100	ניירות-ערך
65	-	29	-	-	-	36	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
251,600	190	6,159	7,125	24,681	55,560	157,885	אשראי לציבור, נטו ⁽²⁾
1,169	-	-	560	599	-	10	אשראי לממשלות
137	**111	-	-	-	-	**26	השקעות בחברות כלולות
*3,432	*3,432	-	-	-	-	-	בנינים וציוד
19	19	-	-	-	-	-	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
10,672	20	470	390	2,532	1,437	5,823	נכסים בגין מכשירים נגזרים ⁽³⁾
*6,305	*632	74	462	397	131	4,609	נכסים אחרים
*380,020	*6,658	12,060	9,914	54,838	59,698	236,852	סך-כל הנכסים
התחייבויות							
276,525	190	6,215	13,061	62,805	18,368	175,886	פיקדונות הציבור
5,303	-	267	859	2,327	204	1,646	פיקדונות מבנקים
613	-	-	-	117	39	457	פיקדונות הממשלה
242	-	242	-	-	-	-	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
33,980	-	491	30	1,564	25,775	6,120	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
12,129	-	502	489	2,587	2,104	6,447	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽³⁾
22,144	527	128	490	1,037	247	19,715	התחייבויות אחרות
350,936	717	7,845	14,929	70,437	46,737	210,271	סך-כל ההתחייבויות
*29,084	*5,941	4,215	(5,015)	(15,599)	12,961	26,581	עודף נכסים (התחייבויות)
השפעת מכשירים נגזרים מגדרים:							
		(1,498)	-	-	-	1,498	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:							
		(2,873)	4,645	16,440	(4,064)	(14,148)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
		362	64	(1,015)	-	589	אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
		42	207	(567)	-	318	אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
		*5,941	248	(99)	(741)	8,897	סך-הכל כללי
		443	89	(1,065)	-	533	אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)
		86	(124)	(621)	-	659	אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ראה ביאור ד.2.
 ** סוג מחדש

*** לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפרטי לא כספי.
 (1) כולל צמודי מטבע-חוץ.

(2) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיסי הצמדה.

(3) החל מיום 1 בינואר 2011 מיישם הבנק את הוראות FAS 157 בדבר מדידת שווי הוגן. יתרות הנכסים וההתחייבויות, המוצגות בביאור זה, הינן נטו לאחר ייחוס ההשפעות הנובעות מיישום התקן המסתכמות לסך של (128) מיליוני ש"ח, השפעות אלה הוצגו במגזר הלא-צמוד.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2014

ביאור 18 נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופה לפירעון

31 בדצמבר 2014			
תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים*			
עם דרישה עד חודש	מעל 3 חודשים עד 3 שנים	מעל חודש עד 3 חודשים	מעל 3 שנים עד
מטבע ישראלי (לרבות צמוד מטבע-חוץ):			
נכסים	64,801	24,389	44,494
התחייבויות	176,019	11,595	12,463
הפרש	(111,218)	12,794	32,031
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	2,323	(2,494)	(1,025)
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	(601)	(340)	72
הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים	(109,496)	9,960	31,078
מטבע-חוץ**			
נכסים	41,195	7,139	8,954
התחייבויות	67,543	12,828	3,032
הפרש	(26,348)	(5,689)	5,922
מזה: הפרש - בדולר	(21,137)	(3,382)	2,403
מזה: הפרש - בגין פעילות חוץ	14,387	(1,213)	2,675
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	(2,323)	2,494	1,025
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	601	340	(72)
הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים	(28,070)	(2,855)	6,875
סך-הכל ליום 31 בדצמבר 2014			
נכסים***	105,996	31,528	53,448
התחייבויות****	243,562	24,423	15,495
הפרש	(137,566)	7,105	37,953
מזה: אשראי לציבור	46,025	20,773	40,277
מזה: פיקדונות הציבור	222,790	19,055	7,627
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	-	-	-
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	-	-	-

* בביאור זה מוצגים תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים בגין סעיפי הנכסים וההתחייבויות לפי מטבעות, בהתאם לתקופות הנתרות למועד הפירעון החוזי של כל תזרים. הנתונים מוצגים בניכוי ההשפעה של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי.

** לא כולל מט"י צמוד למטבע-חוץ.

- (1) נכסים ללא תקופת פירעון כוללים נכסים בסך של 3,829 מיליוני ש"ח, שזמן פירעונם עבר.
- (2) כפי שנכללה בביאור מס' 17 "נכסים והתחייבויות לפי בסיס הצמדה", לרבות סכומים חוץ-מאזניים בגין נגזרים.
- (3) שיעור תשואה חוזי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים המוצגים בביאור זה בגין פריט כספי אל היתרה המאזנית שלו.
- (4) כולל אשראי בתנאי חיד"ד בסך 15,138 מיליוני ש"ח שמתוכו סכומי חריגה ממסגרת חיד"ד בסך 1,956 מיליוני ש"ח.

31 בדצמבר 2014									
שיעור תשואה חוזית ⁽³⁾ ב-%	יתרה מאזנית ⁽²⁾		תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים*						
	סך-הכל	ללא תקופת פירעון ⁽¹⁾	סך-הכל תזרימי מזומנים	מעל 20 שנה	מעל 10 עד 20 שנה	מעל 5 עד 10 שנים	מעל 4 עד 5 שנים	מעל 3 עד 4 שנים	מעל 2 עד 3 שנים
2.4%	302,712	7,053	322,050	5,492	26,204	44,050	13,668	18,836	30,994
2.7%	265,997	117	272,724	978	2,865	17,538	8,419	8,481	9,400
-	36,715	6,936	49,326	4,514	23,339	26,512	5,249	10,355	21,594
-	(1,414)	-	(289)	-	324	(723)	2,746	528	1,268
-	907	-	1,194	-	-	1,394	440	571	-
-	36,208	6,936	50,231	4,514	23,663	27,183	8,435	11,454	22,862
2.0%	97,838	794	102,194	383	1,877	12,227	6,710	6,229	6,792
1.5%	109,380	18	110,858	163	719	2,056	1,778	1,039	1,522
-	(11,542)	776	(8,664)	220	1,158	10,171	4,932	5,190	5,270
-	(8,372)	472	(12,466)	233	223	6,599	3,348	2,899	3,332
-	19,283	(47)	20,636	219	239	2,418	2,545	1,385	1,806
-	1,414	-	289	-	(324)	723	(2,746)	(528)	(1,268)
-	(907)	-	(1,194)	-	-	(1,394)	(440)	(571)	-
-	(11,035)	776	(9,569)	220	834	9,500	1,746	4,091	4,002
2.3%	⁽⁴⁾ 400,550	7,847	424,244	5,875	28,081	56,277	20,378	25,065	37,786
2.3%	375,377	135	383,582	1,141	3,584	19,594	10,197	9,520	10,922
-	25,173	7,712	40,662	4,734	24,497	36,683	10,181	15,545	26,864
2.9%	263,604	3,917	285,924	5,556	25,195	34,713	14,655	20,146	27,553
2.7%	296,854	9	299,684	150	1,803	4,495	2,682	3,272	4,192
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2014

ביאור 18 נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופה לפירעון (המשך)

31 בדצמבר 2013			
תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים*			
עם דרישה עד חודש	מעל 3 חודשים עד 3 חודשים	מעל 3 חודשים עד 3 חודשים	מעל 3 חודשים עד 3 חודשים
מטבע ישראלי (לרבות צמוד מטבע-חוץ):			
נכסים	65,618	18,022	37,475
התחייבויות	162,316	16,391	14,713
הפרש	(96,698)	1,631	22,762
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	(4,075)	(7,373)	(230)
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	(261)	(36)	5
הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים	(101,034)	(5,778)	22,537
מטבע-חוץ**			
נכסים	28,904	8,399	6,540
התחייבויות	56,825	11,613	3,289
הפרש	(27,921)	(3,214)	3,251
מזה: הפרש - בדולר	(18,230)	(3,818)	1,948
מזה: הפרש - בגין פעילות חוץ	3,422	910	1,962
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	4,075	7,455	143
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	261	36	(5)
הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים	(23,585)	4,277	3,389
סך-הכל ליום 31 בדצמבר 2013			
נכסים***	94,522	26,421	44,015
התחייבויות****	219,141	28,004	18,002
הפרש	(124,619)	(1,583)	26,013
*** מזה: אשראי לציבור	40,282	21,851	40,346
**** מזה: פיקדונות הציבור	201,346	20,600	9,721
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	-	82	(87)
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	-	-	-

* בביאור זה מוצגים תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים בגין סעיפי הנכסים וההתחייבויות לפי מטבעות, בהתאם לתקופות הנותרות למועד הפירעון החוזי של כל תזרים. הנתונים מוצגים בניכוי ההשפעה של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי.

** לא כולל מט"י צמוד למטבע-חוץ.

- (1) נכסים ללא תקופת פירעון כוללים נכסים בסך של 3,838 מיליוני ש"ח, שזמן פירעונם עבר.
- (2) כפי שנכללה בביאור מס' 17 "נכסים והתחייבויות לפי בסיס הצמדה", לרבות סכומים חוץ-מאזניים בגין נגזרים.
- (3) שיעור תשואה חוזי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים המוצגים בביאור זה בגין פריט כספי אל היתרה המאזנית שלו.
- (4) כולל אשראי בתנאי חיד"ד בסך 15,875 מיליוני ש"ח שמתוכו סכומי חריגה ממסגרת חיד"ד בסך 2,601 מיליוני ש"ח.

31 בדצמבר 2013									
שיעור תשואה חוזית(3) ב-%	יתרה מאזנית(2)		תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים*						
	סך-הכל	ללא תקופת פירעון(1)	סך-הכל תזרימי מזומנים	מעל 20 שנה	מעל 10 עד 20 שנה	מעל 5 עד 10 שנים	מעל 4 עד 5 שנים	מעל 3 עד 4 שנים	מעל 2 עד 3 שנים
2.8%	297,888	6,010	320,428	5,713	24,219	39,234	12,487	21,751	31,611
3.2%	257,659	433	265,935	969	2,891	21,155	6,848	7,438	8,950
-	40,229	5,577	54,493	4,744	21,328	18,079	5,639	14,313	22,661
-	(12,070)	-	(10,459)	-	(13)	2,330	471	1,032	(583)
-	1,437	-	1,557	-	-	398	534	-	-
-	29,596	5,577	45,591	4,744	21,315	20,807	6,644	15,345	22,078
2.1%	75,474	795	78,725	300	1,118	9,631	4,584	3,861	6,297
1.4%	92,560	24	93,240	104	589	1,737	1,116	554	1,286
-	(17,086)	771	(14,515)	196	529	7,894	3,468	3,307	5,011
-	(16,096)	475	(12,931)	196	57	6,334	2,639	2,263	3,347
-	15,808	-	16,893	196	203	4,060	1,363	1,430	3,427
-	12,070	-	10,459	-	10	(2,088)	(490)	(1,124)	542
-	(1,437)	-	(1,557)	-	-	(398)	(534)	-	-
-	(6,453)	771	(5,613)	196	539	5,408	2,444	2,183	5,553
2.7%	(4)373,362	6,805	399,153	6,013	25,337	48,865	17,071	25,612	37,908
2.7%	350,219	457	359,175	1,073	3,480	22,892	7,964	7,992	10,236
-	23,143	6,348	39,978	4,940	21,857	25,973	9,107	17,620	27,672
3.4%	251,410	3,818	276,050	5,226	23,541	34,141	14,066	19,746	27,870
2.7%	276,335	-	279,581	184	1,889	4,723	2,942	2,334	4,258
-	-	-	-	-	(3)	242	(19)	(92)	(41)
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

ביאור 19 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

א. מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים:

31 בדצמבר				
2013	2014	2013	2014	
יתרת הפרשה להפסדי אשראי		יתרות החוזים*		
יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף השנה - עסקות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי:				
11	11	1,270	1,586	(1) אשראי תעודות
22	19	6,748	6,391	(2) ערבויות להבטחת אשראי
76	76	16,330	16,769	(3) ערבויות לרוכשי דירות
199	189	19,515	23,557	(4) ערבויות והתחייבויות אחרות
55	54	31,066	31,070	(5) מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו באחריות הבנק
-	-	10,011	10,753	(6) מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו באחריות בנקים אחרים
101	131	37,214	40,445	(7) מסגרות חו"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה, שלא נוצלו
78	98	29,417	35,513	(8) התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ושעדיין לא ניתן**
96	94	21,462	21,756	(9) התחייבויות להוצאת ערבויות

* יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף השנה, לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי.
 ** כולל התחייבויות למתן אשראי שניתנו ללקוחות במסגרת "אישור עקרוני ושמירת שיעור הריבית" להוראות ניהול בנקאי תקן 451, נהלים למתן הלוואות לדיר.

ב. התקשרות חוץ-מאזנית בגין פעילות לפי מידת הגבייה⁽¹⁾ לסוף השנה

31 בדצמבר		
2013	2014	
יתרת האשראי מפיקדונות לפי מידת גבייה ⁽²⁾		
38	37	מטבע ישראלי לא-צמוד
3,682	3,009	מטבע ישראלי צמוד מדד
69	213	מטבע-חוץ
3,789	3,259	סך-הכל

(1) אשראים ופיקדונות מפיקדונות שהחזרתם למפקיד מותנית בגביית האשראים (או הפיקדונות), עם מרווח או עם עמלת גבייה (במקום מרווח).
 (2) הלוואות עומדות ופיקדונות ממשלה שניתנו בגינם בסך 184 מיליוני ש"ח, (2013: 255 מיליוני ש"ח), לא נכללו בלוח זה.

ביאור 19 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ב. התקשרות חוץ-מאזנית בגין פעילות לפי מידת הגבייה⁽¹⁾ לסוף השנה (המשך):

תזרימים בגין עמלת גבייה ומרווחי ריבית בגין הפעילות במידת גבייה⁽¹⁾

31 בדצמבר 2013	31 בדצמבר 2014						
	סך-הכל	סך-הכל	מעל 20 שנים	מעל 10 עד 20 שנים	מעל 5 עד 10 שנים	מעל 3 עד 5 שנים	מעל שנה עד 3 שנים
							במגזר הצמוד למדד⁽²⁾
208	164	1	13	46	40	42	תזרימים חוזיים עתידיים
158	127	-	6	30	31	38	תזרימים עתידיים צפויים לאחר הערכת הנהלה לפירעונות מוקדמים
152	124	-	6	28	30	38	תזרימים צפויים מהוונים לאחר הערכת הנהלה לפירעונות מוקדמים ⁽³⁾

מידע על העמדת הלוואות במהלך השנה בבנקים למשכנתאות:

31 בדצמבר		
2013	2014	
32	18	הלוואות מפיקדונות לפי מידת הגבייה
24	10	הלוואות עומדות

(1) אשראים ופיקדונות מפיקדונות שהחזרתם למפקיד מותנית בגביית האשראים (או הפיקדונות), עם מרווח או עם עמלת גבייה (במקום מרווח).

(2) כולל מגזר מטבע-חוץ.

(3) ההיוון בוצע לפי שיעור 0.49% (2013: לפי שיעור 0.86%).

ג. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות:

31 בדצמבר		
2013	2014	
185	240	(1) התחייבות לרכישת ניירות-ערך
126	45	(2) הקמה של בניינים וציוד ורכישתם
		(3) חוזי שכירות לזמן ארוך - דמי שכירות של בניינים וציוד בשל התקשרויות לתשלום בשנים הבאות:
174	165	בשנה הראשונה
168	157	בשנה השנייה
155	144	בשנה השלישית
143	139	בשנה הרביעית
136	131	בשנה החמישית
712	578	מעל חמש שנים
1,488	1,314	סך-הכל דמי שכירות של בניינים וציוד

ביאור 19 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ג. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות (המשך):

(4) פעילות מכירת אשראי

הטבלה שלהלן מסכמת את פעילות מכירת האשראי של הבנק:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
	2012	2013	2014
הערך בספרים של האשראי שנמכר	440	201	2
תמורה שהתקבלה במזומן	459	203	2
סך-הכל תמורה	459	203	2
סך-הכל רווח נטו ממכירת אשראי	19	2	-

(5) הבנק ערב כלפי חלק מעמיתי קופות הגמל שנוהלו על ידו בעבר ונמכרו לחברות ביטוח ובתי השקעות לשלם במועד הזכאות לפחות את סכום תקבולי הקרן הנומינליים בחשבון העמית בניכוי סכומים המותרים על-פי החוק לכיסוי הוצאות הקופה, ניכוי מס וכן כל סכום שהקופה מחויבת להחזיר למעבידיו של העמית, והכל בהתאם לנאמר בסעיף הרלוונטי בתקנון ההתאגדות המאושר של כל קופה. יתרת הסכומים הנומינליים בגינם הבנק ערב, הסתכמה לתאריך המאזן ב-3,653 מיליוני ש"ח ויתרת החשבונות של העמיתים הסתכמה לתאריך המאזן ב-13,625 מיליוני ש"ח. יודגש, כי "השווי ההוגן" של התחייבות הבנק בגין הערבויות האמורות ליום 31 בדצמבר 2014 אינו מהותי.

במסגרת מכירת הקופות הוסדר נושא ערבות הבנק מול כל אחד מהרוכשים של הקופות שהיתה בהם ערבות הבנק, לגבי קופות הגמל שנמכרו לחברות הביטוח ו/או לחברות שבשליטתן - הומחתה הערבות מיידית ביום מועד השלמת העסקה באישורו של הממונה על שוק ההון, בטוח וחיסכון (להלן: "הממונה") והבנק אינו ערב עוד לעמיתיהן, לגבי קופות הגמל שנרכשו על-ידי בתי השקעות ואשר הייתה בהם ערבות הבנק - נקבע מתווה כדלקמן:

- במשך תקופה מוגבלת ועד לשנתיים הראשונות מיום מועד השלמת העסקה, הבנק ימשיך להיות ערב כלפי חלק מעמיתי קופות הגמל כפי שהיה כאשר הקופות היו בבעלותו.
 - לאחר סיומה של התקופה המוגבלת שנקבעה ימשיך הבנק לערוך לחלק מעמיתי קופות הגמל רק על היתרה הצבורה עד תום שבע שנים ממועד השלמת העסקה.
 - הרוכשים התחייבו להעביר בתום שבע שנים ממועד השלמת העסקה את ערבות הבנק למבטח או לגורם אחר שיאושר על-ידי הממונה באופן שהבנק יופטר באופן סופי ומוחלט מערבותו.
- בחלק מהסכמי המכירה בין הבנק לקופות הגמל קיימת התחייבות של קופות הגמל לשיפוי הבנק בגין ערבות הבנק, עד לסכום המצוין בהסכם.

תוקף הערבות של הבנק, על-פי ההסכמים, פג במהלך שנת 2014, למעט ביחס לעמיתי חלק מקופות הגמל שבניהול פסגות אשר כלפיהם ערבות הבנק תפוג ביום 20 במרץ, 2015, יובהר כי מתווה הפעולה המתואר הוסדר באופן מפורט בכל אחד מההסכמים. בתקנוני הקופות נאמר כי כל עוד לא ניתן אישור הממונה להחלפת ערבות הבנק או המחאתה, תיוותר ערבות הבנק כלפי חלק מעמיתי קופות הגמל לעמוד בתוקפה. ערבות הבנק כלפי חלק מעמיתי קופות הגמל שבניהול מיטב-דש טרם הוחלפה בערבות אחרת.

ביאור 19 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)**ג. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות (המשך):**

(6) הבנק התחייב לשפות נושאי משרה שהינם דירקטורים בבנק, והנחשבים או העשויים להיחשב כבעלי שליטה בבנק, כמשמעות מונח זה בסעיף 268 לחוק החברות, התשנ"ט-1999.

סכום השיפוי, שיעמיד הבנק, מכוח ההתחייבות כאמור, לכל נושאי המשרה בו, במצטבר, בגין אחד או יותר מארועי השיפוי, לא יעלה על 25% מההון המיוחס לבעלי מניות הבנק, לפי דוחותיו הכספיים האחרונים, שפורסמו סמוך לפני מועד השיפוי בפועל. כמו-כן, הבנק התחייב לשפות חברות בנות לצורך קיום מגבלות ניהול בנקאי תקין (יחס הון לרכיבי סיכון ומגבלות חבות לווה בודד ואנשים קשורים) ולצורך קבלת פטור מיישום הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 211-201 בדבר "מדידה והלימות הון". השיפוי יפקע מאלין, ללא צורך בפעולה כלשהי של מי מן הצדדים במועד בו הבנק יחדל להחזיק, בין בעצמו ובין באמצעות חברות שבבעלותו המלאה, בכל אמצעי השליטה בחברה.

(7) הפועלים הנפקות בע"מ, שהינה חברה מאוחדת ו"תאגיד עזר" כמשמעותו בחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981 (להלן: "הפועלים הנפקות"), העוסקת בהנפקת כתבי התחייבות נדחים ואגרות-חוב לציבור בהתאם לדוחות הצעת מדף המתפרסמים על-פי תשקיף מדף, לשם הפקדת תמורתם בבנק, התחייבה לשפות דירקטורים, נושאי משרה (להלן: "מקבלי השיפוי") בקשר לתשקיפים שונים שפרסמה פועלים הנפקות מאז שנת 1998 בגין חבות כספית שתוטל עליהם בשל פעולה שעשו בתוקף מתן השירותים על-ידיהם לחברה, ולגבי כתבי התחייבות נדחים ואגרות-חוב שהונפקו החל משנת 2001 גם בגין חבות כספית שהוטלה עליהם לטובת אדם אחר על-פי פסק-דין, לרבות פסק-דין שניתן בפשרה או פסק בורר שאושר בידי בית-משפט ובגין הוצאות התדיינות סבירות, לרבות שכר טרחת עורך-דין, שיוציאו או שיחויבו בהן בידי בית-משפט בהליך שיוגש נגדם בידי החברה או בשמה או על-ידי אדם אחר, או באישום פלילי שממנו יזוכו, או באישום פלילי שבו יורשעו בעבירה שאינה דורשת הוכחת מחשבה פלילית, ולגבי כתבי התחייבות נדחים (סדרה ט'-טז) ושטרי הון נדחים (סדרה 1) שהונפקו על-פי תשקיפים מיום 21 בדצמבר 2005 ועד ליום 23 במאי 2011 גם לגבי הוצאות התדיינות סבירות, לרבות שכר-טרחה עורך-דין, שהוציאו מקבלי השיפוי עקב חקירה או הליך שהתנהל נגדו בידי הרשות המוסמכת לנהל חקירה או הליך, ואשר הסתיים בלא הגשת כתב אישום נגדם, ובלי שהוטלה עליהם חבות כספית כחלופה להליך פלילי, או שהסתיים בלא הגשת כתב אישום נגדם, אך בהטלת חבות כספית כחלופה להליך פלילי בעבירה שאינה דורשת הוכחת מחשבה פלילית, כהגדרתם של מונחים אלה בחוק החברות התשנ"ט-1999, והכל במידה שהחבות הכספית ו/או ההוצאות לא יכוסו בפועל על-ידי פוליסת ביטוח. תקרת השיפוי נקבעה לכל מקבלי השיפוי במצטבר בסכום מירבי שלא יעלה על סכום המסגרת הכולל כפי שנקבע בכל תשקיף ותשקיף, ולגבי כתבי התחייבות נדחים (סדרה ט'-טז) בסכום מירבי שלא יעלה על 10% מסכום המסגרת הכולל שנקבע להנפקה על-פי התשקיף הני"ל.

(8) מכוח הסכם קיימת התחייבות תלויה בין מסלקת הבורסה וחברי הבורסה לניירות-ערך בת"א בע"מ (ובהם הבנק), הדנה במתן שיפוי באופן הדדי בין החברים למסלקת הבורסה לשלם את הכסף, כולו או מקצתו, או את ניירות הערך הנסלקים, כולם או מקצתם, שאחד מחברי הבורסה חייב לשלם או למסור, וכן אם המסלקה שילמה את הכסף, שלא שולם כאמור, או רכשה את ניירות הערך הנסלקים שלא נמסרו ומסרה אותם למקבל המיועד, שהם מגיעים לו.

חלקו של כל חבר בשיפוי הוא כיחס שבין המחזור הכספי של החבר לגבי המחזור הכספי הכולל של כל החברים האחראים לשלם למסלקה עקב ההפסד, במשך תקופה של 12 חודשים, המסתיימת ביום האחרון של החודש הקודם לחודש בו אירע המקרה שגרם להפסד.

ביאור 19 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)**ג. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות (המשך):**

(9) חברות מאוחדות של הבנק משמשות כנאמנות למחזיקי אגרות-חוב ונדרשות לעקוב אחר קיום תנאי אגרות-החוב על-פי התחייבויות החברות המנפיקות ועל-פי דין. כמו-כן, עוסקות החברות בשירותי נאמנות לטובת נהנים שונים בעלי כספים, זכויות ונכסים אחרים, להחזקתם ולניהולם על-פי הוראות בעליהם.

(10) (א) חברת ישראלכרט התחייבה לשפות דירקטורים ונושאי משרה אחרים בחברה כפי שיהיו מעת לעת. כתב השיפוי שאושר על-ידי האסיפה הכללית ביום 12 בפברואר 2012 באישור ועדת הביקורת והדירקטוריון, הותאם לשינויים בחקיקה. סכום השיפוי שתעמיד ישראלכרט מכוח ההתחייבות, לכל המבוטחים בחברה במצטבר, בגין אחד או יותר מאירועי השיפוי, לא יעלה על 30% מהונה לפי דוחותיה הכספיים האחרונים (שנתיים או רבעוניים) הידועים לפני התשלום בפועל.

(ב) חברת פועלים אקספרס התחייבה לשפות דירקטורים ונושאי משרה אחרים בחברה כפי שיהיו מעת לעת. כתב השיפוי שאושר על-ידי האסיפה הכללית ביום 12 בפברואר 2012 באישור ועדת הביקורת והדירקטוריון, הותאם לשינויים בחקיקה. סכום השיפוי שתעמיד החברה מכוח ההתחייבות, לכל המבוטחים בחברה במצטבר, בגין אחד או יותר מאירועי השיפוי, לא יעלה על 50% מהונה לפי דוחותיה הכספיים האחרונים (שנתיים או רבעוניים) הידועים לפני התשלום בפועל.

(ג) חברת יורופי התחייבה לשפות דירקטורים ונושאי משרה אחרים בחברה כפי שיהיו מעת לעת. כתב השיפוי שאושר על-ידי האסיפה הכללית ביום 12 בפברואר 2012 באישור ועדת הביקורת והדירקטוריון, הותאם לשינויים בחקיקה. סכום השיפוי שתעמיד החברה מכוח ההתחייבות, לכל המבוטחים בחברה במצטבר, בגין אחד או יותר מאירועי השיפוי, לא יעלה על 30% מהונה לפי דוחותיה הכספיים האחרונים (שנתיים או רבעוניים) הידועים לפני התשלום בפועל.

(ד) על-פי הסדר שבין חברת ישראלכרט וחברות כרטיסי האשראי לאומי קארד ו-כ.א.ל שאושר על-ידי בית הדין להגבלים עסקיים ביום 7 במרץ 2012 (להלן: "ההסדר") החל מיום 1 ביולי 2013 עמלת המנפיק הממוצעת עמדה על 0.735% ומיום 1 ביולי 2014 ועד לסוף תקופת ההסדר (31 בדצמבר 2018) תעמוד עמלת המנפיק הממוצעת על 0.7%. ההסכם שנחתם בין הצדדים המפרט את תנאי הפעלת הממשק הטכני המשותף, הוגש לממונה לקבלת פטור מאישור הסדר כובל.

(ה) ביום 13 בספטמבר 2012 ניתן פטור מהסדר כובל על-ידי הממונה על ההגבלים העסקיים ולפיו לאומי קארד ו-כ.א.ל יוכלו לסלוק את כרטיסי המותג "ישראלכרט" בתשלום עמלת המנפיק, דמי רישיון חד פעמיים וסכום נוסף שעל תוכנו וגובהו הוטל חיסיון על-ידי בית הדין להגבלים עסקיים. בפסק דין מיום 6 במרץ 2014, אישר בית הדין החלטה זו של הממונה בניגוד לעמדתה של חברת ישראלכרט.

ד. תביעות משפטיות:

קבוצת הבנק (הבנק וחברות מאוחדות שלו) הינה צד להליכים משפטיים, לרבות בקשות לאישור תובענות ייצוגיות, שנקטו נגדה לקוחותיה, לקוחותיה בעבר וכן צדדים שלישיים שונים, שראו את עצמם נפגעים או ניזוקים מפעילותה במהלך עסקיה הרגיל. עילות התביעות נגד קבוצת הבנק שונות ומגוונות.

סכום החשיפה הנוספת בשל תביעות שהוגשו נגד הבנק בנושאים שונים, שאפשרות התממשותן הינה אפשרית (Reasonably Possible), מסתכם ליום 31 בדצמבר 2014 בכ-91 מיליוני ש"ח.

(א) להלן פירוט התביעות, לרבות הבקשות לאישור וניהולן כתובענות ייצוגיות, בסכומים מהותיים למועד הגשתן (סכומי התביעות המופיעים להלן הינם בהתאם לסכומים הנקובים בכתבי התביעות), אשר לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות דעת משפטיות באשר לסיכוי תביעות אלו, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, במקום בו נדרשה הפרשה, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים לכיסוי נזקים אפשריים עקב תביעות אלו:

ביאור 19 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)**ד. תביעות משפטיות (המשך):**

- 1.** ביום 7 ביולי 2014 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו תביעה ובקשה לאישורה וניהולה כתובענה ייצוגית כנגד מספר חברות כרטיסי אשראי ובתוכן חברת ישראלכרט בע"מ וחברת פועלים אקספרס בע"מ, שתיהן חברות בת של הבנק, סכום התביעה הייצוגית הועמד על סך של 200 מיליון ש"ח כנגד כל הנתבעות. לטענת התובעים, האופן על פיו מבצעות המשיבות את ההמרה לש"ח של עסקות המבוצעות במטבע-חוץ אינו ראוי, מהווה עמלה נוספת שלא ניתן בגינה גילוי ראוי ללקוחות וכי בכך מפרות המשיבות הוראות חוק שונות. ביום 11 באוגוסט 2014 הוגשה בקשה לאיחוד התביעה עם התביעות המפורטות בסעיפים (א) 5 ו-(ב) 3 להלן. ביום 20 בינואר 2015, הורה בית המשפט על העברת הדיון בבקשת האישור דן לשופט אשר בפניו מתנהל הדיון בבקשה המפורטת בסעיף (א) 5 להלן בהתאם להוראות סעיף 7 (א) (1) לחוק תובענות ייצוגיות.
- 2.** ביום 28 באפריל 2014 הוגשה לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז תביעה ובקשה לאישורה וניהולה כתובענה ייצוגית כנגד שלוש חברות כרטיסי אשראי ובתוכן חברת ישראלכרט בע"מ, שהינה חברת בת של הבנק (להלן: "ישראלכרט"). סכום התביעה הייצוגית הועמד על סך של כ-1.7 מיליארד ש"ח כנגד כל הנתבעות. לטענת המבקשים, שלוש חברות כרטיסי האשראי הן צד להסדר כובל שלא קיבל אישור כנדרש על-פי הדין ולפיו בעסקות דביט ו-Prepaid הן מעכבות אצלן שלא כדין כספים המגיעים לבתי עסק לאחר שהכסף נלקח כבר מחשבונו של מחזיק הכרטיס וכן, הן מחייבות את בתי העסק בעמלה בלתי ראויה עבור עסקות אלו, שכן היא מחושבת על בסיס עמלה צולבת כנהוג בעסקות בתשלום נדחה. כמו-כן נטען כי סעיפים בהסכם בית עסק הינם סעיפים מקפחים בחוזה אחיד.
- 3.** ביום 12 בינואר 2014 הוגשו נגד הבנק לבית המשפט המחוזי מרכז תביעה ובקשה לאישורה וניהולה כתובענה ייצוגית. סכום התביעה הייצוגית הנקוב בכתב התביעה הוא 546 מיליוני ש"ח. לטענת המבקשים, הבנק התקשר בהסדר עם קבוצת ישראלכרט להנפקת כרטיסי אשראי בנקאיים עבור לקוחותיו אלא שהתנאים שנקבעו באותו הסדר הובילו לכך שעמלת דמי הכרטיס המשולמת על-ידי לקוחות הבנק לקבוצת ישראלכרט היא הגבוהה ביותר ביחס לעמלות שמשלמים לקוחותיהם של בנקים אחרים שהתקשרו עם קבוצת ישראלכרט להנפקת כרטיסי אשראי בנקאיים. לטענת המבקשים, הבנק פועל בניגוד עניינים ומעדיף את אינטרס הבנק וקבוצת ישראלכרט על פני אינטרס לקוחות הבנק.
- 4.** ביום 30 באוקטובר 2013 הוגשה לבית המשפט המחוזי בירושלים תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית נגד חמישה בנקים והבנק בתוכם. סכומה הכולל של התביעה כנגד כל המשיבים הועמד על סכום של 2 מיליארד ש"ח. לטענת המבקשים הבנקים המשיבים גובים מלקוחותיהם אשר מבקשים לחדש אשראי שניתן להם בעבר, עמלת טיפול באשראי ובביטחונות, וזאת, לטענת מבקשים בניגוד להוראות הדין. המבקשים טוענים, כי התנהלותם של הבנקים המשיבים מפרה את הוראות פקודת הנזיקין, חוק החוזים (חלק כללי), התשל"ג-1973, חוק עשיית עושר ולא במשפט ואת חובת הנאמנות שיש להם כלפי לקוחותיהם.
- 5.** ביום 28 באוגוסט 2013 הוגשו לבית המשפט המחוזי תל-אביב-יפו תביעה ובקשה לאישורה וניהולה כתובענה ייצוגית נגד חמישה בנקים והבנק בתוכם וכן נגד המפקח על הבנקים, נגיד בנק ישראל והממונה על הגבלים עסקיים כמשיבים פורמליים. סכומה הכולל של התביעה כנגד כל המשיבים הועמד על סכום של כ-11 מיליארד ש"ח. לטענת המבקשים, הבנקים המשיבים גובים שלא כדין וללא מתן גילוי נאות ללקוחות, עמלה הקשורה לפעילות של המרה ומשלוח של מטבע-חוץ. לטענתם, לקוח המבצע פעולת המרה של מטבע-חוץ, משלם בגין שירותי המרה עמלה נוספת על זו המפורטת בתעריפון הבנק, שהיא, כך נטען, הפרש בין השער בו קונים הבנקים מטבע-חוץ בשוק הבינבנקאי לבין השער בו הם מוכרים מטבע-חוץ ללקוחות וזאת ללא גילוי נאות ובניגוד לדין. כן נטען כי בפעילות זאת הבנקים המשיבים מקיימים ביניהם הסדר כובל.

ביאור 19 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)**ד. תביעות משפטיות (המשך):**

לאחר תיקון התביעה הוספה לה טענה לפיה עסקות המרה של מטבע-חוץ לפי "שער הזמנה" הן "עסקות עתידיות" והבנק לא גילה לכאורה ללקוחות את כל המידע הנוגע לעסקות אלו כנדרש על-פי הדין.

התביעה אוחדה עם תביעה ובקשה להכיר בה בתובענה ייצוגית שהוגשה נגד חמישה בנקים אחרים העוסקת בנושאים ובטענות הדומים לנשוא תביעה זו. כמו-כן הוגשו שלוש בקשות נוספות לאישור תובענות ייצוגיות בנושאים שונים הקשורים להמרות ולעמלות מטבע-חוץ כנגד נתבעים שונים, באחת מהן הבנק הינו בין הנתבעים והיא מצוינת בסעיף (ב) 3 להלן ואחת מהן, שהוגשה נגד מספר חברות כרטיסי אשראי ובתוכן שתי חברות בת של הבנק, מצוינת בסעיף (א) 1 לעיל. הוגשו בקשות לאיחוד בין כל התובענות. ביום 20 בינואר 2015, הורה בית המשפט על העברת הדיון בבקשת האישור נשוא התביעה המפורטת בסעיף (א) 1 לעיל לשופט אשר בפניו מתנהל הדיון בבקשה זו בהתאם להוראות סעיף 7 (א) (1) לחוק תובענות ייצוגיות. וטרם ניתנה החלטה בבקשת האיחוד עם התביעה המפורטת בסעיף (ב) 3 להלן.

6. ביום 21 בספטמבר 2011 הוגשו לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז נגד הבנק ונגד שני בנקים נוספים (להלן: "הבנקים המשיבים") כתב תביעה ובקשה לאישורה וניהולה כתובענה ייצוגית. סכומה הכולל של התביעה כנגד כל הבנקים המשיבים הועמד על סכום של 927 מיליוני ש"ח ואילו חלקו של הבנק הועמד על סכום של 280 מיליוני ש"ח. עילתה של התביעה, לטענת המבקשים, הינה בגביית יתר הנובעת, כביכול, מגבייה אסורה של "ריבית דריבית" בהלוואות לדיור שלקחו המבקשים מהבנקים המשיבים וכן מכך, שבחישובי הריבית מתעלמים הבנקים המשיבים מכך שהריבית כבר שולמה ושתשלומים קודמים פרעו גם חלק מהקרן.

עמדת המפקח על הבנקים שהוגשה לבקשת בית המשפט תמכה בעמדת הבנקים ולפיה, במקרה בו הריבית שנקבעה בהסכם ההלוואה לדיור נקבעה במונחים שנתיים וההלוואה נפרעת בתשלומים חודשיים יש לחלק את הריבית השנתית שנקבעה בהסכם ההלוואה ב-12.

7. ביום 16 באוגוסט 2010 הוגשה ל-US Bankruptcy Court of the Southern District of New York (להלן: "Bankruptcy Court") תביעה נגד Bank Hapoalim (Switzerland) Ltd. חברת בת בבעלות מלאה של הבנק (להלן: "הפועלים שוויץ") ונגד אחרים. התובעת, Fairfield Sentry Ltd. באמצעות מפרקיה (להלן: "הקרן"), היא קרן שבה השקיעו לקוחות הפועלים שוויץ. תביעה זו תוקנה והורחבה. התביעה עומדת על סך של כ-27 מיליוני דולר ארצות-הברית.

התביעה נגד הפועלים שוויץ היא אחת מתביעות דומות רבות שהקרן הגישה, ושבהן נדרשים נתבעים שונים להשיב לקרן את כל הפדיונות שמשכו מהקרן במהלך מספר שנים קודם לפירוקה (להלן: "תביעות Fairfield").

במהלך חודש ספטמבר 2011 התקבלה החלטה של בית המשפט ב-British Virgin Island (איי הבתולה) (מקום התאגדותה של הקרן), לפיה הקרן קיבלה בשעתו תמורה נאותה עבור כספי הפדיונות שנמשכו ממנה. הערעור על החלטה בפני ה-Eastern Caribbean Court of Appeal נדחה. בקשת רשות ערעור של הקרן ל-Privy Council באנגליה נדחתה אף היא. בשלב זה, הדיון בתביעת Fairfield בפני ה-Bankruptcy Court מעוכב. כמו-כן, החליט בית המשפט הפדרלי בניו-יורק, בחודש ספטמבר 2011, כי ל-Bankruptcy Court אין סמכות עניינית לדון בתביעות Fairfield. עם זאת, בדיון בתביעת השבה דומה הקשורה לפרשת מיידוף, החליט בית המשפט הפדרלי בניו-יורק, בחודש ינואר 2013, כי ל-Bankruptcy Court יש סמכות להמליץ על ממצאים עובדתיים מוצעים ומסקנות משפטיות.

ביאור 19 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ד. תביעות משפטיות (המשך):

בנוסף לתביעה הנ"ל, הגיש ביום 29 במרץ 2012 עורך-דין אירווינג פיקרד, המפרק של Bernard L LLC Securities Investment Madoff. (להלן: "מידוף") תביעה נגד הבנק ונגד הפועלים שוויץ ל-Bankruptcy Court. התביעה היא בסכום של כ-27.5 מיליוני דולר ארצות-הברית, מתוך זה כ-26 מיליוני דולר נגד הפועלים שוויץ. בתביעה, נדרשים הנתבעים להשיב לקופת הפירוק של מידוף, פדיונות שנמשכו מהקרן ומקרן Kingate בתקופה שלפני חדלות הפירעון של מידוף. המדובר בקרנות שבהן השקיעו בשעתם לקוחות הבנק ולקוחות הפועלים שוויץ, וקרנות אלה מצידן השקיעו כספן במידוף.

יש לציין, כי חלק ניכר מהסכומים הנדרשים להשבה בתביעה זו (כ-22 מיליוני דולר מתוך 27.5 מיליוני דולר) חופפים לסכומים הנתבעים בתביעה שהגישה הקרן והמפורטת לעיל, ולפיכך נראה כי אין חשש לכפל תשלום בגין סכומים חופפים אלה.

8. ביום 27 באפריל 2009 הוגשו לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו כתב תביעה ובקשה לאישורה וניהולה כתובענה ייצוגית נגד חמישה בנקים והבנק בתוכם (להלן: "הבנקים המשיבים") בסכום של 1 מיליארד ש"ח כנגד כל הבנקים המשיבים. סכום התביעה נקבע, לדברי המבקשים, על-פי תחשיב אומדני בלבד לצורכי העמדתה בגדר סמכותו העניינית של בית המשפט המחוזי. המבקשים, אשר טוענים כי הינם לקוחות הבנקים המשיבים, מנסים לייחס להם הסדר כובל בנוגע לתעריפי העמלות שלהם. לטענת המבקשים, עקב מדיניות מתואמת של הבנקים המשיבים, אשר התאפיינה לדבריהם בשיתוף פעולה אסור ובחילופי מידע מכוונים ושיטתיים, נפגמה לדבריהם התחרותיות בשוק ונתאפשר לבנקים המשיבים לשמר רמה אחידה (וגבוהה) של עמלות באופן שהמבקשים, וחברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג, שילמו מחירים מופרזים עבור השירותים שקיבלו.

התביעה מתבססת על קביעה לפי סעיף 43(א)(1) לחוק ההגבלים העסקיים התשמ"ח-1988 שפרסמה ביום 26 באפריל 2009 הממונה על הגבלים עסקיים שכותרתה "בעניין: הסדרים כובלים בין בנק הפועלים, בנק לאומי, בנק דיסקונט, בנק המזרחי והבנק הבינלאומי שעניינם העברת מידע הנוגעת לעמלות" (להלן: "הקביעה"). הדיון בתביעה זו אוחד עם הדיון בתביעה המפורטת בסעיף 9 להלן. בעקבות ערר שהגישו הבנקים על הקביעה התקבל צו מוסכם שקיבל את אישורו של בית הדין להגבלים עסקיים. על-פי הצו המוסכם, הסכימו הבנקים לשלם פיצוי לאוצר המדינה וניתנה להם האפשרות לשלם סכום זה כפיצוי במסגרת הסכמי פשרה שיחתמו עם מבקשים בבקשות שונות לאישור תובענות ייצוגיות שהוגשו נגד הבנקים בעניינים הקשורים עם קביעת הממונה. כחלק מביצוע הצו המוסכם, הוגשה לבית המשפט, בקשה לאישור הסכם פשרה בתביעה זו ובתביעה שאוחדה עימה כאמור.

9. ביום 30 ביוני 2008 הוגשו לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו נגד שלושה בנקים והבנק בתוכם (להלן: "הבנקים המשיבים") תביעה ובקשה לאישורה וניהולה כתובענה ייצוגית בסכום של 3 מיליארד ש"ח כנגד כל הבנקים המשיבים. עילתה של התביעה לטענת התובעים הנה, הסדרים כובלים שנעשו, כביכול, על-ידי הבנקים המשיבים במשך כ-10 שנים ברציפות, או אף למעלה מכך, ובבסיסם, לטענת התובעים, תיאום של מחירי עמלות תפעוליות שונות שנגבו על-ידי הבנקים המשיבים מציבור לקוחותיהם הפרטיים בתקופה הרלוונטית לתביעה. על-פי הנטען בכתב התביעה, הבנקים המשיבים תיאמו ביניהם את מועדי העלאת ו/או הזלת מחירי העמלות וכן את שיעורן וכתוצאה מכך שילמו התובעים וחברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג, מחיר בלתי הוגן, בלתי סביר ולא כלכלי, הגבוה באופן ניכר מהמחיר אשר היו משלמים אילו התקיימה תחרות חופשית. התובעים טוענים, כי בדרך זו התעשרו הבנקים המשיבים שלא כדין על חשבון לקוחותיהם.

הדיון בתביעה זו אוחד עם הדיון בתביעה המפורטת בסעיף 8 לעיל. בעקבות ערר שהגישו הבנקים על הקביעה התקבל צו מוסכם שקיבל את אישורו של בית הדין להגבלים עסקיים. על-פי הצו המוסכם, הסכימו הבנקים לשלם פיצוי לאוצר המדינה וניתנה להם האפשרות לשלם סכום זה כפיצוי במסגרת הסכמי פשרה שיחתמו עם מבקשים בבקשות שונות לאישור תובענות ייצוגיות שהוגשו נגד הבנקים בעניינים הקשורים עם קביעת הממונה. כחלק מביצוע הצו המוסכם, הוגשה לבית המשפט, בקשה לאישור הסכם פשרה בתביעה זו ובתביעה שאוחדה עימה כאמור.

ביאור 19 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)**ד. תביעות משפטיות (המשך):**

10. ביום 1 באפריל 2007 הוגשה לביהמ"ש המחוזי בתל-אביב-יפו תביעה ובקשה לאישורה וניהולה כתובענה ייצוגית נגד שני בנקים והבנק בתוכם. הסכום הנקוב בכתב התביעה הוא כ-386 מיליוני ש"ח כנגד כל הנתבעים. לטענת התובעים, עניינה של התביעה הוא בהפסד שנגרם להם וליתר חברי הקבוצה כתוצאה מכך שהנתבעים, שהינם חברי בורסה, גבו ממנהלי קרנות הנאמנות שלא כדיון, עמלות ברוקראז' בשיעור גבוה מזה שהיה עליהם לגבות ובכך גרמו להגדלת העלויות הכלכליות, להקטנת שווי נכסי הקרן, להקטנת שווי כל יחידת השתתפות וכנגזרת של כל אלה, להקטנת הרווח (או הגדלת ההפסד) של כל משקיע.

11. ביום 23 בנובמבר 2006 הוגשו לבית המשפט המחוזי בירושלים תביעה ובקשה לאישורה וניהולה כתובענה ייצוגית כנגד שלושה בנקים והבנק בתוכם (להלן: "הבנקים המשיבים"). סכום התביעה הייצוגית הנקוב בכתב התביעה כנגד כל הבנקים המשיבים ביחד הוא כ-5.6 מיליארד ש"ח. התובעים מציינים בתביעתם כי לפי שיטת חישוב אחרת, הסכום הנתבע הוא לפחות 5.2 מיליארד ש"ח. התובעים, המציגים עצמם כאזרחים המנהלים משקי בית אשר קיבלו אשראי מהבנקים המשיבים, טוענים בתביעתם, כי נגבו מהם תשלומי ריבית מוגזמים, ללא כל הצדקה כלכלית או מסחרית. כן טוענים התובעים כי שיעור הריבית נקבע תוך ניצול לרעה של מעמד הבנקים המשיבים בשוק הבנקאות למשקי בית, תוך הפחתת התחרות ופגיעה בציבור ו/או תוך יצירת הסדר כובל בניגוד לחוק. כן טוענים התובעים כי שיעור הריבית נקבע תוך הטעייתם לגבי המחיר המקובל לשרות האשראי למגזר משקי הבית בניגוד לחוק הגנת הצרכן, תשמ"א-1981. התובעים טוענים, כי בדרך זו נגרם נזק לתובעים ולשאר לקוחות הבנקים המשיבים המהווים את מגזר משקי הבית.

ביום 5 מאי 2014 איחד בית המשפט את הדיון בתיק זה עם הדיון בתביעה שמצוינת בסעיף 12 להלן. בדצמבר 2014 הגישו הצדדים לתובענה המפורטת בסעיף 12 להלן שכאמור הדיון בה אוחד עם הדיון בתיק דנן, בקשה מוסכמת לאישור הסכם פשרה בתובענה, ולהחילו גם על תובענה זו, וזאת כחלק מביצוע הצו המוסכם בקביעה כפי שמפורט בסעיף 8 לעיל. טרם התקבה החלטה בבקשה.

12. ביום 12 בספטמבר 2006 הוגשו לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו תביעה ובקשה לאישורה וניהולה כתובענה ייצוגית כנגד שלושה בנקים והבנק בתוכם (להלן: "הבנקים המשיבים"). סכום התביעה הנקוב בכתב התביעה כנגד כל הבנקים המשיבים יחדיו, הינו 7 מיליארד ש"ח, והתובעת מציינת כי היא שומרת לעצמה את הזכות לתקן את סכום התביעה. התובעת טוענת כי ניגבו ממנה על-ידי הבנק תשלומי ריבית מוגזמים ובלתי הגיוניים וכן תשלומים בגין תוספת סיכון, עמלות הקצאת אשראי ודמי ניהול בחשבון חח"ד עסקי שהיו אחידים לטענתה אצל כל הבנקים המשיבים. לטענת התובעת הבנק פעל בתיאום עם הנתבעים האחרים, תוך הסדר כובל ביניהם, וכי כתוצאה מאחידות שיעורי הריבית, נמנעה או הופחתה התחרות ביניהם, ובדרך זו גדל פער הריבית במגזר השקלי בעו"ש ויצר, לטענתה, רווחים ניכרים לבנקים המשיבים תוך שהוא מסב לציבור ולמשק נזקים. ביום 21 בינואר 2008 אישר בית המשפט לנהל את התביעה כתובענה ייצוגית. הבנק הגיש בקשת רשות ערעור על החלטה זו. על-פי הוראת בית המשפט העליון נתבקש היועץ המשפטי לממשלה להציג תגובה לנטען בבקשה זו.

בתחילת יוני 2010 הוגשה לבית המשפט העליון עמדתו של היועץ המשפטי לממשלה לפיה החלטת בית המשפט המחוזי לאשר את ניהול התביעה כיייצוגית מוטעית. ביום 21 בנובמבר 2011 נמסרה לבית המשפט העליון הודעה נוספת מטעם היועץ המשפטי לממשלה, שלפיה הפך את עמדתו והינו סבור, שהבקשה ראויה להיות נדונה כתביעה ייצוגית. נוכח קיומה של הקביעה הנזכרת בסעיף 7 לעיל, שעל פי ההודעה המאוחרת של היועץ המשפטי הוא רואה בה כרלוונטית מבחינה משפטית לתביעה זו.

ביאור 19 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)**ד. תביעות משפטיות (המשך):**

ביום 28 ביולי 2013 ניתן פסק דין בו קיבל בית המשפט העליון את ערעור הבנק, ביטל את החלטת בית המשפט המחוזי המאשרת את התובענה כייצוגית, והורה על החזרת בקשת האישור לדיון מחודש בפני בית המשפט המחוזי. ביום 5 מאי 2014 איחד בית המשפט את הדיון בתיק זה עם הדיון בתובענה שמצוינת בסעיף 11 לעיל. בדצמבר 2014 הגישו הצדדים בקשה מוסכמת לאישור הסכם פשרה בתובענה, וזאת כחלק מביצוע הצו המוסכם בקביעה כפי שמפורט בסעיף 8 לעיל. טרם התקבלה החלטה בבקשה.

(ב) כמו-כן, תלויות ועומדות נגד קבוצת הבנק תביעות, לרבות בקשות לאישור תובענות ייצוגיות, כמפורט להלן שלדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות דעת משפטיות, לא ניתן בשלב זה להעריך את סיכויי הליכים משפטיים אלו ולפיכך לא בוצעה בגינם הפרשה:

1. ביום 10 בדצמבר 2014 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו תביעה ובקשה לאישורה וניהולה כתובענה ייצוגית נגד הבנק, סכומה של התביעה הנקוב בכתב התביעה הינו כ-255 מיליוני ש"ח. המבקשים טוענים שהבנק מטעה את לקוחותיו וגורם להם נזקים בשתי דרכים שונות. על-פי טענה אחת, כאשר הבנק מזכה את חשבון הלקוחות בגין טעות שעשה, הזיכוי אינו מתבצע לפי תאריך ערך הטעות, וכתוצאה מכך, נגבית לטענת התובעים מהלקוחות, ריבית חובה שלא הייתה צריכה להיגבות לו היה הזיכוי נעשה במועד הנכון. על-פי הטענה השנייה, לקוחות המפקידים לחשבונותיהם שיקים הכוללים אגורות מזוכים לעיתים, לטענת המבקשים, בסכום השיק ללא האגורות, דהיינו בסכום הנמוך מהסכום הנקוב בשיק.

2. ביום 29 בספטמבר 2014 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו תביעה ובקשה לאישורה וניהולה כתובענה ייצוגית נגד שלושה בנקים והבנק בתוכם. סכומה הכולל של התביעה כנגד כל המשיבים הועמד על כ-197 מיליוני ש"ח. לטענת המבקשים, הבנקים הנתבעים אינם מיידעים את הציבור אודות העמלות אותן הם גובים ואינם מוסרים מידע שלם אודותיהן בניגוד למתחייב על-פי החוק. בנוסף, על-פי טענת המבקשים, מסתירים הבנקים הנתבעים מלקוחותיהם מידע בדבר הטבות המגיעות ללקוחות מסוימים, אותו הם מחוייבים לפרסם ולמסור, ובכך גורמים ללקוחות נזק כספי.

3. ביום 5 באוגוסט 2014 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו תביעה ובקשה לאישורה וניהולה כתובענה ייצוגית נגד שבעה בנקים והבנק בתוכם. סכומה הכולל של התביעה כנגד כל המשיבים הועמד על לא פחות מ-1.5 מיליארד ש"ח כנגד כל הנתבעות. לטענת התובעת, המשיבים גובים עמלות העברה וטיפול במטבע-חוץ שלא כדין, בין היתר על-ידי קביעת עמלות מינימום בגין העברות נכנסות ויוצאות במדרגות וזאת, בניגוד לחוק הבנקאות (שירות ללקוח) התשמ"א-1981, ככלי הבנקאות (שירות ללקוח) (גילוי נאות ומסירת מסמכים) התשנ"ב-1992, חוק ההגבלים העסקיים התשמ"ח-1988 וחוק הגנת הצרכן התשמ"א-1981. בנוסף לסכום הנתבע, מבקשת התובעת לצוות על המשיבים להגביל את עמלת ההעברה היוצאת והנכנסת ל-30 דולר ו-10 דולר, בהתאמה. ביום 10 באוגוסט 2014 הוגשה בקשה לאיחוד התביעה עם התביעות המפורטות בסעיף (א) 1 ו-(א) 5 לעיל. טרם ניתנה החלטה בבקשה.

ביאור 19 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ה. במהלך שנת 2011 מסרו רשויות שוויץ לבנק הפועלים (שוויץ) בע"מ (להלן: "הפועלים שוויץ"), כי כמה בנקים שוויצריים ובהם הפועלים שוויץ נחקרים על-ידי רשויות של ארצות-הברית, ככל הידוע בקשר עם חשד או חשש לסיוע ללקוחות אמריקאים בהעלמת מס מרשויות ארצות-הברית. לא נמסרו פרטים או נסיבות המתייחסים להפועלים שוויץ עצמו בקשר עם החקירה. לפי בקשת רשויות שוויץ, מסרו אותם בנקים מידע סטטיסטי אודות עסקיהם עם לקוחות אמריקאים לרשויות שוויץ, על מנת שיעבירו אותו לרשויות ארצות-הברית. במסגרת זו, מסר בנק הפועלים שוויץ במחצית השנייה של שנת 2011 מידע סטטיסטי לרשויות שוויץ, מבלי למסור פרטים מזהים על הלקוחות, כגון שמות לקוחות. הפועלים שוויץ משתף פעולה עם רשויות שוויץ ופועל על-פי הוראות הדין החלות עליו. ביום 29 באוגוסט 2013 פורסם כי שלטונות ארצות-הברית ושוויץ הגיעו להסדר ("ההסדר השוויצרי"), לפיו בנקים שוויצריים אשר יבחרו להצטרף להסדר השוויצרי ויעמדו בתנאיו (ביניהם, תשלום קנס, מסירת מידע נרחב אודות החשבונות של לקוחותיהם האמריקאים, אודות כספים שהתקבלו מבנקים אחרים ועוד), לא יעמדו לדין בארצות-הברית בקשר עם עניינים המהווים חלק מהסדר זה. ההסדר השוויצרי מגדיר "קטגוריה 2" כקטגוריה שמתייחסת לבנקים שאינם נתונים לחקירה ושיכולים להצטרף להסדר. משרד המשפטים האמריקאי פרסם, כי ההסדר השוויצרי לא יחול על 14 בנקים שוויצריים, אשר לגבי פעילותם הינו מנהל חקירה. לפיכך, גם הפועלים שוויץ אינו נכלל בהסדר השוויצרי וביום 29 באוגוסט 2013 הודיע משרד המשפטים האמריקאי במכתב לבא כוחו של הפועלים שוויץ, כי הוא לא ייכלל בו בהיותו נתון לחקירה. במכתב האמור לא פורטו טענות או דרישות כלשהן.

מאז שנת 2011 ועד לראשית שנת 2015, למעט מספר שיחות טלפון בין נציגי רשויות בארצות-הברית לבין נציגי הבנק ובאי כוחו בארצות-הברית, לא התקיימו פגישות או שיחות בין נציגי הרשויות בארצות-הברית ובין הבנק או באי כוחו, בהקשרים הנוגעים לחקירה כנגד הפועלים שוויץ ו/או לפעילות הבנקאית של גורמים אחרים בקבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים.

במהלך החודשים ינואר ופברואר 2015 קיימו נציגי הבנק פגישות ראשוניות עם נציגים של מחלקת השירותים הפיננסיים של מדינת ניו-יורק (New York Department of Financial Services) (ה-NYDFS) ועם נציגים בווישינגטון של משרד המשפטים של ארצות-הברית (Department of Justice) (ה-DOJ) ומסרו להם, לבקשתם בשלב זה, התייחסות כללית בעל-פה בדבר הפעילות הבנקאית של קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים, ושונותו של הבנק מבנקים אחרים.

במסגרת הפגישות (הנפרדות) האמורות מסרו נציגי משרד המשפטים האמריקאי וה-NYDFS כי בכוונתם לפנות בבקשה לקבל מידע בדבר פעילות קבוצת הבנק ביחס ללקוחות אמריקאים (ולא רק ביחס לפעילות הפועלים שוויץ). כמו-כן סוכם שתתקיימה פגישות נוספות בעניין זה. ואמנם, ביום 5 במרץ 2015, מסר ה-NYDFS צו גילוי מסמכים המתייחס לחקירתו בעניין פעילות קבוצת הבנק מול לקוחות אמריקאים.

לנוכח השלב המקדמי בו נמצא הטיפול בעניין זה ברשויות בארצות-הברית ולנוכח כל האמור לעיל ואי הוודאות הנובעת מכך, אין בידי הבנק מידע מספק בדבר החקירה ובאיזה אופן מבקשות הרשויות האמריקאיות האמורות (או מי מהן) לבחון את עניינו של הבנק ואת ענייניהם של גורמים אחרים בקבוצת הבנק.

ביאור 19 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

במהלך התקופה שחלפה משנת 2011 נעזרת קבוצת הבנק ביועצים משפטיים חיצוניים מארצות-הברית, שוויץ וישראל ובוצעו בדיקות פנימיות מסוימות בקשר לפעילות בנקאית מול לקוחות אמריקאים, אך בשלב מוקדם זה, בשים לב לכך שנכון למועד הדיווח הרשויות האמריקאיות לא הפנו כנגד הבנק טענות, לא ידוע מהן הטענות שיש לרשויות האמריקאיות כלפי הבנק, ובשים לב לכך שקבוצת הבנק אינה מנהלת משא ומתן עם הרשויות האמריקאיות ובשים לב לכך שלא ניתן ללמוד גזירה שווה בין אירועי ותוצאות בנק ישראלי אחר בהקשר זה, השונים משל הבנק, וגם לאור חוות דעת משפטיות ואי הוודאות, אין ביכולתו של הבנק להעריך את היקף החשיפה של הפועלים שוויץ ושל הבנק בנושא זה. לבנק ולפועלים שוויץ פעילות מול לקוחות אמריקאים, כשמטבע הדברים היקף הפעילות בישראל גדול בשיעור ניכר מזה של הפועלים שוויץ. הבנק איננו יודע מה מידת ההשפעה של נתונים אלה על החשיפה האפשרית של הבנק.

דברים אלה, לצד עיקרי הבדיקות הפנימיות שבוצעו, הוצגו גם בפני דירקטוריון הבנק ובפני דירקטוריון הפועלים שוויץ. בשלב מוקדם זה, בתנאי אידאות אלה ובהיעדר נוסחה ברורה וידועה לפיה חושבו הסכומים אשר שולמו לרשויות שונות בארצות-הברית במסגרת הסדרים אליהם הגיעו בנקים שונים עם אותן הרשויות ובכלל זה הסדר בנק לאומי אשר פורסם במהלך חודש דצמבר 2014, אין ביכולתו של הבנק להעריך את היקף החשיפה כאמור.

על אף האמור לעיל המפקח על הבנקים לאחר שבחן את הנסיבות ומטעמי שמרנות חשבונאית, הורה לבנק לבצע הפרשה בגין האמור ובהמשך הורה לתת לה גילוי בדוח השנתי. בהתאם להוראת המפקח, כלל הבנק בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2014 הפרשה בסכום מצטבר של 196 מיליוני ש"ח כנגד חשיפת קבוצת הבנק בכללותה בקשר עם נושא זה. ההפרשה האמורה ניצברה על פני שלשת הרבעונים האחרונים של השנה. יצוין, לבקשת רשות ניירות-ערך, כי ההפרשה המצטברת הנ"ל נפרשה, באופן שבו סך של 52 מיליון ש"ח נכלל בדוחות הכספיים ליום 30 ביוני, 2014, סך של 55 מיליון ש"ח בדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר, 2014 ויתרת הסכום ברבעון הרביעי של שנת 2014. על-פי הוראת המפקח חושב סכום ההפרשה הנ"ל על בסיס אומדן של הסכום שהיה כנראה על הפועלים שוויץ לשלם לשלטונות ארצות-הברית לפי הנוסחה הקבועה בהסדר השוויצרי, אילו היה נכלל הפועלים שוויץ בקטגוריה 2 שלפי ההסדר השוויצרי, זאת הגם שההפרשה האמורה מתייחסת לקבוצת הבנק בכללותה.

ככלות כל הדברים הללו ניתן איפוא לסכם, כדלקמן:

- א. נכון למועד הדיווח הבנק בהתבסס על התייעצותיו עם יועציו המשפטיים החיצוניים אינו יודע להעריך את סכומי או היקף החשיפה וזאת בין השאר לאור השלב בו נמצא הטיפול בסוגיה.
- ב. מזה למעלה משלוש שנים לא היה קשר או מגעים משמעותיים בין הרשויות בארצות-הברית לבין הבנק או נציגיו ולא הוצגו בפני קבוצת הבנק טענות אשר עשויים ללמד על היקף החשיפה כתוצאה מחקירה של הפעילות הבנקאית של קבוצת הבנק מול לקוחות אמריקאים.
- ג. הבנק בסיוע יועציו המשפטיים החיצוניים בארצות-הברית, בשוויץ ובישראל מבצע בדיקות פנימיות מסוימות בקשר עם הפעילות הבנקאית של קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים, אשר עיקריהן הוצגו בפני דירקטוריון הבנק ודירקטוריון הפועלים שוויץ.
- ד. הבנק אינו יודע אם ומתי יוכל להעריך את החשיפה בקשר עם האמור. הדבר תלוי, בין היתר, בשאלת התפתחות המהלכים מול הרשויות בארצות-הברית, התנהלות הרשויות בארצות-הברית והמידע שימסר לבנק ולנציגיו במסגרת זו ומידע שמתבקש הבנק למסור לרשויות האמריקאיות.
- ה. נוסח ביאור זה תואם עם המפקח על הבנקים ופרטים בו נכללו לאור דרישת רשות ניירות-ערך.

ביאור 19 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

1. ביום 9 במרץ 2010 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו בקשה לאישור תובענה כנגזרת כנגד הבנק, במסגרתה התבקש בית המשפט לאשר למבקש להגיש תובענה בשם הבנק כנגד מר דן דנקנר, כנגד מי שכהנו כחברי הדירקטוריון של הבנק בדצמבר 2005, כנגד תרשיש החזקות והשקעות הפועלים בע"מ (להלן: "תרשיש"), שהינה חברה בת של הבנק וכנגד Explorer Master Fund RP (להלן: "RP") (להלן ביחד "הנתבעים").

העילה בגינה מבוקש האישור לתביעה כנגזרת, נוגעת להתקשרותה של תרשיש בשנת 2005 בהסכם לרכישת מניותיו של הבנק התורכי הידוע כיום בשם בנק פוזיטיף קרדי וה קלקימנה בנקאסי אי.אס. (להלן: "בנק פוזיטיף") על-ידי תרשיש (להלן: "הסכם הרכישה") וכן בפיצוי בסך 88 מיליון ש"ח (כך על-פי הבקשה) ששולם ל-RP בשנת 2008, בקשר עם אותו הסכם (להלן: "הפיצוי"). לטענת המבקש, הנתבעים, ביחד ולחוד, הסבו לבנק נזק בסכום של 88 מיליון ש"ח ועליהם לפצות את הבנק בסכום זה. כנגד מר דן דנקנר טוען התובע, כי הסכם הרכישה ותשלום הפיצוי האמור ל-RP היו נגועים בעניינו האישי ולא אושרו כדין וכנגד הדירקטורים האחרים נטען, כי לא קיימו את חובת הזהירות שלהם לבנק.

ביום 11 ביולי 2010 הוגשה לבית המשפט המחוזי מחוז מרכז בקשה נוספת לאישור תובענה כנגזרת כנגד מר דן דנקנר, חברי דירקטוריון הבנק שכהנו כדירקטורים בחודש פברואר 2008, תרשיש ו-RP (להלן ביחד: "הנתבעים") וכנגד הבנק כנתבע פורמלי, בהן מבקש המבקש מבית המשפט לאשר לו להגיש בשם הבנק תביעה נגזרת כנגד הנתבעים ולחייבם, ביחד ולחוד, לשלם לבנק סכום של כ-72 מיליון ש"ח. עניינה של בקשה זו נוגע להסכם הרכישה ולפיצוי, אשר לטענת המבקש היה גבוה ב-20 מיליון דולר מהפיצוי המוסכם על-פי הסכם הרכישה. המבקש טוען כי התשלום ל-RP בוצע על-ידי הבנק, תוך הפרת אמונים של מקצת הנתבעים והפרה של חובת הזהירות של יתר הנתבעים.

ביום 19 באוקטובר 2010 החליטה נשיאת בית המשפט העליון לאחד את הדיון בשתי הבקשות וביום 10 בפברואר 2011 הורה בית המשפט המחוזי על הגשת תובענה מתוקנת המאחדת את שתי התובענות (להלן, ביחד - "התובענה המאוחדת"). בחודש אוקטובר 2012 הגישה פרקליטות המדינה כתב אישום נגד מר דן דנקנר, אשר כהן כיו"ר הדירקטוריון של הבנק עד ליום 1 באוגוסט 2009, בגין מעשים שנעשו על-ידו שעה שכהן בדירקטוריון ובין היתר, בגין עניינים ועובדות המצויים במרכזתה של התובענה המאוחדת.

בעקבות הגשת כתב האישום הגישו המבקשים בקשה בהסכמה לדחיית מועד הדיון בבקשה המתוקנת עד להכרעה בתיק הפלילי נגד דן דנקנר.

לאחר הכרעה בהליך הפלילי באוקטובר 2013 התחדשו ההליכים בתובענה המאוחדת.

ביום 15 בינואר 2015 הוגשה לבית המשפט בקשה לתת תוקף של פסק דין להסכם פשרה שנחתם בין הצדדים על פיו, מבטח אחריות נושאי המשרה של הבנק הסכים, לצורכי פשרה בלבד ומטעמים של חיסכון בעלויות, לשלם פיצוי לבנק ושכר טרחה וגמול מיוחד למבקשים ובאי כוחם בסך כולל של 6 מיליון ש"ח. הסכמתו של המבטח לשלם את סכום הפשרה לבנק ניתנה לפני משורת הדין ואינה מהווה הסכמה או הודאה מכל מין או סוג מצידו של המבטח או מצידם של הדירקטורים או של מי מהצדדים האחרים בתיק או של מי מנושאי המשרה בבנק, בהווה או בעבר, בטענה מהטענות המפורטות בתביעה ובבקשות לאישור התביעה כנגזרת. הבנק והדירקטורים עומדים בתוקף על טענתם כי הדירקטורים נהגו באופן ראוי, בתום לב, וללא כל דופי, כי דירקטוריון הבנק פעל באופן ראוי בהתבסס על המידע שהיה מצוי בידי, וכי פעל אך ורק לטובת הבנק.

ביאור 19 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

על פי הוראת בית המשפט פורסמה ביום 25 בינואר 2015 מודעה בעיתונים בדבר מתווה הסכם הפשרה וניתנה אפשרות להתנגד לו תוך 21 ימים ממועד הפרסום. לא ידוע לבנק על התנגדויות שהוגשו. כמו-כן, בהתאם להוראת בית המשפט, הועבר הסכם הפשרה ביום 18 בינואר 2015 לעיון המפקח על הבנקים, אשר רשאי להביע עמדתו תוך 30 יום. ביום 17 בפברואר 2015, ביקשה פרקליטת המדינה אורכה של 30 יום נוספים להגשת עמדתו של המפקח על הבנקים ביחס להסדר הפשרה המוצע וציינה כי המפקח על הבנקים העביר את ההסדר המוצע גם לעיונם של משרד המשפטים ורשות ניירות-ערך.

ז. ביום 1 במרץ 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו, בקשה לאישור תובענה נגזרת, במסגרתה התבקש בית המשפט לאשר למבקשת להגיש תובענה בשם הבנק כנגד שורה של נושאי משרה, אשר כיהנו או מכהנים בין השנים 2015-2000, או בחלק מתקופה זו, וכן נגד רואי החשבון של הבנק (להלן ביחד: "המשיבים הפורמליים").

המבקשת מבקשת מבית המשפט לקבוע, כי על המשיבים הפורמליים לפצות, לשפות ולהיטיב את הבנק בגין נזק שגרמו לכאורה לבנק במעשיהם ובמחדליהם בסך של 228 מיליוני דולר ארצות-הברית, אותו להערכת המבקשת יידרש הבנק לשלם לרשויות האכיפה האמריקאיות, בקשר לחשבונות של לקוחות אמריקאים בבנק הפועלים שוויץ.

עוד טוענת המבקשת, כי הבנק לא פעל ולא הפריש כמתחייב על-פי כללי חשבונואות מקובלים ועל פי הוראות הדין, הפרשה חשבונאית בדוחותיו הכספיים בגין התשלום הנ"ל.

ה. יישויות בעלות זכויות משתנות (VIE)

הבנק מספק קווי נזילות לגופי איגוח שבהם צדדים שלישיים משמשים כיוצרים. הקווים המסופקים על-ידי הבנק מהווים חלק קטן יחסית מסך קווי הנזילות של אותם גופי איגוח. הבנק אינו מספק חיזוקי אשראי לגופים אלו. סך קווי הנזילות המסופקים לגופי איגוח כאמור לעיל ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכם ב-194 מיליוני ש"ח (50 מיליוני דולר), בהשוואה ל-174 מיליוני ש"ח (50 מיליוני דולר) בסוף שנת 2013. עד ליום 31 בדצמבר 2014 לא בוצעה משיכה מאף אחד מהקווים האלו. בהתחשב בעובדה שבדרך כלל הבנק מספק חלק קטן יחסית מסך קווי הנזילות לגופי איגוח אלו ואינו מספק להם תמיכה מסוגים אחרים, הבנק קבע כי הוא אינו מחזיק בזכויות משתנות אשר הופכות אותו לנהנה העיקרי ב-VIE כלשהן של אותם גופי איגוח.

ביאור 20 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון

א. סכום נקוב של מכשירים נגזרים

31 בדצמבר 2014					
סך-הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מכיות	חוזי מטבע-חוץ	חוזי ריבית	
				שקל-מדד	אחר
1. נגזרים מגדרים*					
3,299	-	-	3,299	-	-
חוזי Forward					
9,069	-	-	-	9,069	-
Swaps					
12,368	-	-	3,299	9,069	-
סך-הכל נגזרים מגדרים					
5,871	-	-	-	5,871	-
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע					
2. נגזרי ALM***					
7,825	-	-	-	7,825	-
חוזי Futures					
287,307	404	1	164,525	109,136	13,241
חוזי Forward					
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה:					
201	-	-	201	-	-
אופציות שנכתבו					
979	-	-	979	-	-
אופציות שנקנו					
חוזי אופציה אחרים:					
81,700	241	3,101	32,872	45,486	-
אופציות שנכתבו					
75,410	281	833	31,274	43,022	-
אופציות שנקנו					
406,982	-	8,771	42,563	349,819	5,829
Swaps					
860,404	926	12,706	272,414	555,288	19,070
סך-הכל נגזרי ALM					
169,594	-	-	-	164,837	4,757
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע					
3. נגזרים אחרים*					
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה:					
20,951	-	18,228	2,723	-	-
אופציות שנכתבו					
20,973	-	18,250	2,723	-	-
אופציות שנקנו					
790	-	-	-	790	-
Swaps					
42,714	-	36,478	5,446	790	-
סך-הכל נגזרים אחרים					
71	-	-	-	71	-
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע					
4. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע-חוץ ספוט					
136	136	-	-	-	-
נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי ערב					
50	50	-	-	-	-
נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי מוטב					
16,707	-	-	16,707	-	-
חוזי החלפת מטבע-חוץ ספוט					
932,379	1,112	49,184	297,866	565,147	19,070
סך-כל הסכום הנקוב					

* למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע-חוץ ספוט.

** נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

ביאור 20 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

א. סכום נקוב של מכשירים נגזרים (המשך)

31 בדצמבר 2013						
סך-הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע-חוץ	חוזי ריבית		
				אחר	שקל-מדד	
1. נגזרים מגדרים*						
3,054	-	-	3,054	-	-	חוזי Forward
7,988	-	-	-	7,988	-	Swaps
11,042	-	-	3,054	7,988	-	סך-הכל נגזרים מגדרים
3,991	-	-	-	3,991	-	מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע
2. נגזרי ALM***						
12,968	-	-	-	12,968	-	חוזי Futures
155,189	686	-	125,419	18,506	10,578	חוזי Forward
חוזי אופציה אחרים:						
44,039	364	3,419	20,984	19,272	-	אופציות שנכתבו
42,781	363	802	20,642	20,974	-	אופציות שנקנו
321,987	-	619	35,050	282,593	3,725	Swaps
576,964	1,413	4,840	202,095	354,313	14,303	סך-הכל נגזרי ALM
133,629	-	-	-	131,018	2,611	מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע
3. נגזרים אחרים*						
89	59	-	-	30	-	חוזי Futures
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה:						
18,447	-	13,858	4,589	-	-	אופציות שנכתבו
18,449	-	13,860	4,589	-	-	אופציות שנקנו
חוזי אופציה אחרים:						
57	-	57	-	-	-	אופציות שנקנו
37,042	59	27,775	9,178	30	-	סך-הכל נגזרים אחרים
4. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע-חוץ ספוט						
451	451	-	-	-	-	נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי ערב
11,495	-	-	11,495	-	-	חוזי החלפת מטבע-חוץ ספוט
636,994	1,923	32,615	225,822	362,331	14,303	סך-כל הסכום הנקוב

* למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע-חוץ ספוט.

** נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

ביאור 20 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ב. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים

31 בדצמבר 2014						
סך-הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע-חוץ	חוזי ריבית		
				שקל-מדד	אחר	
1. נגזרים מגדרים*						
107	-	-	98	9	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
565	-	-	114	451	-	שווי הוגן ברוטו שלילי
2. נגזרי ALM**						
15,251	168	191	6,136	8,341	415	שווי הוגן ברוטו חיובי
15,370	168	204	5,987	8,464	547	שווי הוגן ברוטו שלילי
3. נגזרים אחרים*						
893	-	830	62	1	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
883	-	820	62	1	-	שווי הוגן ברוטו שלילי
4. נגזרי אשראי						
נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי ערב:						
4	4	-	-	-	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
16,255	172	1,021	6,296	8,351	415	סך-הכל שווי הוגן ברוטו חיובי ⁽³⁾
-	-	-	-	-	-	סכומי שווי הוגן שקוזזו במאזן
16,255	172	1,021	6,296	8,351	415	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים ⁽¹⁾
4,199	127	872	2,756	333	111	(1) מזה: יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים***
16,818	168	1,024	6,163	8,916	547	סך-הכל שווי הוגן ברוטו שלילי ⁽⁴⁾
-	-	-	-	-	-	סכומי שווי הוגן שקוזזו במאזן
16,818	168	1,024	6,163	8,916	547	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾
3,008	3	876	1,775	352	2	(2) מזה: יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים***

* למעט נגזרי אשראי.

** נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

*** לעניין זה הסדר התחשבות נטו, הינו הסדר העומד בתנאים המשפטיים והתפעוליים שניקבעו לעניין קיזוז בנספח ג' להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203 בדבר מדידה והלימות הון.

(3) מתוך זה שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים משובצים בסך של 11 מיליוני ש"ח.

(4) מתוך זה שווי הוגן ברוטו שלילי של מכשירים נגזרים משובצים בסך של 41 מיליוני ש"ח.

ביאור 20 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ב. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים (המשך)

31 בדצמבר 2013						
סך-הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע-חוץ	חוזי ריבית		
				אחר	שקל-מדד	
1. נגזרים מגדרים*						
147	-	-	59	88	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
231	-	-	30	201	-	שווי הוגן ברוטו שלילי
2. נגזרי ALM**						
9,893	40	43	3,749	5,891	170	שווי הוגן ברוטו חיובי
11,276	40	33	4,504	6,188	511	שווי הוגן ברוטו שלילי
3. נגזרים אחרים*						
645	-	556	89	-	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
635	-	546	89	-	-	שווי הוגן ברוטו שלילי
4. נגזרי אשראי						
נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי ערב:						
4	4	-	-	-	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
10,689	44	599	3,897	5,979	170	סך-הכל שווי הוגן ברוטו חיובי ⁽³⁾
-	-	-	-	-	-	סכומי שווי הוגן שקוזזו במאזן
10,689	44	599	3,897	5,979	170	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים ⁽¹⁾
(1) מזה: יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים***						
3,189	21	599	2,344	174	51	
12,142	40	579	4,623	6,389	511	סך-הכל שווי הוגן ברוטו שלילי ⁽⁴⁾
-	-	-	-	-	-	סכומי שווי הוגן שקוזזו במאזן
12,142	40	579	4,623	6,389	511	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾
(2) מזה: יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים***						
3,851	14	579	2,964	292	2	

* למעט נגזרי אשראי.
 ** נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.
 *** לעניין זה הסדר התחשבות נטו, הינו הסדר העומד בתנאים המשפטיים והתפעוליים שניקבעו לעניין קיזוז בנספח ג' להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203 בדבר מדידה והלימות הון.
 (3) מתוך זה שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים משובצים בסך של 17 מיליוני ש"ח.
 (4) מתוך זה שווי הוגן ברוטו שלילי של מכשירים נגזרים משובצים בסך של 13 מיליוני ש"ח.

ביאור 20 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ג. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה

31 בדצמבר 2014						
סך-הכל	אחרים	ממשלות ובנקים מרכזיים	דילרים/ ברוקרים	בנקים	בורסות	
16,255	5,639	-	1,953	8,108	555	שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים ⁽¹⁾
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:						
(10,246)	(1,009)	-	(1,990)	(7,247)	-	הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים
(554)	(23)	-	-	(531)	-	הפחתת סיכון אשראי בגין ביטחון במזומן שהתקבל
5,455	4,607	-	(37)	330	555	סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים
9,414	4,464	75	1,107	3,768	-	סיכון אשראי חוץ-מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾
25,669	10,103	75	3,060	11,876	555	סך-הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים
16,818	3,585	71	2,992	9,615	555	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽³⁾
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:						
(10,246)	(1,009)	-	(1,990)	(7,247)	-	מכשירים פיננסיים
6,572	2,576	71	1,002	2,368	555	סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
31 בדצמבר 2013						
סך-הכל	אחרים	ממשלות ובנקים מרכזיים	דילרים/ ברוקרים	בנקים	בורסות	
10,689	3,018	65	972	6,030	604	שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים ⁽¹⁾
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:						
(6,337)	(494)	-	(943)	(4,900)	-	הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים
4,352	2,524	65	29	1,130	604	סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים
19,528	8,899	341	1,587	8,699	2	סיכון אשראי חוץ-מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾
30,217	11,917	406	2,559	14,729	606	סך-הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים
12,142	4,140	7	1,541	5,851	603	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽³⁾
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:						
(6,337)	(494)	-	(943)	(4,900)	-	מכשירים פיננסיים
5,805	3,646	7	598	951	603	סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

(1) מתוך זה, שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים משובצים בסך של 11 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.13: 17 מיליוני ש"ח).
 (2) סיכון אשראי חוץ-מאזני בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי), כפי שחושב לצורך מגבלות על חבות של לווה. החל מיום 1 בינואר 2014 השתנה אופן החישוב של סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לצורך מגבלות של חבות הלווה. השינוי יושם מכאן ולהבא, מספרי השוואה לא הוצגו מחדש.
 (3) מתוך זה, שווי הוגן ברוטו שלילי של מכשירים נגזרים משובצים בסך של 41 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.13: 13 מיליוני ש"ח).

ביאור 20 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ד. פירוט מועדי פירעון (סכומי ערך נקוב):

31 בדצמבר 2014					
סך-הכל	מעל 5 שנים	מעל שנה ועד 5 שנים	מעל 3 חודשים ועד שנה	עד 3 חודשים	
					חוזי ריבית:
19,070	2,675	9,656	4,802	1,937	שקל-מדד
565,147	97,432	184,814	113,452	169,449	אחר
297,866	17,777	26,644	85,968	167,477	חוזי מטבע-חוץ
49,184	481	3,989	7,741	36,973	חוזים בגין מניות
1,112	-	226	260	626	חוזי סחורות ואחרים (כולל נגזרי אשראי)
932,379	118,365	225,329	212,223	376,462	סך-הכל
31 בדצמבר 2013					
סך-הכל	מעל 5 שנים	מעל שנה ועד 5 שנים	מעל 3 חודשים ועד שנה	עד 3 חודשים	
636,994	98,485	161,715	146,265	230,529	סך-הכל

ביאור 20 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון (המשך)**ה. מכשירים פיננסיים נגזרים - בקרת סיכונים**

(1) הבנק מבצע עסקות במכשירים פיננסיים נגזרים, כחלק מניהול הסיכונים הפיננסיים (חשיפות בסיס, ריבית ונזילות) וכן כשירות ללקוחותיו. הבנק מיעד מעת לעת חלק מהמכשירים הנגזרים כמכשירים מגדרים בגידורי שווי הוגן או גידורי תזרים מזומנים. המכשירים הנגזרים המגדרים נמדדים על-פי הכללים המפורטים בביאור 1(ה)6.

(2) סוגי העסקות העיקריים בהן הבנק פועל הינן:

- עסקות אקדמה (Forward)
- חוזה בין שני צדדים, לרכישה ולמכירה של כמות מוגדרת של סחורות, מטבעות, ריביות או מכשירים פיננסיים אחרים (להלן: נכסי בסיס), שיבוצע בתאריך עתידי ובמחיר מוגדר מראש.
- חוזים עתידיים (Futures)
- חוזים עתידיים סחירים בבורסות, לרכישה או למכירה של כמות יחידות סטנדרטיות של נכסי בסיס, שיבוצעו בתאריך עתידי, ובמחיר מוגדר מראש.
- עסקות החלפה (Swap)
- חוזה להחליף במועד העסקה כמות מוגדרת של נכסי בסיס, עם התחייבות הדדית להחליף חזרה בתאריך עתידי את הפריטים שהוחלפו.
- אופציות (Options)
- חוזה המקנה, תמורת תשלום פרמיה, את הזכות לרכוש (Call) או למכור (Put) נכסי בסיס במחיר, בכמות ובזמן נקובים מראש.
- עסקות למסירה מיידית (Spot)
- עסקת חליפין בין שני מטבעות על-פי שער מוסכם מראש, לביצוע תוך יומיים.

(3) הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים כרוכה במספר סיכונים, כמפורט להלן:

סיכון אשראי - סכום ההפסד המירבי לבנק אם הצד הנגדי לא יעמוד בתנאי החוזה.

סיכון שוק - הסיכון הנוצר בשל התנודות בשווי המכשיר הפיננסי הנגזר, כתוצאה משינוי מחירי השוק, כגון: שערי חליפין, שיעורי ריבית, וכדומה.

סיכון נזילות - סיכון הנובע מכך שלא ניתן יהיה לסגור חשיפה במהירות על-ידי סילוקה במזומן או על-ידי יצירת חשיפה הפוכה.

סיכון תפעולי - הסיכון הנובע מתפעול שגוי של העסקות ממועד קשירתן ועד לסיום ההתחשבות בגיבן, הן בשל טעויות אנוש והן כתוצאה מכשל מיכוני בתפעול.

סיכונים השוק וסיכונים הנזילות הנובעים מן הפעילות מנוהלים ונמדדים באופן שוטף במערכות מיכון ייעודיות הידועות בשווקים הבינלאומיים לתחומים אלה, כגון Algorithmics-I Summit, Devon וכן במערכות מיכון אשר פותחו על-ידי הבנק.

סיכון האשראי הנובע מן העסקות במכשירים פיננסיים נגזרים ביחס לצד הנגדי לעסקות נמדד, בדרך כלל, על-ידי הפעלת מקדמים שמרניים על הסכומים הנומינליים של העסקות, וכן בגישת התרחישים.

הנושאים התפעוליים הנובעים מהפעילות נבדקים ומבוקרים באופן שוטף על-ידי יחידה ייעודית.

השימוש במכשירים נגזרים כחלק מניהול הפעילות השוטפת של הבנק (לא למסחר) מכוון להשגת יעדים ועמידה במגבלות כפי שאושרו על-ידי הדירקטוריון (חשיפות בסיס, ריבית ונזילות).

הבנק פועל במתכונת של מתן שירות מקיף ללקוחותיו להגנה ולהשקעה במכשירים פיננסיים נגזרים באמצעות חדרי העסקות.

הפעילות במכשירים פיננסיים בתחומי המסחר מיועדת לתת מענה לצרכי הלקוחות, תוך לקיחת סיכון מוגבל ומבוקר בהתאם להרשאות. ההרשאות לפעילות והסיכון נמדדים, לפי העניין, במונחים של רגישות לגורמי סיכון (כגון ווגא), של הפסד תיאורטי בתרחישים לרבות תרחיש קיצוני, במונחי VaR ובמונחים של סכומים נומינליים.

במקרים מסוימים מכתוב הנוהל גם הגבלת ההפסד באמצעות הוראת STOP LOSS.

ביאור 21 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

הביאור כולל מידע בדבר הערכת השווי הוגן של מכשירים פיננסיים. לרוב המכשירים הפיננסיים בבנק לא ניתן לצטט "מחיר שוק" מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי הוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומנים עתידי המהווה בריבית ניכין בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. אומדן של השווי הוגן באמצעות הערכת תזרים המזומנים העתידי וקביעת שיעור ריבית הניכין היא סובייקטיבית. לכן, עבור רוב המכשירים הפיננסיים, הערכת השווי הוגן המוצגת אינה בהכרח אינדיקציה לשווי ממוש של המכשיר הפיננסי ביום הדיווח. הערכת השווי הוגן נערכה לפי שיעורי הריבית התקפים למועד הדיווח ואינה לוקחת בחשבון את התנודתיות של שיעורי הריבית. תחת הנחת שיעורי ריבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שיכולו שיהיו שונים באופן מהותי. בעיקר הדברים אמורים לגבי המכשירים הפיננסיים בריבית קבועה או שאינם נושאים ריבית. בנוסף, בקביעת ערכי השווי הוגן לא הובאו בחשבון העמלות שיתקבלו או ישולמו אגב הפעילות העסקית וכן אינם כוללים את השפעת הזכויות שאינן מקנות שליטה ואת השפעת המס. יותר מכך, הפער בין היתרה במאזן לבין יתרות השווי הוגן ייתכן ולא ימומש מכיוון שברוב המקרים הבנק עשוי להחזיק את המכשיר הפיננסי עד לפירעון. בשל כל אלו, יש להדגיש כי אין בנתונים הכלולים בביאור זה כדי להצביע על שווי התאגיד הבנקאי כעסק חי. כמו-כן, בשל הקשת הרחבה של טכניקות הערכה והאומדנים האפשריים ליישום במהלך ביצוע הערכת השווי הוגן, יש להיזהר בעת עריכת השוואות ערכי שווי הוגן בין בנקים שונים.

השיטות וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי הוגן של המכשירים הפיננסיים

פיקדונות בבנקים, אגרות-חוב ומלוות שאינם נסחרים ואשראי לממשלה – שיטת היוון תזרימי מזומנים עתידיים לפי שיעורי ריבית שבהם הבנק ביצע עסקות דומות במועד הדיווח;

ניירות-ערך סחירים – לפי שווי שוק בשוק העיקרי.

אשראי לציבור – השווי הוגן של יתרת האשראי לציבור נאמד לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי מזומנים עתידיים מנוכחים בשיעור ניכין מתאיים. יתרת האשראי פולחה לקטגוריות הומוגניות. בכל קטגוריה חושב התזרים של התקבולים העתידיים (קרן וריבית). תקבולים אלה הונו בשיעור ריבית המשקף את רמת הסיכון הגלומה באשראי באותה קטגוריה.

בדרך כלל שיעור ריבית זה נקבע לפי שיעור ריבית לפיו נעשות בבנק עסקות דומות במועד הדיווח. השווי הוגן של חובות פגומים חושב תוך שימוש בשיעורי ריבית ניכין המשקפים את סיכון האשראי הגבוה הגלום בהם. בכל מקרה, שיעורי ניכין אלה לא פחתו משיעור הריבית הגבוה ביותר המשמש את הבנק בעסקותיו במועד הדיווח.

תזרימי המזומנים העתידיים עבור חובות פגומים וחובות אחרים חושבו לאחר ניכוי השפעות של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי בגין החובות. גידול של 1% בשיעורי ריבית הניכין של חובות פגומים מקטין את שווי הוגן בסכום של 19 מיליוני ש"ח. מחיקות חשבונאיות והפרשות להפסדי אשראי יוחסו לתקופות שבהן מוין אותו חוב, מקום בו ניתן לעשות זאת (לדוגמה, כאשר חושבה הפרשה על בסיס פרטני לפי ערך נוכחי של תזרים מזומנים). בהעדר נתונים אלה מחיקות חשבונאיות ויתרת הפרשות מיוחסים באופן יחסי ליתרת האשראי לפי תקופות לפירעון בסוף התקופה.

בחישוב השווי הוגן נכללו הנחות פירעון מוקדם בגין אשראי לדיור בהתאם להערכת הבנק בהתבסס על בחינת הנתונים ההיסטוריים של פירעונות מוקדמים ביחס לפרמטרים המסבירים פירעונות אלו. השפעת הנחות אלו על השווי הוגן הינה הקטנת השווי הוגן ב-13 מיליוני ש"ח.

ביאור 21 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

פיקדונות, אגרות-חוב וכתבי התחייבות – בשיטת היוון תזרימי מזומנים עתידיים לפי שיעור ריבית בו התאגיד מגייס פיקדונות דומים, או בהנפקת אגרות-חוב וכתבי התחייבות דומים (אם מחיר מצוטט בשוק פעיל אינו זמין), על-ידי הבנק, ביום הדיווח. לגבי אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים אשר נסחרים כנכס בשוק פעיל, השווי ההוגן מבוסס על מחירי שוק מצוטטים או על ציטוטי סוחרים עבור התחייבות זהה הנסחרת כנכס בשוק פעיל.

השאלות בין לקוחות – מוצגים כאשראי ופיקדונות ונמדדים לפי ערכם בבורסה של ניירות הערך המושאלים.

מכשירים נגזרים – מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי.

מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל הוערכו לפי מודלים המשמשים את הבנק בפעילותו השוטפת והלוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי.

מדידת השווי ההוגן של מכשירים נגזרים מתחשבת בין היתר בסיכון האשראי הגלום בעסקאות אלו.

אומדן השווי ההוגן של נכסים בגין מכשירים נגזרים, משקף גם את סיכון האשראי של הצד הנגדי, ואומדן השווי ההוגן של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים משקף גם את סיכון האשראי של הבנק.

נכסים והתחייבויות אשר מדידת השווי ההוגן בגינם מתבססת על נתוני רמה 3 – פריטים ששוויים ההוגן נקבע על סמך מחיר אינדיקטיבי מגורם בלתי תלוי, מחיר אינדיקטיבי של צד נגדי לעסקה, מודלים להערכה אשר חלק מהנתונים המשמעותיים בהם אינם נצפים וכן פריטים ששוויים ההוגן נקבע על סמך מחשבוני פנימיים או לשכות שירות אשר חלק מהנתונים בהם אינם נצפים.

ביאור 21 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

א. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

ליום 31 בדצמבר 2014				
סך-הכל	שווי הוגן ⁽¹⁾			יתרה במאזן
	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
נכסים פיננסיים				
54,989	52,625	-	2,364	54,974
58,804	1,147	14,076	43,581	58,778
476	476	-	-	476
265,936	262,378	-	3,558	263,980
1,869	1,869	-	-	1,861
16,244	4,289	11,063	892	16,244
3,668	1,485	-	2,183	3,668
401,986	324,269	25,139	52,578	**399,981
התחייבויות פיננסיות				
297,951	294,393	-	3,558	297,230
4,373	4,373	-	-	4,322
505	505	-	-	455
42	42	-	-	42
36,627	4,634	2,132	29,861	33,671
16,777	1,151	14,744	882	16,777
18,698	16,123	321	2,254	18,735
374,973	321,221	17,197	36,555	**371,232

* כולל מניות ואופציות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך של 612 מיליוני ש"ח.
 ** מזה: נכסים והתחייבויות בסך של 83,502 מיליוני ש"ח ובסך של 25,214 מיליוני ש"ח, בהתאמה, אשר יתרתם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה סעיפים ב-1.
 *** מזה נכללו ביתרת אשראי לציבור וביתרת פיקדונות הציבור סכומים של 11 מיליוני ש"ח ו-41 מיליוני ש"ח (בהתאמה) בגין מכשירים נגזרים משובצים.
 (1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.
 רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.
 רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.

ביאור 21 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

א. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

סך-הכל	ליום 31 בדצמבר 2013			יתרה במאזן	
	שווי הוגן ⁽¹⁾				
	רמה 3	רמה 2	רמה 1		
נכסים פיננסיים					
45,694	43,259	-	2,435	45,709	מזומנים ופיקדונות בבנקים
60,957	1,078	8,417	51,462	60,912	ניירות-ערך*
65	65	-	-	65	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
254,140	252,344	-	1,796	251,600	אשראי לציבור, נטו***
1,175	1,175	-	-	1,169	אשראי לממשלות
10,672	2,594	7,443	635	10,672	נכסים בגין מכשירים נגזרים
2,596	1,046	-	1,550	2,596	נכסים פיננסיים אחרים
375,299	301,561	15,860	57,878	**372,723	סך-כל הנכסים הפיננסיים
התחייבויות פיננסיות					
278,028	276,232	-	1,796	276,525	פיקדונות הציבור***
5,378	5,378	-	-	5,303	פיקדונות מבנקים
663	663	-	-	613	פיקדונות הממשלה
242	242	-	-	242	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
36,936	4,780	2,134	30,022	33,980	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
12,129	423	11,071	635	12,129	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
17,364	15,368	267	1,729	17,418	התחייבויות פיננסיות אחרות
350,740	303,086	13,472	34,182	**346,210	סך-כל ההתחייבויות הפיננסיות

* כולל מניות ואופציות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך של 562 מיליוני ש"ח.
 ** מזה: נכסים והתחייבויות בסך של 77,395 מיליוני ש"ח ובסך של 17,665 מיליוני ש"ח, בהתאמה, אשר יתרתם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה סעיפים ב-ו.
 *** מזה נכללו ביתרת אשראי לציבור וביתרת פיקדונות הציבור סכומים של 17 מיליוני ש"ח ו-13 מיליוני ש"ח (בהתאמה) בגין מכשירים נגזרים משובצים.
 (1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.
 רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.
 רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.

ביאור 21 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה

ליום 31 בדצמבר 2014				
סך-הכל שווי הוגן	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-			
	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
נכסים				
ניירות-ערך זמינים למכירה:				
37,049	-	5,092	31,957	אגרות-חוב ממשלתיות - ממשלת ישראל
3,498	-	2,061	1,437	אגרות-חוב ממשלתיות - ממשלות זרות
819	-	98	721	אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים בישראל
5,083	-	3,990	1,093	אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים
2,284	-	844	1,440	אגרות-חוב של אחרים בישראל
3,454	-	1,991	1,463	אגרות-חוב של אחרים זרים
1,951	-	-	1,951	מניות סחירות
ניירות-ערך למסחר:				
2,871	-	-	2,871	אגרות-חוב ממשלתיות - ממשלת ישראל
43	-	-	43	אגרות-חוב ממשלתיות - ממשלות זרות
354	-	-	354	אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים
20	-	-	20	אגרות-חוב של אחרים בישראל
181	-	-	181	אגרות-חוב של אחרים זרים
50	-	-	50	מניות סחירות
57,657	-	14,076	43,581	סך-הכל ניירות-ערך הנמדדים בשווי הוגן
נכסים בגין מכשירים נגזרים:				
415	135	280	-	חוזי שקל-מדד
8,351	1,215	7,136	-	חוזי ריבית אחרים
6,285	2,874	3,349	62	חוזי מטבע-חוץ
1,021	31	160	830	חוזי מניות
172	34	138	-	חוזי סחורות ואחרים
11	11	-	-	נכסים בגין נגזרים משובצים
3,558	-	-	3,558	אשראי בגין השאלות בין לקוחות
2,183	-	-	2,183	נכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף
79,653	4,300	25,139	50,214	סך-כל הנכסים

ביאור 21 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2014			
סך-הכל שווי הוגן	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-		
	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
התחייבויות			
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:			
547	-	547	-
			חוזי שקל-מדד
8,919	588	8,331	-
			חוזי ריבית אחרים
6,166	539	5,565	62
			חוזי מטבע-חוץ
977	9	148	820
			חוזי מניות
168	15	153	-
			חוזי סחורות ואחרים
41	45	(4)	-
			התחייבויות בגין נגזרים משובצים
3,558	-	-	3,558
			פיקדונות בגין השאלות בין לקוחות
2,183	-	-	2,183
			התחייבויות בגין פעילות בשוק המעו"ף
392	-	321	71
			התחייבויות בגין השאלת ניירות-ערך
22,951	1,196	15,061	6,694
			סך-כל ההתחייבויות

ביאור 21 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2013				
סך-הכל שווי הוגן	מדירות שווי הוגן המשתמשות ב-			
	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
נכסים				
ניירות-ערך זמינים למכירה:				
46,984	-	4,067	42,917	אגרות-חוב ממשלתיות - ממשלת ישראל
2,812	-	1,140	1,672	אגרות-חוב ממשלתיות - ממשלות זרות
404	-	98	306	אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים בישראל
2,362	-	1,802	560	אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים
1,559	-	428	1,131	אגרות-חוב של אחרים בישראל
1,966	-	882	1,084	אגרות-חוב של אחרים זרים
1,659	-	-	1,659	מניות סחירות
ניירות-ערך למסחר:				
1,502	-	-	1,502	אגרות-חוב ממשלתיות - ממשלת ישראל
33	-	-	33	אגרות-חוב ממשלתיות - ממשלות זרות
315	-	-	315	אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים
11	-	-	11	אגרות-חוב של אחרים בישראל
239	-	-	239	אגרות-חוב של אחרים זרים
33	-	-	33	מניות סחירות
59,879	-	8,417	51,462	סך-הכל ניירות-ערך הנמדדים בשווי הוגן
נכסים בגין מכשירים נגזרים:				
170	52	118	-	חוזי שקל-מדד
5,979	536	5,443	-	חוזי ריבית אחרים
3,880	1,923	1,868	89	חוזי מטבע-חוץ
599	53	-	546	חוזי מניות
44	30	14	-	חוזי סחורות ואחרים
17	17	-	-	נכסים בגין נגזרים משובצים
1,796	-	-	1,796	אשראי בגין השאלות בין לקוחות
1,550	-	-	1,550	נכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף
73,914	2,611	15,860	55,443	סך-כל הנכסים

ביאור 21 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2013			
סך-הכל שווי הוגן	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-		
	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
התחייבויות			
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:			
511	-	511	-
			חוזי שקל-מדד
6,401	299	6,102	-
			חוזי ריבית אחרים
4,624	104	4,431	89
			חוזי מטבע-חוץ
553	7	-	546
			חוזי מניות
40	13	27	-
			חוזי סחורות ואחרים
13	14	(1)	-
			התחייבויות בגין נגזרים משובצים
1,796	-	-	1,796
			פיקדונות בגין השאלות בין לקוחות
1,550	-	-	1,550
			התחייבויות בגין פעילות בשוק המעו"ף
446	-	267	179
			התחייבויות בגין השאלת ניירות-ערך
15,934	437	11,337	4,160
			סך-כל ההתחייבויות

ביאור 21 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ג. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה

ליום 31 בדצמבר 2014					
סך-הכל הרווח (הפסד) בגין השינויים בשווי בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014	סך-הכל שווי הוגן	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-			סך-הכל
		נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
נכסים שנמדדים לפי שווי הוגן שלא על בסיס חוזר ונשנה					
81 ⁽¹⁾	2,219	2,219	-	-	אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון
(8) ⁽²⁾	35	35	-	-	השקעות במניות
73	2,254	2,254	-	-	סך-הכל
ליום 31 בדצמבר 2013					
סך-הכל הרווח (הפסד) בגין השינויים בשווי בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013	סך-הכל שווי הוגן	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-			סך-הכל
		נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
נכסים שנמדדים לפי שווי הוגן שלא על בסיס חוזר ונשנה					
(24) ⁽¹⁾	3,171	3,171	-	-	אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון*
(31) ⁽²⁾	114	114	-	-	השקעות במניות
(55)	3,285	3,285	-	-	סך-הכל

* הוצג מחדש.

(1) הפסדים שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הוצאות בגין הפסדי אשראי.
(2) הפסדים שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

ביאור 21 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ד. שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3

שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2013	רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד ⁽¹⁾⁽³⁾	רווחים (הפסדים) שנכללו בהון ⁽²⁾	רכישות הנפקות סילוקים העברות אל רמה 3	העברות מתוך רמה 3	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2014	רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 בדצמבר 2014
נכסים						
ניירות-ערך למסחר:						
-	-	-	-	-	-	(1)(2)
יתרות בגין מכשירים נגזרים, נטו:						
52	109	-	-	(51)	135	96 ⁽³⁾
237	267	-	224	(107)	627	247 ⁽¹⁾⁽³⁾
1,819	681	-	160	(448)	2,335	1,004 ⁽³⁾
46	3	-	4	(20)	22	1 ⁽³⁾
17	10	-	6	(14)	19	13 ⁽³⁾
3	(35)	-	(2)	1	(34)	(4) ⁽³⁾
2,174	1,035	-	392	(24)	3,104	1,357
סך-הכל						

(1) רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות ריבית.

(2) רווחים (הפסדים) שנכללו בהון בסעיף התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן.

(3) רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

ביאור 21 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ד. שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3 (המשך)

שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2012	רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד ⁽¹⁾⁽³⁾	רווחים (הפסדים) שנכללו בהון ⁽²⁾	רכישות הנפקות סילוקים העברות אל רמה 3	העברות מתוך רמה 3	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2013	רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 בדצמבר 2013
43	-	-	-	-	-	(2)(1)
נכסים						
ניירות-ערך זמינים למכירה:						
אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים	-	-	-	(43)	-	-
יתרות בגין מכשירים נגזרים, נטו:						
חוזי שקל-מדד	4	-	-	(32)	1	(1)
חוזי ריבית אחרים	(76)	52	(2)	(203)	-	12
חוזי מטבע-חוץ	1,266	-	119	(625)	61	197
חוזי מניות	30	-	18	(133)	-	-
חוזי סחורות ואחרים	6	-	13	(36)	-	(2)
נגזרים משובצים	24	-	-	34	(16)	-
סך-הכל	1,254	-	202	(1,038)	62	206
	1,506				2,174	1,255

(1) רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות ריבית.
 (2) רווחים (הפסדים) שנכללו בהון בסעיף התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן.
 (3) רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

ה. במהלך התקופה לא היו מעברים של פריטים הנמדדים לפי שווי הוגן בין רמה 1 לרמה 2.

ו. הבנק העביר במהלך התקופה התחייבויות נטו בגין נגזרי מטבע-חוץ בסך 4 מיליוני ש"ח ממדידה ברמה 3 למדידה ברמה 2, שטרם ההעברה נמדדו באמצעות שימוש בנתונים לא נצפים.

ביאור 21 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ז. מידע נוסף בדבר נתונים לא נצפים משמעותיים וטכניקות הערכה המשמשים במדידת שווי הוגן של פריטים שסווגו לרמה 3

31 בדצמבר 2014			
שווי הוגן	טכניקת הערכה	נתונים לא נצפים	טווח (ממוצע משוקלל)
נכסים			
השקעה במניות לא סחירות	35	הערכת שווי	
אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון	2,219	נכסים סחירים - שווי שוק בניכוי מקדם ביטחון מתאים	
		נכסים לא סחירים - היוון תזרימי מזומנים בניכוי מקדם ביטחון מתאים	
יתרות בגין מכשירים נגזרים, נטו:			
חוזי שקל-מדד	135	מודל תמחור נגזרי מטבע וריבית	0.52%-4.68% (2.60%)
חוזי ריבית אחרים	627	מודל תמחור נגזרי ריבית	0.52%-4.38% (3.18%)
חוזי מטבע-חוץ	2,325	מודל תמחור אופציות	0.44%-4.68% (2.22%)
חוזי סחורות ואחרים	19	מודל תמחור נגזרי מטבע	0.52%-4.38% (3.03%)
חוזי מניות ⁽¹⁾	2	מודל תמחור אופציות	26.51%-68.50% (29.21%)
		תשואת דיבידנד	6.00%-10.56% (9.99%)
		ריבית שקלית לא-צמודה	1.46%-1.70% (1.49%)
נגזרים משובצים ⁽²⁾	11	מודל תמחור אופציות	0.85%-6.94% (2.79%)

ניתוח רגישות לגבי מדידות שווי הוגן המסווגות ברמה 3:

- (1) עלייה (ירידה) בשיעור סטיית התקן תביא למדידת שווי הוגן גבוהה (נמוכה) משמעותית. מנגד, עלייה (ירידה) בשיעור תשואת הדיבידנד או בשיעור הריבית להיוון תביא למדידת שווי הוגן נמוכה (גבוהה) משמעותית.
- (2) עלייה (ירידה) בשיעור הריבית להיוון תביא למדידת שווי הוגן נמוכה (גבוהה) משמעותית.

ביאור 21 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ז. מידע נוסף בדבר נתונים לא נצפים משמעותיים וטכניקות הערכה המשמשים במדידת שווי הוגן של פריטים

שסווגו לרמה 3 (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2013			
שווי הוגן	טכניקת הערכה	נתונים לא נצפים	טווח (מוצע משוקלל)
במיליוני ש"ח			
נכסים			
98	חלקנו בשווי המאזני		
16	הערכת שווי		
3,171	נכסים סחירים - שווי שוק בניכוי מקדם ביטחון מתאים		
	נכסים לא סחירים - היוון תזרימי מזומנים בניכוי מקדם ביטחון מתאים		
יתרות בגין מכשירים נגזרים, נטו:			
52	מודל תמחור נגזרי מטבע וריבית	סיכון צד נגדי לעסקה	1.59%-5.15% (3.35%)
269	מודל תמחור נגזרי ריבית	סיכון צד נגדי לעסקה	0.68%-4.31% (3.18%)
1,819	מודל תמחור אופציות	סיכון צד נגדי לעסקה	0.58%-5.53% (2.45%)
17	מודל תמחור נגזרי מטבע	סיכון צד נגדי לעסקה	0.68%-4.31% (3.58%)
17	מודל תמחור אופציות	סטיית תקן	26.50%-68.50% (30.32%)
	תשואת דיבידנד		2.00%-10.56% (4.05%)
	ריבית שקלית לא-צמודה		2.87%-3.20% (3.08%)
17	מודל תמחור אופציות	ריבית שקלית לא-צמודה	0.77%-8.10% (2.67%)

* הוצג מחדש.

ניתוח רגישות לגבי מדידות שווי הוגן המסווגות ברמה 3:

- (1) עלייה (ירידה) בשיעור סטיית התקן תביא למדידת שווי הוגן גבוהה (נמוכה) משמעותית. מנגד, עלייה (ירידה) בשיעור תשואת הדיבידנד או בשיעור הריבית להיוון תביא למדידת שווי הוגן נמוכה (גבוהה) משמעותית.
- (2) עלייה (ירידה) בשיעור הריבית להיוון תביא למדידת שווי הוגן נמוכה (גבוהה) משמעותית.

ביאור 22 בעלי-עניין וצדדים קשורים

חברות א.מ. בעל שליטה וחברות בנות

עסקות עם בעלי-עניין וצדדים קשורים נעשו כולן במהלך העסקים הרגיל ובתנאים דומים לתנאי העסקות עם גופים שאינם קשורים בבנק. ההכנסות או ההוצאות הקשורות בעסקות אלה כלולות בסעיפים המתאימים בדוח רווח והפסד.

א. יתרות במאזן

31 בדצמבר 2014					
בעלי-עניין ⁽³⁾					
אחרים		אנשי מפתח ניהוליים*		מחזיקי מניות בעלי שליטה	
היתרה הגבוהה במשך השנה**	יתרה לסוף שנה	היתרה הגבוהה במשך השנה**	יתרה לסוף שנה	היתרה הגבוהה במשך השנה**	יתרה לסוף שנה
נכסים					
	1,382 ⁽¹⁾	16	16	-	-
אשראי לציבור					
	(15)	-	-	-	-
הפרשה להפסדי אשראי					
	1,367	16	16	-	-
אשראי לציבור, נטו					
	16	-	-	-	-
נכסים אחרים					
התחייבויות					
	222	79	72	20	20
פיקדונות הציבור					
	6	60	60	-	-
התחייבויות אחרות					
	-	34	34	6,747	6,540
מניות (כלול בהון)					
סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים***					
	1,815 ⁽¹⁾	13 ⁽²⁾	12	-	-

* לרבות בני משפחתם הקרובים כהגדרתם ב-IAS 24.

** על בסיס היתרה בסוף כל חודש.

*** כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

(1) כולל באשראי לציבור סך של 690 מיליוני ש"ח ובסיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים סך של 186 מיליוני ש"ח (היתרה הגבוהה במהלך שנת 2014: 857 מיליוני ש"ח ו-187 מיליוני ש"ח בהתאמה), בגין מי שהיה בעל עניין בעת שנעשו העסקות וחדל מלהיות בעל עניין.

(2) היתרה הגבוהה במהלך שנת 2014: 0 מיליוני ש"ח בסיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים, בגין מי שהיה בעל עניין בעת שנעשו העסקות וחדל מלהיות בעל עניין.

(3) אינו כולל יתרות של קבוצת הפניקס המחזיקה בשיעור מעל 5% באמצעות קופות-גמל וקרנות נאמנות.

ביאור 22 בעלי-עניין וצדדים קשורים (המשך)

א. יתרות במאזן (המשך)

31 בדצמבר 2014					
צדדים קשורים המוחזקים על-ידי הבנק וחברות מאוחדות שלו					
אחרים		חברות כלולות		חברות-בת שלא אוחדו	
היתרה	יתרה	היתרה	יתרה	היתרה	יתרה
הגבוהה במשך	לסוף שנה	הגבוהה במשך	לסוף שנה	הגבוהה במשך	לסוף שנה
השנה*		השנה*		השנה*	
נכסים					
-	-	236	76	2	2
אשראי לציבור					
-	-	(6)	(2)	-	-
הפרשה להפסדי אשראי					
-	-	230	74	2	2
אשראי לציבור, נטו					
-	-	135	135	2	-
השקעות בחברות כלולות ⁽¹⁾					
התחייבויות					
6	4	146	121	4	3
פיקדונות הציבור					
1	-	-	-	-	-
התחייבויות אחרות					
סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים**					
-	-	196	129	-	-

* על בסיס היתרה בסוף כל חודש.

** כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

(1) פירוט של סעיף זה כלול גם בביאור 6.

ביאור 22 בעלי-עניין וצדדים קשורים (המשך)

א. יתרות במאזן (המשך)

31 בדצמבר 2013					
בעלי-עניין ⁽³⁾					
אחרים		אנשי מפתח ניהוליים*		מחזיקי מניות בעלי שליטה	
היתרה הגבוהה במשך השנה**	יתרה לסוף שנה	היתרה הגבוהה במשך השנה**	יתרה לסוף שנה	היתרה הגבוהה במשך השנה**	יתרה לסוף שנה
נכסים					
					אשראי לציבור
1,621 ⁽¹⁾	1,357 ⁽¹⁾	12	11	-	-
(19)	(13)	-	-	-	הפרשה להפסדי אשראי
1,602	1,344	12	11	-	-
1	1	-	-	-	-
התחייבויות					
					פיקדונות הציבור
989	166	57	57	40	18
31	5	56	42	-	-
-	-	31	31	6,586	6,216
סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים***					
1,589 ⁽¹⁾	1,154 ⁽¹⁾	23 ⁽²⁾	17	-	-

* לרבות בני משפחתם הקרובים כהגדרתם ב- IAS 24.

** על בסיס היתרה בסוף כל חודש.

*** כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

(1) כולל באשראי לציבור סך של 850 מיליוני ש"ח ובסיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים סך של 187 מיליוני ש"ח (היתרה הגבוהה במהלך שנת 2013: 948 מיליוני ש"ח ו-207 מיליוני ש"ח בהתאמה), בגין מי שהיה בעל עניין בעת שנעשו העסקות וחדל מלהיות בעל עניין.

(2) היתרה הגבוהה במהלך שנת 2013: 1 מיליוני ש"ח בסיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים, בגין מי שהיה בעל עניין בעת שנעשו העסקות וחדל מלהיות בעל עניין.

(3) אינו כולל יתרות של קבוצת הפניקס המחזיקה בשיעור מעל 5% באמצעות קופות-גמל וקרנות נאמנות.

ביאור 22 בעלי-עניין וצדדים קשורים (המשך)

א. יתרות במאזן (המשך)

31 בדצמבר 2013					
צדדים קשורים המוחזקים על-ידי הבנק וחברות מאוחדות שלו					
אחרים		חברות כלולות		חברות-בת שלא אוחדו	
היתרה	יתרה	היתרה	יתרה	היתרה	יתרה
הגבוהה במשך	לסוף	הגבוהה במשך	לסוף	הגבוהה במשך	לסוף
השנה*	שנה	השנה*	שנה	השנה*	שנה
נכסים					
-	-	198	176	2	2
אשראי לציבור					
-	-	(9)	(8)	-	-
הפרשה להפסדי אשראי					
-	-	189	168	2	2
אשראי לציבור, נטו					
-	-	135	135	4	2
השקעות בחברות כלולות ⁽¹⁾					
-	-	1	1	-	-
נכסים אחרים					
התחייבויות					
6	6	146	144	4	4
פיקדונות הציבור					
1	1	-	-	-	-
התחייבויות אחרות					
סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים**					
-	-	199	196	-	-

* על בסיס היתרה בסוף כל חודש.

** כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

(1) פירוט של סעיף זה כלול גם בביאור 6.

ביאור 22 בעלי-עניין וצדדים קשורים (המשך)

ב. הכנסות והוצאות בדוח רווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014						
סך-הכל	צדדים קשורים המוחזקים על-ידי הבנק וחברות מאוחדות שלו			בעלי-עניין		
	אחרים***	חברות-בת	חברות-בן	אחרים	אנשי מפתח ניהוליים**	מחזיקי מניות בעלי שליטה
31	-	10	-	21	-	-
4	-	6	-	(2)	-	-
10	-	2	-	8	-	-
(111)	-	(13)	-	(6)	(92) ⁽¹⁾	-
(80)	-	-	-	-	(80)	-
						הטבות לדירקטורים שאינם מועסקים בתאגיד או מטעמו: 18
(12)	-	-	-	-	(12)	-
						או מטעמו - מספר מקבלי הטבה: 14
(66)	-	5	-	21	(92)	-

* פירוט בסעיף ג' להלן.
 ** לרבות בני משפחתם הקרובים כהגדרתם ב-IAS 24, לרבות מי שפרש במהלך השנה.
 *** צדדים העומדים בהגדרת צד קשור על-פי IAS 24 שלא נכללו בעמודות אחרות וצד שפעילותו של הבנק והחברות המאוחדות שלו תלויות בהיקף משמעותי בעסקיו.
 (1) הטבות עובד לזמן קצר 49 מיליון ש"ח, הטבות לאחר סיום העסקה 0 מיליון ש"ח, הטבות בגין פיטורין 0 מיליון ש"ח, הטבות אחרות לזמן ארוך 14 מיליון ש"ח, תשלום מבוסס מניות 15 מיליון ש"ח.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013						
סך-הכל	צדדים קשורים המוחזקים על-ידי הבנק וחברות מאוחדות שלו			בעלי-עניין		
	אחרים***	חברות-בת	חברות-בן	אחרים	אנשי מפתח ניהוליים**	מחזיקי מניות בעלי שליטה
58	-	7	-	51	-	-
(2)	-	-	-	(2)	-	-
9	-	2	-	7	-	-
(92)	-	(8)	-	(1)	(83) ⁽¹⁾	-
(73)	-	-	-	-	(73)	-
						הטבות לדירקטורים שאינם מועסקים בתאגיד או מטעמו - מספר מקבלי הטבה: 14
(10)	-	-	-	-	(10)	-
						או מטעמו - מספר מקבלי הטבה: 14
(27)	-	1	-	55	(83)	-

* פירוט בסעיף ג' להלן.
 ** לרבות בני משפחתם הקרובים כהגדרתם ב-IAS 24, לרבות מי שפרש במהלך השנה.
 *** צדדים העומדים בהגדרת צד קשור על-פי IAS 24 שלא נכללו בעמודות אחרות וצד שפעילותו של הבנק והחברות המאוחדות שלו תלויות בהיקף משמעותי בעסקיו.
 **** כולל סך של 0 מיליון ש"ח בגין תשלום מבוסס מניות ליו"ר דירקטוריון ישראל, שהינה דירקטורית בבנק.
 (1) הטבות עובד לזמן קצר 42 מיליון ש"ח, הטבות לאחר סיום העסקה 0 מיליון ש"ח, הטבות בגין פיטורין 0 מיליון ש"ח, הטבות אחרות לזמן ארוך 8 מיליון ש"ח, תשלום מבוסס מניות 23 מיליון ש"ח.

ביאור 22 בעלי-עניין וצדדים קשורים (המשך)

ב. הכנסות והוצאות בדוח רווח והפסד (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012						
סך-הכל	צדדים קשורים המוחזקים על-ידי הבנק וחברות מאוחדות שלו			בעלי-עניין		
	אחרים***	חברות-בת	חברות-חברות שלא אוחדו כלולות	אחרים	אנשי מפתח**	מחזיקי מניות בעלי שליטה ניהוליים**
89	-	7	-	82	-	-
18	-	3	-	11	-	4
2	-	-	-	2	-	-
(102)	-	(8)	-	(3)	(91) ⁽¹⁾	-
(80)	-	-	-	-	(80)	-
						18 מטעמו: או
						הטבות לדירקטורים שאינם מועסקים בתאגיד או מטעמו: 14
(11)	-	-	-	-	(11)	-
5	-	2	-	90	(91)	4

* פירוט בסעיף ג' להלן.
 ** לרבות בני משפחתם הקרובים כהגדרתם ב-IAS 24, לרבות מי שפרש במהלך השנה.
 *** צדדים העומדים בהגדרת צד קשור על-פי IAS 24 שלא נכללו בעמודות אחרות וצד שפעילותו של הבנק והחברות המאוחדות שלו תלויות בהיקף משמעותי בעסקיו.
 **** כולל סך של 1 מיליון ש"ח בגין תשלום מבוסס מניות ליו"ר דירקטוריון ישראל, שהינה דירקטורית בבנק.
 (1) הטבות עובד לזמן קצר 51 מיליון ש"ח, הטבות לאחר סיום העסקה 0 מיליון ש"ח, הטבות בגין פיטורין 0 מיליון ש"ח, הטבות אחרות לזמן ארוך 11 מיליון ש"ח, תשלום מבוסס מניות 18 מיליון ש"ח.

ג. הכנסות ריבית, נטו בעסקות עם בעלי-עניין וצדדים קשורים

מזה: חברות כלולות	המאוחד					
	2012	2013	2014			
						הכנסות (הוצאות)
						בגין נכסים:
	10	8	11	110	67	31
	-	-	-	-	-	3
						בגין התחייבויות:
	(3)	(1)	(1)	(21)	(9)	(3)
	7	7	10	89	58	31

ד. מידע בדבר תנאי העסקות והיתרות עם צדדים קשורים ובעלי-עניין

(1) עסקות ויתרות עם בעלי-עניין וצדדים קשורים נעשו כולן במהלך העסקים הרגיל ובתנאים הדומים לתנאי העסקות עם גופים שאינם קשורים לבנק. הריבית המחויבת והריבית המשולמת בגין יתרות עם בעלי-עניין וצדדים קשורים הינן בשיעורים הרגילים בעסקות במהלך העסקים הרגיל עם צדדים שאינם קשורים לבנק.

ביאור 23 הכנסות והוצאות ריבית

2012	2013	2014	
א. הכנסות ריבית*			
12,375	11,390	9,619	מאשראי לציבור
18	21	32	מאשראי לממשלות
118	105	108	מפיקדונות בבנקים
565	192	71	מפיקדונות בבנק ישראל וממוזמנים
-	1	-	מניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
1,257	1,236	834	מאגרות-חוב
13	16	9	מנכסים אחרים
14,346	12,961	10,673	סך-כל הכנסות ריבית
ב. הוצאות ריבית*			
(3,965)	(2,792)	(1,428)	על פיקדונות הציבור
(38)	(23)	(12)	על פיקדונות הממשלה
(219)	(116)	(63)	על פיקדונות מבנקים
(34)	(15)	(10)	על ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
(1,925)	(2,065)	(1,361)	על אגרות-חוב וכתבי התחייבויות נדחים
(5)	(7)	(31)	על התחייבויות אחרות
(6,186)	(5,018)	(2,905)	סך-כל הוצאות ריבית
8,160	7,943	7,768	סך הכנסות ריבית, נטו
ג. פירוט ההשפעה נטו של מכשירים נגזרים מגדרים על הכנסות והוצאות ריבית**			
(136)	(154)	(221)	הכנסות ריבית
(17)	13	10	הוצאות ריבית
ד. פירוט הכנסות ריבית על בסיס צבירה מאגרות-חוב			
58	46	27	מוחזקות לפדיון
1,116	1,131	780	זמינות למכירה
83	59	27	למסחר
1,257	1,236	834	סך-הכל כולל בהכנסות ריבית

* כולל מרכיב אפקטיבי ביחסי הגידור.

** פירוט של השפעת מכשירים נגזרים מגדרים על סעיפי משנה א ו-ב.

ביאור 24 הכנסות מימון שאינן מריבית

א. הכנסות (הוצאות) מימון שאינן פעילויות שאינן למטרות מסחר

2012	2013	2014	
1. מפעילות במכשירים נגזרים			
*31	*23	(5)	חלק לא אפקטיבי ביחסי הגידור (ראה ג להלן) ⁽¹⁾
(380)	(993)	1,918	הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים ALM ⁽²⁾
*(349)	*(970)	1,913	סך-הכל מפעילות במכשירים נגזרים
2. מהשקעה באגרות-חוב			
319	449	284	רווחים ממכירת אגרות-חוב זמינות למכירה ⁽³⁾
(18)	(4)	-	הפסדים ממכירת אגרות-חוב זמינות למכירה ⁽³⁾⁽⁴⁾
301	445	284	סך-הכל מהשקעה באגרות-חוב
3. הפרשי שער, נטו			
114	818	(1,496)	
4. רווחים (הפסדים) מהשקעה במניות			
92	172	164	רווחים ממכירת מניות זמינות למכירה ⁽³⁾
(60)	(76)	(69)	הפסדים ממכירת מניות זמינות למכירה ⁽³⁾⁽⁵⁾
56	38	36	דיבידנד ממניות זמינות למכירה
-	-	3	רווח ממכירת מניות של חברות כלולות
88	134	134	סך-הכל מהשקעה במניות
5. רווחים (הפסדים) נטו בגין עסקות איגוח			
-	-	-	
6. רווחים נטו בגין הלוואות שנמכרו			
19	2	-	
*173	*429	835	סך-הכל הכנסות מימון שאינן פעילויות שאינן למטרות מסחר

* סווג מחדש.

(1) למעט מרכיב אפקטיבי ביחסי גידור.

(2) מכשירים נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

(3) סווג מחדש מרווח כולל אחר מצטבר.

(4) לרבות הפרשות לירידת-ערך בסך של 0 מיליוני ש"ח לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014 (2013: 0 מיליוני ש"ח; 2012: 8 מיליוני ש"ח).

(5) לרבות הפרשות לירידת-ערך בסך של 69 מיליוני ש"ח לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014 (2013: 75 מיליוני ש"ח; 2012: 60 מיליוני ש"ח).

ביאור 24 הכנסות מימון שאינן מריבית (המשך)

ב. הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרות מסחר**

2012	2013	2014	
			הכנסות נטו בגין מכשירים נגזרים אחרים
*34	*21	20	
46	24	59	רווחים שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב למסחר, נטו ⁽¹⁾
2	6	2	רווחים שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של מניות למסחר, נטו ⁽²⁾
*82	*51	81	סך-הכל הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות מסחר***
*255	*480	916	סך-הכל הכנסות מימון שאינן מריבית
			פירוט על הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרות מסחר, לפי חשיפת סיכון
46	24	60	חשיפת ריבית
*5	*6	5	חשיפת מטבע-חץ
31	21	16	חשיפה למניות
*82	*51	81	סך-הכל

ג. חלק לא אפקטיבי ביחסי הגידור - פירוט נוסף****

1. גידורי שווי הוגן

(3)	2	(11)	חוסר האפקטיביות של הגידורים
*-	*-	-	מרכיב הרווח בגין מכשירים נגזרים, אשר הוצא לצורך הערכת אפקטיביות הגידור

2. גידורי תזרים מזומנים

34	21	6	מרכיב הרווח בגין מכשירים נגזרים, אשר הוצא לצורך הערכת אפקטיביות הגידור
*31	*23	(5)	סך-הכל

* סווג מחדש.

** כולל הפרשי שער שנבעו מפעילות מסחר.

*** להכנסות ריבית מהשקעה באגרות-חוב למסחר ראה ביאור 23.

**** לגילוי על השפעה נטו של מכשירים נגזרים על הכנסות והוצאות ריבית ראה ביאור 23.

(1) מזה חלק הרווחים הקשורים לאגרות-חוב למסחר שעדיין מוחזקות ליום המאזן בסך של כ-12 מיליוני ש"ח (2013: 6 מיליוני ש"ח; 2012: 5 מיליוני ש"ח).

(2) מזה חלק הרווחים (הפסדים) הקשורים למניות למסחר שעדיין מוחזקות ליום המאזן בסך של כ-(1) מיליוני ש"ח (2013: 0 מיליוני ש"ח; 2012: (1) מיליוני ש"ח).

ביאור 25 עמלות

הרכב הסעיף:

2012	2013	2014	
974	968	980	ניהול חשבון
1,590	1,597	1,674	כרטיסי אשראי
988	911	1,047	פעילות בניירות-ערך
174	188	218	עמלות הפצת מוצרים פיננסיים ⁽¹⁾
55	50	45	ניהול, תפעול ונאמנות לגופים מוסדיים ⁽²⁾
337	342	173	טיפול באשראי
263	275	277	הפרשי המרה
126	116	124	פעילות סחר חוץ
37	33	40	הכנסות נטו משירות תיקי אשראי
48	49	46	דמי ניהול ועמלות מביטוח חיים וביטוח דירות
453	529	545	עמלות מעסקי מימון
60	57	38	עמלות אחרות
5,105	5,115	5,207	סך-כך העמלות

(1) בעיקר קרנות נאמנות.

(2) בעיקר בגין שירותי ניהול ותפעול הניתנים לקופות-גמל.

ועדת התחרותיות ויוזמות רגולטוריות מכוח המלצותיה

בדצמבר 2011 מונה "הצוות לבחינת הגברת התחרותיות במערכת הבנקאית", בראשות המפקח על הבנקים, כנגזרת של הוועדה לשינוי כלכלי-חברתי בראשות הפרופ' מנואל טרכטנברג.

מטרת הצוות, כפי שהוגדרה בכתב המינוי: לבחון ולהמליץ "על אמצעים ומהלכים שונים להגברת התחרותיות בשוק הבנקאות הישראלי". המלצות הצוות פורסמו ביום 19 במרץ 2013 בדוח הסופי.

עיקרי המלצות הדוח בתחום העמלות, יושמו בתיקון האחרון לכללי הבנקאות שפורסם ביום 28 בנובמבר 2012 והוחל בשתי פעימות: ביום 1 בינואר וביום 1 במרץ 2013.

ביום 9 בספטמבר 2013 פורסם תיקון לכללי הבנקאות המתייחס לשמירת התוספת או הפחתה לריבית הבסיסית שנקבעה במועד ההפקדה לפיקדון, לאורך כל תקופת הפיקדון. כמו-כן, נקבע כי המנגנון לקביעת הריבית יהיה אובייקטיבי וחיצוני ללא יכולת השפעה של התאגיד הבנקאי על קביעתו.

תחילתן של הוראות אלו ביום 1 ביולי 2014.

החל מיום 1 באפריל 2014 יושמו הוראות כללי הבנקאות בנושא דמי ניהול מינימליים, עמלת פעולה אחת על-ידי פקיד וכן נכנס לתוקף מסלולי "עובר ושב". כמו-כן הוטל פיקוח על מחיר המסלול הבסיסי ומחירו המרבי נקבע על 10 ש"ח.

ביום 2 באפריל 2014 פורסם חוזר המתייחס לגילוי עלות שירותים בניירות-ערך אשר נכנס לתוקף ביום 1 בינואר 2015.

ביום 15 באפריל 2014 פורסמה הוראת בנק ישראל בנושא פתיחת חשבון באמצעות האינטרנט.

בחודש ינואר 2015 הפעיל הבנק את האפשרות לפתיחת חשבונות באמצעות האינטרנט.

ביאור 25 עמלות (המשך)

- בחודש פברואר 2015 נכנסו לתוקף השינויים בכללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות) התשס"ח-2008, השינויים כוללים: ביטול חיוב בעמלת ערוץ ישיר בעסקות המתבצעות בכרטיס לחיוב מיידי (דביט), קביעה שעמלת אישור בעלות על חשבון תיגבה רק מהפקת הודעה שנייה במהלך שנה, בהעברת זה"ב נקבע כי בסכומים עד מיליון ש"ח תיגבה עמלה בגובה עמלת פעולה על-ידי פקיד (6.50 ש"ח), בוטלו עמלות דמי ניהול הלוואה לדיור והלוואות שאינן לדיור שניתנו עד יולי 2008 ובוטלה עמלת תשלום נדחה בעסקות שיבוצעו החל מפברואר 2015 בכרטיסי אשראי.
 - החל מפברואר 2015 בוצע שינוי בהגדרת "עסק קטן" כך שלקוחות שהמציאו מסמכים והוגדרו כעסק קטן, ההגדרה תהיה ללא סיום תוקף (לפני השינוי התוקף היה לשנה אחת), אלא אם הבנק דרש מהלקוח בנסיבות בהן היה לו יסוד סביר להניח כי מחזור העסקים של אותו תאגיד בשנה האחרונה עולה על חמישה מיליוני ש"ח.
 - בחודש אפריל 2015 ייכנסו לתוקף שינויים בעמלות בגין עסקות במטבע-חוץ ומשיכות בחו"ל באמצעות כרטיסי חיוב.
 - בחודש יולי 2015 ייכנס לתוקף תיקון הכולל קביעת תעריפון אחיד עבור בתי עסק קטנים המקבלים מחברות כרטיסי אשראי שירותי סליקה של עסקות בכרטיסי חיוב.
- ביום 19 בנובמבר 2014, כחלק מיישום המלצות הצוות לבחינת הגברת התחרותיות בענף הבנקאות ("ועדת זקן"), פרסם המפקח על הבנקים הוראה בעניין "דוחות שנתיים ללקוחות התאגידים הבנקאיים". מטרת ההוראה להסדיר את חובת הדיווח של התאגידים הבנקאיים ללקוחותיהם אודות כלל הנכסים וההתחייבויות של הלקוח בתאגיד הבנקאי, לרבות סך הכנסות וההוצאות במהלך שנה, בגין נכסים, התחייבויות ופעילות שוטפת בחשבון. הדוח השנתי נועד לשפר את יכולת המעקב של הלקוחות אחר פעילותם בחשבון, ולהגביר את יכולת ההשוואה בין מוצרים ושירותים בנקאיים שונים. ההוראה תיכנס לתוקף ביום 28 לפברואר 2016 עבור נתוני שנת 2015.
- הבנק בוחן בשלב זה את המשמעויות הכוללות של האמור לעיל על הכנסות הבנק ומשמעויות עסקיות ותפעוליות ארוכות טווח נוספות. לאחר מיפוי ובחינת שאר המלצות הדוח שטרם יושמו עולה, כי להערכת הבנק, יישומם בפועל עשוי להשפיע לרעה על תוצאות פעילותו, אלא שהשפעות אלו אינן ניתנות לכימות בשלב זה ותלויות, בין היתר בהתנהגות הלקוחות, שינויים רגולטוריים נוספים ופעילות המתחרים.

ביאור 26 הכנסות אחרות

הרכב הסעיף:

2012	2013	2014	
36	36	60	הכנסות משירותי מחשב לחברה שאוחדה בעבר
7	11	5	רווח הון ממכירת בניינים וציוד
74	79	66	אחרות
117	126	131	סך-כל ההכנסות האחרות

ביאור 27 משכורות והוצאות נלוות⁽¹⁾

הרכב הסעיף:

2012	2013	2014	
*3,290	*3,277	3,118	משכורות
96	159	115	הוצאה הנובעת מעסקות תשלום מבוסס מניות ⁽²⁾
**619	**530	698	פיצויים, תגמולים, פנסיה, קרן השתלמות וחופשה
703	780	736	ביטוח לאומי ומס-שכר
237	248	243	הוצאות נלוות אחרות
**185	**440	390	הוצאות בגין תוכנית התייעלות
*5,130	*5,434	5,300	סך-כל המשכורות וההוצאות הנלוות
568	461	530	(1) מזה: משכורות והוצאות נלוות בחו"ל
71	90	50	(2) מזה: הוצאות הנובעות מעסקות המטופלות כעסקות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים.

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ראה ביאור ד.ד. (2).
** סווג מחדש.

ביאור 28 הוצאות אחרות

הרכב הסעיף:

2012	2013	2014	
363	308	323	שיווק ופירסום
224	226	231	תקשורת
341	352	370	מחשב*
164	138	143	משרדיות
21	24	21	ביטוח
218	216	210	שירותים מקצועיים
17	15	20	שכר והחזר הוצאות לחברי דירקטוריון
42	39	34	הדרכה והשתלמויות
237	228	247	עמלות
48	46	47	תרומה לקהילה
454	442	643	אחרות
2,129	2,034	2,289	סך-כל הוצאות האחרות

* למעט משכורות, פחת והפחתות.

ביאור 29 הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח

א. הרכב הסעיף:

2012	2013	2014	
			מסים שוטפים:
1,390	1,773	1,736	בגין שנת החשבון
96	37	431	בגין שנים קודמות
1,486	1,810	2,167	סך-כל המסים השוטפים
			בניכוי:
			מסים נדחים:
*(205)	*(538)	(56)	בגין שנת החשבון
(51)	(1)	(382)	בגין שנים קודמות
*(256)	*(539)	(438)	סך-כל המסים הנדחים
*1,230	*1,271	1,729	סך-כל הפרשה למסים ⁽¹⁾
30	41	21	(1) מזה: הפרשה למסים לרשויות מס בחו"ל

ב. תנועה במסים הנדחים:

2012	2013	2014	
*207	*391	438	יצירה והיפוך של הפרשים זמניים
*49	*148	-	שינוי בשיעור המס
*256	*539	438	סך-כל התנועה במסים הנדחים

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ראה ביאור ד1.2).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2014

ביאור 29 הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (המשך)

ג. התאמה בין סכום מס תיאורטי, שהיה חל על הבנק לפי שיעור מס סטטוטורי, לבין הפרשה למסים על הרווח, כפי שנזקפה לדוח רווח והפסד:

2012	2013	2014	
במיליוני ש"ח			
35.53	36.22	37.71	שיעור המס החל על הבנק בישראל (באחוזים)
*1,337	*1,364	1,681	סכום המס על בסיס שיעור המס הסטטוטורי
נוסף (פחות) הוצאות מסים (חיסכון במס) בגין:			
(101)	(113)	(87)	שיעור מס סטטוטורי שונה
22	41	116	הוצאות לא-מוכרות אחרות
32	29	30	הכנסות חברות מאוחדות בחו"ל
2	88	(39)	הפרשי תרגום בגין חברות מאוחדות בחו"ל
2	(1)	-	הפרשי תיאום פחת רווח הון
(36)	(24)	(17)	הכנסות פטורות ובעלות שיעור מס מוגבל
7	-	(7)	הפרשי עיתוי שלא נרשמו בגינם מסים נדחים
(31)	(1)	3	הפסדים למס שלא נרשמו בגינם מסים נדחים
45	36	49	מסים בגין שנים קודמות
*(49)	*(148)	-	שינוי יתרת מסים נדחים עקב שינוי שיעור המס
*1,230	*1,271	1,729	הפרשה למסים על הרווח

ד.1. יתרות מסים נדחים לקבל ועתודה למסים נדחים:

31 בדצמבר				
2013	2014	2013	2014	
שיעור מס ממוצע ב-%		יתרה במיליוני ש"ח		
מסים נדחים לקבל:				
36.9	37.2	1,595	1,966	מהפרשה להפסדי אשראי
37.4	37.4	1,144	1,215	עודף עתודה לפיצויים ופרישה
36.3	37.0	326	356	מהפרשה לחופשה ומענקים
27.8	27.7	50	56	מהפסדים וניכויים מועברים לצורך מסים
35.0	33.7	108	67	מפריטים כספיים אחרים
36.8	37.0	3,223	3,660	סך-כל המסים הנדחים לקבל
עתודה למסים נדחים:				
11.4	11.4	33	33	בגין השקעות בחברות מוחזקות
27.8	27.7	69	67	מפריטים כספיים אחרים
*25.9	25.9	*89	90	מהתאמת נכסים לא-כספיים בני-פחת
*21.7	21.6	*191	190	סך-כל העתודה למסים נדחים

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ראה ביאור ד.2. מימוש יתרת מסים נדחים לקבל, נטו, מותנה בקיום הכנסה חייבת במס בשנים הבאות בסכום מתאים. מס נדחה מחושב על-פי שיעור המס הצפוי בעתיד.

ביאור 29 הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (המשך)

ד.2. התנועה בנכסי והתחייבויות המסים הנדחים:

סך-הכל	הפסדים למס וניכויים מועברים	הטבות לעובדים	התאמות נכסים לא-כספיים בני פחת	השקעה בחברות מוחזקות	ריבית וניירות-ערך	הפרשה להפסדי אשראי וריבית על אשראי	
מס נדחה ליום							
2,491	69	1,228	*(132)	(31)	(23)	1,380	31 בדצמבר 2012
תנועה:							
391	(19)	169	*43	(2)	(17)	217	שינויים שנזקפו לרווח והפסד
2	-	10	-	-	(4)	(4)	שינויים אשר נזקפו להון
148	-	63	*-	-	9	76	השפעת השינוי בשיעור המס
מס נדחה ליום							
3,032	50	1,470	*(89)	(33)	(35)	1,669	31 בדצמבר 2013
תנועה:							
438	6	106	(1)	-	(7)	334	שינויים שנזקפו לרווח והפסד
-	-	(5)	-	-	5	-	שינויים אשר נזקפו להון
מס נדחה ליום							
3,470	56	1,571	(90)	(33)	(37)	2,003	31 בדצמבר 2014
נכס מס נדחה ליום							
3,660	56	1,571	-	-	30	2,003	31 בדצמבר 2014
התחייבות מס נדחה ליום							
(190)	-	-	(90)	(33)	(67)	-	31 בדצמבר 2014

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ראה ביאור ד.2.

ד.3. מסים על ההכנסה שהוכרו ישירות בהון:

2012			2013			2014			
נטו מס	הוצאות (הטבת) מס	לפני מס	נטו מס	הוצאות (הטבת) מס	לפני מס	נטו מס	הוצאות (הטבת) מס	לפני מס	
רווחים נטו בגין גידור									
4	3	7	43	25	68	(8)	(5)	(13)	השקעות נטו במטבע-חוץ
(3)	10	7	7	3	10	3	2	5	גידור תזרימי מזומנים
410	137	547	58	25	83	260	122	382	נכסים פיננסיים זמינים למכירה
(42)	(22)	(64)	(15)	(11)	(26)	9	5	14	תשלומים מבוססי מניות
369	128	497	93	42	135	264	124	388	סך-הכל מסים שהוכרו בהון

ביאור 29 הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (המשך)

ה. שומות:

לבנק שומות מס הכנסה סופיות עד וכולל 2012. לחברות בנות שומות סופיות לשנים 2009-2012. בחודש דצמבר 2013, הוציא פקיד השומה לבנק שומות מס שכר בגין השנים 2008-2009 אשר עניין חיוב הבנק במס שכר בגין משכורות ותשלומים סוציאליים ששולמו על-ידי הבנק לעובדים מקומיים בסניפים של הבנק בחו"ל. סכום השומות מגיע לכ-50 מיליון ש"ח לא כולל ריבית והצמדה. הבנק חולק על השומות ולפיכך הגיש עליהן השגה. שלטונות המס הוציאו צווים בגין שומות המס אשר הבנק מערער עליהם בבית המשפט המחוזי. ככל שעמדת הבנק לא תתקבל יהיה הבנק חשוף לדרישות דומות גם בגין השנים שלאחר מכן. לדעת יועציו המשפטיים של הבנק קיים סיכוי אפשרי (Reasonably Possible) להתממשות התביעה.

ו. הפסדים שבגינם לא נכללו נכסי מס נדחה:

לבנק ולחברות מאוחדות מסוימות הפסדים וניכויים אחרים שנקבעו לצורך מס, שבגינם לא נכללו נכסי מס נדחה, בסך של כ-514 מיליון ש"ח (31.12.13 כ-502 מיליון ש"ח). ניצול סכומים אלה בעתיד יתאפשר במידה ולחברות בהן נרשמו הסכומים תהיה הכנסה חייבת במס.

ז. תיקוני חקיקה:

מס הכנסה

שיעור מס החברות בשנת 2013 עמד על 25% ובשנת 2014 ואילך עומד על 26.5%. השפעת השינוי בשיעור מס החברות בשנת 2013 באה לידי ביטוי בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2013 בגידול יתרת המסים הנדחים בסך של כ-103 מיליון ש"ח ובמקביל בקיטון של הפרשה למסים באותו סכום.

חוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975

הבנק מוגדר כמוסד כספי לצורכי חוק מס ערך מוסף המטיל על מוסד כאמור מס שכר ומס רווח. רווח מוגדר כהכנסה חייבת, כמשמעותה בפקודת מס הכנסה, לפני קיזוז הפסדים משנות המס הקודמות לשנת המס שבה נתקבלה ההכנסה, ואחרי ניכוי מס שכר ולמעט הכנסה מדיבידנד שנתקבל ממוסד כספי ולרבות הכנסה מריבית או מדיבידנד או ממכירה או פדיון של יחידה או מחלוקת רווחים לבעל יחידה שלגביה ניתן פטור ממס הכנסה לפי כל דין.

שיעור מס רווח בשנת 2013 עמד על 17.58% ושיעור מס הרווח בשנת 2014 עומד על 18%. שיעור מס השכר אשר חל על הבנק עלה ביום 2 ליוני 2013 מ-17% לשיעור של 18% לגבי השכר המשתלם מחודש יולי 2013 ואילך. כתוצאה מהשינוי בשיעור המס בשנת 2013, הבנק כלל בדוחותיו הכספיים לשנת 2013 גידול ביתרת המסים הנדחים בסך של כ-39 מיליון ש"ח וגידול ביתרת ההתחייבות בגין זכויות עובדים בסך של כ-21 מיליון ש"ח, לפני השפעת המס המתייחס.

ביאור 29 הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (המשך)

שיעורי המס המשולבים

המסים המשולמים על הרווח של התאגידים הבנקאיים כוללים מס חברות המוטל על-פי פקודת מס הכנסה ומס רווח המוטל על-פי חוק מס ערך מוסף כמוסבר לעיל. לפיכך, שיעורי המס המשולבים הינם כדלקמן:

שיעור מס משולב	שיעור מס הכנסה	שיעור מס רווח	
			בשנת המס
35.53%	25.00%	16.33%	2012
36.22%	25.00%	17.58%	*2013
37.71%	26.50%	18.00%	**2014 ואיך**

* נובע מהעלאת מס ערך מוסף מיום 2 ביוני 2013 לשיעור של 18%.
 ** נובע מהעלאת מס חברות החל מיום 1 בינואר 2014.

ח. הוצאה להפסדי אשראי:

ביום 1 בינואר 2011 אימצה המערכת הבנקאית הוראה חדשה של המפקח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי. כתוצאה מכך נחתמו הסכמים בין המערכת הבנקאית, לרבות הבנק, לבין רשות המסים על פיהם נקבעו הכללים בדבר אופן ההכרה בהוצאות לעניין מס. ביום 29 בפברואר 2012 נחתם הסכם עקרונות בין הבנק לבין פקיד השומה בנושא אופן ההכרה למס של הפרשה להפסדי אשראי בגין הפרשות לחובות פגומים שיירשמו החל מיום 1 בינואר 2011, כאשר ביחס להפרשות שנרשמו והותרו עד ליום 31 בדצמבר 2010 יחול החישוב על-פי ההסדר שהיה בתוקף עד אותו מועד. להלן עיקרי ההסכם:

חובות פגומים גדולים בבחינה פרטנית (חוב הלקוח מעל 1 מיליון ש"ח)

הפרשות לחובות פגומים בבחינה פרטנית יותרו בניכוי כהוצאה לצורכי מס בשנה שבה נכללה הוצאה בדוחות הכספיים של הבנק. בשנת מס שבה הוקטנה יתרת הפרשה לחובות פגומים (שלא כתוצאה מ"מחיקה חשבונאית" או מ"מחילת חובות"), יתווסף לחבות המס של הבנק מס נוסף שיביא לגביית מס נוסף שהיה נגבה אילו לא הייתה מוכרת מלכתחילה ההפרשה שהותרה בניכוי.

חובות פגומים שאינם נבחנים פרטנית לצורכי מס (חוב הלקוח מתחת 1 מיליון ש"ח)

הפרשות לחובות פגומים שאינם בבחינה פרטנית לא יותרו בניכוי כהוצאה לצורכי מס בשנה שבה נכללה הוצאה בדוחות הכספיים של הבנק. הוצאות בגין הפרשות אלו יותרו למס בגובה "המחיקה החשבונאית" נטו (בקיצור גביות באותה שנה) מחציתן יותרו לצורכי מס בשנת המס הראשונה לאחר השנה שבה נרשמה המחיקה ומחציתן יותרו בשנת המס השנייה לאחר השנה שבה נרשמה המחיקה. הוראה זו חלה לגבי הוצאות שנרשמו החל מיום 1 בינואר 2011.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2014

ביאור 30 רווח למניה רגילה

הרכב הסעיף:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2012	2013	2014
במיליוני ש"ח		
רווח בסיסי		
*2,506	*2,548	2,740
רווח נקי המיוחס לבעלי המניות הרגילות של הבנק		
ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות		
במניות 1 ש"ח ע.ב.		
1,323,805,735	1,319,693,645	1,320,575,890
יתרה ליום 1 בינואר של הון מניות מונפק ונפרע		
1,966,108	1,850,709	3,557,991
השפעת אופציות שמומשו למניות		
(4,250,254)	(2,324,263)	(2,925,479)
השפעת מניות שנרכשו במהלך התקופה		
ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות ששימשו לצורך		
1,321,521,589	1,319,220,091	1,321,208,402
חישוב הרווח הבסיסי למניה ליום 31 בדצמבר		
רווח מדולל		
*2,506	*2,548	2,740
רווח נקי המיוחס לבעלי המניות הרגילות של הבנק במיליוני ש"ח		
ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות (מדולל)		
במניות 1 ש"ח ע.ב.		
1,321,521,589	1,319,220,091	1,321,208,402
ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות ששימשו		
לצורך חישוב הרווח הבסיסי למניה		
10,136,848	12,655,301	10,824,108
השפעת אופציות למניות		
ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות ששימשו לצורך		
1,331,658,437	1,331,875,392	1,332,032,510
חישוב הרווח המדולל למניה ליום 31 בדצמבר		
רווח למניה רגילה בשקלים חדשים		
רווח בסיסי		
*1.90	*1.93	2.07
רווח נקי למניה		
רווח מדולל		
*1.88	*1.91	2.06
רווח נקי למניה		

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ראה ביאור ד.2).

ביאור 31 מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים

תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות

כללי – המגזרים השונים והקריטריונים לשייך לקוחות

קבוצת הבנק פועלת בישראל ומחוצה לה באמצעות הבנק, חברות בנות, סניפים ונציגויות, בכל תחומי הבנקאות, ומספקת מגוון שירותים בנקאיים ופיננסיים ללקוחותיה. כמו-כן, יש לבנק השקעות בחברות כלולות. הפעילות של קבוצת הבנק מנהלת באמצעות שישה מגזרי פעילות עיקריים. החלוקה למגזרי הפעילות מבוססת על סוגי המוצרים והשירותים או על סוגי הלקוחות. חלוקה זו משמשת את הנהלת הבנק לצורך קבלת החלטות ולניתוח התוצאות העסקיות של הקבוצה. מגזרי הפעילות מוצגים בהתאם למאפיינים שנקבעו על-ידי המפקח על הבנקים.

קריטריונים לשייך לקוחות למגזרים השונים:

שייך הלקוח למגזרי הפעילות מבוסס על שייך הלקוח בפועל ליחידה הארגונית המטפלת, שמבוצע בהתאם לקריטריונים המנויים להלן. עם זאת, יובהר כי שייך הלקוח לעיתים לוקח בחשבון קריטריונים נוספים לדוגמה, לקוח פרטי או חברה בעלת פרופיל או פוטנציאל לפעילות עתידית אשר תצדיק שיוכם לבנקאות הפרטית או למגזר העסקי, לפי העניין. לצורך שייך לקוח עסקי ליחידה ארגונית מטפלת, תילקח בחשבון גם השתייכותו לקבוצת חברות.

מגזר משקי הבית – מספק מגוון של שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים למשקי בית. לקוחות המשתייכים למגזר זה הינם לקוחות אשר ההכנסה החודשית שלהם היא עד 9,000 ש"ח.

מגזר הבנקאות הפרטית – מספק מגוון שירותי בנקאות רב ערוציים ומתקדמים ומוצרים פיננסיים, לרבות שירותי ייעוץ בהשקעות, ללקוחות פרטיים בעלי עושר פיננסי בינוני עד גבוה, בישראל ובח"ל. לקוחות המשתייכים למגזר זה הינם לקוחות אשר הכנסתם החודשית גדולה מ-9,000 ש"ח ו/או מחזיקים השקעות בבנק בסכום העולה על 100,000 ש"ח. וכן לקוחות צעירים אשר הכנסתם החודשית גדולה מ-7,000 ש"ח, או מחזיקים השקעות בבנק בסכום העולה על 75,000 ש"ח.

מגזר העסקים הקטנים – הלקוחות שנכללים במגזר זה הינם לקוחות שהאובליגו הכולל שלהם (בין מהבנק ובין ממלוים אחרים) נמוך מ-10 מיליון ש"ח או לקוחות שהאובליגו הכולל שלהם (בין מהבנק ובין ממלוים אחרים) גבוה מ-10 מיליון ש"ח, אך האובליגו שלהם בבנק נמוך מ-6 מיליון ש"ח ומחזור המכירות שלהם נמוך מ-30 מיליון ש"ח.

המגזר המסחרי – הלקוחות שנכללים במגזר זה הינם לקוחות בעלי מחזור הכנסות מעל 30 מיליון ש"ח ועד 400 מיליון ש"ח לשנה, או בעלי אובליגו בבנק מעל 6 מיליון ש"ח ועד לסך של 100 מיליון ש"ח, וגם לקוחות אשר האובליגו הכולל שלהם (בין מהבנק ובין ממלוים אחרים) הינו מעל 10 מיליון ש"ח ועד לסך של 250 מיליון ש"ח. לגבי לקוחות בענף בנייה ונדל"ן, סך האובליגו הינו מעל 6 מיליון ש"ח ועד 200 מיליון ש"ח בבנק או לקוחות אשר האובליגו הכולל שלהם (בין מהבנק ובין ממלוים אחרים) הינו מעל 10 מיליון ש"ח ועד לסך של 400 מיליון ש"ח.

המגזר העסקי – הלקוחות שנכללים במגזר זה הינם לקוחות בעלי מחזור הכנסות (מכירות) מעל 400 מיליון ש"ח ובעלי אובליגו בבנק העולה על 100 מיליון ש"ח, או לקוחות אשר האובליגו הכולל שלהם (בין מהבנק ובין ממלוים אחרים) הינו מעל 250 מיליון ש"ח. לגבי לקוחות בענף בנייה ונדל"ן, סך האובליגו הינו מעל 200 מיליון ש"ח בבנק, או לקוחות אשר האובליגו הכולל שלהם (בין מהבנק ובין ממלוים אחרים) עולה על 400 מיליון ש"ח.

ביאור 31 מגזרי פעילות ואזורים גיאוגרפיים (המשך)

מגזר ניהול פיננסי – אחראי על ניהול המקורות והשימושים בבנק, על פעילות הנוסטרו של הבנק, על פעילות חדרי העסקות (מטבע-חוץ וניירות-ערך), על הטיפול הכולל בחברות הניהול של קופות הגמל (למעט חברות הניהול של קופות הגמל שמנהלות בחברות ביטוח) ובקרנות הנאמנות, על הקשר והסדרת הפעילות עם גופים פיננסיים (בארץ ובחו"ל) וכן על מתן שירותי תפעול למנהלי נכסים פיננסיים ושירותי תפעול בניירות-ערך לכלל לקוחות הבנק.

ניהול סיכוני השוק והנזילות, הנמצאים תחת אחריות המגזר, נעשה באמצעות ניהול פרואקטיבי של תיק הנוסטרו וכן באמצעות שימוש במכשירים פיננסיים כגון הנפקות ניירות-ערך שונים, פיקדונות, נגזרי ריבית ומטבע-חוץ ועוד.

אחרים והתאמות – כולל את כל הפעילויות האחרות של קבוצת הבנק, אשר כל אחת מהן אינה מגיעה עד כדי מגזר בר דיווח. בנוסף, כולל המגזר פעילות בכרטיסי אשראי באחריות בבנקים אחרים, שאינם שייכים לקבוצת הבנק.

תוצאות הפעילות של חברות הבת העיקריות ושל שלוחות הבנק העיקריות בחו"ל שויכו למגזרי הפעילות באופן הבא:

תוצאות הפעילות של פועלים סהר בע"מ, פועלים שוקי הון – בית השקעות בע"מ, פעילים ניהול תיקי השקעות בע"מ ו-Hapoalim Securities U.S.A Inc. שויכו למגזר ניהול פיננסי.

לקוחות Bank Hapoalim (Switzerland) Ltd. ו-Banque Hapoalim (Luxembourg) S.A. – בנקאות פרטית; לקוחות סניפי ארצות-הברית ואנגליה – בנקאות פרטית, מגזר מסחרי ומגזר עסקי; בנק פוזיטיב והחברה הבת שלו, JSC Bank Pozitiv – משקי בית ובנקאות מסחרית.

כללים לחלוקת תוצאות הפעילות בין המגזרים השונים

להלן הכללים העיקריים שישומו בחלוקת תוצאות הפעילות בין המגזרים השונים:

הכנסות ריבית, נטו – כוללות בין היתר: (1) את המרווח שבין הריבית המתקבלת מלקוחות המגזר לבין הריבית הסיטונאית בה מחויב המגזר בגין המקור אשר שימש למתן ההלוואה ללקוח; (2) את המרווח שבין הריבית הסיטונאית בה מזוכה המגזר בגין המקורות אותם הוא מעמיד לשימוש הבנק לבין הריבית המשולמת ללקוחות המגזר בגין מקורות אלה; (3) ריבית סיטונאית לא-צמודה על ההון המשוקלל המחושב לצורך התשואה על ההון המיוחס למגזר, המחושב על בסיס נכסי הסיכון המשויכים לכל מגזר; וכן את (4) עלות עודפת בגין גיוס כתבי התחייבות נדחים.

הוצאות בגין הפסדי אשראי – ההוצאות בגין הפסדי אשראי נזקפות למגזר אליו משתייך הלווה, שכנגד חבותו נרשמה ההפרשה. **הכנסות מימון שאינן מריבית** – מיוחסות למגזר אליו משתייך הלקוח. ההכנסות שנרשמו במגזר ניהול פיננסי כוללות הכנסות ממנימוש והתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב, רווחים מהשקעה במניות, תוצאות פעילות בנגזרים, רווח, נטו, מהפרשי שער והוצאות מימון הנובעות מחיסוי השקעות בחו"ל. ההכנסות שנרשמו ביתר המגזרים כוללות רווחים מחדר עסקות.

עמלות והכנסות אחרות – מיוחסות למגזר אליו משתייך הלקוח. הכנסות בגין שירותי מחשב אותם מעמיד הבנק לחיצוניים מיוחסות למגזר "אחרים והתאמות".

הוצאות תפעוליות ואחרות – ההוצאות מיוחסות על-פי כללים קבועים מראש ומחירי תקן, לכל אחד ממגזרי הפעילות אם כהוצאה המזוהה ישירות עם פעילות המגזר ואם על-פי מפתחות העמסה. מחירי התקן נקבעים באופן הדומה לאופן קביעת מחירי ההעברה כמפורט לעיל. פערים הנוצרים מהפרשים בחישוב בין תחשיב ההוצאות בפועל של יחידות אשר אינן יחידות רווח לבין ההכנסה המיוחסת ליחידות אלו בהתאם למחירי התקן, מיוחסים כהכנסה או כהוצאה, לפי העניין, למגזר "אחרים והתאמות". כללי הייחוס מבוססים על היקפי הפעילות הרלוונטיים לסוגי העלויות של כל מגזר.

ביאור 31 מגזרי פעילות ואזורים גיאוגרפיים (המשך)

חיוב על שירותים בינמגזריים – מגזר אליו משויך לקוח אשר מקבל שירותים ממגזר אחר, מחויב בהוצאה בינמגזרית על-פי מחירי תקן עבור שירותים שסיפקו מגזרים אחרים ללקוחותיו או על-פי מחיר העברה בגין השירות אשר הועמד לרשות הלקוח. בהתאם לכך, מוקטנות העלויות של המגזר המספק את השירות, ובמקביל, המגזר אליו משתייך הלקוח מחויב בעלויות אלו. מחירי ההעברה נקבעים על-ידי הבנק בהתבסס, בין היתר, על מחירי השוק בגין שירות, הערכת עלויות פנימית והשתתפות בהכנסות הנובעות במישרין או בעקיפין מהשירות כאמור.

מסים על ההכנסה – ההפרשה למס על תוצאות הפעילות של כל מגזר חושבה על-פי שיעור המס האפקטיבי השנתי המנוטרל מהשפעות הפרשי תרגום בגין חברות מאוחדות בחו"ל (המיוחסות למגזר ניהול פיננסי).

תשואה להון – מבטאת את היחס שבין הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של כל אחד מהמגזרים לבין ההון המוקצה למגזר. **הון מוקצה למגזר –** יתרת רכיבי הסיכון במגזר הרלוונטי, המייצגת את חלקו היחסי של כל מגזר בסך נכסי הסיכון של הקבוצה שחושבו לצורך יחס הלימות הון לפי הוראות באזל 3 (עד ליום 31 בדצמבר 2013 הבנק יישם את הוראות באזל 2, כאמור להלן), כאשר היא מוכפלת ביחס שבין ההון המשוקלל, כפי שחושב לצורך חישוב התשואה על ההון, לסך יתרת רכיבי הסיכון.

שינויים רגולטורים:

החל מיום 1 בינואר 2014, הבנק מיישם את ההנחיות שנקבעו בחוזר הפיקוח על הבנקים בנושא אימוץ כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית בנושא מדידת הכנסות ריבית (ASC 310-20), אשר קובע, בין היתר, כללים לטיפול בעמלות יצירת אשראי, התחייבויות למתן אשראי, שינוי בתנאי חוב ועמלות פירעון מוקדם. יישום ההוראה הינו בדרך של מכאן ולהבא. בעקבות יישום ההוראה עמלות מסוימות סווגו כהכנסות ריבית במגזרי הפעילות השונים וכן הכנסות מסוימות אשר סווגו בעבר כהכנסות ריבית מוצגות כעת במסגרת סעיף עמלות. לפרטים נוספים ראה ביאור 1(ד)1 לעיל.

החל מיום 1 בינואר 2014 הבנק מיישם את הוראות מדידה והלימות הון המבוססות על הוראות באזל 3 (להלן: "באזל 3"), כפי שפורסמו על-ידי הפיקוח על הבנקים וכפי ששולבו בהוראות ניהול בנקאי תקין 201-211. עד ליום 31 בדצמבר 2013 הבנק יישם את הוראות באזל 2. נתוני נכסי הסיכון, הקצאת ההון והתשואה להון המבוססים על נתוני נכסי הסיכון חושבו בהתאם ליישום ההוראות הרלוונטיות כאמור. לפרטים נוספים ראה ביאור 13(ד) לעיל.

סיווג מחדש של נתוני המגזרים:

מספרי ההשוואה לשנים 2013 ו-2012 סווגו מחדש כדלהלן:

1. ביום 1 בינואר 2014, בהתאם להחלטת הנהלת הבנק, הועבר הטיפול הכולל בחברות הניהול של קופות הגמל (למעט חברות הניהול של קופות הגמל שמנוהלות בחברות ביטוח) ובקרנות הנאמנות, מהחטיבה העסקית לאחריות חטיבת שווקים פיננסיים. בעקבות יישום השינוי הארגוני כאמור, סכומי היתרות וכן תוצאות פעילות זו מוינו מהמגזר העסקי והוצגו במגזר ניהול פיננסי.
2. יתרות האשראי בגין פעילות הבנק מול מוסדות פיננסיים זרים שנרשמו בעבר במגזר העסקי סווגו בהתאם למבנה הארגוני של הבנק למגזר ניהול פיננסי.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2014

ביאור 31 מגזרי פעילות ואזורים גיאוגרפיים (המשך)

א. מידע על מגזרי פעילות:

הכנסות ריבית, נטו:
מחיצוניים
בינמגזרי
הכנסות מימון שאינן מריבית
סך-הכל רווח מימוני, נטו
עמלות והכנסות אחרות
סך ההכנסות
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
הוצאות תפעוליות ואחרות
מחיצוניים
בינמגזרי
רווח (הפסד) לפני מסים
הפרשה למסים על הרווח (הפסד)
רווח (הפסד) לאחר מסים
חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים
רווח (הפסד) נקי:
לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
תשואה להון ⁽¹⁾
יתרה ממוצעת של נכסים
מזה: השקעות בחברות כלולות
יתרה ממוצעת של התחייבויות
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾
יתרה ממוצעת של נכסי קופות-גמל וקרנות נאמנות ⁽²⁾
יתרה ממוצעת של ניירות-ערך
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בנייהול
מספר משרות ממוצע
מרכיב הכנסות ריבית, נטו:
מרווח מפעילות מתן אשראי
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
אחר
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו:

(1) מחושב לפי הון שיוחס למגזר, על-פי רכיבי סיכון שיוחסו לו לפי הוראות באזל 3.
(2) קופות-גמל המקבלות שירותי תפעול וקרנות נאמנות לגביהן מעניקה קבוצת הבנק שירותי משמורת.

31 בדצמבר 2014							
סך-הכל	אחרים והתאמות	מגזר ניהול פיננסי	המגזר העסקי	המגזר המסחרי	מגזר עסקים קטנים	מגזר הבנקאות הפרטית	מגזר משקי הבית
7,768	-	(727)	2,914	1,217	1,260	219	2,885
-	-	1,684	(1,138)	(330)	(80)	648	(784)
916	-	792	78	9	-	35	2
8,684		1,749	1,854	896	1,180	902	2,103
5,338	656	376	586	329	602	1,626	1,163
14,022	656	2,125	2,440	1,225	1,782	2,528	3,266
425	-	4	(177)	91	190	76	241
9,140	623	1,029	660	602	1,052	2,332	2,842
-	(80)	(240)	71	9	97	225	(82)
4,457	113	1,332	1,886	523	443	(105)	265
1,729	33	477	739	202	164	31	83
2,728	80	855	1,147	321	279	(136)	182
9	-	9	-	-	-	-	-
2,737	80	864	1,147	321	279	(136)	182
3	-	(3)	-	4	-	(1)	3
2,740	80	861	1,147	325	279	(137)	185
9.0%	-	35.8%	9.3%	7.5%	11.6%	(4.1%)	3.5%
380,889	6,793	120,411	87,417	32,477	27,822	36,647	69,322
136	-	136	-	-	-	-	-
351,261	456	103,780	33,878	22,583	30,091	123,259	37,214
326,786	2,684	25,978	132,373	46,912	26,044	35,702	57,093
160,987	-	90,601	3,137	2,559	4,217	57,607	2,866
806,894	-	504,054	161,695	13,263	7,830	118,065	1,987
882	-	-	-	-	-	882	-
12,964	559	823	696	1,109	1,656	3,144	4,977
9,651	-	3,766	1,677	840	1,074	423	1,871
(1,503)	-	(2,293)	37	36	99	421	197
(380)	-	(516)	62	11	7	23	33
7,768	-	957	1,776	887	1,180	867	2,101

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2014

ביאור 31 מגזרי פעילות ואזורים גיאוגרפיים (המשך)

א. מידע על מגזרי פעילות (המשך):

הכנסות ריבית, נטו:
מחיצוניים
בינמגזרי
הכנסות מימון שאינן מריבית
סך-הכל רווח מימוני, נטו
עמלות והכנסות אחרות
סך ההכנסות
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
הוצאות תפעוליות ואחרות
מחיצוניים
בינמגזרי
רווח לפני מסים
הפרשה למסים על הרווח
רווח לאחר מסים
חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים
רווח נקי:
לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
תשואה להון ⁽¹⁾
יתרה ממוצעת של נכסים
מזה: השקעות בחברות כלולות
יתרה ממוצעת של התחייבויות
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾
יתרה ממוצעת של נכסי קופות-גמל וקרנות נאמנות ⁽²⁾
יתרה ממוצעת של ניירות-ערך
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול
מספר משרות ממוצע
מרכיב הכנסות ריבית, נטו:
מרווח מפעילות מתן אשראי
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
אחר
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו:

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ראה ביאור ד.11(2).
** סווג מחדש - לפרטים נוספים ראה פרק "כללי - המגזרים השונים והקריטריונים לשייך לקוחות".
(1) מחושב לפי הון שיוחס למגזר, על-פי רכיבי סיכון שיוחסו לו לפי הוראות באזל 2.
(2) קופות-גמל המקבלות שירותי תפעול וקרנות נאמנות לגביהן מעניקה קבוצת הבנק שירותי משמורת.

31 בדצמבר 2013**							
סך-הכל	אחרים והתאמות	מגזר ניהול פיננסי	המגזר העסקי	המגזר המסחרי	מגזר עסקים קטנים	מגזר הבנקאות הפרטית	מגזר משקי הבית
7,943	-	(1,522)	3,871	1,210	1,252	(249)	3,381
-	-	2,454	(1,893)	(397)	(144)	1,238	(1,258)
480	-	367	74	6	-	31	2
8,423	-	1,299	2,052	819	1,108	1,020	2,125
5,241	632	358	598	333	648	1,478	1,194
13,664	632	1,657	2,650	1,152	1,756	2,498	3,319
874	-	(11)	446	14	143	53	229
*9,024	*687	*959	*613	*558	*1,093	*2,181	*2,933
-	(104)	(202)	65	7	86	216	(68)
*3,766	*49	*911	*1,526	*573	*434	*48	*225
*1,271	*14	*373	*496	*184	*135	*8	*61
*2,495	*35	*538	*1,030	*389	*299	*40	*164
9	-	9	-	-	-	-	-
*2,504	*35	*547	*1,030	*389	*299	*40	*164
44	-	54	-	(11)	-	(1)	2
*2,548	*35	*601	*1,030	*378	*299	*39	*166
*9.2%	-	*29.9%	*8.6%	*10.4%	*14.0%	*1.3%	*3.5%
*374,455	*6,835	*122,523	*92,279	*28,965	*24,939	*33,084	*65,830
132	-	132	-	-	-	-	-
347,090	855	100,118	34,288	20,166	29,174	125,651	36,838
*298,420	*1,934	*21,697	*129,750	*39,475	*23,123	*31,528	*50,913
138,737	-	82,132	3,456	2,086	3,639	45,059	2,365
719,559	-	467,281	125,303	11,980	7,153	105,942	1,900
837	-	-	-	-	-	837	-
*13,492	*576	*862	*724	*1,071	*1,689	*3,321	*5,249
11,411	-	5,889	1,788	731	936	348	1,719
(2,931)	-	(4,140)	47	45	154	609	354
(537)	-	(817)	143	37	18	32	50
7,943	-	932	1,978	813	1,108	989	2,123

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2014

ביאור 31 מגזרי פעילות ואזורים גיאוגרפיים (המשך)

א. מידע על מגזרי פעילות (המשך):

הכנסות ריבית, נטו:
מחיצוניים
בינמגזרי
הכנסות מימון שאינן מריבית
סך-הכל רווח מימוני, נטו
עמלות והכנסות אחרות
סך ההכנסות
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
הוצאות תפעוליות ואחרות
מחיצוניים
בינמגזרי
רווח לפני מסים
הפרשה למסים על הרווח
רווח לאחר מסים
חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים
רווח נקי:
לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
תשואה להון ⁽¹⁾
יתרה ממוצעת של נכסים
מזה: השקעות בחברות כלולות
יתרה ממוצעת של התחייבויות
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾
יתרה ממוצעת של נכסי קופות-גמל וקרנות נאמנות ⁽²⁾
יתרה ממוצעת של ניירות-ערך
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול
מספר משרות ממוצע
מרכיב הכנסות ריבית, נטו:
מרווח מפעילות מתן אשראי
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
אחר
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו:

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ראה ביאור ד1.2.
** סוג מחדש - לפרטים נוספים ראה פרק "כללי" - המגזרים השונים והקריטריונים לשייך לקוחות.
(1) מחושב לפי הון שיוחס למגזר, על-פי רכיבי סיכון שיוחסו לו לפי הוראות באזל 2.
(2) קופות-גמל המקבלות שירותי תפעול וקרנות נאמנות לגביהן מעניקה קבוצת הבנק שירותי משמורת.

**2012 בדצמבר 31							
סך-הכל	אחרים והתאמות	מגזר ניהול פיננסי	המגזר העסקי	המגזר המסחרי	מגזר עסקים קטנים	מגזר הבנקאות הפרטית	מגזר משקי הבית
8,160	-	(935)	4,264	1,218	1,196	(850)	3,267
-	-	1,705	(2,162)	(468)	(87)	2,066	(1,054)
255	-	116	94	6	-	37	2
8,415	-	886	2,196	756	1,109	1,253	2,215
5,222	637	396	534	284	628	1,491	1,252
13,637	637	1,282	2,730	1,040	1,737	2,744	3,467
987	-	(12)	481	90	133	38	257
*8,886	*703	*1,026	*696	*527	*1,011	*2,148	*2,775
-	(119)	(192)	68	23	51	214	(45)
*3,764	*53	*460	*1,485	*400	*542	*344	*480
*1,230	*15	*135	*501	*137	*177	*112	*153
*2,534	*38	*325	*984	*263	*365	*232	*327
6	-	6	-	-	-	-	-
*2,540	*38	*331	*984	*263	*365	*232	*327
(34)	-	(28)	-	(6)	-	(1)	1
*2,506	*38	*303	*984	*257	*365	*231	*328
%10.0	-	*16.4%	*8.4%	*9.0%	*20.0%	*9.1%	*8.1%
359,560	5,456	109,108	100,766	26,856	23,520	30,064	63,790
126	-	126	-	-	-	-	-
334,542	1,083	96,739	30,714	18,330	26,684	125,019	35,973
300,549	1,912	22,214	140,621	34,320	21,943	30,548	48,991
117,382	-	77,724	2,315	1,446	2,633	31,204	2,060
664,079	-	439,320	94,356	10,555	7,606	110,282	1,960
915	-	-	-	-	-	915	-
*13,914	*598	*919	*816	*1,003	*1,726	*3,397	*5,455
12,393	-	7,103	1,809	641	856	339	1,645
(4,222)	-	(5,891)	56	56	221	844	492
(11)	-	(442)	237	53	32	33	76
8,160	-	770	2,102	750	1,109	1,216	2,213

ביאור 31 מגזרי פעילות ואזורים גיאוגרפיים (המשך)

ב. מידע על אזורים גיאוגרפיים⁽¹⁾

ליום 31 בדצמבר		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014	
סך נכסים		רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק			הכנסות ⁽²⁾			
*326,239	343,018	*2,406	*2,380	2,632	12,293	12,458	12,721	ישראל
29,077	40,262	60	105	62	555	522	604	צפון אמריקה
24,412	24,366	37	66	45	767	683	693	אירופה
292	148	3	(3)	1	22	1	4	אחר
53,781	64,776	100	168	108	1,344	1,206	1,301	סך-הכל מחוץ לישראל
*380,020	407,794	*2,506	*2,548	2,740	13,637	13,664	14,022	סך-הכל מאוחד

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ראה ביאור 10 ד.2).
 (1) החלוקה לאזורים גיאוגרפיים בוצעה לפי מיקום הנכסים. המרכז לבנקאות פרטית בינלאומית בתל-אביב, המהווה חלק אינטגרלי ממערך ה-GPB, שוייך אף הוא לפעילות מחוץ לישראל.
 (2) הכנסות: הכנסות ריבית, נטו, לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי והכנסות שאינן מריבית.

ביאור 32 יוזמות חקיקה

מספר חוקים שנחקקו לאחרונה וכן יוזמות או הצעות-חוק ממלכתיות או פרטיות, המצויות בשלבים שונים של הכנה ואשר עשויות להפוך לחוקים אף הן, עלולים לגרום לבנק לסבול מסרבול וחשיפה לתביעות מטרידות, או ממגבלות בפעילותו וממילא - להשפעה לרעה על רווחיותו בעתיד. אין ביכולתו של הבנק להעריך את ההשפעה בעתיד, של האמור לעיל על קבוצת הבנק.

ביאור 33 תמצית דוחות של הבנק

א. תמצית מאזן

31 בדצמבר		
2013	2014	
נכסים		
41,982	53,266	מזומנים ופיקדונות בבנקים
48,351	45,989	ניירות-ערך
36	474	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
231,399	241,591	אשראי לציבור
(3,745)	(3,934)	הפרשה להפסדי אשראי
227,654	237,657	אשראי לציבור, נטו
1,169	1,861	אשראי לממשלות
*15,936	16,361	השקעות בחברות מוחזקות
*2,988	2,933	בניינים וציוד
10,404	15,747	נכסים בגין מכשירים נגזרים
*5,340	6,819	נכסים אחרים
*353,860	381,107	סך-כל הנכסים
התחייבויות והון		
278,067	298,427	פיקדונות הציבור
4,623	4,489	פיקדונות מבנקים
613	455	פיקדונות הממשלה
22,783	21,566	כתבי התחייבות נדחים
11,808	16,329	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
7,132	8,480	התחייבויות אחרות
325,026	349,746	סך-כל ההתחייבויות
*28,834	31,361	הון
*353,860	381,107	סך-כל ההתחייבויות וההון

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ראה ביאור 10.ד(2).

ביאור 33 תמצית דוחות של הבנק (המשך)

ב. תמצית דוח רווח והפסד

2012	2013	2014	
13,540	12,251	10,038	הכנסות ריבית
(6,081)	(4,906)	(2,775)	הוצאות ריבית
7,459	7,345	7,263	הכנסות ריבית, נטו
920	844	346	הוצאות בגין הפסדי אשראי
6,539	6,501	6,917	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
הכנסות שאינן מריבית:			
43	425	635	הכנסות מימון שאינן מריבית
3,185	3,258	3,281	עמלות
69	75	91	הכנסות אחרות
3,297	3,758	4,007	סך-כל ההכנסות שאינן מריבית
הוצאות תפעוליות ואחרות:			
*4,382	*4,728	4,594	משכורות והוצאות נלוות
*1,411	*1,339	1,323	אחזקה ופחת בניינים וציוד
1,198	1,195	1,416	הוצאות אחרות
*6,991	*7,262	7,333	סך-כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
*2,845	*2,997	3,591	רווח לפני מסים
*1,068	*1,042	1,501	הפרשה למסים על הרווח
*1,777	*1,955	2,090	רווח לאחר מסים
729	593	650	חלקו של הבנק ברווחים של חברות מוחזקות לאחר מסים
			רווח נקי:
*2,506	*2,548	2,740	המיוחס לבעלי מניות הבנק

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ראה ביאור 10 ד.2).

ביאור 33 תמצית דוחות של הבנק (המשך)

ג. תמצית דוח על תזרימי מזומנים

2012	2013	2014	
תזרימי מזומנים מפעילות (לפעילות) שוטפת			
*2,506	*2,548	2,740	רווח נקי לשנה
התאמות הדרושות כדי להציג את תזרימי המזומנים מפעילות שוטפת:			
(729)	(593)	(650)	חלקו של הבנק ברווחים בלתי מחולקים של חברות מוחזקות
*593	*555	507	פחת על בניינים וציוד
19	19	17	הפחתות
920	844	346	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(235)	(296)	(297)	רווח ממימוש של ניירות-ערך זמינים למכירה ומוחזקים לפדיון
(26)	-	(29)	רווח שמומש ושטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של ניירות-ערך למסחר
(5)	(11)	(5)	רווח ממימוש בניינים וציוד
31	101	112	שינוי בהטבה בשל עסקות תשלום מבוססות מניות
119	340	211	שינוי בהתחייבויות, נטו, בגין זכויות עובדים
*215	*544	(445)	חסים נדחים, נטו
(19)	(1)	-	רווח ממכירות תיקי אשראי
402	1,372	(1,305)	התאמות בגין הפרשי שער
(814)	(307)	(1,791)	הפרשי צבירה שנכללו בפעולות השקעה ומימון
שינוי נטו בנכסים שוטפים:			
1,036	(527)	(2,637)	פיקדונות בבנקים
(4,207)	(2,728)	(10,312)	אשראי לציבור
(182)	(371)	(692)	אשראי לממשלות
(47)	11	(438)	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
967	(916)	(5,343)	נכסים בגין מכשירים נגזרים
(229)	1,420	(1,320)	ניירות-ערך למסחר
(717)	(225)	(1,164)	נכסים אחרים
שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות:			
(126)	(1,270)	(134)	פיקדונות מבנקים
15,030	482	20,360	פיקדונות מהציבור
(456)	(16)	(158)	פיקדונות מהממשלה
(587)	(561)	-	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
(447)	(647)	4,513	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
789	135	1,027	התחייבויות אחרות
*13,371	*1,186	3,113	מזומנים, נטו, מפעילות (לפעילות) שוטפת

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ראה ביאור ד.2).

ביאור 33 תמצית דוחות של הבנק (המשך)

ג. תמצית דוח על תזרימי מזומנים (המשך)

2012	2013	2014	
תזרימי מזומנים מפעילות (לפעילות) השקעה			
-	(39)	(50)	רכישת אגרות-חוב מוחזקות לפדיון
102	237	10	תמורה מפדיון אגרות-חוב מוחזקות לפדיון
(39,572)	(55,603)	(28,360)	רכישת ניירות-ערך זמינים למכירה
14,830	23,795	14,069	תמורה ממכירת ניירות-ערך זמינים למכירה
9,313	25,198	20,271	תמורה מפדיון ניירות-ערך זמינים למכירה
-	(49)	-	רכישת תיקי אשראי
486	201	-	תמורה ממכירת תיקי אשראי
5	95	294	דיבידנדים שהתקבלו מחברות כלולות
(20)	(4)	(105)	השקעות בחברות מוחזקות
38	103	107	תמורה ממימוש חברות מוחזקות ומפירעון שטרי הון
*(536)	*(496)	(460)	רכישת בניינים וציוד
13	30	13	תמורה ממימוש בניינים וציוד
*(15,341)	*(6,532)	5,789	מזומנים, נטו מפעילות (לפעילות) השקעה
תזרימי מזומנים מפעילות (לפעילות) מימון			
2,831	-	(16)	הנפקת אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
(760)	(860)	(1,018)	פדיון אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
15	4	5	הנפקת מניות ואופציות
-	(276)	(448)	דיבידנד ששולם לבעלי-מניות הבנק
(113)	(127)	(85)	רכישה עצמית של מניות
1,973	(1,259)	(1,562)	מזומנים, נטו, מפעילות (לפעילות) מימון
3	(8,977)	7,340	גידול (קיטון) במזומנים
51,496	51,097	40,748	יתרת מזומנים לתחילת השנה
(402)	(1,372)	1,305	השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות מזומנים
51,097	40,748	49,393	יתרת מזומנים לסוף השנה
ריבית ומסים ששולמו ו/או התקבלו:			
15,115	13,217	12,725	ריבית שהתקבלה
(6,194)	(5,478)	(3,970)	ריבית ששולמה
1	1	2	דיבידנדים שהתקבלו
(1,215)	(1,502)	(2,465)	מסים על הכנסה ששולמו
167	-	485	מסים על הכנסה שהתקבלו

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ראה ביאור ד.21.

ביאור 34 רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר

א. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לאחר השפעת מס

רווח כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק	רווח כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה				יתרה ליום 1 בינואר 2012
		התאמות בגין הצגת נירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן	התאמות מדרגום*, נטו לאחר השפעת גידורים**	רווחים (הפסדים) נטו בגין גידורי תזרים מזומנים	סך-הכל	
220	-	233	-	(13)	220	2012
416	3	413	9	(3)	419	שינוי נטו במהלך השנה
636	3	646	9	(16)	639	יתרה ליום 1 בינואר 2013
39	(2)	56	(26)	7	37	שינוי נטו במהלך השנה
675	1	702	(17)	(9)	676	יתרה ליום 1 בינואר 2014
270	1	261	7	3	271	שינוי נטו במהלך השנה
945	2	963	(10)	(6)	947	יתרה ליום 31 בדצמבר 2014

* התאמות מדרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה שונה ממטבע הפעילות של הבנק.
 ** רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעות נטו במטבע-חוץ.

ביאור 34 רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר (המשך)

ב. השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לפני השפעת מס ואחרי השפעת מס

לשנה שהסתיימה ביום									
31 בדצמבר 2012			31 בדצמבר 2013			31 בדצמבר 2014			
לאחר	השפעת	לפני	לאחר	השפעת	לפני	לאחר	השפעת	לפני	
מס	מס	מס	מס	מס	מס	מס	מס	מס	
השינויים במרכיבי רווח (הפסד)									
כולל אחר לפני ייחוס לבעלי									
זכויות שאינן מקנות שליטה:									
התאמות בגין ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן:									
476	(168)	644	250	(122)	372	472	(183)	655	רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן
(63)	31	(94)	(194)	97	(291)	(211)	61	(272)	(רווחים) הפסדים בגין ניירות-ערך זמינים למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ⁽¹⁾
413	(137)	550	56	(25)	81	261	(122)	383	שינוי נטו במהלך השנה התאמות מתרגום*:
5	-	5	(69)	-	(69)	15	-	15	התאמות מתרגום דוחות כספיים
4	(3)	7	43	(25)	68	(8)	5	(13)	גידורים**
9	(3)	12	(26)	(25)	(1)	7	5	2	שינוי נטו במהלך השנה גידור תזרימי מזומנים:
(3)	(10)	7	7	(3)	10	3	(2)	5	(רווחים) הפסדים נטו בגין גידורי תזרימי מזומנים שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד
(3)	(10)	7	7	(3)	10	3	(2)	5	שינוי נטו במהלך השנה
419	(150)	569	37	(53)	90	271	(119)	390	סך-הכל השינוי נטו במהלך השנה
השינויים במרכיבי רווח (הפסד)									
כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות									
שאינן מקנות שליטה:									
3	-	3	(2)	-	(2)	1	-	1	סך-הכל השינוי נטו במהלך השנה
השינויים במרכיבי רווח (הפסד)									
כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק:									
416	(150)	566	39	(53)	92	270	(119)	389	סך-הכל השינוי נטו במהלך השנה

* התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ שמתבע הפעילות שלה שונה ממטבע הפעילות של הבנק.

** רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעות נטו במטבע-חוץ.

(1) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מיומן שאינן מריבית. פירוט נוסף ראה בביאור 24 - הכנסות מיומן שאינן מריבית.

ביאור 35 מידע על בסיס נתונים נומינלים הסטוריים לצורכי מס - הבנק

31 בדצמבר		
2013	2014	
*353,732	381,004	סך-הכל נכסים
325,026	349,746	סך-הכל התחייבויות
*28,706	31,258	הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק

2012	2013	2014	
*2,537	*2,593	2,765	רווח נקי

* יישום למפרע - לפרטים בדבר יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות תוכנה ראה ביאור 10.ד.2).

דוח תקופתי לשנת

2014

תקנה 9 דוחות כספיים

הדוחות הכספיים השנתיים המבוקרים בצירוף חוות דעת רואי החשבון המבקרים, מצורפים ומהווים חלק בלתי נפרד מדוח זה.

תקנה 10 ג'

אין.

תקנה 11 רשימת השקעות בחברות בנות ובחברות קשורות לתאריך הדוח על המצב הכספי

א. במניות ובניירות-ערך המירים

מספר מניות	סוג המניה		שם המניה	שם החברה
	סוג מטבע	ערך נקוב למניה		
				באמ"י נכסים בע"מ
				בי אייג' איי אינווסטמנט אדויסורס אסיה
				בי אייג' איי ייעוץ השקעות גלובליות (ישראל) בע"מ
				ביצור בע"מ
				ביתן חבי' להשקעות ולמשכנתאות בע"מ
				בנק הפועלים (לוקסמבורג) ס.א
				בנק הפועלים (קיימן) לימיטד
				בנק הפועלים (שוויץ) לימיטד
				בנק פוזיטיף קרדי וה קלקימנה בנקאסי אי.א.ס.
				גדיד פועלים בע"מ
				גי' אס סי בנקפוזיטיב
				גלובל פקטורינג בע"מ
				דירור ב.פ. בע"מ
				דירור ב.פ. השקעות (1992) בע"מ
				דירור ב.פ. נכסים (1993) בע"מ
				המטה לביצוע הסדר הקיבוצים בע"מ
				הפועלים (לטין אמריקה) ס.א
				הפועלים אינטרנשיונל (נ.ו.)
				הפועלים אמריקאי ישראלי בע"מ
				הפועלים הנפקות בע"מ
				הפועלים נכסים (מניות) בע"מ
				הפועלים סקיריטיס יו אס איי אינק
				זהר-השמש להשקעות בע"מ
				חברה לרישומים של בנק הפועלים בע"מ
				חברת נאמנות עשרת אלפים ואחת בע"מ
				חברת נאמנות עשרת אלפים ושתיים לבן בע"מ
				חניון אלנבי 115 תל-אביב בע"מ
				חצרון חברה להשקעות בע"מ

שיעור החזקה				שווי מאזני (במיליוני ש"ח)	סך-הכל ערך נקוב
בסמכות למנות דירקטורים	בהצבעה	בהון	בנייר הערך		
100%	100%	100%	100%		5
100%	100%	100%	100%	3	1,250,000
100%	100%	100%	100%	6	100,000
100%	100%	100%	100%	406	10,007.7
100%	100%	100%			
100%	100%	100%			
100%	100%	100%			
100%	100%	100%	100%	(169)	34,820
100%	100%	100%	100%		5,999.979
100%	100%	100%	100%	153	74,990,000
100%	100%	100%	100%	46	13,579,143
100%	100%	100%	100%	1,645	65,000,000
70%	70%	70%		500	
100%	100%	100%	100%	3	1,500,000
100%	100%	100%			
100%	100%	100%			
100%	100%	100%		584	
100%	100%	100%			
100%	100%	100%			
38%	38%	38%	38%		3
100%	100%	100%		32	
100%	100%	100%	100%	12	250,000
100%	100%	100%	100%	99	93,076.887
100%	100%	100%	100%	41	18,150,006
100%	100%	100%		1,176	
100%	100%	100%		137	
100%	100%	100%	100%	787	1.9999
100%	100%	100%	100%		1,000
100%	100%	100%			
100%	100%	100%			
42%	42%	42%	42%		0.042
33%	33%	33%			

תקנה 11 רשימת השקעות בחברות בנות ובחברות קשורות לתאריך הדוח על המצב הכספי (המשך)

א. במניות ובניירות-ערך המירים (המשך)

מספר מניות	סוג המניה		שם המניה	שם החברה
	סוג מטבע	ערך נקוב למניה		
3,420	שקל חדש	1,000	מניות רגילות	חרמש פועלים בע"מ
				טרינל חברה למסחר ולהשקעות
				יורופי (יורוקרד) ישראל בע"מ
				ישראלכרט (נכסים) 1994 בע"מ
1	שקל חדש	0.0001	מניות מיוחדות	ישראלכרט בע"מ
721,925	שקל חדש	0.0001	מניות רגילות	ישראלכרט בע"מ
				ישראלכרט מימון בע"מ
95	שקל חדש	0.1	מניות רגילות	מבנים וציוד בע"מ
				מי-עוז בע"מ
1	שקל חדש	0.0001	מניות רגילות א'	מישור פועלים בע"מ
20,000	שקל חדש	0.0001	מניות רגילות	מסיק פועלים בע"מ
1,500	שקל חדש	1,000	מניות רגילות א'	מסיק פועלים בע"מ
6,250,000	שקל חדש	0.001	מניות רגילות	מרכז סליקה בנקאי בע"מ
				סי ביליסים טקנולוגיירי
99	שקל חדש	1	מניות רגילות	ספנות נכסים בע"מ
30,000	שקל חדש	1	מניות רגילות	ספנות שרותי נאמנות בע"מ
20,000	שקל חדש	0.0001	מניות רגילות	עינת (נכסים) בע"מ
100,000	שקל חדש	0.0001	מניות רגילות	עלצור חברה לפיתוח נכסים בע"מ
				פאם הולדינג אל.טי.די
3,070	שקל חדש	1	מניות רגילות	פועלים - החזקות פיננסיות (1993) בע"מ
				פועלים אופקים בע"מ
				פועלים אססט מנג'מנט (אירלנד) לימיטד
				פועלים אססט מנג'מנט (יו.קיי) לימיטד
139,326	שקל חדש	1	מניות רגילות	פועלים אקספרס בע"מ
10,000,000	שקל חדש	0.0001	מניות רגילות	פועלים בשירות עצמי בע"מ
10,000	שקל חדש	1	מניות רגילות	פועלים בתבונה בע"מ
				פועלים דלתא פנד שותפות מוגבלת
				פועלים וונצ'רס - ניהול קרנות בע"מ
				פועלים וונצ'רס 1 בע"מ
				פועלים וונצ'רס 2 אל.פי
				פועלים וונצ'רס בע"מ

שיעור החזקה					
בסמכות למנות דירקטורים	בהצבעה	בהון	בנייר הערך	שווי מאזני (במיליוני ש"ח)	סך-הכל ערך נקוב
100%	100%	100%	100%	5	3,420,000
100%	100%	100%			
100%	100%	100%			
100%	100%	100%			
99%	99%	98%	100%	2,184	0.0001
99%	99%	98%	98%	2,184	72.1925
100%	100%	100%			
100%	100%	100%	95%		9.5
100%	100%	100%		1	
50%	50%	50%	100%		0.0001
100%	100%	100%	100%		2
100%	100%	100%	100%		1,500,000
25%	25%	25%	25%	22	6,250
100%	100%	100%			
100%	100%	100%	99%		99
100%	100%	100%	100%		30,000
100%	100%	100%	100%	0	2
100%	100%	100%	100%		10
100%	100%	100%		132	
100%	100%	100%	100%	6	3,070
100%	100%	100%			
100%	100%	100%			
100%	100%	100%	100%	292	139,326
100%	100%	100%	100%	13	1,000
100%	100%	100%	100%	(14)	10,000
99%	99%	99%			
100%	100%	100%			
100%	54%	54%			
100%	0%	0%			
100%	100%	100%			

תקנה 11 רשימת השקעות בחברות בנות ובחברות קשורות לתאריך הדוח על המצב הכספי (המשך)

א. במניות ובניירות-ערך המירים (המשך)

מספר מניות	סוג המניה			שם המניה
	סוג מטבע	ערך נקוב למניה	סוג המניה	
שם החברה				
				פועלים ונציר סרביסס ישראל בע"מ
				פועלים משכנתאות סוכנות לביטוח (2005) בע"מ
				פועלים סהר בע"מ
40,021	שקל חדש	1	מניות רגילות	פועלים שוקי הון - בית השקעות בע"מ
				פועלים שוקי הון בע"מ
				פועלים שוקי הון - יישומים ומחקרים פיננסיים בע"מ
				פועלים שוקי הון (יורו) בע"מ
183,613	שקל חדש	0.0001	מניות רגילות א'	פועלים שוקי הון והשקעות - החזקות בע"מ
280,695	שקל חדש	0.0001	מניות רגילות ב'	פועלים שוקי הון והשקעות - החזקות בע"מ
200,005	שקל חדש	1	מניות רגילות	פועלים שרותי נאמנות בע"מ
129,050,000	שקל חדש	0.0001	מניות רגילות	פועלית בע"מ
				פי סי אם - אייץ אס יו הולדינגס אינק
				פי סי אם הדסון הולדינגס אל אל סי
				פי סי אם הדסון מנג'מנט קומפני הולדינגס אל פי
50,000	שקל חדש	1	מניות רגילות	פעילים ניהול תיקי השקעות בע"מ
5,000	שקל חדש	0.001	מניות רגילות	פעילים ניהול תיקי השקעות בע"מ
370,214	שקל חדש	100	מניות רגילות	פקעות פועלים בע"מ
1	שקל חדש	0.0001	מניות רגילות	צדית בע"מ
				צמרת מימונים בע"מ
58,351,356,355	שקל חדש	0.0001	מניות רגילות	קונטיננטל פועלים בע"מ
20	שקל חדש	0.0001	מניות הנהלה א'	קונטיננטל פועלים בע"מ
20	שקל חדש	0.0001	מניות הנהלה ב'	קונטיננטל פועלים בע"מ
20,000	שקל חדש	0.0001	מניות רגילות	רבדים (נכסים) בע"מ
32	שקל חדש	0.0001	מניות רגילות	רמחל פועלים בע"מ
1	דולר ארצות-הברית	1	מניות רגילות	שור-הא אינטרנשיונל לימיטד.
13,800,000	שקל חדש	0.0001	מניות רגילות	שירותי בנק אוטומטיים בע"מ
1	שקל חדש	0.0001	מניות רגילות א'	תבואת פועלים בע"מ
5,009,997	שקל חדש	0.0001	מניות רגילות	תמורה חברה פיננסית בע"מ
60,000,000	שקל חדש	0.0001	מניות רגילות	תעודה חברה פיננסית בע"מ
2,991	שקל חדש	0.0001	מניות רגילות	תרשיש - החזקות והשקעות הפועלים בע"מ

בסמכות למנות דירקטורים	שיעור החזקה			שווי מאזני (במיליוני ש"ח)	סך-הכל ערך נקוב
	בהצבעה	בהון	בנייר הערך		
100%	100%	100%		4	
100%	100%	100%		17	
100%	100%	100%		289	
100%	100%	100%	0%	704	40,021
100%	100%	100%			
100%	100%	100%			
100%	100%	100%			
100%	100%	100%	5%		18.3613
100%	100%	100%	5%		28.0695
100%	100%	100%	100%	32	200,005
100%	100%	100%	100%		12,905
100%	100%	100%			
100%	100%	100%			
100%	100%	100%			
100%	100%	100%	100%	67	50,000
100%	100%	100%	100%	67	5
100%	100%	100%	100%	295	37,021,400
100%	100%	100%	0%		0.0001
100%	100%	100%			
100%	100%	100%	100%	530	5,835,135.636
100%	100%	100%	100%	530	0.002
100%	100%	100%	100%	530	0.002
100%	100%	100%	100%		2
100%	100%	100%	100%		0.0032
100%	100%	100%	0%		1
34%	34%	34%	35%	88	1,380
50%	50%	50%	100%		0.0001
100%	100%	100%	100%		500.9997
100%	100%	100%	100%	(35)	6,000
100%	100%	100%	68%	4,601	0.2991

תקנה 11 רשימת השקעות בחברות בנות ובחברות קשורות לתאריך הדוח על המצב הכספי (המשך)

ב. באגרות-חוב ובשטרי-הון

שנת פירעון סופי	שיעור ריבית (ב-%)	יתרה מאזנית (מיליוני ש"ח)	תנאי הצמדה	שם החברה
2014	-	200	לא-צמוד	ביצור בע"מ
2014	-	850	לא-צמוד	זהר - השמש להשקעות בע"מ
2014	-	29	לא-צמוד	פועלים בתבונה
2014	-	3	לא-צמוד	עלצור חברה לפיתוח נכסים בע"מ
2014	-	286	לא-צמוד	תעודה חברה פיננסית בע"מ

ג. יתרת הלוואות ליום 31 דצמבר 2014

זמן פירעון סופי	שיעור ריבית הלוואות צמודות מטבע-חוץ	שיעור ריבית הלוואות צמודות מדד	שיעור ריבית הלוואות מטבע-חוץ	שיעור ריבית הלוואות לא-צמודות	יתרת הלוואות ליום 31.12.14	מיליוני ש"ח
					%	
2019			2.3-5.8		2,202	בנק הפועלים (לוקסמבורג) אל.טי.די
ללא מועד פירעון			3.154-3.156		133	בנק פוזיטיף קרדי וקלקינמה
2015			1.03-1.35		78	הפועלים סקויריטיס יו אס איי אינק
ללא מועד פירעון					850	זהר השמש להשקעות בע"מ
ללא מועד פירעון					28	ישראלכרט בע"מ
ללא מועד פירעון					2	פועלים אקספרס בע"מ
ללא מועד פירעון					29	פועלים בתבונה בע"מ
ללא מועד פירעון					286	תעודה חברה פיננסית בע"מ
ללא מועד פירעון					200	ביצור בע"מ
ללא מועד פירעון					3	עלצור בע"מ

תקנה 11 רשימת השקעות בחברות בנות ובחברות קשורות לתאריך הדוח על המצב הכספי (המשך)

ד. רשימת חברות לא פעילות:

בפירוק מרצון	אמ"י נאמנים בע"מ
	בניני ציבור בע"מ
	הסנה חברה ישראלית לביטוח בע"מ
בפירוק מרצון	הפועלים אחזקות (לטין אמריקה) בע"מ
	הפועלים שירותי ניהול (אמריקה הלטינית) בע"מ
	חברה לפתוח אשקלון ברנע בע"מ
בפירוק מרצון	חברת כפר הנופש אשקלון בע"מ
	חברת נאמנות עשרת אלפים ואחת בע"מ
	חברת נאמנות עשרת אלפים ושתיים לבן בע"מ
בפירוק מרצון	חברת נאמנות של תעוש בע"מ
	חברת עודאר בע"מ
בפירוק מרצון	יפת רישומים בע"מ
	מישור פועלים בע"מ
	מטעי רמתיים בע"מ
בפירוק מרצון	פועלים (רוממה) נאמנים בע"מ
בפירוק מרצון	פועלים וונצ'רס 1 בע"מ
בפירוק מרצון	פועלים וונצ'רס 2 אל.פי
	פרדס א ד ס בע"מ
	קמור מימון והשקעות בע"מ
	קרקעות בגושים 7123 7124 7128 בע"מ
בפירוק מרצון	רותסה בע"מ
	תבואת פועלים בע"מ
בפירוק מרצון	תוט תיור וטיול בע"מ
בפירוק מרצון	תעוש אזורי פיתוח בע"מ

תקנה 12 שינויים בהשקעות הבנק בחברות בנות ובחברות קשורות בתקופת הדוח

שם החברה	שם המניה	סוג המניה		תאריך השינוי	מהות השינוי	סך-הכל ערך נקוב	עלות (במיליוני ש"ח)
		ערך נקוב למניה	סוג מטבע				
בנק הפועלים (לוקסמבורג) א.א.	מניה	100	דולר	24.02.14	השקעה	300,000	105
חברות שפורקו במהלך השנה:							
ספנות השקעות בע"מ							
אוצר בבל בע"מ							
נכסי בבל בע"מ							
שורש פועלים בע"מ							
אגוז חברה פיננסית בע"מ							
פועלים (גשור) בע"מ							
פועלים שקד חברה פיננסית בע"מ							
בנעד חברה להשקעות בע"מ							
מיטבית מעיין למחקר ופיתוח בע"מ							
הפועלים נומיניס לימיטד							

תקנה 13 הכנסות של חברות בת וחברות קשורות והכנסות הבנק מהן לתאריך הדוח על המצב הכספי*

שם החברה	רווח (הפסד) שדווח על-ידי החברה		הכנסות הבנק	
	רווח נקי	רווח אחר	דמי ניהול	דיבידנד
במיליוני ש"ח				
אופז בע"מ	36			
אוצר בבל בע"מ	1			1
בי אייבי איי אינווסטמנט אדויסורס אסיה	14			
ביצור בע"מ	5			
ביתן חבי להשקעות ולמשכנתאות בע"מ	(13)		74	
בנק הפועלים (לוקסמבורג) א.א.	2			177
בנק הפועלים (קיימן) לימיטד	94		16	
בנק הפועלים (שוויץ) לימיטד	(111)	(6)		
בנק פוזיטיף קרדי וה קלקימנה בנקאסי אי.א.ס.	(3)			
גי אס סי בנק פוזיטיף	2			
גלובל פקטורינג בע"מ	(1)			
דיר ב.פ. בע"מ	(1)			
הפועלים (לטיין אמריקה) א.א.	(1)			

* חברות שלא היו להן רווחים (הפסדים) בתקופת החשבון, וגם לבנק לא נבעו מהן הכנסות בתקופת החשבון, לא נכללו ברשימה זו. חברות בחו"ל - במטבע מקומי מתורגם לפי שער חליפין ליום 31 בדצמבר 2014.

תקנה 13 הכנסות של חברות בת וחברות קשורות והכנסות הבנק מהן לתאריך הדוח על המצב הכספי* (המשך)

שם החברה	רווח נקי		רווח אחר		רווח (הפסד) שדווח על-ידי החברה
	רווח נקי	רווח אחר	רווח אחר	רווח נקי	
	במיליוני ש"ח				
	11				
הפועלים אמריקאי ישראלי בע"מ		1			
הפועלים נכסים (מניות) בע"מ		23			
הפועלים סקויריטיס יו אס איי אינק		1	1		
זהר-השמש להשקעות בע"מ		48			
יורופי (יורוקרד) ישראל בע"מ		(6)			
ישראלכרט (נכסים) 1994 בע"מ		7			
ישראלכרט בע"מ	238		15	1	232
ישראלכרט מימון בע"מ	36				
מרכז סליקה בנקאי בע"מ	7				
סי בייליסיים טקנולוגילרי	1				
ספנות השקעות בע"מ	10				
עלצור חברה לפיתוח נכסים בע"מ		1		11	
פועלים - החזקות פיננסיות (1993) בע"מ	3				3
פועלים אופקים בע"מ	12				
פועלים אסטט מנג'מנט (י.וק"י) לימיטד	11				
פועלים אקספרס בע"מ	45		1		48
פועלים בתבונה בע"מ	16				
פועלים וונצ'רס בע"מ	23				
פועלים משכנתאות סוכנות לביטוח (2005) בע"מ	13				
פועלים סהר בע"מ	13				
פועלים שוקי הון - בית השקעות בע"מ	14				
פועלים שוקי הון בע"מ	5				
פועלים שוקי הון (יורו) בע"מ	1				
פועלים שוקי הון והשקעות - החזקות בע"מ	29				
פועלים שרותי נאמנות בע"מ	1				
פועלית בע"מ	3				
פי סי אם הדסון הולדינגס אל אל סי	(6)				
פעילים ניהול תיקי השקעות בע"מ	22				
צדית בע"מ	1				1
צמרת מימונים בע"מ	6				
קונטיננטל פועלים בע"מ	2				65
רבדים (נכסים) בע"מ	38		2		
רמחל פועלים בע"מ	2				
שור-הא אינטרנשיונל לימיטד.	1				
שרותי בנק אוטומטיים בע"מ	13				12
תעודה חברה פיננסית בע"מ	14				15
תרשיש - החזקות והשקעות הפועלים בע"מ	142				

* חברות שלא היו להן רווחים (הפסדים) בתקופת החשבון, וגם לבנק לא נבעו מהן הכנסות בתקופת החשבון, לא נכללו ברשימה זו. חברות בחו"ל - במטבע מקומי מתורגם לפי שער חליפין ליום 31 בדצמבר 2014.

תקנה 14 רשימת קבוצות של יתרות הלוואות שניתנו לתאריך הדוח על המצב הכספי, אם מתן הלוואות היה אחד מעיסוקיו העיקריים של התאגיד

הרשימה נכללת בביאור 4 ג' בדוחות הכספיים.

תקנה 20 מסחר בבורסה – ניירות-ערך שנרשמו למסחר – מועדי וסיבות הפסקת מסחר

במהלך שנת 2014 לא הופסק המסחר בבורסה במניות הבנק.

תקנה 21 גמולים לבעלי עניין ולנושאי משרה בכירה

לפרטים בדבר שכר והטבות למקבלי השכר הגבוה ביותר מבין נושאי המשרה בקבוצת הבנק, נכללו בדוח הדירקטוריון, עמוד 210. גמול הניתן לדירקטורים, למעט ליו"ר הדירקטוריון שאינו חורג מהמקובל ומשולם לפי תקנות 4 ו-5 לתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), התש"ס-2000, הסתכם בשנת 2014 בסך של 11,782 אלפי ש"ח.

תקנה 21א השליטה בתאגיד

פרטים בדבר השליטה בבנק, נכללים בדוח הדירקטוריון, עמוד 14.

תקנה 22 עסקות עם בעלי שליטה

1. פרטים בדבר עסקות עם בעלי שליטה, ראה בפרק "עניינים אחרים" בדוח הדירקטוריון.
2. עסקות המנויות בסעיף 270(4) לחוק –
האסיפה הכללית השנתית של בעלי המניות של הבנק שהתקיימה ביום 3 בינואר 2012 ("האסיפה הכללית") אישרה ברוב מיוחד החלפת תקנה 24 לתקנון הבנק שעניינה שיפוי וביטוח לנושאי משרה בבנק, לרבות לנושאי משרה שבעלי השליטה בבנק עשויים להיחשב כבעלי עניין אישי במתן כתב השיפוי להם, כמפורט בדיווח המידי בדבר עסקה בין החברה לבעל שליטה בה, הכולל דיווח בדבר כינוס אסיפה כללית שנתית ביום 3 בינואר 2012 ("האסיפה הכללית"), שפרסם הבנק באמצעות מערכת הדיווח האלקטרונית, לרשות לניירות-ערך ולבורסה לניירות-ערך בתל-אביב, ביום 28 בנובמבר 2011, אסמכתא מס' 01-341340-2011 ולדיווח המידי בדבר תוצאות האסיפה לאישור עסקה עם בעל שליטה שפרסם הבנק באמצעות מערכת הדיווח האלקטרונית, לרשות לניירות-ערך ולבורסה לניירות-ערך בתל-אביב, ביום 3 בינואר 2012, אסמכתא מס' 01-006000-2012 ("הדיווחים המידיים לפרסום החלטות האסיפה הכללית השנתית של הבנק").

תקנה 22 עסקות עם בעלי שליטה (המשך)

כן אישרה האסיפה הכללית ברוב מיוחד את הענקת כתב שיפוי לנושאי המשרה בבנק, לרבות לנושאי משרה שבעלי השליטה עשויים להיחשב כבעלי עניין אישי במתן כתב השיפוי להם המכהנים או שכיחנו או שיכהנו בבנק מעת לעת, וכן לנושאי משרה כאמור שמכהנים או יכהנו לבקשת הבנק כנושא משרה בחברה אחרת כלשהי שהבנק מחזיק בה מניות, במישרין או בעקיפין או שיש לבנק עניין כלשהו בה, בנוסח שצורף לדיווחים המידיים לפרסום החלטות האסיפה הכללית השנתית של הבנק, הכולל בין היתר, הוראות הנוגעות לשיפוי נושאי משרה בקשר עם חוק אכיפה מנהלית וכן התאמתו לשינוי חקיקה שחלו בחוק החברות והוא כולל את אפשרויות השיפוי המותרות לפי דין לנושא משרה.

תקנה 24 מניות וניירות-ערך המורים המוחזקים על-ידי בעל עניין ונושאי משרה בכירה בתאגיד, בחברה בת או בחברה קשורה סמוך לתאריך הדוח על המצב הכספי

א. החזקה על-ידי בעלי עניין במניות הבנק:

מס' תאגיד	מניות ע"נ בשי"ח ⁽²⁾	שיעור החזקות בהון	שיעור החזקות בהצבעה ⁽¹⁾	שיעור החזקות בהון לאחר דילול	שיעור החזקות בהצבעה לאחר דילול
שם בעל עניין					
512705153	267,543,761	20.01	20.20	20.01	20.01
אריסון החזקות (1998) בע"מ					
520037573	8,382,105	0.63	0.63	0.63	0.63
מלח הארץ בע"מ					
	275,925,866	20.64	20.83	20.64	20.64
סך-הכל בעלי שליטה					
520041989	46,262,700	3.46	3.49	3.46	3.46
אקסלנס השקעות בע"מ					
520017450	34,781,414	2.83	2.85	2.83	2.83
הפניקס אחזקות בע"מ					
	81,044,114	6.29	6.34	6.29	6.29
סך-הכל החזקות קבוצת דלק בע"מ					

(1) הבנק מחזיק 12,892,582 מניות רדומות, והחזקה זו מהווה 100% מהמניות הרדומות.
 (2) 1.0 ש"ח ערך נקוב למניה רגילה אחת.

תקנה 24 מניות וניירות-ערך המירים המוחזקים על-ידי בעל עניין ונושאי משרה בכירה בתאגיד, בחברה בת או בחברה קשורה סמוך לתאריך הדוח על המצב הכספי (המשך)

ב. החזקות מניות הבנק על-ידי דירקטורים

מס' תאגיד	מניות ע"ב בשי"ח ⁽²⁾	שיעור ההחזקות בהון	שיעור ההחזקות בהצבעה ⁽¹⁾	שיעור ההחזקות בהון לאחר דיכול	שיעור ההחזקות בהצבעה לאחר דיכול
מ.ר. 053654927	244,021	0.02	0.02	0.02	0.02
rsu	266,666				0.02
מ.ר. 1228998	13,000	0.00	0.00	0.00	0.00
מ.ר. 12017539	29,920	0.00	0.00	0.00	0.00
מ.ר. 050709286	67,000	0.01	0.01	0.01	0.01
rsu	4,192				0.00

החזקת מניות הבנק על-ידי נושאי משרה בכירה:

מ.ר. 053508594	244,021	0.02	0.02	0.02	0.02
rsu	533,333				0.04
מ.ר. 007447386	66,204	0.00	0.01	0.00	0.00
rsu	99,929				0.01
מ.ר. 058677881	64,970	0.00	0.00	0.00	0.00
rsu	99,929				0.01
מ.ר. 024218422	23,728	0.00	0.00	0.00	0.00
מ.ר. 022007587	108,946	0.01	0.01	0.01	0.01
rsu	9,919				0.00
מ.ר. 013570890	56,360	0.00	0.00	0.00	0.00
rsu	2,671				0.00
מ.ר. 053906467	125,653	0.01	0.01	0.01	0.01
rsu	104,970				0.01
מ.ר. 028051910	72,387	0.01	0.01	0.01	0.01
rsu	179,858				0.01
מ.ר. 029443264	5,705	0.00	0.00	0.00	0.00
מ.ר. 069042505	64,970	0.00	0.00	0.00	0.00
rsu	99,929				0.01
מ.ר. 052222577	64,343	0.00	0.00	0.00	0.00
rsu	94,888				0.01
מ.ר. 007041809	31,590	0.00	0.00	0.00	0.00
rsu	52,072				0.00
מ.ר. 027760628	32,278	0.00	0.00	0.00	0.00
rsu	797				0.00
מ.ר. 028078525	70,370	0.01	0.01	0.01	0.01
rsu	9,918				0.00
מ.ר. 057069676	30,775	0.00	0.00	0.00	0.00
rsu	4,319				0.00

(1) הבנק מחזיק 12,892,582 מניות רדומות, והחזקה זו מהווה 100% מהמניות הרדומות.
 (2) 1.0 שי"ח ערך נקוב למניה רגילה אחת.

תקנה 24 מניות וניירות-ערך המירים המוחזקים על-ידי בעל עניין ונושאי משרה בכירה בתאגיד, בחברה בת או בחברה קשורה סמוך לתאריך הדוח על המצב הכספי (המשך)

החזקה על-ידי בעל עניין ונושאי משרה בשטרי הון המירים של הבנק:

שם בעל עניין	מס' תאגיד/ת.ז.	שם ניירות-ערך	שטרי הון ערך נקוב
אקסלנס השקעות בע"מ	520041989	פועלים ש.ה. א'	43,230,620
		פועלים ש.ה. ב'	18,000,000
		פועלים ש.ה. ג'	22,193,810
הפניקס אחזקות בע"מ	520017450	פועלים ש.ה. א'	239,295
		פועלים ש.ה. ב'	40,000,000
		פועלים ש.ה. ג'	50,956,188

ג. החזקה על-ידי בעלי עניין ונושאי משרה בכירה בניירות-ערך של חב' פועלים הנפקות ופועלים אינטרנשיונל

שם בעל עניין	מס' תאגיד/ת.ז.	שם ניירות-ערך	כמות
אקסלנס השקעות בע"מ	520041989	פועלים הנפ' הת ד'	6,664,513.00
		פועלים הנפ' 25	44,926,620.44
		פועלים הנפ' הת ט'	10,410,728.68
		פועלים הנפ' הת י'	179,856,463.00
		פועלים הנפ' הת י"א	54,076,206.00
		פועלים הנפ' הת י"ב	18,500,073.51
		פועלים הנפ' הת י"ג	4,619,149.00
		פועלים הנפ' ש. הון נד 1	76,192,773.89
		פועלים הנפ' 26	3,024,666.00
		פועלים הנפ' 29	37,029,912.00
		פועלים הנפ' 30	1,661,542.00
		פועלים הנפ' הת י"ד	128,774,736.00
		פועלים הנפ' 31	7,992,983.00
		פועלים הנפ' 32	28,812,044.00
		פועלים הנפ' טו	26,053,414.00
		פועלים הנפ' טז	5,172,458.00
		פועלים הנפ' 33	47,937,899.00

תקנה 24 מניות וניירות-ערך המירים המוחזקים על-ידי בעל עניין ונושאי משרה בכירה בתאגיד, בחברה בת או בחברה קשורה סמוך לתאריך הדוח על המצב הכספי (המשך)

ג. החזקה על-ידי בעלי עניין ונושאי משרה בכירה בניירות-ערך של חב' פועלים הנפקות ופועלים אינטרנשיונל (המשך):

כמות	שם ניירות-ערך	מס' תאגיד/ת.ז.	שם בעל עניין
4,411,668.00	פועלים הנפי' ד'	520017450	הפניקס אחזקות בע"מ
75,327,460.00	פועלים הנפי' 25		
11,994,319.55	פועלים הנפי' הת ט'		
106,048,058.00	פועלים הנפי' הת י'		
4,537,083.42	פועלים הנפי' הת י"א		
18,293,656.57	פועלים הנפי' הת י"ב		
6,578,443.29	פועלים הנפקות י"ג		
5,530,686.00	פועלים הנפי' ש.הון נד1		
794,544.00	פועלים הנפקות 26		
86,526,456.53	פועלים הנפי' 29		
69,015.00	פועלים הנפי' 30		
30,130,216.00	פועלים הנפי' הת י"ד		
80,312,126.00	פועלים הנפי' 31		
37,371,390.00	פועלים הנפי' 32		
145,619.00	פועלים הנפי' טו		
83,233,939.00	פועלים הנפי' 33		
48,101,062.00	פועלים הנפי' י'		שותפות תל בונד 20
37,950,843.00	פועלים הנפי' י"ד		
9,682,342.00	פועלים הנפי' י"א		שותפות תל בונד שקל'
9,146,924.00	פועלים הנפי' 29		
1,283,827.00	פועלים הנפי' טז		
114,093.39	פועלים הנפי' הת י"ב	12017539	יוסף ירום
449,182.00	פועלים הנפי' הת י"ג		
90,000.00	פועלים הנפי' ש.הון נד1		
137,800.00	פועלים הנפי' הת י"ג	007041809	יורם ויסברם
100,000.00	Hapoalim Internetalional NV ISIN xs0794601251	024218422	רון וקסלר

החזקות בעל עניין- בנק הפועלים בע"מ: ראה תקנה 11. א.

תקנה 24 מניות וניירות-ערך המירים המוחזקים על-ידי בעל עניין ונושאי משרה בכירה בתאגיד, בחברה בת או בחברה קשורה סמוך לתאריך הדוח על המצב הכספי (המשך)

פירוט נוסף בדבר המחזיקים העיקריים:

1. בעלי השליטה באריסון החזקות (1998) בע"מ (נכון ליום 26 ינואר 2015):

שיעור החזקה בהון	
30.00%	Eternity Holdings One Trust ⁽¹⁾
70.00%	Eternity Four - A Trust ⁽¹⁾
100.00%	סך-הכל

(1) גבי שרי אריסון הינה הנהגת העיקרית ב-Eternity Holdings One Trust וב-Eternity Four-A Trust. הנאמנים של כל אחד מהטראסטים הנ"ל בהתאמה הינם: The Northern Trust Company of Delaware ו-JP Morgan Trust Company, יחד עם The Northern Trust Company of Delaware. נמסר לבנק, כי לנהגת הנ"ל יהיה שיקול הדעת הבלעדי להצביע באסיפות בעלי המניות של אריסון החזקות (1998) בע"מ, מכח יפוי-כח, שניתנו לה על-ידי הנאמנים, בהתאמה, על-פי התנאים, שקבע בנק ישראל, ואשר הנאמנים הנ"ל אישרו, כי הם מודעים להם וכי הם נכונים לפעול על-פיהם. יפוי-הכח, שניתנו כאמור לעיל, ניתנו שלא מתוך כוונה לבטלם בשלב כלשהו; ואם יקרה ביטול כאמור של יפוי-הכח למי מהנהגים, חובה עליהם להודיע על כך לבנק ישראל מיידית ולא יאוחר מתום 7 ימים ממועד קבלת ההודעה על הביטול.

2. בעלי השליטה במלח הארץ בע"מ (לשעבר תעשיות מלח לישראל בע"מ):

אריסון השקעות בע"מ - מחזיקה ב-100% ממניות מלח הארץ בע"מ. אריסון השקעות בע"מ, מוחזקת במלואה על-ידי אריסון קיימות בע"מ, אשר מוחזקת על-ידי Eternity Holdings One Trust (3.8%) ו-Eternity Four-A Trust (96.2%).

3. קבוצת דלק

הפניקס אחזקות בע"מ

הפניקס אחזקות בע"מ הינה בעלת המניות היחידה בהפניקס חברה לביטוח בע"מ (100%) ובהפניקס השקעות ופיננסים בע"מ (100%). הפניקס חברה לביטוח הינה בעלת המניות היחידה בהפניקס פנסיה וגמל בע"מ (100%).

החזקות הנוסטרו של פניקס ביטוח מדווחות כחלקן החזקות נוסטרו של הפניקס אחזקות.

החזקות הנובעות מתיקי פוליסות משתתף ברווחים של חברת הפניקס חברה לביטוח בע"מ מדווחות כהשקעות עמיתים.

החזקות נוסטרו של הפניקס השקעות ופיננסים בע"מ, החזקות של הפניקס אחזקות וכן החזקות החברה המנהלת הפניקס פנסיה וגמל בע"מ והפניקס ניהול קרנות פנסיה וגמולים בע"מ.

קבוצת דלק בע"מ ("קבוצת דלק") מחזיקה בכ-52.31% מהון מניות הפניקס אחזקות.

אקסלנס השקעות בע"מ

הפניקס השקעות ופיננסים בע"מ מחזיקה בכ-89.81% מהון המניות הנפרע והמונפק של אקסלנס השקעות בע"מ. הפניקס השקעות ופיננסים בע"מ הינה חברת בת בבעלות מלאה של הפניקס אחזקות בע"מ אשר הינה בעלת השליטה באקסלנס השקעות בע"מ.

קבוצת דלק בע"מ

מחזיקה בכ-52.31% מהון המניות הפניקס אחזקות. קבוצת דלק בע"מ הינה חברה ציבורית אשר מניותיה נסחרות בבורסה לניירות-ערך בתל-אביב.

מר יצחק שרון (תשובה) הינו בעל השליטה בקבוצת דלק (בשרשו)

תקנה 24 מניות וניירות-ערך המירים המוחזקים על-ידי בעל עניין ונושאי משרה בכירה בתאגיד, בחברה בת או בחברה קשורה סמוך לתאריך הדוח על המצב הכספי (המשך)

ד. החזקות חברות בנות במניות של חברות-בת או קשורות

מספר חברה ברשם החברות	שם בעל העניין	שם החברה שבה מחזיק בעל העניין
511584781	הפועלים אמריקאי ישראלי בע"מ	באמ"י נכסים בע"מ
511584781	אמ"י נאמנים בע"מ	באמ"י נכסים בע"מ
1465245	בנק הפועלים (שוויץ) לימיטד	בי אייבי איי אינווסטמנט אדיוסורס אסיה
515082931	בנק הפועלים (שוויץ) לימיטד	בי אייבי איי ייעוץ השקעות נליובליות (ישראל) בע"מ
774163448	פועלים שוקי הון והשקעות - החזקות בע"מ	בנק הפועלים (לוקסמבורג) ס.א
774483903	תרשיש - החזקות והשקעות הפועלים בע"מ	בנק פוזיטיף קרדי וה קלקימנה בנקאסי אי.א.ס.
036551800	בנק פוזיטיף קרדי וה קלקימנה בנקאסי אי.א.ס.	ג'י אס סי בנקפוזיטיב
513634394	ישראלכרט בע"מ	גלובל פקטורינג בע"מ
510237878	אופז בע"מ	דיר ב.פ. בע"מ
511727232	דיר ב.פ. בע"מ	דיר ב.פ. השקעות (1992) בע"מ
511895773	דיר ב.פ. בע"מ	דיר ב.פ. נכסים (1993) בע"מ
774177877	בנק הפועלים (קיימן) לימיטד	הפועלים (לטין אמריקה) ס.א
511391278	אופז בע"מ	הפועלים נכסים (מניות) בע"מ
133732556	פי סי אם - אייץ אס יו הולדינגס אינק	הפועלים סקיריטיס יו אס איי אינק
510729205	פועלים שרותי נאמנות בע"מ	חברת נאמנות עשרת אלפים ואחת בע"מ
510729742	פועלים שרותי נאמנות בע"מ	חברת נאמנות עשרת אלפים ושתיים לבן בע"מ
510364508	רבדים (נכסים) בע"מ	חצרון חברה להשקעות בע"מ
900000606	בנק הפועלים (שוויץ) לימיטד	טרינל חברה למסחר ולהשקעות
510595036	ישראלכרט בע"מ	יורופי (יורוקרד) ישראל בע"מ
510595036	ישראלכרט בע"מ	יורופי (יורוקרד) ישראל בע"מ
512053513	ישראלכרט בע"מ	ישראלכרט (נכסים) 1994 בע"מ
513497628	ישראלכרט בע"מ	ישראלכרט מימון בע"מ
510439284	ביצור בע"מ	חבנים וציוד בע"מ
511470999	דיר ב.פ. בע"מ	מי-עוז בע"מ
500422084	תעודה חברה פיננסית בע"מ	סי ביליסיים טקנולוג'ילרי
500422084	אגרות חברה להנפקות של בנק הפועלים בע"מ	סי ביליסיים טקנולוג'ילרי
500422084	אגם חברה פיננסית בע"מ	סי ביליסיים טקנולוג'ילרי
500422084	בנק פוזיטיף קרדי וה קלקימנה בנקאסי אי.א.ס.	סי ביליסיים טקנולוג'ילרי
511481269	ספנות שרותי נאמנות בע"מ	ספנות נכסים בע"מ

שיעור החזקה			ע"ג מוחזק לתאריך המאזן	סוג מטבע	ערך הנקוב למניה	מספר מניות	שם הנייר
בסמכות למנות דירקטורים	בהצבעה	בהון					
99%	99%	99%	99	שקל חדש	1	99	מניות רגילות
1%	1%	1%	1	שקל חדש	1	1	מניות רגילות
100%	100%	100%	9,000,000		1	9,000,000	מניות רגילות
100%	100%	100%	1,000	שקל חדש	1	1,000	מניות רגילות
דולר							
0%	0%	0%	10,000	ארצות-הברית	100	100	מניות רגילות
70%	70%	70%	235,514,687.4		0.1	2,355,146,874	מניות רגילות
100%	100%	100%	11,136,369,803		227,919.4	48,861	מניות רגילות
100%	100%	100%	2,000,000	שקל חדש	1	2,000,000	מניות רגילות
100%	100%	100%	106.6	שקל חדש	0.1	1,066	מניות רגילות
100%	100%	100%	100	שקל חדש	1	100	מניות רגילות
100%	100%	100%	100	שקל חדש	1	100	מניות רגילות
100%	100%	100%	379,246,083	פזו אורוגוואי	1	379,246,083	Bearer
100%	100%	100%	100	שקל חדש	1	100	מניות רגילות
דולר							
100%	100%	100%	0.1	ארצות-הברית	0.01	10	COMMON
100%	100%	100%	0.001	שקל חדש	0.0001	10	מניות רגילות
100%	100%	100%	0.001	שקל חדש	0.0001	10	מניות רגילות
33%	33%	33%	33,588	שקל חדש	0.1	335,880	מניות רגילות
100%	100%	100%	150,000	פרנק שוויצרי	100	1,500	מניות רגילות
49%	49%	100%	222.2571	שקל חדש	0.0001	2,222,571	מניות רגילות
51%	51%	0%	0.0001	שקל חדש	0.0001	1	מניות מיוחדות
100%	100%	100%	9,999	שקל חדש	1	9,999	מניות רגילות
100%	100%	100%	10,000	שקל חדש	1	10,000	מניות רגילות
5%	5%	5%	0.5	שקל חדש	0.1	5	מניות רגילות
100%	100%	100%	100	שקל חדש	1	100	מניות רגילות
0%	0%	0%	4,375		1	4,375	מניות רגילות
0%	0%	0%	4,375		1	4,375	מניות רגילות
0%	0%	0%	4,375		1	4,375	מניות רגילות
100%	100%	100%	3,986,850		1	3,986,850	מניות רגילות
1%	1%	1%	1	שקל חדש	1	1	מניות רגילות

תקנה 24 מניות וניירות-ערך המירים המוחזקים על-ידי בעל עניין ונושאי משרה בכירה בתאגיד, בחברה בת או בחברה קשורה סמוך לתאריך הדוח על המצב הכספי (המשך)

ד. החזקות חברות בנות במניות של חברות-בת או קשורות (המשך)

מספר חברה ברשם החברות	שם בעל העניין	שם החברה שבה מחזיק בעל העניין
740001433	פועלים בתבונה בע"מ	פאם הולדינג אל.טי.די
513624338	הפועלים נכסים (מניות) בע"מ	פועלים אופקים בע"מ
740001458	פאם הולדינג אל.טי.די	פועלים אסט מנג'מנט (אירלנד) לימיטד
740001441	פאם הולדינג אל.טי.די	פועלים אסט מנג'מנט (יו.קיי) לימיטד
550019012	פועלים וונצ'רס בע"מ	פועלים דלתא פנד שותפות מוגבלת
512433194	פועלים וונצ'רס בע"מ	פועלים וונצ'רס - ניהול קרנות בע"מ
512433194	פועלים שוקי הון והשקעות - החזקות בע"מ	פועלים וונצ'רס - ניהול קרנות בע"מ
512882317	פועלים וונצ'רס בע"מ	פועלים וונצ'רס 1 בע"מ
512882317	פועלים וונצ'רס - ניהול קרנות בע"מ	פועלים וונצ'רס 1 בע"מ
512882317	פועלים שוקי הון בע"מ	פועלים וונצ'רס 1 בע"מ
530205905	פועלים וונצ'רס - ניהול קרנות בע"מ	פועלים וונצ'רס 2 אל.פי
510820046	פועלים שוקי הון והשקעות - החזקות בע"מ	פועלים וונצ'רס בע"מ
510464795	הפועלים נכסים (מניות) בע"מ	פועלים ונצ'ר סרביס ישראל בע"מ
513661025	פועלים אופקים בע"מ	פועלים משכנתאות סוכנות לביטוח (2005) בע"מ
512199381	תעודה חברה פיננסית בע"מ	פועלים סהר בע"מ
520032541	ביצור בע"מ	פועלים שוקי הון - בית השקעות בע"מ
511465593	פועלים שוקי הון והשקעות - החזקות בע"מ	פועלים שוקי הון בע"מ
511735185	פועלים שוקי הון והשקעות - החזקות בע"מ	פועלים שוקי הון - יישומים ומחקרים פיננסיים בע"מ
511735185	פועלים שוקי הון בע"מ	פועלים שוקי הון - יישומים ומחקרים פיננסיים בע"מ
512693441	פועלים שוקי הון והשקעות - החזקות בע"מ	פועלים שוקי הון (יורו) בע"מ
512693441	פועלים שוקי הון בע"מ	פועלים שוקי הון (יורו) בע"מ
520043290	פועלים שוקי הון - בית השקעות בע"מ	פועלים שוקי הון והשקעות - החזקות בע"מ
520043290	תרשיש - החזקות והשקעות הפועלים בע"מ	פועלים שוקי הון והשקעות - החזקות בע"מ
520043290	תרשיש - החזקות והשקעות הפועלים בע"מ	פועלים שוקי הון והשקעות - החזקות בע"מ
520043290	פועלים שוקי הון - בית השקעות בע"מ	פועלים שוקי הון והשקעות - החזקות בע"מ
290000000	פועלים שוקי הון (יורו) בע"מ	פי סי אם - אייץ אס יו הולדינגס אינק
980582800	פועלים וונצ'רס בע"מ	פי סי אם הדסון הולדינגס אל אל סי
980582799	פי סי אם הדסון הולדינגס אל אל סי	פי סי אם הדסון מנג'מנט קומפני הולדינגס אל פי
980582799	פועלים וונצ'רס בע"מ	פי סי אם הדסון מנג'מנט קומפני הולדינגס אל פי

שיעור החזקה			ע"ג מוחזק לתאריך המאזן	סוג מטבע	ערך הנקוב למניה	מספר מניות	שם הנייר
בסמכות למנות דירקטורים	בהצבעה	בהון					
100%	100%	100%	771,739	לירה שטרלינג	1	771,739	מניות רגילות
100%	100%	100%	50,000	שקל חדש	1	50,000	מניות רגילות
דולר							
100%	100%	100%	120,000	ארצות-הברית	1	120,000	מניות רגילות
100%	100%	100%	1,000,000	לירה שטרלינג	1	1,000,000	מניות רגילות
99%	99%	99%	99	שקל חדש	1	99	כלא הון מניות
100%	100%	100%	999	שקל חדש	1	999	מניות רגילות
0%	0%	0%	1	שקל חדש	1	1	מניות רגילות
0%	6%	6%	1,100	שקל חדש	0.01	110,000	מניות רגילות
100%	0%	0%	1	שקל חדש	1	1	כלא הון מניות
0%	48%	48%	9,513.3	שקל חדש	0.01	951,330	מניות רגילות
100%	0%	0%	100	שקל חדש	1	100	כלא הון מניות
100%	100%	100%	1,516,608.86	שקל חדש	0.01	151,660,886	מניות רגילות
100%	100%	100%	269.8	שקל חדש	0.1	2,698	מניות רגילות א'
100%	100%	100%	1,000	שקל חדש	1	1,000	מניות רגילות
100%	100%	100%	16,108	שקל חדש	1	16,108	מניות רגילות
100%	100%	100%	180,628,882	שקל חדש	1	180,628,882	מניות רגילות
100%	100%	100%	21,801,000	שקל חדש	1	21,801,000	מניות רגילות
99%	99%	99%	99	שקל חדש	1	99	מניות רגילות
1%	1%	1%	1	שקל חדש	1	1	מניות רגילות
0%	0%	0%	1	שקל חדש	1	1	מניות רגילות
100%	100%	100%	999	שקל חדש	1	999	מניות רגילות
0%	0%	28%	283.6485	שקל חדש	0.0001	2,836,485	מניות רגילות ב'
47%	47%	19%	182.9935	שקל חדש	0.0001	1,829,935	מניות רגילות א'
0%	0%	28%	279.7487	שקל חדש	0.0001	2,797,487	מניות רגילות ב'
48%	48%	20%	185.5445	שקל חדש	0.0001	1,855,445	מניות רגילות א'
דולר							
100%	100%	100%	100	ארצות-הברית	1	100	מניות רגילות
100%	100%	100%	100	שקל חדש	1	100	מניות רגילות
1%	1%	1%	1	שקל חדש	1	1	מניות רגילות
99%	99%	99%	99	שקל חדש	1	99	מניות רגילות

תקנה 24 מניות וניירות-ערך המירים המוחזקים על-ידי בעל עניין ונושאי משרה בכירה בתאגיד, בחברה בת או בחברה קשורה סמוך לתאריך הדוח על המצב הכספי (המשך)

ד. החזקות חברות בנות במניות של חברות-בת או קשורות (המשך)

מספר חברה ברשם החברות	שם בעל העניין	שם החברה שבה מחזיק בעל העניין	
510437494	רבדים (נכסים) בע"מ	צדית בע"מ	
512834896	ישראלקרט בע"מ	צמרת מימונים בע"מ	
740000401	אופז בע"מ	שור-הא אינטרנשיונל לימיטד.	
520037029	אגרות חברה להנפקות של בנק הפועלים בע"מ	תרשיש - החזקות והשקעות הפועלים בע"מ	
520037029	אופז בע"מ	תרשיש - החזקות והשקעות הפועלים בע"מ	
520037029	ביצור בע"מ	תרשיש - החזקות והשקעות הפועלים בע"מ	
520037029	תמורה חברה פיננסית בע"מ	תרשיש - החזקות והשקעות הפועלים בע"מ	
520037029	תעודה חברה פיננסית בע"מ	תרשיש - החזקות והשקעות הפועלים בע"מ	

תקנה 24א

הסכום בש"ח		הון המניות:
מונפק ונפרע	רשום	
1,337,377,111	4,000,000,000	מניות רגילות בנות - 1 ש"ח

מניות רדומות

בנק הפועלים בע"מ מחזיק 12,892,582 מניות רדומות והחזקה זו מהווה 100% מהמניות הרדומות. מספר המניות הכלולות בהון המניות המונפק בניכוי המניות הרדומות שאינן מקנות זכויות כלשהן - 1,324,484,529. המניות רשומות למסחר בבורסות לניירות-ערך בתל-אביב.

שיעור החזקה			ע"ג מוחזק לתאריך המאזן	סוג מטבע	ערך הנקוב למניה	מספר מניות	שם הנייר
בסמכות למנות דירקטורים	בהצבעה	בהון					
100%	100%	100%	11.4799	שקל חדש	0.0001	114,799	מניות רגילות
100%	100%	100%	3,000	שקל חדש	1	3,000	מניות רגילות
				דולר			
100%	100%	100%	4,999,999	ארצות-הברית	1	4,999,999	מניות רגילות
10%	10%	10%	0.042	שקל חדש	0.0001	420	מניות רגילות
0%	0%	0%	0.0001	שקל חדש	0.0001	1	מניות רגילות
15%	15%	15%	0.0645	שקל חדש	0.0001	645	מניות רגילות
1%	1%	1%	0.0031	שקל חדש	0.0001	31	מניות רגילות
8%	8%	8%	0.0332	שקל חדש	0.0001	332	מניות רגילות

דוח תקופתי לשנת 2014

תקנה 224 מרשם בעלי מניות

כמות מניות	ספר בעלי מניות - בנק הפועלים בע"מ
1,069,758,774	חברה לרישומים של בנק הפועלים בע"מ*
	א. מניות גרעין השליטה
267,543,761	אריסון החזקות (1998) בע"מ
	ב. מניות חופשיות
35,800	סביון טל
31,680	ציצ'אן אברהם
2,450	דון מקסוול
1,640	פלורסהיים מרק וציפורה
780	ורדי רחל
700	אגמון אליהו
603	ברקנר אלברט
544	לוי ויקטוריה
122	מינדל שירה מילכה
100	גבע אריה
75	פנצר נתן
40	זקס ערן
10	יהודה בר-לב
10	נוימן דוד
10	אהרון אליאס
5	כלב ויקטוריה
2	אמ"מ ג. - השקעות ופיננסים בע"מ
1	זקצר רם
1	ארז טל
1	קרמר משה
1	פלדמן אבי
1	לבנת רז
1,337,377,111	סך-הכל

* כמות המניות בחברה לרישומים, נכון ליום 31.12.2014, כלולות 14,168,419 מניות רדומות שבבעלות בנק הפועלים.

תקנה 26 דירקטוריון הבנק

שם ופרטים אישיים	התעסקות בחמש השנים האחרונות
<p>יאיר סרוסי ת.ז. 053654927 תאריך לידה: 27.11.1955 נתינות: ישראלית מען: גדעון 10, רמת גן</p>	<p>י"ר הדירקטוריון של הבנק מיום 1 באוגוסט 2009. י"ר ועדות הדירקטוריון: ועדת אשראי, הוועדה לאישור השקעות, הוועדה לבנקאות חו"ל ופעילות בינלאומית, הוועדה למוצרים חדשים והוועדה לממשל תאגידי. חבר בוועדות הדירקטוריון: ועדת כספים ותשקיפים, הוועדה לניהול ובקרת סיכונים וועדת תגמול בהרכבה המורחב.</p>
<p>מכהן כדירקטור בבנק מיום 4 ביוני 2009. כיהן כסגן י"ר הדירקטוריון של הבנק מיום 4 ביוני 2009 ועד 31 ביולי 2009.</p>	<p>בעל תואר ראשון בכלכלה ומדע המדינה - האוניברסיטה העברית ירושלים. י"ר הוועד המנהל של עמותת פועלים בקהילה ושל קרן פרץ נפתלי. י"ר מכון אלי הורביץ לניהול אסטרטגי באוניברסיטת תל-אביב. חבר בחבר הנאמנים של האוניברסיטה העברית. חבר בחבר הנאמנים הישראלי של המכון למחקרי ביטחון לאומי. חבר בדירקטוריונים של החברות: DSP Group Ltd, אמדיל י.ס. בע"מ ואמדיל אחזקות (1999) בע"מ. נשיא איגוד הבנקים בישראל (ע"ר) מיום 1 בינואר 2015.</p>
<p>משנת 1993 ועד יולי 2009 כיהן כיועץ בכיר של בנק ההשקעות מורגן סטנלי (ישראל) בע"מ. כיהן כיו"ר דירקטוריון החברות: פועלים שוקי הון והשקעות החזקות בע"מ, פועלים שוקי הון בע"מ, פועלים שוקי הון - בית השקעות בע"מ, דיר ב.פ. בע"מ, דיר ב.פ. השקעות (1992) בע"מ, דיר ב.פ. נכסים (1993) בע"מ ואייל מיקרוגל בע"מ וכדירקטור בחברות: פועלים שוקי הון והשקעות החזקות בע"מ, פועלים שוקי הון בע"מ, פועלים שוקי הון - בית השקעות בע"מ, החברה לישראל בע"מ (דח"צ), וינטגרה בע"מ (דח"צ), סיטי אינווסטמנט, אספן בנייה ופיתוח בע"מ (דח"צ), מוסטנג מזנין השקעות בע"מ, מוסטנג ניהול קרנות בע"מ, פרוטרום תעשיות בע"מ וירופורט בע"מ, אך כיום שוב איננו מכהן בהן. כמו-כן כיהן כיו"ר ועדת ההשקעות של מבטחים - קרן פנסיה ותיקה וכחבר בוועדת ההשקעות של נכסי האוניברסיטה העברית, אך כיום שוב איננו מכהן בהן. כיהן כיו"ר הקרן מוסטנג מזנין השקעות בע"מ וכחבר בוועדת ההשקעות של קרן סקיי 1 (Private Equity) וכחבר הוועדה המייעצת של מרכז קיסריה, אך כיום שוב איננו מכהן בהן.</p>	<p>הדירקטור הינו "בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית" לצורך עמידה ב"מספר המזערי" של דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית שקבע הדירקטוריון כנדרש בחוק החברות התשנ"ט-1999 והתקנות.</p>

תקנה 26 דירקטוריון הבנק (המשך)

שם ופרטים אישיים	התעסקות בחמש השנים האחרונות
<p>אירית איזקסון ת.ז. 050709286 תאריך לידה: 22.7.1951 נתינות: ישראלית. מען: מתתיהו כהן 15, תל-אביב</p>	<p>יו"ר ועדות הדירקטוריון: ועדת כספים ותשקיפים והוועדה לניהול ובקרת סיכונים. חברה בוועדות הדירקטוריון: ועדת אשראי והוועדה למוצרים חדשים. מכהנת כדירקטורית בבנק מיום 27 בדצמבר 1999.</p> <p>בעלת תואר ראשון בכלכלה - אוניברסיטת תל-אביב ובעלת תואר מוסמך בחקר ביצועים - ביה"ס למנהל עסקים - אוניברסיטת תל-אביב.</p> <p>חברה בדירקטוריונים של החברות: אריסון החזקות (1998) בע"מ, אריסון השקעות בע"מ ושיכון ובינוי בע"מ. חברת הוועד הפועל של איגוד החברות הציבוריות, חבר הנאמנים של אוניברסיטת בן-גוריון ועמותת קרן עזריאלי.</p> <p>כיהנה כדירקטורית בחברות: החברה לישראל בע"מ, כימיקלים לישראל בע"מ, ברום ים המלח בע"מ ותרבות ברום בע"מ ואי.די.בי. חברה לפיתוח בע"מ, אך כיום שוב איננה מכהנת בהן. כמו-כן, כיהנה כיו"ר דירקטוריון החברות: ישראלכרט בע"מ, יורופיי (יורוקרד) ישראל בע"מ, אמינית בע"מ ופועלים אקספרס בע"מ, אך כיום שוב איננה מכהנת בהן.</p> <p>כיהנה כחברה בחבר הנאמנים של מכון ון ליר בירושלים.</p>
	<p>הדירקטורית הינה "בעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית" לצורך עמידה ב"מספר המזערי" של דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית שקבע הדירקטוריון כנדרש בחוק החברות התשנ"ט-1999 והתקנות.</p>

תקנה 26 דירקטוריון הבנק (המשך)

שם ופרטים אישיים	התעסקות בחמש השנים האחרונות
מלי ברון	יו"ר ועדת עסקות עם אנשים קשורים של הדירקטוריון.
ת.ז. 003462181	חברה בוועדות הדירקטוריון: ועדת אשראי, ועדת ממשל תאגידי, הוועדה לניהול ובקרת סיכונים וועדת ביקורת.
תאריך לידה: 17.9.1948	מכהנת כדירקטורית חיצונית (כהגדרתו בהוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל, כאשר תנאי הכשירות לבחירתה דומים לתנאי הכשירות לבחירתם של דירקטורים חיצוניים כנדרש לפי חוק החברות התשנ"ט-1999 (להלן: "חוק החברות"), והינה בעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית ובעלת כשירות מקצועית (כמשמעותו בסעיף 240(א) לחוק החברות).
נתינות: ישראלית	
מען: בארי 12/8,	
תל-אביב	הדירקטורית אינה עובדת של הבנק, של חברת בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל עניין בבנק.
	מכהנת כדירקטורית בבנק מיום 10 בספטמבר 2007.
	כהונתה בת שש השנים, של הגב' מלי ברון, כדירקטורית חיצונית בבנק, הסתיימה ביום 10 בספטמבר 2013, הבחירה בגב' מלי ברון לכהונת דירקטורית בבנק לתקופה נוספת של שלוש שנים אושרה על-ידי האסיפה הכללית השנתית של בעלי המניות של הבנק ביום 12 בספטמבר 2013.
	בעלת תואר שני במנהל עסקים (התמחות במימון) - האוניברסיטה העברית בירושלים.
	בעלת תואר ראשון בכלכלה וארצות מתפתחות - אוניברסיטת תל-אביב.
	דירקטורית בחברות.
	חברה בדירקטוריון חברת מליבה בע"מ.
	מכהנת כחברה בוועדת ההשקעות של אוניברסיטת תל-אביב.
	כיהנה כדירקטורית בדירקטוריון חברת Ectel Ltd. (דח"צ) וכחברה (פנימית) בוועדת השקעות משותפת ברווחים בחברת הפניקס השקעות ופיננסים בע"מ, אך כיום שוב איננה מכהנת בהן.
	הדירקטורית הינה "בעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית" לצורך עמידה ב"מספר המזערי" של דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית שקבע הדירקטוריון כנדרש בחוק החברות התשנ"ט-1999 והתקנות.

תקנה 26 דירקטוריון הבנק (המשך)

שם ופרטים אישיים	התעסקות בחמש השנים האחרונות
<p>אמנון דיק ת.ז. 051770568 תאריך לידה: 20.11.1952 נתינות: ישראלית ואוסטרית מען: רומנלי 20, תל-אביב</p>	<p>חבר בוועדות הדירקטוריון: ועדה לאישור השקעות, ועדת בנקאות חו"ל ופעילות בינלאומית, ועדת טכנולוגיה ומחשוב, ועדת מוצרים חדשים וועדת תגמול בהרכבה המורחב.</p> <p>מכהן כדירקטור חיצוני (כהגדרתו בהוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל, כאשר תנאי הכשירות לבחירתו דומים לתנאי הכשירות לבחירתם של דירקטורים חיצוניים כנדרש לפי חוק החברות התשנ"ט-1999 (להלן: "חוק החברות"), והינו בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית ובעל כשירות מקצועית (כמשמעותו בסעיף 240(א) לחוק החברות).</p> <p>הדירקטור אינו עובד של הבנק, של חברת בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל עניין בבנק.</p> <p>מכהן כדירקטור בבנק מיום 24 במרץ 2010.</p> <p>כהונתו בת שלוש השנים, של מר אמנון דיק, כדירקטור חיצוני בבנק, הסתיימה ביום 24 במרץ 2013, הבחירה במר אמנון דיק לכהונת דירקטור בבנק לתקופה נוספת של שלוש שנים אושרה על-ידי האסיפה הכללית השנתית של בעלי המניות של הבנק ביום 24 במרץ 2013.</p> <p>בעל תואר שני במנהל עסקים - אוניברסיטת תל-אביב. בעל תואר ראשון בכלכלה - אוניברסיטת תל-אביב. איש עסקים, שותף בחברות, יועץ ודירקטור. מנכ"ל חברת אדסנסורי בע"מ.</p> <p>חבר בדירקטוריונים של החברות: רדיו ללא הפסקה בע"מ, רדיו צפון בע"מ, רדיו 99 ECO בע"מ, רלה ניהול ופיתוח (2014) בע"מ, אקו שרון ניהול ופיתוח בע"מ, Nicevend Ltd ובתיאטרון הלאומי הבימה בע"מ (חל"צ - חברה לתועלת הציבור).</p> <p>יו"ר אגודת הידידים של אוניברסיטת תל-אביב.</p> <p>בעבר כיהן כמנכ"ל קבוצת "בזק", יו"ר ומנכ"ל עלית אינטרנשיונל וכן בתפקידי ניהול בכירים אחרים.</p> <p>כיהן כדירקטור בחברת מירס תקשורת בע"מ ובחברת East West Innovations, אך כיום שוב אינו מכהן בהן.</p> <p>הדירקטור הינו "בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית" לצורך עמידה ב"מספר המזערי" של דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית שקבע הדירקטוריון כנדרש בחוק החברות התשנ"ט-1999 והתקנות.</p>

תקנה 26 דירקטוריון הבנק (המשך)

שם ופרטים אישיים	התעסקות בחמש השנים האחרונות
<p>מאיר ויצנר ת.ז. 059681593 תאריך לידה: 2.5.1965 נתינות: ישראלית מען: מרגוע 12, תל-אביב</p>	<p>י"ר ועדת טכנולוגיה ומחשוב של הדירקטוריון. חבר בוועדה לבנקאות חו"ל ופעילות בינלאומית של הדירקטוריון. מכהן כדירקטור בבנק מיום 24 בנובמבר 2009. בעל תואר שני במנהל עסקים - Northwestern University, Chicago. בעל תואר ראשון במדעי המדינה ומדעי המחשב - אוניברסיטת בר-אילן, רמת-גן. מכהן כמנהל אסטרטגיה גלובלית של קבוצת אריסון וכן מכהן כיו"ר קבוצת Miya. חבר בדירקטוריונים של החברות: Miya S.a.r.l, Miya Lux Holdings S.a.r.l, Miya Water Holdings Ltd., Miya Water Projects Ltd. Dorot Management Control Valves Ltd., Miya Water SA (Proprietary) Ltd. Miya Water Mexico, S.A. DE C.V. Miya NL Holdings BV, Miya NL Projects BV Miya Lux Holdings S.A.R.L, Swiss IP Branch, Miya Australia Holdings PTY Ltd. Miya Voda D.O.O, Romiya (Subsidiary of Miya Water S.R.L), 4Water Supplies (Pty) Ltd., Miya Puerto Rico LLC, Miya Colombia S.A.S</p> <p>כיהן כיו"ר דירקטוריון חברת אייל מיקרוגל בע"מ, אך כיום שוב אינו מכהן בה. כן כיהן כדירקטור בחברות: סטורויז בע"מ, Storwize Inc. (Delaware - US), Veritec Consulting Inc., Miya Brasil Soluções em Engenharia Hidráulica Ltda Miya Bahamas Ltd., Miya Manila Water Projects Inc, WRP Consulting Engineers (Proprietary) Ltd. אך כיום שוב אינו מכהן בהן.</p> <p>הדירקטור הינו "בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית" לצורך עמידה ב"מספר המזערי" של דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית שקבע הדירקטוריון כנדרש בחוק החברות התשנ"ט-1999 והתקנות.</p>

תקנה 26 דירקטוריון הבנק (המשך)

שם ופרטים אישיים	התעסקות בחמש השנים האחרונות
<p>ניר זיכלינסקי ת.ז. 022085468 תאריך לידה: 8.10.1965 נתינות: ישראלית מען: ת.ד. 2303, סב"ן</p>	<p>חבר בוועדות הדירקטוריון; ועדת ביקורת וועדת טכנולוגיה ומחשוב. הדירקטור אינו עובד של הבנק, של חברת בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל עניין בבנק. מכהן כדירקטור בבנק מיום 10 בספטמבר 2007. בעל תואר שני במנהל עסקים (התמחות במימון) - אוניברסיטת בן גוריון. בעל תואר ראשון במנהל עסקים (התמחות בחשבונאות ומימון) - המכללה למנהל ראשון לציון. רואה חשבון.</p>
<p>בעלים של SRI Global Group, שהינה קבוצה עסקית המובילה בישראל את תחום ההשקעות על בסיס מודל ה-SRI (Socially Responsible Investment). הקבוצה עוסקת בארבעה מגזרי פעילות עיקריים: SRI Consulting, SRI Funds, SRI Investment ו-SRI Training. מנכ"ל של החברות: השקעות חברתיות אחריות (אס אר אי) בע"מ וזיכלינסקי בע"מ. חבר בדירקטוריונים של החברות: שיכון ובינוי בע"מ, שיכון ובינוי - אס.בי.איי. תשתיות בע"מ, שיכון ובינוי נדל"ן בע"מ, שיכון ובינוי אנרגיה מתחדשת בע"מ, שיכון ובינוי סולל בונה (בנין ותשתית) בע"מ, שיכון ובינוי - סולל בונה - תשתיות בע"מ, שיכון ובינוי מים בע"מ, ייעוץ להשקעות אחריות חברתית (אס אר אי) בע"מ, מגדלור השקעות (אס.אר.איי) 2009 בע"מ, החברה המרכזית לשירותים פיננסיים חברתיים (אס.אר.איי) בע"מ, גרוסלם השקעות בטכנולוגיות (גי.טי.איי.) בע"מ ופז הדרכות בע"מ. חבר בוועד המנהל של אגודת ידידי מרכז רפואי רבין, חבר נשיאות מפעל החסד "יד ביד", חבר בחבר הנאמנים וועדת הכספים של המכללה למינהל ראשון לציון, שותפות בנושא עסקים חברתיים במתן - משקיעים בקהילה ונאמן ויצו - הסתדרות עולמית לנשים ציוניות. מייסד ונשיא איגוד הדירקטורים בישראל בע"מ, נשיא פרויקט נובה - ניהול בשירות הקהילה, חבר בצוות המוביל של המרכז לזימות חברתית של היישוב סב"ן. יושב ראש עמותת סטודנטים חלוצים למען ישראל. כיהן כ-3 שנים בתפקיד משנה למנכ"ל, מנהל כספים ומנהל פיתוח עסקי של חברות בקבוצת בעלי השליטה: אריסון השקעות בע"מ, אריסון החזקות (1998) בע"מ, אריסון קיימות בע"מ, ארזף בע"מ, ארזף ב' (97) בע"מ, ארזף ג' בע"מ, ארזף ד' בע"מ וארשב אחזקות בע"מ. כיהן במשך כ-10 שנים כשותף בכיר וראש המחלקה המקצועית, מנהל פיתוח עסקי ומחלקת דיווח חברתי ומנהל תחום הדרכות - משרד רואי החשבון BDO זיו האפט. מכהן במשך כ-18 שנים כמרצה בחוגים למנהל עסקים וחשבונאות לתואר ראשון ושני - אוניברסיטאות תל-אביב, העברית, בר-אילן, המרכז הבינתחומי הרצליה, המכללה למנהל, הקריה האקדמית ומכון לנדר. כיהן כיו"ר דירקטוריון החברות: S.R.I Finance Global Group Ltd ו-S.R.I Master וכדירקטור בחברות: תעשיות אבן וסיד בע"מ, גאון החזקות בע"מ ותעשיות מלח לישראל בע"מ, אך כיום שוב אינו מכהן בהן. הדירקטור הינו "בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית" לצורך עמידה ב"מספר המזערי" של דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית שקבע הדירקטוריון כנדרש בחוק החברות התשי"ט-1999 והתקנות.</p>	

תקנה 26 דירקטוריון הבנק (המשך)

שם ופרטים אישיים	התעסקות בחמש השנים האחרונות
<p>יאיר טאומן ת.ז. 003945623 תאריך לידה: 20.1.1948 נתינות: ישראלית מען: רביבים 34, תל-אביב</p>	<p>חבר בוועדות הדירקטוריון: הוועדה לאישור השקעות והוועדה לתביעות נגזרות - אי.די.בי. מכהן כדירקטור חיצוני (כהגדרתו בהוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל, כאשר תנאי הכשירות לבחירתו דומים לתנאי הכשירות לבחירתם של דירקטורים חיצוניים כנדרש לפי חוק החברות התשנ"ט-1999 (להלן: "חוק החברות"), והינו בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית ובעל כשירות מקצועית (כמשמעותו בסעיף 240(א) לחוק החברות).</p>
	<p>הדירקטור אינו עובד של הבנק, של חברת בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל עניין בבנק. מכהן כדירקטור בבנק מיום 1 בדצמבר 2011.</p>
	<p>בעל תואר שלישי במתמטיקה - האוניברסיטה העברית ירושלים. בעל תואר שני במתמטיקה - האוניברסיטה העברית ירושלים. בעל תואר ראשון במתמטיקה וסטטיסטיקה - האוניברסיטה העברית ירושלים.</p>
	<p>מרצה במרכז הבינתחומי הרצליה ובאוניברסיטת מדינת ניו-יורק Stony Brook. המנהל האקדמי של תוכנית ZELL לזימות, המרכז הבינתחומי הרצליה. דיקאן ביה"ס אדלסון לזימות במרכז הבינתחומי הרצליה. ראש המרכז לתורת המשחקים במחלקה לכלכלה, אוניברסיטת מדינת ניו-יורק Stony Brook. חבר בדירקטוריונים של החברות: Expobee, Bidorbuy, Radware (יור), Digiblock, ביזאבו בע"מ, א.ט. כרם בהר הנגב בע"מ, למון גראס גלובל בע"מ וכן דירקטור בסטודיו למשחק - עמותה לטיפוח אמנות הבמה ע"ר. בין השנים 2008-1984 כיהן כפרופסור בפקולטה לניהול, אוניברסיטת תל-אביב. בין השנים 2011-2010 כיהן כדיקן בית ספר אריסון למנהל עסקים, המרכז הבינתחומי הרצליה. כיהן כדירקטור בדירקטוריון חברת ADVFN (לונדון), אך כיום שוב אינו מכהן בה.</p>
	<p>הדירקטור הינו "בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית" לצורך עמידה ב"מספר המזערי" של דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית שקבע הדירקטוריון כנדרש בחוק החברות התשנ"ט-1999 והתקנות.</p>

תקנה 26 דירקטוריון הבנק (המשך)

שם ופרטים אישיים	התעסקות בחמש השנים האחרונות
<p>אמרי טוב ת.ז. 005018155 תאריך לידה: 24.11.1939 נתינות: ישראלית מען: אדם הכהן 3, תל-אביב</p>	<p>י"ר ועדת תגמול וועדת תגמול בהרכבה המורחב של הדירקטוריון. חבר בוועדות הדירקטוריון: ועדת אשראי, ועדת עסקות עם אנשים קשורים, ועדת ביקורת, ועדת כספים ותשקיפים, הוועדה לאישור השקעות, הוועדה לניהול ובקרת סיכונים, הוועדה לבנקאות חו"ל ופעילות בינלאומית והוועדה לממשל תאגידי. מכהן כדירקטור חיצוני (דח"צ) כהגדרתו בסעיף 240 לחוק החברות, והינו בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית ובעל כשירות מקצועית (כמשמעותו בסעיף 240(א1) לחוק החברות). הדירקטור אינו עובד של הבנק, של חברת בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל עניין בבנק. מכהן כדירקטור בבנק מיום 5 בפברואר 2009. כהונתו בת שלוש השנים, של מר אמרי טוב, כדירקטור חיצוני (דח"צ) בבנק, הסתיימה ביום 5 בפברואר 2012, הבחירה במר אמרי טוב לכהונת דירקטור חיצוני בבנק לתקופה נוספת של שלוש שנים אושרה על-ידי האסיפה הכללית השנתית של בעלי המניות של הבנק ביום 3 בינואר 2012. בעל תואר שני בכלכלה ומנהל עסקים - האוניברסיטה העברית ירושלים. בעל תואר ראשון בכלכלה ומדע המדינה - האוניברסיטה העברית ירושלים. דירקטור בחברות. יועץ עסקי. יועץ וחוקר בכלכלת ביטחון. חבר בדירקטוריונים של החברות: מ.ט.א. אחזקות בע"מ, אמנת ניהול ומערכות בע"מ (דח"צ) ופולסן סאסא בע"מ. חבר בעמותות ותיקי הצנחנים משחררי ירושלים וצולחי התעלה (ע"ר), בעמותה להנחלת מורשת הצנחנים ובוועד המנהל של תיאטרון גשר. בשנים 2000-2006 כיהן כדירקטור חיצוני בדירקטוריון בנק הפועלים בע"מ, כיו"ר ועדת ביקורת וכחבר בוועדות הדירקטוריון: ועדת אשראי, ועדת עסקות עם בעלי עניין ואנשים קשורים, ועדת עסקים ותקציב, ועדת שכר ומשאבי אנוש, ועדת תשקיף, ועדת מאזן, ועדת בקרת הוצאות ויעול והוועדה לאישור השקעות. כן כיהן בחמש השנים האחרונות כדירקטור בחברות: כנפי זהב בע"מ, אלישירא מערכות אלקטרוניות בע"מ, אופטריסטי בע"מ, שופרסל בע"מ (דח"צ), גרנית הכרמל השקעות בע"מ (דח"צ) ו-IC Green Energy Ltd. (ICG); כדירקטור חיצוני בקופת-גמל של רופאים עובדי המדינה (ארם), כחבר ועדת השקעות של קופת הגמל וכעמית מחקר במרכז ללימודים אסטרטגיים באוניברסיטת תל-אביב ובמכון למחקרי ביטחון לאומי (INSS), אך כיום שוב אינו מכהן בהן. הדירקטור הינו "בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית" לצורך עמידה ב"מספר המזערי" של דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית שקבע הדירקטוריון כנדרש בחוק החברות התשנ"ט-1999 והתקנות.</p>

תקנה 26 דירקטוריון הבנק (המשך)

שם ופרטים אישיים	התעסקות בחמש השנים האחרונות
<p>יוסף ירום ת.ז. 12017539 תאריך לידה: 6.3.1941 נתינות: ישראלית וארגוניאית מען: ברנר 48, קרית-אונו</p>	<p>חבר בוועדות הדירקטוריון; ועדת ביקורת וועדת מוצרים חדשים. מכהן כדירקטור חיצוני (כהגדרתו בהוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל, כאשר תנאי הכשירות לבחירתו דומים לתנאי הכשירות לבחירתם של דירקטורים חיצוניים כנדרש לפי חוק החברות התשנ"ט-1999 (להלן: "חוק החברות")), והינו בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית ובעל כשירות מקצועית (כמשמעותו בסעיף 240(א1) לחוק החברות).</p>
<p>הדירקטור אינו עובד של הבנק, של חברת בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל עניין בבנק. מכהן כדירקטור בבנק מיום 21 במרץ 2011. כהונתו בת שלוש השנים, של מר יוסף ירום, כדירקטור חיצוני בבנק, הסתיימה ביום 21 במרץ 2014, הבחירה במר יוסף ירום לכהונת דירקטור בבנק לתקופה נוספת של שלוש שנים אושרה על-ידי האסיפה הכללית השנתית של בעלי המניות של הבנק ביום 12 במרץ 2014.</p>	<p>מוסמך לעריכת דין מטעם הפקולטה למשפטים ומדעי החברה - האוניברסיטה הממלכתית בקורדובה, ארגנטינה. בעל רישיון ישראלי לעריכת דין.</p>
<p>מרצה בתחום הביקורת במגזר העסקי, באוניברסיטת חיפה. מכהן כחבר בדירקטוריון המכללה האקדמית להנדסה וטכנולוגיה אורט הרמלין נתניה בע"מ וכן כחבר במועצת הספרייה הלאומית בע"מ. בין השנים 1994-2004 כיהן כמבקר הפנימי הראשי של הבנק וכממונה על הביקורת הפנימית בארץ ובחו"ל ומבקר פנימי בחברות מקבוצת הבנק, במעמד חבר הנהלה. בין השנים 2004-2006 כיהן כמשנה למנהל כללי בבנק, ממונה על חטיבת ניהול הסיכונים. בין השנים 2006-2008 כיהן כיו"ר דירקטוריון בנק מסד בע"מ. כיהן כדירקטור בחברות: בנק מסד בע"מ, יובנק בע"מ וקלריטי פמילי אופיס, אך כיום שוב איננו מכהן בהן. כן כיהן כחבר ועדת הביקורת של התנועה לאיכות השלטון וכחבר בוועדת אשראי של חברת דש ניהול קופות-גמל בע"מ.</p>	<p>הדירקטור הינו "בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית" לצורך עמידה ב"מספר המזערי" של דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית שקבע הדירקטוריון כנדרש בחוק החברות התשנ"ט-1999 והתקנות.</p>

תקנה 26 דירקטוריון הבנק (המשך)

שם ופרטים אישיים	התעסקות בחמש השנים האחרונות
<p>יעקב פאר ת.ז. 052242609 תאריך לידה: 16.4.1954 נתינות: ישראלית מען: רימלט אלימלך 4, רמת-גן</p>	<p>חבר בוועדות הדירקטוריון: ועדת כספים ותשקיפים וועדת ביקורת. מכהן כדירקטור חיצוני (כהגדרתו בהוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל, כאשר תנאי הכשירות לבחירתו דומים לתנאי הכשירות לבחירתם של דירקטורים חיצוניים כנדרש לפי חוק החברות התשנ"ט-1999 (להלן: "חוק החברות")), והינו בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית ובעל כשירות מקצועית (כמשמעותו בסעיף 240(א1) לחוק החברות).</p>
	<p>הדירקטור אינו עובד של הבנק, של חברת בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל עניין בבנק.</p>
	<p>מכהן כדירקטור בבנק מיום 6 באוקטובר 2010. כהונתו בת שלוש השנים, של מר יעקב פאר, כדירקטור חיצוני בבנק, הסתיימה ביום 6 באוקטובר 2013, הבחירה במר יעקב פאר לכהונת דירקטור בבנק לתקופה נוספת של שלוש שנים אושרה על-ידי האסיפה הכללית השנתית של בעלי המניות של הבנק ביום 12 בספטמבר 2013.</p>
	<p>בעל תואר שני בניהול עסקי בהנדסת תעשייה וניהול - אוניברסיטת בן-גוריון. בעל תואר ראשון בכלכלה - אוניברסיטת בן-גוריון.</p>
	<p>יועץ כלכלי וניהולי לעסקים קטנים.</p>
	<p>הדירקטור הינו "בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית" לצורך עמידה ב"מספר המזערי" של דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית שקבע הדירקטוריון כנדרש בחוק החברות התשנ"ט-1999 והתקנות.</p>

תקנה 26 דירקטוריון הבנק (המשך)

שם ופרטים אישיים	התעסקות בחמש השנים האחרונות
<p>אפרת פלד ת.ז. 027224773 תאריך לידה: 16.5.1974 נתינות: ישראלית מען: הנרקיסים 19, רמת גן</p>	<p>חברה בוועדות הדירקטוריון: הוועדה לבנקאות חו"ל ופעילות בינלאומית, ועדת כספים ותשקיפים, הוועדה לניהול ובקרת סיכונים, ועדת ממשל תאגידי וועדת תגמול בהרכבה המורחב.</p> <p>מכהנת בתפקיד יו"ר דירקטוריון ומנכ"ל החברות: אריסון החזקות (1998) בע"מ, אריסון השקעות בע"מ, אריסון קיימות בע"מ, ארזף בע"מ, ארזף בי (97) בע"מ וכמנכ"ל החברות: SAFO LLC וארזף ג' בע"מ, אשר נמצאות בשליטתה של בעלת היתר השליטה בבנק.</p> <p>מכהנת כדירקטורית בבנק מיום 24 בינואר 2007.</p>
	<p>בעלת תואר שני (M.B.A) במנהל עסקים - EMBA - תוכנית בינלאומית קלוג רקאנטי, אוניברסיטת ת"א ו-Northwestern University.</p> <p>בעלת תואר ראשון (B.A) בכלכלה וחשבונאות, אוניברסיטת ת"א; בוגרת לימודי תעודה בשמאות מקרקעין, אוניברסיטת ת"א;</p> <p>יו"ר דירקטוריון ומנכ"ל החברות: אריסון החזקות (1998) בע"מ, אריסון השקעות בע"מ, אריסון קיימות בע"מ, ארזף בע"מ, ארזף בי (97) בע"מ, ארזף ג' בע"מ וכן כמנכ"ל SAFO LLC.</p> <p>חברה בדירקטוריונים של החברות: שיכון ובינוי בע"מ, אב-אר השקעות הון 1997 בע"מ, מלח הארץ בע"מ, Arison Investments USA, LLC, וארשב אחזקות בע"מ.</p> <p>חברה בדירקטוריון ובוועדת ההשקעות של מכון ויצמן למדע.</p> <p>כיהנה כדירקטורית בחברות: ביומדיקל אינווסטמנטס (1997) בע"מ, 4integrity Group LLC, MIYA S.a.r.L ו-MIYA Luxembourg S.a.r.L, אך כיום שוב אינה מכהנת בהן.</p>
	<p>הדירקטורית הינה "בעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית" לצורך עמידה ב"מספר המזערי" של דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית שקבע הדירקטוריון כנדרש בחוק החברות התשנ"ט-1999 והתקנות.</p>

תקנה 26 דירקטוריון הבנק (המשך)

שם ופרטים אישיים	התעסקות בחמש השנים האחרונות
<p>משה קורן ת.ז. 1228998 תאריך לידה: 8.7.1938 נתינות: ישראלית מען: בן יהודה 5, קרית-אזנו</p>	<p>חבר בוועדות הדירקטוריון: ועדת אשראי, ועדת עסקות עם אנשים קשורים, ועדת כספים ותשקיפים, הוועדה לניהול ובקרת סיכונים, הוועדה למוצרים חדשים וועדת תגמול בהרכבה המורחב.</p> <p>הדירקטור אינו עובד של הבנק, של חברת בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל עניין בבנק.</p> <p>מכהן כדירקטור בבנק מיום 3 באוגוסט 1992.</p> <p>בעל תואר ראשון בכלכלה וסטטיסטיקה - האוניברסיטה העברית. בוגר קורסים בנושא ניתוח דו"חות כספיים. יועץ בנקאי ופיננסי.</p> <p>כיהן כדירקטור בדירקטוריון החברות: פסגות בית השקעות בע"מ ופסגות ניירות-ערך בע"מ, אך כיום שוב אינו מכהן בהן.</p> <p>הדירקטור הינו "בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית" לצורך עמידה ב"מספר המזערי" של דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית שקבע הדירקטוריון כנדרש בחוק החברות התשנ"ט-1999 והתקנות.</p>
<p>נחמה רונן ת.ז. 057238479 תאריך לידה: 15.9.1961 נתינות: ישראלית מען: הראשונים 37, בית חרות</p>	<p>חברה בוועדות הדירקטוריון: ועדת ממשל תאגידי, ועדת תגמול וועדת תגמול בהרכבה המורחב.</p> <p>מכהנת כדירקטורית בבנק מיום 3 בפברואר 2010.</p> <p>הדירקטורית אינה עובדת של הבנק, של חברת בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל עניין בבנק.</p> <p>בעלת תואר שני במנהל ציבורי - אוניברסיטת חיפה. בעלת תואר ראשון בחינוך והיסטוריה - אוניברסיטת תל-אביב ובית ברק. יו"ר דירקטוריון החברות: ממן מסופי מטען וניטול בע"מ ותאגיד איסוף מיכלי משקה בע"מ (אל"ה). חברה בדירקטוריון חברת שחל טלרפואה בע"מ (דח"צ). חברה בחבר הנאמנים של המכללה האקדמית תל-אביב.</p> <p>כיהנה בחמש השנים האחרונות או בחלק מהן כדירקטורית בחברות: תעשיות מלח לישראל בע"מ, קמן החזקות בע"מ, קמור בע"מ ובתי זיקוק לנפט בע"מ (דירקטורית ויו"ר ועדת איכות הסביבה של דירקטוריון החברה), אך כיום שוב איננה מכהנת בהן.</p> <p>הדירקטורית הינה "בעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית" לצורך עמידה ב"מספר המזערי" של דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית שקבע הדירקטוריון כנדרש בחוק החברות התשנ"ט-1999 והתקנות.</p>

תקנה 26 דירקטוריון הבנק (המשך)

שם ופרטים אישיים	התעסקות בחמש השנים האחרונות
דפנה שורץ	יו"ר ועדת ביקורת של הדירקטוריון.
ת.ז. 050172667	חברה בוועדות הדירקטוריון: ועדת עסקות עם אנשים קשורים, ועדת תגמול, ועדת תגמול בהרכבה
תאריך לידה: 22.8.1950	המורחב והוועדה לתביעות נגזרות - אי.די.בי.
נתינות: ישראלית	מכהנת כדירקטורית חיצונית (דח"צ) כהגדרתו בסעיף 240 לחוק החברות, והינה בעלת מומחיות חשבונאית
מען: הסביון 4,	ופיננסית ובעלת כשירות מקצועית (כמשמעותו בסעיף 240(א) לחוק החברות).
רחובות	הדירקטורית אינה עובדת של הבנק, של חברת בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל עניין בבנק.
	מכהנת כדירקטורית בבנק מיום 6 באפריל 2012.
	פרופסורית באוניברסיטת בן גוריון.
	דוקטור לכלכלה - האוניברסיטה העברית, ירושלים.
	בעלת תואר שני בכלכלה חקלאית ומנהל - האוניברסיטה העברית, ירושלים.
	בעלת תואר ראשון בכלכלה - אוניברסיטת תל-אביב.
	מכהנת כחברת סגל, ראש המגמה של "זמות וניהול הי-טק", המחלקה למנהל עסקים (תואר שני), יו"ר
	ומנהלת מרכז "בנגייס לזמות וניהול הי-טק", הפקולטה לניהול, וחברת ועד המנהל של אוניברסיטת
	בן גוריון בנגב.
	משמשת כיועצת כלכלית-עסקית בארץ ובחו"ל (פרופי דפנה שורץ פיתוח כלכלי עסקי בע"מ).
	חברה במועצה הלאומית למחקר ולפיתוח.
	חברה באסיפה הכללית - המכללה האקדמית לחינוך אחוה (ע"ר).
	מכהנת כחברה בדירקטוריון חברת שטראוס גרופ בע"מ (דח"צ).
	כיהנה בחמש השנים האחרונות או בחלק מהן כדירקטורית בחברות: בתי זיקוק לנפט בע"מ (דח"צ),
	רותם תעשיות בע"מ, על-בד משואות יצחק בע"מ, בנק דיסקונט, גירון פיתוח ובנייה בע"מ (דח"צ) וטבע
	תעשיות פרמצבטיות (דח"צ), אך כיום שוב איננה מכהנת בהן.
	כיהנה כחברה בוועדה לגיבוש מדיניות מחקר בקהילה האירופית בנושאים של: יזמות ועסקים קטנים ובינוניים
	Member of the Expert Group on: "policy relevant research on entrepreneurship and SME's",-I
	(EU) European Commission, Enterprise and Industry Director General, אך כיום שוב איננה
	מכהנת בהן.
	הדירקטורית הינה "בעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית" לצורך עמידה ב"מספר המזער" של דירקטורים
	בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית שקבע הדירקטוריון כנדרש בחוק החברות התשנ"ט-1999 והתקנות.

תקנה 26 דירקטוריון הבנק (המשך)

שם ופרטים אישיים	התעסקות בחמש השנים האחרונות
עידו שטרן	י"ר הוועדה לתביעות נגזרות - אי.די.בי של הדירקטוריון.
ת.ז. 031571904	חבר בוועדות הדירקטוריון: ועדת אישור השקעות, ועדת ממשל תאגידי וועדת בנקאות חו"ל ופעילות בינלאומית.
תאריך לידה: 19.3.1978	
נתינות: ישראלית	
מען: פנקס 76,	מכהן בתפקיד סמנכ"ל ויועץ משפטי באריסון החזקות (1998) בע"מ, אריסון השקעות בע"מ, אריסון תל-אביב
	קיימות בע"מ, ארזף בי 97 בע"מ, ארזף בע"מ ואב-אר השקעות הון 1997 בע"מ, אשר נמצאות בשליטתה של בעלת היתר השליטה בבנק.
	מכהן כדירקטור בבנק מיום 24 בספטמבר 2012.
	בעל תואר ראשון במשפטים (L.L.B) - האוניברסיטה העברית, ירושלים.
	בוגר תוכנית לפיתוח מנהלים - בית ספר למינהל עסקים, אוניברסיטת הרווארד, בוסטון.
	חבר בדירקטוריונים של החברות: שיכון ובינוי בע"מ ומלח הארץ בע"מ.
	בשנים 2005-2007 כיהן כעורך דין במשרד גורניצקי.

תקנה 26א נושאי משרה בכירה של הבנק

שם ופרטים אישיים	התעסקות בחמש השנים האחרונות
<p>ציון קינן</p> <p>ת.ז. 053508594</p> <p>מען: שמגר 15, תל-אביב.</p> <p>תאריך לידה: 3.9.1955</p> <p>נתינות: ישראלית</p>	<p>מנהל כלכלי, מיום 27 באוגוסט 2009.</p> <p>מכהן כחבר הנהלה מיום 30 בספטמבר 2001.</p> <p>בעל תואר ראשון במדעי החברה והרוח - האוניברסיטה הפתוחה.</p> <p>בעל תואר שני במדעי החברה והרוח - אוניברסיטת תל-אביב.</p> <p>מ-10 ביוני 2009 ועד 27 באוגוסט 2009 ממלא מקום בפועל של המנכ"ל וממונה על חטיבת הבנקאות העסקית.</p> <p>מינואר 2008 ועד 10 ביוני 2009 ממלא מקום המנהל הכלכלי, ממונה על חטיבת הבנקאות העסקית.</p> <p>מינואר 2006 ועד דצמבר 2007 ממלא מקום המנהל הכלכלי, ממונה על חטיבת הבנקאות הקמעונאית.</p> <p>כיהן כדירקטור בחברות: ישראל כרטיס בע"מ, יורופיי (יורוקרד) ישראל בע"מ, פועלים אקספרס בע"מ ו-BankPozitif Kredi Ve Kalkinma Bankasi Anonim Sirketi, אך כיום שוב אינו מכהן בהן.</p>
<p>אמיר אביב</p> <p>ת.ז. 029443264</p> <p>מען: הדקל 218, גאליה.</p> <p>תאריך לידה: 30.3.1972</p> <p>נתינות: ישראלית</p>	<p>מכהן כחבר הנהלה מיום 1 בדצמבר 2013.</p> <p>משנה למנהל כלכלי, ממונה על החטיבה הבינלאומית.</p> <p>בעל תואר ראשון במנהל עסקים - האוניברסיטה של קרדיף, אנגליה.</p> <p>בעל תואר שני במנהל עסקים - לונדון ביזנס סקול, אנגליה.</p> <p>מאוגוסט 2003 ועד נובמבר 2009 סמנכ"ל פועלים שוקי הון בע"מ וראש מחלקת בנקאות להשקעות.</p> <p>מנובמבר 2009 ועד נובמבר 2013 מנכ"ל פועלים שוקי הון בע"מ.</p> <p>יו"ר דירקטוריון החברות: PAM Holdings Ltd, Poalim Asset Management (UK) Ltd ו-Bank Hapoalim (Switzerland) Ltd.</p> <p>חבר בדירקטוריון החברות: פועלים שוקי הון והשקעות החזקות בע"מ, פועלים שוקי הון בע"מ ופועלים שוקי הון - בית השקעות בע"מ, BankPozitif Kredi Ve Kalkinma Bank Hapoalim (Switzerland) Ltd. Bank Hapoalim (Switzerland) Ltd. והמרכז לטכנולוגיה חינוכית (חל"צ).</p> <p>כיהן כיו"ר דירקטוריון החברות: פועלים שוקי הון והשקעות החזקות בע"מ, פועלים שוקי הון בע"מ, פועלים שוקי הון - בית השקעות בע"מ ו-Hapoalim Securities USA Inc, אך כיום אינו מכהן עוד כיו"ר הדירקטוריון שלהן.</p> <p>כיהן כדירקטור בחברות: PCM-HSU Holdings Inc, פועלים אי.בי.אי ניהול וחיתום בע"מ, פועלים ונצ'רס בע"מ, פועלים ונצ'רס - ניהול קרנות בע"מ, פועלים שוקי הון (יורו) בע"מ, פועלים שוקי הון - יישומים ומחקרים פיננסיים בע"מ, דיור ב.פ. בע"מ, אך כיום שוב אינו מכהן בהן.</p>

תקנה 26א נושאי משרה בכירה של הבנק (המשך)

שם ופרטים אישיים	התעסקות בחמש השנים האחרונות
<p>יעקב אורבך ת.ז. 053906467 מען: חיים ברלב 13, קרית-אונו. תאריך לידה: 2.4.1956 נתינות: ישראלית</p>	<p>מכהן כחבר הנהלה מיום 6 ביולי 2014. משנה למנהל כללי, ממונה על החטיבה העסקית. בעל תואר ראשון בכלכלה - אוניברסיטת תל-אביב. מינואר 2010 ועד 5 ביולי 2014 מבקר פנימי ראשי, משנה למנהל כללי, במעמד חבר הנהלה, ממונה על הביקורת הפנימית בארץ ובחו"ל. מפברואר 2006 ועד דצמבר 2009 מנהל אגף עסקי. מאוקטובר 2002 ועד בפברואר 2006 מנהל אגף בנקאות מסחרית.</p>
<p>יו"ר דירקטוריון החברות: פועלים שרותי נאמנות בע"מ, דיר ב.פ. בע"מ, דיר ב.פ. השקעות (1992) בע"מ ודיר ב.פ. נכסים (1993) בע"מ. חבר ה-Advisory Group בניו-יורק.</p>	<p>יו"ר דירקטוריון החברות: פועלים שרותי נאמנות בע"מ, דיר ב.פ. בע"מ, דיר ב.פ. השקעות (1992) בע"מ ודיר ב.פ. נכסים (1993) בע"מ. חבר ה-Advisory Group בניו-יורק.</p>
<p>רון וקסלר ת.ז. 024218422 מען: אבישי 6, תל-אביב. תאריך לידה: 5.7.1969 נתינות: ישראלית</p>	<p>מכהן כחבר הנהלה מיום 1 בנובמבר 2013. משנה למנהל כללי, ממונה על חטיבת האסטרטגיה. בעל תואר ראשון בראיית חשבון ובמשפטים - אוניברסיטת תל-אביב. בעל תואר שני במנהל עסקים - אוניברסיטת בר-אילן. דוקטור לפילוסופיה במנהל ציבורי - אוניברסיטת בר-אילן. מספטמבר 2007 ועד ספטמבר 2011 מנהל הפעילות הקמעונאית באזור הדרום. מאוקטובר 2011 ועד אוקטובר 2013 סמנכ"ל מסחר ומכירות, קבוצת ישראלכרט.</p>
<p>כיהן כדירקטור וחבר בוועדת הביקורת של חברת ישראלכרט וכדירקטור בחברת גלובל פקטורינג, אך כיום שוב אינו מכהן בהן.</p>	<p>כיהן כדירקטור וחבר בוועדת הביקורת של חברת ישראלכרט וכדירקטור בחברת גלובל פקטורינג, אך כיום שוב אינו מכהן בהן.</p>

תקנה 26א נושאי משרה בכירה של הבנק (המשך)

שם ופרטים אישיים	התעסקות בחמש השנים האחרונות
<p>אפרת יעבץ ת.ז. 058677881 מען: הורדים 71, יהוד. תאריך לידה: 4.4.1964 נתינות: ישראלית</p>	<p>מכהנת כחברת הנהלה מיום 1 באוקטובר 2009. משנה למנהל כללי, ממונה על חטיבת הון אנושי, יעוץ ומשאבים. בעלת תואר ראשון במדעים/ביוכימיה ותזונת האדם - האוניברסיטה העברית ירושלים. בעלת תואר שני במינהל עסקים - אוניברסיטת תל-אביב. עד ספטמבר 2009 מנהלת אגף ניירות-ערך פיננסיים.</p>
<p>צחי כהן ת.ז. 022007587 מען: אחימאיר 13, רמת-גן. תאריך לידה: 29.9.1965 נתינות: ישראלית</p>	<p>מכהן כחבר הנהלה מיום 1 ביולי 2012. משנה למנהל כללי, ממונה על החטיבה לניהול סיכונים. בעל תואר ראשון בהנדסה אירונוטית - הטכניון, חיפה. בעל תואר שני במנהל עסקים - אוניברסיטת תל-אביב. מנהל המטה העסקי בחטיבה העסקית של בנק הפועלים משנת 2004 ועד יוני 2012.</p>

תקנה 26א נושאי משרה בכירה של הבנק (המשך)

שם ופרטים אישיים	התעסקות בחמש השנים האחרונות
<p>אברהם כוכבא ת.ז. 013570890 מען: המיידים 33 כפר הרא"ה. תאריך לידה: 8.12.1961 נתינות: ישראלית ואמריקאית</p>	<p>מכהן כחבר הנהלה מיום 1 באוגוסט 2014. משנה למנהל כללי, ממונה על חטיבת טכנולוגיה ומחשוב. בעל תואר ראשון במדעי המדינה וכלכלה - אוניברסיטת בר-אילן. בעל תואר שני במנהל עסקים - אוניברסיטת דרבי - אנגליה. ממאי 2011 ועד יולי 2014 מנהל אגף הפיתוח בחטיבת טכנולוגיה ומחשוב. ממאי 2010 ועד אפריל 2011 - מנהל מגזר הביטחון בחברת HP ישראל, אחראי על הפיתוח העסקי של החברה מול המגזר הביטחוני. משנת 2007 עד מאי 2010 - מנכ"ל ואחד ממייסדי חברת הסטארט-אפ VeNotion Technologies. מ-2002 עד 2006 - מפקד ממר"ם בצה"ל. יו"ר דירקטוריון חברת פועלית בע"מ.</p>
<p>עופר לוי ת.ז. 052222577 מען: כרמלי 5, רמת-גן. תאריך לידה: 15.2.1954 נתינות: ישראלית</p>	<p>מכהן כחבר הנהלה מיום 1 במאי 2006. משנה למנהל כללי, חשבונאי ראשי. בעל תואר ראשון בחשבונאות וכלכלה - אוניברסיטת תל-אביב. רואה חשבון. חבר בדירקטוריון החברות: פועלים אקספרס בע"מ, אמ"י נאמנים בע"מ, יפת רישומים בע"מ.</p>
<p>אילן מזור ת.ז. 007447386 מען: ארנון 22, תל-אביב. תאריך לידה: 31.10.1946 נתינות: ישראלית</p>	<p>מכהן כחבר הנהלה מיום 31 באוגוסט 2003. משנה למנהל כללי, היועץ המשפטי הראשי של הבנק. בעל תואר ראשון במשפטים (L.L.B.) - האוניברסיטה העברית, ירושלים. מכהן כדירקטור בדירקטוריון Bank Hapoalim (Switzerland) Ltd.</p>

תקנה 26א נושאי משרה בכירה של הבנק (המשך)

שם ופרטים אישיים	התעסקות בחמש השנים האחרונות
<p>ידין ענתבי ת.ז. 028078525 מען: משה שרת 58, תל-אביב. תאריך לידה: 31.10.1970 נתינות: ישראלית</p>	<p>מכהן כחבר הנהלה מיום 23 ביולי 2013. משנה למנהל כללי, ממונה על החטיבה הפיננסית - CFO. בעל תואר ראשון בחשבונאות וכלכלה - האוניברסיטה העברית בירושלים. בעל תואר שני במנהל עסקים (התמחות במימון) - האוניברסיטה העברית בירושלים. רואה חשבון מוסמך.</p>
	<p>מספטמבר 2005 ועד דצמבר 2009 הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון והמפקח על הביטוח במשרד האוצר. מפברואר 2011 ועד יולי 2012 מנכ"ל דש בית השקעות.</p>
	<p>מכהן כיו"ר דירקטוריון חברת ידין ענתבי ייעוץ בע"מ וכדירקטור בדירקטוריון Sure-Ha International Ltd. חבר הוועד המנהל של שיעור אחר (ע"ר).</p>
	<p>כיהן כיו"ר דירקטוריון החברות: פועלים משכנתאות סוכנות לביטוח (2005) בע"מ ופועלים אפיקים בע"מ וכדירקטור בדירקטוריון החברות: דש קופות-גמל בע"מ, תכלית תעודות סל בע"מ ונכסים מ.י. בע"מ, אך כיום שוב אינו מכהן בהן.</p>
<p>ארי פינטו ת.ז. 069042505 מען: אנה פרנק 46, ראשון לציון. תאריך לידה: 22.12.1961 נתינות: ישראלית</p>	<p>מכהן כחבר הנהלה מיום 8 בספטמבר 2009. משנה למנהל כללי, ממונה על החטיבה הקמעונאית. בעל תואר ראשון במנהל עסקים - ניו אינגלנד קולג', הייניקר, ארצות-הברית. בעל תואר שני במנהל ציבורי - אוניברסיטת Clark בוסטון, ארצות-הברית. בוגר לימודי תעודה בתפקידי הדירקטור הלכה למעשה, המרכז הישראלי לניהול ולימודי תעודה בניהול כללי, אוניברסיטת בר-אילן; מכהן כדירקטור בדירקטוריון החברות: ישראלכרט בע"מ ויורופיי (יורוקרד) בע"מ. מנובמבר 2007 ועד ספטמבר 2009 מנהל אגף אשראי קמעונאי ומשכנתאות. מדצמבר 2002 ועד אוגוסט 2007 מנהל אגף משאבי אנוש. מספטמבר 2009 ועד אוקטובר 2013 משנה למנהל כללי, ממונה על חטיבת האסטרטגיה.</p>
	<p>מכהן כיו"ר דירקטוריון החברות: פועלים משכנתאות סוכנות לביטוח (2005) בע"מ ופועלים אפיקים בע"מ.</p>

תקנה 26 נושאי משרה בכירה של הבנק (המשך)

שם ופרטים אישיים	התעסקות בחמש השנים האחרונות
<p>דן אלכסנדר קולר ת.ז. 028051910 מען: אנטוקולסקי 7, תל-אביב. תאריך לידה: 8.9.1970 נתינות: ישראלית</p>	<p>מכהן כחבר הנהלה מיום 1 בינואר 2008. משנה למנהל כללי, ממונה על חטיבת שווקים פיננסיים. בעל תואר ראשון בכלכלה ומנהל עסקים - האוניברסיטה העברית. בעל תואר שני בכלכלה ומנהל עסקים - האוניברסיטה העברית.</p> <p>מאפריל 2003 ועד דצמבר 2007 מנהל אגף ניהול נכסים והתחייבויות. מינואר 2008 ועד יוני 2012 משנה למנהל כללי, ממונה על חטיבת ניהול הסיכונים. ממרץ 2012 ועד נובמבר 2013 משנה למנהל כללי, ממונה על החטיבה הבינלאומית.</p> <p>מכהן כיו"ר דירקטוריון החברות: ישראלכרט בע"מ, יורופי (יורוקרד) ישראל בע"מ ופועלים אקספרס בע"מ, פועלים שוקי הון והשקעות - החזקות בע"מ, פועלים שוקי הון - בית השקעות בע"מ, פועלים שוקי הון בע"מ, החברה לרישומים של בנק הפועלים בע"מ, פועלים החזקות פיננסיות בע"מ, הפועלים הנפקות בע"מ, תרשיש - החזקות והשקעות הפועלים בע"מ, הפועלים נכסים (מניות) בע"מ, אופז בע"מ, קונטיננטל פועלים בע"מ, פועלים אמריקאי ישראלי בע"מ ופקעות פועלים בע"מ וכן כדירקטור בדירקטוריון החברות: Hapoalim International N.V, Bank Hapoalim (Switzerland) Ltd. והבורסה לניירות-ערך בתל-אביב בע"מ.</p> <p>כיהן כדירקטור בחברות: Poalim Asset Management (UK) Ltd, Pam Holdings Ltd, פועלים נכסים (מניות) בע"מ, פקעות פועלים בע"מ, קונטיננטל פועלים בע"מ, Hapoalim USA Holding Company, Inc, אגרות חברה להנפקות של בנק הפועלים בע"מ, ביצור בע"מ, הפועלים אמריקאי ישראלי בע"מ, תמורה חברה פיננסית בע"מ, תעודה חברה פיננסית בע"מ, תרשיש החזקות והשקעות הפועלים בע"מ, אגם חברה פיננסית בע"מ, אופז בע"מ, אטד חברה להשקעות בע"מ, זהר השמש להשקעות בע"מ, עינת (נכסים) בע"מ, פועלים בתבונה בע"מ, פועלים ונציר סרביס ישראל בע"מ, חברה להשקעות של קונטיננטל בע"מ, ספנות השקעות בע"מ, ספנות פועלים ניהול בע"מ, קדימה פועלים חברה פיננסית בע"מ, בנעד חברה להשקעות בע"מ, תובל חברה להשקעות בע"מ, ספנות חברה פיננסית בע"מ, ספנות ניירות-ערך בע"מ, ובנק אוצר החייל בע"מ, אך כיום שוב אינו מכהן בהן.</p> <p>כיהן כסגן יו"ר דירקטוריון BankPozitif Kredi Ve Kalkinma Bankasi Anonim Sirketi, אך כיום שוב אינו מכהן בו.</p> <p>כן כיהן כמנכ"ל חברת מתאר חברה להנפקות בע"מ, אך כיום שוב אינו מכהן בה.</p>

תקנה 26א נושאי משרה בכירה של הבנק (המשך)

שם ופרטים אישיים	התעסקות בחמש השנים האחרונות
<p>זאב חיו</p> <p>ת.ז. 057069676</p> <p>מען: הברוש 28, תל מונד.</p> <p>תאריך לידה: 24.2.1961</p> <p>נתינות: ישראלית</p>	<p>מכהן כמבקר פנימי ראשי החל מיום 14 ביולי 2014.</p> <p>מבקר פנימי ראשי, משנה למנהל כללי, ממונה על הביקורת הפנימית בארץ ובחו"ל.</p> <p>בעל תואר ראשון בחשבונאות וכלכלה - אוניברסיטת תל-אביב.</p> <p>רואה חשבון.</p> <p>מאוגוסט 2006 ועד ינואר 2012 מנהל אגף שירותי תפעול למנהלי נכסים פיננסיים.</p> <p>מינואר 2012 ועד יולי 2014 מנהל אגף שירותי תפעול בשוקים פיננסיים.</p>
<p>יורם ויסברם</p> <p>ת.ז. 007041809</p> <p>מען: סוקולוב 7, תל-אביב.</p> <p>תאריך לידה: 14.6.1948</p> <p>נתינות: ישראלית</p>	<p>מכהן כמזכיר הבנק החל מיום 4 באפריל 1995.</p> <p>מכהן כדירקטור בדירקטוריון החברות: ביצור בע"מ, אופז בע"מ, הפועלים נכסים (מניות) בע"מ, תרשיש - החזקות והשקעות הפועלים בע"מ, תמורה חברה פיננסית בע"מ, תעודה חברה פיננסית בע"מ, אגרות חברה להנפקות של בנק הפועלים בע"מ, פועלים בתבונה בע"מ וזהר השמש להשקעות בע"מ.</p> <p>חבר בוועד המנהל של עמותת פועלים בקהילה (ע"ר), קרן מילגות ע"ש משפחת טובה ואליהו מרגלית (ע"ר - בהליכי פירוק מרצון), קרן מייסדים ע"ש י. אפטר, י. בראלי, ש. גורן, א. זברסקי, י. חורין, ר. שנקר (ע"ר - בהליכי פירוק מרצון) ובקרן א.מ.י. לאמני בימה - ע"ש קלצ'קין (ע"ר).</p> <p>כיהן כדירקטור בחברות: שריון חברה להשקעות בע"מ, תובל חברה להשקעות בע"מ ובנעד חברה להשקעות בע"מ, אך כיום שוב אינו מכהן בהן.</p>

תקנה 26א נושאי משרה בכירה של הבנק (המשך)

התעסקות בחמש השנים האחרונות	שם ופרטים אישיים
מכהן כמנהל מטה שיווק, שירות ואחריות חברתית החל מיום 15.1.2011.	אלי כהן
בעל תואר ראשון בתקשורת ומדעי המדינה - אוניברסיטת בר-אילן. בעל תואר שני במנהל ציבורי - אוניברסיטת בר-אילן.	ת.ז. 027760628 מען: טשרניחובסקי 31, תל-אביב.
חבר במועצת אור ירוק, העמותה לשינוי תרבות הנהיגה בישראל. דירקטור, נציג עיריית תל-אביב מקרב הציבור, בתאגיד "בניין הקאמרי 1961 בע"מ" (מנהלת "עיר עולם"). חבר הוועד המנהל, נציג עיריית תל-אביב מקרב הציבור, ב"עמותה לתיירות" (מנהלת "עיר עולם ותיירות"), "ועדת שיווק ופיתוח עסקי" בבורסה לניירות-ערך ועמותת קרן מורשת מנחם בגין. חבר בוועד המנהל של עמותת פועלים בקהילה. מרצה במרכז הבינתחומי הרצליה.	תאריך לידה: 6.7.1970 נתינות: ישראלית
בשנים 2004-2006 כיהן כמנכ"ל משרד התיירות. בשנים 2006-2008 כיהן כממונה על השכר והסכמי העבודה במשרד האוצר. בשנים 2009-2010 כיהן כסמנכ"ל למסחר וקשרים תעופתיים באל-על.	

דוח תקופתי לשנת 2014

תקנה 26 מורשה החתימה העצמאיים

אין.

תקנה 27 רואי חשבון של הבנק

זיו האפט, רואי חשבון, דרך מנחם בגין 48, תל-אביב.
סומך חייקין, רואי חשבון, רח' הארבעה 17, תל-אביב.

תקנה 28 פירוט לשינויים בתזכיר ובתקנון של הבנק

אין.

תקנה 29

(א) המלצות הדירקטוריון לאסיפה הכללית והחלטותיהם שאינן טעונות אישור האסיפה הכללית:

- (1) חלוקת דיבידנד -
לפרטים בדבר חלוקת דיבידנד ראה דוח הדירקטוריון עמוד 15.
- (2) שינוי בהון - אין.
- (3) שינוי בתזכיר ובתקנון של הבנק - אין.
- (4) פדיון מניות - אין.
- (5) פדיון מוקדם של אגרות-חוב - אין.
- (6) עסקות שאינן בתנאי שוק בין הבנק לבין בעל עניין בו - אין.

(ב) החלטות האסיפה הכללית שנתקבלו שלא בהתאם להמלצות הדירקטוריון - אין.

(ג) החלטות אסיפה כללית מיוחדת:

1. לעניין החלטות האסיפה הכללית המיוחדת מיום 11 בפברואר 2014, מופנית תשומת הלב לדוח המידי בדבר כינוס אסיפה כללית מיוחדת ביום 11 בפברואר 2014, שפרסם הבנק באמצעות מערכת הדיווח האלקטרונית, לרשות לניירות-ערך ולבורסה לניירות-ערך בתל-אביב, ביום 5 בינואר 2014, אסמכתא מס' 003661-01-2014. כן מופנית תשומת הלב לדוח המידי על תוצאות האסיפה שפרסם הבנק באמצעות מערכת הדיווח האלקטרונית, לרשות לניירות-ערך ולבורסה לניירות-ערך בתל-אביב, ביום 11 בפברואר 2014, אסמכתא מס' 036925-01-2014 שפרסם הבנק באמצעות מערכת הדיווח האלקטרונית, לרשות לניירות-ערך ולבורסה לניירות-ערך בתל-אביב.

תקנה 29 (המשך)

2. לעניין החלטות האסיפה הכללית המיוחדת מיום 12 במרץ 2014, מופנית תשומת הלב לדוח המידי בדבר כינוס אסיפה כללית מיוחדת ביום 12 במרץ 2014, שפרסם הבנק באמצעות מערכת הדיווח האלקטרונית, לרשות לניירות-ערך ולבורסה לניירות-ערך בתל-אביב, ביום 3 בפברואר 2014, אסמכתא מס' 01-029638-2014. כן מופנית תשומת הלב לדוח המידי על תוצאות האסיפה שפרסם הבנק באמצעות מערכת הדיווח האלקטרונית, לרשות לניירות-ערך ולבורסה לניירות-ערך בתל-אביב, ביום 12 במרץ 2014, אסמכתא מס' 01-012249-2014 שפרסם הבנק באמצעות מערכת הדיווח האלקטרונית, לרשות לניירות-ערך ולבורסה לניירות-ערך בתל-אביב.

תקנה 29א

(1) אישור פעולות לפי סעיף 255 לחוק החברות תוך פירוט שם נושא המשרה ותפקידו, מועד הפעולה ופרטיה, מועד אישור הפעולה, תיאור התהליכים שבהם אושרה הפעולה והנימוקים לאישורה:

ביום 26 בפברואר 2014 קיבל הדירקטוריון את עדכון הצהרותיהם של דירקטורים ונושאי משרה והחליט לאשר כי למרות שכפל הכהונה של הדירקטורים ו/או נושאי המשרה המפורטים להלן ו/או של בן הזוג ו/או של קרוב להם, כדירקטור או כמנהל כללי או כבעל עניין בחברות המפורטות לצד שמם להלן, נחשבת למצב בו מתקיים לכאורה ניגוד עניינים, קבע הדירקטוריון שאין בכך פגיעה בטובת הבנק:

- א.** ניר זיכלינסקי - עמותת הקריה האקדמית קרית-אונן, א.ש.ע.ב. טכנולוגיות פלסטיק בע"מ, מכון לנדר מרכז אקדמי ירושלים, גרוסלם השקעות בטכנולוגיות (גי.טי.איי.) בע"מ, איגוד הדירקטורים בישראל בע"מ, אס.א.ר.אי מסטר טכנולוגיות בע"מ, אס.א.ר.אי פיננסים גלובל גרופ, אוניברסיטה תל-אביב, המרכז הבינתחומי הרצליה.
- ב.** נחמה רובן - המכללה האקדמית תל-אביב.
- ג.** אירית איזקסון - אירית איזקסון ייעוץ וניהול.
- ד.** מאיר ויצנר - 4Water Supplies (Pty) Ltd.
- ה.** יאיר טאומן - סטודיו למשחק - עמותת לטיפוח אמנות הבמה, Stony Brook University.
- ו.** עידו שטרן - אב-אר השקעות הון בע"מ, אריסון החזקות (1998) בע"מ, אריסון השקעות בע"מ, אריסון קיימות בע"מ, ארזף בע"מ, ארזף בי (97) בע"מ.
- ז.** ידן ענתבי - שיעור אחר ע"ר, פועלים משכנתאות סוכנות לביטוח (2005) בע"מ, פועלים אופקים בע"מ.
- ח.** אמיר אביב - המרכז לטכנולוגיה חינוכית (חל"צ), פועלים אי.בי.אי. ניהול וחיתום בע"מ, פועלים ונצ'רס ניהול קרנות בע"מ, פועלים ונצ'רס בע"מ, פועלים שוקי הון (יורו) בע"מ, פועלים שוקי הון - יישומים ומחקרים פיננסיים בע"מ, HSO - Hapoalim Securities USA, PCM Holdings, Inc, פועלים שוקי הון בע"מ, פועלים שוקי הון - בית השקעות בע"מ, פועלים שוקי הון והשקעות - החזקות בע"מ, דיוור ב.פ. בע"מ, בנק הפועלים (שוויץ) בע"מ, BankPozitif Kredi Ve Kalkinma Bankasi Anonim Sirketi.

תקנה 29 (המשך)

ט. דני קולר - פועלים שוקי הון בע"מ, פועלים שוקי הון והשקעות בע"מ, פועלים שוקי הון והשקעות - החזקות בע"מ, בנק הפועלים (שוויץ) בע"מ, החברה לרישומים של בנה"פ, פועלים החזקות פיננסיות בע"מ, הפועלים הנפקות בע"מ, תרשיש - החזקות והשקעות הפועלים בע"מ, הפועלים נכסים (מניות) בע"מ, אופז בע"מ, קונטיננטל פועלים בע"מ, הפועלים אמריקאי ישראלי בע"מ, פקעות פועלים בע"מ.

י. אריק פינטו - ישראלכרט בע"מ, יורופיי (יורוקרד) ישראל בע"מ.

יא. יעקב אורבך - ישראלכרט בע"מ, יורופיי (יורוקרד) ישראל בע"מ, פועלים אקספרס בע"מ, פעילים - חברה לניהול השקעות בע"מ, פועלים סהר בע"מ, פועלים שוקי הון והשקעות - החזקות בע"מ, פועלים שוקי הון בע"מ, פועלים ונצירס - ניהול קרנות בע"מ, פועלים שוקי הון בית השקעות בע"מ.

יב. אלי כהן - פועלים בקהילה.

יג. צביקה נגן (שאינו מכהן עוד כנושא משרה בבנק) - הבורסה לניירות-ערך תל-אביב.

יד. שמעון גל (שאינו מכהן עוד כנושא משרה בבנק) - פועלים שרותי נאמנות בע"מ, דיור ב.פ. בע"מ, ישראלכרט בע"מ, פועלים אקספרס בע"מ, יורופיי (יורוקרד) ישראל בע"מ.

טו. ניר זיכלינסקי (קרובה של נושא המשרה - אשתו) - סטילפלסט סחר (2008) בע"מ.

טז. דני קולר (קרובה של נושא המשרה - אשתו) - צונץ אליה עורך-דין.

כן קיבל הדירקטוריון ביום 31 באוגוסט 2014 את עדכון הצהרותיהם של דירקטורים ונושאי משרה והחליט לאשר כי למרות שכפל הכהונה של הדירקטורים ו/או נושאי המשרה המפורטים להלן ו/או של בן הזוג ו/או של קרוב להם, כדירקטור או כמנהל כללי או כבעל עניין בחברות המפורטות לצד שמם להלן, נחשבת למצב בו מתקיים לכאורה ניגוד עניינים, קבע הדירקטוריון שאין בכך פגיעה בטובת הבנק;

א. יוסף ירום - אוניברסיטת חיפה.

ב. דפנה שורץ - אינוטק פתרונות רפואיים בע"מ.

ג. אמיר אביב - PAM Holdings Ltd, PAM (UK) Ltd.

ד. דני קולר - Hapoalim International, ישראלכרט בע"מ, יורופיי (יורוקרד) ישראל בע"מ, פועלים אקספרס בע"מ, בורסה לניירות-ערך.
ה. אירית איזקסון (קרוב של נושאת המשרה - גיס) - א.א. הוברמן (נדל"ן) בע"מ, חממה טכנולוגית משגב/כרמיאל שרותי ניהול בע"מ, השקעות בני איזקסון בע"מ, אמינא בע"מ, בנין פלטיין בע"מ, גוש 30048 חלקות 22 ו-23 בע"מ, פרדס מזיא בע"מ, פרדס מרגלית בע"מ, פרדס אליהו בע"מ, הממשיכים בע"מ, אמינא (UK) בע"מ, דלסון השקעות ונכסים (1994) בע"מ.

ו. אפרת פלד (קרוב של נושאת המשרה - בן זוג) - בליסימה אחזקות בע"מ (בהקפאה מתחילת 2014), אייאנדי פתרונות כלכליים (2014) בע"מ.

ז. עופר לוי (קרוב של נושא המשרה - בן זוג של האחות) - מ.ע. דולב בנין ופיתוח בע"מ, ל.ח. גרשון בע"מ.

בהתאם לקביעת הדירקטוריון כאמור לעיל, כי אין בכפל הכהונה כל פגיעה בטובת הבנק, נתן הדירקטוריון אישור לפי סעיף 255 לחוק החברות להמשיך כהונתם בבנק.

כן אישר הדירקטוריון את העסקות והפעולות שבוצעו בעבר בין החברות הנ"ל לבין הבנק טרם מינויים של הדירקטורים ו/או נושאי המשרה הנ"ל וקודם שהיה להם ו/או לבן הזוג ו/או לקרוב שלהם, עניין אישי בעסקות ו/או בפעולות, שהינן במהלך העסקים הרגיל. כן אישר הדירקטוריון כי הוא אינו מוצא פגם בכך שהבנק ימשיך לספק לחברות הנ"ל שירותים בנקאיים שהוא נוהג לתת ללקוחותיו, במהלך העסקים הרגיל של הבנק, בכפוף לכך שמדובר בשירותים שאינם כרוכים בחשיפות אשראי ו/או במתן הטבות ו/או הנחות שאינן לפי תעריפון הבנק, כאשר ב-"שירותים בנקאיים" כלולים פתיחת חשבונות, קבלת פיקדונות, כרטיסי אשראי, פעולות במטבע-חוץ וניירות-ערך ("השירותים הבנקאיים").

תקנה 29א (המשך)

האישור הנדרש לפי הוראת סעיף 255 לחוק החברות ניתן בכפוף לכך שהשירותים הבנקאיים המסופקים על-ידי הבנק לאותן החברות הינם על-פי נוהלי הבנק ובמסגרת הסמכויות והנהלים של הדירקטוריון ולפיהם. אישור זה מהווה עדכון לאישורים קודמים שקיבל הדירקטוריון במועדים שונים.

(2) אישור פעולות לפי סעיף 254א) לחוק החברות שלא אושרו: אין.

(3) עסקות חריגות הטעונות אישור לפי סעיף 270 (1) לחוק החברות - אין.

(4) פטור, ביטוח או התחייבות לשיפוי, לנושא משרה כהגדרתו בחוק החברות, שבתוקף בתאריך הדוח - **א.** לעניין אשרור התקשרות בפוליסת ביטוח לנושאי משרה כהגדרתו בחוק החברות, שבתוקף בתאריך הדוח - מופנית תשומת הלב לדוח המיידית בדבר עסקה בין חברה לבין בעל שליטה בה, הכולל דיווח בדבר כינוס אסיפה כללית ביום 26.10.2010, שפרסם הבנק באמצעות מערכת הדיווח האלקטרונית, לרשות לניירות-ערך ולבורסה לניירות-ערך בתל-אביב, ביום 1.9.2010, אסמכתא מס' 609039-01-2010 ודוח משלים שפרסם הבנק ביום 11.10.2010 אסמכתא מס' 642297-01-2010. כן מופנית תשומת הלב לדוח המיידית על תוצאות האסיפה לאישור עסקה עם בעל שליטה שפרסם הבנק באמצעות מערכת הדיווח האלקטרונית, לרשות לניירות-ערך ולבורסה לניירות-ערך בתל-אביב, ביום 26.10.2010, אסמכתא מס' 659109-01-2010 (להלן: "הדוחות המיידיים"). האסיפה הנ"ל אישרה את ההתקשרויות בפוליסות ביטוח נושאי המשרה המפורטים בדוחות המיידיים הנ"ל, לרבות אישור הפוליסה הקיימת והכל בתנאים המפורטים בדוחות המיידיים הנ"ל.

ביום 29 במאי 2014 אישר דירקטוריון הבנק, בהמלצת ועדת ביקורת, את חידוש הביטוח לאחריות דירקטורים ונושאי משרה, לתקופה 1 ביוני 2014 ועד 31 במאי 2015, באותם התנאים המפורטים בדוחות המיידיים.

ב. לעניין התחייבות לשיפוי נושאי משרה כהגדרתו בחוק החברות, שבתוקף בתאריך הדוח - כמפורט בתקנה 22 לעיל.

יורם ויסברם
מזכיר הבנק

עופר לוי
משנה למנכ"ל, חשבונאי ראשי

תל-אביב, 9 במרץ 2015

פרטים נוספים על התאגיד על-פי הנחיה לפי סעיף 36א לחוק ניירות-ערך, התשכ"ח-1968 (נכון ליום 31.12.2014):

עצמאות הדירקטוריון	
1.	בכל שנת הדיווח כיהנו בתאגיד שני דירקטורים חיצוניים או יותר: נכון .
2.	<p>א. מספר הדירקטורים הבלתי תלויים המכהנים בתאגיד נכון למועד פרסום שאלון זה: סך-הכל 7 דירקטורים (שני דירקטורים חיצוניים שמונו על-פי חוק החברות וחמישה דירקטורים אשר מונו על-פי הוראה 301 של בנק ישראל והם עונים על הגדרת "דירקטור בלתי תלוי" כאשר הם מקיימים את תנאי הכשירות למינוי דירקטור חיצוני הקבועים בסעיף 240(ב)-(ו) לחוק החברות וועדת הביקורת אישרה את היותם בלתי תלויים ביום 24.1.2011 וביום 28.7.2013).</p> <p>ב. נכון למועד פרסום שאלון זה: בתאגיד שיש בו בעל שליטה או מי שמחזיק בדבוקת שליטה (בסעיף זה - בעל שליטה) - שליש מבין חברי הדירקטוריון, לפחות, בלתי תלויים: נכון.</p> <p>ג. התאגיד לא קבע בתקנון כי יכהן בו שיעור/מספר מינימלי של דירקטורים בלתי תלויים.</p>
3.	בשנת הדיווח נערכה בדיקה עם הדירקטורים החיצוניים (והדירקטורים הבלתי תלויים) ונמצא כי הם קיימו בשנת הדיווח את הוראת סעיף 240(ב) ו-(ו) לחוק החברות לעניין היעדר זיקה של הדירקטורים החיצוניים (והבלתי תלויים) המכהנים בתאגיד וכן מתקיימים בהם התנאים הנדרשים לכהונה כדירקטור חיצוני (או בלתי תלוי): נכון .
4.	הגורם שערך את הבדיקה האמורה: הדירקטוריון באמצעות מזכירות הבנק.
4.	כל הדירקטורים אשר כיהנו בתאגיד במהלך שנת הדיווח, אינם כפופים למנהל הכללי, במשרין או בעקיפין (למעט דירקטור שהוא נציג עובדים, אם קיימת בתאגיד נציגות לעובדים): נכון .
5.	כל הדירקטורים שהודיעו על קיומו של עניין אישי שלהם באישור עסקה שעל סדר יומה של הישיבה, לא נכחו בדיון ולא השתתפו בהצבעה כאמור (למעט דיון ו/או הצבעה בנסיבות המתקיימות לפי סעיף 278(ב) לחוק החברות): נכון .
6.	בעל השליטה (לרבות קרובו ו/או מי מטעמו), שאינו דירקטור או נושא משרה בכירה אחר בתאגיד, לא נכח בישיבות הדירקטוריון שהתקיימו בשנת הדיווח: נכון .

פרטים נוספים על התאגיד על-פי הנחיה לפי סעיף 36א לחוק ניירות-ערך, התשכ"ח-1968 (נכון ליום 31.12.2014) (המשך):

כשירות וכישורי הדירקטורים	
7.	בתקנון התאגיד לא קיימת הוראה המגבילה את האפשרות לסיים מיידית את כהונתם של כלל הדירקטורים בתאגיד, שאינם דירקטורים חיצוניים: נכון .
8.	כל הדירקטורים שכיהנו בתאגיד במהלך שנת הדיווח הצהירו עובר למועד זימון האסיפה הכללית שעל סדר יומה היה מינום (לרבות מינויים מחדש), כי יש להם הכישורים הדרושים (תוך פירוטם) והיכולת להקדיש את הזמן הראוי לשם ביצוע תפקידם וכי לא מתקיימות לגביהם ההגבלות האמורות בסעיפים 226 ו-227 לחוק החברות, ולעניין דירקטור בלתי תלוי מתקיים בהם גם האמור בפסקאות (1) ו-(2) להגדרה "דירקטור בלתי תלוי" שבסעיף 1 לחוק החברות: נכון .
9.	לתאגיד יש תוכנית הכשרה לדירקטורים חדשים, בתחום עסקי התאגיד ובתחום הדין החל על התאגיד והדירקטורים, וכן תוכנית המשך להכשרת דירקטורים מכהנים, המותאמת, בין השאר, לתפקיד שהדירקטור ממלא בתאגיד: נכון . התוכנית הופעלה בשנת הדיווח.
10.	י"ר הדירקטוריון (או אדם אחר שמינה הדירקטוריון) אחראי על הטמעת הוראות הממשל התאגידי החלות על התאגיד, ופעל לעדכון הדירקטורים בנושאים הקשורים בממשל תאגידי במהלך שנת הדיווח: נכון .
11.	א. בתאגיד נקבע מספר מזערי נדרש של דירקטורים בדירקטוריון שעליהם להיות בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית: נכון . המספר המזערי שנקבע: 2 .
	ב. בכל שנת הדיווח כיהנו בתאגיד, בנוסף לדירקטור החיצוני בעל המומחיות החשבונאית ופיננסית, דירקטורים נוספים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית במספר שאותו קבע הדירקטוריון: נכון .
	ג. מספר הדירקטורים שכיהנו בתאגיד במהלך שנת הדיווח: בעלי כשירות חשבונאית ופיננסית: 14 . בעלי כשירות מקצועית: 1 .
12.	א. במועד מינוי דירקטור חיצוני בשנת הדיווח, קוימה הוראת סעיף 239(ד) לחוק החברות לעניין גיוון הרכב הדירקטוריון משני המינים: נכון .
	ב. בכל שנת הדיווח כלל הרכב הדירקטוריון חברים משני המינים: נכון .
	ג. מספר הדירקטורים מכל מין המכהנים בדירקטוריון התאגיד נכון למועד פרסום שאלון זה: גברים: 10, נשים: 5 .

פרטים נוספים על התאגיד על-פי הנחיה לפי סעיף 36 לחוק ניירות-ערך, התשכ"ח-1968 (נכון ליום 31.12.2014) (המשך):

ישיבות הדירקטוריון (וכינוס אסיפה כללית)					
13.	א.	מספר ישיבות הדירקטוריון שהתקיימו במהלך כל רבעון בשנת הדיווח: רבעון ראשון 2014: 11 רבעון שני 2014: 8 רבעון שלישי 2014: 11 רבעון רביעי 2014: 12			
	ב.	לצד כל אחד משמות הדירקטורים שכיהנו בתאגיד במהלך שנת הדיווח, יצוין שיעור השתתפותו בישיבות הדירקטוריון (בסיק זה - לרבות ישיבות ועדות הדירקטוריון בהן הוא חבר, וכמצוין להלן) שהתקיימו במהלך שנת הדיווח (ובהתייחס לתקופת כהונתו):			
		שם הדירקטור	שיעור השתתפותו בישיבות הדירקטוריון	שיעור השתתפותו בישיבות ועדת ביקורת (לגבי דירקטור החבר בוועדה זו)	שיעור השתתפותו בישיבות ועדות דירקטוריון נוספות בהן הוא חבר (תוך ציון שם הוועדה)
		יאיר סרוסי	100%	אינו חבר הוועדה	ועדת אשראי - 92% הוועדה לאישור השקעות - 100% הוועדה לבנקאות חו"ל ופעילות בינלאומית - 100% הוועדה למוצרים חדשים - 87% הוועדה לממשל תאגידי - 100% ועדת כספים ותשקיפים - 100% הוועדה לניהול ובקרת סיכונים - 94%
		אירית איזקסון	92%	אינה חברת הוועדה	ועדת כספים ותשקיפים - 100% הוועדה לניהול ובקרת סיכונים - 100% ועדת אשראי - 89% הוועדה למוצרים חדשים - 100%
		מלי ברון	97%	100%	ועדת עסקות עם אנשים קשורים - 100% ועדת אשראי - 97% ועדת ממשל תאגידי - 100% הוועדה לניהול ובקרת סיכונים - 100%

פרטים נוספים על התאגיד על-פי הנחיה לפי סעיף 36א לחוק ניירות-ערך, התשכ"ח-1968 (נכון ליום 31.12.2014) (המשך):

ישיבות הדירקטוריון (וכינוס אסיפה כללית) (המשך)					
ועדה לאישור השקעות - 100% ועדת בנקאות חו"ל ופעילות בינלאומית - 91% ועדת טכנולוגיה ומחשוב - 100% ועדת מוצרים חדשים - 100%	אינו חבר הוועדה	אינו חבר הוועדה	100%	אמנון דיק	
ועדת טכנולוגיה ומחשוב - 100% ועדה לבנקאות חו"ל ופעילות בינלאומית - 91%	אינו חבר הוועדה	אינו חבר הוועדה	97%	מאיר ויצ'נר	
ועדת טכנולוגיה ומחשוב - 100%	96%	96%	95%	ניר זיכלינסקי	
ועדה לאישור השקעות - 100% הוועדה לתביעות נגזרות - אי.די.בי - 100%	אינו חבר הוועדה	אינו חבר הוועדה	95%	יאיר טאומן	
ועדת תגמול - 100% ועדת אשראי - 92% ועדת עסקות עם אנשים קשורים - 92% ועדת כספים ותשקיפים - 100% הוועדה לאישור השקעות - 100% הוועדה לניהול ובקרת סיכונים - 94% הוועדה לבנקאות חו"ל ופעילות בינלאומית - 91% הוועדה לממשל תאגידי - 87%	96%	96%	95%	אמרי טוב	
ועדת מוצרים חדשים - 100%	96%	96%	97%	יוסף ירום	
ועדת כספים ותשקיפים - 83%	96%	96%	100%	יעקב פאר	
הוועדה לבנקאות חו"ל ופעילות בינלאומית - 91% ועדת כספים ותשקיפים - 100% הוועדה לניהול ובקרת סיכונים - 100% ועדת ממשל תאגידי - 100%	אינה חברת הוועדה	אינה חברת הוועדה	95%	אפרת פלד	

פרטים נוספים על התאגיד על-פי הנחיה לפי סעיף 36א לחוק ניירות-ערך, התשכ"ח-1968 (נכון ליום 31.12.2014) (המשך):

ישיבות הדירקטוריון (וכינוס אסיפה כללית) (המשך)					
ועדת אשראי - 100%	אינו חבר הוועדה	אינו חבר הוועדה	97%	משה קורן	
ועדת עסקות עם אנשים קשורים - 100%					
ועדת כספים ותשקיפים - 100%					
הוועדה לניהול ובקרת סיכונים - 100%					
הוועדה למוצרים חדשים - 100%					
ועדת ממשל תאגידי - 100%	אינה חברת הוועדה	אינה חברת הוועדה	100%	נחמה רונן	
ועדת תגמול - 100%					
ועדת עסקות עם אנשים קשורים - 100%	100%	100%	95%	דפנה שורץ	
ועדת תגמול - 100%					
הוועדה לתביעות נגזרות - אי.די.בי - 100%					
הוועדה לתביעות נגזרות - אי.די.בי - 100%	אינו חבר הוועדה	אינו חבר הוועדה	100%	עידו שטרן	
הוועדה לאישור השקעות - 100%					
הוועדה לבנקאות ח"ל ופעילות בינלאומית - 100%					
הוועדה לממשל תאגידי - 100%					
.14 בשנת הדיווח קיים הדירקטוריון דיון אחד לפחות לעניין ניהול עסקי התאגיד בידי המנהל הכללי ונושאי המשרה הכפופים לו, בלא נוכחותם, לאחר שניתנה להם הזדמנות להביע את עמדתם: נכון .					
.15 בשנת הדיווח כונסה אסיפה שנתית (ולא יאוחר מתום חמישה עשר חודשים לאחר האסיפה השנתית האחרונה): נכון .					

פרטים נוספים על התאגיד על-פי הנחיה לפי סעיף 36 לחוק ניירות-ערך, התשכ"ח-1968 (נכון ליום 31.12.2014) (המשך):

הפרדה בין תפקידי המנהל הכללי ויושב ראש הדירקטוריון	
16.	בכל שנת הדיווח כיהן בתאגיד יו"ר דירקטוריון: נכון .
17.	בכל שנת הדיווח כיהן בתאגיד מנהל כללי: נכון .
18.	בתאגיד בו מכהן יו"ר הדירקטוריון גם כמנכ"ל התאגיד ו/או מפעיל את סמכויותיו, ככל הכהונה אושר בהתאם להוראות סעיף 121(ג) לחוק החברות. ☒ לא רלוונטי.
19.	המנכ"ל אינו קרוב של יו"ר הדירקטוריון: נכון .
20.	בעל שליטה או קרובו אינו מכהן כמנכ"ל או כנושא משרה בכירה בתאגיד, למעט כדירקטור: נכון .

ועדת הביקורת	
21.	כל הדירקטורים החיצוניים היו חברים בוועדת הביקורת במהלך שנת הדיווח: נכון .
22.	יו"ר ועדת הביקורת הוא דירקטור חיצוני: נכון .
23.	בוועדת הביקורת לא כיהן בשנת הדיווח -
א.	בעל השליטה או קרובו: נכון .
ב.	יו"ר הדירקטוריון: נכון .
ג.	דירקטור המועסק על-ידי התאגיד או על-ידי בעל השליטה בתאגיד או בידי תאגיד בשליטתו: נכון .
ד.	דירקטור הנותן לתאגיד או לבעל השליטה בתאגיד או תאגיד בשליטתו שירותים דרך קבע: נכון .
ה.	דירקטור שעיקר פרנסתו על בעל השליטה: נכון .
24.	מי שאינו רשאי להיות חבר בוועדת ביקורת, ובכלל זה בעל שליטה או קרובו, לא נכח בשנת הדיווח בישיבות ועדת הביקורת, למעט בהתאם להוראות סעיף 115(ה) לחוק החברות: נכון .
25.	מנין חוקי לדיון ולקבלת החלטות בכל ישיבות ועדת הביקורת שהתקיימו בשנת הדיווח היה רוב של חברי הוועדה, כאשר רוב הנוכחים היו דירקטורים בלתי תלויים ואחד מהם לפחות היה דירקטור חיצוני: נכון .
26.	ועדת הביקורת קיימה בשנת הדיווח ישיבה אחת לפחות בנוכחות המבקר הפנימי ורואה החשבון המבקר, לפי העניין, ובלא נוכחות של נושאי משרה בתאגיד שאינם חברי הוועדה, לעניין ליקויים בניהול העסקי של התאגיד: נכון .
27.	בכל ישיבות ועדת הביקורת בה נכח מי שאינו רשאי להיות חבר הוועדה, היה זה באישור יו"ר הוועדה ו/או לבקשת הוועדה (לגבי היועץ המשפטי ומזכיר התאגיד שאינו בעל שליטה או קרובו): נכון .

פרטים נוספים על התאגיד על-פי הנחיה לפי סעיף 36א לחוק ניירות-ערך, התשכ"ח-1968 (נכון ליום 31.12.2014) (המשך):

תפקידי הוועדה לבחינת הדוחות הכספיים (להלן: הוועדה) בעבודתה המקדימה לאישור הדוחות הכספיים	
28.	<p>א. פרק הזמן (בימים) אותו קבע הדירקטוריון כזמן סביר להעברת המלצות הוועדה לקראת ישיבת הדירקטוריון בה יאושרו הדוחות התקופתיים או הרבעוניים: 3 ימים.</p> <p>ב. מספר הימים שחלפו בפועל בין מועד העברת המלצות לדירקטוריון למועד אישור הדוחות הכספיים: דוח רבעון ראשון 2014: 4 ימים. דוח רבעון שני 2014: 3 ימים. דוח רבעון שלישי 2014: 8 ימים. דוח שנתי 2014: 9 ימים.</p> <p>ג. מספר הימים שחלפו בין מועד העברת טיוטת הדוחות הכספיים לדירקטורים למועד אישור הדוחות הכספיים: דוח רבעון ראשון 2014: יומיים. דוח רבעון שני 2014: יומיים. דוח רבעון שלישי 2014: יומיים. דוח שנתי 2014: יומיים.</p>
29.	<p>רואה החשבון המבקר של התאגיד הוזמן לכל ישיבות הוועדה והדירקטוריון, והמבקר הפנימי קיבל הודעות על קיום הישיבות כאמור, בה נדונו הדוחות הכספיים של התאגיד המתייחסים לתקופות הנכללות בשנת הדיווח: נכון.</p>
30.	<p>א. בוועדה התקיימו בכל שנת הדיווח ועד לפרסום הדוח השנתי, כל התנאים המפורטים להלן:</p>
	<p>א. מספר חבריה לא פחת משלושה (במועד הדיון בוועדה ואישור הדוחות כאמור): נכון.</p>
	<p>ב. התקיימו בה כל התנאים הקבועים בסעיף 115(ב) ו-115(ג) לחוק החברות (לעניין כהונת חברי ועדת ביקורת): נכון.</p>
	<p>ג. יו"ר הוועדה הוא דירקטור חיצוני: נכון.</p>
	<p>ד. כל חבריה דירקטורים ורוב חבריה דירקטורים בלתי תלויים: נכון.</p>
	<p>ה. לכל חבריה היכולת לקרוא ולהבין דוחות כספיים ולפחות אחד מהדירקטורים הבלתי תלויים הוא בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית: נכון.</p>
	<p>ו. חברי הוועדה נתנו הצהרה עובר למינוים: נכון.</p>
	<p>ז. המניין החוקי לדיון ולקבלת החלטות בוועדה היה רוב חבריה ובלבד שרוב הנוכחים היו דירקטורים בלתי תלויים ובהם דירקטור חיצוני אחד לפחות: נכון.</p>

פרטים נוספים על התאגיד על-פי הנחיה לפי סעיף 36 לחוק ניירות-ערך, התשכ"ח-1968 (נכון ליום 31.12.2014) (המשך):

רואה חשבון מבקר	
31.	ועדת הביקורת (ו/או הוועדה לבחינת הדוחות הכספיים) הניחה את דעתה, בסמוך לפני אישור הדוח התקופתי, כי היקף עבודתו של רואה החשבון המבקר ושכר טרחתו בשנת הדיווח, היו נאותים לשם ביצוע עבודת ביקורת וסקירה ראויים לדוחות הכספיים בשנת הדיווח: נכון.
32.	טרם מינויו של רואה החשבון המבקר, העבירה ועדת הביקורת (ו/או הוועדה לבחינת הדוחות הכספיים) את המלצותיה לאורגן הרלוונטי בתאגיד, בקשר עם היקף עבודתו ותנאי העסקתו של רואה החשבון המבקר: נכון. האורגן הרלוונטי בתאגיד פעל על-פי המלצות ועדת הביקורת (ו/או הוועדה לבחינת הדוחות הכספיים): כן.
33.	ועדת הביקורת (ו/או הוועדה לבחינת הדוחות הכספיים) בחנה בשנת הדיווח כי לא הייתה מגבלה על עבודת רואה החשבון המבקר: נכון.
34.	ועדת הביקורת (ו/או הוועדה לבחינת הדוחות הכספיים) דנה בשנת הדיווח עם רואה החשבון המבקר בממצאי הביקורת והשלכותיהם: נכון.
35.	ועדת הביקורת (ו/או הוועדה לבחינת הדוחות הכספיים) הניחה את דעתה, טרם מינויו של רואה החשבון המבקר, בדבר התאמת כשירותו לביצוע ביקורת בתאגיד וזאת לאור אופי פעילות התאגיד ומורכבותו: נכון.
36.	מספר השנים בהם מכהן השותף המטפל במשרד רואה החשבון המבקר בתפקידו (כרואה חשבון מבקר בתאגיד): צבי שיף, זיו האפט משנת 2012 ואיתי כורם, סומך חייקין מיוני 2013 (דורון דבי, סומך חייקין עד יוני 2013).
37.	רואה החשבון המבקר השתתף בשנת הדיווח בכל ישיבות הוועדה לבחינת הדוחות הכספיים אליהן הוזמן: נכון.

עסקות עם בעלי עניין	
38.	התאגיד אימץ נוהל ומדיניות, שאושרו בידי ועדת עסקות עם אנשים קשורים, שעניינם עסקות בעלי עניין על מנת להבטיח כי עסקות כאמור יאושרו כדין: נכון.
39.	בעל השליטה או קרובו (לרבות חברה שבשליטתו) אינו מועסק על-ידי התאגיד או נתן לו שירותי ניהול: נכון.
40.	למיטב ידיעת התאגיד, לבעל השליטה אין עסקים נוספים בתחום פעילותו של התאגיד (בתחום אחד או יותר): נכון.

גילה זכמן

הגב' דפנה שורץ
יו"ר ועדת הביקורת*

מר יאיר סרוסי
יו"ר הדירקטוריון

* הוועדה משמשת גם כוועדה לבחינת הדוחות הכספיים.